Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones "Dormi secure" de tempore

Johannes <de Werdena>

[Reutlingen], um 1483

Sermones dominicales cum expositionibus evangeliorum per annum [...] qui alio nomine Dormi secure. vel dormi sine cura sunt nuncupati

urn:nbn:de:bsz:31-311751

Visual Library

Sermōnes dominicales cū expo/
ſitionibus euangeliorum per annum
ſatis notabiles et vtiles omnibus ſa/
cerdotib⁹ paſtoribus et capellanis q̄
alio nomīe Dormi ſecure. vel dormi
ſine cura ſunt nuncupati. eo q̄ abſq̄
magno ſtudio faciliter poſſint incor/
porari ꝛ populo predicari incipiunt
feliciter.

Dominica prima aduent⁹
Sermo primus.

Dicite filie ſyon ecce rex
tu⁹ venit tibi mā ſuet⁹
Math. xxi. Verba iſta
ſcripta ſunt a zach vbi
nonū ei⁹ caplīn d: Ex
ulta ſatis filia hieruſalem. iubila filia
ſyon ecce rex ꝛc̄. Et legunt̄ verba iſti/
us euangelij duabus dominicis ſcʒ
in prima dominica aduentus et in do
minica palmarū. In dominica pal/
marū legitur. quia conuenit illi domi
nice quantū ad ſenſum et factum hy/
ſtoricum. Sed in dominica prima ad
uentus conuenit quantū ad ſenſum
et factū allegoricum. quia allegorice
per aduētum xp̄i in hieruſalem ſigna
tur aduentus xp̄i in carnem. Appro/
pinquauit enim dn̄s ſpiritualiter hie
roſolimis qn̄ per carnis aſſumptionē
in qua eſt pacis viſio viſitauit illam ꝛ
reconciliauit ſibi: dicit ergo. Dicite
filie ſyon ꝛc̄. In verbis iſtis tria ſunt
conſideranda. Primum eſt quid ſi/
gnatur per filiam ſyon ꝛc̄. Secundū
eſt quis eſt rex iſte. et quomodo appel
latur. Tercium eſt quomodo rex iſte
venit et ad quid venire dicitur:
Primum notatur cum dicitur. Dici
te filie ſyon. Secundū cum dicit. ecce
rex tuus. Tercium cum dicit. venit.
Primo ergo per iſtam filiam ſyon
quelibet anima fidelis ſignatur. quia
ſyon interpretat̄ ſpeculū et quelibet
anima fidelis eſt filia chriſti q̄ eſt ſpe/
culū ſine macula et candor lucis eter
ne Sapie. vij. Vel filia ſyon dicit̄ aīa
fidelis: quia in ip̄a tanq̄ in ſpeculo
lucet et reſultat imago dei ad cuius
imaginem facta eſt. Gene. ij. Creauit
deus hominem ꝛc̄. Vere in qualibet
anima fideli relucet dei imago tanq̄
in ſpeculo. maxime quando eſt mun
da ab omni peccato mortali. ſed qn̄ ē
in aliquo peccato mortali denigrata
eſt ſup carbones. Tre. iiij. de peccato
ribus Denigrata eſt facies eoꝝ ſuper
carbones. et alibi. Egreſſus eſt a filia
ſyon omnis decor eius. Vel per filiā
ſyon ſignatur anima fidelis que debʒ
ſpeculari et contemplari celeſtia quia
ſicut dicitur Job. v. Homo naſcitur
ad laborem ſcʒ quantum ad corpus:
et auis ad volandum id eſt anima ad
contemplandum celeſtia. Secundū
eſt videre quis eſt iſte rex. et quomō
appellatur. Iſte rex chriſtus eſt et ap
pellatur ieſus. id eſt ſaluator mundi.
Luce. i. dixit angelus beate marie. Ec
ce concipies et paries filium et voca
bis nomen eius ieſum. i. ſaluatorem
mundi. Rex iſte xp̄c eſt ip̄e rex eſt qui
habet in veſtimento et in femore ſuo
ſcriptum. Rex regum et dn̄s dominā
tium Apoc̄. xix. Ecce om̄es filij regū
iſti⁹ ſeculi nō ſunt niſi reguli reſpectu
illius de illo rege dicitur Iſaie. xxxiij.
Dn̄s iudex noſter. legifer noſter. rex
noſter ꝛc̄. Iudex noſter dicitur quia
nos omnes iudicabit. Legifer noſter
quia quando venit in mundū nouā
legem id eſt legem euāgelicam nobis

dedit et reliquit. Hec eñi eſt lex ꝑcio/
ſa glorioſa et immaculata ꝛc̃. Rex nr̃
dr̃ q꞉ nos regit. pſ̃. Dñs regit me ꝛc̃.
Iſte rex quiqꝫ ꝯditões habuit q̃s hr̃e
dƺt q̃libꝫ rex bon⁹ et q̃libꝫ bon⁹ xp̃ia
nus q eſt rex ſuiꝑius et ſenſuũ ſuoꝝ
ſcꝫ iuſticiã ſapiaꝫ potentiã mãſuetudi
nem ꝛ hũilitatẽ Mãſuetudo iſtius re
gis noſtri oñditur in tribus ad pñs
fuiſſe Primũ eſt i benigna pctoꝝ ad
pniam vocatiõe et in eoꝝ dulci recep
tiõe vtꝫ in matheo aplo et maria ma
gdalena Itẽ manſuet⁹ et benign⁹ eſt
in pctoꝝ dulci receptiõe Iohel. ij. cõ
uertimini ad dñm deũ vr̃m qm̃ beni/
gnus ꝛ miſericors eſt Secundum eſt
in auſcultatione et exauditione orati
onum penitentiũ ꝛ clamorũ paupeꝝ
clamãtiũ ad eum q꞉ dulciter exaudit
eos. Pſ̃. Clamorem pauperum ex/
audiuit dñs Tercium fuit in dulci re
ſponſione Math. xxvij. Dixit ieſus
proditori et querentib⁹ eum Quem
queritis. qui dixerũt Ieſum nazarenũ
qui dixit. Ego ſum. Iſtam manſuetu/
dinẽ debem⁹ habere. quia Prouer.
xiij. dr̃. Reſponſio mollis frangit irã.
ſermo durus ſuſcitat furorẽ. ſic certe
manſueti hereditabunt terram. Pſ̃.
Manſueti here. ter. ꝛc̃. Dicitr ergo fi
lie ſyon. ecce rex tuus xp̃c venit tibi.
id eſt ad vtilitatem tuã. iuſtus ſapiẽs
potens manſuetus et humilis. O fi/
lia ſion tuus dr̃ rex iſte quia pro te na
tus pro te pauper effectus pro te fa/
mem et ſitim paſſus pro te flagellis ce
ſus ꝑ te vulneratus pro te mortu⁹ ꝛ
crucifixus. ideo dr̃ yſa. ix. Paruulus
natus eſt nobis et pro nobis fili⁹ da/
tus eſt nobis ꝛ pro nobis ad mortem
dat⁹. Tercium reſtat cõſiderare quõ
rex noſter venit et ad quid venire dr̃.

Sciendum autem ꝙ tripliciter ve/
nit ſcilicet in carnem in mentem ꝛ ad
iudicij manifeſtationem. Primus ad
uentus fuit multum deſiderabilis.
Secundus dulcis et delectabilis.
Tercius eſt crudelis et terribilis. De
primo aduentu dicitur Aggei ſcdo.
Veniet deſideratus cunctis genti/
bus certe aduentum iſtum deſidera/
bant patres dicentes. Iſai. lxiiij. Vti
nam diſrumperes celum et ꝛc̃. Circa
iſtum aduentum noui regis facere
debemus quatuor que fieri ſolent cir
ca alicuius noui regis aduentũ. Pri
mo ꝙ de eius aduentu multum debe
mus gaudere ad Philipenſ. tercio.
Gaudete in domino ſemꝑ. Vere gau
dere debemus de aduẽtu xp̃i in carnẽ
ſicut ſerui de ſua libertate. et captiui
de ſua liberatione et egroti de ſua ſa/
nitate. et ceci de ſui luminis recupera
tione. quia exortum eſt in tenebris lu
men rectis corde. et ſic perditi de ſua
ſaluatione. et mortui de ſua ſuſcitatio
ne. ad omnia iſta venit chriſtus i mũ
dum ꝛc̃. Secundum eſt ꝙ circa iſtum
aduentum debemus omnes ſordes
peccatorum a cordib⁹ noſtris remo/
uere et abijcere ad Ro. xij. Abijcia/
mus opa tenebraꝝ ꝛc̃. Tercium eſt ꝙ
debem⁹ nos preparare et bonis operi/
bus adornare vt digne poſſimus ad
uentũ ei⁹ celebrare ꝛ ſic dr̃ Eccle. ij.
Qui timent dñm prepabunt corda
ſua Quartũ eſt ꝙ debem⁹ ei munera
ꝑcioſa mittere ꝛ offerre ſicut fecerunt
tres reges Secund⁹ aduentus eſt in
mentem. de iſto dr̃ Ioh. xiiij. Ad eum
veniemus et manſionem apud eum
faciemus. Vere ante aduentũ xp̃i in
mentẽ per graciã fuimus faciles ad ſe
ducendũ ꝛ debiles ad bene operãdũ

Tercius aductus erit ad iudicij ma
nifeſtationem. de quo Pſ. Domin⁹
noſter manifeſte veniet &c. ignis ante
ipm pcedet. dñs ad iudicium veniet
ad iudi. bo. ⁊ ma. ⁊ ad bñdum de om
nibus et ſingulis factis rationem et
compotum. vnde debemus eſſe pa
rati cõtra iſtũ aduentũ ad reddendũ
ei rõnem et ↄpotũ de tribus. Primũ
eſt de verbis ocioſis. quia ſicut ipſe di
cit Mat. xij. Dico vobis qm̃ de omi
verbo ocioſo quod locuti fuerint ho
mines reddent rõnem in die iudicij:
quãto magis de mendacijs de detra
ctionibus peſſimis ⁊ iuramentis &c.
Sap. i. Qui loqtur iniq̃ nõ poteſt la
tere. Scdm eſt de ꝓprijs factis. vnđ
Athanaſius in ſimbolo. ad cuius ad
uentũ omnes homies reſurgere hñt
cũ corporib⁹ ſuis et reddituri ſunt &c
Tertiũ ẽ de bonis collatis. Mat. xxv
Poſt multũ vero tempis venit dñs
ſerui illi⁹ ⁊ poſuit rõnem cũ eo de bo
nis ſibi collatis q̃ñ illa cuſtodierit ⁊
pmo de bonis nature ſcilicet de anĩa
et corpore. et de bonis gratie vt de
virtutibus. ⁊ bonis fortune vt de di
uitijs. et etiam de tpe cõmiſſo nobis
ad agendũ penitentiã. vnde dr̃ cuili
bet. Redde rõnem villicationis tue.
Lu. xv. Ideo debemus eſſe pati ad
reddendũ ei rõnem de iſtis omnib⁹
quia neſcimus quãdo veniet Lu. xij.
Vos eſtote pati. quia qua hora non
putatis filius hominis veniet. ⁊ ſicut
dr ibidẽ. Beatus ille ſuus quẽ cũ ve
nerit dñs inuenerit ita facientẽ. i. pa
ratũ cõtra aduentũ xpi ad iudiciũ q̃a
ſup omĩa bona ↄſtituet eũ ſcʒ glorie q̃
nobis ↄcedat ieſus xps dñs noſter.

Dominica ſecunda aduen tus. Sermo. ij.

Erunt ſigna in ſole et lune
⁊ ſtellis Lu. xxi. Quãuis ci
vniuſquiſqʒ homo iudicatur in morte
ſm merita et illud iudicium eſt quo
ad homĩes. ideo neceſſe eſt vt fiat iu
dicium generale vbi homines iudi
cantur et demones et angeli. In iſto
iudicio faciet domin⁹. iiij. que debẽt
fieri in iudicio temporalia quãdo re
us eſt captus et ad mortem iudicãd⁹.
Primo iudex iubet miniſtros tuba
clangentes vt omnes veniant et ſen
tentiam audiant vtʒ Amos. ij. Mori
etur moab in clangore tube. Secun
do ſcripta leguntur coram omni po
pulo ꝓpte ↄfeſſiõis quid ille re⁹ fecit
vt ptʒ Heſter. xiij. Duos ſeruos con
feſſos iuſſit rex duci ad mortem eo q
cõfeſſi fuerũt q voluerĩt occidere re
gem. Tertio notificat ſentencia iudi
cis ab ore ꝓlata qualẽ mortẽ ſuſtine
re debʒ. Exo. Nõ patiaris maleficos
viuere ſup terrã. Quarto obediẽcia
miſtroꝝ trahentiũ reũ ad ſupplicium
vñ dr. ij. Mach. vi. His dictis trahe
bant reũ ad ſuppliciũ. Iſta quatuor fa
cere vult dñs nr̃ iudex viuoꝝ et mor
tuoꝝ. hec. iiij. ꝓbant in hoc euãgelio
Nouitates ſignoꝝ tãq̃ȝ tube clangen
tes. ptãs celoꝝ tãq̃ȝ ſerui ↄmẽdabiles
iudices eminẽtes tãq̃ȝ reges venera
biles. natiões euidẽtes tanq̃ȝ ↄfeſſio
nes demõſtrabiles. et hec patẽt ĩ euã
gelio vbi dñs dixit diſcipulis ſuis de
iudicio vltimo q̃rentib⁹: Erunt
ſigna in ſole et luna et ſtellis et in ter
ris preſſura gentium pre confuſione
ſonitus maris. q̃a belue marine ma
gnum ſonitũ facient qui audiret per

vniuerſum mundū et fluctuū q̄ exce
dent ꝯtra naturalē vſum curſum ſuū
vltra terminū. areſcētibꝰ hoībꝰ.i.ho
mines erūt macri ꝓpter timorē q̄ ſuꝑ
ueniet vniuerſo orbi Nā virtutes ce
loꝝ.i.angeli mouebūt̄ ad ꝯpatiendū
hoībus. ⁊ tunc videbunt filiū hominis
venientē ad iudiciū in nubibꝰ celi cū
ptāte magna ⁊ maieſtate. His aūt fie
ri incipientibꝰ.i. cū hec fiant ſupradi
cta reſpicite ⁊ leuate capita veſtra Et
dixit eis ſilitudinē vt illud meliꝰ poſ
ſent intelligere Uidete ficulneā ⁊ om
nes arbores cū ꝓducūt iā fructū ſci
tis q꞉ iā ꝓpe ē eſtas. noīat ſibi ficulneā
q꞉ eſt ꝑma arbor q̄ eſtatē nūciat ſuis
floribꝰ. Ita ⁊ vos cū hec videritis fi
eri ſcitote qm̄ ꝓpe eſt regnū dei. Amē
dico vobis q꞉ nō p̄teribit generatio
hec. q꞉ homīes naſcunt̄ et moriūtur
donec hec omīa fiant. Celum et terra
tranſibunt.i. potius celū ⁊ terra peri
rent q̄ȝ verba mea vera nō fierēt ⁊ ſic
patet euāgeliū. Quo ad thema rede
undo illud euangeliū. Erunt ſigna in
ſole ⁊ luna. Nota quadruplex ſignū
factū eſt ⁊ fiet in ſole ꝑmū ſignū factū
eſt ſub ioſue. ſcd̄m ſignū tꝑe yſaie. ter
cium ſignū tꝑe paſſionis xp̄i. quartū
ſignū fiet in iudicio. et iſta quatuor ſi
gna debent bene notari ꝓpter doctri
nam ſingularem ⁊ ſpūalem. Primū
ſignū factum eſt ſub ioſue de quo legi
tur in li. Ioſue ꝑ figurā.i. doctrinā ſpi
ritualē vnde qn̄ ioſue debebat filios
iſrael ducere ad terrā ꝓmiſſionis ve
nerunt. v. reges paganoꝝ cum exer
citibus eoꝝ vt impedirent eos. ſed io
ſue pugnabat ꝯtra eos adiutorio dei
⁊ ſol iam declinauit ad occaſum. ⁊ cla
mauit ioſue cū tota fide: Sol ne mo
uearis donec habuerimꝰ victoriā cō

tra inimicos noſtros. ſol obediuit ei
⁊ ſtetit ad ſpaciū vniꝰ diei donec oēs
inimicos vinceret Ita moraliter ſm̄
Aplm̄ Queccunq; ſcripta ſunt ad no
ſtram doctrinam ſcripta ſunt in anti
qua lege: et facta ſunt ad nr̄aȝ doctri
nam in lege noua Filij iſrael ſunt fide
les qui intendūt ire poſt hanc vitam
ad terrā ꝓmiſſionis eterne. ſed. v. re
ges cum ſuis exercitibus impugnāt
nos.i. v. ſenſus corporis ſcȝ viſus au.
gu. tac. ⁊ odo. Exercitus eoꝝ eſt mūdꝰ
dyabolus ⁊ caro ꝓpria. ſed ioſue.i. q̄
libet fidelis debet cū tota fide deū in
tēptatione orare. ſol ne mouearis ſed
ſtes tādiu donec habuerimꝰ victoriā
Sol iſte ē ieſus xp̄s qui dr̄ ſol iuſticie
ne mouearis ſȝ ſtes mihi i adiutoriū
Et qn̄ xp̄s ſol iuſticie ita deuote inuo
catur. tunc ꝑatus erit ſemꝑ hoīem iu
uare. ꝓpterea ad clamorē ioſue ſtare
fecit ſolē. ⁊ hoc patet de ſancto antho
nio qui fuit multipliciter temptatꝰ et
a dyabolo in corpore laceratus. ſed
ſtetit xp̄us verus ſol ſuꝑ eum. et dixit
anthoniꝰ. Ubi eras bone ieſu. r̄ndit
Ego ſum hic ⁊ ſteti ſupra te. ſed volui
ꝓbare fidē tuā Ideo qn̄ ip̄m oramus
ſꝑ ſtat vt grām nobis infundat. Se
cundū ſignū ſolis legimus. iiij. Reg.
xiiij. Factū ē verbū dn̄i ad yſaiā pro
phetā. Uade ⁊ dic ezechie regi vt di
ſponat domui ſue q꞉ morieť. qui fecit
ſm̄ p̄ceptū dn̄i ⁊ dixit ezechie Diſpo
ne domui tue q꞉ morieris. et ille ver
tebat ſe ad parietem et fleuit fletu ma
gno. ⁊ dominꝰ vidit lacrimas ſuas ⁊
dixit. Uade et dic ezechie. Ecce vidi
lacrimas tuas addam tibi. xv. ānos
ad vitam tuam. Et cū propheta hec
ſibi diceret petijt ſignum in ſole ita q̄
ſol per. x. gradus iuit retrorſum. Ita

moraliter ezechias infirmꝰ corpalr fi
gurat genꝰ hũanũ ſpũaliter infirma/
tũ in aĩa ⁊ ſic ezechias fleuit fletu ma/
gnũ ꝓ vita ⁊ rogabat deuotiſſime ita
ꝑriarche ⁊ ꝓphe ꝓ vita et liberatiõe
totiꝰ mũdi generis hũani clamantes
erãt illd ẏſa. Utinã diſrumpet celũ ⁊
deſc. ⁊ dñs exau. vo. eoꝝ vñ ait illud
Pš. Propter gemitu pau. nũc exur
dicit do. ⁊ cum nos voluit de eterna
morte liberare fecit ſignũ i ſole diuita
tis ita ꝙ per. x. gradus iuit retrorſum
Primus fuit ꝑmus chorus angeloꝝ
et ſupmus ſcꝫ ſeraphin q̃ tam ardẽter
in diuino amore adherent deo laudã
do ipm. Scd's gradus cherubin qui
ꝑ ſubtilitatem ſcientie ſecreta diuina
contemplant. Terciꝰ gradus throni
in quibus deus ſedet vt iudicio ſuo
diſcernat Quartus gradus dñatões
qui tante dignitatis ſunt vt alijs pre
ſunt et ꝑ diuerſis cauſis mittantur ad
nos. Quītus gradus eſt ꝑtãtes q̃ tã
te potentie ſunt vt malis angelis re/
ſiſtant et puniãt in hoc mũdo q̃ eccle
ſiam dei impugnãt Sextus eſt virtu
tes q̃ hñt magnã ꝑtãtem a deo mira/
cula faciendi. Septimꝰ gradꝰ eſt ꝑn/
cipatꝰ q̃ ad hoc mittunť vt ꝑncipes
mũdi cuſtodiant et informent. ſed heu
eos audire nolũt: Octauus eſt archã
geloꝝ qui mittunť vt ꝓuicias regãt
et magna nobis reuelent. Nonus eſt
angeloꝝ quoꝝ officiũ eſt hoĩes cuſto
dire vtꝫ in pš. Angelis ſuis mãdauit
de te vt cuſt. ⁊c. Decimus gradus eſt
hoĩes ꝓpter quos miſit ꝓpriũ fili
um qui ſe humiliauit formã ſerui acci/
piens ⁊ hoc fuit ſignũ ꝙ nos deberet
redimere a morte eterna. ⁊ iſte ſol ori
ebatur in natiuitate eiꝰ occidit i paſſi
one et reuerſus eſt in locũ ſuũ in aſcẽ
ſione ⁊ hoc eſt ſcdm ſignũ ſolis Terci
um ſignũ ſolis factũ eſt tpe paſſionis
xp̄i d quo legitur in euã. Lu. Ab hora
ſexta vſq ad nonã tenebre facte ſunt
per vniuerſam terrã ⁊ ſol obſcuratus
eſt et iſta obſcuratio non fuit ecclipſis
ſed miraculoſe. Hoc ſignũ fecit dñs
ꝓpter tres cauſas. Primo vt ſe veꝝ
deũ oñderet q̃ ſolem creauit nã tanta
fuit i quoꝝdam iudeoꝝ corde duritia
vt de ſigno nõ curabãt ⁊ iõ ceci fuerẽ
⁊ ceci manẽt in intellectu vſq in diẽ
iudicij. Scd'o vt fideles ſuos ad com
paciendũ incitaret. Nã ſol naturalis
luxit cum ſuo domino. quantomagis
nos xp̄iani qui redempti ſumus ſua
ſanctiſſima paſſione. Tercio xp̄c ſolẽ
obſcurauit in paſſione vt impios ad
pñiam vel patientiã reuocaret. ſicut
multi fecerũt vt ptꝫ in euan. vbi dicit
ꝙ illi qui venerũt ad ſpectaculũ illud
viſis ſignis ꝑcutiebãt pectora ſua et
reuertebantur. quare ꝑcutiebant pe
ctora. certe hoc eſt ſignũ pñie. Ita eti
am et nos pñiam ꝓ peccatis faciamꝰ
ſed duriora ſunt corda ſaxis qui ſequi
ad penitendũ nolũt. Quartũ ſignũ
ſolis fiet in iudicio extremo quãdo ce
li mouendi ſunt et terra. de quo ſigno
dr Mat. Statim poſt tribulationem
dierꝫ illoꝝ ſol obſcurabiť. Iſta obſcu
ratio ſolis nõ erit per interpoſitionẽ
lune vt ecclipſis ſed virtute diuina ⁊
propter peccatores dãnandos et nõ
lucebit amplꝰ ſup terrã. huiꝰ figurã
legimus Ezech. xi. dixit dominus ad
ezechielẽ. Fili vade ad regem pharao
nem et ſume ſup eũ lamentũ et dic ad
eũ. Ecce hec dicit dñs: exquo tu aſſi/
mulatꝰ es leoni ⁊ draconi q̃ ẽ in mari

Luce 21

ex̄pandā ſup̄ te rethe meū et ex̄trahā
te et ꝓyciam te in terrā ꝛ irrigabo ter
ram fetore ſanguinis tui ꝛ operiā ſup̄
te cum extinctus fueris celos ne plu
ant et ſolem nube tegā et luna nō da/
bit lumen ſuū. et gladius regis babi/
lonis veniet tibi et plangent te om̄es
tribus terre. ita moraliter p̄ hunc re/
gem egipti notat̄ peccator q̄ tenebro
ſus eſt in peccatis ad quē dicunt p̄di/
catores. aſſilatus es leoni ꝓpter pec/
cata manifeſta. ꝛ aſſilatus es draconi
ꝓpter peccata occulta. vñ ait Grego.
Leo apte iraſcit̄ draco occulte inſidia
tur expandā rethe i iudicio eterno et
extrahā te de mari hui⁹ ſeculi. ꝛ irriga
bo terrā cū fetore petōꝝ tuoꝝ. ꝛ cum
extinct⁹ fueris. i. expulſus a facie mea
nec ſol. ſ. naturalis nec ſol diuinitatis
dabit tibi amplius lumen ſuū. Ideo
quo ad thema. Erunt ſigna quattuor
ſalutationis incarnatiōis redemptio
nis et eterne damnatiōis.

Dominica tercia aduent⁹
Sermo. iij.

Cum audiſſet Johes in vin
culis opa xp̄i mittēs duos
diſcipulos. Math. xi. Ui/
dem⁹ qñ hō eſt in vinculis et in loco
obſcuro tunc nō poteſt eſſe letus. Iu
xta illud Ps̄. Poſuerunt me in lacu
inferiori in tenebris et in vmbra mor
tis. tunc homis illius deſiderium eſt
ab iſto vinculo abſolui et ad lucē ve/
nire. Ita fuit Johes baptiſta qui fuit
quadruplici vinculo ligatus de qui/
bus deſiderabat abſolui Fuit enim in
vinculis fui ꝓprij corpis vbi anima
ſedebat in carcere. vñ aplus. Quis
me liberabit de carcere mortis hui⁹
Scdo in vinculis hui⁹ mūdi. Tercō
fui. in vinculis deſerti vbi corp⁹ ſuū

velut in vinculis c aſtigauit ne macu
laret ſuā ſanctam v itam. Quarto fuit
in vinculis herodi s. ideo miſit duos
diſcipulos de diſci pulis ſuis ad xp̄m
vt ipm interrogarē t virum iohānes
deberet annūciare christi aduentū ad
limbū ſanctis patr ib⁹ ſic p̄nunciauit
aduentū xp̄i in mun dū. et de hoc dic̄
in euan. hoc. Joha nes em̄ exiuit de
ſertū et p̄dicauit p eccatorib⁹ pniam
et increpauit herod em di. Non licet
tibi hr̄e vxorē fratri s tui. pniam age:
ꝓpter hoc poſuit eū in carcerem et io
hānes habuit aliqu ōs diſcipſos qui
ipm ſequebant̄ ꝓpte r ſanctitatem vi/
te et doctrine ei⁹. vt p̄tz in euāge. In
illo tp̄e Cū audiſſet i ohes in vinculis
opa xp̄i mittens du os de diſcipulis
ſuis vt dicerent Tu es qui venturus
es an alium expecta mus. q. d. debeo
exiſtentib⁹ in limbo dicere tuum ad/
uentum q2 mori deb eo in carcere pro
pter veritatē. et rñd ens ieſus ait illis
Euntes renūciate io hanni que audi/
ſtis et vidiſtis. ceci v ident claudi am
bulant leproſi mūd antur mortui reſur
gunt. pauperes euā gelizant̄. i. pecca
tores cōuerſi ſunt ꝛ p̄dicant ſanctum
euangeliū et ait ieſus: Beatus qui nō
fuerit in me ſcandal iſatus. i. qui non
recedit de fide ſed p̄ manebit vſq3 ad
finem. Et tunc illis a beuntibus cepit
ieſus dicere ad turb as de iohe Quid
exiſtis i deſertū vid ere arūdinem vē/
to agitatā. q. d. Joh es nō eſt ſicut arun
do q a vento mouet̄ ſed qd exiſtis vide
re hoiem mollib⁹ v eſtitū certe nō q2
iohānes veſtimētū hēt de pilis came
loꝝ q̄ mollib⁹ veſti ūt i domib⁹ regū
ſunt. ſed qd exiſtis v idere ꝓphetā cer
te iohes ē pl⁹ q̄ ꝓpl a q2 qd ꝓphe p̄di
cabāt hoc iohes di gito demōſtrabat

hic eſt eñ de quo ſcriptū eſt Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā q̄ preparabit viam tuā ante te. ecce euangeliū Quo ad thema: Cum audiſſet iohes in vinculis opa xp̄i. In ſpēali eſt notādū ꝙ quadruplex eſt vinculū i quibus oēs hoīes ligant̄ p̄mū vinculū ē amoris. ſcd̄m pudoris tercium honoris. quartū horroris ⁊ eterne dampnatiōis. Primū ē vinculū amoris quo oīa ligant̄ ad diuinū amoē vt de ū ſup oīa diligant de hoc vinculo dicit Aplus. Habeatis dilectiōez que eſt vinculū pacis iſto vinculo fuit ligatꝰ apl's Paulus cū diceret Neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ gladiꝰ neqꝫ timor poterit me ſepare a caritate xp̄i. De quo vinculo amoris legimus figuram .i. Reg. vbi legimꝰ ꝙ dauid vicit goliā in v. lapidibꝰ ⁊ liberauit pp̄lm iſraeli ticum de ptāte golie ⁊ inimicorū. ppterea ionathas filius regis ſaul inijt pacēū cū dauid ⁊ q̄ſi vinculo amoris inter ſe colligabant̄ ꝙ erant ambo tanti amici q̄ſi haberēt vnā aīam. et ionathas exuit ſe tunicā ſuā et induit eam dauid. Ita moraliter golias eſt dyabolus qui obſedit ciuitatē nr̄i corpis vndiqꝫ et nitit̄ aīam nr̄am capere ſed dauid manu fortis. i. iuſtꝰ homo deū diligens vincit goliā. i. dyabolū in v. partibꝰ pn̄ie videlicz in cōfeſſione cōtritione et ſatiſfactiōe ieiunio ⁊ orōe et liberauit aīam ſuā de ptāte dyaboli et ideo ionathas. i. xp̄c filius altiſſimi regis ip̄m intm̄ diligit ꝙ colliget ſe cū eo. q. vinculo dilectiōis et induit eum veſtimento ſalutis vt in die iudicij honeſte valeat ambulare vt ptz ſm aplm vt p̄us dictū eſt: Scd̄m eſt vinculum pudoris peccatorum. de iſto vinculo dicit Dauid in Ps. Dirupiſti dn̄e vin. mea. ⁊c. Iſtud vinculum ſoluitur per bonam operationē Vn̄ yſa. Captiua filia ſyon ſolue vincula colli tui. Syon dicit̄ ſpeculum ⁊ ſignificat aīam deuotā q̄ eſt ſpeculum ſancte trinitatis. ideo ꝯſulit pp̄ha di. Solue vincula colli tui. Act. aploꝝ. Petrꝰ ſedebat in vinculis cathenis duabus cōſtrictus. ſed venit angelꝰ et excitauit eum di. Surge et ſequere me. et ſecutus eſt eū ⁊ cum veniſſet extra portam ait. Nunc ſcio vere quia miſit dn̄s angelū ſuū et liberauit me de manu herodis et de omni expectatione iudeoꝝ. Ita moraliter peccator dū in tenebris peccatoꝝ eſt cathenis ferreis vel vinculis cōſtrictus. venit angelus dn̄i. i. gratia dei ſibi inſpirās et dicit. Surge velociter a peccatis tuis et ſequere me p cōtinentiā ⁊ per viam innocentie. Accipe veſtimentū ſalutis quod amiſiſti per culpā. et ſic educitur de vinculis ad viam rectā que tendit ad eternam ſalutē. et tunc peccator cogitās p̄terita peccata ait. Nunc ſcio vere qꝛ miſit dn̄s angelū ſuū et liberauit me de manu herodis id eſt dyaboli. et de omni expectatiōe plebis iudeoꝝ. i. dānatoꝝ. vnde dicit beatus Augꝰ. Eductus per graciam diuinam de vinculis peccatoꝝ meorum ꝯuerſus vidi abiſſum in quo iacueram. et ſic patet ſcd̄m vinculum. Tercium vinculū eſt honoris ⁊ iſtud eſt triplex vt patet Sapie. Vinculū triplex difficile rumpitur. huius figuram legimus ꝙ romani depingebant amorem mundi ad modū pulcre mulieris ſtantē i circulo aureo i quo erat ſcriptum literis aureis. Quid ſum diſcerne. cū ſcieris fuge. ⁊ deſideria ſperne. ſic multi ſcti fecerūt ⁊ deo adheſerūt

vñ Pſ. Mihi adherere deo bonum
eſt. Itē ſcribebatur iuxta Recedo ſcꝫ
a deo cū amor me trahit ꝑ vinculum
ſupbie. Itē ſcribebat̄ in illa pte Sum
carus dñ viuo qꝛ mo̍s diligit qd̍ ſuū
eſt ſed pꝰ mortē valde amarꝰ eſt. Itē
ſcribebat̄ in tercia pte imagis. Ludo
illudit eīn hoīeꝫ et intm̄ decipit ꝙ di/
ſcernere veꝝ neſcit vtꝫ de duobꝰ vi/
ris quoꝝ vnꝰ vocauit aliū et dixit ad
eū. Aue mi frater et cultello ipm̄ occi
dit. ita heu mltos iā occidit ꝛ decipit
amor hꝰ mūdi. Itē ſcribebat̄ in quar
ta pte imagis. Excedo mentē et hoc
patet de ſalomone cꝰ mentē excesſit
amor mūdi et ſic ipm̄ ligauit ꝙ deos
alienos adorauit ꝓpter amorē mūdi
et ſic bñ pt̄ qlibꝫ dicere quē ligauit vi
culū amoris hꝰ mundi. Funes pctoꝝ
circūplexi ſunt me. Quartū vinculū
ē horroris et eterne dānatiōis d̍ quo
viculo ait dñs Mat. ix. Ligatis mani
bus ꝛ pedibꝰ pijcite eū i tene. exteri.
vbi erit ſtridor den. de iſto viculo le
gimꝰ figurā in li. Dan̄ Videbā ꝛ ecce
arbor in medio terre alta nimis quia
ſummitates eiꝰ celos tangebat. aſpe/
ctus eiꝰ ad termios orbis terraꝝ ꝛ fo
lia eiꝰ pulcra et fructus eiꝰ nimis ſua
ues. ſub vmbra eiꝰ aīalia ꝛ beſtie et in
ramis eiꝰ volucres celi. et ex ea veſci
tur oīs caro. et vigil ſanctꝰ deſcendit
de celo et fortiter clamauit. Succidi
te arborē pſcindite ramos eiꝰ diſſipa
te fructus eiꝰ et fugiant beſtie ꝛ volu
cres de ramis. ſed et germen radicis
eiꝰ viculo ferreo ligate ꝛ cor fere det̄
ei. Ita moraliter arbor ī medio terre
eſt pctōr ī medio pctoꝝ hꝰ mūdi q̄ al
tus ē qꝛ peccare nō deſinit magnꝰ qꝛ
magna cōmittit fortis qꝛ fortis ī ipis
vicijs laborat aſpectus eius vſqꝫ ad
termios vniuerſe terre qꝛ d̍ pctō ſuo
nō erubeſcit. folia eius pulcra .i. laus
hūana fructus eiꝰ nimis delectabiles
bona tpalia ſubter beſtie requieſcūt.
carnales delectatiōes in quibꝰ viuit
vt beſtia. volucres celi ī ramis. i. bōa
ſpūalia vt eſt intellectꝰ voluntas me
moria et ſeptē dona ſpūſſancti ꝛ ex ea
oīs caro veſcitur. qꝛ nutrit ſuam car/
nem et multos pctōres carnalr̄ viuē
tes. huic ſic viuenti cōminat̄ duplex
pena videlicet mortis tpalis. i. natu/
ralis ꝛ mortis eternalis vñ ſequitur.
Vigil de celo. i. ds̍ q̄ vigilat ſup nos
clamat ad angelos ſuos. Succidite
arborē iſtā. qꝛ ſm̄ euan. Omīs arbor
que nō facit fructū bonum excidetur
Joh: Securis eſt iā ad radicē poſita
rami pſcinduntur .i. v. ſenſus corpis
folia. i. leticia mūdi ꝛ laus hūana fru
ctus diſpergunt̄ :i. bona ſua tpalia vt
ptꝫ in pſ. Relinquēt alienis diuitias
ſuas volucres q̄ ſunt dona ſpūalia re
cedūt vicꝫ ſapīa intellectꝰ voluntas
et memoria ꝛc. Radix :i. aīa ligat̄ vicu
lo ferreo in eterna dānatiōe. iō frange
vinculū culpe liga te viculo amoris
et fuge vinculum horroris ꝛc.

Dñica quarta Sermo. iiij.

Hic eſt qui poſt me venturus eſt: Jo
hannis primo: Nota ꝙ videmus ad
oculum in iſtis naturalibus quando
aliquis princeps magnus vult no/
uam terram intrare vbi dui non fuit
nuncios ſolennes ſolet predeſtinare
vt quiſqꝫ valeat ſe prepare vt cū ho/
nore tali pncipi valeat obuiare: Ita
dñs nr̄ rex celi et terre q̄ vt ait Joh. in

Apoc. in veſtimēto ſuo ſcriptū habʒ
Rex regū ⁊ dn̄s dn̄antium. et voluit
in hunc mundū intrare et dyabolum
de ſuo regno extirpare. voluit ſolen
nem nunciū ſcʒ ſanctū iohem bapti:
velut angelū p̄mittere qui ſuū aduē
tum mūdo intimaret. ait ergo. Ipſe ē
q̄ poſt me ventur⁹ eſt. Quō aūt iude
is aduentū xp̄i inſinuauit patʒ in euā
gelio hodierno. qꝛ iohānes baptiſta
erat in deſerto circa iordanē et ꝓpter
ſanctitatē vite ſue noluit cōuerſari in
mūdo. tunc iudei credebant ip̄m eſſe
xp̄m vtʒ in euangelio. In illo tp̄e
miſerunt iudei ſacerdotes aliquos ⁊
leuitas in hieruſalē ⁊ dixerūt. Ite ⁊ in
terrogate iohem Tu q̄s es. xp̄s es. et
iohānes ꝯfeſſus ē veritatem dicēdo
Ego non ſum xp̄s. Iterū interrogaue
runt eū. Quid ergo es helias es tu.
⁊ dixit. Nō ſum helias. ⁊ iterū dixerūt
ꝓpha es tu. rn̄dit. Non. dixerūt ergo
ei. Quis es vt rn̄ſum demus his qui
miſerunt nos quid dicis de teip̄o. ait
iohānes. Ego ſum vox clamātis in d̄
ſerto dirigite .i. p̄parate viam dn̄i ſicͭ
ait yſaias. et qui miſſi fuerāt erant ex
phariſeis. et interrogauerunt eum ⁊
dixerūt. Quid ergo baptiſas ſi nō es
xp̄us neqʒ helias neqʒ ꝓpheta. rn̄dit
eis iohes. Ego baptiſo vos in aqua
medius aūt vr̄m ſtetit quē vos neſci
tis .i. xp̄s qui mediator eſt inter hoīeʒ
⁊ deū quē vos nō vultis cognoſcere
ip̄e eſt qui ventur⁹ eſt c⁹ non ſum di
gnus vt ſoluā corrigiā calciamēti ei⁹
⁊ hoc dixit in figurā humilitatis. hec
facta ſunt in bethania regiōe deſerti
trās iordanem vbi iohes erat bapti
ſans. ⁊ ſic patet euāgeliū q̄ iohānes
p̄curſor erat ⁊ nuncius aduentū dn̄i
p̄clamando vtʒ in themate. Ipſe eſt
qui ventur⁹ eſt Nota q̄ q̄druplex eſt
aduent⁹ dn̄i. quia p̄mo venit in vte
rum virginis velut rex in ortū. ſc̄do
venit in mundū ſicut medic⁹ ad egro
tū. tercio venit in mentē ſicͭ amic⁹ ad
amicū. quarto venit ad iudiciū ſicut
iudex ad ſententiam. Primo dico q̄
xp̄s venit in vterū virginis ſicut rex
in ortū deliciosum. Nā videm⁹ q̄ iſti
magni reges habēt circa ſua caſtra or
tos delicioſos ad quos intrāt ad ſpa
ciandū. ita vterus marie virginis fu
it ortus delicioſus regis eterni p̄pa/
ratus. vn̄ ip̄a ait i Can. Veniat dile/
ctus meus in ortū ſuū. Ortus delici
oſus debet eſſe bene ꝯcluſus ne beſtie
intrēt. Iſte fuit ort⁹ marie bene clau
ſus. vn̄ ip̄e ait. Ortus cōcluſus ſoror
mea ſponſa ortus cōcluſus. dicit bis
ꝯcluſus ꝓpter duplicē caſtitatē. Fuit
em̄ extra quo ad .v. ſenſus corporis
videlicʒ viſum guſtū odoratū tactū
et auditū cuſtodia angelorū vallatus
iſte ortus. ita q̄ nec leo ſupbie nec vr
ſus auaricie nec vulpes doloſitatis
intrare potuit. Itē fuit ꝯcluſus ab in
tra ita q̄ mens ei⁹ nulla mala cogita
tione potuit maculari In iſto orto fu
erunt tres flores videlicʒ viola roſa
et liliū. Viola ſignificat humilitatem
q̄ eſt p̄mus flos annuncians eſtatem
Hunc florē inuenit gabriel cū ad eā
intrauit dicēs. Aue maria gratia ple
na ⁊c̄. reſpondit humiliter. Ecce an
cilla domini fiat mihi ſc̄m verbum tu
um. Secundus flos eſt lilium ⁊ ſigni
ficat caſtitatem que fuit in vtero vir
ginis. Unde ait de ea in Can. Sicut
lilium inter ſpinas ſic amica mea ⁊c̄:
Tercius flos in hoc ortu fuit roſa ca
ritatis. vnde dicitͬ Sapiencie. Qua
ſi plantacio roſe in iericho. ⁊ ſic patʒ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

primū. Scd'o venit in mundū ſicut me
dicus ad egrotum. Nam videm⁹ q̄
quādo aliquis homo eſſet infirmus
vſq̄ ad mortē et ſiquis nunciaret ſi
bi medicum venire qui poſſet eū bn̄
ſanare de hoc multum gauderet. ita
hūanitas fuit infirmata vſq̄ ad mor
tem eternam ſicut Dauid dicit in pſ.
Multiplicate ſunt infir. ꝛc. Sed ipſe
medicus chriſtus in hunc mundum
venit curare gen⁹ humanū. ideo ait.
Greg. in ſer. de aduentu. Magnus
iacebat infirmus. ideo magn⁹ venit
medicus qui eſt xp̄s. i. Thim. i. Fide
lis ſermo et omni acceptiōe dignus
Venit eīm xp̄s in hunc mundum pec
catores ſaluos facere ad Thim. i. Nō
ex operib⁹ iuſticie que fecimus nos
ſed ſm magnā miſericordiā ſuam ſal/
uos nos fecit: O in quāta miſeria dā
nationis eramus. deū offendebam⁹
ꝛ ipſe in nullo nobis fuit obligatus in
nullo nos indiguit. et tm̄ ꝓpter nos
venit in mundum vbi tot incōmoda
ꝛ tantam mortem ſuſtinuit Ecce quā
ta miſericordia venit deus ad hoīes
dn̄s ad ſeruos. diues ad egenos. po
tens ad infirmos. ſapiens ad ſtultos
bonus ad impios. medicus ad egro
tos. et ex Ezech. patet per hoc vbi di
citur. In quacūq̄ hora pctōr igemu
erit ei⁹ pctā nunq̄ recordabor Joh.
Deus verax eſt implere que ꝓmiſit.
Sequitur correlariū q̄ de⁹ nos nun
q̄ dānabit: Sed timeo q̄ noſmetipſi
ꝑ peccata noſtra dānabim⁹ noſmet
ipſos ſi nō ↄuertimur ad veniam per
verā ꝛ integram ↄfeſſionem: ꝛ ideo
xp̄s venit in hunc mundū vt nos ſa
net ſicut medicus: vꝫ in euangelio
Lu. Homo quidā deſcendebat a hie
ruſalē in iherico ꝛ incidit in latrones

qui ipſum ſpoliauerunt et vulnera
uerunt vſq̄ ad mortem et ſemiuiuū
reliquerūt eum. venit autem ꝛc. Po
ſtea venit ſamaritanus qui miſericor
dia motus eſt ſuper illum infirmum
et lauit eum vino vulnera eius et in
fudit oleum ipſum ſanando ꝛc. Ita
moraliter homo iſte qui deſcendit a
hieruſalem in iherico eſt humanitas
deſcendens propter peccatum de ſta
tu innocencie in ſtatum miſerie. ꝛ in
cidit in latrones. i. ſpiritus malignos
qui ipſum velut latrones virtutib⁹
ſpoliauerunt et vſq̄ ad mortem ani
me vulnerauerunt. quod ↄqueritur.
yſa. di: Vulnerati eramus propter
peccata noſtra. ſed ſacerdos. i. ſacer
dotes antique legis ipſum curare nō
potuerunt. nec leuita. i. patres legis
nature. ſed venit ſamaritanus. i. me
dicus noſter ieſus xp̄s qui iam mot⁹
infudit vinum ſue humanitatis mix
te cum deitate ꝛ cum oleo miſericor/
die in vulnera noſtra et ſanauit nos
medicus. ideo ait yſa: Vulnerati era
mus ꝛ eius liuore ſanati ſumus et ſic
patet ſcd'm q̄ xp̄us in hunc mundum
vt medicus ad infirmum venit. Ter
tio dixi q̄ xp̄s venit in mentem hoīs
velut amicus ad amicum. Videmus
ad oculum quādo aliquis habet ami
cum ad ipm̄ venire volentē et in om
nibus ditare cupientem ſolet ſe pre
pare. ſuum hoſpicium quantū videli
cet ordinare. Ita ſpūaliter xp̄s ver⁹
amic⁹ nr̄ q̄ magnā amiciciā circa nos
oſtendit. qꝛ ꝓ nobis in vera amicicia
mortem ſuſtinuit: vn̄ dr̄ in Prouer.
Amico fideli nulla eſt ↄparacio. ꝛ ille
amicus libenter cotidie veniret ad
nos gratiam ſuam nobis infunden/
do ſi nos eſſemus parati. vt ipſe ait

Apoca. Ego ſto ad hoſtium et pulſo. ſi quis mihi aperuerit intrabo et ce/nabo cum illo O quantum excitatur anima deuota in aduẽtu illius amici Unde Zacharias ait. Gaude et letare filia ſyon. q2 ecce venio ait domin9 Filia ſyon eſt aĩa d̃uota que debet deum diligere corde puro. Cor enĩ ƀm phm eſt in medio corporis poſitum. O quantum anima gaudere poteſt de aduentu tam nobilis domini tam vtilis hoſpitis ſicut ſolet gaudere ſpõſus de ſponſa ſibi amicabili. eger de aduentu fidelis medici: amicus de aduentu fidelis amici. Ipe chriſtus eſt ſponſus quo nullus dicit̃ ſpecioſior. Unde dauid. Specioſus forma pre filijs hominũ. Medicus quo nullus peritior ad ſanandum quia ſolo ver/bo ſanat. Mat. viij. Domine dic vnũ verbum ⁊ ſanabitur puer me9 Eccle. Amico fideli in chriſto nulla eſt com/paratio dignior auro et argento. Unũ iiij. Regũ. quedam domina ait ad virum ſuum. O dñe volumus ꝓpham dñi helizeũ inuitare rñdit placet mihi tũc purgauit domũ preꝑauit cubiculũ mẽſaʒ ⁊ cãdelabꝝ poſuit ⁊ tũc inuitauit ꝓphaʒ helizeũ et iṗe cenauit cum ea et hoſpitauit et magnam gratiam ex parte dei dedit mulieri. Ita anima deuota dicat ad corpus. O domine volumus xp̄m inuitare vt veniat ad nos. et tunc debet reſpondere. Pla/cet mihi. et dña dom9. i. aĩa debet domũ purgare ſcoba cõfeſſionis. et cu/biculũ cordis ꝑparare ornamentis virtutũ. menſam miſericordie pone/re paupes recreando. et candelabrũ cũ lumine accendere boni exempli. d̃ quo candelabro dic dñs in euangelio Uos eſtis lux mundi. non accendũt candelabrum et poſuit ſub modio ſed vt luceat omnibus qui in domo ſunt tunc venit chriſtus in mentem ſicut amicus ad amicum iṗm conſolando et graciam diuinam tribuendo. et ſic patet tercium. Quarto dico ꝙ veniet ad iudicium ſicut iudex ſtrictiſſim9 Apo. Ecce veniet in nubibus celi et videbit eum omnis caro. ⁊ tunc plangent ſe ſuꝑ eum omnis tribus terre. Item idem Apocali. Reges terre et omnes principes tribuni et diuites fortes et omnis infidelis ſeruus et li/ber abſcondent ſe in ſpeluncis ⁊ in petris montium et dicent montibus. Cadite ſuꝑ nos et abſcondite nos a facie ſedentis ſuꝑ thronum et ab ira agni. quoniam venit dies magnus ⁊ ſanctus ſanctorum. et tunc quis po/teris ſtare. Uenit enim ad ſententiandum. vt iṗe ait in euangelio. Pater enim omne iudicium dedit in manus filij. et tunc veniet valde horribilis. vt patet in pſalmo. Tu terribilis es. et quis reſiſtet tibi. Huius legimus figuram in Apoca. Ecce ego iohãnes Uidi thronum magnũ et candidum et ſedentem ſuꝑ eum qui erat horribilis aſpectu a cuius conſpectu fugit celum et terra. et erat veſtit9 veſte aſpera aſperſa ſanguine. et vocabatur nomen eius nomen patris dei. et exercitus celi ſequebat̃ eum in equis albis veſtit9 biſſo albo et mundo. et de ore ei9 ꝓcedebat gladius ex vtraqʒ parte acutus vt ꝑcuciat gentes Moraliter thronus iſte quem iohannes vidit ẽ thronus iudicialis quem dñs ponit in nubibus celi et ſedens ſuꝑ eum iu/dex chriſtus a cui9 conſpectu fugit celum et terra q2 tũc trement angeli et homines. vñ ait ꝓpha. Si tũc tremet

cedrus in alto monte quid faciet car/
do in agro. Item ſi iuſtus tunc vix ſal
uabitur impius et peccator vt pare/
bunt. Veſtitus veſte ſanguinea quia
fixuras clauorū ibi in corpore oſten/
dit ⁊ ſue paſſionis vulnerū cicatrices
vt videant impij in quem tranſfixerūt
et mali xpiani qui penitentiā neglexe
rūt. Et de ore eius ꝓcedat gladi⁹ acu
tus ex vtraqꝫ pte. i. ſentētia ſcindens
in corpore et anima dicens. Ite male
dicti in ignem eternum In his quiqꝫ
verbis facit quinqꝫ ictus. Ite ſcꝫ a ſo/
cietate oīm electoꝝ et a facie mea quā
nunqꝫ viſuri eſtis amplius: Maledi
cti. qꝛ noluiſtis benedictionem: In
ignem qui nunqꝫ extinguetur. Eter/
num quia ſine fine durabit tūc pecca/
tor bene pōt dicere primo ad ſolem.
O ſol vſqꝫ huc mihi luminaſti modo
vado ad exteriores tenebras. Scdo
ad aerem. Vſqꝫ huc habui odorē bo
num modo vado ad eternum fetorē
Tercio ad terrā. O terra vſqꝫ huc ha
bui diuerſa cibaria arborꝫ et fructuū.
modo vado ad eternā famē. quarto
ad aquam. O aqua vſqꝫ huc me po/
taſti ⁊ lauiſti. modo vado ad eternam
ſitim. Quinto ad virginē mariam O
maria hucuſqꝫ pro me oraſti. modo
vado a te nunqꝫ te viſurus. Sexto
ad anglos O vos angeli hucuſqꝫ me
cuſtodiſtis modo vado a veſtra ſocie
tate ad ſocietatē demonū: Septimo
ad electos: O vos electi hucuſqꝫ ve
ſtras habui interceſſiones mō vado
ad ſocietatem damnatoꝝ Octauo ad
chriſtum. O pie deus qui latronem
in cruce ſuſcepiſti penitentem. hodie
recedo a te. qꝛ penitentiā agere nolui
amplius temps penitendi non habe
bo iā nullam grām merui vñ ait. iob i

perſona damnatoꝝ. Clamabis in illō
die et nō exaudieris. ideo deus nos
ante aduentū ei⁹ ꝑparare admonet
vt tūc poſſim⁹ ſecuri ſtare cū electis
ante thronū Quod nobis pſtare di/
gnetur pater et filius et ſpūſſanctus.

Sabbato quatuor tempo rum. Sermo. v.

Ab principibus ſacerdo/
tum factū ⁊c. Luc. iij. Nos
videmus in naturalib⁹ ꝙ qñ aliq̄ res
nō habet in ſe in quo poteſt contētari
recurrit ad aliam que poteſt ſibi con/
uenire. ſicut luna recipit ſuum lumen
a ſole: et ſicut filius famelicus ad pa/
trem. et ſicut diſcipulus ad ſuum ma
giſtrum. Ita beatus Johannes ba/
ptiſta ſuam doctrinam recipit a xpo
ſicut luna lumen ſuum a ſole. et ſicut
filius cibum a patre. et ſicut diſcipul⁹
doctrinam a ſuo magiſtro. ideo ſua
doctrina fuit que patet in hoc euāge/
lio ſequenti. Cum enim regnū iudeo
rum ſtabat ſub vno rege. tunc ſtabat
in magna pace. ſed cū diuideret̄ tunc
incepit deſtrui. qꝛ omne regnum in ſe
diuiſum deſolabit̄. Quō tps hoc fa/
ctum eſt deſcribit̄ ꝑ hoc euangelium.
Anno quindecimo imperij tiberij ce
ſaris romanoꝝ. ꝓcurāte pōtio pilato
iudeam. et herode tetrarcha qui pro
curauit et rexit galileam. et philippo
tetracha ituree et traconitidis regio/
nis. et lizania qui fuit procurator im/
peratoris abiline regionis. Iſti tres
videlicet herodes philippus lizanias
fuerunt procuratores iſtarum trium
regionum. et omnes tres vocabant̄
tetrarche quia vnuſquiſqꝫ habebat
quartam partem regni. Sed pilatus

hieruſalem et duo ſummi ſacerdotes videlicet anna et caypha. Cum igit̃ iſti quattuoꝛ pꝛincipes regnabāt. tūc factum eſt verbum domini ſup̱ iohannem filium zacharie in deſerto circa regionē ioꝛdanis per baptiſmū peni/tentie in remiſſiōem peccatoꝛū. ſicut ſcriptum eſt in libꝛo Iſa. Uox clamātis in deſerto parate viam dn̄i rectas facite ſemitas eius. Omnis vallis implebitur. et omnis humilis exaltabit̃ et omnis mons et collis humiliabit̃ id eſt omnis ſup̱bus pꝛeſumptuoſus humiliabit̃ id eſt erunt praua .i. op̱a mala in directa et aſpera penitētie in vias planas diuine gratie. et videbit omnis caro id eſt omnis homo ſalu/tare dei noſtri id eſt aduentū ſaluato/ris. et ſic patet euangeliū. Ad thema Sub pꝛincipibꝰ ꝛc. Circa qd̓ verbū eſt ſciendum ꝙ ſicut quattuoꝛ pꝛinci/pes regebant regnum filioꝛū iſrael / ita quattuoꝛ ſunt virtutes que debēt regere regimen conſciētie noſtre vbi anima eſt tanq̃ȝ imp̱atoꝛ. Pꝛima virtus eſt iuſticia. Secunda eſt temp̱an/tia. Tercia foꝛtitudo. Quarta eſt pꝛudentia. Pꝛima virtus in regione noſtre conſciētie velut pꝛinceps eſt iu/ſticia que hoīem habet coꝛrigere quo ad pꝛeterita que ſunt commiſſa mala. Opus iuſticie eſt malefactoꝛē de ſuis malis coꝛrigere. ideo iudices ſunt cōſtituti. Cuius figuram legimus Exo. xvij. Cum amalech pꝛinceps malus aggreſſus eſt filios iſrael. moyſes aſcēdit in montem habens in manu ſua virgam quam cum eleuatam tene/ret populus iſrael vincebat. et quia cum manus moyſi erant feſſe ſuſten/tabat per aaron. et ſic vincebat amalech. Ita moꝛaliter per amalech ma/lum pꝛincipem nota dyabolum qui aggreditur filios iſrael tam in conſcientia q̃ȝ in ciuitatibus cum malis moribus vt ſoluatur vnitas pacis ꝙ niſi hec gens mala per pꝛincipem coꝛrigatur plurimos perdit. Unde Caſſiodoꝛus ſuper Pſ̄. Iniquitas moꝛtalium multos in ſocietate perturbaret ſi eam iudicialis coꝛrectio non reſecaret. debet igitur moyſes id eſt iuſticia vel p̄latus in montem id eſt tribunal iuſticie aſcendere virgam coꝛrectiōis tenere vt quando culpa exegerit delinquentiū non doꝛmiat iuſticie diſciplina igitur iudices vel pꝛeclari viri et p̄lati debent coꝛrigere mala. Similiter etiā cum homo peccat debet ipa iuſticia quaſi pꝛinceps imperatoꝛis anime coꝛpus coꝛrigere ne in eternū damnet. Unde ait Aplus Paulus Utinam ſi non diiudicaremus vtiq̃ȝ nō iudicaremur a domino. et ſic iuſticie virtus eſt pꝛimus pꝛinceps in regno anime. Secundus pꝛinceps eſt temp̱antia in cibis et potibꝰ coꝛpus bene regere et in diuitijs nō nimium excedere. Pſ̄. Diuitie ſi affluant nolite coꝛ apponere. Nā ſex ſunt ſup̱fluitates in quibꝰ temp̱antia eſt neceſſaria ſcȝ honoꝛes dignitatis. diuitiarū copia. delicie ciboꝛum et potus. veſtimentoꝛū oꝛnatus. ſanitas coꝛpoꝛis. ⁊ foꝛtitudo virium. Huius figuram legimus in Ezech. vbi dixit dominus ad ſenioꝛes. Accipite arma veſtra et curꝛite per totam ciuitatem hieruſalem et interficite omnes a maioꝛe vſq̃ȝ ad minoꝛem quos inuenietis. tūc venit quidam vir linea veſte indutꝰ et dixit. Non percutietis donec

conſignem ſignum thau in frontibus
hominum gementium quos ledere
nec percutere debetis. et poſtq̄z ſigna
uit acceſſerunt ſex viri et percuſſerūt
om̄es preter illos in quibus ſignum
thau inuenerunt non leſerunt. Ita
moraliter ſignum thau eſt ſignum ſan
cte crucis: et ſignificat virtutem tem
perantie. ſed viri armati ſunt iſti ſex
prenominati ſcilicet diuitie honores.
ciborum abundantia potus crapula
et veſtimentorum ornatus qui mul/
tos ledunt in ſancta eccleſia. ſed dicit
Dn̄s. indutus veſte alba id eſt huma
na natura. non occidas eos in quorū
frontibus inueneris hanc virtutem
temperantie. virtus temꝑantie do/
mat corpus ſicut videmus ꝙ nulla ē
auicula vel animal ita indomitū quin
domeſticetur per temperantiam vt
patet de accipitre de niſo et ſic d' alijs
que ſunt naturaliter indomita ſed vo
lant de hominibus et capiunt et reuo
lant. et hoc facit temperantia ꝙ mo/
dicum datur eis de cibo. ita eſt de cor
pore humano. Nullum enim animal
eſt ita indomitum ſicut homo cum fu
erit iuuenis ſanus pulcer ⁊ diues qui
non poteſt habere temperantiam vt
ſeip̄m cognoſcat et corpus ſubijcitur
anime. niſi quando homo ſuo corpo/
ri ſubtrahit cibaria et honores mun/
di calcat et accipit humilitatem et vi/
num modice ſumat et veſtimentis
temperate vtatur. ⁊ quando corpus
ſubijcit anime. ſic enim princeps tem
perantie regit in regno conſciētie. et
ſic patet ſecundū. Tercia virt⁹ quaſi
tercius rex in regno conſciētie eſt for/
titudo mentis. De qua virtute dicit
Tulius. Immobilitas eſt anime con/
tra aduerſa huius mundi ſicut fuerūt
ſancti. De quibus ait aplus Paulus
Fortes facti ſunt in bello: ⁊ hoc idem
ait. Thobias. Forti eſto animo in ad/
uerſis ne in ip̄is nimium conturberis
Uirtus fortitudinis aſſimilatur leoni
aquile et ſtelle matutine. Unde legi/
mus in quadam hyſtoria ſcꝫ ꝙ que/
dam pulcra virgo ſedebat in ſole et
cecidit ante eam pomum habens au
reum ſplendorem vel colorem videli
cet album et rubeum et ip̄a concepit
inde. que vadens ad eos querens
quō ſuum partum deberet vocare.
primus dixit leonem. ſecundus dixit
voca aquilam. tercius dixit voca ſtel
lam. Quia leo fortis eſt et omnia ani
malia vincit ⁊c̄. et ſic vocabatur filius
eius leo. Moraliter iſta pulcra puella
eſt anima deuota vadēs de tenebris
peccatorum ad lucem ſolis iuſticie. et
cadit aureum pomū id eſt gratia diui
na in eam et inde efficitur anima illi⁹
hominis gratiam dei recipiētis aqui
la. quia ſicut aquila volat alte ad ſolē
ſic anima talis volat alte ad diuina
contemplanda. Etiam efficitur talis
anima ſtella matutina. Unde diceba
tur de iuſto principe iuda machabeo
Quaſi ſtella matutina ī medio nebu/
le. ita refulſit iſte in templo dei. id eſt
in ſancta eccleſia. Item talis anima
efficitur fortis velut leo qui ad nulli⁹
pauebit occurſum. ideo dauid ꝯmen
dat illos duos principes ſcilicet ſaul
et ionathan leonibus fortiores et aq̄
lis velociores. et ſic patet tercius pri
ceps Quarta eſt prudentia et hec eſt
quartus princeps in regno anime.
Nam prudētia eſt virtus que habet
homīes regere de futuris. vn̄ Alan⁹

Preteriti memores preſens diſpone futurum proſpice. ſtat tribus ſapiencia fixa columnis. Vñ ſapiens pmonet nos. O piger homo vade ad formicam et diſce ab ea prudentiã. nam colligit in eſtate vñ viuat in hyeme. Si enim iſtud paruum animal cogitat de hyeme adueniente: quãto magis homo in hac vita debet cogitare vt laboret in bonis operibus vnde viuat in hyeme id eſt in futura vita. Hoc monet dominus in euangelio Orate ne fuga veſtra fiat i hyeme .i. in futura vita. Hãc virtutem prudẽcie debem⁹ addiſcere a ſcdo animali puo qđ eſt ſerpens vt ait xps. Eſtote prudẽtes ſicut ſerpentes. Nã ſerpẽs eſt magne prudentie. Dicit enim Iſidorus. ꝙ quando ſerpens qui dicit coluber ſentit ſe grauatum a veneno ⁊ pellem vult deponere. tunc primo pluribus diebus ſe abſtinet Secũdo quandam amarã herbam comedit. Tercio i aqua ſe balneat. Quarto foramen petre intrat violẽter ⁊ ibi veterem pellem deponit. Quinto ſe ad calorem ſolis ponit vt pellem nouã fortificet et induret. Hunc modũ debet peccator tenere. qui ſe i peccatis ſentit grauatum et cupit conſcientiã renouare. Iuxta illud Apli. ad epheſios. Renouamini ſpiritu mentis veſtre Primo debet corpus ſuum ieiunijs et diſciplinis domare ſicut fecit illa ſancta dña iudith de qua legitur. Iudith. viij. Erat iudith cilitiũ hñs ad carnẽ ⁊ ieiunans Scdo vt ſerpẽs debet herbã amaram accipere id eſt ꝯtritionem: Unde yſai. Uelut mare contritio tua. Tertio debet ore venenum peccatorũ proijcere per confeſſionem. vñ ps. Dixi confitebor aduerſum me iniuſticiã meam dño. ⁊ tu remiſiſti impietatem pcti mei. Quarto debet in aquis lacrimarũ animam ſuam balneare. vnđ ps Lauabo p ſingulas noctes lectum meum ⁊c. Quinto foramen petre intrare. petra autẽ erat chriſtus qui habet quinqꝫ foramina in ſuo corpore ſuorum quinqꝫ vulnerũ illa debet peccator penitẽs intrare id eſt in mẽte habere et ibi antiqꝫ pellem ſuorum peccatorũ relinquere Ad Ro. Exuite veterẽ hoiem cum actibus ſuis ⁊ induite nouum q̃ ſm deum creatus ẽ in iuſticia ⁊ veritate et ſanctitate. et tunc pctor debet ſe ponere ad verum ſolem iuſticie vt in illa pelle noua indureſcat et in bonis operibus aſſueſcat ſic patet quo ad thema vbi dicit. ſub principib⁹ ⁊c Ubi ergo quatuor principes in regno cõſcientie et anime imperatricis habent regimen ſcilicet iuſticia. temporantia. fortitudo. et prudentia. Iuſticia pro herede. tempantia. p pilato fortitudo. p philippo. prudentia. pro liʒania tunc regnũ ſtat in pace.

Sermonem de natiuitate require in fine.

Dominica infra octauam natiuitatis Sermo. vi.

Erant admirãtes ſuper doctrina et reſponſis eius Luce. ij. Nos videmus ad oculum ꝙ quando aliqua videntur ⁊ narrantur que nunqꝫ amplius ſunt audita vel viſa tunc homines ſolent

ammirari ſm verbum ſapientis. vi/
det oculus audit auris . ammiratur
intellectus. ſed quia non omnib⁹ cre
di poteſt iuxta verbum apoſtoli. noli
te omni ſpiritui credere. Item ſi per/
ſone digne ſunt tunc eo verius credi
poteſt. Unde apoſtolus certus ſum
et ſcio cui credidi . Item ſi iſta poſtea
proprijs oculis intueri poſſunt ⁊ ma
nibus tractari. tunc poſſunt bene di/
cere . iſtud quod ſcriptum eſt manife
ſtum eſt hoc: negare nō poſſumus: ⁊
hec patent in euangelio de puero ie/
ſu videlicet nouitas. magna narrare
teſtimonio a ꝓprobare . ꝑ ſpm̄ſanctuꝫ
reuelare. ⁊ illa per ꝓphetam annunci
are Erant ioſeph et maria mater ie
ſu mirantes ſuper his que dicebant
de illo et benedixit illis ſymeon . Ec/
ce poſitus eſt hic et datus in ruinam
malorum et non credētium. et in ſur
rectionem multorum i iſrael: Et erit
ſignum ad q̄d omnes congregari de
bent: de quo propheta yſaias. Leua
bit dominus ſignum et congregabit
diſperſos. ſed in illo ſigno chriſto quē
poſuit pater in hoc mundo ↄtradice
tur per malos iudeos et malos chri
ſtianos . et tuam ipſius animam per
tranſibit gladius ſcilicet doloris vt
reuelentur ex multis cordibus cogi/
tationes. quia multi prophete predi
cabant chriſtum venturum et paſſu
rum quod in cordibus eorum ꝑ ſpm̄
ſanctum fuit infuſum . Et hec tunc re
uelabūt id eſt manifeſta erūt Et erat
anna ꝓphetiſſa filia phanuel de tribu
aſer Hec ꝓceſſerat in diebus multis
quia fuit annoſa et vix erat cum viro
ſuo in matrimonio annis octo. virgi
nitate ſua tradita ſibi . et hec erat vi/
dua vſq3 ad annos . lxxxiiij. que non
diſcedebat de templo ieiunijs et ora
tionibus ſeruiens deo die ac nocte.
Et hec ipſa hora ſuperueniens cum ſy
meone hec predixit vt ſupradictum
eſt. Loquebatur de illo omnibus qui
expectabant redemptionem iſrael.
Et cum perfecerūt omnia ſm legem
domini reuerſi ſunt in galileam in ci/
uitatem ſuam nazareth . quia iuerūt
cito in templum hieruſalem . Puer
autem creſcebat et cōfortabatur ſm
humanum naturam. plenus ſapien/
tia et gratia dei erat cum illo ſm diui
nam naturam. et ſic patet euangeliū
Redeūdo ad thema. Ammirati ſunt
⁊c. Ex his verbis eſt notandum . ꝙ
quatuor ſunt ammiranda omni mun
do. ſcilicꝫ incarnatio chriſti. peccato
rum contritio. mūdi mutatio . et ele
ctorum glorificatio Primum ꝙ om
nes ammirantur eſt chriſti incarnatō
Unde quis non ammiratur ꝙ talis
potens deus qui verbo omnia crea
uit voluit homo fieri propter nos.
Ita ſe humiliare ꝙ portar et crucem
vel lignum vt patet in euangelio io
hannis . Item quis non ammiratur
ꝙ talis qui ſua ſapientia omnia ordi
nauit voluit pro nobis vt fatuus re
putari . vt patet de herode qui ſpre
uit eum et induit eum veſte alba qua
ſi ſtultum . Item quis non ammira
tur qui ſua clementia ob claritatem
vultus ſui celos illuminauit. ꝙ celuꝫ
non indiget ſole neqꝫ luna . ſed facie
ſancte trinitatis illumiat . ꝙ ille volu
it faciē ſuam velari pro nobis. et con
ſpui illud eſt ita mirabile ꝙ ammiran
tur etiā angeli . vñ angeli inferiores

chriſti incarnationem videntes ⁊ eiꝰ
aſcenſionem ammirantes dixerunt.
Quis eſt iſte qui venit de edon tin/
ctis veſtibus ⁊c̄. id eſt de mundo. Et
alij ſupiores reſpōderūt. iſte formoſus
in ſtola claritatis ſue. Item iſtud eſt
mirabile qđ homies ammirant̄ ꝙ ita
multi iudei: gētiles et mali chriſtiani
illud cogitare non poſſunt nec cape/
re intellectu qui credere nolūt. iſti au
tem cogitare debēt qđ dicit iohānes
in ſuo euangelio. non erit impoſſibile
apud deū omne verbū. Si em̄ deus
omnē mundū celū et mare. et omnia
que ſunt in eis creauit ſolo vno ver/
bo. vt pꝫ in geneſi vbi dixit. Fiat et
facta ſunt omnia. Ideo poſſibile eſt
credere hec omnia fieri ꝙ verbo. con
cepit virgo et peperit virgo ⁊ virgo
permanſit. Item iſtud eſt mirabile ꝙ
demones ammirāt incarnationem
dn̄i noſtri ieſu chriſti. vn̄d demones
viderunt ip̄m eſurire. ſitire et frigus
habere: dormire. triſtari. laſſari ⁊ oīa
hec patent per euangeliū. Chriſtus
feſſus fuit ex itinere ⁊ ſedebat ſup fon
tem. Cū hec videbant credebāt ip̄m
hominem eſſe. ſed cū viderunt ip̄m
miracula facere que verus homo fa/
cere non poteſt. ſcꝫ mortuos ſuſcitare
ſuper aquas ſiccis pedibus ambula
re. in nullo peccare demōes d̄ hoibꝰ
ſolo verbo fugare. leproſos munda
re. credebāt ip̄m eſſe chriſtum ſed ne
ſciebant pro certo vtꝝ eſſet deus an
homo vſqꝫ ad paſſionem. Tunc ma/
nifeſte videbant quādo in cruce ſp̄m
emiſit et in limbum deſcendit ⁊ illos
ſanctos patres liberauit. Ideo chri
ſti incarnatio eſt p̄mum mirabile qđ
angeli homies et demones ammirā

tur Secūdū mirabile eſt peccatoris
conuerſio. vn̄ ait Bern̄. Iſtud eſt mi
rabile qđ omnes homies mirant̄. ſcꝫ
ꝙ deus mundū d̄ nihilo creauit. ſed
illud eſt mirabilius ꝙ deus qui pec
catorem viliſſimū qui in multis pec
catis mortalibus deum offendit. re
uocat et illam vult in priſtinam graci
am recipere q̄ꝫ nouum mundū crea
re. Hoc ꝓbatur tribꝰ racionibꝰ. Pri
ma ratio eſt illa. deꝰ creauit mundū
et celū et poſuit ſolem ſtellas et lunā
ſi ſtelle caderent non eas ad priſtinū
locum collocaret. quia ſuum opus ꝑ
fectum annihilaret. et cum homo ha
bet liberum arbitrium ſciēs bonum
et malum. ⁊ tamen cadit milleſies de
ſuo ſtatu recto ad ſtatum peccatorū
et tamen deus recipit ipſum ad gra
ciam tanq̄ꝫ filium. vt patet in illa pa
rabola de perdito filio. Secunda ra
tio eſt illa ꝙ maiꝰ miraculum eſt pec
catorem recipere ad gratiā q̄ꝫ mūdū
nouū creare. deus creauit mundum
ſine omni adiutorio et reſiſtentia vt
patet in Gen̄. Sed hoiem peccatorē
ſm ſuam iuſticiam non poteſt accipe
ad gratiaꝫ ſine adiutorio peccatoris
et adiutoriū peccatoris eſt ſolum di
cere quatuor verba cum cordis con
tritione. ſcꝫ peccaui domine miſerere
mei vt patet in pſ̄. Tercia ratio ē ꝙ
deus quādo creauit celum ⁊ terram
angeli intantum non fuerunt gauiſi
ſicut de conuerſione peccatorum. vt
ipſe dominus teſtatus eſt in euange
lio Mat. Gaudium eſt angelis dei ſu
per vno peccatore penitentiā agen
te q̄ꝫ ſup nonagintanoue iuſtis qui
non indigent pnīa. et ſic patet ſcđm
āmirabile. Tercium ammirabile qđ

omnes homines ammirant᷑. eſt ſtat⁹
mundi. mutatio dextre excelſi. et ido
comparatur rote fortune in qua qua
tuoꝛ ſedent. Unde legimus ꝙ roma
ni depinxerunt mutacionem mundi
quaſi rotam in qua quatuoꝛ ſedebāt.
vnus in medio rote aſcendendo. et
iuxta illum ſcribebant. regnabo et
vnum i ſummitate rote regno. ⁊ vnū
in medio deſcendēdo. regnaui ⁊ vnū
infra rotam iacētem ſum ſine regno.
Ad propoſitum iſta rota ſignat ſta/
tum huius mundi. quia ſicut rota
voluitur. ita ſtatus mundi: Unde
videmus ꝙ nūc eſt homo diues nūc
pauper. nunc eſt letus. nunc triſtis.
nunc foꝛtis. nunc infirmus ⁊c. Et
quatuoꝛ in rota ſignificant quatuor
ſtatus huius mundi. Nam pꝛimus
dixit in rota aſcendēdo regnabo quo
ad futurum. quia qui naſcitur inten/
dit regnare in mundo. ſed ſepe multi
de rota cadunt anteꝗ̄ veniant ad re
gimen. hoc eſt ꝙ moꝛiuntur in iuuen
tute. Secundus dixit regno. et ille
ſedebat ſuperius: hoc eſt in preſenti
qui viuunt. bibunt comedunt et lu/
dunt. et hij dominantur. ſed ſepe ca/
dunt de rota impꝛouiſe ⁊ moꝛiuntur
Tercius dixit deſcendēdo de rota re
gnaui. et hij ſunt ſeptuaginta anno/
rū vel octuaginta quia in his perijt
mundus. Quartus infra rotam iacē
do dixit. ſum ſine regno. hij ſunt moꝛ
tui eiecti. Ideo hoc mirat᷑ omnis ho
mo. Ideo ait. mirabilia ſunt opera il
lius hominib⁹ abſconſa. qꝛ neſcit hō
qn̄ cadit de rota. Quartū ammirabi
le quod ammirant᷑ homines. electoꝝ
gloꝛificatio que erit in die iudicij cū
ſuos electos vocabit et gloꝛificabit.
Unde pſ. Mirabilis deus in ſanctis
ſuis Unde dominus ad gloꝛiaꝫ futu
roꝛum electoꝛū tria vult facere. Pꝛi
mo omnes angelos. omnes demões
omnes creaturas racionabiles iude
os paganos ad eoꝝ gloꝛiam in ele/
ctis dei vult contemplari vt patet ī
pſ. Aduocauit celum deſurſum .i. an
gelos et terꝛam deoꝛſum id eſt inferi
oꝛes creaturas diſcernere populum
ſuum. Secundo vult mundum totū
ad talem diem feſtū inuocare. vt ait
in Apo. Ecce noua facio omnia. Ter
cio vult oēs ſctōs ſuos de bonis opi
bus ſuis cōmendare. vt patet in euā
gelio Mathei. Eſuriui et dediſtis mi
hi manducare ⁊c. ideo venite benedi
cti ⁊c. ite maledicti et cetera.

Sermonem d' Epiphania
quere in fine.

Dn̄ica infra octauā Epi/
phanie. Sermo. vij.

In his que patris mei ſunt
opoꝛꝫ me eſſe. Lu. ij. No
ta ꝙ tria ſunt magne vtilitatis apud
quecūqꝫ hoīem. Pꝛimū eſt ꝙ hō ſcit
omīa bn̄ cuſtodire que per magnum
laboꝛem adquiſiuit: Un̄ Joſue xxij.
eſtote ſoliciti vt cuſtodiatis adquiſi/
ta que non ſeruat ea fur tantum cu/
piet ex eis. Secundum eſt perdita
diligenter adquirenda Luce. xi. Mu
lier ſi perdiderit dragmam vnam nō
ne accendit lucernā et querit ⁊c. Ter
cium de repertis perditis acquiſitis
conſolatio recipienda. quia naturale
eſt ꝙ ſi homo aliꝗ̄ rem perdiderit et
inuenerit gaudet. vt patet de filio
perdito et de oue centeſima. Luce/

ↄgratulamini mihi omnes quia inuẽ
ni dragmã quã ꝑdideram. de his tri
bus legit euangeliũ de ieſu. Cum
eſſet ieſus annoꝝ. xij. aſcendentibus
ioſeph ⁊ maria de nazareth propter
feſtum in templũ in hieruſalem puer
ibat cũ illis Cõſumatis diebus ſeptẽ
ſm ↄſuetudinem diei feſti cum redi/
rent remanſit puer in hieruſalẽ ⁊ nõ
cognouerũt maria et ioſeph eſtiman
tes illũm eſſe i comitatu qꝛ mulieres
ibant in vna turba viri in alia turba
⁊ ſic ioſeph putabat pueꝝ eſſe in co/
mitatu malieꝝ. ⁊ maria putabat ipm
eſſe in comitatu viroꝝ cum ioſeph et
ſic remanſit volũtarie in hieruſalem
venerũt iter diei .i: in vnã dietam et
requirebant eũ inter cognatos et no
tos et non inuenientes regreſſi ſunt i
hieruſalem requirentes eũ. Et factũ
eſt poſt triduũ inuenerũt eum in tem
plo ſedentem in medio doctoꝝ audiẽ
tem illos et interrogãtem de quo om
nes mirabant et ſtupebãt ſuper pru
dentia et reſponſis eius. Et omnes
videntes ꝙ puer. xij. annorum tanta
ſubtilia loquebat que nunꝗ didicit
ammirati ſunt. vnde talem ſapientiã
haberet. dixit aũt mater eius ad pue
rum cum eum inuenit ibi Fili quid fe
ciſti nobis ſic pater tuꝰ putatiuus io/
ſeph ⁊ ego dolentes querebamus te.
Et ait ad illos: Quid eſt ꝙ me quere
batis. neſciebatis enim quia in his q̃
patris mei ſunt oportet me eſſe. et ipi
hoc verbũ nõ intellexerũt qd locutꝰ
eſt ad illos quia loquebatur de redẽ
ptione humani generis. Et deſcen/
dit cum eis de ciuitate hieruſalem q̃
fuit in monte et venit i nazareth que
fuit in valle et erat ſubditus illis vt
omnibus pueris exemplum dar et o
bedientie. Et mater eius maria con/
ſeruabat omnia verba hec conferẽs
in corde ſuo velut in libro ſicut Lu/
cas ſcripſit ſuum euangelium de ore
et corde virginis. et puer ieſus profi
ciebat ſapientia et etate apud deum
⁊ homines ſm ꝙ fuit deus et homo.
Quis fuit ita ſapiẽs quãdo naſcebat
ſicut quãdo moriebat. tamen loquit
euãgeliũ ſm hũanitatem ⁊ puericiã.
⁊ ſic patꝫ euãgeliũ quo ad thema In
his q̃ patris mei ſunt oportet me eſſe
q̃tuor ſunt i qbꝰ oportebat xpm eſſe
ꝑmo fuit i his q̃i legatꝰ expeditiſſimꝰ
ſcdo fuit in his q̃i doctor ſapiẽtiſſimꝰ
Tercio fuit i his quaſi propugnator
fortiſſimus. Quarto fuit in his quaſi
ductor ſubtiliſſimus. Primo dico ꝙ
xpm oportebat eſſe in his que ad re/
demptionem humani generis erant
propter quod fuit miſſus a patre tan
ꝗ legatus expeditiſſimꝰ. Ubi vide/
mus ꝙ iſti magni reges. impatores
et papa in arduis negocijs mittẽtes
ſuos legatos dant eis plenam pote/
ſtatem pro pace reformanda. ſic deꝰ
pater miſit ieſum chriſtũ cum pleni/
tudine ſue poteſtatis. Unde ait qui/
dam Auditum audiuimus a domio
et legatum ad gentes miſit. videmꝰ
inꝗ quãdo papa mittit vnum d̓ ſuis
cardinalibus vltra mare in legatio/
nem. ille portat iſignia papalia ⁊ ille
habet auctoritatem abſoluendi. excõ
municatos vndicũꝗ veniant ad eũ
et habet poteſtatem conferendi be/
neficia. Ita chriſtꝰ a patre eſt miſſus
qui eſt pater patrum a quo omnis
paternitas ſiue in celo ſiue i terra no
minatur ſm Apoſtolum ad Ephes.

Iſte igitur legatus chriſtus portauit
milia inſignia per mare huius ſeculi
miſſus. Nam habuit poteſtatem de-
mones fugare. nam demones dixe
runt. Tu es filius dei viui. vnde dix
it diſcipulis ſuis in euãgelio iohãnis.
Non creditis ꝙ ego a patre ſum miſ
ſus. pater et ego vnum ſumus: credi
te operibus de hac miſſione tanq̃ȝ le
gatus. ait iohannes in Apocalipſi fi/
guram. Ecce ego iohannes vidi alte
rum angelum aſcendẽtem ab ortu ſo
lis habentem ſignum dei viui. et cla
mauit voce magna quatuor angelis
quibus datum eſt nocere terre et ma
ri dicens. Nolite nocere terre ⁊ mari
neq̃ȝ arboribus quouſq̃ȝ ſignemꝰ ſer
uos dei noſtri in frontibus eorum. ita
moraliter iſte angelus alter erat chri
ſtus. quia iohãnes baptiſta ꝑmus. vt
ſaluator cõmendat ipm in euangelio
Luce. Hic eſt enim de quo ſcriptum
eſt: Ecce ego mitto angelum meum.
quia ſicut angelus a deo in terrã mit
titur. ita angelus primus iohannes
fuit miſſus. ſed alter angelus eſt chri
ſtus. qui habet ſignum dei viui ſcili
cet patris vt poſſit de omibus impe
rare. Jdo clamauit ad illos q̃tuor an
gelos. Nolite nocere terre et mari id
eſt penitentibus qui per mare ſignifi
cantur. et terre. i. peccatoribus frigi
dis velut terra quoadusq̃ȝ ſignemus
ſeruos dei noſtri qui credunt in deũ
in frontibus eorum. ⁊ hoc ſignum in
primitur nobis in baptiſmo. Iſte er
go legatus habet poteſtatem excom
municatos abſoluere id eſt peccato
res penitentes vt ait lucas. Ut autẽ
ſciatis quia filius hominis habet po
teſtatem dimittẽdi peccata. ex parte
patris dico tibi. Surge tolle lectum
tuũ. iſte legatus habuit poteſtatẽ pa
cem reformare inter deum et hoiem.
ideo ait Aplus ad epheſios. Ipſe eſt
pax noſtra. ideo bene poteſt dicere in
his que patris mei ſunt oportet me
eſſe. Scdo fuit in his q̃ſi doctor ſapi-
entiſſimꝰ. vl' magiſter ad hoiem infor
mandũ. Unde ipe ait. vos vocatis
me magiſter et domine ⁊ bene dicitis
ſum etenim. vnd' iudei pro magiſtro
cognoſcentes dixerunt illud Math.
Magiſter ſcimus quia verax es. ver
ba dei in veritate doces. De iſto ma
giſtro legimus figuram in apocalipſi
vbi legimꝰ ꝙ iohãnes vidit thronũ.
et in throno ſedens habuit librum in
dextera ſignatum ſigillis ſeptem ⁊ da
tus eſt liber clericis qui legere neſcie
bant. Ita ſpiritualiter. Sedens in
throno eſt doctor ſapientiſſimus. vn
de Grego. Sedens ille pertinet ad
dignitatem magiſtri habens librum
in manu ſignum ſue ſapiencie docẽs
nos opera miſericordie. ideo ſeptem
ſigillis fuit liber ſignatus. Qui ergo
hoſpitat peregrinum propter deum
ſoluit primum ſigillum. qui cibat eſu
rientem ſoluit ſecundũ. qui potat ſici
entem tercium. qui veſtit nudũ quar
tum. qui viſitat infirmum quintum.
Qui ſepelit mortuum ſextum: qui li
berat captiuum ſeptimum. Ideo idẽ
magiſter dicit. quod vni ex minimis
meis feciſtis mihi feciſtis. venite be
nedicti patris mei ꝑcipite regnum.
Sed heu pauci ſunt. ideo librum iſtũ
layci et clerici legere neſciunt. Ergo
magiſter ſapientiſſimus ait. in his
que patris mei ſunt oportet me eſſe.
Tercio dico ꝙ chriſtus fuit in his.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

quaſi ꝓpugnatoꝛ ſtrenuiſſimus ad li-
berandum aiam humanam a poteſta
te dyaboli. Huiꝰ legimꝰ figuram vł
picturam in geſtis grecoꝛum ꝙ erat
magnꝰ imperatoꝛ qui habuit filiam
pulcerrimam quam tenerrime dilex
it. Venit quidam pugil foꝛtiſſimus
pꝛo ea ad campum cum raptoꝛe qui
eam prius rapuit et ip̄m ſuperauit ⁊
virginem patri reſtituit. tunc recōci
liata patri. varia dona accepit. pater
dedit ei tunicam pulcram vndiqꝫ cō
textam aureis literis ſcilicet. Dimiſi
tibi ne adycias vltra peccare. a ma/
tre accepit coꝛonam habentem ſcri/
ptum. Ex me eſt tua dignitas quia ꝓ
te rogaui. A pugnatoꝛe anulum ſcri
ptum vel inſculptum. Dilexi te ideo
diſce diligere me. et nihil aliud deſide
ro a te. Ita ſpiritualiter. Iſte rex vel
dominus eſt deus pater. qui eſt rex
regum ⁊ dominus dn̄antium. Sicut
ait beatꝰ iohānes in apocalipſi. Iſte
rex habuit pulcram filiam ſcilicꝫ aiaꝫ
humanā. ſed rapuit eam raptoꝛ peſſi
mus. i. dyabolus quādo eam ad pec
catum duxit. ⁊ ad limbum īcluſit. ſed
venit ꝓpugnatoꝛ ſtrenuiſſimus id eſt
chriſtus vt ip̄e eā liberaret. Vn̄ yſa.
Ego pꝛopugnatoꝛ ſum ad ſaluandū.
Iſte cum dyabolo raptoꝛe campum
huius mundi intrauit: vbi eum per
moꝛtem et crucem quaſi ꝑ haſtam ſu
perauit. et eam patri celeſti reconcili
auit. tunc pater dedit ei tunicam id ē
veſtem innocentie quam amiſit in ꝗ
ſcripſit. dimiſi tibi. ideo vade et noli
amplius peccare. Mater dedit ei co
ronam gloꝛie. et hec eſt mater miſeri
coꝛdie. pꝛopugnatoꝛ anulum fidei de
dit in quo erat ſcriptum. dilexi te idō
diligas me. Unde iohannes in apo
calipſi. Qui dilexit nos, et lauit nos
a peccatis noſtris in ſanguine ſuo.
Idō bene poterat dicere quo ad the
ma. In hys ꝗ patris mei ſunt opor
tet me eſſe quaſi pꝛopugnatoꝛ ad ſal
uandum. ⁊ ſic patet tertium. Quar
to opoꝛtebat xp̄m eſſe in hys que pa
tris ſunt. ſicut doctoꝛ fideliſſimus. vi
am nobis oſtendēdo et pꝛofugos re
uocando Unde videmus quādo mi
lites pugnant: et populus diſpergit
leuant vexillū regis pꝛo quo pugna
uerunt. vt diſperſi videant et affluāt
et viam ciuitatis inueniant. ita fecit
chriſtus quem pater miſit vt diſper
ſos congregaret. Huius legimus fi/
guram in libꝛo ioſue ꝙ deberet duce
re filios iſrael per viam rectam et ad
terram ꝓmiſſionis. venitqꝫ rex hay ꝗ
fuit rex gentilis vt pugnaret contra
ioſue et filios iſrael. poſuitqꝫ inſidias
et fugerunt filij iſrael. et diſperſi ſunt
Tunc ioſue aſcendit in montem et
eleuauit clipeum aureum. qđ ſignum
videbant filij iſrael. et omnes confu/
gerunt ad ſignum et duxit eos ioſue
ad terram pꝛomiſſionis. Ita moꝛali
ter homines erant ante aduentum
chriſti in hoc mundo ſine ductoꝛe vi
am eterne vite non inuenientes. ſed
pater miſit filium chriſtum velut du/
ctoꝛem. ſed venit hay rex paganoꝝ
id eſt dyabolus vt pugnet contra
homines et diſperſit eos in omni ter
ra. ſed ioſue id eſt chriſtꝰ erexit ſignū
ſancte crucis in monte oliueti ad
quam aſcendit vbi coꝛpus eius re/
ſplenduit velut clipeus aureus. et
ſic diſperſi congregati ſunt in vnum
ergo ipſe eſt noſter ductoꝛ. quod

patet in themate. in his que pr̄is mei
ſunt oportet me eſſe qui me miſit tan-
q̄ȝ legatum expeditiſſimum tanq̄ȝ du
ctorem ſapientiſſimum. tanq̄ȝ p̄pu/
gnatorem ſtrenuiſſimum. et tanq̄ȝ du
ctorem fideliſſimum.

Dominica ſecunda Sermo octauus.

Nuptie facte ſunt in chana
galilee. Joh. ij. Nulla vir
tus eſt homi ita neceſſaria ſicut fides
nam ſine fide impoſſibile eſt placere
deo. vn̄ ait ap̄lus iacobus eſt vera fi
des de chriſto habens tres articulos
Primus vt ip̄m verum deū et homi
nem de virgine maria natū ex anima
rationali et humana carne ſubſiſten-
tem credamus ap̄lus chriſtū factum
ſub lege natū de virgine. Sc̄d's arti-
culus credere x̄p̄m ver̄ deū eſſe a pa
tre genitū. ſicut lumen de lumine. vn̄
ait ap̄ls Petrus. Tu es x̄p̄s fili⁹ dei
viui. Tercius articulus. vt credam⁹
chriſtū humani generis redemptorē
Unde ps̄. Miſit dominus redempti
onem populo ſuo. Et quia apoſtoli i
primo ſue conuerſionis dubitabant.
ideo chriſtus voluit hec tria in euan
gelio oſtendere quia mutare aquam
in vinum i ictu oculi fuit diuinitatis
ſue operati o. Comedere in nuptijs
humanitatis oſtenſio. redemptio hu
mani generis fuit diſcipulor̄ vocatō
vt3 in euangelio Nuptie facte ſunt
in chana galilee. Chana fuit magna
villa in regione galilee et erat mater
ieſu ibi. Quia aliqui dicunt q̄ iohan
nes euangeliſta fuit ſponſus. ſed x̄p̄s
vocauit ip̄m d' nupcijs. quia homini
meli⁹ eſt relinquere mūdana q̄ȝ eter
na hominem q̄ȝ deum. et iohānes fu
it auunculus chriſti filius ſororis ma
rie virginis. vocatus eſt ieſus cum
diſcipulis ſuis ad nupcias et voluit
illuc ire propter miraculum et confir
mationem miraculi. Et deficiente vi
no forte ex ordinatione diuina dicit
maria ad ieſum. vinum non habent
et dicit ei ieſus. Quid mihi et tibi mu
lier id eſt quid habeo d' te vt poſſum
aquam in vinum mutare. certe nil.
quia hoc ſpectat ad diuinam naturā
non dum venit hora mea. i. non dū
venit hora paſſionis mee vt oſtendā
illam naturam humanā qua habeo
mori pro populo. dicit mater eius
miniſtris. quodcunq̄ȝ dixerit vobis
facite. quia ſciuit q̄ chriſt⁹ non nega
ret peticionem matri. Erant autē ibi
ſex ydrie poſite ſm̄ ↄſuetudinem pu-
rificationis iudeorum quia iudei ſole
bant ſemper in conuiuijs ydrias ſex
plenas aqua habere ad lotionem et
ad alia neceſſaria. ſed iſtis ſex ydrijs
non fuit aqua propter negligentiam
ſeruientium. Et iſte ydrie capiebant
ſingule metretas binas vel ternas
metrete fuerunt menſure. vt vrna vl'
amphora. dixit ieſus miniſtris. Im-
plete ydrias aqua. et impleuerūt vſ-
q̄ȝ ad ſummum. quod omnes vide/
bant. Et dixit eis ieſus Haurite nūc
et afferte architriclinio id eſt ſeruitori
cui cōmiſſum fuit reſpicere tres men
ſas Ut autem guſtauit architriclini
us aquam vinum factum et non ſcie
bat vnde eſſet. ſed miniſtri ſciebant
qui hauſerunt aquam. vocauit ſpon
ſum dicens. ſeruaſti vinum bonum
vſq̄ȝ huc: Omnis homo primo dat

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

vinum bonum et cum homines ine/
briati ſunt tūc dat id quod deterius
eſt. Hoc fecit initium ſignorum ieſus
in illa magna villa quaſi ciuitas ſcili/
cet chana. et ſic manifeſtauit gloriam
deitatis ſue et credebant in eum diſci
puli eius. et ſic patet euangelium in
generali in ſpeciali ad noſtraꝫ doctri
nam eſt ſciendum ꝙ quadruplex eſt
vinum Primū eſt naturale. Scd̄m
ſpirituale. Tertium infernale. Quar
tum eternale. Primum eſt vinū na/
turale quod deꝰ dedit homini ad ho
minis vtilitatem et ad dei honorem
et laudem. Sed multi ſunt qui vtun
tur hoc vino ſuperflue et inde inebri
antur vnde multa cōmittunt. Unde
legimꝰ figuram in geneſi ꝙ noe poſt
diluuium inuenit vitem que habuit
quatuor propagines et diuiſit in
quatuor partes et plantauit in qua/
tuor vites. et hoc dicit ioſephus in
ſcolaſtica hiſtoria et fudit noe ſangui
nem leonis iuxta vinum ſeu vnam
vitem. iuxta ſcd̄am ſanguinem ouis.
iuxta tercium ſanguinem porcorum
iuxta quartam ſanguinem ſimee. Bi/
bit vinum poſtq̄ꝫ maturū fuit et ine/
briatus eſt ⁊ dormiuit. ⁊ cham qui fu
it filius eius irriſit patrem ſuum pro
pter quod ait pater cham filius meꝰ
erit ſeruꝰ fratrum ſuorum. Et alij fra
tres ſcilicet Sem et Japhet erūt do
mini ſui. Poſtq̄ꝫ fuit ieiunꝰ vocauit
filios ſuos iuxta vites et dixit eis. ec
ce iuxta p̄mam vitem fudi ſanguineꝫ
leonis vt qui biberit vinum vſq̄ꝫ ad
ebrietatem erit velut leo opprimens
deſtruens et percutiens: ideo modi
ce bibatis. Qui inebriatus fuerit iux
ta quam fudi ſanguinē ouis dormit

manſueſcit vel vult orare vel confite
ri: quod tamen non ſcit cum deuotio
one ſed cū ebrietate. ideo modice vti
mini. qui vero biberit de vite iuxta
quam fudi ſanguinem porci vult lux
uriari et ſe velut porcus maculare.
ideo modice vtimini. Qui enim ine
briatus fuerit de vino iuxta quod ef
fudit ſanguinem ſimee facit ſic ſimea
quia quicquid viderit ſimea hoc etiā
vult facere. Unde dicunt ꝙ natura
ſimearum eſt. qui vult capere ſimeaꝫ
ſiluestrem accipit bitumē molle ⁊ va
dit infra arborem vbi ſimea ſedet et
tangit manū in bitumine et facit qua
ſi ſe lauaret in facie et recedit et cum
deſcendit ſimea et vult ſe etiam laua
re cum bitumine. bitumen eius ocu
los claudit et ſic arborem aſcendere
non poteſt et ſic capitur Ita multi cū
inebriati ſunt a vino faciunt ſicut ſi/
mea ſi viderint aliquem clamare cla
mant: ſi viderint ludere aliquem lu
dunt. ⁊ ſi vderint aliquēcurrere cur
runt ad peccatum et ſic cum bitumie
peccatorū claudunt oculos ſcilicꝫ aie
ſue ne valeāt ad arborem ſancte cru
cis in mente cogitando de xp̄o. ⁊ ido
capiūtur a venatore. i. dyabolo Jdo
ait boecius. vinum modice ſumptum
acuit ingenium. Jtem catho vino te
tempora quia vinum valet ad mede
lam corporum et laudem deo. quia d̄
vino ꝯſecratur ſanguis xp̄i ſic ꝑ no
bis effudit in cruce. ⁊ ſic patet p̄mum
Scd̄m eſt ſp̄uale vinum. d̄ iſto vino
d̄r in pſ̄. potaſti nos vino ꝯpunctio
nis id eſt ꝯtritionis ꝑ peccatis. iſtud
vinum letificet hominem quo ad ani
mam. vnde pſ̄. Uinum letificat cor
hominis. Jſtud vinum eterne deuo

tionis ſanat vulnera mentis et anie
vt patet luce. Quidam vulneratus
iacuit iuxta viam a latronibus ſpolia
tus. ſed venit ſamaritanꝰ et infudit
vinum et ſanauit eum. Iſte vulnera
tus eſt peccatoꝛ qui iacet extra viam
iuſticie. et venit ſamaritanus. i. xp̄us
vel ſacerdos infudit vulneribus ſuis
vinum deuotionis et contritionis et
ſanatur in anima. Iſtud vinum mu-
tat ſentētiam regis. vnde. quādo pec
catoꝛ eſt iudicatꝰ ad moꝛtem eternā
ꝓpter peccata ſua et offert illud vinū
deo. deus mutat ſentētiam in miſeri-
coꝛdiā. Vn̄ legimus figurā in geneſi
vbi ſcriptū eſt ꝙ pincerna regis pha
raonis fuerat incarceratꝰ ⁊ debebat
moꝛi. ⁊ dum ſedebat in carcere vide
bat per ſomniū ꝙ creuit circa ipſum
ad pedes ſuos vitis habens tres ra-
mos ſiue ꝓpagines. ⁊ in quolibet ra-
mo vuas. et accepit vuas et expꝛeſ-
ſit inde vinum in calicem et dedit re-
gi. et rex accepit calicem d' manu eiꝰ
et bibit. et reſtituit ip̄m in pꝛiſtinum
ſtatum ſeu gradum. Ita ſpiritualiter
peccatoꝛ exiſtens in peccatis moꝛta-
libus eſt in carcere regis pharaonis
egipti id eſt dyaboli Vnd' ps̄. Funes
peccatoꝝ circūplexi ſunt me. Vitis qui
creſcit ad pedes eius eſt penitētia cre
ſcens in affectu coꝛdis. habēs tres ra
mos. ſcilicꝫ ꝯtritionem ꝯfeſſionem et
ſatiſfactionē. Iſti tres hn̄t tres vuas
ſcꝫ orōnem. ieiunium et elemoſinam.
quas ſi peccatoꝛ expꝛimit in calicem
coꝛdis et obtulit regi. certe gratāter
accipit de manu peccatoꝛis. et reſti-
tuit eum in pꝛiſtinum gradum gratie
et miſericoꝛdie. ⁊ ſic liberabit pecca-
toꝛ. ⁊ ſententia eterne moꝛtis mutat

Terciū vinū ē infernale quod ꝓpina
tur damnatis. d' iſto vino ait moyſes
in ps̄ Vua eoꝛum vua fellis et botrꝰ
amariſſimus. Item fel draconum vi
num eoꝛum ⁊ venenum aſpidis inſa
nabile. Huius figuram legimus apo
calipſis. vbi ait iohannes. Vidi mu-
lierem ſedentem ſuper beſtiam habē-
tem veſtem coccineā et beſtia habuit
ſeptem capita. coccineaꝫ ſyden cleyt
habentem plenam nominibus blaſphe
mie et habuit decē coꝛnua. et veſtes
rubeas deauratas et lapidibus pꝛeci
oſis oꝛnatas: habēs poculum vel ci-
phum in manu ſua plenum vino foꝛ-
nicationis et immundicie. et ꝓpina
uit mundo et qui bibit de cipho eius
bibit venenum eterne moꝛtis. Ita
ſpiritualiter per iſtam beſtiam accipi
tur dyabolus qui eſt beſtia crudelis
homines libenter occidit ſi poſſit: ha
bet ſeptem capita que ſunt ſeptē pec
cata moꝛtalia Hec mulier eſt munda
na delectatō hn̄s poculū in manu in
cipho aureo. vinū delectationis car
nalis equitat ꝑ omnes plateas mūdi
et ꝑ plateas clericoꝝ et laycoꝛum. et
qui bibit de vino foꝛnicationis eius
bibit venenum anime de quo eterna
liter moꝛietur. iohelis. i. expergiſcimī
ebꝛij et vlulate omnes qui bibitis vi
num in dulcedine. Nā erit pocio eiꝰ
amara bibentibus illud. Ideo ſapi-
ens ꝑmonet dicens. non aſpicias vi
num ſplendens in vitro quia blande
ingreditur ſed nouiſſima illius moꝛ
debunt vt coluber. et ſic patet terciū
Quartū eſt vinū eternale in cellario
regis altiſſimi. de quo vino ait aīa in
Can. Introduxit me rex ī cellarium
vinariū oꝛdinauit me in caritatē ⁊ de

iſto vino ꝓpinabitur apoſtolis in die
penthecoſtes quādo petrus qui añ
timuit ad vocem vni⁹ mulieris xp̄m
negans poſtq̄ȝ bibit de iſto vino to
tum mundum non curauit. ſed iudei
ip̄os apoſtolos audientes tam mira
biliter loqui dixerunt actu. hij ebrij
ſunt muſto pleni Petrus ait quomo
do ebrij ſumus cum ſit hora tertia.
ebrij fuerunt ſed non naturali vino.
qꝛ de vino eternali biberūt qd̓ propi
natur electis in copia. de quo legim⁹
in libro heſter. Rex aſſuerus voca
uit omnes potentes ⁊ nobiles ſuper
xxvij. prouincias et reginam vel pul
cram puellam videlicet heſter ſibi co
pulauit et fecit magnum conuiuiū in
orto in quo erat domus mirabilis ſu
perius tanq̄ȝ celum cum pannis co
loris celici ordinata et lapides preci
oſi velut ſigna celi intexta. et in orto
vites et vuas de argento atq̄ȝ auro
et lapidum manuū artificiorū facte ⁊
lecti aurei et argentei et ibi dabatur
vinum in copia pro ut ſcilicet vnuſ/
quiſq̄ȝ bibere voluit de vaſis aureis
Ita ſpiritualiter ieſus chriſtus dn̄s
noſter ſignificatur per aſſuerum et p
puellam. heſter nominat̓ anima quā
do ergo vult animam deuotam per
eternam copulam velut reginam ce
li aſſuero dyademate coronare facit
conuiuiū ſuis principibus id eſt apo
ſtolis q̄ ſunt principes celi vt ait pſal
miſta Principes id eſt apoſtoli ꝯgre
gati ſunt cū deo abraam ibi ſunt lecti
aurei id eſt domus bene ordinate. vt
ait Baruch. O iſrael q̄ȝ ingens do
mus tua. ibi datur vinū diuinitatis
in copia delectabilis in ſpeculo. vnd̓
ait. Omnes amici mei bibite vinum
in leticia. ad quod ꝯuiuium ⁊c.

Dominica Tercia.
Sermo nonus.

Cum deſcendiſſet ieſus de
monte ſecute ſunt eum tur
be multe Marci. viij. No
ta q̄ tres male radices ſunt de quib⁹
enim omnia alia peccata veniunt ⁊c.
Primum eſt peccatum per ignoran
tiam in patrem ſicut multi dicunt do
mine ego neſciui q̄ fuit peccatum ꝫ
talis ignorantia non excuſat. quia ec
cleſia eſt plena doctrinis vade audi
verbum dei et ibi docetur quid te
oportet facere. et ibi cognoſcant hāc
vitam dicētes iſtud. Sapientie. v.
Errauimus a via veritatis et iuſticie
. lumen vere cognitionis non luxit
nobis. Secunda radix eſt peccare
in filium per infirmitatem mētis. q̄a
multi ſunt qui ſunt valde proni quā
do temptatio venit ſtatim cōſentiūt
et in nullo reſiſtunt. de quib⁹ ait apo
ſtolus. Multi ſunt inter vos infirmi
nolētes reſiſtere peccato. Tercia ma
la radix eſt peccare in ſpiritū ſanctum
vt qui bene ſciunt bonum et malum
bene dimittere poſſunt ⁊ ex certa ma
licia peccant et indurantur vt iudas
et chayn. et de his legitur in euange
lio ſub ſpecie trium hominū d̓ quib⁹
tenet euangeliū. ſcilicet lepra quaſi in
patrem. paralitici quaſi in filium per
fidie et infidelitatis iudeorum in ſpi
ritum ſanctum. vnde notate euange
lium. Cum deſcendiſſet ieſus de
monte iuxta mare galilee vbi docuit
ꝑplm audiuit quidam leproſus ieſum
eſſe in monte voluit ad ipſum ire ſed

dominus obuiauit ei et turbe ſecuti
ſunt eum. Et ecce leproſus veniens
adorauit eum dicens: domine ſi vis
potes me mundare. Et cõfeſtim mũ
data eſt lepra eius Et ait illi ieſus. va
de nemeni dixeris vt nobis daret ex
emplum. quia omnia opera noſtra
bona debemus occultare inquantũ
poſſumꝰ. Ideo ⁊ oſtende te ſacerdo
ti. ⁊ offer munus tuum qd̓ precepit
moyſes illis in teſtimonium: Quare
eũ ad ſacerdotem ire precepit ꝓpter
noſtrã doctrinã: vt qui leproſus eſt i
aĩa oſtendat ſe ſacerdoti in penitẽtia
Et ieſus ibat vlterius. ⁊ cũ introiſſet
capharnaum ciuitatē acceſſit ad eũ
centurio rogans eum et dicens. Do
mine puer meus iacet in domo para
liticus et male torquetur. Et ait illi ie
ſus. ego etiam veniam ⁊ curabo eum
Et reſpondens centurio ait. Domie
non ſum dignꝰ ut intres ſub tectum
meum ſed tm̃ dic verbum et ſanabit̃
puer meus. Nam et ego homo ſum
ſub poteſtate imperantis cõſtitutus
hñs ſub me milites. ⁊ dico huic. vade
et vadit. et alio veni ⁊ venit. Et dico
ſeruo meo. fac hoc et facit. Audiens
autem ieſus fidem illius ammiratus
eſt. et ſequentibꝰ videlicet apoſtolis
et alijs dixit. Amen dico vobis. non
inueni tantam fidem in iſrael. ſicut in
iſto homine Dico autẽ vobis ꝙ mul
ti venient ab oriente et occidẽte ⁊ re
cumbent cum abraam yſaac et iacob
in regno celorũ: Filij aũt regni iudei
eijcientur in tenebras exteriores ibi
erit fletus ⁊ ſtridor dentium Et dixit
ieſus cẽturioni. vade filꝰ tuꝰ viuit. et
ſicut credidiſti fiat tibi. et ſanatus eſt
puer in illa hora. ecce euangelium

Quo ad thema. Cum deſcendiſſet
ieſus de monte. Nota ꝙ quatuor
ſunt montes. ſcilicet mons penitenti
um. mons proficientium. mons ſpe
culantium. mons regnantium. Pri
mus mons penitentum. videlicet q̃
incipiunt penitere et benefacere iſtũ
montem penitencie aſcendere debet
peccator ad plangẽdum ſua peccata
Unde Iohel ꝓpheta. vlulate in mõ
te ſancto meo dicit dominꝰ. debet eti
am peccator montem aſcendere pe
nitentie. vt aiam ſuam emundet ⁊ re
formet quã ꝑ peccata anhilauit. vñ
dr̃ Aggei. Aſcendite in montẽ et por
tate ligna et edificate domũ et accep
tabilis mihi erit et gloriabor i vobis
ait dominus. Iſta verba dixit ad do
minus ad iudeos quando redierunt
de captiuitate babilonum. Ita domi
nus vult ad nos dicere quando redi
mus ꝑ pñiaꝫ. de captiuitate dyaboli
a ſtatu peccatoꝝ noſtroꝝ. Iſti debẽt
aſcendere montem pñie et portare li
gna bonoꝝ operum. vt de eis fiat do
mus anime. tunc dicit dñs. in ea glo
riabor. Iſte mons ſignificat̃ vel figu
ratur per montem in quo fuit ſaluatꝰ
loth. Unde legimus in Geñ. ꝙ dñs
dixit ad abraam: Ecce ego ſubuertã
quinqꝫ ciuitates ꝓpter peccata eorũ
quia peccata eorum clamant ad me.
Reſpondit abraam. domine ſi ſint in
illis centum homines boni nunquid
propter illos centum parces illis. re
ſpondit dominus Non ſunt ibi. Ait
abraam ſecundo. Domine ſi ſint ibi
quinq̃ginta parces illis ꝓpter quinq̃
ginta. Rñdit ſi eſſent vellem parcere
ſꝫ nõ ſunt Dixit ergo. ſi ſunt ibi decẽ
vis eis ꝑcere reſpondit dñs. ſi eſſent

ibi parcerem illis ſed non ſunt. dixit quarto. Domine ſi ſunt ibi quinqꝫ par ces illis. reſpondit dominꝰ. nō ſunt niſi quatuor ⁊ ſic non audebat vlteri us petere. Tunc miſit dominus du os angelos qui eduxerūt loth cū vx ore ⁊ duabus filiabus ⁊ tunc pluit ſu per illos ſulphur ⁊ ignis ⁊ angeli du xerunt loth in montem ⁊ ibi ſaluatꝰ eſt. ita eſt moraliter. Peccator enim exiſtēs in peccatis mortalibus habi tat in zodoma et gomorra. ſed dicit dominus ad angelos: Ecce deſcendi te. deſtruite per amaritudinē mortis peccatorē viliſſimū. ſed angeli id eſt ſacerdotes orant et virgo maria ⁊ a braam. O domine parce malis pro pter bonos et iuſtos vt eoꝝ meritis peccatores foueantur ad tempꝰ peni tentie. Et qn̄ tunc peccator agit peni tentiā mittit dn̄s ſibi duos angelos videlicꝫ p̄dicatorē ⁊ grām diuinā. ⁊ ibi educunt eū imediate in montē bo ne oꝑationis ⁊ pnie. ⁊ ibi ſaluatur cū totus mundus ſtat in timore. ⁊ cū di es mortis venit quando miſer pecca tor ducit ad ſulphurem ⁊ ad ignem: Tunc vere penitens ſecure ſtat i mō te penitentie. vn̄ ps̄. Montes excelſi ceruis petra refugium erinacijs Su per quo ait caſſiodorꝰ ſuꝑ pſalmiſtā Qn̄ ceruus perſequit a venatoribꝰ fugit ad montem. Ita penitens quā do pſequitur a dyabolo. ad montem penitentie. et erinacius fugit ad lapi dem. vbi habet ſuum nidū. ita peni tens qui eſt velut erinacius cū flagel lis ⁊ ſpinis fugiat cū temptationibꝰ ad lapidem id eſt xp̄m. Scd̄us mōs ꝓficientium eſt qui proficitur de die in diem et ibunt de virtute in vir tutem. iſti debent fugere ad montem ſancte doctrine. vnde ps̄ Tange mō tes et fumigabūt. Unde ſancti docto res qui docēt ꝓplm̄ verbo dei tangū tur manu diuina. i. gratia diuina. Et tunc fumigabunt montes qn̄ verbū dei predicant. et ſicut poſt fumigatio nem mōtium venit imber. et poſt im brem fructus. ita poſt verbum dei ir rigatur cor hominis et ſequitur fru ctus bone operationis. de quibꝰ fru ctibus dicit aplus. Fructus aūt ſpiri tus eſt caritas: manſuetudo. benigni tas. pax pacientia. Iſte mons figura tur per mōtem ſinay. de quo legimꝰ. Exodi. Quando filij iſrael exierunt egiptum ad terram promiſſionis. ve nerunt ad montē ſinay ⁊ apparuit do minus moyſi dicens Aſcende ad me in montem dabo tibi duas tabulas lapideas: in prima erant tria precep ta. videlicet vnū crede deū. nec iura vana ꝑ ipm̄. ſabbata ſanctifices. In alia erant ſeptem precepta. videlicet habeas in honore parētes. nō ſis oc ciſor. fur. mechus. teſtis iniquus alte rius nuptam. nec rem cupias alienā Qui accepit a domino decem prece pta et docuit filios iſrael id eſt fideles Ita moraliter per moyſen nota p̄di catorē qui debet aſcendere ad montē ſacre ſcripture. et ibi dabit dominus ſibi decem p̄cepta qui debet docere filios iſrael id eſt fideles Ut igit ꝓfici ant et illa faciant et obſeruent: quia ſine illis non poteſt in terram ꝓmiſſi onis eterne intrare Mat. Si vis vi tam ingredi ſerua mandata dei. Itē iohes. Qui habet mādata mea ⁊ ſer uat ea ille eſt q̄ diligit me ⁊c. Mons ꝓ ficientium mons doctrine et illum

aſcende. Tercius mons eſt ſpeculan
tium id eſt perfectorũ. de quo quarti
Reg. iiij. Helyas aſcendit in monteꝫ
carmeli et mãſit ibi. Et hoc ꝓpter tria
vt peccatũ vitaret vt feruẽcius ora/
ret et vt ſecuritatem haberet. Ita ꝑ
fectus homo debet aſcendere vt he/
lyas in montem ſpeculationis vel cõ
templationis: vt peccata vitet. Naꝫ
homo manens in cogitationibꝰ mun
danis et occupationibus non poteſt
celeſtia cõtemplari. Item debet aſcẽ
dere ad montem cõtemplationis vt
valeat feruencius orare: Unde cum
dominꝰ voluit orare aſcendit in mõ
tem. Item debet homo aſcẽdere mõ
tem contemplationis vt valeat ſecu
rius habitare. Unde videmus ꝙ ca/
ſtra forciora ſunt in montibus ꝗꝫ in
vallibus. Ideo ait pſ. Preparans
montes in virtute tua De iſto mõte
legimus figurã in apocalipſi. vbi ait
iohannes. Uidi montem ſyon et ſuꝑ
eum agnum ſtantem. ꝺ ſub cuius pe
de fons viuus emanat. et turba ma/
gna cum eo in veſtibꝰ albis. Ita mo
raliter iſte mons ſyon eſt mons con/
templationis. quia ſyon dicitur ſpe/
culum. ⁊ ſignificat fidelem animã deũ
cõtemplantem. vnde dicitur de ea ſa
pientie. Speculum ſine macula tur
ba magna cum eo in veſtibus albis.
Ita moraliter. Iſte mons ſyon eſt
mons ꝯtemplationis: quia ſyon dici
tur ſpeculũ ⁊ ſignificat fidelem aĩam
deum cõtemplantem. vnde dr̃ de ea
ſapiẽtie. Speculum ſine macula ⁊ cã
dor lucis eterne: illa debet aſcendere
ad agnum ieſum chriſtum pro nobis
immolatum et montem cõtemplari

de quo dicitur in pſ. Sicut ros her/
mon qui deſcendit in montem ſyon.
Hic eſt queſtio quomõ ros hermon
illius montis poterat aſcẽdere in mõ
tem ſyon. Reſpondẽdum ſm Caſſio
dorum ſuper pſalmiſtam. ꝙ hermon
multum fertilis mons eſt et agni ibi
paſcebant. et quãdo patres antique
legis volebant deo imolare. tulerũt
agnos optimos qui ibi de rore ⁊ her
bis nutriebant. ⁊ illos imolabant in
monte ſyon. Ita ſpũaliter ſyon dicit
ſpeculũ. ⁊ ſignificat beatã ꝟginẽ ma/
riã. que eſt ſpeculũ ſine macula i quã
deſcendit ros. i. ſpũſſanctus. de quo
yſa. Rorate celi deſuper. Et per mon
tem ſignificat thronus dei altiſſimi ꝺ
quo deſcẽdit ros in vterũ virginis. ꝺ
quo fiebat ⁊ nutriebatur agnus dñs
noſter ieſus chriſtꝰ pro nobis immo
latus. vnd̃ iohãnes. Ecce agnus dei
ecce qui tollit peccata mũdi. et ſic pa
tet tercius mons. Quartus mons ẽ
mons regnantium et clare deum in
tuentium: et iſte eſt mons a quo celũ
illuminatur. vnde pſ. Illuminãs tu
mirabiliter a montibus eternis: iſte
mõs eſt a quo auxilium nobis datur
vñ pſ. Leuaui oculos meos in mon
tes ⁊c. iſte eſt mons requieſcientium
Unde ait dominus per prophetam
yſayam: Paſcam oues meas in mõ
tibus iſrael. et ibi requieſcent in her/
bis virentibus. iſte eſt mons collau/
dantium. Unde pſ. Fundamenta ei
us in montibus ſanctis. et laudabũt
dominum in monte ſancto eius. Iſte
mons eternitatis figuratur in monte
thabor. de quo Math. Aſſumpſit ie/
ſus iohannem petrum et iacobum et
duxit eos in montẽ excelſum ſeorſum

et transſigurat⁹ eſt ante eos et facta ſunt veſtimenta eius alba ſicut nix et cetera. Ita moraliter iſte mons eſt eterna vita de quo pſalmiſta Mons in quo beneplacitum eſt deo habitare. in eo etenim dominus habitabit in finem id eſt eternaliter: Aſſumpſit tres diſcipulos in ſignum ꝙ tria genera hominū ſolum aſcendunt in mōtem eternitatis cum chriſto. ſcilicet peccata ſua pure confitentes et omnia vicia penitendo derelinquentes iſti ſignificātur per iacobum. Item deum cognoſcentes ipſumq̄ laudantes. et iſti ſignificantur per petrū. Item innocentes qui nunq̄ peccauerunt. vnde querens dauid dicit. Quis aſcendet in montem domini. aut quis ſtabit in loco ſancto ei⁹. Reſpondet innocens manibus et mundo corde. qui non accepit inuanum animam ſuam. nec iurauit ī dolo proximo ſuo. Et iſti clarificantur in corpibus cum chriſto clarificato. ideo igitur veſtimenta eius: vt nix alba fuerunt. Iſti etenim deum videbunt facie ad faciem. ideo facies eius reſplēduit ſicut ſol. ergo quo ad thema Cū deſcendiſſet ieſus d̄ mōte ſecute ſunt eum turbe. Oremus ergo ipſum vt donet nobis gratiam illam vt eū valeamus ſequi.

Dominica quarta Sermo decimus.

Rat enim ventus contrarius illis Marci . . Uidemus in natur... us ꝙ rex ſapiens diuerſa bella cernens populo imminere aggregat ſibi milites et principes fideles et fortes qui gentem ſuam poſſint ab inimicis defendere. Tunc autem rex tria facit quādo vult eos approbare. Primo facit haſtiludium ut ibi audaces fiāt et ducit eos ad tormentum vt bene percuciantur. et ideo romani inuenerunt haſtiludium vt eorum pueri exercitarentur in bellis. Unde. iiij. Regum. Seſac rex probauit milites. Secundo non longe ab eis eſt eos aſpiciendo preparatus in auxilium ſi neceſſe eſt. Tertio eos liberans letatur. Unde dicitur i libro Reg. Rex liberauit nos de manu fortium. Unde pſ. Arcus fortium ſuparatus eſt: Item arcus fortium conteretur et infirmi accincti ſunt robore Eodem modo voluit chriſtus facere rex et domin⁹ noſter. Nam deus et homo voluit pugnare ꝓ patria hui⁹ mundi contra dyabolū et ſuos complices vt nos liberaret. Uoluit primo eligere ſuos diſcipulos velut milites in quibus voluit eodem modo ꝓbare et experiri. vtrum eſſent fortes et duxit eos in mare et ipſe dormiens iuxta eos ſe poſuit et poſtea ventos excitauit et periculoſos fluct⁹ maris de profundo excitari permiſit. Tercio de illo periculo eos liberauit. et d̄ hoc dicit euangelium preſens. quod deſcribit nobis marcus euangeliſta. Aſcendente ieſu in nauiculam ſecuti ſunt eum diſcipuli eius. Et ecce motus magnus factus eſt in mari ita vt nauicula operiretur fluctibus. ipſe vero dormiebat. et acceſſerunt diſcipuli eius et ſuſcitauerunt eum dicentes ſalua nos perimus et dixit eis. quid timidi eſtis modice fidei. tunc ſurgēs

imperauit ventis et mari et facta eſt
tranquillitas magna. Porro homi-
nes mirati ſunt dicẽtes qualis eſt hic
quia mare et ventus obediunt ei. Et
ſic patet euangelium: Quo ad the
ma fit autem mentio de quatuor ven
tis i ſpirituali. qui ſunt nobis contra
rij mouentes mare huius ſeculi. pri-
mus orientalis. ſecundus meridiona
lis. tercius occidentalis. quartus ſep
tendrionalis. Primus vẽtus eſt orië
talis. ⁊ ille flat quando homo origi-
nem vite cogitat quis ſit. quomõ nu-
dus mundũ intrauit in fletu et in mi
ſeria. et homo illud cogitat. vnde ait
Job. Nudus egreſſus ſum ex vtero
matris mee. Tunc homo contem-
nit facile omnem ꝓſperitatem mũdi
et accipit humilitatem quaſi vẽtum
quo anima poſt hanc vitam nauigat
ad portum ſalutis de quo actuum a-
poſtoloꝝ dicitur. Nauigante paulo
apoſtolo de roma in greciam venit
ventus orientalis et mouebat mare
et in periculo cõſtituti timuerũt val-
de. Et mercatores cum quibus erat
paulus videntes periculum proiece
runt mercimonia in mare et potius
ſanare volebãt corpa ꝗ̃ retiere mer
cimonia. Jta ſpiritualiter anima vo
lens nauigare de hoc mundo in celũ
cum velo humilitatis habens merci
monia. id eſt multa temporalia rerũ
et ꝓprietates mundi venit ventꝰ ori-
entalis. id ẽ ꝯſideratio quomõ homo
nudus venit in hunc mundum proij
cit omnia temporalia et dat pauperi
bus quia melius eſt ſecure ire ad por
tum ſalutis ꝗ̃ animam mergi in pro
fundum maris inferni. Sed ꝯtra iſtũ
ventum flat ventus ſuperbie concu
tiens domum conſcientie. De quo le
gimus in libro Job. Erat iob diues
et priuatus eſt repente omnibus di-
uicijs habuit ſeptem filios et tres fili
as. Veſcentibꝰ illis in domo primo-
geniti venit repente ventus a regio
ne deſerti concutiens quatuor angu
los domus que corruit et oppreſſit
omẽs pueros. Jta ſpiritualiter filijs
ieſu chriſti et filiabus in domo primo
geniti. id eſt in ſancta eccleſia que eſt
domus primogeniti altiſſimi patris
et pater ait iſtud in pſalmo. Primo
genitum ponam illum excelſum pre
regibꝰ terre. Jn hac domo filijs dei
edentibus et bibentibus venit ven-
tus ſuperbie et concutit quatuor an
gulos domus. id eſt quatuor bonas
conditiones. videlicet puritatem ſe-
dulitatem honoſtatem concordiam.
et domus corruit. id eſt ſancta eccle
ſia et omnes filios dei o ꝓprimit. Vn
de paulus dicit. Non ſimus paruuli
fluctuantes ne circumferamur omni
vento ſuperbie ne anima ſubmerga
tur. Ergo quomõ nati ſumus in huc
mundum cogitemus. Et ſic patet pri
mus ventus. Secundus ventus oc
cidentalis eſt mors Jlla flat ⁊ animã
quaſi in naui ducit per mare magnũ.
id eſt mundum dum homo cogitat
mortem amariſſimam. quia i iſta par
te mundi ſol occidit. Et hoc habemꝰ
frequẽter cogitare quomodo homo
ita mirabiliter et improuiſe moritur.
et quomodo omnia membra corpo-
ris tanguntur: Et quomodo anima
ſeparatur. et quomodo anima a de-
monibus accuſatur. et quomodo d̃
omibus operibus noſtris rationem
reddere debemus quãdo taliter iſte

ventus occidētalis flat. tunc omnes laſciuie ⁊ vanitates mūdi. ⁊ dlectatio corporis repellitur. Unde legimus figuram in Exodo. ꝙ qn̄ moyſes voluit ex iuſſu dei filios iſrael ducere de egipto multa ſigna fecit ⁊ p̄cipue percuſſit terram et venerūt multe locuſte ꝙ deuorabant fructus terre et omnē herbam virētē ſꝫ clamabant ad dn̄m dicētes. O domine libera nos d̄ iſta tribulatione. et fecit dominus flare ventum occidentalem et arripuit locuſtas et proiecit in mare. Ita ſpiritualiter totus mundus eſt egiptus. plenus locuſtis id eſt vanitatibus et delitioſe viuentibus omnem herbā virētem id eſt om̄es virtutes anime corrodētibus. Sed neceſſe eſt nobis hodie clamare ad dominū vt nos dignetur ab illis locuſtis liberare: que deuorat ſubſtantiam pauperū Tunc dominus d imittit ventum occidētalem id eſt memoriā mortis qui tollit omnes vanitates id eſt leticias mundanas et ꝓiicit a ſe in mare rubrum. id eſt penitentie. et tunc anima ſecure nauigat ad portum ſalutis. Tercius ventus eſt meridionalis et hic vent⁹ eſt dulcis. Et ille flat quando cogitamus de vita eterna et de gaudijs ei⁹ et generat in nobis caritatem qua caritate aīa noſtra velut velox nauis tranſit ad portū ſalutis. vnde anima in canticis dicit. Ueni auſter perfla ortum meū. De iſto vento legitur in quarto libro Regum. ꝙ propter peccata hominū tres annos non pluit ſuper terram et ſex menſes. Sed propheta helias aſcendit in montem iuxta mare ⁊ orauit ſepties Et ecce celi aperti ſunt et venit ventus auſtralis et eduxit nubes. et nubes dederunt pluuias ⁊c̄. et terra dedit fructum ſuū Ita ſpiritualiter propter peccata hominis non flat ventus auſtralis i cor hominis vt meditetur in celeſtibus. Debet igitur homo aſcendere in mō tem ſancte vite et orare. tunc ventus auſtralis adducit pluuiam lacrimaꝝ et aīa germinat virtutibus. In hoc vento renouat ſe niſus vt ait iob. Dicunt naturales ꝙ niſus quando non poteſt bene volare propter grauitatem pennarū antiquarū volat cōtra ventum auſtralem qui ip̄m calefacit et deponit omnes antiquas pennas. Ita anima deuota ſentiens ſe grauatam cum cogitatiōibus malis et peruerſis vertat ſe ad ventum caritatis et calefit anima et deponit om̄es plumas viciorū. Contra hunc ventum caritatis flat vētus inuidie qui exſiccat omnem fontem caritatis ⁊ gratie Unde alibi dicit Adducet dominus vrentem ventum de deſerto aſcendē tem et ſiccabit fontes eius. Sed iſti duo venti ſunt contrarij ideo mouet mare huius ſeculi. quando enim flat vent⁹ auſtralis facit animam calidā. vt ait Salomon. Omni tempe veſtimenta ſint candida ſiue calida. q2 auſtra proflata. ideo venit contrarius ventus ingratitudinis. De quo ait beatus Bernhardus. Ingratitudo eſt ventus exſiccans omnem fontem gratie. et ſic patet tercius ventus.

Quartus ventus eſt aquilonaris cū ille flat timorem eterni ſupplicij flat: Unde ait propheta Hieremias. Ab aquilone pandetur omne malum. Debet enim hō cogitare ꝙ luxurioſi

et immundi cremabuntur ſulphure.
pice et igne et frigiditate. De quo ait
in pſ. Pluet ſup peccatores laque/
os ignis et ſulphur ſpiritus pcellaꝝ
Unde pluit dominꝰ ſup ſodomam ⁊
gomorram. ſulphur et ignem. et hec
cogitãte anima ducitur poſt hanc vi
tam per virtutem caſtitatis et timo
ris q̄ſi nauis velo et malo id eſt maſt
bom ad portum ſalutis. Unde Eccl.
dicitur. Frigidus ventus aquilo fla
uit et congelauit criſtallus ab aquis.
ventus frigidus eſt conſideratio eter
ni ſupplicij. et tunc aqua luxurie fit cri
ſtallus caſtitatis. Huius legimus ſpi
ritualem doctrinam in naturis rerũ.
q in mari ſunt quidam piſces. qui di
cuntur delphines hij libenter audiũt
vocem hominum dulciter cantanti
um. et ad flatum aquilonis ſe vertũt.
ſed auſtro flante obturant aures. et
ponunt ſe ad profundum maris ne
audiant vel percipiant ventũ auſtra
lem. qui eſt contrarius aquilonis.
Ita ſpiritualiter multi ſunt in hoc ſe
culo cum flat ventꝰ aquilonis. id eſt
aduerſitates vel infirmitates corpo
ris vertũt ſe ad vocem predicatoris
ſicut delphini ad ventum aquilonem
et libenter tũc audiunt quidquid eis
conſulitur. et promittunt omnia bo
na facere et nunq̄ȝ amplius peccare:
De quibus dixit Iſaias. Domine in
anguſtia querũt te. Rogemus ergo.

Dominica ſecunda
Sermo. xi.

Domine nonne bonum ſe
men ſeminaſti in agro tuo.
vnde ergo habet zizaniã. Marci. viij
Nota q vnuſquiſq bonus agricola
non libenter permittit agrum ſuum
ſine ſemine et ſine fructu cum tempꝰ
fuerit ſeminandi. Nam ſeminat agrũ
ſuum ſcd̃m q ager diſpoſitus et aptꝰ
eſt. quia in vnam partem agri ſui ſe
minat triticum. in altera parte ordeũ
in tercia parte auenam. Unde dauid
Seminauerunt agros. plantauerũt
vineas. et fecerunt fructum natiuita
tis id eſt meſſis. Ita ſpiritualiter chri
ſtus noluit agrum ſuum id eſt ſanctã
eccleſiam permittere ſine ſemine vir
tutum. Nam in vnam partem ſemia
uit ſemen caritatis. in aliam ſemẽ pie
tatis. in aliam ſemen caſtitatis. in aliã
ſemen miſericordie. Unde ait in euã
gelio iohãnis. Dixit ieſus diſcipulis
ſuis. diſcite a me quia mitis ſum et hu
milis corde. Hoc eſt preceptum meũ
vt diligatis inuicem ſicut dilexi vos.
Sed dyabolus inimicus humani ge
neris ſupſeminat zizaniam. videlicet
inuidiam contra caritatem. contra ca
ſtitatem luxuriam. contra pietatem
auaritiam. contra humilitatem ſuper
biam. et de hoc legitur euangelium
Simile eſt regnũ celorum id eſt pñs
eccleſia homini id eſt chriſto qui deꝰ
et homo eſt pro nobis incarnatus.
qui ſemiauit bonum ſemen id eſt vir
tutem in agro ſuo videlicet eccleſia.
Cum autem dormirent homines in
ſomno pigritie venit inimicus homo
id eſt dyabolus et ſuperſeminauit zi
zaniam in medio tritici id eſt virtu/
tum. Cum autem creuiſſent et
herbe virtutum et fructum facere
debuerant electis et iuſtis: tunc appa

ruerunt et zizania id eſt mala opera in ſancta eccleſia quia ſtatim ſurrexe runt heretici raptores et malefici in ſancta eccleſia. Accedentes ſerui pa triſfamilias id eſt angeli dixerunt ei. domine nonne bonum ſemen ſemīa ſti in agro tuo. vnde ergo habet ziza niam: id eſt vnde venit tanta malitia in tuam ſanctam eccleſiam. que iam eſt magna qualis vnqꝫ fuit ab initio. Reſpondit dominus dicens. Inimi cus homo hoc fecit id eſt per inſpira tionem dyaboli Serui vero dixerūt Domine ſi vis colligimus ea id eſt ex tirpemus oīes maleficos raptores latrones. luxurioſos de tua ſancta ec cleſia Et ait non ne forte colligatis ex tirpando zizaniam id eſt malos eradi cetis. qꝛ multi ſunt peccatores quos volo fouere vſqꝫ ad mortem ſi vellēt conuerti quia nolo mortem peccato ris. Dimitte ergo creſcere id eſt viue re tā bonos qꝫ malos vſqꝫ ad meſſem id eſt vſqꝫ ad diem iudicij. Et tunc di cam meſſoribus meis. id eſt angelis: colligite cum tuba iudicij ad iudiciū omnes malos et alligate faſciſculos in congregationem ad comburendū in igne eterno Triticum id eſt bonos cōgregate in horeum meum id eſt in vitam eternā. et hoc eſt preſens euā gelium Notandū vero ꝙ per agrū ſignificari poteſt quilibet homo ī ſan cta eccleſia. et ſicut agricola quiſqꝫ fa cit circa agrum ſuum vt fructum faci at. Ita quilibet homo circa corpus et cor ſuum facere debet. Quattu or enim debet facere. Primo agrico la arat ſuum agrum. ſecundo fimum apponit. tercio irrigat. quarto ſemi nat. Prio dico ꝙ vnuſquiſqꝫ homo debet cor et corpus ſuum arare cum aratro confeſſionis: Sicut enim ara trum vertit agrum quod inferius eſt ſuperius. ita confitens debet vertere omnia que ſcit in corde et reuelare ex terius ſuo confeſſori. ſicut ferrum in aratro ſcindit agrum. Ita contritio pro peccatis debet ſcindere cor pec catoris vt ait propheta iohel. Scin dite corda veſtra et non veſtimenta veſtra ait dominus omnipotens.

Huius legimus figuram in geneſi. ꝙ patriarcha iacob venit in terram ori entalem ⁊ vidit aratores ⁊ iuxta eos in agro puteum qui fuit obſtructus lapide magno et tres reges accuba bant iuxta eum et amouebat iacob. lapidem de puteo. et venit pulcra pu ella dans ſibi ydriam. Dixitqꝫ ei bibe domine. et bibit de manu puelle Ita ſpiritualiter per iacob nota peccato rem. qui ſupplantat per penitentiam omnia vicia et venit in agrum peni tentie. vt inueniat fontem miſericor die id eſt chriſtum qui ait in canticis. Ego ſum puteus aquarum viuentiū Sed obſtructus erat iſte fons miſeri cordie per lapidem peccatorum quē amouet peccator quando peccata cō fitetur et tunc venit puella pulcra id eſt gratia diuina quā petit peccator dicens Da mihi bibere de fonte miſe ricordie quē inueni in agro penitētie Et ait illa. bibe domine de gratia diui na quantū volueris. Et iuxta hunc fontē accubabāt peccatores peniten tes et perfecti. ergo primo debemus arare corpus et cor noſtrum per ara trum confeſſionis et contritionis.

et ſic inuenimus fontem miſericordie
et ſic patet primum. Secundo dico
ꝙ debemus agrum noſtri corporis
et cordis impinguare per fimū id eſt
memoriam mortis vt fructum faciat
Unde Eccleſia. Memorare nouiſſi
ma tua et in eternum non peccabis.
Quid enī homo erit poſt mortē cer
te fimus et cinis et fauilla et lutum.
Unde Job. Comparatus ſum luto
et fauille et cineri Et iſta debet homo
ſemper habere in mente. Unde ait
Hieronimꝰ. Facile contemnit oīa
qui ſe ſemp̱ cogitat moriturum. vnde
legitur in geſtis romanorū. ꝙ quidā
magnus princeps cogitans de mor
te. pannum vilem lineum in quo erat
ſepeliendus erexit tamq̄ʒ vexillum.
et fecit ante ſe fieri per omnes ciuita
tes ſui regni et voce preconis cla-
mari Cum eſſem rex vndecim regno
rum. hoc ſolū habeo pro gloria mea:
et pro diuicijs afferam mecum ad ter
ram pannum iſtum viliſſimum. et ſic
pro memoria mortis multa bona fe
cit: Sic et nos ſemper debemus co
gitare. quia mors non tardat. cogi
tet homo de morte p̄deceſſorum no
ſtrorum. vbi ſunt fortes vbi abſolon
pulcerrimꝰ. vbi dauid audentiſſimꝰ.
vbi ſalomon ſapientiſſimus. vbi ſam
pſon fortiſſimus. hij omnes tranſiert
et in terra reuerſi ſunt. ⁊ ſic patet ſecū
dum. Tercio debemꝰ agrum cordis
noſtri lacrimis irrigare. quia ager nō
portat fructum ſuum ſine aqua. vnd̄
Pſalmiſta. Anima mea ſicut terra ſi
ne aqua. Huius legimus figuram in
libro iudicum ꝙ caleph in terra pro
miſſionis dedit filiam ſuam cuidam
viro in matrimonium. et dedit ei pro
dote terram infructuoſam et ſterilem
que iuit ad patrem ſuum dicens Pa
ter mi dediſti mihi pro dote terram
ſterilem da mihi agrum irriguum qui
exaudiuit preces filie ſue. et dedit ei
agrum irriguum inferius et ſuperius
Inferius a fontibus. et ſuperiꝰ a plu
uijs et facti ſunt diuites in agris iſtis
Ita ſpiritualiter homo habens cor
abſq̄ʒ lacrimis pro peccatis et durum
corpꝰ plenum delicijs vadat ad chri
ſtum in ſecretum locum orans et di-
cat. O domine dediſti aīe mee agrū
ſterilem. nullum vult facere fructum
bonorum operū. nec vnq̄ʒ emittere
lacrimas pro peccatis et tunc deus
exaudiet illum et dabit ſibi irriguam
terram inferrius. id eſt graciam in pre
ſenti. et irriguam ſuperius id eſt glori
am in futuro. et ſic patet tercium.
Quarto debet homo facere vt bonꝰ
agricola. videlicet agrum ſuum ſemi
nare de ſeminibus benedictionum.
Unde Apl's. Qui ſeminat in benedi
ctionibus de benedictionibus et me
tet. Et qui ſeminat de ſemine corpis.
videlicet delectationes et deſideria
corpis. metet corruptionē. et ſi ſemi
nat parum. parū metet ſed ſi ſeminat
de benedictiōbus virtutum. tunc ait
dominus ad eum ſicut legimꝰ in figu
ra de patriarcha yſaac. qui habuit du
os filios quibus ip̄e dedit benedicti
onem. Ad primū ait videlicet ad Ja
cob. Ecce odor filij mei ſic̄ odor agri
pleni cui benedixit dominus qui ſtat
cum floribus ornatus Ad ſecundum
videlicet Eſau ait. In rore celi et pin
guedine terre erit benedictio tua.

Ite pater celeſtis habet duos filios quibus benedicet ſcilicet innocentes Ad illos ait. Ecce odor filij mei. id eſt fama. et vita filij mei ſicut agri pleni. Ad penitentes. In rore celi et in pinguedie terre erit benedictio tua id eſt graciam ſpiritus ſancti dabo tibi in remiſſioẽ omniũ peccatorum Quinto debet agrum cordis ſui metere id eſt fructum inde colligere. quia qui arat corpus ſuum videlicet per confeſſionem et paſcuat per mortis meditationẽ et irrigat per lacrimarũ effuſionem. et ſeminat per elimoſinarum largitionẽ ille metet poſt hanc vitam per premij receptionem. vt patet in euãgelio Math. Simile eſt regnum celorum theſauro abſcondito in agro. Quis eſt iſte theſaurus niſi vita eterna vbi eſt theſaurus electorum. qui iſtum bene conſiderat in agro huius corporis vendit omnia que habet et emit eam. Unde Gregori⁹. Si bene conſiderem⁹ que et quanta ſunt que nobis promittunt᷑ in celis vileſcunt omnia que habentur in terris. et ſic patet et cetera.

Dominica in ſeptuageſima. Sermo. xij.

Ite et vos in vineam meã et quod iuſtũ eſt dabo vobis. Math. xx. Sciendum ꝙ principalis ſancte trinitatis intẽtio erat ꝙ hominem creauit ꝙ deberet eſſe particeps eterne glorie. Sed ꝓpter peccatum primorũ parentum illam graciam amiſimus quã potuiſſemus habuiſſe et habere vitam eternam gratis et hoc ſine omni labore. Et hoc recitat eccleſia hodie ꝙ adam et eua ſunt repulſi de paradiſo. Et propter hoc deponitur in eccleſia canticum leticie ſcz Alleluia. Te deum laudam⁹. et Gloria in excelſis deo. Et introit⁹ miſſe incipit. Circumdederũt me gemitus mortis ⁊c̃. Et poſt illud temp⁹ ꝙ adam fuit expulſus nulli vult dare gratis vitam eternam. ⁊ hoc propter tres cauſas Prima propter excellentiam que tãta eſt ſcd̃m Apl̃um ꝙ nec auris audiuit nec oculus vidit nec in cor hoĩs aſcendit quãta ſunt gaudia que preparauit deus diligentibus ſe. Secunda cauſa propter angelorum dignitatem. Angelis enim in celo nõ dat gratis. ſed ipi laudant deum et obediunt quando mittuntur ſcilicet ad homines. Tercia cauſa propter gloriam hominũ et honorem. Nam maior eſt honor qui viribus adquiritur ꝙ̃ qui gratis datur. Und̉ grego. in quadam omelia. Ad magna p̃mia ꝑuenire nullus poteſt niſi ꝑ magnos labores. Dicit ergo in parabolis in themate. Ite et vos in vineam meã et remuneratio bonorũ operum additur. Et qd̉ iuſtum fuerit dabo tibi. vt patet in euãgelio qd̉ poſtea ſequit᷑ Nota ꝙ ꝑ hanc vineam accipit᷑ eccleſia vel quelibet fidelis anima. Et ſm hoc verba premiſſa ſunt verba dĩ exhortantia p̃dicatores. vt ſint ſoliciti de ſalute animarũ Et duo hic tangũtur Primo deus hortatur predicatores ad p̃dicationis exercitiũ cum dic̃ Ite in vineã meã Et circa ſalutẽ aĩaꝝ laborate Scd̉o ſubiũgit᷑ retributõis premiũ. ⁊ qd̉ iuſtũ fuerit dabo vobis

Primo dico ꝙ vinea plantatur in iu
ſtificatione id eſt anima. Hieremie.
Ego plantaui te vineam electam hoc
eſt vtiqꝫ in iuſtificatione. Sed ꝙdiu
anima manet in peccatis tūc eſt quaſi
terra deſerta et inculta ꝑducens ſpi
nas et tribulos viciorū. Poſtqꝫ aūt
per penitentiā ad deum conuertitur
tunc per dei graciam in vineam plan
tatur. vt ꝑducat dulces botros bea
torum operum. Tunc ego plantaui
vineam electam quia magnum eſt ꝙ
deus animam ſordidam ſcꝫ in pecca
tis lauat et iuſtificat. ⁊ de filio ire facit
filium gratie. de ſeruo perditiōis filiū
adoptiōis. et eum de captiuitate dya
boli liberat. et de ſtatu miſerie reuo
cat ad patriam. Quis non diligeret
eum a quo tot bona reciperet. Ergo
ſtulti ſunt qui iacent in peccatis et di
cunt ſe velle penitentiam agere in ex
tremis. cum vera contritio nō infun
datur niſi a ſolo deo. Confiteri poteſt
homo et flere ſed nunqꝫ veram cōtri
cionem poteſt habere niſi deus infun
dat. Hieremie. xxiij. Poſtqꝫ conuer
tiſti me ego egi penitentiā. Sic ergo
vinea id eſt anima plantatur a deo in
iuſtificatione. Unde dauid. Uineam
de egipto tranſtuliſti. Egiptus intelli
gitur tenebroſitas ⁊ ſignificat ſtatum
peccatōris et ignorantie carens luce
gratie. Ad Epheſios. i. Eratis aliqn̄
tenebre. nunc autem lux in domino.
Ab hac egipto dominus animā trāſ
fert in iuſtificationē. Secundo de
bona ꝑdicatorum inſtructiōe. Mat.
xxi. Hic erat paterfamilias qui plan
tauit vineam ⁊ ſepem circumdedit ei
Et per hanc ſepem accipitur doctrīa
predicatorū. Sicut enim ſeps prohi
bet ſiue defendit aditum beſtiarū ne
ledāt vineam. Sic predicatio incur
ſum demonū ne ledant animam. Cū
iſta ſepe circumdat anima que liben
ter audit verbum dei quia tali anime
dyabolus nocere nō poteſt. Iſaie. xi.
Non nocebunt neqꝫ occident in vni
uerſo mundo. Sed heu propter pec
cata hominis ſeps iſta aufertur et vi
nea diripitur Iſai. Expectaui vt face
ret vuas. fecit autem labruſtas. Sic
multi paſtores non multum curant
verbum dei. quia in hoc vilipendūt
ſermones pauli. ad Thimo. v. Erit
tempus quando ſanā doctrinam nō
ſuſtinebunt. ſed ad ſua deſideria coa
cerbabunt ſibi magiſtros prurientes
auribus. Item pagani et iudei non
poſſunt manere in eccleſia. ſicut buſo
non poteſt manere in vinea quando
floreſcit. ideo omnes damnabuntur.
O ſi peccator attenderet ꝙ ipē voca
tur hora prima. tercia. ſexta: et nona
et ſemꝑ vtiqꝫ ſi eſſet hora veſperarū
ipē veniret Greḡ. Illi qui ad bonam
vitam vocant. alij in iuuentute. alij
in ſenectute. alij in pueritia. et in vlti
ma etate ꝑducunt et quaſi in diuerſis
horis ad vineam vocantur operarij
Grego. Conſideret vnuſquiſqꝫ ꝙ ſic
agat in vinea et laboret ꝙ vitam eter
nam adquirat. Etiam debemus fideli
ter laborare ne ocioſi nos inueniamur
in vinea. Unde paulus. Qui non la
borat non manducet in patria. Ueni
te ad me omnes qui laboratis et one
rati eſtis et ego reficiam vos

Sequitur euangelium.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Dixit ieſus diſcipulis ſuis parabolã hanc Simile eſt regnũ celoꝝ homini prĩfamilias q̃ exijt p̄rio mane cõducere operarios ĩ vineã ſuã Cõuentõe aũt facta cum operarijs ex denario diurno miſit eos in vineã ſuam. Et egreſſus circa horam terciam vidit alios ſtantes in foro ocioſos: et dixit illis Ite et vos in vineam meam ⁊ quod iuſtum fuerit dabo vobis Illi autem abierunt. Iterum autem exijt circa horam ſextam et nonam et fecit ſimiliter. Circa vndecimam horã exijt et inuenit alios ſtantes et dicit illis. Quid hic ſtatis tota die ocioſi Dicũt ei. quia nemo nos cõduxit. Dixit illis Ite et vos in vineam meam quod iuſtum eſt dabo vobis. Et cum ſero factum eſſet Dicit dominus vinee procuratori ſuo. Voca operarios et redde illis mercedẽ. incipiens a nouiſſimis vſq̃ ad primos. Cum veniſſent ergo qui circa vndecimam horã venerant acceperũt ſingulos denarios Venientes autem et primi arbitrati ſunt ꝙ plus eſſent accepturi. Acceperunt autem et ipſi ſingulos denarios et accipientes murmurabant aduerſus patremfamiliam dicẽtes. Hij nouiſſimi vna hora fecerunt et pares illos nobis feciſti qui portauimꝰ pondus diei et eſtus. At ille reſpondens vni eoꝝ dixit. Amice non facio tibi iniuriam. Nonne ex denario diurno conueniſti mecum. tolle quod tuum eſt et vade. Volo aũt et huic nouiſſimo dare ſicut et tibi. Aut non licet mihi quod volo facere. An oculus tuus nequã eſt. quia ego bonus ſum ſic erunt nouiſſimi primi. et primi nouiſſimi. Multi enim ſunt vocati pauci vero electi. Et eſt ſenſus euangelij Paterfamilias eſt qui primo mane id eſt ab adam vſq̃ noe. homines in vineam ſuam id eſt in hunc mũdum pro eterna vita laborandum conduxit. a noe vſq̃ ad abraam et eſt hora tercia. ab abraam vſq̃ ad moyſen. et eſt hora ſexta. a moyſe vſq̃ ad ꝓphetas ⁊ eſt hora nona a prophetis vſq̃ ad chriſtum eſt vltima videlicet vndecima. Sed veniente hora completorij id eſt die iudicij. Tunc ait pater in diuinis ad ꝓcuratorem ſuum chriſtum vt ſcriptum eſt. Quia omne iudicium dedit pater in manus filij voca operarios ⁊ redde illis mercedem Incipiens a nouiſſimis id eſt chriſtianis qui vltimo venerunt ad vineam ſcilicet ad ſanctã eccleſiam. qui bene laborauerũt accipient vitam eternã. Tũc inuidioſi iudei in peccatis indurati credent etiam ſe habere vitam eternam. et exiſtimant ꝙ plus velint habere q̃ chriſtiani. eo ꝙ ante nos in vinea fuerunt et portauerunt decem precepta. ſed ea non ſeruauerunt. et ideo murmurant contra deum. Et propterea ait illis An oculi veſtri nequam ſunt. quia ego bonus ſum. tollite quod veſtrum eſt ſcd̓m iuſticiam ⁊ ite. aliqui in infernum. aliqui in v. tã. de iudeis. qui ante chriſtum fuerunt. Et nouiſſimi ſcilicet chriſtiani erunt primi in remuneratione. Et primi videlicet iudei et gentiles quiꝰ ſaluandi ſunt erunt nouiſſimi. et ideo ſequitur Multi ſunt vocati et paucì electi. et ſic patet euangelium. Ergo quo ad thema. Ite et vos ĩ vineã meã ꝓpter

quattuoꝛ cauſas⁹ Pꝛima eſt qꝛ pater
familias eam plantauit ⁊ diuiſit trib⁹
filijs ſuis ſꝫm triplicem diſtinctiōem
hominū in hoc mūdo. De hoc dicit
Cōmentatoꝛ in libꝛo grecoꝝ. q̄ erat
quidam pater habens pulcram vine
am et habuit tres filios. venit prim⁹
ad patrem dicens. Rogo te pater ex
quo tibi in bona multa ꝓueniunt de
vinea ⁊ tu modo nō indiges da mihi
vineam vt ſim domin⁹ fratrū meoꝝ
Reſpondit pater: Fili mi. dabo tibi
quod eſt curuū ⁊ rectū in vinea mea
Venit alter dicens. dilecte mi pater.
des mihi vineā vt ſim dn̄s fratrum
meoꝝ. Reſpondit pr̄. dabo tibi oīe
quod eſt in vinea viride et aridum.
Venit tercius dicēs. dilecte mihi pr̄
ego ſum minimus filius tu⁹ ⁊ ſemper
feci qđ iuſſiſti. des mihi vineam. Re-
ſpondit pater. dabo tibi qđ fuerit ſub
tus terꝛam et ſup terꝛam Et pater re
liquit eis pulcram imaginem vt illā
in honoꝛem et memoriā patris hono
rarēt et receſſit ad terꝛam longinquā
ad peregrinādū: Poſt pr̄is receſſum
ꝯtendebant hij tres filij pro vinea.
Dixit prim⁹. pater meus dedit mihi
oīa que in vinea ſunt curuū et rectū
Secūdus dixit. Pater noſter dedit
mihi in vinea viride et aridum. Ter
cius dixit. Pater noſter dedit mihi
omne qđ eſt ſubtus terꝛam et ſup ter
ram. et ſic nō poterant concoꝛdare.
venerūt ad vnum magnū magiſtrū
et ſapientiſſimū. poſuerūtqꝫ cauſam
coꝝ in eum. quidquid iſte de vinea iu
dicaret vellēt in hoc ſtare cōtenti Et
vnuſquiſqꝫ coꝝ dixit illi magiſtro ſuū
donū in vinea. Dixitqꝫ magiſter ſapi
ens afferte mihi imaginem patris ve
ſtri et fecerunt ita. Tunc magiſter de
dit eis arcum cū ſagitta dicens Qui
cumqꝫ veſtrum ꝑimus ſagitauerit
coꝛdi patris veſtri de hoc ego iudica
bo. Pꝛimus ſagitauit valde prope
Secūdus adhuc ꝑimus. Tercius
pꝛoiecit arcum cum baliſta dicens:
Non ſagitabo dilectum meū patrem
qꝛ multa bona mihi contulit. et mul
ta dona habeo de ipo. Tunc ait magi
ſter Illi debetur vinea ⁊ minoꝛ poſſe
dit vineam et factus eſt dominus fra
trum ſuoꝛū. Ita moꝛaliter vinea iſta
eſt ſancta eccleſia quam pater planta
uit ſua dextera. Tres filij eius ſunt gē
tiles iudei et xp̄iani. Pꝛimi fuerunt
gentiles vſqꝫ ad abꝛaam cui domin⁹
pꝛimo dedit circumciſiōem. et iſti pe
nitebant pro vinea id eſt pro ſancta
eccleſia. quibus dedit curuū et rectū
id eſt declina a malo et fac bonum. et
nō habebant aliud p̄ceptum Secun
di fuerūt iudei vt ab abꝛaam yſaac et
iacob et omnes iudei petebant pro
vinea vt ſcꝫ ipi eſſent domini tocius
mundi. et dedit eis viride et aridum
id eſt diliges deum ⁊ proximum tuū
ſicut teipſum. Tercij ſunt xp̄iani. et
hij per tercium filiū figurātur. quib⁹
dedit vineam et omne quod eſt ſub
tus terꝛam et ſup terꝛam id eſt graciā
in pꝛeſenti ⁊ gloꝛiam in futuro. Et pa
ter qui nobis ſic diuiſit vineā receſſit
ad celum et modo contendunt genti
les iudei et xp̄iani: Sed pater reliq̄t
nobis ſuā imaginem id eſt memoriā
dominice paſſionis in altiſſimo ſacra
mento. Sed pueri ſagittant imaginē
patris videlicet gentiles non obſer
uantes mādata coꝝ. ſcꝫ declina a ma
lo ⁊ fac bonū Similiter iudei ſagitāt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

patrē̄ et offendunt quia nō seruant
mandata patris . videlicet . Diliges
dominū deum tuū et ꝓximum tuum
sicut teipm̄. Et ideo amiserūt vineam
et ipi iudei dederūt sententiā perditi
onis vinee per seipos dicentes illud
Math. xxi. euangeliste: Malos male
perdet et locabit alijs agricolis vine
am suam . Sed nos xp̄iani habemus
vineam tanq̄ꝫ minor filius . et q̄ꝫdiu
nō offendimꝰ deum habemus vineā
Sed heu de die in diem offendimus
et ideo non custodimus. Unde dicit
Dauid in psalmo Uineam de egipto
transtulisti. eiecisti gentes ⁊ plantasti
eam. et sic patet primū membrum.
Secundo dico q̄ anima hominis dr̄
vinea quia debet p̄cidi et fodi Unde
in canticis canticoꝝ ait aīa Tempus
putatiōis aduenit id est precisionis.
Uix potest homo quicūq̄ꝫ sanctus fu
erit quin in vinea consciencie crescat
aliquid sup̄fluum q̄d meritum impe
dit Nam homo aliquādo offendit de
um in verbo . in cogitatiōe. in opera
tione. q̄nq̄ꝫ per risum. superflua vero
amputentur et per confessionem dili
genter extirpentur ne vinea anime
annihiletur . Item debet pastinari ꝑ
memoriam mortis. Item debet fodi
per timorē domini . vn̄ dicit Sapiēs
Timor domini expellit peccatū tunc
vinea p̄cisa pastinata irrigata et fossa
incipit florere et gemmas ꝓducere ⁊
tunc omnes bestie venenose ⁊ immū
de fugiunt. vt dicit Plinius . Uineā
quādo floret fugit bufo et serpens nō
sustinentes odorem vinee. Tunc ait
dominus in canticis cāticoꝝ: Descē
di in ortum meū vt viderē poma cō
valliū et inspicerē si floruissent vinee
et germinassent malapunica reuerte
re reuertere sunamitis ⁊c. Cum vero
vinea nostra sit in tāta pulcritudine
desiderat malignus spiritus extirpa
re et inde facere ortum olerum. Und̄
figuram legimus in . iiij. reg. Erat enī
vir in terra israel naboth nomine ha
bens vineam pulcerrimam quam vi
dens rex iudeoꝝ desiderans eum mi
sit seruos suos ad naboth dicēs : Da
mihi vineam tuam vt faciā inde ortū
olerum. Et ille respondens ait nō da
bo tibi vineam meā quia hereditas
patris mei est. et tunc erit tristis val
de s;ꝫ postea venit iezabel mulier pes
sima et misit duos falsos testes ⁊ fecit
naboth propter vineam suam lapida
ri. et sic rex iudeorū fecit de vinea or
tum olerū . Ita spiritualiter naboth
est homo fidelis habens vineam con
sciencie bone quā preparauit et coluit
velud vineam pulcram quam videt
dyabolus desiderans de ea facere or
tum olerum id est peccatorum. sed re
spondit fidelis Non dabo tibi vineā
id est animā vel conscientiā meam ꝑ
consensum maloꝝ operum . Tunc ie
zabel id est dyabolica temptatio mit
tit occulte duos falsos testes mundū
et propriam carnem que multa pro
mittunt sed falsa dicunt . Et ideo per
istos tres scꝫ dyabolum. mundum et
propriam carnem destruitur vinea ⁊
sic fit ortus olerum. seu fetidum Ter
cio dico q̄ anima dicit̄ vinea quia sic
vinea bene custoditur ita anima iusti
debet bene custodiri Unde dicit ipsa
anima deuota in canticis. Posuerūt
me custodem in vineis Sequitur vi
neam meā non custodiui debemꝰ vi
neam custodire . ne leo sup̄bie intret

ne porcus luxurie deuaſtet. ne vrſus
auaritie deuoret. Unde in pſalmo.
Exterminauit eam aper de ſilua. ⁊ ſin
gularis ferus depaſtus eſt eam Uin
demiant eam om̄es qui p̄tergrediun
tur viam. et ꝑ iſtas beſtias notantur
peccata ſupra notata. Item debem⁹
cuſtodire ne vulpes doloſitatis et in
uidie comburēt: De quibus legimus
figuram in libro iudicum. Sampſon
fortiſſimus multos habuit inimicos
qui eum libenter occidiſſent ſi potuiſ
ſent. ip̄e vero accepit multas vulpes
et ligauit faculas ardētes ad caudas
earū et miſit eas in vineas inimicoꝝ
ſuoꝝ qui combuſſerūt om̄es vineas
Ita fecit dyabolus inimic⁹ humani
generis videns ꝙ non pōt nos extir
pare et occidere. qꝛ angeli nos cuſto
diunt. ſed cauſa inuidie mittit vulpes
fraudis et mendacij. et ligat eos ad
ignem male concupiſcētie qui currūt
ad vineas conſciētiaꝝ noſtraꝝ Ideo
ait aīa in canticis. Capite nobis vul
peculas que demoliunt̄ vineas nr̄as
Quarto anima deuota dr̄ vinea: qꝛ
i ea ſicut in vinea colligitur fruct⁹ q̄ ē
vinum eterne fruitiōis qd̄ homines
letificat. vnde dr̄ in P̄s̄. Et vinū leti
ficat cor hominis. de iſto vino bone
opationis deus honoratur et ꝓxim⁹
emendatur. Unde ait in canti. canti.
Bibi vinum cum melle et lacte meo:
Lac eſt album et mel dulce et vinum
nobile Ita iſta bona conſolatio de q̄
dicit̄ in pſ̄. vxor tua id eſt anima tua
ſicut vitis abundans in lateribus do
mus tue De hoc legim⁹ figuram in li
bro iudicum in ꝑabolis. Ligna ſiluaꝝ
ſurrexerūt vt eligerent ſibi regem. ve
nerūt ad vitem dixerūt: tu eris noſter
rex. reſpōdit vitis: Nolo deſerere no
bilem fructum meū qui deū letificat
et ꝓximum edificat ꝓpter imperium
veſtrū Ita debet quilibet fidelis hō
et anima iuſta facere Cum mūdus di
cit impera nobis. i. exalta te honore
mundi Reſpondeat vitis id eſt bona
anima nolo deſerere fructū bonorū
operū ꝓpter honorem mundi: Ita ⁊
nos quo ad thema Ite in vineā meā
et quod iuſtum fuerit dabo vobis.

Dominica in ſexageſi ma. Sermo. xiiij.

Qui audiunt verbum et rē
tinent. afferunt fructum in
pacientia Luc. viij. Nota ſicut vide
mus in naturalibus. ꝙ quilibet agri
cola qui bene vult ſemiare debet tria
cōſiderare. Primū eſt tempus quan
do debet exire ad ſeminandū. Unde
dicit Eccleſiaſtes. Omnia tempa tp̄s
habēt: Si enim vellet in hieme linū
ſeminare forte nō creſceret. Scd̄o de
bet eſſe diligens ita ꝙ propter pigri
ciam nō dimittat ſeminare. Unde ſa
piens. Qui propter frigus id eſt pro
pter pigriciam nō vult arare ſi petit
non debet ſibi dari Tercio debet eſſe
paciens Nam ait iacobus. Agricola
aſpergit ſemen in agrum et expectat
rorem matutinū et ymbrem ſerotinū
Iſta tria habuit xp̄c ſeminator verbi
dei. Nam primo notauit tempus de
quo ꝓphete p̄dicabant et illud tp̄us
bene conſiderabat qn̄ exiuit de celo
et venit in mundū. vt ip̄e ait in euan
gelio Exiui a patre et veni in mūdū
Item habuit diligentiam. quia vt ait
Marc⁹ Chriſtus ciuitates et caſtella

circuiuit vt p̄dicaret Tercio fuit paci
ens quia multotiens phariſei et iudei
audiebant verbū eius vt caperent ie
ſum in ſermōe. ſed ipe paciēter reſpō
dit. et iſta tria notātur in hoc euange
lio. Cum turba plurima cōueniret
et de ciuitatibus ꝑperaret ad ieſum
dixit ꝑ ſimilitudinē Exijt qui ſeminat
ſeminare ſemen ſuū. et dum ſeminat
aliud cecidit ſecus viam. et concułca
tum eſt et volucres celi comederunt
illud. et aliud cecidit ſupra petram et
natū aruit. q̄ꝛ nō habuit humorem et
aliud cecidit ſupra ſpinas et ſimul ex
orte ſpine ſuffocauerūt illud. et aliud
cecidit in terram bonā et exortū fecit
fructū centuplū. Hec dicēs ſaluator
noſter ieſus clamabat Qui habet au
res audiendi audiat Interrogabant
eum diſcipuli eius que eſſet hec para
bola ait. Vobis datū eſt noſſe miſteri
um id eſt himliſche zeichen. regni dei
ceteris aūt in parabolis vt vidētes
non videant et audientes non intelli
gant. eſt aūt hec parabola. Semen
eſt verbum dei. qui aūt ſecus viā. hij
ſunt qui audiūt. deinde venit dyabo
lus et tollit verbum de cordibꝰ eorū
ne credentes ſalui fiant. Nam qui ſu
pra petrā hij ſunt qui audiunt ꝛ cum
gaudio ſuſcipiunt verbū dei. et hij ra
dices nō habēt q̄ꝛ ad tempus credūt
et in tpe temptatiōis recedūt. quod
aūt in ſpinis cecidit. hij ſunt cum au
dierint a ſolicitudinibus ꝛ diuicijs et
voluptatibus vite euntes ſuffocātur
et nō referūt fructum. qđ aūt in terrā
bonam: hij ſunt qui in corde bono et
optimo audientes verbū dei retinēt
et afferūt fructum in paciētia. Et hoc
eſt euangeliū. Circa qđ eſt ſciendū

ꝙ verbū dei eſt audiendū. q̄ꝛ protē
git. eſt retinendū. q̄ꝛ illuminat. eſt re
petendū. q̄ꝛ ſanat. eſt cuſtodiendum
quia mundat. Primo dico ꝙ verbū
dei diligenter eſt audiendū. q̄ꝛ prote
git. ſed peccator nō audit. quia aures
obturat ad modū ſerpentis. De quo
in Ps̄. Furor illis ſicut ſerpentis ꝛc.
que nō exaudit vocem incantantiū.
Nam q̄ñ ſerpens ſedet in fouea ꝛ ma
giſter dulciter canit cū fiſtula vt eam
rapiat. vnam aurē obturat. cum cau
da aliā ponit ad terram vt nō audiat
Ita facit peccator q̄ñ predicator ver
bū dei canit ſua dulciſſima fiſtula pro
mittens dei miſericordiā nō audit ſicͤ
ſerpens. q̄ꝛ cauda promiſſiōis et ſpe
longe vite obturat vnam aurē Et cū
terra id eſt cū terrenis occupatiōibꝰ
obturat aliam aurem. ꝛ ſic ſurdus eſt
et ideo non ꝓtegit eum. nec animam
a temptatiōe dyaboli verbū dei ve
lut gladius educit. Vnde apl's. Acci
pite gladium qđ eſt verbum dei. Vñ
legimꝰ figuram in libro Eſdre. ꝙ hie
ruſalem ciuitas letiſſima fuit a nabu
chodonoſor deſtructa ꝓpter peccata
habitantiū in ea. Locutꝰ eſt dominꝰ
verbum ad eſdram ꝓphetam dicens
Conuoca in verbo meo filios iſrael
et edificetis ciuitatem. et cum edifica
bitis tenete gladiū in manibus vr̄is
et hoc ꝓpter inſidias inimicoꝝ. vna ei
manu laborabāt. et cum alia manu te
nebant gladiū. Ita ſpiritualiter ciui
tas hieruſalem eſt ꝯſcientia hominis
quia hieruſalem ciuitas pacis dicitur
ſed deſtruit᷑ a nabuchodonoſor per
conſenſum id eſt malā inſpiratiōem.
Vocat igitur dñs p̄dicatorem dicēs
Conuoca diſperſos iſrael ꝑ verbum

p̄dicatiōis. vt ꝑ penitentiā reedificēt
ciuitatem deſtructā. i: conſcientiā. et
qn̄ penitentiā reedificat peccatoꝛ. de
bet in vna manu gladiū tenere id eſt
verbum dei. vt quidquid ibi audie
rit ſemꝑ attendat cum temptatio ve
nit dyabolice fraudis ꝓponat gladiū
vbi et cū alia manu operetur opera
vtilia et bona vnde viuat ⁊ paupibꝰ
tribuat. Unde ait Apl's: Bonum eſt
homini operari aliquid boni operis
vnde habeat ꝙ tribuat neceſſitatem
pacienti. et ſic patet primū Secūdo
dico ꝙ verbum dei eſt retinendū. qꝛ
illumiat: Unde dicit' in pſ. Lucerna
pedibus meis verbum ⁊ lumen ſemi
tis meis. Sed heu peccatoꝛ eſt cecus
qꝛ ita cito ponit pedē ſuū in luto ſic̄
in mūdo loco. id eſt affectum ita cito
ponit ad peccata immunda ſicut ad
opa bona de quibus dꝛ Ieremie.
Errauerunt ceci in plateis. polluti
ſunt ſanguine. i. peccato Talis cecꝰ
peccatoꝛ ſi accipit verbum dei illumi
nabit oculum cordis vt patꝫ in Pſ.
Declaratio ſermonū tuoꝝ illuminat
⁊ intellectū dat paruulis Multi nāqꝫ
ſunt qui ſe ꝓmittunt et vouerunt ſe
ad ſanctū iacobum vl' ad alias remo
tas ꝑtes. vt accipiāt lumen corpora
le cum ſint debiles et non curant aīe
debilitatem. ꝙ aūt verbū dei lumen
ſit oculorum ſiue lucerna legimꝰ figu
ram in Exod. vbi dꝛ. Fac mihi taber
naculū de lignis nobilibus et auro et
argento et pones in eo lucernā cū fu
ſorijs aureis. vt qui ingrediunt' vide
ant Item p̄cepit nobis dn̄s vt facia
mus ſibi tabernaculū de lignis nobi
libꝰ videlicet de cipreſſo humilitatis
de cedro caritatis ⁊ de oliuo pietatis
et de auro fidelitatis: et de argēto ex
emplaritatis. et ibi habeāt lucernam
cordis. et illā accendāt de verbo dei
tatis. Sed heu iam multi ſunt quoꝝ
oculi mentis ſunt ceci et caliginoſi ꝙ
nō poſſunt videre lucernā in templo
Sicut legimus de heli ſacerdote in
primo Reg. Quē ꝑcuſſit dn̄s ꝓpter
peccata filioꝝ ſuoꝝ qui ſibi fuerūt in
templo p̄ſentati et ipe non p̄dicauit
eis nec correxit. ꝓpter hoc ꝑcuſſit eū
dn̄s ꝙ nō poterat videre lucernam
in templo. Ita multi ſunt ſacerdotes
in eccleſia qui lucernā verbi dei non
accendūt et ſi verbis accendūt exem
plis malis extinguūt ⁊ ſic patet ſcd̄m
Tercio dico ꝙ verbum dei diligēter
eſt repetendū qꝛ ſanat. vn̄ ait in pſ.
Miſit verbum ſuū et ſanauit eos. qꝛ
eſt medicina anime: Unde legimus
hyſtoriā ꝙ plato magiſter phoꝝ do
cuit ariſtotilem diſcipulū ſuū quō de
beret in facie hominis iudicare ꝯple
xionem. et poſtea vidit quendā diui
tem hominē valde ſibi familiarem in
cuiꝰ aſpectu tria iudicauit vicia vide
licet ipm eſſe furem: ipm eſſe mēdacē
et ipm eſſe luxurioſum Iſta tria vicia
nunqꝫ poterat experiri ꝙ faceret ea:
Fecit igitur hominē iſtum depingere
tam in coloꝛe qꝫ in apparentia et qꝫ in
ſtatura. et illam imaginē poꝛtauit ad
ſuū magiſtrū platonē dicens. Reue
rende magiſter multa didici a vobis
et nunqꝫ in aliquo ſum deceptꝰ p̄ter
hoc ꝙ nō inueni in illo homine cuiꝰ
imaginē hic habeo depictum qꝛ ipm
ad vos ducere nō poterā Reſpōdit
plato Sicut ego video tu non es de
ceptus quia talis homo cuius hec eſt
imago habet hec tria vicia Ideo q̄re

ab eo qualiter ſe habeat ille vero re uerſus ad hominē indicauit ſibi oia q̄ acciderant Reſpondit talis hō ariſto tili Magiſter vos vere dicitis ex com plexione mea bene et vere iudicatis. habeo em̄ iſtas tres malas conditio nes naturaliter.ſed ratio mea que re gnat in regno anime vincit illa quia tam multa audio dicere ꝛ p̄dicare de virtutibus ꝙ vicijs reſiſtere volo.et ideo oſtendā vobis occulte quō reſi ſtam. qui duxit eū in cubiculū ſuum dicens. Ecce cū me inuadit ignis ma le ꝯcupiſcentie pono me nudo corpe ad lapidem iſtū frigidū donec ignis male cōcupiſcentie extinguatur. Itē cū me inuadit iſta mala conditio ꝙ li benter ſubtraherē res alienas. Ecce pcutio manus meas ad illā ſtatuam et ſic recedit. Item cū me inuadit mē daciū ſeminare verba diſcordie inter homines. fugio conſortia hominū et mordeo dentibus meis ad ſtatuam iſtam donec recedat a me: ꝛ ideo ſum infirmus in corpe et ſanus in anima: et hoc audiui in p̄dicatiōe ꝙ melius eſt hoīem eſſe infirmū et in vitā eter nam intrare q̄ȝ eſſe ſanū ꝛ cōdemnari Et hoc ꝓbat xp̄c in euāgelio Math. Si manus tua vl' pes tuus ſcandali ſat te abſcide eum et proijce abs te. Meli⁹ eſt tibi claudū vel debilem in vitam eternā intrare q̄ȝ duos pedes vel duas manus habentē mitti in ge hennā ignis. ergo verbum dei ſanat hominē in anima. et ſic patet tercium Quartū verbum dei eſt fideliter ope reimplendū. q2 ſanat hoiem in aia et mundat Iſaie.i. Lauamini mūdi eſto te et auferte malas cogitatiōes vr̄as ab oculis meis. Nam peccata faciūt hoīem in aia immundū ſed verbū dei lauat eum et mundat. Huius legim⁹ figurā .iiij. Reg. ꝙ latrunculi exierūt de terra ſyrie ad terram iſrael. et ca ptabant puellam et duxerūt eam ad vxorem naaman in ſeruitiū. Iſte naa man erat diues et leproſus et immū dus. dixit igit' puella. Utinā eſſet do minus meus in terra noſtra vbi eſt ꝓpheta heliſeus ip̄m bene ſanaret. qd̄ audiens naaman venit cū magno co mitatu ad ꝓphetam heliſeū et petiuit vt ſanaret eū. Reſpondit ꝓpheta. di co tibi ex verbo domini Uade ꝛ laua re ſepties in iordane ꝛ ſaluaberis qui fecit ſcd̄m verbum ꝓphete et ſanat⁹ eſt Ita moraliter peccator eſt leproſus et immundus in anima coram deo et angelis Tunc puella id eſt inſpiratio diuina dicit ei in conſcientia. vade ad ecciam et ibi inuenies ꝓphetam dn̄i verbū dei p̄dicantē et quidquid tibi dixerit hoc fac. Et tūc ſacerdos predi cans verbū dei dicit peccatori lepro ſo in aīa. Uade lauare ſepties in ior dane id eſt exerce te in ſeptem ope ribus penitētie habeas ꝯtritionem. Et primo qn̄ lauas te habeas puram confeſſionē. Et ſcd̄o qn̄ lauas te habe as ſatiſfactionem. tercio qn̄ lauas te habeas deuotā orōnem. quarto qn̄ lauas te habeas ieiuniū. ꝛ quinto qn̄ lauas te habeas caſtigatiōez. et ſexto lauas te dando elemoſinā. et ſeptimo qn̄ lauas te habeas firmū ꝓpoſitū nō peccare amplius et capiat aīa tua pri ſtinam graciā quā amiſiſti. et ſic patet ꝙ verbum dei protegit. illuminat. ſa nat et mundat.

Dominica in quinquā
geſima. Sermo. xiiij.

Eſcendit dn̄s ab hieruſalē
in iericho et cecus ſedebat
ſecus viam. Luc. xviij. No
ta ꝙ ante peccatū ade et eue genus
humanū habuit tres magnas digni
tates. Primo habuit ſapientiā et intel
lectū. ideo adam anteꝗ̄ peccauit co
gnouit omnē curſum ſtellarū ⁊ om̄es
v̄tutes herbaꝝ. et om̄ib⁹ animalib⁹
dedit ſua ꝓpria nomina. Scd̄o habu
it pulcritudinem in anima. Nam ſi
non peccaſſet homo tamdiu in para
diſo vixiſſet quo ip̄m deus cū anima
et corꝑe ad celum tranſuexiſſet. et q̄ſi
iam fuit clarificat⁹. Tertio habuit lo
ci eminentiā. ꝙ ſi pulcrior loc⁹ fuiſſet
ſub celo q̄ꝫ paradiſus deus hoīem im
poſuiſſet. intantū hoīem dilexit quē
ad ſuam imaginē creauit ſed has tres
dignitates amiſit ꝓpter peccatū. Pri
mo ſcꝫ ſapiam et factus eſt homo q̄ſi
ſtultus obſcuratus eſt intellectu. ideo
quaſi cecus nō cognoſcit viam veri
tatis. Amiſit pulcritudinē et fact⁹ eſt
monſtrū in corpore et in anima. Ami
ſit loci eminentiā qꝛ expulſus eſt de
paradiſo cadēs in hanc vallem terre
nam miſerie. Sed iſta voluit dn̄s in
nobis cōfirmare ꝑ ſuam ſanctiſſimā
paſſionē. Et ideo voluit pati: conſpui
flagellari. et crucifigi. ⁊ de his fit men
tio in euangelio qd̄ dixit ieſus diſcipu
lis ſuis. Ecce aſcendimus hieroſoli
mam et conſummabunt̄ omnia que
ſcripta ſunt ꝑ ꝓphetas de filio hoīs:
Tradetur em̄ gentib⁹ et illudetur et
flagellabitur et conſpuetur. Et poſtq̄ꝫ
flagellauerunt occident eū. et tercia
die reſurget. Et horū intellexerūt ni
hil. Erat aūt verbum iſtud abſcondi
tum ab eis et non intelligebant vtrū
diceret de eo an de alio ꝙ nō dum ha
bebant ſpūmſanctū. Et factum eſt cū
a ꝓpinquaret iericho cecus quidā ſe
debat ſecus viam mendicans. Et cū
audiret turbam p̄tereuntē interroga
bat qd̄ hoc eſſet. et dixerūt ei ꝙ ieſus
nazarenus hoc eſſet. Et clamabat di
cens. Jeſu fili dauid miſerere mei. Et
qui preibant increpabant eū vt tace
ret. Jp̄e multo magis clamabat Jeſu
fili dauid miſerere mei. Stans autem
ieſus iuſſit illum adduci ad ſe. et cum
a ꝓpinquaſſet interrogabat eū dicēs.
Quid vis vt faciam: at ille dixit. dn̄e
vt videam lumen. et dixit ei. reſpice.
fides tua te ſaluum fecit. Et confeſtim
vidit et ſequebat̄ eum magnificans
deum et omnis plebs vt vidit dedit
laudē deo ex iſto miraculo. et ſic ptꝫ
euāgeliū. Fit aūt mentio quo ad the
ma. Cum deſcendiſſet ieſus ab hieru
ſalem cecus ſedebat ſecus viam. Ce
catio primo fit ꝑ fumū. ſcd̄o ꝑ infirmi
tatem aliq̄ꝫ. tercio ꝑ puluerē. quarto
ꝑ fetorem. Primo excecatio fit per fu
mum ꝑ quem notatur ſuꝑbia nā quā
to magis fumus ſe in aerem eleuat tā
to magis deficit. Unde in pſ. Impij
aūt mox vt honorati ⁊ exaltati fuerit
quēadmodū fumus deficient: Cui⁹
legimus figuram in libro iudicū. Abi
melech princeps iniquus ſuccendit
igne opidum thobeth. et ꝑ fumū ho
mines excecati et expulſi fugerunt in
vnam turrim propter fumū ſed abi
melech ignem turri ſuꝑpoſuit vt per
fumū excecaret. et ſe in captiuitatem

daret. ſed quedam domina fragmen mole ꝓiciēs in caput abimelech qui ꝓpter fumū iacturam nō vidit. et cecidit in mortem. Et cum ſe vidit mori. dixit in ſupbia ad armigerū ſuū Sta ſup me et interfice me. ne a femina dicar occiſus Ita moraliter thobet ciuitas ſignificat ſanctitatem vite vbi aīa inhabitat. ſed venit abimelech id eſt dyabolus volens fumo ſupbie aīam excecare ſicut ipſe excecatus eſt. et in illo fumo multi ſunt excecati. ſed viri fideles ad turrim contemplatiōis fugientes. i. celeſtia cōſiderātes ꝓiciūt lapidem penitētie. in quo abimelech ſupbum occidunt: vñ Ambro. de moribꝰ hoim. Una ſcintilla celeſtis gaudij conſiderata omnē ſupbiā a ſe ꝓijciunt. et igne claritatis celeſtis ſe clarificant vt deū cognoſcant. et ſic ptꝫ primū. Secūdo excecatio ꝑ infirmitatem corꝑalem vt in ipo manifeſtentur opa dei vt patet de illo ceco nato vbi diſcipuli dixerūt dñe quis peccauit. hic aut parentes eius vt cecꝰ naſceret᷑ dixit dñs neqꝫ hic peccauit neqꝫ parentes eius ſed vt manifeſtentur opera dei in illo: Et ꝑ illam cecitatem notatur ꝯſuetudo peccatoꝝ que excecat intellectū hoīs vt non cognoſcat ſuā nobilitatē. vt filij iſrael. Nam qñ homo diu ſtetit in niue vel in claro ſole et intrat domum. tunc ſtat diu quaſi cecus nihil videns donec iſta imaginatio albedinis vel claritatis abſcedat. Ita cōſuetudo peccandi in qua homo naturaliter inclinat᷑ excecat aīam ſuam in exeundo ad domū eternam qd non pōt videre ſuū creatorem. vt patet de veſpertilione qui nō volat niſi in nocte ꝓpter debilitatē oculoꝝ ſuoꝝ. Ita peccator magis delectatur in tenebris peccatoꝝ qꝫ in luce veritatis. Huius legimꝰ figuram in Exod. ꝙ moyſes filios iſrael de tenebroſa regione egiptioꝝ ad terram ꝓmiſſiōis duxit. ⁊ dñs pluit illis manna. ſed populus fuit tam cecatus per cōſuetudines egiptioꝝ ꝙ dixerunt. Utinā eſſemus in egipto vbi ſedebamus ſup ollas carniū ⁊c. Ita moraliter filij iſrael in egipto ſunt xp̄iani in hoc mūdo in peccatis excecati. Sed diuina gratia volens eos ducere de tenebris vicioꝝ quibꝰ aīa excecatur inſpirat eis vt exeant ꝑ penitentiam ſed ipi magis diligunt tenebras qꝫ lucem. vt veſpertilio et magis delectātur in peccatis carnalibus qꝫ virtutibus ſpūalibus. Et ideo dicūt cū filijs iſrael. Utinā eſſemus in egipto id eſt in tenebris vicioꝝ Unde Augꝰ. in ſoliloquio. O lumen viridicum illuminans omnē hoiem venientē in hunc mundū. tu es ſol verus illuminās celum et terram: Ue tenebroſis oculis quos peccata excecauerūt i tenebris aſſueti tenebras diligūt. ideo ad eternas tenebras ibūt. Ideo hodie bene pñt dicere cū ceco ⁊ clamare Domie vt videā lumen Tertio dico ꝙ aliqui excecant᷑ ꝑ puluerē auaritie que hodie in eccia multos excecauit Unū cōqueritur dñs ꝑ ꝓphetam Iſaiā. quis eſt cecus niſi ſeruus meus me non cognoſcēs ꝓpter puluerē terrene cupiditatis De iſta excecatiōe legimus figurā in Exod. ꝙ pharao inſtituit malos hoīes ſine miſericordia exītes vt cogerēt filios iſrael ad congregandū lutū vt facerēt lateres. ⁊ vt colligerēt paleas et ſic vexabant eos ſine omni

miſericordia ꝓpter qđ ꝑcuſſit domi
nus egiptum tenebris tãtis ꝙ hoĩes
nõ videbant ꝓprias manus. nec vnꝰ
alterũ et tenebre erant ita ſpiſſe ꝙ po
terant palpari · et ſic plagauit eos cũ
tenebris cecitatis · Ita dñs ſanctam
eccĩam ex quo vnus alteri nõ compa
titur ſed ad colligendũ lutũ et pulue
rem terrenaꝝ rerũ eos cõpellit pha
rao ꝓpter qđ deꝰ eos excecauit in ſpi
ritualibꝰ et in temporalibꝰ . ꝙ frater
fratrem nõ cognoſcit. nec pater filiũ:
nec filius patrẽ. nec mater filiam. nec
filia matrẽ. ideo tenebre denſate ſunt
et palpabiles ſuꝑ vniuerſam terram:
vnde Augꝰ . O inſaciabilis cecitas
auaritie que nunq̃ impletᷣ. nec ꝓximo
fidem ſeruat bona vidue rapit et pu
pillo falſum teſtimonium ꝓfert. occu
pat rem mortui et nõ cognoſcit ſe mo
riturũ ꝓpter cecitatẽ ſue intelligentie
Quarto aliqui cecantᷣ ꝑ fetorem vel
immunditiã ꝑ quã ſignificatᷣ luxuria
vnde legimꝰ figurã in libro Judicũ.
ꝙ ſampſon dilexit dalidam mulierẽ
pulcram valde que ipm decepit et ca
ptus ambos oculos ꝑdidit. Ita hõ
luxurioſus excecatᷣ captꝰ a dyabolo:
nam ꝑdidit oculũ dextrũ cũ quo dꝫ
celeſtia deſiderare ꝑdit ſiniſtrũ cum
quo debet eternas penas cõſiderare
Itẽ excecauit peccatum luxurie illos
duos ſenes qui ſuſannã ad mortẽ iu
dicauerũt ꝙ ſuꝑ caput illiꝰ probe mu:
lieris iudicauerũt. vnde Daniel ait
illis . Species illius mulieris exceca
uit vos. ideo heu multi ſunt iam ceci
in ſancta eccĩa. ergo neceſſe eſſet cla/
mare Jeſu fili dauid miſerere mei vñ
ieſus. Quid vis vt faciã tibi. dñe vt
videã lumen. Sicut eñi quadruplex
eſt cecitas ita quadruplex eſt illumĩa
tio cecitas Nam prima illuminatio
eſt facta ceco. de quo legitᷣ in euange
lio Johãnis. ꝙ xp̃c accepit de ſputo
ipſius benedicti oris. et miſcuit cũ ter
ra et linuit oculos eius dĩ. Vade ad
natatoria ſyloe et laua. Quare fecit
xp̃c hoc certe ad noſtrã doctrinã vt
qui fuerit excecatus ꝑ puluerẽ auari
tie. ponat puluerẽ ſuꝑ oculos cordis
vt habeat in mente illud Geñ. Me/
mento hõ ꝙ puluis es et in puluerẽ
reuerteris. Scđa illuminatio fit per
medicinã oculoꝝ: de qua in Apoca.
vbi iohãnes vidit quendã cecum nu
dum et pauperẽ ad quẽ ait vox diuia
Suadeo tibi a me eme aurũ vt locu
ples fias qꝛ pauperes eme a me veſti
mentũ vt induaris. Itẽ eme a me col
liriũ et vngas oculos tuos vt vide
as. Quid ꝑ iſtũ cecũ niſi homo cecus
ꝑ luxuriã qꝛ ꝑdidit veſtem innocẽtie
et lumen intelligentie. qui debet eme
re aurum caſtitatis veſtimẽtũ ſalutis
et colliriũ virtutis et illud põt emere
pro tribus denarijs videlicet pro cõ
tritione cõfeſſione et ſatiſfactiõe Ter
tia illuminatio facta eſt ꝑ fel vt patet
in li. Thobie cui angelꝰ dñi dedit cõ
filiũ iuniori thobie dicens Accipe fel
piſcis iſtius et vnge ſuꝑ oculos pr̃is
tui. qđ fecit et vidit. Per iſtã cecitatẽ
accipitᷣ ꝯſuetudo peccãdi vt qui fuit
cecus ex cõſuetudĩe peccatoꝝ ponat
fel ꝑ meditatiõez eterne damnatiõis
ſeu amaritudinis ſuꝑ oculos aĩe vt
viſum recipiat. Quarta illuminatio
eſt de fide ſicut pꝫ de iſto ceco d quo
hodie ad quẽ dñs dixit. reſpice fides
tua te saluũ fecit et cõfeſtim vidit. ita
ſpũaliter qui fuit cecꝰ vel excecatus
ꝑ pctm̃ hũiliet ſe ꝛ vadat ad xp̃m vt
illũinet. vñ pſ̃. Accedite ad eũ ꝛc.

In capite ieiunij.
Sermo .xv.

COuertimini ad me in toto
corde veſtro ꝛc. Johel .ij.
Nota q̄ deus creatoꝛ oīm cre
aturaꝝ eſt in oib⁹ v̄tutibus laudād⁹
tn̄ p̄cipue laudat illū Jpe. propheta
in duab⁹ v̄tutib⁹ videlicȝ in miſ̄icoꝛ
dia ꝛ iuſticia. iuſticiā exercet in malis
ꝛ obſtinatis. et miſericoꝛdiā i ↄuerſis
vn̄ dicit in pſ̄. Miſericoꝛdiā ꝛ iudici
um cantabo tibi dn̄e humano generi
magis eſt neceſſaria miſericoꝛdia q̄ȝ
iuſticia. qꝛ hō fragilis eſt et ad peccā/
dum pronus ſic ipe deus ait in Gen̄:
Dico q̄ cogitatio hois omi tpe pna
ē ad malū: vult ergo ſuā miſericoꝛdiā
nobis impertiri qꝛ ſibi ꝓpriū ē miſere
ri. vocauit igit̄ nos in themate predi
cto Cōuertimini ad me in toto coꝛde
vr̄o. Itē vocat nos i euāgelio quod
hodie legim⁹ ꝛc: Dixit ihs diſci. ſuis.
Cū ieiunatis nolite fieri ſic ypochrite
triſtes. Extermināt eīn facies ſuas. i.
macras oſtendūt ꝛ depictas vt appa
reant hoibus ieiunantes Amen amē
dico vocis receperūt mercedē ſuam.
Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū ꝛ
faciē tuā laua ne videaris hoibus ie/
iunans. ſed patri tuo qui eſt in abſcō
dito. ꝛ pr̄ tuus q̄ videt in abſcondito
reddet tibi mercedē Nolite theſauri/
zari theſauros in terra vbi erugo ꝛ ti
nea demolitur. vbi fures fodiunt ꝛ
furant̄. Theſaurizate vobis theſau/
ros in celo. vbi nec erugo nec tinea
demolit̄ ꝛ vbi fures nō effodiūt neqȝ
furant̄. vbi eſt theſaur⁹ tuus ibi eſt ꝛ
coꝛ tuū. ꝛ ſic patet euange. Ergo quo
ad thema. Cōuertimini ad me i toto
coꝛde veſtro ꝓpter q̄tuoꝛ cauſas: pri
mo ꝓpter dei vocationem. ſcd̄o ꝓpter
moꝛtis certitudinē. tercio ꝓpter pcti
ↄſuetudinē. q̄rto ꝓpter meriti remu/
neratione̅. Primo dico q̄ ad deū de
bemus cito ↄuerti ꝓpter dei multipli
cem vocationē. vocat aūt de⁹ pecca
toꝛem de ſtatu malo ad ſtatū bonum
diuerſis modis. vocat eū ꝑ diſtricti
iudicij timoꝛē ſibi inſpirando q̄ velit
venire i die iudicij in ſede maieſtatis
ſue. ꝛ ipm̄ peccatoꝛē iudicare ad eter
nā penā. ꝛ cōuerſum remunerare ad
eternū gaudiū vtȝ Mat. Cū venerit
filius homis in ſede maieſtatis ſue ꝛc
Itē vocat ipm̄ ꝑ ſuos p̄dicatoꝛes q̄/
bus ait Ite in oꝛbē vniuerſum p̄dica
te euangeliū omni creature. Pn̄iam
agite appropinq̄bit regnū celoꝝ. item
dicit Iſa. Clama ne ceſſes q̄ſi tuba ex
alta vocem tuā ꝛ annuncia ꝓplo meo
ſcelera eoꝛum. Item vocat ipm̄ per
ſuam pacientiam ipm̄ diu expectādo.
vnde Apoſtolus. Pacientia chriſti
expectat te vt accedas cum fiducia
ad thronum gratie. Item vocat nos
per tempis abbreuiationem quia tē/
pus ſepe abbreuiatur q̄ moritur an/
te tempus ꝛ illud tempus nobis con
ceſſum eſt cauſa cōuerſionis vt patet
in Apoc. per figuram vbi legimus q̄
iohānes predicauit laodicenſib⁹ in re
gione iuxta epheſum et ipi nolebant
ſuam p̄dicationem audire et conuer
ti ad dn̄m. tūc angelus domini venit
et ſtetit ſupra mare habens lapidem
molarē in ſcapulis ſuis: ꝛ dixit ad bea
tum iohānem. Ecce iohannes taliter
ſubmergetur peccatoꝛ ſic lapis iſte. ꝛ
in mare proiecit lapidem cum tanto

impetu ꝙ totum mare mouebatur.
Hanc autem figuram oſtendit ange
lus et ſcripſit iohannes ad peccatoꝝ
cõminationem vt deberet predicari
quia tempus penitendi poſt hanc vi
tam haberi nõ poteſt ſaltem ad ſpaci
um vniꝰ hore ſed imediate i ictu oculi
ſubmergent. hoc idem patet in Pſ.
vbi ait ꝓpheta. Dimerſiſti eos dñe in
mare ꝯdemnatiõis ſicut plumbum i
aquis vehemẽtibꝰ. Item vocat dñs
pctõrem miſcdiam ꝓmittendo. vnde
ait Jere. Uade ad orientem ⁊ occidẽ
tem et clama. O aduerſatrix iſrael. i.
o anima peccatrix tu peccaſti ꝯtra tu
um creatorẽ ſub omni ligno frondo/
ſo. ſed reuertere ꝑ pñiam et ego ſuſci/
piam te dicit dñs Augꝰ. Omne tem
pus quo nõ de deo cogitaſti hoc co/
gita te ꝑdidiſſe Jte O ꝗ̃ magna ẽ mi
ſericordia dei ꝙ pctõrem conuerſum
nõ minus diligit ꝗ̃ eum q̃ nunꝗ̃ pec
catũ vel maculã cõtraxit. Jeroꝰ. Ue
ra pñia eſt ſecundꝰ baptiſmꝰ. qꝛ ſicut
homo renouatur a pctõ in baptiſmo
ita et ꝑ penitentiã xps a ſua natiuita
te vſqꝫ ad paſſionẽ duram pñiam fe
cit vſqꝫ ad finem vite. ergo debemus
primo conuerti ad dñm quia ipſe vo
cat nos multipliciter. ⁊ tñ de primo
Secũdo debemus ꝯuerti ad dñm in
toto corde nr̃o cito ꝓpter pcti ꝯſuetu
dinem vnde dicit Bern̄. Difficile ſur
git ad ꝯuerſionem quem terrena mo
les cum mala ꝯſuetudine ꝑmit. vnde
in Pſ. Iniquitates mee ſupergreſſe
ſunt caput meum : et ſicut onus gra/
ue grauate ſunt ſuper me. De quo le
gimus exemplũ de quodã heremita
q̃ exiuit clauſum ⁊ vidit quendã hoĩeꝫ
faſciculũ lignoꝝ colligentẽ et leuauit
et leuare nõ poterat ꝓpter magnitu/
dinem. et tunc plura ligna addidit do
nec pondꝰ ligni ipm oppreſſit. quem
iſte ſignat niſi peccatorẽ. Nota ꝙ iſte
peccator ꝯſuetudinarius eſt q̃ pctm̃
facit et aggrauat aĩaꝫ. ⁊ quãto magis
anima aggrauatur, tanto magis ad/
dit peccata peccatis donec ſub onere
peccatorũ anima ſubmergatur et op
primitur. Debemꝰ igitur deponere
onus peccatorũ per penitentiã ⁊ nõ
addere per culpam. quia difficile eſt
ꝯſueta relinquere. cuius habemus fi/
guram in. 3. Reg. ibi legimus ꝙ qui/
dam vir nomine ſemey peccauit ꝯtra
dauid qui ipſum expulit de regno et
exhereditauit. ſed regnante ſalomõe
pro dauid patri ſuo ⁊ ille ſalomon fu
it rex clemens accepit eum in gratiã
et reſtituit ſibi hereditatem pacto ꝙ
non deberet ſemey trans torrentem
cedron ire: ſed ſi tranſiret moreretur:
ſed ſemey ex conſuetudine non pote
rat dimittere quin tranſiret cedron.
Quod percipiens ſalomon miſit ſer
uos ſuos qui ipſum occiderunt.
Ita moraliter ꝑ ſemey nota pctõreꝫ
ꝯſuetudinarium qui peccauit i dauid
id eſt in deum patrem in diuinis qui
ipſum expellit d̾ regno eterno. ſed re
gnante ſalomone. i. xp̃o qui ẽ rex pa/
cificus faciẽs pacẽ inter deũ ⁊ pctõrẽ
recipit pctõrem penitentẽ ad grãm
⁊ reſtituit eũ in gradũ priſtinum. ſed
peccator accepit p̄ceptum ab eo vt
non tranſgrediatur cedron id eſt pre
pta euãgelica. ſꝫ maneat in hieruſalẽ
. i. in ſtatu pñie Sed cũ pctõr p̄ceptũ
tranſgreditur in conſuetudine pecca
torum antiquorum. tunc tẽpore mor
tis mittit chriſtus ſuos famulos id ẽ

tortores qui ducũt eum ad ſuppliciũ
⁊ ſic homo multotiēs cadit ex ꝯſuetu
dine idõ debet homo ſepe ꝯfiteri · vñ
ait Jero⁹. Sicut ethiops difficile pt
mutare pellem ſuam · ita petõr ꝯſuetu
dinarius ſtatum ſuum ⁊c: Tercio di/
co ꝙ homo debet ꝯuerti ꝓpter mor/
tis incertitudinem · vñ Berñ. Nihil
certius morte ⁊ nihil incertius hora
mortis. vnde ait Poeta · vnde vſus
Hoc ſcio ꝙ morior vbi quomõ ne/
ſcio qñ · Sepe em̃ homo cadit impro
uiſe in foueã mortis dum non ſperat
Exemplum in naturis rez de quodã
hoie qui ambulabat per heremũ cui
occurrit vnicornis ipſum volēs ſuo
cornu occidere trudēs penes cor ho/
minis. ⁊ ille retrogradiens ⁊ antea ſe
defendēs quantũ potuit donec retro
gradiendo cecidit in foueam valde
ꝓfundam in cuius medio creuit ar/
bor ſuper quam in caſu remanſit ſub
ter ipm in fundo fouee erant ſerpen/
tes et bufones capita erigentes caſuz
iſtius expectantes ⁊ de muro exierũt
duo mures vnus alb⁹ et vnus niger
arborem illam corrodentes · et in ar/
bore creuerunt pulcra poma et ille
apprehendit poma et comedit et ob
litus omnis doloris videlicet vnicor
nis ſuperius ſtantis · inferius bufonũ
et ſerpentium et muriũ corrodentiũ
donec arbor cecidit. et ille in foueam
corruit et ſerpentes ⁊ bufones. deuo
rauerunt eum. Jta moraliter vnicor
nis eſt mors que eſt horribilis nulli
parcens nec diuiti nec ſeni nec paupi
nec iuueni querens hoiem interfice/
re. ſed homo ſe defendit inquantum
poteſt Cũ em̃ ſentit venire vnicornũ
i. mortem cito querit medicinã mor

tis. et fouea eſt ſepulcrũ in quo ſedēt
ſerpentes et bufones mortē hois ex/
pectantes. ſed ſedet homo in arbore
fragilitatis humane quã duo mures
corrodũt · i. dies et nox videlicet alb⁹
eſt dies et niger eſt nox. ſed poma in
arbore ſunt delicie mũdi que hõ acci
pit et obliuiſcit' mortē et fragilitatem
ſue nature donec cadat in foueam ſe
pulture ⁊ deuoret' a ſerpentib⁹ ⁊ bu
fonibus. ideo debem⁹ ꝯuerti cito qr
neſcimus quãdo mors veniet Quar
to dico ꝙ debem⁹ cito ꝯuerti ad dñm
ꝓpter precij remunerationē et ad pro
merendam gloriam. vñ ait dominus
Jſa. Conuertimini ad me et ſalui eri
tis et ero veſter domin⁹ ineternum.
ipe em̃ ſtat ad recipiendũ nos in gra
tiam vt patz Luce. qui dixit ad prēm
Pater da me portionem meam que
mihi contingit et illam conſumpſit in
utiliter viuendo luxurioſe ⁊ venit in
tantam inopiam ꝙ cupiebat ſaturari
de ſiloquis quas porci comedebant
et nemo illi dabat at ille ait intra ſe.
Cõuertam me ad patrem meum, vt
me recipiat tanꝗ vnum ex mercena
rijs. Et pater fecit quattuor filio ſuo
primo ſtatim obuiauit ſibi: ſecundo
honorabiliter ſuſcepit. tercio veſtimē
ta priſtina reſtituit. quarto anulo au/
reo eum ornauit. Jta moraliter fili⁹
prodigus eſt petõr ꝯſumēs patrimo
niũ ſuũ gratie ⁊ vite eterne in petis
⁊ ē ſeru⁹ dyaboli paſcēs porcos id ē
petã · ait intra ſe Cõuertã me ad prēz
meũ celeſtē ⁊ petã grãm ⁊ miaz. tunc
pr̄ celeſtis q̃tuor facit Primo obuiat
eũ in grãm recipiẽdo. vñ Agu⁹ Xps
feſtinat petõrem recipe a reatu abſol
uere cũ cõuertitur puro corde · quia

plus cruciat eũ compaſſio miſerie q̄z
ſitis in cruce. Scđo honorabilr acci/
pit: vñ ait Jero⁹. Reuertere ad me
o aīa peccatrix ⁊ ego ſuſcipiā te. Ter
cio veſtē innocentie ꝑditam reſtituit
vñ ait aīa deuota ꝯuerſa yſa. Induit
me dñs veſtimento ſalutis. Quarto
anulū aureā in manu tribuit in ſignū
dilectionis eterne. qꝛ ſicut anulus nō
habet finē. ita dilectio dei debet eſſe
eternalis. in ſiniſtra manu quia ibi eſt
vna vena q̄ tāgit cor. ita talis ꝯuer/
ſus ad dñm quē benigne ſuſcepit in
grām debꝫ deū ꝑcordialiter diligere
ideo quo ad thema. Conuertimini ad
me in toto corde vr̄o cito ꝓpter mul
tiplicē vocationē ꝓpter pctōꝝ ꝯſue/
tudinē: ꝓpter mortis incertitudinem
⁊ ꝓpter p̄mij remunerationem.

Feria ſexta. Sermo. xvi.

Ercedem habebitis apud
p̄rem q̄ in celis eſt. Nos vi
demus in naturalibus q̄ qñ aliq̄ reli
gio plena eſt latronib⁹ iuxta viam trā
ſeuntib⁹ inſidiant ⁊ ſpoliant. vel qñ
terra impenetrabilis eſt ꝓpter ꝓfun/
da flumia et paludes tunc rex ſapiēs
illi⁹ regionis ordinat aliquos hoīes
q̄ accipiūt boletū vel paſſagiū a tran
ſeuntib⁹ vt poſſint viā tutā a latroni
bus facere ⁊ vias ꝓfundas planas ⁊
trāſitorias ſeruare. ⁊ q̄ tūc boletū ha
bet ab illis quos rex ordinauit acci/
pit ſignū quo ille liber ⁊ tutus ꝑ oēm
regionē vadit. ita fecit ſalomon rex ſa
piens vt patet. 3. Reg. ⁊ ſic de nobis
ſpūaliter in tp̄e mortis oportet aīam
cuiuſlibet hoīs ambulare vias ple
nas latronib⁹ .i. dyabolis q̄ inſidiāt
homi tp̄e mortis ⁊ ꝯſiderant viam
egreſſionis tanq̄z latrones. ita poſtq̄z
egreſſa eſt aīa via valde ē lutoſa ⁊ te/
nebroſa vtꝫ in pſ. Fiāt vie eoꝝ tene
bre ⁊ lubricū. Itē rex ſalomon .i. xp̄s
rex ſapiētiſſim⁹ vt dicit Apl's. In eo
reconditi ſunt oēs theſauri ſapientie
ordinauit in hoc mūdo paupes q̄ ex
ꝑte ip̄ius colligere debēt paſſagium
videlicꝫ vnegelt ꝑ elemoſinā. ⁊ q̄cun
q̄z eis dederit portat ſecū ſignum tp̄e
mortis. ⁊ ille ſecure vadit ad portam
ſalutis ⁊ nullus latro .i. dyabol⁹ nocꝫ
ei nec viā lutoſam ambulat. qꝛ elemo
ſina et pñia viam tutā et planā faciūt
vtꝫ in hoc euāgelio. Dixit ieſus di/
ſcipulis Audiſtis qꝛ dictū eſt antiquis di
liges ꝓximū tuū et odio habebis ini
micū tuum. quia diligis amicū tuum
Ego aūt dico vobis. diligite inimicos
veſtros benefacite his q̄ oderūt vos
et orate pro perſequentibus et calū/
niantibus vos. vt ſitis filij patris ve
ſtri qui in celis eſt et qui ſolem ſuum
oriri facit ſup bonos et malos et plu
it ſuper iuſtos et iniuſtos. Si eñ dili
gitis eos qui vos diligūt quam mer
cedem habebitis nonne publicani
hoc faciunt. et ſi ſalutaueritis fratres
veſtros tantum quid amplius facie/
tis: nonne et ethici hoc faciunt vel
haddregers Nam ſe non alios valet
ardens ethna cremare. ſic ſe nō alios
inuidus vrit homo: Ethna eſt mons
quidam ardens in ſicilia. Eſtote ergo
perfecti ſicut et pater veſter celeſtis
perfectus eſt. attendite ne iuſticiam
veſtram faciatis coram hominibus
vt videamini ab eis. alioquin nō ha
bebitis mercedem apud patrem ve/
ſtrum qui in celis eſt: Cum ergo facis

elemoſinam noli tuba canere ante te ſicut ypochrite faciunt in ſynagogis et in vicis vt honorentur ab homi/nibus. Amen dico vobis receperūt mercedem ſuam. Te enim faciēte ele/moſinam neſciat ſiniſtra tua quid faci at dextera tua vt ſit elemoſina tua in abſcondito et pater tuus qui videt i abſcondito reddet tibi mercedē eter ne retributionis et ſic patet euangeli um. Quo ad thema. Mercedem ha bebitis ꝛc̄. Nota ꝙ quattuor genera hominum mercedem apud patrem habebunt: primi ſunt mundum relin quentes / ſecundi ſunt penitentes. ter cij ſunt elemoſinam ordinate dantes quarti ſunt bene ieiunantes. Primi ſunt mundum relinquentes. de mer cede illorum ait dominꝰ. Luce. Gau dete et exultate. ecce enim merces veſtra multa eſt in celis: mundum re linquere docet nos natura. quia illō naturale eſt in homine ꝙ fugit illud quod poteſt ſibi nocere. Nam parua animalia fugiunt res nociuas vt pa/tet de apibus qui magnam eſuriem ſuſtinerent anteq̄ꝫ cibum eis nociuū ſumerent. ita et nos debemus facere quia mūdus nocet anime. quia eam ſuis concupiſcentijs malis interficit. vnde Johannis. Mundus tranſit ꝛ concupiſcentia eius. et aſſimilatur panthere. quia vt dicit Iſidorꝰ Pā/thera eſt animal valde pulcrum in co lore et dulcis in odore. ſed eſt animal venenoſum interiꝰ et propter ſuum colorem et bonum odorem ſequunt̄ eum animalia. ſed ſuo veneno interfi cit ea ita mundus eſt pulcrior in aſpe ctu vt videmus ꝙ mundani ſe veſti/unt ad aſpectum hominis quantūm cunq̄ꝫ poſſunt ſe ornant ſed multi oc ciduntur in anima. ideo ait dominus dicens. mundum relinquentibus. Mathei. Vos de mundo non eſtis. ideo odit vos mundus. Item docet nos mūdum relinquere exemplo nō ſolum ſuo vel in apoſtolis ſed etiam in paganis. vnde legimus de quodā philoſopho videlicet dyogene qui i plateis ſtrauit pecuniam et clamauit dicens. Noui ꝙ ſcientia et pecunia ſi mul ſtare non poſſunt. Et alius ma/gnam pecuniam proiecit in mare di/cens. Meliꝰ eſt ꝙ mergam te q̄ꝫ mer gar a te. Si enim hoc fecit paganus quanto magis bonus chriſtianus de bet ſpernere mundum cum ſuis con cupiſcentijs. que ſunt auaricia gula luxuria ꝛc̄. que ſunt ydolorum ſerui/tus. ſed habemus mercedem apud patrē vt ait Auguſtinꝰ. Si quis mū dum reliquerit et deo ſeruierit cum adhuc oculi ſplendent vt carbuncu/li. et crines ſunt gilbi id eſt gel. et ge/ne rubeſcūt et ſtatura eſt erecta ꝛ mū dus viget et fortitudo regnat. certe talis mercedem iohānis baptiſte ex/pectat. Secundi qui mercedem ha/bent apud patrem ſunt penitentes. vnde ait dominus Math. Peniten tiam agite ecce appropinquat regnū celorum. propter meritum peniten tie depingebant romani imaginem penitentie ad modum militis arma ti in cuius galea ſcriptum fuit. te/neo aureis literis et anchora ſuper galeam in lorica militis porta aper/ta et ſcriptum iuxta. intromitto in clipeo quem tenebat in vna manu

dextera crux xp̄i alta. i dextera manu
vexillum de quatuor coloribus vide
licet rubeo albo nigro viridi et ſuper
imaginem ſcribebatur. Hec eſt peni/
tentia vera. Ad ꝓpoſitum iſte miles
ſignificat penitentiam quia penitens
multas habet tentationes. vñ Job.
Milicia eſt vita hoīs ſuꝑ terrā. in cu
ius galea anchora tene manet in tē/
peſtate ita pñia tenet hoīez in tempe
mortis ne ſubmergat̾ in infernū. Itē
in lorica porta aperta depicta q2 pe/
nitentia ſm Aug. eſt pma porta poſt
naufragiū. Item in ſcuto vel clipeo
crux alta q2 ꝑ crucē pñia ſignificatur
vñ ait xp̄s Lu. Qui non accipit cru
cem pñie ꝛ ſequitur me non eſt me di
gnus. In dextera manu vexillum in
quadruplici colore. rubeo qui ſignifi
cat̾ caritatem. albo qui ſignificat caſti
tatem. viridi qui ſignificat ſpūalem
hilaritatem. nigro qui ſignificat hu/
militatem. Vera penitētia debet ha
bere ſpem eterne mercedis. vnde ait
quidam ſanctus. Veni domine da
mercedem ſuſtinentibꝰ te vt ꝓphete
tui fideles inueniant̾ qui penitentiā
predicabant: Tercij qui mercedem
habebūt apud patrem ſunt videlicꝫ
elemoſinam ordinate dantes. Nam
qui dant elemoſinam pauperibꝰ pro
pter deum centuplū accipient et vi/
tam eternam poſſidebūt. vnde vide
mus in naturalibꝰ quādo aliqui mer
catores exiſtētes in aliena patria vbi
pecuniam nō poſſunt ſecū ducere et
portare q̄runt cāpſores. i. dāt illis et
recipiēt in pr̄ia ſua Ita ſpūaliter nos
ſumus in hoc mūdo vbi nihil poſſu/
mus deportare nobiſcū tempe mor
tis. ideo debemus pauperibus dare

in hoc mundo vt centuplum accipia
mus. quia pauperum eſt regnum ce/
loꝝ: huius legimus figuram in libro
Tho. Thobias eñ cum diues fuerat
dedit cuidam viro iuſto decem talen
ta et conceſſit ei ſine omni vſura ꝛ ac
cepit ab eo ſignum. Tempe vero ne
ceſſitatis miſit filium ſuū cum ſigno
qui reportauit omnē pecuniam et in
centuplo vltra. ꝛ angelico ducatu re
uerſus eſt ad patrem cum leticia Ita
moraliter hoc tempe abundare debꝫ
homo. ducitur ducatu angeloꝝ ad
rectam terram viuentium vbi in cen
tuplo magis accipiet q̄ꝫ dedit. ꝛ cum
gloria eterna erit heres dei. et cū chri
ſtus veniet ī die iudicij corpus exce/
catum dormiēs in tenebris illuiabit
clarificando. vnde Augꝰ. in quadam
ep̄la dic̄ ſic. Si vis eſſe mercator op
timus fenerator egregius debes qđ
nō potes tecū ferre vt recipias mer/
cedem quā nunq̄ꝫ potes amittere. da
modicū vt recipias magnū. da temp
alia vt recipias eterna. et ſic patet ter
cium Quarti qui mercedem habent
apud patrem ſunt bene ieiunantes.
nā aliqui ieiunant qui tñ a deo merce
dem non accipiūt. vñ ait Berñ. Jo
helis .i. Ieiuniū hoc non elegi. hoīez
affligere animā ſuam et viuere in pec
catis mortalibus. ſed ille qui bñ vult
ieiunare debet vincula pctōꝝ per cō
feſſionē pmo ſoluere. vt dicit ibidem
Solue colligationes colli tui. Item
debet cum cordis tranquillitate ieiu
nare vt cū nullo habeat diſcordiā vl̾
inuidiā. Item debet cū cordis mun
dicia q̄a vt dicit Jacobꝰ. Nunqđ po
teſt de vno foramine exire dulcis aq̄
et amara quando miſcetur aq̄ amara

cum dulci. ita pctm̄ nō debet ſtare cū
ieiunio ne miſceatur. Item ieiunium
debet eſſe cum bona intentione ne fi/
at ad laudem humanā ſic̄ ypochrite
Quā igitur nō fit. tunc ira dei placat᷑
et delet omne pctm̄, vt patet in libro
Jone. vnde legimus ciuitas niniue
magna erat cū ſuis pctīs offendebat
deum. ꝓpterea voluit eam deus ſub/
uertere dixit itaqꝫ deꝰ ad ionam pro
phetā. Uade in ciuitatē niniue ⁊ p̄di
ca i ea adhuc. xl. dies ⁊ niniue ſubuer
tetur. qđ ꝓpheta fecit. clamauitqꝫ ꝑ
totam ciuitatem in omnibꝰ capitibꝰ
ciuitatis adhuc. xl. dies et niniue ſub
uertetur deus omnipotēs. et clamor
talis peruenit ad aures regis et rex
ſurrexit de ſolio glorie ſue ⁊ ſcidit ve/
ſtimēta ſua et indutus eſt ſacco ⁊ ſpar
ſit ſe cinere ſuꝑ caput ſuum et p̄cepit
omni populo ſuo ieiunare et iumēta
et boues ieiunabant: quia non paſce
bantur ſed in ſtabulis reſeruabantur
et pueri in cunabilis. et ſic clamor pu
erorum et iumentoꝝ quibus ſubtra/
hebantur cibaria venit ad dominum
omnipotētem et miſertus eſt eis pro
pter ieiunium. ita et nos ſi puro cor/
de ieiunamus et viam noſtram malā
relinquamus miſerebitur dominus
noſtri et delebit oīs iniquitates no
ſtras ⁊ deponet irā in miſericordiam
⁊ ergo quo ad thema apud patrem
habebunt mercedem hi quatuor ſu/
pradicti videlicet penitentes elemo
ſinam dantes mundū relinquentes ⁊
debite ieiunantes.

Dominica p̄ma quadrage
ſime. Sermo. xvij.

Uctus eſt ieſus in deſertū
a ſpiritu vt tēptaret᷑ a dya
bolo Mathei. iiij. Nota ſic̄
videmus quando aliqua ciuitas q̄
eſt libera fuerit a malo tyrāno obſeſſa
tunc melius eſt hominibꝰ illius ciui/
tatis mori honorifice i bello q̄z ſe tra/
dere in ſeruitutem tyrannice prauita
tis Ita ſpiritualiter ciuitas dei libera
eſt homo chriſtianꝰ vt ait Apoſtolꝰ.
Qua libertate chriſtꝰ nos liberauit:
ſed tyrannus dyabolus obſedit eam
diuerſis temptationibꝰ quibus debe
mus viriliter reſiſtere vt ait Bern̄.
Ciuitas noſtra in terra inimicorū eſt
et muri eius de terra id eſt corpꝰ cir/
ca animā vndiqꝫ impugnat᷑. nā infe
rius impugnat cōcupiſcentia carnis
contra iſtam vigilat abſtinētia. ſupe
rius impugnat timor iudicij extremi
contra iſtum vigilat frequens ꝯfeſſio
q̄n impugnat vanitas mōdi: contra
iſtam vigilat mortis memoria. debe/
mus igitur temptationibus dyaboli
viriliter reſiſtere. et hoc oſtēditur no
bis in euangelio. Ductus eſt ie/
ſus i deſertū ꝑ ſpm̄ ſanctū poſtq̄z fuit
a iohe baptiſatꝰ vt tentaret᷑ a dyabo
lo. nā ieiunauit xl. diebꝰ ⁊ xl. noctibꝰ
in quo oſtendit diuinā naturā. Po
ſtea em̄ eſuriit tunc aſſuit dyabolus
temptator ⁊ dixit ei. Si filius dei es
dic vt lapides iſti panes fiāt ⁊ come/
de. r̄ndit ei ieſus. ſcriptū eſt em̄: Non
in ſolo pane viuit hō ſed etiā i verbo
qđ ꝓcedit de ore dei. qꝛ ſic̄ corpꝰ con
fortatur a pane naturali ita anima a
pane ſpirituali. tunc aſſumpſit eum
dyabolus in ſanctam ciuitatem et
ſtatuit eum ſupra pinnaculum tem
pli. iſtud pinnaculum dicebat᷑ locus

doctorem in ſupmo templi tanq̄ de
ambulatoriū et dixit ei Si fili⁹ dei es
mitte te deorſum. ſcriptū ē em̄ Ange
lis ſuis mandauit de te vt cuſtodiant
te in omnib⁹ vijs tuis. reſpondit ei ie
ſus. ſcriptum eſt. Non tēptabis dn̄m
deū tuū. tunc iteꝝ aſſumpſſit eū dya
bolus et duxit eū in montē excelſum
valde ⁊ oſtēdit illi om̄ia regna mūdi
et gloriā eoꝝ et dixit illi. Hec oīa da/
bo tibi ſi ꝓcidens adoraueris me. tūc
dixit illi ieſus. Uade ſathanas. ſcrip
tum eſt em̄ Dn̄m deū adorabis ⁊ illi
ſoli ſeruies. tunc reliquit eū dyabol⁹
⁊ ecce angeli acceſſerūt ⁊ miniſtrabāt
ei. In hoc euāgelio p̄mo queriť qua
re xp̄s voluit ieiunare. xl. dieb⁹ ⁊. xl.
noctibus. Rn̄dent doctores. q2 ſicut
moyſes ante multa tempa incarnati
onis ieiunauit. xl. dieb⁹ ⁊. xl. noctib⁹
in deſerto ī monte ſinay vbi dn̄s de/
dit ſibi legem. ita xp̄s q2 legem euan/
gelicā voluit nobis dare vt ſic anti/
q̄ ⁊ nouā faceret vnā. Quare voluit
temptari a dyabolo. Reſpondent do
ctores ꝙ p̄mi parētes videlicet adā
et eua fuerūt temptati in paradiſo et
victi ꝑ tria vicia videlicꝫ ꝑ gulam q2
comederūt. ꝑ ſupbiam q2 eritis ſicut
dij. ꝑ auariciciā ſcientes bonū ⁊ ma/
lum ⁊ in his ꝯſenſerūt dyabolo. ⁊ iō
expulſi ſunt de paradiſo terreſtri ⁊ ce
leſti. Sed xp̄us deus ⁊ hō voluit tri/
bus vicijs temptari ab eo. ſed ſupare
vn̄ temptauit eū de gula dicens. dic
vt lapides iſti panes fiant. de ſupbia
mitte te deorſum de pinnaculo tēpli
⁊ ſi non leſeris te ab omnib⁹ laudabe
ris. d̄ auaricia oīa regna mundi vide
licet ibi arabia ibi iudea ibi frācia ibi
india ibi ytalia omia tibi dabo vt ſis
dn̄s eoꝝ ſed in omibus his vicit dya
bolum vt daret nobis exemplū dya
bolo reſiſtendo. ergo quo ad thema.
Duct⁹ eſt ieſus in deſertum. ꝑ deſer
tum nota penitentiā verā ⁊ hoc pro
pter q̄tuor cauſas: Primi filij iſrael ī
iſtum deſertum ambulabāt ꝑ duode
cim vias: Secūdo in iſto deſerto fue
runt a ſerpentib⁹ inuaſtati. Tercio in
iſto deſerto fuerūt aq̄ recreati Quar
to ī iſto d̄ſerto fuerūt pane celico ciba
ti vel refecti. Primo dico ſic ꝙ peni/
tentia vera ꝯpať deſerto. q̄a moyſes
duxit eos d̄ egipto ꝑ duodecim vias
vt patet in figura Exo. vbi legimus
et dicit magiſter in ſcolaſtica hiſtoria
q̄n moyſes venit cum filijs iſrael de
egipto ante mare rubrū diuiſit mare
cum virga in. xij. vias quas filij iſrael
ambulabant. et cū Pharao ſequere
tur eos volens eos reducere demer
ſus eſt in mare. et filij iſrael in littore
ſtabant et iſtum pſalmum cantabant
Cantem⁹ dn̄o glorioſe quia equū et
aſcenſorem ꝓiecit in mare. Ita ſpūali
ter xp̄s ꝑ dn̄i inſpirationē educit pec
catores de egipto. i. de ſtatu pctōꝝ
diuidens mare penitētie in. xij. vias
cum virga ſancte crucis ⁊ iſtas vias
optet nos ambulare in deſertum pe/
nitētie vt valeamus ꝑuenire in terrā
ꝓmiſſionis eterne. Prima via eſt cō
tritio ⁊ ſic amara ut recogites in ama
ritudine anime tue omne temp⁹ vite
omnes dies. omnes āños quos inu/
tiliter expendiſti. vn̄ ait Dauid. Re
cogitabo tibi omnes āños meos in
amaritudie anime mee. item yſa. Ue
lut mare contritio tua Cū em̄ habes
ꝯtritionem amarā tunc p̄mā viā am
bulaſti Sc̄da via ꝙ ꝯtritio tua ſit vni
uerſalis vt cognoſcas te magnū pec

catorem. ſicut dauid qui nõ peccauit
niſi vnum peccatũ magnũ in quo de
um offendit cum dixit. peccaui ſuper
arenã maris ⁊ peccata mea plura ſũt
ꝗ̃ multitudo ſtellaꝝ. et ſic habes du⸗
as vias: Tercia via eſt ꝙ ꝯtritio cor/
dis tui ſit ſingularis et d' quolibꝫ pec
cato in ſpeciali habeas ꝯtritionẽ. vñ
Dauid: lauabo per ſingulas noctes
lectum meum. i. ꝯſcientiam meã et la
crimis rigabo. Quarta via contritio
nis debet eſſe ꝯtinua. vnde ait Augꝰ
Quotiens recordaris de peccato ꝑ
petrato non habeas dilationem, ſed
ꝯtritionem. Item confeſſio habet q̃/
tuor vias. Prima via cõfeſſionis eſt
doloroſa ꝙ nõ vadas cum riſu ⁊ ioco
ad ꝯfeſſionem. vnd' Augꝰ O dñe da
mihi illam gratiam vt in me inueniã
et cum dolore confitear, quod in me
vulneratũ eſt. Secũda via confeſſio
nis eſt ꝙ ſit feſtina: vnde Eccle: Ne
tardes cõuerti ad dñm et ne differas
de die in diem vt non inducas pecca
re in ꝯſuetudinem Tercia via ꝯfeſſio
nis ẽ ꝙ confeſſio ſit integra vt nõ di
uidas vnam partem confitendo vni
ſacerdoti vel cõfeſſori ⁊ aliam partẽ
alteri: vnde yſa. dicit'. Surge mane
⁊ effunde cor tuũ ſicut aqua effundit'
⁊ vas non retinet ſaporem vel colo⸗
rem. ſic cor non debet retinere dilati
onem nec rancorem: Quarta via cõ
feſſionis eſt ꝙ confeſſio ſit verecun/
da vt cum verecũdia loquaris, vt ſa
cerdos ſciat ⁊ intelligat tuã intentio
nem vt non pallies ſicut multi ſunt q̃
nõ audent dicere ꝓpter verecundiã.
vnde in pſ. Verecundia ꝯtra me eſt
ſemper Quidquid homo ꝓpter vere
cundiam retinet, hoc ſcribit dyabolꝰ

ſtilo ferreo in fronte ⁊ in pectore ip/
ſius ⁊ vnuſquiſqꝫ leget illud i iudicio
Item ſatiſfactio habet q̃tuor vias:
Prima via eſt ꝙ ſis in illa intentiõe
ꝙ nunq̃ꝫ velis amplius peccare. vñ
ait dominꝰ mulieri Luce. Mulier di
miſſa ſunt tibi peccata tua vade noli
amplius peccare. Secũda via eſt vt
homo reddat iniuſtas res. vnde Au
guſtinꝰ. Peccatum non dimittit' niſi
ablatū reſtituatur: et ideo ait zacheꝰ,
Domine dimidium bonorum meoꝝ
do pauperibus. ⁊ ſi quem aliquid de
fraudaui reddo q̃druplũ. Tercia eſt
via eſt vt indulgeas ꝓ primo vt nullã
habeas vindictam vel rancorem in
corde. vnd' dixit dominus Mat. Si
dimiſeritis hominibus peccata eorũ
⁊ pater veſter dimittet vobis pecca/
ta veſtra. Quarta via ſatiſfactionis
eſt ſic. ſi peccaſti corꝑe ſatiſfac in cor
pore. quia per que homo peccat per
hec et torquet'. ⁊ ſi ꝯfeſſor tibi ponit
ſatiſfactionẽ minimã tamẽ potes vl
tra facere. vnde Johannes in apoc.
Vidi equum album et qui ſuper eū
ſedebat nomen erat. et habebat ſtate
ram in manu ſua. quia temꝑe mortis
vniuſcuiuſqꝫ menſuratur ſm opera ſua
que ſequunt'. et hec ſunt. xiij. vie per
deſertum penitẽtie. Secũdo dico ꝙ
penitentia deſerto ꝯparatur. quia fi
lij iſrael in deſerto a ſerpentibus fue
runt infeſtati vt patet in pſ. Dentes
beſtiarũ immittam in eos cũ furore
trahentiũ atqꝫ ſerpentiũ. vnde legi
mus figuram in Exodo. Quãdo filij
iſrael murmurabant cõtra dñm miſit
ſerpentes q̃ ſplendebãt velut ignis ⁊
populũ mordebant ⁊ quem morde
bant moriebatur. et ſic tũc moriebãt'

a moꝛſu ſerpētis. ſed dixit moyſes ad
dn̄m. O dn̄e quō poteſt ꝑplus ſalua
ri a ſerpentibus quia omnes moriūt
dixit dn̄s ad moyſen. Funde de ere
ſerpentē eneū ⁊ ſuſpēde in arboꝛe vt
quemcūq; momoꝛderit ſerpēs inſpi-
ciat ſerpentē eneum ⁊ non nocebit ei
moꝛſus. Ita ſpūaliter i deſerto vere
penitentie infeſtat hoīem ſerpēs anti
quus. i. dyabolus qui decepit ꝑmuz
hoīem in ſpecie ſerpētis ⁊ infeſtat ho
minē ꝑ malas ſuggeſtiones ⁊ per ma
las cogitationes. Quēcūq; em̄ moꝛ
det aſtutia ſathane intueat̄ xp̄m i cru
ce pendentē ⁊ petat veniam ⁊ nō no
cebit ei moꝛſus ſerpentis. i. dyaboli
ſic vincitur ſicut xp̄s vicit eum dicēs
Vade ſathanas ⁊ nō temptabis me
quia xp̄s dn̄s vicit te: Tercio penitē
cia vera ꝯparatur deſerto. quia filij
iſrael nō habebant aquā. ideo clama
bant ad dn̄m: ⁊ moyſes duxit multi-
tudinem filioꝝ iſrael ante petram. et
habuit virgam in manu et percuſſit
petram ꝑma vice ⁊ nō dabat aquam
ſecūda vice ⁊ petra dabat aquā: Ita
ſpūaliter multi ſunt in deſerto penitē
tie qui non habent aquā lacrimaꝝ ꝓ
peccatis ſicut dicit Ps. Anima mea
ſicut terra ſine aqua tibi. Debet ho-
mo coꝛ ſuum induratum velut lapi-
dem ꝑcutere virga diſcipline bina vi
ce vel trina vice recoꝛdando ꝑterita
peccata. ⁊ tunc petra. i. coꝛ durū pec
catoꝛū dabit aquā lacrimaꝝ et inde
reficitur anima peccatoꝛis. ⁊ lauat ſe
ab omni ſoꝛde vicioꝝ. ergo in deſerto
penitentie neceſſe eſt aqua lacrimaꝝ
et ſic patet tercium. Quarto peniten
tia comparatur deſerto. quia in deſer
to. filij iſrael fuerunt refecti pane an-
gelico qd̄ patet in Exo. vbi legimus
q̄ filij iſrael non habebant cibaria in
deſerto ⁊ clamabant ad dn̄m. ⁊ miſit
eis de celo panem angeloꝝ quē colli
gebant omni die de mane in roꝛe. qn̄
em̄ ros cecidit. cecidit manna cum ro
re ⁊ vnuſquiſq; colligebat inquantū
ſibi et familie ſue ꝓ illo die ſufficiebat
Ita ſpūaliter in deſerto penitentie ci
bat dn̄s ſuos fideles duplici pane ce
lico. Primus eſt panis verbi dei de
quo ait dominus in euangelio Non
in ſolo pane viuit homo ſed in omni
verbo quod procedit ab oꝛe dei. et
vnuſquiſq; vadat ad eccleſiam mane
vt boni chꝛiſtiani colonie faciūt ⁊ in
alijs magnis et paruis ciuitatibꝰ vbi
ꝑdicatur verbum dei ⁊ vnuſquiſq;
capiat vt ſibi et familie ſufficiat id eſt
aie. Item cibat filios ſuos in deſerto
penitentie cibo ſacramentali omi die
a pꝛeſbiteris: et vnuſquiſq; fidelis in
iſtis diebus ſe preparet. vt in die pa-
ſche panē angeloꝝ digne ſuſcipiat. d̄
quo ait dominꝰ Ego ſum panis viuꝰ
qui de celo deſcendi Ioh. xij. Si qs
manducauerit ex hoc pane viuet ine
ternum.

Dominica reminiſcere. Sermo. xviij.

Ecce mulier chananea a fini
bus illis egreſſa clamauit
dicēs Miſerere mei ⁊c̄ Ma
thei. xv. Iſta mulier volens filie ſue
graciam impetrare ſapienter ſciuit al
legare. Primo apud chꝛiſtuz captat
beniuolentiam in eo q̄ vocat eū do-
minū et filiū dauid. In hoc em̄ confi
tetur eum eſſe verū deum inquantū

Vocat eū eſſe dñm: ꝛ verum hoīem in
quantū dicit ipm̄ eſſe filiū dauid. Se
cūdo inſinuat tribulationē ꝛ miſeriā
cū dicit. filia mea a demonio torquet.
Tercio implorat ei⁹ miſericordiā cū
dicit. miſerere mei. Xp̄s aūt quatuor
magnas duricias oſtendit ſibi nō vt
eam ꝯfunderet. ſed vt ei⁹ fidem ꝛ con
ſtantiā ꝓprobaret. Prima duricia fu
it in hoc ꝙ ſibi reſpondere noluit ac
ſi eſſet excōmunicata aut chriſti rñſio
ne indigna. vnd̄ dicit ꝙ non rñdit ei
v̄bū. Scd̄a duricia fuit i hoc ꝙ dixit
eam nō eſſe de ouibus iſrael. vñ dixit
Non ſum miſſus niſi ad oues que pe
rierunt domus iſrael. Oues aūt do
mus iſrael erant oues dei. In hoc āt
ꝙ dixit eā non eſſe de ouibus iſrael in
ſinuauit eam nō eſſe de ouib⁹ dei et ꝑ
ꝯſequens relinquebat ꝙ erat de oui
b⁹ dyaboli. Tercia duricia fuit i hoc
ꝙ ipſam canē appellauit. Non ſolū eñ
dixit ipſam non eſſe ouem ſed etiā eſſe
canem Quarta duricia fuit in hoc ꝙ
dixit eam nō eſſe dignā veſci pane fi/
lioꝝ vñ de his duob⁹ ſcilicꝫ ꝙ erat ca
nis ꝛ ꝙ erat non digna veſci pane fi
lioꝝ ait. Nō eſt bonū ſumere panem
filioꝝ et mittere canib⁹ ad manducā
dum. Ecce quot ꝛ q̄ȝ magnas durici
as oſtendit ei xp̄s vt eius ꝯſtantiā cō
probaret. non eſt aliq̄ mulier ita pati
ens et ita ſctā q̄ ſi alicui viro magno
loqueret et ipſe ſibi tanq̄ȝ excōmuni
cate loqui nollet. et inſuꝑ eā ouē dya
boli diceret et canē appellaret ꝛ indi
gnā eam veſci pane aſſereret quē nō
recederet turbata et ſcādaliſata Ipſa
āt in omnib⁹ conſtās et patiēs ſemꝑ
fuit: nā ad p̄mā duriciā ſe habuit ꝓui
de. qꝛ a p̄ncipio ire noluit ad petrum
vel ad iacobum vel ad iohānem vel
ad aliquē aliū diſcipulum. ſed tm̄ ad
ipm̄ xp̄m. Tamen videns ꝙ xp̄s ſibi
rñdere nollet ꝓuidit ſibi ꝛ ad diſcipu
los iuit rogans vt ipſi pro ea interce
dere dignarēt. Tunc accedentes di/
ſcipuli rogauerūt eum dicentes: Di
mitte eam et fac quod ipſa petit et ſic
recedet quia clamat poſt nos ex hoc
ꝙ eam tenes qd̄ petit non comples
Quantum ad ſcd̄am duriciā ſe habu
it magnanimiter. nam cū diſcipuli ꝓ
ea rogarent ꝛ xp̄s dixit eam nō eſſe d̄
ouibus dei ꝛ per conſequens eſſet de
ouibus dyaboli. illa audiēs hoc ſum
pta fiducia ad eū appropinquauit et
eum adorauit dicens. Dñe adiuua
me ac ſi dicat. Si vſq̄ȝmodo fui ouis
dyaboli. modo volo eſſe ouis tua et
in ſignū adoro te ſicut ouis paſtorem
et idcirco dñe adiuua me ſicut paſtor
ouem ſuam debilem et infirmā Quā
tum ad terciam duriciā ſe habuit iſta
mulier prudenter. quia quando xp̄s
eam canem appellauit ipſa hoc nō ne/
gauit ſed canem ſe eſſe confeſſa eſt di/
cens: Etiam domine ac ſi diceret. Ca
nem me vocas canis tuus eſſe volo.
Domini autem canem non expellūt
ſed ſi expellant per vnam portam ꝑ
aliam reuertitur. Si ergo ſum canis
non debes me expellere a te. ſi expel/
lis protinus redibo ad te. Quātum
ad quartam duriciam ſe habuit ſapiē
ter. quia quādo chriſtus ei dixit. ꝙ ñ
erat digna comedere panem filiorū.
illa ſapienter reſpondit ei: Domine
non peto panem ſed micam. ꝛ ſi ego
ſum canis ſicut me vocaſti. conſuetu
do eſt tamen ꝙ domini dant canib⁹
ꝛ catellis ſaltem micas. ergo da mihi
iſtam micam quam peto ſcilicet filie
mee curationem. tunc reſpondit ei ie

ſus. O mulier magna ē fides tua q̄ꝫ ē
me ſuperauit ⁊ vicit ⁊ ideo fiat tibi ſicͭ
vis. ⁊ ſanata eſt filia eius ex illa hora.
Notandũ aũt ꝙ qñ aliqͥs ad aliquaꝫ
ſublimē ꝑſonã aliquã grãm petiturꝰ
accedit illos ſecum in ſocietate ducit
quos illius ꝑſone amicos eſſe credit.
Iſta ergo mulier ad xp̄m volēs acce
dere ⁊ ſanitatē ꝓ filia ĩpetrare illas v̉
tutes ſecum aſſumpſit q̄s xp̄o magis
g̃tas eſſe cognouit ſcꝫ paciẽciã fidem
humilitatē ꝑſeuerantiã ⁊ orõeꝫ. patiē
tia eſt ſoror xp̄i. fides ē filia xp̄i humili
tas mater xp̄i. ⁊ orõ eſt nuncius fidei
ad xp̄m Primo ergo aſſumpſit q̄ fuit
ſoror xp̄i ſcꝫ patientiã. q2 ĩpam nunq̄ꝫ
deſeruit nec in vita nec in morte. ſed
tanq̄ꝫ ſoror indiuidua ſp̄ ipi aſſociata
fuit: vñ dr̄ yſa. xliij. Tacui eteñ ſemꝑ
ſilui patiēs etiã fui ⁊c̄. Iſta aũt patien
tia in tribꝰ iniurijs ↄprobat̉ ſcꝫ v̉bo
rũ rex et ꝑſone. in iſtis tribꝰ mulieris
patiētia ↄprobata fuit. Primo nãq̄ꝫ
ſuſtinuit iniuriã in verbo qñ xp̄s ipã
canē appellauit Nõ eſt aliq̄ mulier ita
patiēs q̄ ſi canis diceret . ſaltem quin
rñderet. Non eſt veꝝ ſum bona: iſta
ãt nõ tñ portauit patiēter ꝙ xp̄s eã
canē appellauit. ſꝫ ipa etiã ſe canē appel
lauit. Sciebat ei hoc ꝙ xꝰ hoc ñ dice
bat oino ꝓpter iiuriã. ſꝫ etiã ꝓ bonis ſu
is a iudeis fuit ſpoliata. vñ dic̄ Iero
nimꝰ. ꝙ chananei dimittētes terras ĩ
q̄bus iudei tunc habitare ſolebãt vl̉
vllo bel o ↄſumpti vl̉ in loca vicina
diſꝑſi ſunt l̉ ĩ ſeruitutē ſubiecti nomē
tñ ſuũ circũferũt. Ex his ergo illa mlr̄
chananea eſt q̄ iudeis admixta. credi
tur cognouiſſe ex lege xp̄m ex ſemine
dauid naſcituꝝ eſſe. iſtã ãt iniuriã bo
norũ ſuoꝝ patiēter portauit. Tercio
ſuſtinuit iniuriã ꝑſonalē filie ſue ↄpſſi

one q̄ a dyabolo g̃uiter opprimebat
quã oppreſſionē ſuã ꝓpriã reputabat
vñ ñ dicebat. Miſerere filie mee dñe
ſed miſerere mei dñe. iſtã actualē iniu
riã nõ ſicut ꝑmã aut ſcd̉am patienter
portauit ſꝫ grauiter ferebat. Licet eñi
eã canē vocabat xp̄s: de hoc habuit
magnã leticiã. ſi hõ bona ſua rapuit
⁊ in ſuitutē eã redegit de hoc habuit
patientiã. ſꝫ q2 dyabolꝰ in domo ſua
habitaret. d̉ hoc patientiã hr̄e nõ po
tuit ⁊ ad xp̄m clamabat di. Miſerere
mei dñe. hoc ē ↄtra multos q̄ ĩ aduer
ſitatibꝰ dei murmurãt. in ꝑſecutioni
bꝰ hoim blaſphemãt. ſed ꝙ dyabolꝰ
in domo ſue aĩe habitat nõ curãt nec
ad deũ clamãt ⁊c̄. Scd̉o aſſumpſit fi
dem que ē filia xp̄i. q2 ꝑ ipam d̉s ĩ cor
dibus nr̄is ĝditur ad Ephe. Inhabi
tare xp̄m ꝑ fidē in cordibꝰ nr̄is. Iſtã
aũt fidē iſta mulier habuit valde ma
gnã. vñ dixit ei xp̄s. O mlier magna
eſt fides tua Tũc aũt eſt fides magna
qñ eſt opibꝰ ↄiũcta caritati admixta
ꝑſeuerãs ⁊ firma. Fides aũt q̄ eſt ſine
opibꝰ habet ocioſitatē: et iſta ē fides
mulieꝝ. Jacobi. ij. Fides ſine opibꝰ
mortua eſt. Si vero nõ eſt caritati cõ
iuncta habet inutilitatem iuxta illud
i. Cor. xiij. Si habuero fidem ita vt
mõtes transferam. caritatem autem
non habuero nihil mihi ꝓdeſt. ⁊ eſt
fides demonũ qui ſunt extra ſtatum
gratie. nec vlteriꝰ caritatem habere
pñt: de quoꝝ fide dr̄. Jacobi. ij. Tu
credis quia vnus eſt deꝰ bene facis
et demones credunt ⁊ ↄtremiſcunt.
Si aũt fides non eſt ꝑſeuerans et fir
ma habent puſillanimitatē ⁊ iſta eſt fi
des fideliũ de qua dr̄ Mat. xiiij. Mo
dice fidei quare dubitaſti Lu. viij. Ad
tempꝰ credunt et in tp̄e tentationis

recedūt. His tribꝰ modis fides iſtius
mulieris fuit magna. Fuit etiā opibꝰ
caritatis ꝯiuncta qꝛ vacabat opibus
miſericordie inquātū ꝓ ipa orabat. ſu
it caritati admixta. Uera em̄ caritas
aliena incōmoda reputat ſua. vñ iſta
mulier vexationē filie ſue ſuā ꝓpriam
reputabat Fuit aūt ꝑſeuerās ⁊ firma
qꝛ ſepe repulſa fuit et tñ ſemꝑ ꝑſeue/
rauit. Tercio aſſumpſit humilitatē q̄
fuit mater. dicit em̄ Berñ. ꝙ btā v̄go
⁊ ſi ex v̄ginitate placuit. tñ ex hūilita
te ꝯcepit quātūcunqꝫ eſſet v̄go ſi hu/
milis nō fuiſſet deū nō ꝯcepiſſet. ⁊ qꝛ
ex humilitate ꝯcepit. ideo ipa humili
tas quodāmō mater xp̄i fuit. iſtā hui
litatē iſta mulier habuit ſecū. ⁊ idō ex
audiri meruit iuxta illō ps̄. Reſpexit
in orōez humiliū ꝛc̄. ꝙ humilitatē ſecū
habuit iſta oñdit exēplo v̄bo ⁊ facto
exēplo qꝛ xp̄m humiliter adorauit v̄
bo catellū aſſeruit. qꝛ inter iudeos hu
militer ꝯuerſabat. qd̄ fuit magne vir
tutis cū iudei eſſent ſuꝑbi. Inter ſuꝑ
bos em̄ hūiliter ſcire ꝯuerſari magna
v̄tus eſt. Duo em̄ hūiles ⁊ manſueti
pñt adinuicē pacificari. duo āt ſuꝑbi
nunqꝫ pñt pacificari adinuicē nec cō
uenire: Uidemus em̄ ꝙ duo corꝑa
plana pñt adinuicē applicari. Unū āt
corpꝰ ſpericū ⁊ vnū ꝯcauū adinuicē
applicari pñt. qꝛ corpꝰ ꝯcauū recipit
in ſe ſuā ꝯcauitatē ⁊ alterius tumorē
Duo em̄ corꝑa ſperica adinuicē appli
cari nō pñt niſi i pūcto eodē mō duo
hoīes humiles ⁊ māſueti adinuicem
pñt letari. vñ ps̄. Audiāt māſueti et
letēt. xp̄s fuit humilis: diſcipli et em̄
fuerūt hūiles. Iſta āt mulier idō ⁊ ad
inuicē bñ ꝯueniebāt ⁊ xp̄s eius ꝑces
exaudiebat. vnꝰ aūt humilis ⁊ vnꝰ ſu
perbꝰ pñt adinuicē pacificari. qꝛ hūi
lis intra ſuā humilitatē recipit ⁊ ſup/
portat alterꝰ tumiditatē. Ps̄. Cum
his q̄ oderūt pacē erā pacificꝰ. eodē
mō iſta mulier chananea erat hūilis
⁊ iudei ſuꝑbi q̄ ſubiūgauerūt eā in ſer
uitutē. et tñ cū eis ſciebat viuere ⁊ eo
rū ſuꝑbiā humiliter portare. Duo āt
ſuꝑbi ad inuicē pacificari nō pñt niſi
in pūcto: pūgere q̄dē pñt pacifice āt
viuere nō pñt Prouer. xiij. Iter ſuꝑ
bos ſemper iurgia ſunt.

Dominica oculi. Ser. xix.

Erat ieſus eijciēs demoniū
⁊ illud erat mutū Luce. xi.
Notare debemꝰ ſcḋm curſuꝫ
nature ꝙ res diuerſoꝝ ꝯtrarioꝝ ſil' ⁊
ſemel in ſe ſtare nō pñt vt aq̄ et ignis
lupus ⁊ ouis. aīa ⁊ dyabolꝰ. qꝛ ibi eſt
ꝯtrarietas. ideo hō cogitās ſe hr̄e lu
pū. i. dyabolū debet ſibi ſuū nidū de/
ſtruere ꝑ pñiam tūc fugit ne occidat
ouē. i. aīam. Item ſi ſenſerit ignē ꝯcu
piſcētie debet extinguere aq̄ lacrima
rū ⁊ ꝑ elemoſinaꝝ largitionē. qꝛ ſicut
aq̄ extinguit ignē tꝑalem. ita etiā ele
moſina extinguit pctm̄ ꝛc̄. Itē ſi cogi
tat dānum qd̄ lupꝰ ⁊ ignis pñt ſibi in
ferre debet feſtinare ad xp̄m vt ab eo
ſeparet. ⁊ ideo hoīes hn̄tes hoīem in
firmū ⁊ obſeſſum feſtinabāt ad xp̄m:
⁊ de hoc in euāgelio dicit dñs noſter
ieſus xp̄s ⁊ hō volēs nos oēs ſaluare
in aīa ⁊ corꝑe p̄dicabat regnū dei et
multa ſigna fecit. Qd̄ ꝑcipiētes ami
ci cuiuſdā hoīs obſeſſi ⁊ ſpm̄ malignū
hn̄tis mutū. q̄ hoīem illū fecit mutū
⁊ ſurdū rogabāt amici eiꝰ vt ſanaret
eū. ⁊ ipe eiecit demoniū ⁊ locutus eſt
mutꝰ ⁊ admirati ſunt turbe. Quidā
aūt q̄ circūſtabāt dixerunt. In beelze
bub principe demonioꝝ eijcit demōia
⁊ alij tentātes ſignum d̄ celo q̄rebāt

ab eo. ipſe aũt vt vidit cogitatiões eoꝝ
dixit illis in ꝑabolis. Omẽ regnũ i ſe
diuiſum deſolabit᷑ et ſic domꝰ ſupra do
mũ cadet. Si aũt et ſathanas diuiſꝰ
ẽ quõ ſtabit regnũ ſuũ. qꝛ dicitis me
in ꝑtãte beelzebub eijcere dyabolũ.
¶ Si ego in ꝑtãte dyaboli eijcio demo
nia. filij vr̃i. i. ſancti apl̃i q̃ ſunt d' ſemi
ne vr̃o in quo eijciũt ipſi qbꝰ ego dedi
ꝑtãtem eijcere demones. ergo qꝛ ipſi
credũt in me ⁊ vos nõ creditis mihi:
idõ ipſi iudices erũt vr̃i in die iudicij
ꝓrro: i. certe ſi ego in digito dei ⁊ in
ꝑtãte diuina ego eijcio demonia, ꝑfe
cto. i. merito ꝑuenit ꝯtra vos regnũ
dei ita ꝙ nũq̄ȝ intrabitis. Itẽ alia ꝑa
bola. Cũ fortis armatꝰ cuſtodit atri/
um ſuũ ſcȝ domũ in pace ſunt oĩa que
poſſidet in illo. ſed ſi fortior illo ſuꝑue
nerit et vicerit eũ aufert vniuerſa in
qbus ꝯfidebat ⁊ ſpolia eiꝰ diſtribuet
ita q̇ nõ ẽ mecũ aduerſuȝ me ẽ ſic vos
phariſei eſtis: ⁊ q̃ nõ colligit mecũ di
ſpergit ſic dyabolꝰ. Itẽ alia ꝑabola.
Cũ imũdꝰ ſpũs exierit ab hoĩe ꝑ peni
tentiã expellẽdo eũ ãbulat tũc ꝑ loca
arida q̃rens reqẽm in penitẽtibꝰ ⁊ in
abſtinẽtibꝰ ⁊ ieiunãtibꝰ ſed nõ inueit
ibi requiẽ dic̃. Reuertar i domũ meã
vñ exiui. ⁊ cũ venerit inuenit eã ſcob
bene mundatã ⁊ ornatã. ⁊ tũc vadit
⁊ aſſumit. vij. alios ſpũs neqores ſe ⁊
ingreſſi habitãt ibi et nouiſſima hoĩs
hꝰ fiũt peiora ꝓoribꝰ. ⁊ iſta ꝑabola eſt
d' iſtis q̇ nõ mũdant ſe ab oĩbꝰ pctĩs ꝑ
ſcobã ꝯfeſſiõis. ⁊ pꝰ feſtũ paſche cadũt
i ſeptẽ pctã mortalia q̃ ſunt peiora q̄ȝ
dyabolꝰ. qꝛ oẽs dyaboli nõ pñt vnã
aĩam ꝑdere in gehennã. ſi hõ eſſet iu/
ſtus ⁊ tñ vnũ pctm̃ mortale ꝑdit aĩaȝ
eternaliter: ⁊ ideo ait. hi ſeptẽ ſunt ne
q̇ores dyabolo. Cũ aũt hoc ſingũ vi
dit ⁊ ꝑabolas eiꝰ quedã mlr̃ marcilla
noĩe q̃ fuit miſtra marie magdalene.
extollẽs vocẽ de turba xp̃m laudãdo
dicẽs. Beatus vẽter q̇ te portauit et
vbera q̃ ſuxiſti. at ipſe dixit Quinymo
. i. potiꝰ ſunt beati q̇ audiunt v̇bũ dei
⁊ cuſtodiũt illud oꝑe adimplẽdo Ad
thema. Erat ieſus eijciẽs demoniũ ⁊
illud erat mutũ Nota q̃tuor ſunt de/
mões q̇ eijciũt᷑ q̃tuor v̇tutibꝰ: Priꝰ
vocat᷑ aſmodeꝰ ⁊ ille eſt demon luxu
rie ⁊ expellit᷑ ꝑ caſtitatẽ. Scõs voca
tur beelzebub et iſte ẽ demon gule et
expellit᷑ ꝑ mortis meõriã. Tertius ẽ
mãmon et iſte eſt demon auaricie et
eijcit᷑ ꝑ miſcdiam Quartꝰ eſt demon
ſuꝑbie ⁊ dr̃ lucifer, ⁊ eijcit᷑ ꝑ hũilitatẽ
qꝛ vt dr̃. Cõtraria ꝯtrarijs curantur
Primꝰ demon vocat᷑ aſmodeꝰ ⁊ ille
eſt demon luxurie. d' quo dr̃ i li. Tho
bie. vbi in figura legimꝰ ꝙ erat qdaȝ
vir hñs pulcrã virginẽ noĩe ſarã quã
tradidit cuidã iuueni in matrimoniũ
⁊ in ꝓima nocte venit aſmodeꝰ demõ
⁊ occidit viꝝ l' iuuenẽ poſtea tradidit
eã alteri ⁊ fecit ſilr̃ aſmodeꝰ. ⁊ poſtea
tercio. et ſic ſeptẽ viros iugulauit et
v̇go ſara ꝑmanſit. Tandẽ tradidit eã
iuueni thobie. q̇ ex ꝯſilio angeli in pri
ma nocte cũ v̇gine ſurrexit ⁊ ãbo ora
uerũt iecur piſcis ſuꝑ ignẽ poſuert̃ et
aſmodeũ eiecerũt. Ita ꝑ ſarã v̇gineȝ
pulcrã ſpũaliter nota aĩam deuotã q̃
ẽ ſine pctõ mortali pulcra eſt ⁊ tradit᷑
a xp̃o p̄re ſeptẽ bonis cogitatiõibꝰ vt
ꝑueniat ad ꝑfectũ ſtatũ vite ꝯtẽplati
onis: ſȝ aſmodeꝰ ſemꝑ interficit vt nõ
ꝑducat ad finẽ. Prima cogitatio bo/
na eſt qñ aĩa habet bonã voluñtatẽ bñ
faciendo recte viuẽdo deo ſuiẽdo ꝑ
quã bonã voluntatẽ pax dei dat᷑ vtȝ
Lu. i. Et in terra pax hominibus bone

volũtatis tunc ſtatim adeſt aſmodeꝰ
interficiẽs iſtã bonã cogitationẽ. alia
ſibi ingerẽdo. Scd̃a bona cogitatõ ẽ
ꝯtritionis ꝓ pc̃tis cogitans. ecce tu
deũ offendiſti ideo habeas ꝯtritionẽ
Jere. Velut mare ꝯtritio tua. tũc ſta
tim adeſt aſmodeꝰ dicẽs. Quare vis
hoc facere cũ ſenueris tunc ꝯtritionẽ
habeas ⁊ i extremis. Nã latro in cru
ce ſaluatꝰ ẽ. Tercia bona cogitacio ẽ
quã tradit ei xp̃us virtꝰ ꝯfeſſionis vt
hõ ꝯfiteat̃ oĩa pctã ſua q̃ ſcit cogita/
re ſtatim adeſt aſmodeꝰ ſuggerẽs. q̃re
tu velles p̃ſbitero reuelare tua occul
ta ex quo tu nõ vis dimittere ⁊ ſtatim
ĩterficit Quarta v̉o cogitatõ tradita
eſt aĩe vt bona exẽpla p̃beat ne alius
ab eo ſcãdalizet̃. ſtati adeſt aſmodeꝰ
dicẽs. Quare tu ñ exhibes te vt pla
ceas hoĩbꝰ ſi te nimis hũilias ꝓ ſtulto
reputaberis Quita bona cogitatõ ẽ
vt hõ cogitet ꝙ deo ⁊ ꝓximo ſatiſfaciat
tũc ſtati adeſt aſmodeꝰ di. Si tu oĩa
reſtituas tũc nullꝰ dat tibi aliqͣ meli
us ẽ vt retineas illa q̃ habes. Sexta
cogitatio bona quã tradit xp̃s aĩe eſt
aſſiduitas orõnis. vñ cũ aĩa cogitat
tu debes orare. tũc ſtatim adeſt aſmo
deus dicẽs. Si multũ oraueris i ca/
pite debilitaris ⁊ ſtati interficit Sep
tima bona cogitatõ aĩe quã tradit d̃s
eſt bonoꝝ v̉boꝝ iformatio. ea hoc co
gitante ſtati adeſt aſmodeꝰ infundẽs
v̉ba detractiõis adulatiõis deceptio
nis ⁊ iuratõis. ſꝫ tũc aĩa deuota debꝫ
ſurgere ⁊ orare ⁊ iecur ſuꝑ ignẽ pone
re. i. caſtitatẽ q̃ ꝑ iecur intelligit̃ ſuꝑ
ignem diuini amoris ponere ⁊ fugit
aſmodeꝰ et aĩa tradit̃ xp̃o ⁊ deſpõſat̃
vñ ait. Apl̃s ad Cor. Deſpondi vos
vni viro v̉ginẽ hr̃e. i. v̉ginitatẽ ſeruare
xp̃o q̃ diligit caſtos. q2 caſtitas flos ⁊

filiꝰ eſt ⁊c̃ Scd̃s demõ vocat̃ beelze/
bub et iſte ẽ demon gule oẽs guloſos
diligẽs et ſuꝑ eos dñans et iſte expel
lit̃ ꝑ mortis memoriã de quo legimꝰ
figurã Dañ. i. Daniel intrauit tẽplũ
ĩ quo erat demoniũ beelzebub et ibi
erat mẽſa añ ſimulacꝝ vbi offerebãt̃
oues ⁊ farina ⁊ vinũ ⁊ aliq̃ hoĩes ſcꝫ
ſacerdotes fecer̃t ſubterraneas foue
as ꝑ q̃s de nocte intrabãt tẽplũ ⁊ de
uorabãt d̉ mẽſa ⁊ dixer̃t ꝙ beelzebub
deuoraret tũc ait daniel ad p̃ncipem
Iſte beelzebub nõ deuorat iſta ſꝫ fui
tores ſui ⁊ volo hoc ꝓbare. d̉ ſero ob
tulit iterꝝ p̃nceps ſuꝑ menſam beelze
bub ⁊ daniel accepit cinerẽ album ⁊
ſparſit circa menſã ⁊ clauſit tẽplum.
Venit igit̃ mane princeps cũ daniele
ad tẽplũ ⁊ inuenit veſtigia in cinere al
bo ſuꝑ pauimentũ ⁊ ſeq̃bat̃ veſtigia
donec inuenit. lxx. viros q̃ fuer̃t fuito
res beelzebub ⁊ d̉uorabãt iſta quos
oẽs p̃nceps occidit ⁊ beel deſtruxit ⁊
demõ fugit. Ita ſpũaliter oẽs potato
res ac ſubſtãtie paupeꝝ deuoratores
ſunt furtores demõis beel vel ydoli
Venit igit̃ daniel ꝓpha. i. predicator
ſternẽs ſuꝑ pauimẽtũ cinerẽ. i. meõriã
mortis p̃dicãdo. q2 hõ cinis ẽ ⁊ i cine
rẽ ſpargit̃ corpꝰ ſcꝫ pꝰ mortẽ. ⁊ inuenit
hõ in oĩbꝰ veſtigijs eiꝰ nihil niſi cine
rẽ. ⁊ cũ hõ ſe recolẽs cinerẽ mẽſam de
uoratiõis ſubſtãtie paupeꝝ ⁊ beel de
ſtruit. i. gulã ⁊ dyabolꝰ fugit ſꝫ illos q̃
deuorãt de menſa beelzebub cũ vene
rit p̃nceps iuſticie occidit oẽs. ⁊ ergo
meliꝰ ẽ nobis ꝙ fugiamꝰ ⁊ eijciamus
demonẽ illũ ꝑ abſtinẽtiã ⁊ ieiuniũ vñ
dic̃ Augꝰ. in quodã ſer. Ieiuniũ men
tẽ purgat leuat ſenſuꝫ corꝑ facit ꝯtritũ
⁊ expellit dyabolũ. ⁊ hõ ſic fit templũ
dei q̃ fuit templũ beelzebub ꝑ gulam

Tercius demõ vocat̾ mãmon et iſte eſt demon male auaricie regnãs ſupꝛ oẽs auaros. vñ ait dñs in euangelio: Facite vobis amicos ð mãmona iniq̃tatis. i. de iniuſtis rebꝰ q̃s adq̃ſiuiſtis ꝑ vſurã ꝑ ſymoniã ⁊ ꝑ auariciã. hꝰ legimꝰ figurã Exo. xxxij. Moyſes aſcendit i mõtẽ ⁊ erat ibi. xl. diebꝰ ⁊ tot noctibꝰ. interim fecerũt filij iſrael vitulũ de auro ⁊ argẽto et ab vno accepert̃ anulũ. ⁊ ab alio circulũ ⁊ ð oibus colligebãt auꝝ ⁊ argentũ ⁊ poſuert̃ ſupꝛ altare ſtatuã ⁊ vt deũ adorauerũt Et cũ moyſes deſcendit de mõte in coꝝ ꝑſentia fecit puluerẽ. ð eo quẽ ꝓiecit i aquam ⁊ dedit pecoribꝰ ⁊ ipis bibere Ita ſpũaliter magnates filioꝝ iſrl̾ ſũt diuites hꝰ mõi q̃ a paupibꝰ recipiũt qð ſupflue ꝯgregãt. et ornamẽtũ qui hꝰ ydolũ mãmone corpis ſui adorãt qꝛ plꝰ ſtudẽt ꝯgregare q̃ȝ deũ adorare ⁊ ideo ait Apls: Auaricia eſt ydoloꝝ ſuitꝰ. Cũ igit̾ xp̃s deſcẽderit ð monte eterno iudicare viuos ⁊ mortuos vt ſup hos diuites ſuam exerceat iuſticiã tũc hũc vitulũ. i. corpꝰ tradet in puluerẽ. ⁊ pecuniã ꝑ paupibꝰ negataȝ demões in ignẽ mittũt ⁊ ꝯflãt. ⁊ miſera aia bibet eã. vñ tunc clamãt demones ⁊ in os anie auꝝ ⁊ argentũ i igne liquefactũ fundunt Bibe mõ bibe tu auꝝ ⁊ argẽtũ qð ſp ſitiſti vñ Gregꝰ. ſup Mat. Eijcient̾ in tenebras exteriores ibi erit fletꝰ ⁊ ſtridoꝛ dentiũ. dicĩ fletꝰ q̃ venit ð ardoꝛe ſtridoꝛ dentiũ a frigore vbi duplex pena auaris dat̾ Iſte igit̾ demõ mãmon expellit̾ per vij. opa miſcdie ſcȝ ꝑegrinos hoſpitãdo captiuos redimẽdo. nudos veſtiendo. ſitiẽtes potãdo. ⁊ infirmos viſitãdo ⁊c̃. ⁊ ſic ſtabit hõ ſecurꝰ cum xp̃s deſcẽderit de mõte iudicaturꝰ Quartus demon vocat̾ lucifer ⁊ iſte eſt demon ſupbie ⁊ expellit̾ ꝑ v̾tutẽ hũilitatis qꝛ nullo mõ pt̃ dari melioꝛ medicina infirmo a frigiditate niſi caliditatis medicia. qꝛ ꝯtraria ꝯtrarijs curãtur. qꝛ pctm̃ ſupbie ſumpſit exordiũ ab illo demõe lucifero. ð quo ait Iſa. dixit lucifer. Aſcendã ſupꝛ altitudinẽ nubiũ ⁊ ſilis ero altiſſimo: ideo q̃nto maioꝛẽ ſe reputauit et altioꝛẽ. tanto vilioꝛẽ ſupbia eũ deiecit. ⁊ ideo ipẽ ẽ rex ſup oẽs ſupbos ferẽs tres malas coronas q̃s dabit ſuis ſuitoribꝰ. vñ romani depingebãt ſupbiã ad modũ dyaboli hñtis tres coranas. in ꝑma ſcribebat̾ trãſcẽdo. in ſcd̾a nõ obedio in tercia ꝑturbo. ⁊ vna corona fuit ſuper aliã. q̃re ad modũ dyaboli: qꝛ dyabolus lucifer erat angelꝰ. ſed ꝓpter ſupbiã deiectꝰ. id̾o ve corone ſupbie In ꝑma corona fuit ſcriptũ trãſcẽdo qꝛ ſupbꝰ hõ credit ſe tranſcẽdere ſupꝛ oẽs hoies totius mũdi vtȝ in li. Machab. de ãthiocho rege q̃ credebat ſe impare vẽtis ⁊ fluctibus maris ⁊ altitudines montiũ in ſtatera põderare et aſtra celi aſcendere. ⁊ cito venit ad tantã miſeriã q̇ fuit eiectus de exercitu ſuo ⁊ nemo poterat fetorẽ eiꝰ tolerare. ⁊ ideo iſte ꝑmã coronã a dyabolo ꝓmeruit. In ſcd̾a corona fuit ſcriptũ nõ obedio: ⁊ rõ eſt qꝛ ſupbꝰ nulli vult obedire nec ſupioꝛi nec iferioꝛi vtȝ. iij. Reg. de filijs ſalomonis q̇ nolebãt obedire mãdatis ſupioꝝ ſȝ ſupbe dixert̃ Minimꝰ digitꝰ nr̃ groſſior eſt toto dorſo patris. ⁊ ideo deſpecti fuerunt ab omi ꝑplo ⁊ alios ꝑncipes elegerũt Itẽ hoc patȝ ð ſaul q̇ noluit obedire mãdatis dei. id̾o fuit eiectus a regno. ⁊ iſte ꝓmeruit ſcd̾am coronã ꝑñi ſui dyaboli. In tercia corona fuit

ſcriptū ꝑturbo et ratio eſt. qꝛ ſupbia
vnius hoīs ſepe ꝑturbat totam regi
onē vt patet ď quodā qui ꝑturbauit
totā regionē filioꝝ iſrael qꝛ omnes le
uauerūt manus et clamauerūt ꝯtra
eum ad deū. qđ patet in. ij. li. Mach.
ca. iij. et ideo iſte terciam coronā pro
meruit. et ſupbi inobedientes hoīes
ꝑturbantes in oībus excedentes ꝑ
merent̄ ⁊ ideo vnuſquiſqꝫ debet ipm
expellere ꝑ humilitatem. et ergo quo
ad thema. Erat ieſus eijciens demo/
niū et illud erat mutū

Dominica letare.

Sermo. xx.

Cum ſubleuaſſet oculos ie/
ſus et vidiſſet turbam ⁊c.
Joh. vi. Nota ꝙ i curijs dn̄oꝝ bene
ordinatis vbi maxima debet ꝯmede
re multitudo requirunt̄ tria Primo
ꝓuidentia ď neceſſarijs. qꝛ ꝓuidētia
eſt virtus que ꝓcurat de futuris con
tingentibꝰ. ideo ait ꝓuer. Sapiens.
O piger vade ad formicā diſce ab ea
prouidentiā que colligit in eſtate vn̄
viuat i hieme. Scd̄o debet eſſe ordo
ſeruictiū. Nam ſeruitores qn̄ ſunt in
telligentes tūc principes in hoc lau/
dant̄. Tercio requirit̄ ordinatio ſe/
dentiū vt vnuſquiſqꝫ ſedeat ſcd̄m di/
gnitatē ſuā. vt pꝫ in Gen̄. de ioſeph.
qui poſuit frēs ſuos ſcd̄m dignitatem
primogeniture ita fecit xp̄c princeps
noſter volens cibare maximā multi/
tudinem fecit ꝓuidētiam. qꝛ vt dicit
Euangeliſta. ipe aūt ſciebat qđ eſſet
facturus Item habuit etiā ordinē ſer
uientiū ſibi. qꝛ ſuos duodecim apl'os
Item loci eminentiā iuſſerūt eos or/
dinate ſedere et de hoc legitur in hoc
euangelio. Abijt ieſus trans mare
galilee qđ eſt in regione tiberiadis et
fuit cōgregatio aquarū inter montes
et circa iacebāt decem ciuitates. et ſe
quebat̄ eū maxima multitudo que vi
debant ſigna ſup his qui infirmabāt̄
quos oīs curauit: Subijt igit̄ ieſus
in montē. i. aſcendit in montē et ibi ſe
debat cū diſcipulis ſuis Erat aūt pro
ximū paſcha dies feſtus iudeoꝝ: Cū
ſubleuaſſet oculos et vidiſſet qꝛ mag̃
multitudo veniebat ad eū dixit ieſus
ad philippum. Unde emem' panes
vt manducēt hij, volens eū tentare.
ipe eīm ſciebat qđ eſſet facturꝰ. reſpō
dit ei philippus. Ducētoꝝ denarioꝝ
panes nō ſufficiūt eis! vt vnuſquiſqꝫ
modicū quid accipiat. dicit ei vnꝰ ex
diſciplis eiꝰ andreas frater ſymonis
petri. eſt puer vnꝰ hic q̄ hēt quiqꝫ pa
nes ordeaceos et duos piſces ſed qđ
ſunt inter tātos. dixit ergo ieſus Faci
te hoīes diſcūbere Erat aūt fenū mul
tū i loco Diſcubuert̄ ergo viri nume
ro qſ̄i quiqꝫ milia. Accepit ergo ieſus
panes et cū grās egiſſet diſtribuit di/
ſcūbentibꝰ qn̄tū volebāt. Ut aūt im
pleti ſunt dixit diſciplis ſuis Colligite
que ſupauerūt fragmēta ne pereant.
Collegerūt aūt ⁊ impleuerūt xij. co/
phinos fragmētoꝝ ex quiqꝫ panibus
ordeaceis q̄ ſupfuerūt his q̄ māduca
uerūt Illi ergo hoīes cū vidiſſent qꝛ
fecerat ſignū dicebāt. qꝛ hic eſt vere
ꝓpheta q̄ venturꝰ eſt in mūdm quo ad
thema. Cū ſubleuaſſet ocl'os ieſus. ex
quo v̉bo ē ſciēdū ꝙ exēplo xp̄i dēmꝰ
oculos nr̄os quattuor mōis ad celū
leuare. Primo vt filij famelici ad prēꝫ
in quo ſpamꝰ. Scd̄o vt ꝓfugi i mōtē
ad quē ꝯfugiamꝰ. Tercio vt ꝑſecuti

in liberatorem in quē cōfidam⁹ quar
to vt triſtes in cōſolatorē in quē gau
deamus. et hec quattuor tangunt in
officio miſſe hodierne. de p̄io velut
in patrē dicit euāgeliū: de ſcđo velut
in montem dicit tractus. de tercio ve
lut pſecuti dicit epl'a. de quarto velut
triſtes in conſolatorē dicit introitus
miſſe Letare ir'lm et conuentū facite
omnes ꝛc̄. Primo debemus oculos
noſtros ſubleuare ad deū patrem ve
lut pueri famelici. i: eſurientes ad pa
rentes. vnde videm⁹ q̄ oīm̄es pulli
tam animaliū q̄ȝ hoim cum famē ſuſti
nent recurrūt ad parētes ſicut patet
Piere. Pueri pecierūt panem et nō
erat qui frangeret eis illum panem.
Item pſ. Qui dat iumentis eſcam
ipoꝝ et pullis coruoꝝ inuocantibus
eū. Sup illa verba dicit glo. q̄ pulli
coruoꝝ paſcantur rore celi q̄ȝdiu plu
me eoꝝ nō creſcunt nigre. nam cū pa
rētes vident pullos ſibi nō aſſimilari
nō paſcunt eos donec videant q̄ eis
aſſimilant: ⁊ ideo interim leuant ocu
los ⁊ roſtra ad deū patrem qui paſcit
eos rore celi. Iſte aūt pater paſcit ſuā
familiā hoim quinq̄ȝ panib⁹ vt patet
in euangelio hodierno Prim⁹ eſt pa
nis pn̄ie et cum illo paſcit omnes qui
agūt penitentiā ꝓ pctīs Eccl'. Panē
tuū comede in amaritudine aīe tue. ⁊
iſta amaritudo ꝓuenit ex recordatōe
peccatoꝝ q̄ fecit De quo ait pſ. Re/
cogitabo tibi omnes annos meos in
amaritudine aīe mee Scđs eſt panis
ſacramētalis quo paſcit quotidie de
altari oīm̄es fideles ⁊ omnē familiam
ſuā ſcȝ angelos ad quoꝝ honorē et le
ticiā talis panis benedicit et ipi ſunt
p̄ſentes. et de iſto pane ſilr oīm̄es aīe

in purgatorio exn̄tes recreāt q̄ eoꝝ
pena minuit. et hoies ſine pctō mor/
tali exn̄tes ſunt pticipes. et ideo frāg
git ſacerdos ſacramentū in tres ptes
et oīm̄es aīe oīm̄es angeli et oīs fide
les de vno pane et de vno calice par
ticipant. Tercius eſt panis material'
qui quotidie paſcit totū mūdū ⁊ iſte
panis non ſilr comedit. Aliqui come
dūt in menſura ⁊ dolore. aliqui come
dunt in magna ſupfluitate et irrident
deū patrē De quib⁹ habet Exo. Se
debat popul⁹ manducare et ſurrexe
rūt ludere deū blaſphemādo et ideo
ira dei deſcendit ſup eos. Iſte panis
materialis debet quotidie a patre pe
ti deuote dicēs. Panē noſtꝝ quotidi
anum da nobis hodie ꝛc̄. Panis iſte
debet adquiri labore manuū noſtra/
rum vt patet in Geñ. cū adam fuit ex
pulſus de paradiſo dixit ad eū dn̄s:
In ſudore vultus tui veſceris pane
tuo. De iſto pane debet homo ꝓpter
honorē p̄ris celoꝝ paupib⁹ dare ele
moſinā. vt ait Thobi. Nunq̄ȝ come/
di panē meū niſi paup haberet partē
ſuam. Quartus panis eſt infernalis
quē comedūt omnes damnati quem
pinſunt alias piſcant hic in peccatis
ac ibi comedūt eum. De iſto pane ait
Sap. puer. iiij. Comedēt panē impie
tatis et bibēt vinū iniq̄tatis oēs pec/
catores terre. Quintus panis eſt pa/
nis celeſtis et illū panē comedunt ele
cti in menſa p̄ris altiſſimi. De quo ait
dn̄s Mat. ego diſpono vobis regnū
vt edatis ꝛc̄. ⁊ hoc fit qñ videm⁹ deū
ocl'o ad oculū quē nūc videm⁹ p ſpe
culū. Ideo debem⁹ p̄io ad deū ocl'os
ſubleuare ſicut filij famelici ad p̄rem pa
nē petētes Scđo d'bem⁹ ocl'os ſuble

uare ad deū vt ꝓfugi ad montē i quē
fugiamꝰ. vñ videmꝰ ꝙ qñ homo eſt
in terra inimicoꝝ et vndiqꝫ vallat᷑ et
videt altū montē et caſtꝝ forte in eo
cogitat vtinā eſſes in tali monte tūc
velles bene effugere manus inimico
rū: ita nos ſcū ſumꝰ in terra malaꝝ co
gitationū debemꝰ igit᷑ leuare oculos
mentis cū fiducia cordis ad montem
eternitatis. ſicut hodie canimꝰ in offi
cio miſſe Qui cōfidūt in dño ſic mōs
ſyon nō cōmouebit᷑ in eternū. qui ha
bitat in hieruſalē ciuitate celeſti, vbi
nullus dolor vbi nulla mors vbi nul
la diſcordia vbi nulla ſenectus. Debe
mꝰ igit᷑ ad deū oculos leuare vt mit
tat nobis auxiliū ps. Leuaui oculos
meos in montes vñ veniet auxilium
mihi. Auxiliū meū a domino ꝛc. De
quo legimꝰ hyſtoriā in li. de picturis
ꝙ erat quidā rex potens et diues ha
bens duas ciuitates vnā in tuto et al
to monte et aliā in valle ab inimicis
vallatā et habuit duos filios vnꝰ ha
bitabat cū patre in tuto monte. alius
in valle obſeſſa. leuauitqꝫ oculos fili/
us in valle et clamauit ad patrē pro
auxilio et pater ſcripſit quattuor lr̄as
Prima erat pctm̄ et immunditiā re/
linque ꝛ honeſtatē aſſume ꝛ ſtatim te
liberabo Scd̄a litera erat talis Dili/
ge deū tuū ex toto corde tuo. qm̄ ad
ſilitudinē ſuā te creauit. Tertia litera
erat. ſine amore non poteris ſaluari
ꝓpter carentiā em̄ amoris hō perit.
Quartā literā miſit ſibi ꝑ ꝓpriū filiū
quē habuit apd̄ ſe. et tenor litere erat
talis. De omībus tuis nihil peto niſi
vt me diligas ſicut tuū germanū. Ad
ꝓpoſitū. ille rex diues eſt deꝰ pater q̄
habet ciuitates videlicet celi et mūdi
vna ꝛ tuta i alto loco ſcꝫ mōte ad quē
oclos nr̄os ſubleuare debemꝰ ꝛ auxi
lium petere. hic habuit duos filios ſcꝫ
ieſum xp̄m ꝛ humanā naturā in mūdo
Nunciauit ig᷑ eos pr̄ hūane nature ꝑ
tres nuncios. Primꝰ fuit abraam pa
triarcha cui mādauit ſic vt tenet prīa
litera pctm̄ et immundiciā fuge ꝛ hoc
fecit et filij eius ad multa tp̄a Scd̄us
nūcius fuit moyſes et ille fuit cū dño
in monte ſynai ꝛ accepit tabulā quaſi
lr̄aꝫ ſcriptā digito dei viui et ille prio
nunciauit legē dilectiōis. qꝛ ad imagi
nem dei creatꝰ eſt. vt patꝫ in Geñ. i.
Terciꝰ nuncius fuit hieremias ꝓphe
ta quē deus ſanctificauit in vtero ma
terno qui dixit Sine amore nō pote
ris ſaluari ꝓpter carentiā cuiꝰ homo
perit. Quartā lr̄am miſit ſibi ꝑ ꝓpriū
filiū ſuū de monte eterno qui ip̄m ho
minē redemit ſuo ꝓprio ſanguie ꝛ ille
erat tenor ſue litere de oibꝰ nihil aliđ
peto niſi vt me diligas ſicut tuū ger/
manū et ſic eſt ꝙ debemꝰ oculos ſub
leuare ad deū ſicut ꝓfugi ad montem
in quē fugiamꝰ. Tercio debemꝰ ocu
los ſubleuare vt ꝑſecuti in liberatorē
in quē ſperamus Videmꝰ nāqꝫ ꝙ ho
die paupes iuſti et ſimplices a malis
ꝑſequūt᷑ diuerſimode velut verꝰ he
res filiꝰ abrae a ſpurio iſmahele verꝰ
heres eterni regni eſt iuſtꝰ et iđ eijcit᷑
ſpuriꝰ filiꝰ ancille et hoc oñdit ep̄la
hodierna q̄ ſumpta eſt đ geneſi ꝛ pau
lus ponit eā ꝓ exemplo ꝑſecutiōis iu
ſtoꝝ et ꝯdēnatiōe maloꝝ. đꝛ ꝙ abraā
habuit duos filios vnū de ancil la et
aliū de libera. i. de vxore ꝓpria ſꝫ cum
eſſent ambo puuli iſti pueri vcꝫ yſa ac
verꝰ heres ꝛ liber et iſmael ſpuriꝰ lu
ſerīt in domo ꝛ ſpuriꝰ ꝑcuſſit veꝝ he
redē qđ eiꝰ mr̄ moleſte ferēs et tollēs
filiū ſuū in gremium dixit ad abraam

Tu ꝓmiſiſti mihi qñ deus daret mihi filiū ꝙ tu velles eijcere ancillã ⁊ filiū ei⁹ qꝫ fili⁹ ancille nõ debet eſſe heres cū filio libere tūc abraã dixit ad ancillã tolle filiū tuū ⁊ vade d' domo mea et dedit ei cibaria ꝓ via. Que iuit in deſertū et voluit ire in egiptum et errauit in deſerto et nõ habuit aquam nec aliquid ad bibendū ꝑ triduū Ita fuit deſperata ꝓpter penuriã aque ꝙ voluit relinquere filiū ibi ſub arbore et recedere. ſed puer clamabat poſt matrē. et mota ſunt materna viſcera. et reuerſa ad puerū et lacrimata eſt ⁊ leuauit oculos ad deū et orauit. Tūc miſit angelū ſuū qui eduxit eã ad fontem in deſerto et ibi habitauit ad multos annos et fili⁹ accepit vxorem de egipto et creuit in gentē magnã ⁊ iſti dicebant' iſmahelite et iſti ſemꝑ ꝑſeq̄bantur filios abrae qui fuerunt veri heredes: Et iõ dicit apl's. in hac epl'a Ita ⁊ nūc oĩs iuſt⁹ ⁊ penitēs eſt verus heres ſed iuſti et boni veri heredes a ſpurijs. i. a peſſimis ꝑſequuntur. ſed veniet hora i die iudicij ꝙ ancilla et filius eius eijcient'. i. corpus ⁊ aĩa ad deſertū eterne damnatõis vbi ſuſtinēt ſitim ⁊ nõ habent aquã mie ⁊ verus heres iuſt⁹ et penitens manet in hereditate pr̄is. liberi ſum⁹ qua libertate xp̄c nos liberauit. idõ oĩs hõ qui eſt ſine peccato eſt liber et heres et oĩs peccator expellit'. idõ oĩs iuſt⁹ et penitēs ſi ꝑſequit' ſubleuet oculos ſuos ad dn̄m deū noſtrū et liberabit eū. Quarto dico ꝙ debemus oculos ſubleuare ad deū velut triſtes in ꝯſolatorem in quē gaudeam⁹ vt oſtēdit introitus miſſe Letare hieruſalē ⁊ cõuentū facite om̄es qui diligitis eã. et iſta leticia venit ex antiqua lege. quia hieruſalē fuit deſtructa poſtea reedificata et poſt captiuitatē reuocauit neemias omnē populū diſperſum ⁊ ait verbū ꝑ̄allegatum. Letare ir'l'm. Ita ſancti pr̄es hodie in roma vbi eſt mater toci⁹ eccl'ie ⁊ magna leticia ſpūalis qꝫ celebrat papa miſſam in eccl'ia que dicit' ad ſanctã crucem in hieruſalē) et poſt miſſam habet roſam de auro in quã infundit vinū cū balſamo ⁊ bibit. ⁊ tūc nobiles romani ſedent ante eccleſiã in equis ꝑcioſis ornati veſtimētis et nobiliori romano quē videt inter eos tribuit hãc roſam qui bibit et tribuit alijs et cū letitia equitant ꝑ totã ciuitatē et hoc inuenerūt ſancti pr̄es qꝫ ſicut eccleſia iam eſt in medio quadrageſime dēt ꝑ ſolacium ſpūale recreari. vt ait poeta Interpone tuis interdū gaudia curis. Vinū et balſamū ſignificãt xp̄m deū et hominē filium et ſpūmſanctū et aurum deū patrem. Ita tres ꝑſone in vnū ſicut aurum vinū et balſamus ergo letemur hodie ⁊ oĩs triſtis leuet oculos ad deum vt ipm ꝯſolet'. ergo ad thema. Cum ſubleuaſſet oculos ieſus ⁊c̄.

Dominica in paſſione. Sermo: xxi.

IEſus aūt abſcõdit ſe Joh. viij. Nos videmus qñ aqua abundãs tranſit in anguſto meatu ſepe ex abundãtia excedit ſuū meatū. ⁊ ſi in vno obſtruitur in alio loco querit exitū. Ita ſpiritualiter homo plenus õmni malitia et dolo ſepe confundit' a iuſto. et ſi in vno cõfunditur et vincit' ꝑ veritatē querit aliam excuſatiõem. et ſi iterū

vincit tunc violenter inuadit iuſtum
Ita malicioſi iudei pleni omni dolo
et inuidia fuerũt p xp̄m ſepe victi et
confuſi et tũc aliam excuſatiõem et in
uentiõem inuenerũt ſed xp̄um vince
re nõ potuerũt. ideo violenter in ip̄m
irruere voluerũt ſed ip̄e ſciebat tp̄us
qñ pati pro nobis debuit et illud ad
huc nõ venit. ideo abſcondit ſe vt ptꝫ
in euangelio hodierno. In illo tp̄e
Dicebat ieſus turbis iudeoꝝ et prin
cipibꝰ ſacerdotũ. Quis ex vobis ar
guet me de peccato. ſi veritatem dico
vobis quare nõ creditis mihi. qui ex
deo eſt verba dei audit. ꝓpterea vos
nõ auditis qꝛ ex deo nõ eſtis reſpon
derũt iudei et dixerũt ei. Nõne bene
dicimus nos qꝛ ſamaritanus es tu et
demoniũ habes reſpondit ieſus. ego
demoniũ nõ habeo ſed honorifico pa
trem meum et vos inhonoraſtis me.
Ego aũt nõ quero gloriam meã eſt q̇
querit et iudicet. Amen dico vobis.
ſi quis ſermonẽ meũ ſeruauerit mor/
tem nõ videbit in eternũ. dixerũt ergo
iudei. Nunc ſcimus qꝛ demoniũ hẽs
abraam mortuꝰ eſt et ꝓphete et tu di
cis. Si quis ſermonẽ meũ ſeruauerit
mortem nõ guſtabit i eternũ nunq̇d
tu maior es patre noſtro abraam qui
mortuus eſt et ꝓphete mortui ſunt.
quẽ temetip̄m facis reſpondit ieſus.
Si ego glorifico meip̄m gloria mea
nihil eſt. eſt pater meus qui glorificat
me quẽ vos dicitis qꝛ deꝰ veſter eſt.
et nõ cognouiſtis eum. ego aũt noui
eum. et ſi dixero qꝛ neſcio eum ero ſi/
milis vobis mendax. ſed ſcio eum et
ſermonẽ eius ſeruo. Abraam pater
veſter exultauit vt videret diem me
um. vidit et gauiſus eſt. dixerũt ergo
ad eum. quinquaginta annos nõ dũ
habes et abraam vidiſti. Dixit eis ie
ſus. Amen amen dico vobis anteq̃
abraam fieret ego ſum. Tulerũt ergo
lapides vt iacerẽt in eum. Jeſus aũt
abſcondit ſe et exiuit de templo ꝛc.
Quo ad thema Jeſus autem abſcon
dit ſe. Nota ꝙ quattuor ſunt abſcon/
dita a nobis que nullus homo perfe
cte ſcire poteſt in hac vita ſed aliqua
ex illis ſunt aliquibus ſanctis reuela
ta de ſpeciali gratia. ſed naturaliter
nullus homo qualitercũq̃ ſanctus
fuerit ſcire poteſt. Primum eſt hora
mortis. ſecundũ dies vltionis. terciũ
eſt pena damnatiõis. quartũ eſt glo/
ria electionis Primũ quod a nobis
eſt abſcõditum quod nos ignoramꝰ
naturaliter eſt hora mortis vñ Eccle
ſiaſtes. Neſcit homo finem ſuum. et
alibi. Nemo ſcit vtrum amore dignꝰ
ſit vel odio. quia nihil certius morte
et nihil incertius hora mortis. Item
Job dicit. Uiro abſcondita eſt via
mortis et hora. et circũdet eum dies
tenebroſitatis. Si enim homines cõ
ſiderarent ꝙ incertiſſima eſt illa hora
vtiq̃ ſe prepararent. Nam qñ homo
eſt iturus de vna ciuitate i aliam et
ibi manſurus eſt tria facit. Prio oia
debita cum debitoribus planat. Ita
et nos quia non habemus hic manẽ
tem ciuitatem ſcd̄m paulum ſed futu
ram inquirimꝰ et nos oportet ire ad
aliam ciuitatem ſiue velimus ſiue no
limus et neſcimus quando. ideo de/
bemus quotidie planare omnia no/
ſtra debita cum deo et proximo.
Scd̄o prouidet de viarũ periculis
vtꝝ vie ſint tute ꝛ ſi ñ ſunt tute acci
pit ꝯductorẽ ita ꝛ via aie cũ egredit̄

nõ eſt tuta ſed latronibus vndiq̄ʒ ob
ſeſſa Si eñ dyaboli latrones inqui/
rebant et inſidiabantur de via anime
xp̄i quando eam emiſit in cruce q̃nto
magis inſidiant᷑ homi peccatori mo/
rienti in mille peccatis Jdeo debemꝰ
in hac vita eã facere tutã per elemoſi
narũ largitionẽ tũc elemoſina ducit
cum cõductu angelico animã ꝑ viã
tutam ad ciuitatẽ futuram vbi eterna
liter eſt manſura. Tercio videmꝰ ꝙ
homo exiens ad aliam regionẽ ꝓuidẽ
tiam facit vnde viuat in ciuitate futu
ra: ita et nos Nã ſcd̄m Johem Opa
illorũ ſequunt᷑ illos Jdeo ſapiens ꝓ
ponit nobis parua animalia que pro
uidẽtiã faciũt et dicit. O piger vade
ad formicã et diſce ab ea prudentiam
que colligit in eſtate vñ viuat in hie/
me Jta apis colligit mel ⁊ laborat in
eſtate nõ requieſcens vt inde viuat
in hieme et illa eſt intentio apis ſed
homo ſupflua rapit. et ideo homines
peccant qui apibus totũ laborẽ ſub
trahunt vt moriant᷑ in hieme. et pro
pter hoc dꝛ Job. xxi. Uade ad iumen
ta ⁊ docent te hanc ꝓuiſiõem exquo
horam mortis ignoramꝰ que abſcon
dita eſt nobis. Legimus exemplũ ꝙ
erat quidã rex potens habẽs ĩ regno
ſuo aduocatũ quem improuiſe voca
uit et depoſuit et in exilium miſit et
ibi maximã miſeriã ſuſtinuit. tandem
aliũ conſtituit et ei fecit ſimiliter. ſed
tercius conſtitutꝰ in loco prouiſionẽ
fecit et multa alia bona collegit et in
aliam ciuitatẽ occulte tranſmiſit Dũ
igitur dñs illum ſimiliter ſicut alios
depoſuit. ille letus ad exiliũ alie ciui/
tatis tranſiuit. qꝛ ibi ſciuit vnde viue
re honorifice potuit. Jta deus pater
cõſtituit nos ſuos aduocatos in hoc
mundo nobis cõmiſit corpꝰ et aiam
⁊ res temporales ⁊ multos depoſuit
improuiſe ideo nos debemꝰ facere ſa
pienter vt mittamꝰ multa bona opa
ad futurã ciuitatẽ vnde viuamus ho
norifice eternaliter. Scd̄m qd̾ a no/
bis eſt abſconditũ eſt dies extremi iu
dicij. vnde ait Math. xxviij. De illo
die nemo ſcit neq̄ʒ angeli neq̄ʒ hoies
neq̄ʒ electi. id̃ ꝑmonet ſaluator dicẽs.
Uigilate ergo qꝛ neſcitis neq̄ʒ horã
ſcʒ extremi iudicij Ad vigilãdũ ergo
docent nos parua aialia que vigilãt
qꝛ damnũ ignorant ⁊ p̄cipue quattu
or aialia. Primũ eſt paſſer in tecto.
vñ ait Dauid pſ. Uigilaui ſic paſſer
ſolitariꝰ. Paſſer qñ habet oua ⁊ pul
los ſemꝑ vigilat. ne niſus improuiſe
veniat et pullos ſuos et ipm̄ rapiat:
Jta et nos vigilare debemꝰ ne xp̄us
veniat et ad iudicium nos improuiſe
rapiat. Secundũ aial eſt pauo. nam
quãdo dormit de nocte tunc quãdo
euigilat cito clamat. quia timet ꝙ ali/
quis veniat et ipm̄ improuiſe rapiat.
Tercium animal eſt grus. vnde di/
cunt naturales ꝙ quando grues vo
lant de nocte ſedentes cuſtodes ſtan
do ad vigilandum ponunt ne lupus
improuiſe veniat et damna eis infe/
rat. Jta et nos debemus ſemꝑ ſtare
in cuſtodia ad vigilandum in bonis
operibus. ne lupus id eſt dyabolus
nos improuiſe rapiat et ad iudicium
pertrahat. Quartum animal eſt phi
lomena que vigilat in nocte ⁊ cantat
et nõ manet diu in vno ramo ſed de
ramo in ramũ volat ne bufo aſcẽdat
et im ꝓuiſe apprehẽdat et damnũ infe
rat Jta ⁊ nos debemꝰ ramos vtutũ

aſcendere deũ laudare ⁊ in virtutib⁹
vigilare ne buſo malaꝝ tentationum
nos apprehendat et improuiſe ad iu
diciũ ꝑtrahat. Jdeo dico ꝙ illa dies
extremi iudicij eſt a nobis abſcondi/
ta. ideo debemus quotidie vigilare
et ire de virtute in virtutem. Terciũ
qđ a nobis eſt abſconſum eſt pena in
fernalis eu eterne damnatiõis quã
mali nõ conſiderãt. Unde ait dñs in
euangelio Luc. Uidens deus ciuita
tem fleuit ſuꝑ illam et ait: Quia ſi co
gnouiſſes ⁊ tu bene fleres que modo
abſcondita ſunt ab oculis tuis. q꞉ ve
nient dies in te qñ inimici tui vndiqꝫ
circũdabunt te. vnde ait illud idẽ de
reprobis qui nõ ꝯſiderant penã eter
ne damnatiõis. Qñ eñ peccator pec
cat mortaliter tũc infernus aperit os
ſuũ cõtra eum et deuoret eum. et niſi
miſericordia ⁊ paciẽtia dei peccato
rem expectaret ipm viuũ cũ corpe et
anima deuoraret Huius legim⁹ figu
ram iij. Regũ. Abſolon filius regis
dauid habuit duos ſeruos qui ipm of
fendebãt fortiter ꝓpter qđ miſit alios
ſeruos et iuſſit illos duos interfici ſed
ipi fugerũt et in deſerto in quodã pu
teo ſe abſconderũt. et mulier quedaꝫ
velamen expandit ſuꝑ puteũ et ibi la
tuerũt quouſqꝫ querentes receſſerũt
et tandem ira filij regis placata eſt et
ad gratiã ꝑuenerũt Jta ſpũaliter ds
pater in deitate habet filiũ ieſum qui
dicit᷑ filius regis altiſſimi qui ſatis eſt
mitis ſuꝑ ſeruos ſuos. i. fideles. ſꝫ qñ
ipm nimiũ offendũt tũc interdũ mit/
tit angelos vt peccatores occidant.
tunc peccator recognoſcens ſe offen
diſſe deũ debet ſe abſcondere in fon/
te penitẽtie et ibi ieiunare ⁊ orare tũc
miſericordia dei. expandit velamen
protectiõis quouſqꝫ ira dei placatur
et recipiat peccatores in grãz ne eter
naliter cõdemnent᷑. et ideo patet ꝙ
ira dei ⁊ pena eſt a nobis abſcondita
ideo penitẽtiã agam⁹ eã vt euadam⁹
Quartum qđ a nobis eſt abſconditũ
eſt electio beatoꝝ ſed tũc poſt mortẽ
et in vltimo iuditio clare manifeſtabi
tur. Unde ait Sapiens. Stabunt in
ſti in magna conſtãtia aduerſus illos
in die iudicij qui eos hic tribulauerũt:
et dicent impij. Et quõ cõputati ſunt
inter fideles dei et inter ſanctos. Hi
eñ ſunt quos aliqñ habuimus in de
riſum ſed tale gaudiũ eſt a nobis mõ
abſcõditũ ita ꝙ nullus ſcit vtꝝ dign⁹
ſit. vnde in pš. Ꝙ magna multitudo
dulcedinis tue quã abſcondiſti timẽ/
tibus te: Quis aũt ad tale gaudium
ſit aſſumendus in die iudicij hoc ab/
ſconditum eſt a nobis. Nam videm⁹
ꝙ multi boni cadũt in peccatũ morta
le et in eo moriunt᷑. ⁊ multi mali reſur
gunt et ad ſtatum bonũ cõuertuntur
et ergo finis eſt complementũ boni/
tatis. et tñ ꝑ tria ſigna põt cognoſci
quis debeat ad gaudiũ ſempiternum
aſſumi et eligi Primũ ſignũ eſt dei ca
ſtigatio ⁊ cum homo paciẽter ſuſtinet
vnde ait Amos iij. Ego vos cogno/
ui ex omnib⁹ nationibus terre et id/
circo viſitabo ſuꝑ vos omnes iniqui
tates veſtras vt poſſum vos aſſume
re ad glĩaz. Sap. xvi. Jn breui turba
ti habẽtes ſignum ſalutis. Secundũ
ſignũ eſt omnis delectatio vt quãdo
delectat᷑ in bono proximi et ipm dili
git propter deum. vnde ait Joh. Jn
hoc ꝯgnoſcẽt filij dĩ ad glĩaz mõi ſi dili
gim⁹ frẽs ⁊ q ñ diligit manet i morte

Tercium ſignū ad gaudiū eligendū
eſt peccati deteſtatio vt habeat horro
rem peccatoꝝ in cōſcientia et cum vi
derit alios peccare ꝙ ſibi multum di
ſpliceat. vñ dr in pſ: Perfecto odio
oderam illos inimici facti ſunt mihi.
per hec tria ſigna cognoſcit̃ ſumendꝰ
ad gloriam et ideo querit dauid i pſ.
Quis aſcendet in montē domini aut
quis ſtabit in loco ſancto eius. Inno
cens manibus et mundo corde qui ñ
accepit inuanū animam ſuā. ideo iſta
quattuor ſunt nobis abſcondita dies
mortis. dies iudicij. quis damnandꝰ
aut quis ad gloriam aſſumendus: et
ergo ad thema Jeſus abſcondit ſe ⁊c̄.

Dominica palmaꝝ
Sermo. xxij.

Dicite filie ſyon. ecce rex tuꝰ
venit tibi Math: xxi. Nota
ꝙ apud antiquos facta et ꝓbitates
ſolebāt laudari et hoc ꝓpter tres cau
ſas. Primo vt ipſis de ſuis ꝓbitatibꝰ
graciaꝝ actio exhiberet̃. vñ Grego.
Non eſt dignus de dandis qui non
reddit grates de datis. Scđo vt lau
datores in poſterū reddant̃. vnde ait
Poeta. Virtus laudata creſcit ⁊ hoc
patet de dauid. i. Reg. qñ ipſe fecit vi
ctoriam cōtra goliam omnis populꝰ
ipm laudabat ⁊ rex poſuit eum ſuper
equum ſuū et duxit eum per totam ci
uitatem in regalibus veſtibus ⁊ mu
lieres et pueri clamabant. Saul per
cuſſit mille et dauid decē milia in mi
libus ſuis. Tertio vt alios ad ſimilia
opa virtuoſa valeant excitare. vt ptꝫ
qꝛ troiani laudabāt herculē militem
fortiſſimū qꝛ multa bona eis fecit pro
eis pugnando. Ideo romani lauda
bant pompeium cuius imaginem ex
ere erexerūt et in multis honorauer̃t
ꝓpter beneficia que ab ipo acceperūt
et ſcđm hoc iudei a xpo multas virtu
tes et mirabilia audierūt et viderūt
Nam cecos illuminauit mortuos ſu
ſcitauit. leproſos mūdauit. infirmos
curauit: et ideo teſte conſcientia eorū
laudes ⁊ honores impendere ſibi vo
luerūt. et hoc patet in hoc euangelio
qđ hodie legimus ante ꝓceſſionem ⁊
paſſionē et ſcribitur Math. xxi.
Cum appropinquaſſet ieſus hieroſo
limis in die palmarū de mane et ve
niſſet bethſage ad villam que fuit in
monte oliueti in pede montis. tunc
miſit duos de diſcipulis ſuis dicens.
Ite in caſtellum qđ contra vos eſt.
hieruſalem vocauit caſtellū et non ci
uitatem: qꝛ ciuitas apud antiquos
fuit libera. ſed ipſi libertatem propter
peccata ꝑdiderūt et ideo dixit Ite in
caſtellum et ſtatim inuenietis aſinam
alligatam et paruulum cū ea Aſinum
habebant ꝓpter paupes qui non ha
bebant equos vel mulos vel ꝓprios
aſinos. Nam ciuitas erat in monte ſi
ta et paupes qui habebāt opus acce
perūt aſinam vel equā et lignū duxe
rūt et dederūt ſibi ad comedendū et
ad locū cōmunem ipm ligauer̃t dixit
ergo eis. Ite ſoluite et adducite mihi
ſi quis vobis dixerit quare ſoluitis
dicite. Dominus his opus habet et
confeſtim dimittet vos. Hoc aūt to
tum factū eſt vt adimpleretur qđ di
ctum eſt ꝑ ꝓphetam Iſaiam dicentē:
Dicite filie ſyon ecce rex tuus venit
tibi māſuetus ſedens ſup aſinā ⁊ filiū
eius ſubiugalem ꝓpter humilitatem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Euntes aūt diſcipuli, fecerūt ſicut pre ceperat eis ieſus, et adduxerūt aſinā et pullum. i. paruulum ⁊ impoſuerūt ſup eos veſtimenta ſua et eum deſup ſedere fecerūt. Plurima autē turba ſtrauerūt veſtimenta ſua in via qui venerāt de alijs ciuitatibus propter feſtum ſolenne. et multa bona de ieſu nazareno audierūt et ideo hoc fecerūt alij aūt cedebant ramos de arborib⁹ et ſternebant in via Turbe aūt que p̄cedebant et que ſequebant̄ clamabāt cantando. Oſanna. i. ſalua nos fili dauid regis noſtri. benedict⁹ qui venit in nomine dn̄i. Ex his verbis eſt ſciendū q̄ turba hodie xp̄m honorauit in quattuor. Primo in veſtimētis proſternendo. Scd̄o in ramis p̄ijciē do. Tercio in floꝛib⁹ portādo. Quarto in benedicendo. ita ⁊ nos debem⁹ hodie xp̄m honorare. primo in veſtimentis penitētie et dilectiōis. ſcd̄o in ramis palmarū et oliuarū. tercio in floribus virtutum ⁊ exultatōis. quarto in laude benedictōis Primo dico ſic q̄ vnuſquiſq̧ noſtrū hodie debet xp̄m honorare in veſtimētis penitentie et dilectiōis. Nam de veſtimento penitētie legimus in ſcolaſtica hyſtoria qn̄ aliqua mulier fuit ꝯprehenſa in fornicatiōe tūc aliquib⁹ faciebant graciā et aliquas ſcd̄m p̄ceptum lapidabant. ſed ille mulieres quibus fuit facta gr̄a portabāt veſtimenta ſciſſa ⁊ totum corpus cū capite velabant. et iſta veſtimēta erāt nigra et ex vtraq̧ p̄te pendebant manifeſte vſq̧ ad terram ⁊ ita velate erāt i facie q̄ vix videre poterāt greſſum viaꝝ. Ita aīa que peccauit mortaliter eſt adultera apud deū cui ē deſpōſata ī baptiſmo per anulum fidei. vnde ſentētia dampnationis et mortis eterne eſt ianua a deo prolata. vn̄ Ezech. Anima que peccauerit mortaliter ip̄a morietur. Debet igitur talis anima d' bona voluntate ſe caſtigare et accipere in corde veſtimentū penitētie nigrū in hūilitate et ſcindere p̱ amaritudinē cōtricionis. Vn̄ ait Johel. Scindite corda veſtra et nō veſtimenta vr̄a et velate om̄es ſenſus corpis veſtri ſcʒ viſum auditum guſtum tactū et odoratum ne in illis amplius offendas creatorem tuū Cum igitur accipis hūilitatem in recordatiōe peccatoꝝ tuoꝝ impendis honorem xp̄o. et reſtituet tibi gr̄am quā amiſiſti. vt ait Ezech. Anima que reuerſa eſt de via ſua mala ip̄a viuet et nō morietur p̱ lapidatiōem eterne pene. Scd̄a veſtis in q̄ debemus xp̄o obuiare eſt dilectionis et iſta veſtis eſt viridis. vnde legim⁹ q̄ romani depinxerūt dilectiōem ad modū iuuenis cū viridi veſtimento et facie lata et capite erecto. in cuius fronte ſcriptū erat aureis literis Hiems et eſtas. latus eius apertū erat ⁊ in corde ſcriptū aureis literis. longe et prope. in fimbrijs veſtimenti aureis literis vita et mors. Ita ſpiritualiter imago fuit depicta ad modū iuuenis pulcerrimi. q2 dilectio ſemp̱ debʒ eſſe quaſi florens iuuentus et nunq̧ ſeneſcere. vnde ait Sapiens. Ne derelinquas amicum in neceſſitate ita homo diligens deū. deū debet in proximo diligere ſibi in neceſſitate ſubueniendo. Itē in fronte nanq̧ erat ſcriptum literis aureis. hiems ⁊ eſtas in ſignū q̄ verus amicus in dilectiōe vera nō dimittit illum quē amat i hieme

aduerſitatis et in eſtate ꝓſperitatis /
ita et nos xp̄um debemus diligere in
aduerſitate et ꝓſperitate . Unde ait
Job. Si bona ſuſcepimus de manu
domini. mala aūt quare non ſuſtinea
mus. Item in corde fuit ſcriptum lon
ge et prope aureis literis in ſignū qui
diligit ſe qn̄ prope eſt diligat eum ſi lō
ge eſt. ſed multi diligunt in facie dum
ſunt prope. ſed longe id eſt a tergo de
trahunt. Unde Poeta. Qui mel in
ore gerit et me retro pungere querit.
Eius amicitiā nolo mihi ſociam. Itē
latꝰ eius apertū eſt in ſignū ꝙ qui di
ligit debet ſuo dilecto ſuum cor ſemꝑ
reuelare. ita et nos debemus xp̄o cor
noſtrū in contritiōe et ꝯfeſſione reue
lare ſicut vero dilecto qui nos diligit
vnde ait Joh . in apoc̄. Qui dilexit
nos et lauit nos a peccatis in ſangui
ne ſuo Item in fimbria veſtimenti eiꝰ
fuit ſcriptū aureis literis vita ⁊ mors
in ſignū ꝙ qui veraciter diligit diligit
in vita et in morte qd̓ patet de maria
magdalena que xp̄m dilexit ⁊ i domo
pharisei vnxit ⁊ lacrimis pedes lauit
et crinibus terſit ad quā xp̄c ait Di/
miſſa ſunt tibi peccata multa vn̄ mul
tum dilexiſti et ſicut ip̄m i vita dilexit
ita et in morte diligenter in ſignum di
lectiōis queſiuit. ⁊ ſic patet ꝙ xp̄m de
bemus hodie honorare in duplici ve
ſte videlicet penitentie et dilectiōis .
Scd̓o dico ꝙ xp̄m debemꝰ hodie in
ramis arborū honorare ꝓiiciendo ad
pedes eius . due arbores ponunt̄ in
euangelio ſcʒ oliua et palma. oliua ſi/
gnificat miſericordiam. qui eñ miſeri
cors eſt floret ſicut oliua vnde cō mē
dat ſapientia miſericordem hoiem di.
Quaſi oliua ſpecioſa in campis. nam
oliua ſemꝑ retinet ſuū viror em tam
in hieme ꝙ̄ʒ in eſtate . ita miſericors
floret hic in gratia ⁊ i futuro in gloria
Et legimꝰ ꝙ ſalo. fecit portas templi
iſrem d̓ oliua qn̄ iſrm tēplū edificauit
domino in ſignū ꝙ quicūqʒ voluerit
ire ad portam templi celeſtis hieruſa
lem oportet ip̄m eſſe miſeritordem in
hac vita: ergo omnis miſericors ho/
norat hodie xp̄m portans ramū oli/
ue in manibꝰ ſicut columba quā noe
emiſit de arca portauit ramū oliue vi
rentibus folijs . vt habet̄ Gen̄. viij .
Ita miſericors tempꝑe inundationis
aquarū. i. tribulationū in die iudicij
recipiet̄ a xp̄o letanter. qꝛ hic ip̄m ho
norauit in miſericordia . Scd̓a arbor
ponit̄ in euangelio de cuius ramis ꝓ
iecerunt . i. palma . Palma ſignificat
vitam bonā ⁊ honeſtam. vnde ait aīa
in Canti. Aſcendā in palmā et appre
hendā fructus eius hec palma habet
ramos multos: habet ramū paciētie
habet ramū obedientie . habet ramū
dilectiōis et cōſtantie habet ramū pe
nitentie . habet ramū caſtitatis . Cū
ramo obediētie honorauit deū abraā
qui voluit deo obedire et ꝓprium fili
um occidere et deo offerre . vt patet
in Gen̄. Cum ramo pacientie hono/
rauit deū iob. Qui oīa ꝑdidit tn̄ pa
cienter dixit. Dn̄s dedit dn̄s abſtulit
ſicut dn̄o placuit ita factū eſt ſit nomē
dn̄i benedictū. Cum ramo dilectiōis
honorauerūt xp̄m diſcipuli qui mor
tem ꝓ eo ſuſtinuerūt Cum ramo con
ſtātie ſancti martires xp̄m honoraue
rūt vt patet de martirio martirū de
ſancto ſtephano laurentio . Cum ra/
mo penitētie honorauerūt xp̄m ſancti
cōfeſſores qui ieiunauerūt orauerūt

tum cilicijs corpa afflixerunt ꝓpter
deū. Cum ramo caſtitatis honoraue
runt xp̄m ſancte virgines que ꝓpter
xp̄m virginis filiū virginitatem vſqꝫ
ad mortem ſeruauerūt. Patet ergo
ꝙ turba xp̄m honorauit cum ramis
de oliua et de palma. ita et nos de mi
ſericordia .i. oliua et palma .i. vita bo
na. Tertio debemus xp̄m cum turba
honorare cū virtutū floribus. quia
ipe eſt flos virginitatis. vt ipe ait in
Canti. Ego flos campi et liliū cōualli
um Sed hodie quattuor genera aīa
lium inhonorant xp̄m florem virtu/
tum cū quattuor malis floribus. Nā
ipochrite inhonorant eū flore q̄ cre/
ſcit in ſcirpo: De quo ait Job. Nun/
quid pōt viuere ſcirpus .i. beiſe ſine
humore aut carectum .i. ſchnitgraß
ſine aqua cum ipe ſit in flore nec pōt
manu carpi et ante oīnes flores cre/
ſcit. ſcirpus exterius viret et interius
vacuus. ita ipochrita floret mūdō et
nō deo. qꝛ ſua opera facit hominibꝰ
intuenda Non pōt in flore manu car
pi qꝛ nō pt ipochrita argui quin ſiat
impaciens: et ideo ſunt quaſi flores
depicti qui apparent et tn̄ nihil ſunt.
De quo legimꝰ iij. Reg. v. Fecit ſalo
mon in domo domini flores depingi
qui ſplendebāt ſed tn̄ quaſi nihil erāt
Secundi qui hodie obuiant xp̄o flo
ri cum floribus carnalis delectatiōis
ſeu dilectiōis ſunt laſciui. De quibus
Iſaie. dꝛ Omnis caro fenū et omnis
gloria eius quaſi flos feni exiccabitur
Fenū tempe mortis et flos eius dele
ctatiōis decidit. vnde dixerūt impij
deū nō cognoſcentes Sap. ij. Non
ptereat nos flos tempis coronemus
nos roſis anteq̄ꝫ marceſcant. Tercij
qui hodie xp̄m inhonorant cū malis
floribꝰ terrene cupiditatis ſunt aua
ri. Unde Jacobꝰ. Glorietur aūt hō
in ſua pietate Nam orit ſol iuſticie in
die mortis et in die iudicij cum ardo
re diuine vltionis et cadit flos auari
tie. Quarti qui hodie virgineū florē
inhonorant ſunt ſupbi. De quibꝰ ait
Niere. lxviij. Date moab florem ſup
bie qꝛ florens egredietur improuiſe
ſicut flos qui cadit ante tempꝰ. ita ſu
perbus homo cadit ex improuiſo de
flore ſue ſupbie in profundū lacus for
nacis. vnde legit de nabuchodono/
ſor i libro Daniel. iiij. ꝙ nabuchodo
noſor rex in ſupbia ſua deambulauit
in pallatio ſuo et exaltatus in ſupbia
ait intra ſe Ego nabuchodonoſor edi
ficaui mihi ciuitatem babilonie inde/
corem regni mei et florem fortitudis
mee. et ꝓpter hoc eiectꝰ eſt de regno
velut qui deijcitur de ſtipite in terrā
et conculcat. Ita accidit hodie mul/
tis quoꝝ cor eleuatur in ſupbia et flo
rent in fortitudine corpis et tpe mor
tis ꝓijcitur flos talis in ſterquiliniū
eterne mortis, et ſic obuiant domio
quattuor genera hominū hodie cum
quattuor malis floribus vt ypochri
te luxurioſi auari ⁊ ſupbi ꝛc. Quarto
dico ꝙ turba hodie honorauit xp̄m i
laude exultatiōis cantādo. Benedi/
ctus qui venit in nomine dn̄i. vt ptꝫ
in euangelio. Turbe que ſequebant
et que p̄cedebāt clamabāt. benedictꝰ
qui venit in noīe dn̄i. Ipe eſt benedi
cendus qꝛ venit ad nos omnes ſuos
fideles benedicēdo. hic ꝑ gratiā et in
futuro ꝑ gloriam. Ipe eīn erāt ille de
quo p̄dixit pater ad abraam ante ad
uentum xp̄i quindecim centū annoꝝ

et vltra In ſemine tuo benedicentur
omnes tribus terre. Nam propter
peccata hominū terra fuit maledicta
ſed p xp̄m benedicta vt patet Gen̄ .i.
Maledicta terra in ope tuo et ido hō
natus de terra nutritus d̄ terra incur
rebat eandē maledictionē: et ideo illō
verificando ſpū ſancto inſpirate cla/
mabant Oſanna .i. ſalua nos a male
dictiōe q: benedictiōem dare voluit
omnib⁹ iuſtis. et maledictiōem oib⁹
malis. vt pꝫ Gen̄. vbi legimus q̄ pa
triarcha iacob habuit duodecim fili/
os qui acceſſerūt ad patrem vt accipe
rent ab eo benedictiōem quib⁹ oib⁹
benedixit preter dan cui maledixit di
cens Fiat dan quaſi coluber et ſerpēs
venenoſus mordens et hoc propter
ſuam malitiā: q: parentes nō honora
uit. Ita ſpūaliter cum omnes filij dei
in die iudicij accedūt ad patrē glorie
vt accipiant benedictiōem celeſtem
tūc omnes benedicet p̄ter peccatorē
qui deū n̄ honorauit nec ip̄m laudat
et illum maledicet. ideo cum turba de
bemus xp̄m honorare. et benedictus
qui venit in nomine dn̄i. decantare
vt cum om̄ibus electis in die iudicij
valeamus ad benedicēdū ſtare ergo
quo ad thema; Dicite filie ſyon ecce
rex tuus venit: occurre ei cum veſti
mentis penitētie et dilectionis cū flo
rib⁹ virtutum cum ramis miſericor/
die et pietatis et canticis leticie et be
nedictiōis vt nos benedicat hic et in
futuro amen.

In cena domini
Sermo. xxiij.

Exemplū dedi vobis vt q̄ſ/
admodū ego feci ita et vos
faciatis. Ioh. xiij. Nos vi/
demus qū aliquis bonus et fidelis
amicus ab amico debet recedēre ſolet
ſibi aliqd̄ clenodiū relinquere vt p⁹
receſſum habeat de eo cogitare. ita
xp̄c dn̄s noſter q̄ venit ad nos tanq̄
amicus ad amicū nos viſitare vt ait
in ps̄. Quia viſitauit nos oriens ex
alto. Volēs a ſuis amicis de hoc mū
do recedēre exemplū ſue memorie vo
luit nobis hic relinquere vt ait in ps̄
Memoriā fecit mirabilium ſuoꝝ mi/
ſericors et miſerator dn̄s et de hoc d
cit in euāgelio. Ante diē feſtum
paſche ſciens ieſus q: venit hora e⁹
vt tranſeat ex hoc mundo ad patrem
cum dilexiſſet ſuos ſanctos diſciplos
vſq̄ in finem dilexit eos qui ſecū erāt
in hoc mundo fecit cenam hodie ſuis
diſcipulis dilectis apoſtolis. et cena
facta cū iam dyabolus miſiſſet in cor
ſymonis ſchariotis iude vt traderet
eū principibus ſacerdotū pro trigin
ta argēteis et hoc fecit heri ſcꝫ i quar
ta feria. et propterea mlti hoies quar
ta feria non comedūt carnes eo q̄ ca
ro xp̄i vendita fuit quarta feria. Sci
ens aūt ieſus q: omnia dedit ei pater
in manus. et q: exiuit a deo et ad deū
vadit in aſcenſiōe ſurrexit a cena vo/
lēs nobis dare exemplū humilitatis
ponit veſtimēta ſua .i. ſupiorem tuni/
cam que fuit ſicut veſtimentū pegri/
norū. Dicunt aliqui et ſubdunt illam
tunicam quā habuit tunicā eſſe incō/
ſutilem et illam ſupiorem exuit et po
ſuit de ſe et lintheo vel manutergio p̄
cinxit ſe et miſit aquam in peluim quā
hoſpes tradidit eis ad lauandū ma/

nus et cepit lauare pedes diſcipuloꝝ
ꝛ extergere lintheo quo erat precin
ctus Venit ergo ad ſymonē petrum
ad lauandū ſicut alios iam lauit et di
xit petrus retrahendo pedes . et ego
nō ſum dignus reſpōdit dn̄s et dixit
Quod ego facio tu neſcis modo . ſci
es aūt poſtea tunc dicam tibi quare
ego facio . dicit ei petrus Domine tu
non lauabis mihi pedes in eternū . i.
nunꝗ᷑ . reſpondit dn̄s . Si nō lauero
te hic ꝑ grāꝫ nō habebis mecū partē
in regno eterno . tūc extendit petrus
pedes et ait . Dn̄e nō tantū laua mihi
pedes . ſed et manus et caput vt ma/
gnam partē habeā tecū . dicit ei ieſus
Qui lotus eſt non indiget niſi vt pe/
des lauet ſed eſt mūdus totꝰ . et vos
mundi eſtis ſed nō omnes . et hoc di/
xit propter iudam qꝛ ſciuit ꝙ iam tra
didit eum ꝛ ideo ait . Non eſtis mūdi
omnes Poſtꝗ᷑ lauit pedes coꝝ acce
pit veſtimēta et cum ſedebat iuxta di
ſcipulos ad mēſam que fuit rotunda .
dixit eis . Scitis quid fecerim vobis
quare laui veſtros pedes dixerīt . Nō
dixit Vos vocatis me magiſter ꝛ do
mine ꝛ bene dicitis ſum etenī ſi ego
laui veſtros pedes magiſter et dn̄s . ꝛ
vos debetis alter alterius lauare pe
des . Exemplū enī humilitatis . i hoc
oſtendit vobis quēadmodū ego feci
vobis et vos faciatis Nota ꝙ chriſtꝰ
nobis hodie dedit quattuoꝛ exempla
Primo exemplū dilectionis . ſc'do ex
emplū munditie in lauando . Tertio
exemplū humilitatis in miniſtrando
Quarto exemplū vocatōis in ꝑdicā
do Primo xp̄c dedit nobis exemplū
mundicie in lauando . nam ip̄e eſt mū
dus . iō nullū immundū vult habere
in ſuū conſortiū . Unde pſ̄ . ambulās
in via immaculata hic mihi miniſtra
bat Debemꝰ igit̄ anteꝗ᷑ corpus xp̄i
in cena altaris accipiamꝰ a quattuoꝛ
maculis lauari Prio a maculis male
cogitationis debemus coꝛ noſtrum
lauare . Unde ait Iſaias . Lauami
ni mundi eſtote auferte malum cogi
tationū veſtraꝝ ab oculis meis : nam
cogitatio mala denigrat aīaꝫ ſicut cā
dela album parietem ꝗuis nō cōbu/
rit murū album tn̄ maculat . ita mala
cogitatio ideo debemꝰ aīam lauare .
vn̄ Greg : ꝗuis macula venialis pec
cati cogitatiōis non ſeparat a deo . tn̄
retardat et ſi in iſta vita nō abluitur
ꝑ aquā cōtritōis opoꝛtet vt in purga
toꝛio lauet̄ . ſed tn̄ cogitatio mala qn̄
homo ſtatim reſiſtit nō eſt peccatum
ſed meritum . Unde maximus in ſer/
mone quociens reſiſtis totiēs coꝛona
beris . Greg . Cogitatio quantūcūꝗ᷑
mala mentē nō polluit : ſi ratio huma
na nō cōſentit . Sc'do debemus nos
lauare ab immūdicijs male oꝑatiōis
vt ait Iere . Laua a malitia coꝛ tuū
nam macula male oꝑatiōis maculat
coꝛ et delet faciē aīe . Sicut videmus
ꝙ imago depicta ad parietē interdū
ita maculat̄ ꝙ non poteſt videri . ita
operatio mala maculat faciē anime :
et idō ſacerdos anteꝗ᷑ accedat ad al
tare primo lauat manus ꝛ ante eleua
tiōem et conſecratiōem lauat ſolū di
gitos quibus tractat hoſtiā . in ſignū
ꝙ quilibet accedens ad ſacramentū
debet ſe lauare a peccatis oīmibus tā
venialibꝰ ꝗ᷑ moꝛtalibꝰ Un̄ legimus
figurā in libro Regū . ꝙ oza ſacerdos
acceſſit ad templū et tetigit arcam in
qua fuit tabula moyſi quam dn̄s ſibi

dedit in mōte ſinai cū decem ꝑceptis
et virga aaron que floruit cōtra natu
ram. et manna et immediate ꝑcuſſus
eſt a dn̄o et acceſſit ante arcam ⁊ ma
nus eius aruerūt et iudei aſſignāt ra
tiōem ꝙ dn̄s ita ꝑcuſſit eū ꝙ in pn̄te
nocte dormiuit cū ꝓpria vxore. et ſic
acceſſit immūdus Ecce ſi dn̄s ꝑcuſſit
illum qui arcam tetigit immundus.
cum propria vxore dormiēdo. q̄nto
magis ꝑcutiet illos in futuro iuditio
qui accedūt cum multis malis opati
onibus. ſed tn̄ deus hodie miſericors
eſt et ſuꝑ hoc nō debemꝰ peccare:
Tertio debemus nos lauare a malis
locutiōibus. et quidquid ore pecca/
uimus ſcʒ detractiōe Nam detracto
res inuidioſi aſſimilant canibꝰ Mat.
x. Nolite ſanctū dare canibus Quar
to debemꝰ nos lauare anteq̄ʒ acceda
mus a peccatis intentiōis. vn̄ dauid
in pſ: petens dn̄m dicit. Laua me ab
iniuſticia mea et ſuꝑ niuē dealbabor.
Et ideo figuram legimus in Exodo:
ꝙ moyſes fecit lauatoriū ante taber/
naculū de ere et ſupius ſpecula mag
vt intrantes tabernaculū inſpicerēt
ſpecula magna vtꝫ in eis alique ma/
cule eſſent vt illas delerent ita ⁊ nos
anteq̄ʒ aīa exeat d̓ domo corporis ⁊ an
teq̄ʒ vadat ad altiſſimū montē debet
ſe in ſpeculo ſcʒ xp̄o mūdare. et in aq̄
contritiōis lauare. ideo exemplum
mūditie accipiamꝰ hodie a xp̄o ergo
voluit pedes diſcipulis lauare ⁊c̄.
Secūdo debemus a xp̄o accipere ex
emplū dilectiōis quod oſtendit in ce
nādo. Unde in hac cena reliquit no
bis memoriam ſue dilectiōis in altiſſi
mo ſacramento qd̓ hodie cōſecrauit
dicens. Accipite et comedite. hoc eſt
corpus meū Nam in ſacramento iſto
eſt quadruplex dignitas que i hoſtia
ſunt manifeſta. in hoſtia eſt albedo. q̄
debet eſſe ex puro tritico. in ſignū ꝙ
accedens debet eſſe in virtute caſtita
tis. Item in hoſtia rotunditas que ſi
gnificat diuinitatē q̄ ſicut rotundū
non habet principiū neq̄ʒ finem. Sic
deitas que eſt ſub ſacramento ſic etiā
in aīa ſub corpore q̄ntum eīn corpus
ledit̄ et corpus comedit̄ tn̄ aīa inui
ſibilis ⁊ inpalpabilis eſt ita dītas ſub
hoſtia; Item in hoſtia eſt imago xp̄i.
in ſignū ꝙ digne ſumens in corpus
xp̄i imprimit̄. ſicut corpus amantis
cum amato. Unde ait apl̄s. in eandē
imaginē tranſformamur de claritate
in claritatem. Itē in hoſtia eſt deſcri
ptio literarū. in ſignū ꝙ qui digne ac
cipit ſcribit̄ ad librū eterne v. te. Un̄
ait dn̄s diſcipulis digne ſumentibus
Gaudete q̄ nomina vr̄a ſcripta ſunt
in libro vite. Et ſic ptʒ ꝙ hodie a xp̄o
recipimus exemplū dilectiōis in ce/
nando vbi nobis reliquit ſuū corpꝰ
et ſanguinē in memoriā paſſiōis. Ter
cio xp̄c nobis hodie dedit exemplū
humilitatis in miniſtrando. vnde ait
Math. xij. Diſcite a me q̄ mitis ſum
et humilis corde. Quomodo aūt hu
miliꝰ poſſet homini ſeruire q̄ʒ pedes
lauare. Unde Grego. Non pōt eſſe
maior humilitas q̄ʒ ꝙ pedes diſcipu/
lorū lauit. vnde petrus poſt aſcenſio
nem dn̄i ſuis diſcipulis ſemꝑ pedes
lauit Et ex recordatiōe xp̄i humilita
tis ſemꝑ amare fleuit Huiuſmodi ex
emplū humilitatis in lotiōe pedū eſt
nobis nō ſolum i xp̄o. ſed in antiquis
viris iuſtis et hūilibꝰ oſtenſum. Un̄
legimus figurā Geneſis. xviij. Deꝰ

pater ante incarnatiõem xp̄i ad duo
milia annoꝝ ꝓbauit obediẽtiã abrae
et pfectus inuentus eſt Poſt hoc vo
luit probare ſuã humilitatem et miſit
tres angelos ad ipſum in ſpecie hoim
ambulãtiũ quaſi eſſent feſſi ex itinere
petentes officiũ. quos abraam lete ſu
ſpiciens dixit eis. Requieſcite ſub ar
bore que ſtabat ante domũ et lauent
pedes veſtri. et ſtatim pedes eoꝝ la/
uit et dixit ad vxorem ſuã Vade cito
affer tria ſata farine et fac panẽ vt hij
comedãt. Ita ſpũaliter exemplũ hũi
litatis nõ ſolum in xp̄o ſed etiã in an/
tiquis pr̄ibus ſanctis et iuſtis nobis
eſt oſtenſum. Nam xp̄c ſcd̄m humani
tatem eſt de ſemine abrae. vt patet in
euangelio math Liber generatiõis ꝛc̄
Qualis pater talis filius. nõ em̄ fuit
neceſſe angelis lauare pedes ſed ſolũ
in exemplum humilitatis debet ergo
aīa deuota anteq̄ȝ ad altiſſimum acce
dat ſacramentũ primo ſub arbore re/
quieſcere Arbor illa eſt crux ſancta ⁊
lauare ibi pedes id eſt affectões cum
lacrimis. et tũc dicat xp̄c ad ſacerdo/
tem· Affer tria ſata farine et fac inde
panem vt talis reficiat. Tria ſunt in
ſacramento ſcȝ diuinitas caro et aīa·
Et ſic anima prius in humilitate lota
accedat ergo xp̄c anteq̄ȝ aplis dedit
corpus pedes lauit. q2 nullus ſupbꝰ
accedat. Quarto dico q xp̄c dedit
nobis hodie exemplũ vocatiõis in ſe
cretoꝝ reuelatiõe. et p̄dicatiõe. Reue
lauit eis tria ſecreta. nam videmꝰ in
naturalibus q ſunt pauci dñi qui ſua
ſecreta reuelant ſeruis ſuis. ſed xp̄c di
xit ad diſcipulos Iam vos nõ dicam
ſeruos ſed amicos q2 ſeruꝰ neſcit q̄d
faciat ſuus dñs· ſed ego quaſi amicus

reuelo vobis et predico tria ſecreta·
Primo mortem meã q2 exiui a patre
et veni in mundũ. et iterũ relinquo
mundũ et vado ad patrẽ. Item ego
aīaȝ meã pono pro vobis nam hodie
tradar in manus peccatoꝝ in mortẽ
⁊ vnus veſtrũ me tradet ex hoc cepe
rũt triſtari. Tũc ait triſticia impleuit
cor veſtrũ. ſed expedit vobis vt ego
vadam vobis parare locũ. et veſtra
triſticia vertet̄ in gaudiũ. Secundo
p̄dixit eis ſecretum ⁊ velut amicis ſu
pernã remuneratiõem ne deſperarẽt
dicens. Vos aũt ſedebitis ſup ſedes
iudicãtes duodecim tribus iſrael: q2
ipſi credere noluerunt q̄uis ſigna di/
uerſa viderũt. Tercio dixit eis eorũ
diſperſiõem. vnde dixit eis ſcriptũ e.t
Percutiã paſtorem et diſpergentur
oues gregis. Huius aũt diſperſionis
et ſecretorũ reuelatiõis legimus figu
ram. iii· Reg̃. xix. q iezabel domina re
giõis iudeoꝝ peſſima erat. miſitq̄ȝ nũ
cios et iuſſit interficere ꝓphetas dñi·
eo q dixerũt veritatem· Tunc helias
fugit in deſertũ et requieuit ſub iuni
pero et petiuit vt moreret̄. et obdor
miuit ibi in amaritudie aīe ſue· venit
ergo angelus dñi portãs ſibi panem
et aquã· et ſuſcitauit eum dicẽs ſurge
et comede· grandis tibi reſtat via· q̃
ſurgens comedit et bibit et ambula/
uit in fortitudie cibi illius vſq̄ȝ ad mõ
tem dñi. et ibi dñs ſecreta ſua reuela/
uit ſibi q vellet in breui i curru igneo
eum in paradiſum p angelos ducere
et ibi vſq̄ȝ ad diem iudicij naturaliter
viuere. et tp̄e antixp̄i deberet p̄dica/
re. Ita ſpũaliter xp̄c p̄dixit ſuis diſci
pulis triſticiã et cibauit eos pane vi/
te. et ſecreta eis reuelauit vt per illas

ſecretoꝝ reuelatões eos confortaret ita et nos debem⁹ facere dum eñi iuſtus homo fugit mortē anime ꝑ pcti deteſtatiōem. et requieſcit ſub iunipero penitētie. q꜠ iuniperus eſt acutus et excecatus diuina inſpiratōe debet ſurgere ex peccati pigritatiōe. et reficí pane celeſti. et potari aqua tribulatiōis et lacrimarū effuſionis: et in fortitudine illius cibi ꝑueniet ad montē dei vite eterne ſicut ſancti apli. Montem in qua beneplacitū eſt deo habitare in eo vt dicit Ps. De iſto pane celico quo hodie apoſtoli fuerunt recreati. ait bern̄ O ſancte panis q̄ nos ſemꝑ reficis et nunq̄ȝ in te deficis qui comederis quotidie et integer ſemꝑ manes illumina me conforta me ſanctifica me vas cordis mei de malicia euacua et illud reple dei gratia Ergo quo ad thema Exemplū dedi vobis.

Sequitur ſermo de paſſione dn̄i q̄ collect⁹ ē ex libro Jacobi de voragie

De paſſione domini
Sermo. xxiiij.

SCiens ieſus ꝙ iam oīa conſumata ſunt vt conſummeretur ſcript᷑a. dixit Sicio illi ergo ſpōgiam plenam aceto yſopo circūponētes obtulerūt ori eius. Cum ergo accepiſſet ieſus acetū. dixit cōſummatū eſt: et inclinato capite tradidit ſpūm. Joh. xix. Xp̄c in vita ſua iudeis dederat multa documēta exhibuerāt multa ſanctitatis exempla cōtulerat multa beneficia atq̄ȝ miracula. Sed hodie miſeri iudei pro documētis dederūt xp̄o dura verba pro exemplis dederū duriora verba. pro beneficijs dederūt ſibi duriſſima crucis tormenta. n̄ reſtabat niſi vna pena ſcȝ vt ipm felle cū aceto potarēt: ſicut auctoritate ſupradicta d꜠. in qua quidē auctoritate tria ponunt᷑ ex ꝑte xp̄i. et vnū ex ꝑte iudeoꝝ. nam ex ꝑte xp̄i. Prio ponit᷑ eius feruēs caritas. cū d꜠ ſicio Scdo ꝯſummatōis veritas cum ſubdit. cōſumatū eſt. Tercio magna pietas. cū d꜠. Inclinato capite tradidit ſpūm. Quarto ex ꝑte iudeoꝝ magna crudelitas in hoc ꝙ ibi porrexerunt acetum ad bibendū. Circa primū notandū eſt ꝙ in hoc ꝙ xp̄c dixit. ſicio. eius feruens caritas notat᷑. non eñi ſiciebat aliquē liquorē Bern̄. ſicio ait xp̄c. nō doleo. O domine quid ſitis. fidem veſtrā. ſaltem vr̄am. gaudiū veſtrū. plus animaꝝ veſtrarū ꝑditio q̄ȝ corꝑis mei cruciatus me tenet. Et ſi non mei ſaltem vr̄i miſeremini Iſta aūt xp̄i caritas tripliciter incēſa oēs alios amores ſuperat et excellit ſcȝ amorem naturalem. matrimonialem ſocialem. et animalem. Amor naturalis eſt qui eſt inter patrem ſeu matrē et filium et iſtum amorē amor chriſti excellit. Nulla enim mater filium ſuū in tantū dilexit in quantū xp̄c nos hodie amauit. Iſaie. xlix. Nunquid pōt mulier infantem ſuū obliuiſci. vt non miſereatur filio vteri ſui: et ſi illa obli ta fuerit ego non obliuiſcar tui. Ecce in manib⁹ meis deſcripſi te vt ſim memor tui coram oculis meis ſemꝑ Nū q̄ȝ fuit aliqua mater que filium ſuum in tantum diligeret vt nomen ſuū in manibus pingi vel ſcribi faceret. vt ſic die et nocte memoriam eius haberet. Xp̄c autē in manibus ſuis die ac notte ſcriptos nos portat vt ſemꝑ

memoriam noſtri habeat. Et illa ſcri/
ptura non fuit facta cum calamo vel
atramento. uel in pergameno. ſed ca
lami nõ fuerunt acutiſſimi claui atra
mentum eius ſanguis precioſus. ſcri/
ptores iudei peruerſi. pergamenum
caro manuum. Secũdo excellit amo
rem matrimonialem qui eſt inter viꝝ
et vxorem: Et hoc in duobus Prio
in hoc ſi vxor fornicatur vlterius nõ
recipitur ſed anime noſtre ieſum xp̃m
ſponſum deſerunt et dyabolo adulte
ro conſentiunt. xp̃us eas penitentes
recipit: et ideo in cruce manus exten
ſas tenet adinnuẽdum ꝙ peccatores
ad ſe reuertentes protinus amplexa
tur Jere. iij. vulgo dicitur ſi dimiſerit
vir vxorem ſuã et recedẽs ab ea dux
erit alteram: nunquid reuertetur ad
eam vltra: nunquid non polluta ⁊ cõ
taminata erit mulier illa. Tu autẽ for
nicata es cum amatoribus multis. ta
men ad me reuertere et ego ſuſcipiaꝫ
te dicit dominus. Secũdo amor chri
ſti excellit amorem matrimonialem.
in hoc ꝙ dicit. Si eſſet aliqua vxor q̃
maculas in facie vel corpore haberet
et non poſſet ab illis maculis emũda
ri. niſi vir vulnerari ſe faceret et ĩ ſuo
ſanguine vxor balnearet non eſt ali/
quis vir qui vxorem ſuam tãtum di/
ligeret ꝙ iſta ſuſtinere valeret: Anie
etenim noſtre erant plene maculis ⁊
ideo chriſtus in quinqꝫ partibus vul
nerari voluit et ſanguinem ſuum fu/
dit in quo ſpõſa ſe balneauit et ab om
nibus maculis mundata fuit. Et hoc
eſt quod dicitur Ephe. v. Uiri diligi
te vxores veſtras queadmodũ chri/
ſtus eccleſiam et tradidit ſemetipſum
pro ea vt illam ſanctificaret mũdans
eam lauacro aque in verbo vitẽ vt
exhiberet ſibipſi glorioſam eccleſiam
non habentem maculam ſiue rugam
aut aliquid huiuſmodi ſꝫ vt ſit ſancta
et immaculata. Tercio amor chriſti
excellit amorem ſocialem. qui ẽ inter
amicos null⁹ homo inueniretur qui
vellet mori pro amico quantumcun
qꝫ iuſto. ſed ꝓ amico bono id eſt ſim/
plici fideli et innocenter diſpoſito for
ſitan quis ſe morti exponeret. nos nõ
erimus iuſti nec eramus boni. ſed im
pij et dei inimici. et tamen chriſtus ꝓ
nobis voluit mori. ⁊ hoc eſt quod di
citur ad Romanõ. v. Cum adhuc eſſe
mus infirmi chriſtus pro impijs mor
tuus eſt: Poteſt tamen dici ꝙ chriſt⁹
habeat vnicum filium ſcilicet genus
humanum. vt ergo chriſtus inter iu/
ſtos pacem faceret mediatorem ſe in
terpoſuit. Thimo. ij. Unus eſt media
tor dei et hominum. homo chriſt⁹ ie
ſus qui dedit ſemetipſum redempto
rem pro nobis. Sepe autem conti/
git ꝙ aliquis quandoqꝫ ſe inter duos
rixantes interponit ab vtroqꝫ vulne
randus. Sed xp̃c vulneratus a pre.
Iſa. liij. Propter zelus populi mea
percuſſi eum. vulneratur etiã ab ho/
mine Zacharie. xiij. His plagatus
ſum in domo q̃ diligebant me Quar
to vero amor dñi noſtri ieſu xp̃i excel
lit amorẽ animalẽ. qui eſt inter animã
et corpus. anima em̃ in tantũ diligit
corp⁹ ꝙ ab eo ſeparari rennuit. ⁊ oẽm
leſionem corporis vitat et fugit. Aia
aũt dñi noſtri ieſu xp̃i intantũ aĩas di
lexit ꝙ ſcꝫ a corpore ſuo pro noſtra ſa
lute ſeparari voluit Johãnis. x. Ani/
mam meam pono pro ouibus meis.
intantum dilexit ꝙ paſſus eſt corpus

ſuum in quinq; partibus cum multa
leticia. lacerari, vt precium noſtre re/
demptionis abundanter efflueret.
Vñ in pſona ſua dicit ꝓpheta Conci
diſti ſaccum meũ ⁊ circumdediſti me
leticia. Scđo ponit ꝯſummationis
veritas. ꝯſummataq; et ꝯpleta fuerũt
omnia que dicta fuerunt de natiuita
te ſua. de ſua ꝯuerſatione, ⁊ de ſua paſ
ſione. Hodie quoq; cõſummatũ fuit
corpus ſuũ et ſanguis ſuus. Corpus
q̄dem ſuũ ꝯſummatũ fuit. quia omĩa
oſſa ſua apparebãt et dinumerari po
terant. pš. Dinumerauerunt omnia
oſſa mea. Nec mirum ſi corpus eius
ſic fuit ꝯſummatũ quia fuit tribus di
ſciplinis grauiſſimis flagellatũ. Eſt ei
quedã diſciplina que fit virgis ⁊ iſta
eſt fortis quia carnẽ frangit. eſt alia q̄
f.t cũ ſpinis duris ⁊ acutis eſt iſta: Eſt
forcior. quia vſq; ad oſſa pforando p
tingit. Eſt aũt alia que fit cum ferreis
inſtrumentis. ⁊ iſta eſt fortiſſima. q̄a
animam a corpore excutit Iſta tripli
ci diſciplina fuit corpus chriſti flagel
latũ. ⁊ ideo totaliter ꝯſumptũ. Prio
eñ fuit flagellatus virgis ſeu funibꝰ
nodoſis. qñ ſcilicet pilatus ipm ad co
lumnam ligari et flagellari fecit. et ta
lis flagellatio totum corpꝰ vulnera
uit. Secundo fuit flagellatus cũ ſpi/
nis duris et acutis coronatus. ⁊ iſta
talis flagellatio vſq; ad os capitis et
vſq; ad cerebrũ puenit. Et ẜm Criſ.
Mille punctis caput eius impleuit.
⁊ ſi dicat ꝙ videtur impoſſibile ꝙ ſpi
ne os capitis tam dure potuerunt p
forare. Uerum eſt ẜm naturam ſed ñ
ẜm voluntatem diuinam. nec eſt con
trarium ei quod dicitur. Iohis. xix.
Os nõ comminuetis ex eo. quia os
capitis non fuit cõminutum. licet fu/
it perforatum. Tercio fuit flagellatꝰ
inſtrumẽtis ferreis id eſt cum clauis
acutis. et iſta talis flagellatio animaꝫ
excuſſit a corpore Mathei. xxvij. Je/
ſus clamans voce magna pre nimio
dolore clauorum emiſit ſpiritum. Se
cundo eius ſanguis fuit conſumma/
tus. quia totus a corpore euacuatus
omnia enim opera fecit deꝰ in nume
ro pondere et menſura. vt habetur.
Sapientie. xi. Excepto opere noſtre
redemptionis. ibi enim non ſeruauit
numerum. vt ꝙ vnam vel duas gut
tas ſanguinis funderet cum vna ſola
ſufficeret non ſeruauit pondus. vt ſci
licet vnam liberam vnam vnciam fũ
deret non ſeruauit menſuram vt ſcili
cet vnum calicem menſuraret. ſed to
tum dedit totum fudit. vnde pš: Co
pioſa apud eũ redemptio Bernhar.
Prorſus copioſa. quia nõ gutta ſan
guinis. ſed vnde fluminis per quinq;
partes coporis emanauit. Tercio o/
ſtenditur magna compaſſio ⁊ magna
pietas. in hoc ꝙ dicitur. Inclinato
capite tradidit ſpiritum Magna qui
dem impietas. quia iudei ſpiritũ chri
ſti ab eius corpore violenter cũ mul
tis ſupplicijs expulerunt Pſalmus.
Uim faciebãt qui querebant animã
meam. Ex hoc autem ꝙ dicitur. incli
nato capite tradidit ſpiritum. qui/
dam voluerunt animam principalẽ
ſedem habere in capita. Super hoc
tamen inter ſapientes fuerunt quatu
or opiniones. Quidam eñ dixerũt.
animam eſſe in corpe. ⁊ ꝓpter aucto/
ritatem illam. qua dicit. Geneſis. ij.

De creatione hominis inſpirauit in
faciem eius ſpiraculum vite Iſta eñ
inſpiratio vite. Alij dixerunt ipſam
eſſe in corde et hoc ꝓpter auctoritatē
illam Math xv. De corde exeunt co
gitationes. ꝙ enim cogitationes exe
unt abſit. niſi exeant ab anima Iero.
in epiſtolis ad fabiolam. Quid prin/
cipale hominis niſi anima quam pla
to in cerebro chriſt⁹ eſſe in corde mō
ſtrat. Alij dixerunt ipām in ſanguine
et ꝓpter illud qḋ dicit̄ Leuitici. xvij.
Anima omnis carnis in ſanguine eſt
Alij ipām eſſe in corpore et in quali/
bet parte totam: et hoc propter illud
.ij. Regum. pmo. Adhuc tota anima
eſt in memetipō in corpore meo. Iu
dei vero volentes animā chriſti cru/
ciare videretur iſtas quatuor opinio
nes ſaltem ipō facto ſciuiſſe. Primo
enim ipām animā cruciauerūt in ca/
pite quando fuit ſpinis coronat⁹. An
ſelmus. Coronat⁹ incedit ſed ipē ſua
cruciatus eſt corona. quia mille pun
ctis eius precioſiſſimū verticem vul
nerauit. Secūdo ipām cruciauerūt
in corde. quia ſi fuit iuxta cor i latere
vulnerat⁹ eſt. vt ſi forte anima remā
ſiſſet cruciatum ſentiret. veruntamē
cum triplex ſit amor. ſcilicȝ ſermonis
cordis ⁊ operis. tunc qñ oſtendit no
bis amorem ſermonis fuit in ſapienti
ꝑdicatione. amorem operis in mira/
culorum exhibitione nō, reſtabat niſi
oſtēderet amorem cordis quem oſtē
dit in lateris apertiōe Bern̄. Clau⁹
penetrans clau⁹ reſerans factus eſt
mihi ꝙ videam ꝑ foramē clamat cla/
uus clamat vulnus ꝙ vere deus ſit
in chriſto reconſiliās ſibi. Tercio cru
ciauerūt eius animā in ſanguine. qñ
ſcilicet cum clauis acutis ei⁹ neruos
apernerūt. ⁊ totum ſanguinem cum
doloribus extraxerunt. ita ꝙ corpus
ei⁹ in cruce remāſit aridū ſicut lignū
vnde pš. Aruit tanꝗ̄ teſta virt⁹ mea
Idem oſſa mea ſicut cremiū aruerūt
Et aſſimilat̄ xp̄us corpus ſuū teſte et
cremio. Nam teſta que prius fuerat
humida poſtmodum ab igne facta ē
arida. Similiter cremium eſt lardū
adustum. a quo ſcilicet omis pingue
do receſſit: corpus ergo chriſti in cru
ce fuit ſicut teſta que ab omnib⁹ ſuis
humoribus fuit ex ſiccata. Et fuit ſicͤ
cremium: quia ſanguine ſuo ꝑcioſiſſi
mo fuit euacuatum: Quarto vero af
flixerunt ipī iudei aiaȝ domini noſtri
ieſu chriſti. a toto corpore: quia a plā
ta pedis vſqȝ ad verticem nō fuit in
eo ſanitas. Cruciatus eñ fuit in toto
corpore in parte ſuprema fuit ſpinis
coronatus. in media fuit ad columnā
ligatus et flagellatus. In infima fuit
pedibus perforat⁹ vbi ſenſit magnū
dolorem. quia locus erat neruoſus.
et quia vnus pes ſuper alium poſit⁹
et quia groſſis clauis perforatus. et
quia innitebatur clauatis pedib⁹ to/
tum corp⁹. Quarto ponitur ex par
te iudeorum magna ꝑuerſitas in eo
ꝙ os chriſti aceto potauerūt due ma
gne ruſticitates hodie ori chriſti facte
fuerunt. Una eſt quādo ſibi acetum
bibere dederūt. Scđo qñ iudas ore
ſuo turpiſſimo os chriſti ſanctiſſimū
oſculari preſumpſit. iſtas duas ruſtici
tates hodie multi adhuc faciunt ori
xp̄i. Quidā eñ adhuc ſibi dāt acetū
.i. opa acerba. Pš Exacerbauerunt
dñm pctōres. cū eñ deberēt dare vi/
nū ſuaue id opa bōa ⁊ dō placita dāt

ſibi acetum id eſt opera acerba. Jerẽ mie. v. Expectaui vt faceret vuas et fecit labruſcas. Secundo ſunt quidã qui cum iuda os chriſti oſculantur. Quatuor enim perſone chriſtum oſculate ſunt. Nam ipm oſculata fuit mater eius. quia quãdo cum infantẽ in brachijs ſuis baiulauit ſepe ipm oſculabatur: ⁊ hoc in ſignum amoris. Oſculatus etiam fuit ipm ſymeon. quando ſcilicet ipm in vlnas ſuas ſumpſit. illud oſculum fuit in ſignum reuerentie vel deuotionis. ſicut ſiqs man⁹ vel pedes pape oſculatur. Oſculata etiam fuit eum maria magdalena. Et hoc in ſignum reconſiliationis. ſicut quãdo inimici ad pacem veniunt. ſe mutuo oſculantur. Oſculatus etiam fuit eum iudas. et hoc in ſignũ proditionis. ſicut ⁊ Joab oſculatus eſt amaſan. vt habetur. ij. Regũ. ij. Quicunqꝫ ergo chriſtũ oſculabit videat qualiter eum oſculetur. Ille enim qui nullum habet odium vl' rãcorem. ſed ad deum et proximum habet ſincerum amorem. oſculatur euꝫ cum matre ille qui ad chriſti paſſionẽ multa reuerentia et deuotione et lacrimarum effuſione afficitur. Oſculatur eum cum ſymeone. ille qui prius erat deo inimicus. et ĩ iſta quadrageſima eſt ſibi reconciliatus. oſculatur eum cum maria magdalena: ille qui hodie oſculatur crucifixum. et etiam cum ipo epulatur et poſt paſcha ad peccata reuertitur. oſculatur eum cũ iuda proditore. Magna enim proditio eſt hodie chriſto oſculũ dare ⁊ in paſcha cum ipo comedere. et poſtea de domo corporis ſui chriſtũ expellere. et inimicũ ſibi capitalem id eſt demonem in cor ſuum introducere. talibus poteſt dicere chriſtus quod dicitur in ps. Tu vero homo vnanimis dux meus et notus meus: qui ſimul mecum dulces cibos capiebas in domo dei ambulauim⁹ cum cõſenſu veniat mors ſuper illos et deſcendant ĩ infernũ viuentes.

Sermo de paſſione domini xxv.

Inſpice et fac ſm exemplar quod tibi in monte mõſtratum eſt. Exodo. xxv. Chriſtus eſt tanqꝫ liber exemplaris ad cuius exemplar totam vitam noſtram deducere debemus et ipſam corrigere. Eccleſia quoqꝫ officia ſua et obſeruãcias ſuas ab iſto libro extraxit: maxime autem in hac die eccleſia in officio multa miſteria facit que ab iſto libro exemplauit. Et ido adducitur ſupradictum verbum dei patris eccleſiam alloquentis et dicentis. Inſpice et fac ſm exemplar quod tibi in monte monſtratum eſt. Videam⁹ ergo q̃ ſunt illa miſteria que hodie eccleſia facit. ⁊ q̃ ex iſto libro exemplauit. Primũ eſt ꝙ altaria ſunt denudata. Altare q̃dem eſt xps qui hodie ſuis veſtibus fuit denudatus. Habebat enim xps tria genera veſtimẽtoꝝ. Primo hẽbat veſtes materiales q̃s ferebat ſicut alij hoĩes. iſtis fuit denudat⁹ ps. Diuiſerũt ſibi veſtimẽta mea. Habebat aũt aliud veſtimentum ſcꝫ corp⁹. Proprium iſto veſtimento aĩa xpi hodie fuit expoliata ⁊ corpore ſuo denudata Johis. xix. Inclinato capite tradidit ſpm. Habebat aũt veſtes ſpũales .i. ipos aplos q̃ xpm quodãmodo veſtiebant et ornabant Iſa. xlix. Viuo

ego dicit dñs. quia his omnibꝰ velut
ornamẽto veſtieris iſtis veſtibus fuit
poſt denudatus quia ab omnibus a
poſtolis fuit derelictus. Secundum
miſterium eſt ꝙ eccleſia tribꝰ diebus
mortem chriſti plangit ⁊ tenebras fa
cit ad innuendum ꝙ ſol tribus horis
tenebris ſe induit et mortem chriſti
planxit. vel ad innuendum ꝙ triplex
creatura mortem xp̃i defleuit ſic pure
corporalis. vtpote terra que ↄtremu
it et ſol qui obſcuratꝰ fuit et pure ſpi
ritualis ſicut angelus Iſaie. xxxvi.
Angeli pacis amare flebant. ⁊ ↄpoſi
ta ſicut apoſtoli et ſancte mulieres. Et
ideo eccleſia tribus diebus plangit:
ex eo ſcꝫ ꝙ xp̃us tribus diebꝰ ⁊ nocti
bus iacuit mortuꝰ. Tercium eſt ꝙ cã
pane hodie ſiluerunt. Xp̃us enim ha
bebat duodecim campanas id eſt du
odecim apoſtolos: quaꝝ vna penitꝰ
fracta fuit ſcꝫ iudas ⁊ remanſerũt vn
decim. inter quas erat vna ceteris
groſſior ſcilicet petrus. qui ſemel tam
alte ſonuit ꝙ ſonus eius ſuper ange/
los aſcendit. quando dixit Mat. xvi.
Tu es chriſtus filius dei viui. Iſta cã
pana hodie ſonum ſuum perdidit qñ
chriſtum negauit: Similiter ceteri a
poſtoli hodie ſonum ſuum perdide/
runt quando chriſtum reliquerunt.
Alia campana fuit chriſtus que in vi
ta non ceſſauit ſonare id eſt predicare
tandem eleuata eſt in campana cru/
cis et ibi ſonum dedit pie conqueſtio
nis in auribus patris cum dixit Ma
thei. xxvij. Deus meus deus meus
vt quid me dereliquiſti: dedit ſonum
magni amoris. cum dixit Johannis.
xix. Ecce filius tuus dedit ſonum ma
gni doloris in auribus humani gene
ris. cum dixit Trenoꝝ: id eſt O vos
omnes qui tranſitis per viam atten/
dite et videte ſi eſt dolor ſimilis ſicut
dolor meus: Et iſta campana in tan/
tum ſonuit ꝙ rauca facta fuit Pſalmi
ſta Laboraui clamãs rauce facte ſunt
fauces mee. Tandem iſta campana
fuit fracta. ⁊ etiam in quinqꝫ partibꝰ
perforata: Et tunc omnino ſiluit ⁊ eti
am ſonum ſuum amiſit. Alia vero cã
pana fuit beata virgo maria que tam
dulciter ſonuit ꝙ filius dei ad eius ſo
num de celo venit quando ipſa dixit
Ecce ancilla domini fiat mihi ſm ver
bum tuum dulciter ſonuit ꝙ iohan/
nes ad eius ſonum in vtero tripudi/
auit. Iſta campana ferro doloris ho
die perforata eſt. Et ideo ſonum per
didit Luce. ij. Tuam ipſius animam
pertranſibit gladius. Alia creatura
fuit vniuerſitas creaturarũ que dat
triplicem ſonum quia predicabãt dei
potentiam ex ſua magnitudine. dei
ſapientiam ex ſuo ordine. dei bonita
tem ex ſua vtilitate. Iſta campana
hodie intantum ſiluit ꝙ tota confixa
fuit. leo papa ad hoc peccatum expa
uit et expaluit tota machina mundia
lis. et fere antiquum chaos redacta
ſunt vniuerſa. Unde philoſophi vi/
dentes eclipſim ſolis contra naturaꝫ
fieri dixerunt ꝙ ordo nature peruer
titur. aut elementa menciuntur. Aut
deus nature patitur. et elementa ſi/
bi compatiuntur. Quartum eſt ꝙ
hodie tabule percutiuntur. illa autẽ
percuſſio tabule repreſentat clamorẽ
crucis. que clamat iudeorum malici/
am ex chriſti innocentiam. Secundo
repreſentat clamorem ſanguinis. qui
clamat pro nobis et contra nos.

Nam clamat pro nobis petens miſe
ricordiã: Vñ Apl'us ad hebreos. xij.
Acceſſiſtis ad ſanguinis aſperſionem
melius loquentẽ ꝙ abel clamat. aut
contra terrenos Job. xvi. Tercio ne
operias ſanguinem meũ neqꝫ inueni
at in te locũ latendi clamor meus. la
tet eñ ſanguis xp̄i in eorũ memoria:
qꝛ nullam recordationẽ facit in eorũ
voluntate. qꝛ nullã deuotionẽ. Ter-
cio ſonus tabule repreſentat ꝯfuſum
ſonũ qui fit ĩ inferno. Siquidem dñs
noſter ieſus chriſtus clauſtra inferna
lia ꝯfringebat. vnde dicit' in pš. Qui
contriuit portas ereas et fectes ferre
os cõfregit. Angeli valenter clamãt.
tollite portas p̄ncipes veſtras. San
cti patres iubilãt. damnati qui ibi re
linquebant' flebant demones vlula-
bant et ſic ꝯmixtus erat ſonus gaudẽ
tium et ſonus flentiũ. Eſdre. iij. Non
poterat quiſqꝫ cognoſcere vocem cla
moris letantiũ et vocem fletus ppl'i.
Quarto ſonus tabule repſentat ſtre
pitum armoꝝ quem fecerũt iudei in
capiendo xp̄m cũ gladijs. armis fuſti
bus et laternis: Quinto ſonus tabu
le ad excitãdã triſticiã et merorẽ. Ho
die q̄dem eccleſia tacet omnes ſonus
leticie ⁊ facit ſonus triſticie. Nã tacet
ſonũ campone ⁊ facit ſonum tabule.
Tacet lectiones ⁊ facit lamẽtatiões.
Tacet cantus leticie ⁊ dicit cant' me
roris et triſticie. Quintũ eſt ꝙ paſſio
nes alioꝝ ſanctorum celebramus cũ
gaudio paſſionem dñi agimus cum
lamentatione. cuius ratio eſt. qꝛ alij
paſſi ſunt ꝑpter ſe. ſcꝫ vt gloriam adq̄
rant quam non habebant. ſed chriſt'
ꝑpter peccata noſtra delenda. alia ra
tio eſt. quia hodie fleuit terra quãdo
contremuit. fleuit ſol quãdo obſcura
tus eſt. Fleuerũt ſancte mulieres. Lu
ce viceſimoſcďo. Filie ſyon nolite fle
re ſuper me. Fleuerunt apoſtoli. Vñ
cantat'. Triſtes erant apoſtoli de ne-
ce ſui domini. Fleuit petrus fleue-
runt apoſtoli. vnde cãtatur. Triſtes
erãt apoſtoli de nece ſui domini. Fle
uit petr' Mat. xxvi. Egreſſus foras
fleuit amare. Fleuit beata virgo. do
loris gaudio pforata. Fleuit chriſt'
Math. xxvi. Triſtis ẽ anima mea vſ-
qꝫ ad mortem Fleuerunt angeli Iſa.
xxxiij. Angeli pacis amare flebant.
Fleuiſſet ſi poſſibile fuiſſet de' pater
vidẽs filium ſuum tam ignominioſe
tractari: inter ergo tot flentes nullus
debet gaudere. Sextum eſt ꝙ miſſa
hodierna non habet principium nec
finem. quia nec introitus nec bene-
dicamus dicitur. nec finit' ad innuen
dum ꝙ ille qui eſt principium et fi-
nis a nobis receſſit. Ille etiam qui
eſt in tribulatione non indiget bene-
dictione ſed compaſſione. et ideo nõ
dicitur benedicamus domino: Non
habet etiam iſta miſſa mediũ quia ſa-
cra hoſtia hodie eſt ablata Septimũ
eſt ꝙ circa crucẽ ter genua flectam'
vt illum honoremus qui fuit ter-
pro nobis illuſus. ſcilicet ab herode
qui veſte alba eũ induit. a militib' q̄
ip̄m ſpinis coronauerũt. ⁊ a iudeis q̄
ſibi in cruce exiſtenti inſultauerunt.
Facimus et circa crucem officium in
lingua greca et latia. ⁊ iſte due lingue
ipſum confitentur ⁊ adorant: Lingua
aũt hebraica ibi ſilet quia ip̄m nõ cõ-
fitetur. Octauum eſt ꝙ ante crucem
totaliter in terram nos proſtramus

et poſtea oſculamur. ipſe eni ſic ꝓpter nos ꝓſtrauit vſqꝫ ad terre ſuſceptioꝫ Philip.ij. Semetipm exinaniuit formam ſerui accipiēs vſqꝫ ad terre habitationē Baruch.iij. Poſt hec i terra viſus eſt ꝛ cū hoibus ꝯuerſatus eſt vſqꝫ ad terre intima ꝑ mortis deiectionem Jeremie.xlvi. Fortis impegit fortem ꝛ ambo corruerūt pariter vſqꝫ ad terre penetrationē. Eccleſiaſtici xxiiij. Penetrabo inferiores ptes terre et inſpiciam oēs dormientes. ꝛ illuminabo oēs in dn̄o. Nonū eſt ꝙ eccleſia hodie ꝓ oibus orat. Cuius ratio ē ꝙ xp̄s hodie fuit valde pius in parcēdo. quando dixit Luce.xxiij. pater dimitte illis. qꝛ neſciunt quid faciūt Fuit valde liberalis in largiendo qa ad modicam petitionē dedit latroni regnum celorum Fuit valde largus in redimēdo. quia nō guttam. ſed totū ſanguinem effudit. ꝛ dedit pro noſtra redemptione ps: Apud dn̄m miſericordia ꝛ copioſa ꝛc. Ideo eccleſia ad ſimilitudinem xp̄i eſt liberalis hodie in orando et multū pia in parcendo Decimū ē ꝙ hodie fideles eccleſias et altaria ſanctorū viſitare ꝯſueuerūt Cuius triplex ratō eſt. Prima ē quia talis viſitatio repreſentat viſitationē apoſtoloꝝ ꝛ ſanctaꝝ mulierum. quia crebre ſepulcrū viſitabant: Secūda ratio eſt. quia hodie xp̄us omnes ſanctos qui fuerūt a principio mundi vſqꝫ tūc ꝑſencialiter viſitabat. et ad limbum deſcendit. Luce ꝑmo. Viſitauit nos oriens exalto Tercia ratio eſt qꝛ hodie ſancti debent eſſe valde liberales. quia hodie de carcere erant liberati. et in celeſte imperium ſublimati Si quis de carcere liberaret ꝛ ad imperiū ſublimaretur ille diem illū multum diligeret: ꝛ illa die multū liberalis eēt Merito ergo hodie fideles ſanctos viſitant vt ab ipis de carcere liberatis ꝛ ad imperium ſublimatis beneficiū obtinere valeāt. quod nobis preſtare dignetur ꝛc.

Ipſo die Paſche. Sermo.xxvi.

Jeſum queritis nazarenum crucifixū ſurrexit nō eſt hic Marci.vltimo. Nos videm⁹ ad naturalia ꝙ de⁹ valde mirabilia opa fecit ſm ſuam potenciā: ꝛ ordinauit ea ſm ſuam ſapientiā et cōſeruat ea ſm ſuam clementiā. Et ido ait ꝓpheta in ps. Mirabilis deus in oibus opib⁹ ſuis. Nam videm⁹ ꝙ arbores ꝛ plante creſcunt de terra. vireſcunt floreſcunt fructificant: matureſcunt. ꝛ fructus maturi colliguntur. et de fructibus viuit natura fragilis. ꝛ tempore ſuo arbores areſcunt tanqꝫ non ſit vita in eis. et tamen iterum ſuo tempore reflorent. quia omnis oculus eos inſpiciens letatur. Sed per quem modum illud fit. certe ignoramus ſoli creatori conſtat qui habet eas creare et totum celum gubernare. ita ſpiritualiter nota hominem ſm matheum. Arbor bona fructus bonos facit. Et in arbore naturali iſta ſupradicta videmus. ꝙ egreditur de terra occulte vireſcit. frondeſcit. germinat. fructificat areſcit ad tempus et floreſcit: Ita humana natura naſcitur. de terra nutritur. de terra in puericia vireſcit: in adoleſcentia frondeſcit. in fortitudine germinat. in opere

fructificat i ſenectute marceſſit: ⁊ are
ſcit quia cadunt folia et rami ſcilicet
qñ vires deficiūt. et homo caligatur
in oculis ⁊ in ſtatura curuat᷑. et ad tē
pus moritur. Et poſtea iterꝫ refloret
in ipō die iudicij reſurgendo. Et iſta
probat Jobes dicens. Lignū habet
ſpem ſi preciſum fuerit. rurſum vire/
ſcit. Ita homo ſi mulier. ꝙ nulli ſit du
bium de hoc: ideo xp̄s deus ⁊ homo
in natura humana voluit naſci d̄ vir
gine. Floruit in fortitudine fructum
fecit in bona opatione. mortuꝰ eſt in
crucifixione. ſepultus in ſepulcro ma
nifeſta viſione. quia mlti hoc viderūt
Sed modo refloruit i reſurrectione.
Ideo de eo ait ꝓpheta. Refloruit ca/
ro mea. Quō aūt hoc factum ſit patꝫ
in euangelio ſm ꝙ marcus deſcribit
qui omnia iſta manifeſte oculis ſuis
vidit dicens. Maria magdalena
et maria iocobi et maria ſalome eme/
runt aromata vt venientes vngerēt
ieſum. Maria magdalena fuit illa cui
dixit dn̄s in vigilia palmaꝝ. dimiſſa
ſunt ei peccata multa qm̄ dilexit mul
tum. et maria iacobi. ⁊ maria ſalome
fuerūt ſorores virginis marie. ⁊ val
de mane vna ſabbatorū id ē vna die
tranſacto ſabbato. quia ſabbatum ce
lebrabant: veniunt igitur ad monu
mētū dum ſol incepit oriri ⁊ dicebāt
ad inuicem. Quis reuoluet nobis la
pidem de monumento q̄ erat magnꝰ
valde. ⁊ ſtatim angelus dn̄i reuolue
bat lapidē de monumento: ⁊ ſedebat
ſup lapidem ⁊ dixit. Nolite timere et
introeuntes in monumentū viderūt
angelum in ſpecie iuuenis ſedentem i
dextris coopertū ſtola candida et ti/
muerūt. Qui iterū dixit illis. Nolite
expaueſcere ieſum queritis nazarenū
crucifixū ſurrexit nō eſt hic. Ecce lo/
cus vbi poſuerunt eum. ſed ite dicite
diſcipulis eius et petro ſpecialiter ni
mis q̄ triſtis eſt. eo ꝙ negauerit chri
ſtum. quia ſurrexit ⁊ precedet vos in
galileam. id eſt in patriam celeſtem et
ibi eum videbitis facie ad faciem ſic
cena predixit vobis. exiui a patre et
veni in mundum. et iterum relinquo
mundū et vado ad patrem. et ibi me
videbitis in maieſtate. ieſum queritis
nazarenū ⁊c̄. In hijs verbis angelus
tria facit. Primo tāgit paſſionis xp̄i
ignominiā vt caritati inflamemur cū
dicit Jeſum queritis nazarenū cruci
fixum. quaſi diceret. p nobis crucifixū
ideo merito debemus eū diligere et
querere. Scd̄o aſtruit reſurrectiōis
gloriam. vt ſpe ſubleuemur. cū dicit.
ſurrexit non eſt hic. quaſi diceret. iam
glorificatꝰ eſt et ideo ſup terram que
rendus non eſt. Tercio ſubdit prola
tionis materiam vt in fine ſolidemur
cum dicit. Ecce locus vbi ⁊c̄. Nota ꝙ
xp̄s ſurrexit quatuor modis. et hoc q̄
tuor de cauſis. Pmo apparenter pro
pter triſtium ꝯſolationem. Secūdo
potēter ꝓpter fidei ꝯfirmationē. Ter
cio naturaliter ꝓpter nature reuocati
onē. Quarto ſingulariter ꝓpter futu
re reſurrectionis oſtēſionem Primo
xp̄s ſurrexit apparenter propter triſti
um conſolationē Nam hodierna die
apparuit diſcipulis ſuis et dilectis ſu
is amicis ſex vicibꝰ. Prima vice ma
rie virgini et hoc non ſcribunt euan
geliſte quia illud quod poteſt dubita
ri hoc ſcribunt et in illo nullus debet
dubitare quin primo apparuit v̄gini
marie. quia xp̄s dixit honora patrem

et matrem. et illud ſemꝑ impleuit. et
ideo maria non queſiuit ipm cū alijs
tribus marijs in ſepulcro. ⁊ hoc etiā
propter nimiam debilitatem corporis
et propter triſticiā quam habuit. etiā
dicūt aliqui doctores ꝙ iſte gutte ſan
guinee ſuꝑ veſtimenta eius effuſe ſub
cruce clarificabant in reſurrectione
⁊ ſic ipa hodie gauiſa. Scđa vice ap/
paruit marie magdalene. naꝫ qñ ille
tres marie venerunt ad ſepulcrū qđ
fuit in orto extra ciuitatē et non inue
nerunt corpus ſed angelū in dextris
in ſtola candida. et dixit eis. quē que/
ritis ſurrexit nō eſt hic. ite dicite diſci
pulis. ⁊ cum irent et diſciplis dicere
voluerunt Maria magdalena reuer
ſa eſt ſola ad monumentū Tūc duos
angelos vidit. vnū ad caput ⁊ alium
ad pedes et dicūt. mulier qđ ploras
et cum hec retroſpexit vidit dn̄m
a longe ſtantem in orto et putabat ip
ſum eſſe ortulanū dicens. Si ſuſtuli/
ſti dn̄m meū dicito mihi. vbi poſuiſti
eum vt ipm tollam: reſpondit domi/
nus. Maria et in hoc verbo cogno/
uit eū. et ſtatim ſurrexit et cecidit ad
pedes eius vt oſcularetur ⁊ ait dn̄s
noli me tāgere. quia queris me dubi/
tando. et ſic apparuit ſecunda vice.
Tercia vice tribus marijs ſimul. Nā
cum maria magdalena vidit dn̄m ga
uiſa eſt. et ſtatim iuit ad alias marias
ſcilicet ſalome et iacobi vt eis diceret
Tunc ſimul iſte tres ibant ad diſcipu
los et in via apparuit eis xp̄s ⁊ dixit
Auete et oſculabant pedes eius. tūc
ꝑmiſit eas ſe tangere. quia credebāt
ipm ſurrexiſſe. Et dixit. Ite dicite fra
tribus meis quia ſurrexi a mortuis. ⁊
ſic apparuit tercia vice. Quarta vice
apparuit petro ſol⁹. nam quādo iſte
tres marie eis dixerūt tunc duo diſci
puli ad monumentū ſtatim cucurre
runt ſcꝫ petrus et iohannes: vnde lu
cas. Cucurrerunt duo ſimul et iohā
nes fuit iuuenis et ꝑcucurrit cici⁹ pe
tro qui fuit ſenior. et iohannes venit
ꝑor ad monumentum et introſpexit.
Sed cū petr⁹ venit ſtatim introiuit
ſepulcrum et inuenit lintheū vel ſin/
donem mundū in quo fuit corp⁹ xp̄i
reuolutum ⁊ ſudariū quod habuit in
facie. et ſic iohānes et petrus receſſe/
runt et eū non inuenerūt. Cum autē
petrus iuit ad ſecretum locum i orto
vt fleret apparuit ei xp̄us vt non de
ſperaret ſed vt cōſolaretur eum. Lu.
Surrexit dn̄s vere ⁊ apparuit ſymo
ni petro. et ſic quarta vice apparuit
Quinta vice apparuit illis duob⁹ di
ſcipulis hora veſpertina euntibus in
emaus de hieruſalem: ſicut craſtina
die tenet euangeliū. Hic narra euan
gelium hoc ⁊ cras ꝑdicabitur qđ ho
die eſt factum. et ſic apparuit quinta
vice. Sexta vice apparuit hodie om
nib⁹ apoſtolis ſimul in domo vbi ce
nam fecerūt et ibi ꝓpter metum iude
orum māſerunt et hoſtia clauſerūt et
clauſis ianuis ad eos intrauit dicens
Pax vobis. nolite timere ego ſum.
Et hec apparitio facta fuit đ ſero ho
dierna die. Et ido patet ꝙ xp̄s ſurrex
it apparenter ꝓpter triſtium ꝯſolatio
nem. Scđo xp̄s ſurrexit potēter pro
pter fidei ꝯfirmationem quis em̄ vn
ꝙ̄ ex mortuis potuit ſeipm reſuſcita
re. certe nullus. ſed chriſt⁹ ꝓpa potē
cia ſeipm reſuſcitauit ſicut ipe ait in
euangelio Mathei Data eſt mihi po
teſtas in celo in terra et poteſtatem

habeo ponendi animā meam ⁊ iterū
ſumendi eam ꝑ reſurrectionem Legi
mus em̄. iiij. Regum. iiij. ꝙ helizeus
ſuſcitauit puerū mortuū. et hoc non
fecit ꝓpria potencia ſed diuina qꝛ ora
uit et ſe ſuper puerum poſuit vt caro
calefaceret et ſic ipm̄ reſuſcitauit. etiā
legimus in eodem libro ꝙ oſſa helizei
ꝓphete fuerunt tranſlata in aliū locū
⁊ tetigerūt oſſa alterius mortui ⁊ ſur
rexit ⁊ hoc virtute ⁊ poteſtate diuina
vt iudeos incredulos in fide reſurre
ctionis ↄfirmaret. ⁊ ſic xp̄us hodie re
ſurgere voluit poteſtate ⁊ v̓tute pro
pria ut nos incredulos ↄfirmaret. vt
patet in euangelio. qđ ꝓpria poteſta
te ſurrexit. Nam feria ſexta qn̄ erat ſe
pultus dixerunt iudei ad pilatū. Do
mine iube ſepulcrū cuſtodiri ne ſedu
ctor ille nos ſeducat. ⁊ ne diſcipuli fu
rentur eius corpꝰ et dicant ſurrexit a
mortuis. Tūc pilatus fecit ſignare ſe
pulcrum cū ſigillo ad iuncturas lapi
dum ⁊ appreciauerūt q̄tuor fortes ar
matos ut tres noctes ac tres dies de
berent cuſtodire ſepulcrū. quia dixit
xp̄s. Tercia die reſurgā. ſed in nocte
iſta quādo xp̄s ſurrexit factus eſt ter
re motus magnus. qꝛ cuſtodes facti
ſunt velut mortui et fugerunt ⁊ xp̄s
ſurrexit clauſo tumulo ſine fractione
ſigilli. Et dixerūt mulieres Quis re/
uoluet nobis lapidem. ⁊ ideo ſurrexit
potenter ꝓpria virtute de hoc quidā
ſacerdos hodie dubitando quō xp̄s
poſſet reſurgere clauſo tumulo cogi/
tauit: Tūc cingulū quo erat p̄cinctꝰ
iacuit ante eum clauſum ſicut habuit
circa corpus et audiuit vocē ſic dicē/
tem. Sicut xp̄us clauſo exiuit vtero
v̓ginis ⁊ cingulum in ↄſpectu tuo. ſic
chriſtus exiuit clauſo tumulo. ⁊ ergo
chriſtus ſurrexit potenter ꝓpter fidei
ↄfirmationē. Tercio xp̄s ſurrexit na/
turaliter ꝓpter nature renouatiōem.
Nam ſicut natura dedit fenici qui ſe
renouat moriēdo et reſurgit iterum
volando. vt dicit yſidorꝰ de naturis
rerū ꝙ qn̄ fenix tricentoꝝ vel q̄drin/
gentoꝝ ānoꝝ eſt vnica auis non hn̄s
ſocium ſicut alie aues ꝙ poſſet ſibi fili
os ꝓcreare ſed ſolus volat in monti/
bus armenie ⁊ in montibꝰ libani ⁊ cū
ſenſerit ſe annoſum. docet ipm̄ natu
ra ꝙ volat et querit ramos de nobili
bus arboribus ⁊ facit in alciori mon
te in acumine montis nidum ⁊ volat
ad calorem ſolis ⁊ laborat in volan/
do donec vlterius volare nō poteſt
⁊ cū impetu querit nidum. qui nidus
tunc accenditur ꝑ calorem ſolis et ſe
comburit in nido. ⁊ de cinere illiꝰ aui
cule tercia die alia auis renaſcitur et
iterū volat: Ita xp̄us voluit innoua
re humanam naturā antiq̄ꝫ ꝑ pecca/
ta p̄imoꝝ parentum in nidulo ſancte
crucis ꝓpria volūtate corpus in igne
diuine caritatis mori. et tercia die re
nouare in reſurgendo. Item legimꝰ
in exodo ꝙ moyſes ex iuſſu dn̄i poſu
it tredecim virgulas in templum et
nulla inter eas refloruit niſi tredecia
que fuit virga aaron. Ita moraliter
deus creauit tredecim naturas rerū
ſcꝫ nouē choros angeloꝝ. Poſt has
decima natura fuit perfectoꝝ anima
lium. que fuerunt creata ante hoīem:
poſt animalia creauit piſces. poſt pi/
ſces reptilia et volatilia. quarū natu
rarū tredecima fuit humana natura
que ideo fuit vltimo creata. quia nul
la illarum niſi hūana natura debuit

renouari. ſcʒ ꝑ reſurrectionē et ideō
chriſtus voluit pm⁹ eſſe qui renoua
ret humanā naturā et clarificaret eā.
ſic v̄ga aaron arida p̄ciſa. et in arida
terrā poſita refloruit frōduit et fructū
fecit qꝛ protulit amigdalas pleniores
q̄ʒ ante p̄ciſionē habuit. et ſic patʒ ꝙ
xp̄c hodie ſurrexit ꝓpter nature reno
uatiōem. Quarto xp̄c ſurrexit figura
liter ꝓpter future reſurrectiōis oſten
ſionē. nam multi ſunt et fuerunt ante
xp̄m qui credere noluerūt ꝙ homo
incineratus poſſet reſurgere: et iō le/
gim⁹ Ezech. xxxvij. Qn̄ ꝓpheta eze
chiel p̄dicauit futurā reſurrectiōez iu
deis ipi credere noluerūt. Et iō dn̄s
oſtēdit ꝓphete campū magnū plenū
oſſibus aridis ⁊ dixit dn̄s ad ꝓphetā
vides oſſa iſtoꝝ mortuoꝝ hoim. Re/
ſpondit video dn̄e ⁊ dixit Dic ex ver
bo meo vt reſurgāt ⁊ ſtatim dixit pro
pheta oſſa arida audite verbū dn̄i et
ſtatim acceſſerūt in ictu oculi iunctu/
ra ad iuncturā ⁊ vnūquodqʒ ad locū
ſuum et ſteterūt ſuꝑ pedes et cutis et
nerui aſcenderūt et adhuc non habe
bant vitā. Et dixit dn̄s. voca quattu
or ventos a quattuor ꝑtibus mundi
et adducāt ſpūm vite: Et ait ꝓpheta
veni ventus oriens occidens. ſepten
trionalis et meridionalis. et ſufflate
oſſa iſta et reuiuiſcant. et ſtatim om̄s
vixerūt. et erat exercitus magn⁹ val
de. Et ait dn̄s Sic ego dn̄s qui crea/
ui vos de nihilo renouabo vos de ſe
pulcris veſtris. Moraliter hec viſio
manifeſte oſtendit reſurrectionē futu
ram Nam ꝑ oſſa que iacuerūt in cam/
po notant̄ om̄ia humana corꝑa que
iacent in cinere ſuꝑ vniuerſam terrā
ſpiritib⁹ priuatis: et cū venerit dies
iſta in q̄ua refloꝛent om̄ia. xp̄c qui ho
die ſurrexit veniet cui pater oīa dedit
in manus ſuas et ei omnia obedient.
Nā mare dabit ſuos mortuos terra
mortuos ſuos. infernus mortuos ſu
os et adherebūt oſſa ad oſſa. et vnū/
quodqʒ redibit ad ꝓpria ⁊ cooperien
tur carne priſtina et quilibet in carne
ſua videbit ſaluatorē. Unde ait Job
Et in carne mea videbo deū ſaluato/
rem meū. et ideo xp̄c voluit hodie re
ſurgere vt vnuſquiſqʒ preparet ſe ad
futurā reſurrectiōez. Rogem⁹ ergo.

Feria ſc̄da poſt paſcha.
Sermo. xxvij.

U ſolus peregrin⁹ ⁊c. Luc.
vltimo. Nota ꝙ ſicut vide
mus qn̄ aliquis in aliena domo extra
p̄riam naſceret̄ in aliena patria ꝯuer
ſaret̄. et in aliena domo nutrieretur.
⁊ in aliena ciuitate moreret̄. in alieno
ſepulcro ſepeliret̄ ver⁹ eſſet peregri
nus Ita xp̄c ꝓpter nos et ꝓpter nr̄aʒ
ſalutem dereliquit patriā celeſtis glo
rie. vt ipſe ait Hiere. Reliqui domū
meā et hereditatem meā propter te ⁊
in hoc mūdo tamq̄ʒ in aliena domo.
fuit natus ſcʒ in peregrinatiōe marie
qꝛ iuit de nazareth in bethleem. Itē
in aliena patria ꝯuerſat⁹. nam maria
cum puero ieſu peregrinata eſt in egi
ptum et ibi erat ſeptem annis in per
egrinatiōe. In aliena ciuitate mortu
us. ſcʒ hieruſalem quā elegit paſſioni
In alieno ſepulcro fuit ſepult⁹. quia
ioſeph ab aramathia ſepeliuit eum in
ſuo ſepulcro qd̄ exciderat in petra in
quo nōdū quiſq̄ʒ poſit⁹ fuerat. bene
ergo poterāt iſti duo diſcipuli dicere

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

verbū p̄allegatū. tu ſolus ꝑegrinꝰ es
ꝛc̄. Quomodo iſtud accidit patet in
euangelio. Duo ex diſcipulis ieſu
de ſeptuaginta ſcꝫ cleophas ⁊ lucas
ibant ip̄a die reſurrectio̅is dn̄i vide-
licet heri in caſtellū no̅ie emaus. qđ
erat a hieruſalē in ſpacio ſtadiorū. lx.
hoc eſt alterū dimidium miliare d̄ no
ſtris. quia erat quidā gigas no̅ie her/
cules. et qn̄ ille ibat tranſibit vna an
helitu. lx. paſſus ⁊ ibi ſtabat: ⁊ ido iſta
loca dicebant̄ ſtadia. et iſti duo diſci/
puli loquebant̄ adinuicē q̄ de his ac
ciderant in hieruſalē ⁊ cū loquerent̄
et vnꝰ aliū quereret. tunc xp̄s in ſpe
cie peregrini aꝓpinquabat eis ⁊ ibat
cū illis. ⁊ oculi eorū tenebant̄. ne euꝫ
agnoſcerent. ⁊ ait ad illos. Qui ſunt
hij ſermones quos ꝯfertis ad inuicē
ambulantes et eſtis triſtes. Et reſpō/
dit cleophas. Tu ſolus peregrinꝰ es
in hieruſalem et non cognouiſti que
facta ſunt in illa his diebus. Quibꝰ
ip̄e dixit que. et dixerunt de ieſu naza
reno q̄ fuit vir ꝓpheta potens in ope
et ſ͛mone coram deo et omni popu
lo. Et quomodo tradiderunt eū ſum
mi ſacerdotes et principes noſtri in
damnationem mortis et crucifixerūt
eum Nos autem ſperabamus. quia
ip̄e erat redempturus iſrael. Et nūc
ſuper hec omnia hodie eſt dies tercia
vt facta ſunt hec: Sed et mulieres q̄
dam ex noſtris terruerūt nos que an̄
lucem fuerunt ad monumentum et
non inuento corpore eius venerunt
dicentes ſe etiam viſionem angeloꝝ
vidiſſe. qui dicunt eum viuere. ⁊ abi-
erunt quidam ex noſtris ad monumē
tum et ita inuenerunt ſicut mulieres
dixerunt. ip̄m vero non inuenerunt.

Et ip̄e dixit ad illos. O ſtulti et tar/
di corde ad credendum in omnibus
que locuti ſunt prophete. Nonne o/
portuit hec pati chriſtum et ſic intra
re in gloriam ſuam. ⁊ incipiēs a moy
ſe et prophetis interpretabatur illis
in omnibus ſcripturis que de ip̄o erāt
⁊ apropinquabant caſtello quo ibāt
ac ip̄e finxit ſe longius ire. et coegerūt
illum dicentes. Mane nobiſcum do
mine quoniā adueſperaſcit. et inclina
ta eſt iam dies et intrauit cum illis. et
factum eſt cum recumberet cum illis
accepit panem et benedixit et fregit
et porrigebat illis. ⁊ ſtatim cognoue
runt eum in fractione panis. quia fre
git quaſi aliquis ſcinderet. et ſtatim
euanuit ab oculis eorum. Et dixerūt
ad inuicem. Nonne cor noſtrum ar/
dens erat in nobis cum loqueretur
nobis in via ⁊ aperuit nobis ſcriptu
ras. Et ſurgētes eadem hora ingreſſi
ſunt in hieruſalē ⁊ inuenerūt vndeci
ꝯgregatos. et eos qui cū ip̄is erāt di/
centes. ꝙ dn̄s ſurrexit vere ⁊ aꝑparu
it ſymoni petro et narrabant q̄ geſta
erāt in via. Et quō cognouerūt eum
in fractiōe panis Quo ad thema Tu
ſolꝰ ꝑegrinꝰ es in hieruſalē. Nota ꝙ
xp̄s eſt ꝑegrinus factꝰ ꝓ nobis ⁊ hoc
ad q̄tuor. Primo quo ad veſtimen
tum. Sc̄do quo ad ꝑiculum. Tercio
quo ad viam. Quarto quo ad ſignū
Primo ꝓ nobis xp̄s voluit eſſe pere
grinus. et hoc quo ad veſtimentū. ſo
lent em̄ ꝑegrini habere veſtimēta ab
alijs diſtincta filamina id eſt werckē.
Unde legit̄. i. Reg. ij. ꝙ anna habuit
filiū cui nomen ſamuel. cuiꝰ natiuita
tem angelus predixit quē deo vouit
poſt hoc fecit filio ſuo veſtimentū qđ

dicit̃ filamina de albo panno. ꝛ duxit
eum in ſilo. ꝛ preſentauit eum ĩ taber
naculum. Ita virgo maria ſuo dile/
cto filio chriſto ieſu: cuius natiuitatẽ
angelus gabriel predixit fecit tunicã
albaʒ de puriſſima virginea carne aſ
ſumpta. Unde ipe ait de ſe et de alijs
habentibus veſtimenta ſua munda:
Apocalipſi. iij. Ambulabant mecum
in veſtimentis albis. quia digni ſunt.
Sed illud veſtimentũ album ſui ſan:
ctiſſimi corpis factum eſt in peregri/
natione ꝑ nobis ſanguine rubricatuʒ
Unde angeli ad ipm̃ de peregrinati/
one venientem dixerunt Quare ru/
brum eſt veſtimentum tuum. reſpon
dit. ſanguis aſperſus ẽ ſuper veſtimẽ
ta mea. huius rubri veſtimenti legi/
mus figuram ĩ Geneſi. Patriarcha
iacob habuit duodecim filios quoꝝ
vnꝰ quem magis diligebat fuit apd̃
patrem: ac alij filij fuerunt in valle e
bron et in ſichimis paſcentes pecora.
Faciebatq; pater filio ſuo tunicam fi
laminã. ſcilicet kedel. et miſit ipm̃ de
domo ad vallem dothaim vt viſita/
ret fratres. Uidentes fratres tunicã
exuerunt ſibi et lacerauerũt. et in ſan
guine miſcuerunt: et miſerunt patri
per aliquam mulierẽ que accepit tu/
nicam laceratam ĩ ſanguine intinctã.
et iuit ad patrem dicens: Uide ſi tu/
nica filij tui ſit an non quam cum vi/
diſſet pater ait. Fera peſſima deuo/
rauit filium meum. Moraliter pater
in diuinis habuit in domo ſua iuxta
ſe dilectum filium ſuum ieſum ꝛ habu
it in deſerto huius peregrinationis
plures filios: qui paſcebant pecora
ſuorum peccatoꝝ. miſit igit̃ filium ſu
um et fecit ſibi tunicam filaminam id

eſt humanam naturam de virginẽ ꝛ
quem cum iudei videntes et ipm̃ ap
prehenderũt vendiderũt pro trigin
ta argenteis et tunicam ſui corporis
lacerauerũt cũ flagellis et coronatio
ne. ita ꝙ totaliter fuit in ſanguine in/
tincta et dederũt mulieri virgini ma
rie. quam tunicam corpis accipiens
maria ante crucem ĩ gremiũ ꝛ dicẽs:
pater celeſtis vide ſi tunica filij tui ſit
an non. quam cũ pater vidit. ait. Fe
ra peſſima id eſt genus iudeoꝝ deuo
rauit filium meũ ita miſerabiliter tra
ctando. Et ideo pater vindicauit ĩ eis
ꝙ omnes fuerũt deſtructi et venditi.
Et ſic patet ꝙ xp̃s factꝰ eſt pro nobis
peregrinus quantũ ad veſtimentum
Secũdo dñs noſter dicit̃ peregrinꝰ
pro nobis hoc mundo q̃ntum ad pe
riculũ quod ſuſtinet. Suſtinent em̃
peregrini diuerſa pericula q̃nq; a ſo/
cijs qui eos produnt. ita xp̃s a ꝓprio
diſcipulo iuda traditꝰ fuit et venditꝰ
pro triginta argenteis. Unde iuit ad
principes ſacerdotũ dicẽs eis. Quid
vultis mihi dare et ego vobis eũ tra
dam. At illi ꝓmiſerũt ſibi triginta de
narios. et ſpoſpondit. Item ꝑegrini
ſuſtinent pericula ab hoſpitibꝰ qui in
terdum eos occidũt Ita chriſtꝰ a iu/
deis qui fuerũt ibi hoſpites in hac pe
grinatione Zach. In his plagis pla
gatus ſum in domo eoꝝ qui diligebãt
me Item ſuſtinẽt ꝑicula a ſpoliatori/
bus: ita ꝑegrinꝰ ꝑ nobis xp̃s fuit ſpo
liatus et veſtibꝰ denudatꝰ. Unde ait
Lucas: Milites q̃ crucifixerũt eũ ac/
ceperũt veſtimenta ſua ꝛ diuiſerũt ea
Item ſuſtinent ꝑegrini ꝑicula ab in/
curſionibus ſiue infeſtationibꝰ beſtia
rũ. et ideo portant baculos ſicut xp̃s

a dyabolis ⁊ tñ eis reſiſtebat. Ita q̄li
bet xp̄ianus accipiat baculum ſancte
crucis ꝓpter inſidias ſerpentū et be/
ſtiarū id eſt demonū et malaꝝ tentati
onum Ita hodierna die ꝑegrini mul
ta ſuſtinent cum tñ pacem habere de
berent. Nam in antiqua lege peregri
nis dabat̄ pax. vnde de hoc debetur
Joſue ca. ix. vbi legimꝰ qñ ioſue ve/
nit cum filijs iſrael ante terrā ꝓmiſſio
nis vt gentiles cum ſuis poſſideret.
Videntes gabaonite aliqui viri pre
parauerūt ſe ſicut peregrini. ⁊ accepe
runt baculos et pileos et induebant
veſtimenta lacerata et calciamē a fra
cta et in flaſculis acceperūt acetum ⁊
in burſis habebāt durū panem ⁊ anti
quū et de nocte exierunt. et de mane
venerūt ad exercitū ioſue quaſi a lon
ge venirent. quos ioſue interrogauit
vnde venirent. qui dixerūt de remo/
tis partibus ſumus peregrini. Cum
ergo exiuimꝰ patriā noſtram iſta ve/
ſtimenta fuerūt noua. et ſimiliter iſta
calciamēta iſte panis fuit nouꝰ. Ecce
q̄ꝫ durus eſt iſtud vinū in flaſculis fu
it recens, ecce factū eſt acetum Tunc
ait ioſue ex quo eſtis peregrini pacem
habere debetis. et ſic p̄cepit q̄ nullꝰ
eos moleſtare deberet. et hoc fecerūt
iudei. et alij qui nihilominus fuerunt
ſarraceni. Sed heu miſeri xp̄iani ſpo
liant peregrinos et decipiunt eos. et
iſti iudei et gentiles ſuꝑ illos teſtimo/
nium adducent in die iudicij. Ozee.
Peregrini et hoſpites ſunt ſuꝑ terrā
ne oppzimas eos. Tercio xp̄c fuit pe
regrinꝰ pro nobis in hoc exilio quo
ad vias. Peregrini namqꝫ libenter
vadunt vias planas. ſed xp̄c ſemper
aſcendit mōtes et deſcēdit. Deſcēdit

namqꝫ ab alto monte in vallem miſe
rie. vñ ait in pſ̄. A ſummo celo egreſ
ſio eius. Itē aſcēdit altū montem oli/
ueti baiulans ſibi crucem Johis. Itē
fecit magnū deſcenſum videlicet ad
limbū vbi captiuos liberauit. Itē fe
cit magnum aſcenſum qñ ad celos a/
ſcendit. Vñ apl's Ipe aſcendit ſuper
omnes celos vt adimpleret omnia.
Quare ergo ſic aſcendit et deſcendit
⁊ ꝑ diuerſas vias huiꝰ mundi ambu
lauit. Certe ꝓpter nos vt nobis viā
demonſtraret. quia ip̄e ait. Ego ſum
via veritas ⁊ vita. via ſcꝫ non errās
veritas non fallens. ⁊ vita nō termi
nans ⁊ qui ſequit̄ me non errat. Sūt
eñ quatuoꝛ que ꝑegrinis viam oſtē/
dunt. Primū eſt ferri impreſſio: nam
qñ peregini vadunt cum ferris bacu
loꝝ faciūt fixuras in via: vt ſic ſequē
tes recte vadant ita xp̄s via recta fix
uras habuit in corꝑe ſuoꝝ vulneruꝫ
cum ferris in fixas. quas quibet paci
ens in tribulatione ſequit̄ per viam
rectam paciencie que ducit ad patriā
Secundū quod oſtendit viam pere/
grinis eſt palmaꝝ reflectio vel ramo
rum iuxta viam: Ita ſpinea corona
nobis oſtendit viā rectam ꝑ humi
litatem. Omnis eñ ſuꝑbus caput ſu
um erigens ⁊ coronans debet atten/
dere coronā xp̄i et accipe humilitatē
que eſt via recta. Tercium quod oſtē
dit viam rectam ꝑegrinis eſt lapidū
congregatio. quia in vijs ad romam
peregrini magnos aceruos lapidum
ponunt iuxta rectam viam. vt ſequē
tes viam et ignorantes ſequūtur vi/
am rectam. Ita quemlibet ꝑegrinū
ambulantem debet ducere chriſti la/
pidatio pro iuſticia vt patet in euan/

gelijs. Qui igitur perſequitur pro iuſticia. inſpiciat lapidationē chriſti vt teneat viā iuſticie Sapie. Juſtum deduxit dñs ꝛc. Quartū quod oſtendit pegrinis viā eſt crucum erectio. Nam cruces ſolent libenter erigi iuxta viā vt peregrini nō errent. Jta q̄libet fidelis xpianus peregrinus exiſtens in hoc ſeculo debet ſibi inſpicere ꝛ aſſumere crucē pnie. que oſtēdit anie poſt hanc vitam viā celeſtis patrie: Unde ait dñs Math. Qui non accipit crucem ſuā id eſt pniam ꝛ ſequi tur me. ſcȝ p pacientiam non eſt me dignus: Et ſic patet ꝙ xpc eſt pegrin⁹ factus ꝓpter nos in hoc exilio quo ad vias peregrini. Quarto xpc eſt ꝓpter nos pegrinus. ꝛ hoc ꝓpter inſignia q̄ reportauit ad patriā celeſtem. Uidemus nanq̧ qn̄ peregrini redeūt ꝛ ſuam pegrinationē compleuerūt ſolēt ſigna portare ꝛ hoc ꝓpter tria. Prio vt hoies ſigna vidētes eis magis bonū faciant. Jta xpus voluit ſigna ſua cicatricum in corpe reſeruare. vt deo patri oſtendat ꝛ ipm ad miſericordiā nobis faciendā valeat inclinare. vn̄ ad Hebre. ix. Introiuit ieſus in celū vt appareat vultui patris p nobis intercedendo. Scd̄o portant ſigna qn̄ redeūt in ſignū ꝯpletionis pegrinationis ſue Jta xpc portauit ſigna ad celum vt oīs angeli viderent ꝯplemētum redemptionis vn̄ ait xpc Johis xvij. Pater opus ꝯſummaui qd̄ dediſti mihi. nunc aūt clarifica filiū tuū Tercio portāt pegrini ſigna i reditu ad patriā vt ſecuri⁹ p viam incedāt. Sic ergo quilibet noſtꝝ ſequēs verꝫ pegrinum. in via iuſticie. in via humilitatis. in via pacientie. in via penitētie. reportat anima eius de hac vita ſignum ſaluationis ꝛ ſecuritatis: ſicut em̄ hoſtes timent ſignū et fugiūt ita dyaboli fugiūt. ꝛ homo ducatu angeli ſecure vadit. Ueꝝ pctōres xpm nō ſequētes. ſed pegrinos opprimētes dicūt tūc in ingreſſu aie. ꝛ in die iudicij iſtud qd̄ ſcriptum eſt de eis in pſ. Signa noſtra nō vidimus ꝛc. ꝛ illud. A via iuſticia errauim⁹ et lumen iuſticie non luxit nobis.

Feria tercia poſt paſcha Sermo. xviij.

Tetit ieſus in medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ ꝛ oſtendit illis manus ꝛc. Luce. xxiiij. Nos videm⁹ ꝙ aialia irracionabilia nō relinquūt ſuos puulos donec ſciant ſe nutrire. ideo tam diu manant circa ipos docētes ipos quō poſſunt ſe nutrire. vnd̄ pſ. Sicut aquila puocans pullos ſuos ad volandū et ſup eos volitans. Etiam hoc videmus in parentibus bonis q̄ magis ſunt ſoliciti circa ſuos filios ut eos ad bonū educāt q̄ȝ pro ſe ipis. vt ait ſapiēs. Filij tui ſint eruditi Jta etiā ſpūaliter fecit domin⁹ noſter ieſus xpc elegit ſuos apoſtolos tanq̄ȝ filios dilectos eos docuit q̄ȝdiu apd̄ eos erat. ꝛ ſine eo ſemp triſtes erant. vnde ait petrus. Dn̄e quo ibimus ſine te qui habes verba vite. Et ideo noluit eos relinquere quouſq̧ i fide ꝯfirmaret ꝛ ſpm̄ ſanctum mitteret. et ſepe eis apparuit infra hinc ꝛ aſcenſionem. vt patet in euangelio. Diſcipuli erant ſimul congregati ꝓpter metum iudeorum et conturbati de amiſſiōe patris. ſtetit igiꝰ i medio eoꝝ et dixit

tis. Pax vobis ego ſum. nolite time
re: Conturbati vero et contriti diſci/
puli exiſtimabant ſe ſpiritum videre.
Et dixit. quid turbati eſtis et cogitati
ones aſcendūt in corda veſtra. vide/
te manus meas et pedes meos quia
ego ſum. palpate et videte. quia ſpūs
carnem et oſſa non habet ſicut me vi
detis habere. Et cum hec dixiſſet oſtē
dit eis manus et pedes. Adhuc illis
dubitantib⁹ et mirantib⁹ pre gaudio
dixit. Habetis hic aliquid quod man
ducetur. Et obtulerūt ei partē piſcis
aſſi et fauū mellis. Et cū mādacaſſet
coram illis. accepit reliquias ⁊ dedit
illis. Hec ſunt verba mea que locut⁹
ſum ad vos cū adhuc eſſem vobiſcū.
qm̄ neceſſe eſt impleri omnia que ſcri
pta ſunt ī lege moyſi ⁊ ꝓphetis ⁊ pſal
mis de me. Tunc aꝑuit illis ſenſuꝫ
vt intelligerēt ſcripturas. et dixit eis
Qm̄ ſic ſcriptum ē. Et oportebat pa
ti xp̄m et reſurgere a mortuis tercia
die et p̄dicare in noīe eius penitenti/
am et remiſſionem peccatoꝝ in om̄s
gentes. Hic fit queſtio. Vtrū clarifica
tus poſſet cibum naturalem mandu/
care. Ad hoc dicunt doctores ꝙ xp̄c
modicum ſumpſit de piſce ⁊ de fauo
mellis vt oſtenderet ſuam reſurrecti
onem veram eſſe ⁊ iſte cibus euanuit
ſicut lapis calidus attrahit aquam
⁊ in ſe conſumit. Et ideo dicunt ꝙ ele
cti tranſlata in paradiſum comedūt
fructus ⁊ ꝯſumunt ſicut humorē ſol.
quia enoch et helyas ibi manēt vſq̄
ad diem iudicij. Nota ꝙ xp̄c oſtendit
diſciplis quatuor ꝓpter quatuor cau
ſas. Primo oſtendit illis manus. vt
eos et nos ꝓuocaret ad pugnandum
Scd̄o oſtendit eis lat⁹. vt eos ⁊ nos
incitaret ad diligendum. Tercio oſtē
dit eis pedes ut eos ⁊ nos reuocaret
ad ſeruiendum. Quarto oſtendit eis
totū corpus vt eos et nos incitaret
ad ꝯpatiendum. Primo xp̄c poſt re
ſurrectionem ſuam oſtendit ſuis dile
ctis diſcipulis manus vt eos et nos
ꝓuocaret ad pugnandum dicens Vi
dete manus meas quib⁹ fortiter pu/
gnaui pro vobis. ⁊ inimicū ſuperaui
Et ideo dicit Jero. Omnis xp̄i actio
noſtra eſt inſtructio. Et ideo fortiter
pugnanti multam promiſit gloriam.
et ideo ait. Sic oportebat xp̄m mori
pugnando. ⁊ ſic intrare in gloriam ſu
am. Qui ergo vult cum chriſto poſt
hanc vitam intrare in gloriam. debꝫ
fortiter pugnare contra ſex vicia. de
quo habemus figuram. i. Mach. ij.
ꝙ ſex iniqui duces pugnabant cōtra
iudam machabeum ducem iuſticie et
volebant ꝑplin ſuū cogere ad adorā
dum ydola. et recedere a deo qui fe/
cit celum et terram. Et ait machabe⁹
dux iuſticie. Melius eſt mihi mori in
prelio q̄ꝫ videre mala gentis noſtre ⁊
fideliter pugnauit et vicit. ⁊ in gloriā
huius mundi intrauit. ita ꝙ nomen
eius laudabitur ſuper omnes duces
vſq̄ ad diem iudicij. Et cum xp̄o mo
do intrauit ad eternam gloriam. Jta
ſpūaliter ſex ſunt vicia que nos im/
pugnant. velut ſex duces. Primus
dux vicioꝝ eſt iniuſt⁹ amor ⁊ hic mul
tos ſuperauit. Nam multi ſunt qui
amant ſeip̄os ⁊ amant creaturā plus
q̄ꝫ creatorē. de q̄b⁹ ait dn̄s Lu. Qui
amat p̄rem aut matrē aut vxorē aut
filios aut ſeip̄m ſup me: nō eſt dignus
vt intret in gloriā meā. qr xp̄c ducem
iniuſti amoris ſupauit plus nos q̄ꝫ ſe

ipm amauit · Secūdus dux malicie ē
iniuſtus timor Multi namq; ſunt qui
plus terrenam penā timent q̄ eternā
et ideo nolūt agere penitentiam. De
quib⁹ Job. Qui timet pruinā cadet
ſup eum nix eterne damnatiōis Ter/
cius dux malicie eſt voluptas carnis
que multos vicit Unde Hiero. Qui
carnem ſuā in delectatiōibus impin/
guant vermibus eū parant. Item in
Apoc̄. Quantū fuit in delicijs tm̄ ei
date de tormentis Quartus dux ma
licie eſt pudor · Multi ſunt q̄ bona fa/
cerent ſed habēt pudorē de proximo
et ſocijs q irrident. Magna eſt ſtulti/
cia q homo habet pudorē in hoc q
confitet peccata ſua ⁊ facit bonū me
lius eſſet habere pudorem corā vno
homie q̄ habere pudorem in iudicio
coram deo angelis et hoibus : Quin
tus dux qui mltos vicit eſt falſa ſpes.
dicūt eñ deus miſericors eſt et nemi
nem vult damnari · ſi vellet damnare
hominē paſſus pro homie nō fuiſſet.
Unde dicit Aug⁹. ſup eplām ad Ro.
Spes nō cōfundit ſed ſepe confundi
tur qñ aliquis ſperauit et ita nō inue
nit: Sextus dux maſticie qui multos
vicit eſt luxuria qui tā feminas q̄ vi/
ros vicit et intrare ad regnū celorum
ſiue ad gloriam nō pmittit. Uñ apls.
Omnis fornicator aut immūdus nō
habebit partē in regno dei. Ideo oñ
dit xp̄c manus quaſi pugnaſſet forti/
ter. ſi aūt illos ſex vicit iudas macha/
beus ⁊ intrauit in gloriā mundi q̄nto
magis vos ſi tenueritis ⁊ viceritis ⁊
intrabitis in regnū celoꝝ et in gloriā
eternitatis. Ideo pmittit dñs gloriā
in Apoc̄ dicens. Qui vicerit ſedebit
mecū in trono. Scdō dñs noſter ihs

xp̄c oſtendit hodie ſuis diſcipulis la/
tus vt ipos diſcipulos et nos excita
ret ad diligendū quaſi diceret Uide/
te latus meū mihi apertum cor in me
vulneratū. vt ſcꝫ videas q̄ntum te di
lexi. Ut ait in Canti. Uulneraſti cor
meū amica mea: Dyabolus nāq; hu
māo generi infixit lancea ſue fraudis
tria vulnera cordis. Et ideo voluit
dñs latus ſuum aperiri. vñ legimus
ij. Reg̃. q dauid dilexit abſolon fili/
um ſuū. eo q erat pulcerrimus. ſꝫ ipe
abſolon ꝓpter ſuā pulcritudinē nolu
it patri obedire ꝓpter qd̕ fugit a facie
patris in deſertum · et ioab vocatus
patris transfixit tres lanceas ꝑ latera
abſolon ⁊ mortuus eſt. quod cum pa
ter audiſſet ait Quis mihi det vt mo
riar ꝓ te fili abſolon propter nimiam
dilectiōem bina vice reuocauit ver/
bum iſtud predictum. Ita moraliter
per dauid nota chriſtum quia dauid
dicit manu fortis. hic habuit pulcerri
mum filium ſcꝫ hominem ad imaginē
dei creatum. ſed propter pulcritudi/
nem noſtram nō curauimus creatorē
ſed fecimus cōtra obedientiam in pa
radiſo propter qd̕ venit ioab. i. dya/
bolus et transfixit per latera ⁊ cor ei⁹
tria maxima vulnera et mortem aie
infixit Primam fixuram anime fecit
per lanceam gule dicens. Comeda/
tis de fructu nequaq̄ moriemini Se
cūdam fixuram anime infixit per lan
ceam ſupbie dicens · Eritis ſicut dij.
Terciam fixuram cum tercia lancea
fixit per lanceam auaritie dicēs. Sci
entes bonum et malū. Cum ergo vi/
dens pater noſter ieſus chriſtus ſuū
dilectum filium ſcilicet genus huma/
num his trib⁹ lanceis vulneratū ait.

Quis mihi det vt moriar pro te fili
mi abſolon. id eſt anima duota. Et ſic
ꝑ ea coꝛ fecit vulnerari vt nos a vul
neribus noſtris ſanaret. et ideo oſten
dit latus vt nos ad amandũ illum ex
citaret Tercio xp̄c oſtēdit pedes apo
ſtolis vt nos et ip̄m ad ſuum ſeruiciũ
ꝓuocaret Unde ait in ꝓuer. Fili acce
dēs ad ſeruitutem dei ſta in iuſticia et
timoꝛe. Item yſai. dicit Pedes coꝝ
pedes eoꝛum recti. q̄ꝫ ſpecioſi pedes
euangeliſantiũ bona p̄dicantiũ pacē.
Ad ſeruitutem ſuã nõ vult xp̄c habe/
re niſi ſint mundi pulcri et ſapientes.
De quo legimꝰ figurã in Danieli. na
buchodonoſoꝛ rex babilonie ait ſuis
aduocatis. Eligite mihi tres pueros
decoꝛos. foꝛma et ſapientes in quibꝰ
nõ ſit macula vt ſtent ſup pedes ⁊ ſer
uiant mihi. et eligerũt danielē ſidꝛach
et abdenago. Et iſti tres fuerũt mũdi
iuſti et fideles. ita q̄ nolebãt vti ciba
rijs regis eo q̄ ibi credebant in deũ q̄
fecit celum et terꝛam et ip̄e rex adoꝛa
uit ydola. et ꝓpter hoc pecierũt q̄ da
rent͛ eis ligumina. Ita ſpũaliter ſi rex
immũdus et terꝛenus voluit habere
ſeruitoꝛes mũdos q̄ntomagis rex ce
leſtis. in cuius conſpectu angeli ſunt
mundi Et iſti tres habebant in ſe tres
virtutes. ideo fuerũt in pꝛincipis ſer
uicium electi. Pꝛimo namq̄ꝫ fuerũt
pꝛudentes. nam vnus ſcꝫ daniel i ſua
p̄udentia excellebat oīs pꝛudētes
babilonie. Ita quoq̄ꝫ et nos xp̄ianos
opoꝛtet eſſe pꝛudentes vt de p̄teritis
ac de p̄ſentibꝰ et de futuris pꝛudēter
omnia diſponamꝰ ad noſtrã vtilitatē
et dei gloriã Secundo fuerũt mundi
ita et nos opoꝛtet eſſe mũdos. Nam
vt ait ap̄ls Omis foꝛnicatoꝛ aut im/
mundus nõ habet partē in gloria dei
Tercio fuerũt in fide ſtabiles q꜄ ma/
gis eligerũt moꝛi q̄ꝫ negare deũ Ideo
miſit rex nabuchodonoſoꝛ eos in cã/
dentem foꝛnacem ibi ſedebant quaſi
in roꝛe. Ita et nos opoꝛtet eſſe ſtabi/
les in fide. et ſic patet q̄ xp̄c oſtendit
eis pedes vt nos in ſuũ ſeruitiũ incli/
naret. vnde p̄s. Sicut oculi ſeruoꝝ
in manibus dominoꝝ ſuoꝝ q̄n ſtant
et ſeruiũt eis. ita oculi noſtri ad dñm
deũ noſtꝝ donec miſereat͛ noſtri. vt
intremus cũ ip̄o in gloꝛiam. Quarto
dico q̄ oſtendit ſuis diſcipulis totum
ſuũ coꝛpus vt nos et ip̄os ad compa
ciendũ reuocaret. vnd͛ ait q̄n ad eos
intrauit. Ego ſum nolite timere ſp̄us
carnem et oſſa nõ habet ſicut me vid͛
tis habere. De iſta oſtenſione ſui coꝛ
poꝛis legit͛ de quodam ſancto videli
cet Machario. qui deũ multis annis
exoꝛauit dicens. O domine quõ pꝛo
me ⁊ quolibet peccatoꝛe tot mala pa
ti in tuo ſanctiſſimo coꝛpe potuiſti cũ
non ex operibus iuſticie que fecimus
nos meruimꝰ. Cui apparuit dominꝰ
dicens. Miſericoꝛdia me ſpinis coꝛo
nauit. caritas latus meũ ꝑfoꝛauit pa
ciencia me flagellauit. benignitas cla
uum in dexterã manum fixit. clauum
in ſiniſtram manũ manſuetudo. pie/
tas clauum in dextrũ pedem fixit. hu
militas clauum in ſiniſtrum pedem
fixit. bonitas me ligauit. Sed iuſticia
in his locum non habet. Unde ait
apoſtolus ad tytum. Non ex operi/
bus iuſticie que fecimus nos ſed ſecũ
dum miſericoꝛdiam ſaluos nos fecit.
Et ideo ex quo audiuit talia de chri/
ſto q̄ iſte virtutes eum cogerent ad
ſuſtinendũ talia pꝛo homīe depinxit

xp̄m in crucē pendentem ꝛ ſupra cru
cem imaginē pulcerrime virginis ſu/
pra quā ſcripſit miſericordiā aureis li
teris Et huic coronā ſpineam impſſit
Item in latere dextro pulcram puel
lam latus eius aperientē et iuxta eā
ſcripſit caritas. Item ad dextrū bra/
chium puellam pulcrā que clauū in
dextram incuſſit cū malleo ferreo ꝛ iu
xta illam ſcripſit paciētiā. Item iuxta
ſiniſtram manū puellam que clauum
infixit. et iuxta illā ſcripſit benignitas
Item iuxta dextrū pedem puellā. et
iuxta illā ſcripſit pietas. iuxta ſiniſtrā
ſcripſit māſuetudo. et puellam depin
xit. Item ex alia parte ſtetit puella de
picta et funem in manu tenuit et cap
tiuauit. et hanc ymaginē ſanctus iſte
oīni die honorauit iuxta reuelatiōez
ſaluatoris Et ideo oſtendit eis manꝰ
vt eos et nos ad pugnādū animaret
Oſtendit latus vt eos ꝛ nos ad amā
dum ꝓuocaret. Oſtendit eis totum
corpus vt nos et ipſos ad compaciē
dum reuocaret vel inclinaret Oſten
dit eis pedes. vt nos et ipſos ad ſuū
ſeruicium ꝓuocaret ꝛc.

Octaua paſche
Sermo. xxix.

Infer digitū tuum huc et vi
de ꝛc. Johis. xx. Sciendū
eſt ad noſtram doctrinā ꝙ
tria genera hoīm ſolet quilibet liben/
ter recipe in domū ſuam. ſcꝫ magiſtꝝ
medicum et amicū magiſtrum qꝛ pōt
ab eo doceri. Ezechi: xix: Docebunt
vos inter ſanctū et iuſtum quid age/
re debeatis. Medicū ſolet vnuſqꝫ li/
benter accipe in domū. qꝛ ait Eccleſi.
xx. Honora medicū ꝓpter neceſſitatē
Si eīn incideris in infirmitatē pōt ti/
bi ſubuenire. Item amicū fidelē. Vn̄
ait Sapie. Omni tp̄e diligit qui ami
cus eſt Iſtas aūt tres cōditiōes ha/
buit xp̄c. Fuit magiſter docens nos
viam veritatis. vnde ait Joh. Vos
vocatis me magiſter ꝛ dn̄e et bene di
citis ſum etenī. Item fuit medicus qꝛ
ſanauit nos Luc. x. Qui habebant in
firmos ad eū veniebant et virtus de
illo exiuit et ſanauit oēs. Item fuit
amicus qꝛ aīaꝫ ſuā dedit pro nobis in
morte. et he tres bone cōditiōes oſtē
dunt in hoc euangelio iohannis
Cum ſero eſſet illa die vna ſabbatoꝝ
id eſt ebdomade. et hoc fuit in die pa
ſche de ſero. et fores eſſent clauſe vbi
eſſent diſcipuli cōgregati ꝓpter metū
iudeoꝝ. Venit igit ianuis clauſis et
ſtetit in medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ et di/
xit eis. pax vobis. Cum hoc dixiſſet
oſtendit eis manus et pedes et latus
et gauiſi ſunt diſcipuli viſo dn̄o. eo ꝙ
ſurrexit a mortuis Dixit eis iteꝝ. pax
vobis. Sicˉ miſit me pater et ego mit
to vos. Hec cū dixiſſet inſufflauit et
dixit. Accipite ſpūm ſanctū. quoꝝ re
miſeritis peccata remittuntur eis. et
quoꝝ retinueritis retenta ſunt. Tho
mas aūt vnus de duodecim. nō erat
cum eis qn̄ venit ieſus Dixerūt ergo
ei alij diſcipli vidimꝰ dn̄m. ille aūt di
xit Niſi videro i manibꝰ eiꝰ fixurā cla
uoꝝ ꝛ mittā digitū meū i locū clauoꝝ
et mittā manū meā i latꝰ eiꝰ nō credā
Et poſt dies octo ſcꝫ hodie iteꝝ erāt
diſcipli eiꝰ intꝰ et thomas cū eis vēit
ieſus ianuis clauſis ꝛ ſtetit i medio et
dixit pax vobis Deinde dicit thome
Infer digitū tuū huc et vide manus
meas. et affer manum tuam et mitte
in latꝰ meū ꝛ noli eē incredulꝰ ſꝫ fidelˢ

Reſpondit thomas ⁊ dixit Dominꝰ
meus ſcꝫ qui me redemiſti. et deꝰ me
us ſcꝫ qui me creaſti: dicit ei ieſus qꝛ
vidiſti me thoma credidiſti beati qui
nō viderūt et crediderūt Multa qui
dem et alia ſigna fecit ieſus ī cōſpectu
diſcipulorꝫ ſuorꝫ que nō ſunt ſcripta ī
libro hoc. hec aūt ſunt ſcripta vt cre/
datis qꝛ ieſus eſt filius dei: et vt credē
tes vitam habeatis in noīe eius. quo
ad thema: Infer digitū tuum huc et
vide manus meas. Nota ꝙ quattu/
or ſunt manus quas debemꝰ videre
Prima eſt manus dirigens. ſcđa eſt
manus ſcribens. tercia eſt manus ꝑ/
cutiens: quarta eſt manus tribuens.
Prima manꝰ eſt manus dirigens vl'
demonſtrans Nam videmus ꝙ vbi
vie ſunt ꝑplixe ibi ponit' manus que
oſtendit et dirigit ambulātes ad viā
rectam. vnde ait in pſ. Deduxiſti do
mine populū tuū in manu moyſi et a
aron et oſtendiſti eis viā bonā ꝑ quā
ambulant. Sicut eñ manus hodie
habet pollicem et quattuor digitos.
ita debet habere virtuoſus hō manū
quā inſpiciat: vt ipm ad viam rectā
dirigat. Pollex eſt iuſticia qꝛ ſic pol/
lex habet duo membra. ita iuſticia. ꝙ
homo ſit iuſtus que ꝑtinent ad deū ⁊
proximū. tūc tpe mortis dirigit ipm
deus ꝑ viam rectā. vñ Sapie. Iuſtū
deduxit dñs ꝑ vias rectas. et oſtēdit
illi regnū dei. qꝛ pollebat in virtute
iuſticie. digitus poſt pollicem eſt in/
dex et ꝑ hūc accipit' prudentia. nam
ſicut ille digitus habet tria mēbra. ita
prudentia habet tria. nam prudentia
cogitat de p̄teritis: ordiat de p̄ntibꝰ
et prouidet de futuris. vnde in ꝓuer.
O piger vade ad formicā et diſce ab
ea prudentiā. digitus poſt indicem ē
medius. et hic ſignificat fortitudinem
Et ille ſimiliter habet tres articulos
vel membra. ita fortitudo tria debet
habere vt homo reſiſtat dyabolo qui
nititur eū occidere. et reſiſtat fortiter
mundo qui nitit' ipm a deo retrahere
et reſiſtat fortiter carni que nitit' ipm
decipe. poſt mediū digitū eſt fidiꝰ iu
xta minimū digitū. et in iſto portatur
anulus. qꝛ ibi eſt vena que tangit cor
et ſignificat dilectiōem Et ſimiliter hꝫ
tria membra ita dilectio debet eſſe. ꝙ
diligas deū ex toto corde. proximū ſi
bi ſubueniēdo. et diligas teipm aīam
tuā mundā ſeruādo. poſt fidiū eſt mi/
nimus et iſte vocat' auricularis quia
dr̄ auricularꝰ eo ꝙ homo pōt attin/
gere aures. et ſignificat obedientiam
Nam ſicut digitus iſte ſimiliter habꝫ
tres articulos. ita obediētia vt homo
ꝓpter deū obediat ſuo ſupiori ſuo ſili.
ſuo inferiori. ſicut xp̄c fuit obediēs vſ
qꝫ ad mortem. et ideo exaltauit eū pa
ter et dedit illi nomen qđ ē ſup omne
nomen vt in noīe eius flectatur pote
ſtas inferni mūdi et celi. et ſic patꝫ pri
ma manus dirigens ad viam rectam
Et iō xp̄c oſtēdit in cruce manū qſi di
ceret Ecce homo viam rectā Secun
da manus eſt manus ſcribens. aliqñ
eñ ſcripſit ſcripturam rigoris et iuſti
cie. ſcripſit ſcripturā miſericordie in
templo qñ preſentabant ſibi mulierē
in adulterio dep̄henſam ⁊ accuſabāt
eam. et interrogabant dicētes. Magi
ſter mulier hec dep̄henſa eſt in adul/
terio. ⁊ moyſes iuſſit eā nobis lapida
re. quid tu dicis de ea. Tunc dominꝰ
manu ſcribebat in terra ⁊ ait. q̄ vrm
ſine petō eſt. primꝰ mittat ī eū lapidē

Tunc om̄es cōfuſi receſſerūt. et ait
ad mulierem. vbi ſunt qui te condem
nabāt. at illa. nemo dñe. et ait domiꝰ
Vade noli peccare. nec ego te condē
nabo. et hec eſt manus cum ſcriptura
miſericordie que ſcripta eſt cōtra oēs
penitētes. Secundo ſcripſit ſcriptu/
ram iuſticie manu rigoris cōtra indu
ratos. Huius legimꝰ figurā in libro
Danielis. Balthaſar rex babilonie
ſpoliauit regem hieruſalē. ⁊ tulit inde
vaſa ſacrificij. calices et lauatoria ar/
gentea et aurea. et thuribula aurea et
alia multa. et fecit conuiuiū magnum
et comedit ⁊ bibit de vaſis ſacrificio
rum templi et laudauit ydola et blaſ
phemauit cōtra deū. Tunc ſedens in
conuiuio vidit manū in ſuꝑficie pari
etis aule ſcribentem et neminē iuxta
manū illam. et ideo nimiū territꝰ Vo
cauit om̄es ſapientes regiōis. vt ex/
ponerent ſibi hanc ſcripturā quā ma
nus hec ſcripſit: quoꝝ nullus hoc po
tuit. Tandem vocatus eſt daniel pro
pheta cui dixit rex. Expone mihi hāc
ſcripturam que eſt ſcripta. Manethe
tel phares et dabo tibi munera mag̃
Reſpondit daniel. exponam tibi. Tu
eīm noſti qualia dñs fecit cū tuis an/
teceſſoribus. et ſpēaliter cū nabucho
donoſor patre tuo: qui eleuatus fuit
in ſuꝑbia. et ideo eiectus de regno co
medit fenū vt bos. ſed ad iſta nō cogi
taſti et ſpoliaſti templū dñi ⁊ in vaſis
aureis que ꝑtinent ad laudē dei lau/
das ydola tua. idō ſcripſit manus cō
tra te illa tria verba. mane id eſt deus
numerauit dies tuos quos viuere
debes et completi ſunt ad tempꝰ. et
ideo morte morieris. thetel id eſt ap/
penſa ſunt oꝑa tua in ſtatera bona et
mala. et plura ſunt opera tua mala q̃z
bona. ideo morte morieris. Phares
id eſt deus diuiſit regnū tuū tribꝰ re/
gibus qui venient in breui et interfi/
cient te. et diuident regnū tuū: et in ſe
quenti nocte accidit ei ſicut daniel ſi/
bi expoſuit et mortuus eſt. qꝛ darius
rex perſaꝝ venit nocte et occidit oēs
in ore gladij et deſtruxit ciuitatem ⁊c.
Ita ſpūaliter induratus non cogitat
que deus multis peccatoribus fecit
ſed ꝑmanet in peccatis. et vaſis aure
is ſcꝫ memoria volūtate et intellectu
quibꝰ vti deberet ad laudem dei. vti
tur ad laudem et honorē dyaboli q̄d
videns ipſe dñs manu ſui rigoris ⁊ iu
ſticie ſcribit cōtra eum hec tria verba
mane. i. numeraui dies tuos quos cō
pleui et hoc ꝓpter peccata tua. thetel
id eſt cōſideraui oꝑa tua bona ⁊ mala
et valde pauca ſunt opera tua bona.
ſed valde multa ſunt opera tua mala
Phares id eſt diuiſi iam regnum tu/
um peccator induratus. nam animā
tuā diuiſi dyabolis. res tuas amicis
et carnem tuam vermibus et iſti tres
ſic accipiunt vnuſquiſq̄z partem ſuā.
vt nullus eorum daret partem ſuam
pro alijs duabus. nam dyaboli non
darent aīam pro rebus et pro corpe:
Nec vermes darent carnem pro aīa
vel rebus. nec amici darent res tem
porales pro anima et pro corpore.
Et ideo miſera anima exiſtens in pur
gatorio clamat ad amicos, qui tollūt
res ſuas dicentes illud Job. xix. Mi
ſeremini mei miſeremini mei ſaltem
vos amici mei. quia manus domini
tetigit me. ⁊ ſic patet manus ſecunda
Ideo videte manꝰ meas. Tercia ma
nus ē manꝰ ꝑcutiens et iſta ꝑcutit ali

quos miſericorditer ꝑ infirmitatem
et adverſitatē vt emendent᷑ . vt patz
in figura yſaie . Filij iſrael erexerunt
ydolum in campo et planitie nemo/
roſa in honore cuiuſdam ydoli nōie
baal. et illi obtulerunt filios et filias.
vt etiam patet in pſ̄. Jmolauerūt fi/
lios ⁊ filias iudas demonijs. Jn hoc
prouocatus eſt deꝰ et dixit ad iſaiam
vade et dic filijs iſrael. Extendā ma/
num meā et ꝑcutiam illos et diſper/
gam baal de loco iſto et percuſſit eos
manus domini. eos tribulando ꝑ ini
micos coꝝ ⁊ ꝑ famem et ꝑ mortem ⁊
deſtruxit ydolum: et ſic emūdauerūt
ſe ⁊ agebant pniāz. Jta ſpūaliter mul
ti ſunt qui in ꝓſperitate et abundan/
tia rerū imolant demonijs et nō deo.
qꝛ magis eligūt creaturas q̄ʒ deū cre
atorem. qḋ videns dn̄s extendit ma
num ſuā ḋ alto ꝑcutit ꝑ aduerſitates
vt emendent᷑ et laudent creatorem:
Jtem illa manus potentie aliquos ꝑ
cutit ꝑ eternam damnatiōem . vt ait
in pſ̄. Jn manu potētie et bra. exten.
Cum illa manu ꝑcuſſit regem phara
onem. de quo legimꝰ in Exoḋ. qꝛ pha
rao noluit dimittere populū dn̄i ſed
afflixit. Jdeo clamabant ad celum. ⁊
ait dn̄s. Jnduratum eſt coꝛ pharao/
nis ⁊ nō vult dimittere populū meū
niſi in manu forti. et ꝑcuſſit totum re
gnum egiptioꝝ cum diuerſis plagis.
et tandem extendit manū et ſubmer/
ſit eum in mari rubro. Jta vult facere
omnibꝰ induratis in pctis qui nolūt
audire p̄dicare verbū dei. ſed magis
indurant᷑. et illos tangit in manu po
tentie. vn̄ Apl's. Horrendū eſt inci/
dere in manus dei viuentis. Jtem in
Exodo. Extendiſti manū tuā et deuo

rabit eos terra infernalis: et hec eſt
tercia manꝰ quā videre debemꝰ ocu
lis cordis: Quarta manus eſt manꝰ
tribuens. ⁊ hec manus multa tribuit
iuſtis Nam primo datꝰ grāz ſanitatis
vnde ait ille homo cuiꝰ filia erat mor
tua. Luc. i. Dn̄e filia mea mō defun/
cta eſt. ſed veni impone manū ſuꝑ eā
et viuet. Et ita debet dicere quilibet
peccator. cuius anima mortua eſt in
peccatis. Jtem iſta manus pietatis
tribuit iuſtis fortitudinē. Vn̄ ait euā/
geliſta de ſancto Johanne Etenī ma
nus dn̄i erat cū illo ⁊ confortauit illū
in omni bono. Jtem iſta manꝰ pieta
tis deducet. vnde in pſ̄. Etenim ma/
nus tua deducet me et tenebit me de
xtera tua. Jtem iſta manus pietatis
ꝑ hanc vitam tribuit electis tria. Nā
tribuit eis benedictiōem. vnde in pſ̄
Aperis tu manū tuā et imples omne
animal benedictiōe. Jtem iſta manꝰ
tribuit gaudiū id eſt gaudij immenſi/
tatem. vnḋ ait aīa electa ſedens cum
deo in eternitate. Leua eius ſub capi
te meo: id ſiniſtra manus: et dextera
eius amplexabit᷑ me Jtem iſta manꝰ
tribuit electis honoris dignitatē. vn̄
petrus in cano ſuaꝭ Humiliamini ſub
potenti manu dei vt vos exaltet i tpe
viſitatiōis. id eſt in die iudicij. Jtē iſta
manus tribuit electis quietis ſecuri/
tatem. vnde dicit Sap̄. Juſtorū aīe
in manu dei ſunt et non tanget illos
tormentū malicie. et ſic patet ad the
ma. Vide manus meas vide manum
clementie. manum iuſticie. manū po
tentie ꝑcucientem. vide manum pie/
tatis dona tribuentem.

Dominica prima poſt octauas
paſche. Sermo. xxx.

Ego ſum paſtor bonus ⁊ co
gnoſco oues meas Johis.
x. Paul⁹ apl's doctor eccle
dei i epiſtola ſua ad ephe. dicit ꝙ xp̄c
eſt caput noſtrū et nos membra eius
ip̄e em̄ pater noſter. nos aūt filij eius
ip̄e eſt rex noſter. nos vero populus
ei⁹. nos vero oues et ip̄e paſtor ergo
ait. Ego ſum paſtor bonus. ꝙ aūt eſt
caput noſtrū ponit ratiōem. nam ca/
put habet optimū locū in membris.
et eſt nobilius et eſt ſubtilius. et eſt di
gnius. Jta xp̄c obtinet excellentiorē
locum in celo ⁊ in terra. vnde ait per
ꝓphetam. Et ego ponā primogenitū
illum excelſum pre regib⁹ terre. Etiā
ſicut caput eſt ſubtilius. q꞉ habet oēs
ſenſus corꝑis in quibus cōſiſtit ſapiē
tia ſed in ſua ſapientia excellit omnes
ſapiētias mūdi. vnde ait Apl's In eo
reconditi ſunt om̄es theſauri ſapiētie
et ſicut nobilius eſt membꝝ ita xp̄c q꞉
nos naſcimur in peccatis. ip̄e ſine pec
cato de virgine puriſſima de ſpū ſan
cto conceptus: vt dicit petrus q̄ pec
catū nō fecit: nec eſt inuentus dolus
in ore eius. Etiam eſt dignius quia ca
put habet tegere omnia membra cor
poris et vitam eis miniſtrare. et oīa
membra ſeruare ad modū boni paſto
ris qui regit miniſtrat conſeruat ſuas
oues. ergo bene pōt dicere verbum
preallegatum. Ego ſum paſtor bon⁹.
Quō aūt illas habet regere. cuſtodi
re liberare et eis miniſtrare cognoſce
re et ſignare. patet in euangelio ¶
Dixit ieſus diſcipulis ſuis in cena qn̄
ꝑ eis et ꝑ nobis voluit ire ad mortē.
ego ſum paſtor bonus. bonus paſtor
aiam ſuam id eſt vitam ponit pro oui
bus ſuis. mercenari⁹ et qui nō eſt pa
ſtor cui⁹ non ſunt oues ꝓprie vidit lu
pum venientē et dimittit oues et fu/
git. et lupus rapit et diſpergit oues:
mercenarius aūt fugit. q꞉ ſcʒ pro mer
cede paſcit oues. ⁊ plus curat de mer
cede q̄ȝ de ſalute ouiū id eſt fidelium.
q꞉ nō ꝑtinet ad eum de ouibus. Ego
ſum paſtor bonus et cognoſco oues
meas. et cognoſcūt me mee. ſicut no/
uit me pater et ego cognoſco patrem
et aiam meā pono pro ouib⁹ meis. et
alias oues habeo ſcʒ gentiles que nō
ſunt ex hoc ouili. et illos oportet me
adducere ꝑ meos apl'os poſt aſcēſio/
nem. et vocem meā audient qui fient
xp̄iani. et fiet vnū ouile id eſt vna cō/
gregatio fideliū in ſanctam eccleſiam
et vn⁹ paſtor ſcʒ papa ex ꝑte mei cui
ꝯmiſi paſcere ſanctā ecciaʒ. Etiā aliq̄
dicūt ſuꝑ illo verbo. Erit vnū ouile
et vn⁹ paſtor ꝙ adhuc an̄ diē iudicij
erit vna fides ꝑ totū mundū quo ad
thema. Ego ſum paſtor bon⁹ ⁊c: No
ta ꝙ bon⁹ paſtor circa ſuas oues id ē
fideles i ip̄m credētes quattuor facit
Pmo ſignat ſtudioſi vt cognoſcat. ſe
cundo ꝓtegit affectuoſe vt cuſtodiat
tercio liberat precioſe vt poſſideat.
quarto paſcit fructuoſe vt alliciat.
Pmo dico ſic ꝙ xp̄c ſicut bon⁹ paſtor
ſignat oues ſuas ſtudioſe vt cogno/
ſcat hic et in morte ⁊ in die iudicij. nā
ſepe ſeducit᷑ ouis vt occidat᷑. ita mul
ti ſeducunt᷑ vt occidant᷑ in aīa a lupo
furibūdo. vtʒ in li. Reḡ ij. vbi legim⁹
ꝙ dn̄s miſit ꝓphetā ad regē dauid q̄
peccauit ⁊ ait ad eū Quidā pauꝑ hō
habuit ouē quā tenerrime dilexit ita

ꝙ illa ouis comedit de menſa ſua ⁊ bi
bit de cipho ſuo et in ſinu ſuo dormie
bat. Sed venit quidam qui habuit
multas oues et tulit ouem paupis et
occidit. quid ille demeruit certe mor
tem dixit dauid Quis eſt iſte pauper
niſi xp̄c qui fact⁹ eſt ꝓ nobis ita paup
Unde ait in euangelio Mathei Uul
pes foueas habent et volucres celi
nidos. filius aūt hominis non habet
vbi caput ſuum reclinet. Ille habuit
ouem quā tenerrime dilexit ſcꝫ aīam
ad dei imaginē creatam quā dilexit ⁊
diligebat ꝙ cibat de menſa angeloꝝ
pane vite. de ſacramento altaris. ac
potat de calice ſui ſanctiſſimi ſanguis
et dormit i ſinu gratie ſue ſancte eccie
Qui igit̄ talem ouem id eſt hoīem iu
ſtum ꝑſequit̄ ⁊ occidit. quid meretur
certe dauid dixit mortē meret̄ eternā
Ut igit̄ nullus infeſtaret nec occide/
ret oues xp̄i ſcꝫ ſuos fideles voluit ſi
gnare eos ſtudioſe Cuius figuram le
gimus Geñ. xxx. Jacob patriarcha et
laban quidā vir habitabat in vna re
gione et iuxta ſe habebāt oues que fu
erūt om̄es vnius coloris. dixit aūt ia
cob ad laban. volo ſignare oues me/
as ne ſit iurgiū inter te et me. et vt co
gnoſcam oues meas volo eas ſigna/
re: Accepit itaqꝫ iacob virgulas ami
gdalaꝝ et diſcoriauit eas et poſuit in
canali pleno aqua vbi oues bibebāt.
Et ex aſpectu amigdalaꝝ et virgulis
agniculi erant diuerſi coloris. Et ſic
cognouit iacob oues ſuas ab ouibus
laban. Ita ſpūaliter dñs noſter et la
ban dyabolus habent ſimul oues in
iſto deſerto huius mūdi. Ne igit̄ fiat
iurgium inter eos i die iudicij ſignat
xp̄c oues ſuas. poſuit itaqꝫ dñs vir/
gulas amigdalaꝝ id eſt ſanctōs ⁊ ſan
ctas. vt iohannē baptiſtam iohannē
euangeliſtā. katherinā ſanctā et bar/
baram ſanctā et alios ſanctos et ſan/
ctas quas diſcolorauit diuerſis colo
rib⁹ in eoꝝ paſſione. rubeo colore ex
ſanguine. albo colore ex caſtitate. ni/
gro colore ex humilitate. tales igitur
oues xp̄i debent inſpicere vitā eoꝝ. ⁊
inſpiratio ꝓducit fructū ſimilem ⁊ ſic
accipit ouis xp̄i ſignum a ſanctis. et
iſtud ſignū imprimitur in baptiſmo.
Tunc veniens in die iudicij ſtatuet
oues ſuas a dextris id eſt ad vitā eter
nam habentes xp̄i ſignū. ſed oues la
ban id eſt malos iudeos. gentiles. et
malos xp̄ianos ſtatuet a ſiniſtris. qꝛ
non habēt ſignū illi⁹. cuius oꝑa fece/
rūt. Scd̄o bonus paſtor ꝓtegit affe/
ctuoſe. vt cuſtodiat Un̄ Ozee. Sic
paſtor vigilat ſuꝑ gregem ſuū vt pro
tegat. Ita vigilabo ſuꝑ vos dicit do
minus Huius legim⁹ figurā in libro
Ezechie: viij. dixit dñs ad ezechielem
Ueni et oſtendā tibi quid faciam oui
bus et vidit ſeptuaginta viros ſtare
et habere dorſum ad templum. et ad
orientem habētes faciē. et venerunt
ſex angeli cū ſex ſecuribus vt interfi/
cerent eos. ſed venit quidā indutus
lineis albis ad modū paſtoris dicēs
ad illos ſex Ne ꝑcutiatis donec ſigne
mus illos qui ꝑtinent ad deū. et pro
texit eos donec ſuos elegit Et in fron
tibus illoꝝ impreſſit ſignū Thau. et
poſtea ait. Percutite oēs alios. illos
nō protegam qꝛ nulli parcerūt: Ita
ſpūaliter ꝑ illos ſeptuaginta viros
ſtantes nota congregatiōem omniū
hoīm vertentiū dorſa ad templū qꝛ
deū nō honorant. vertentes faciem

ad ortum ſolis expectantes dieꝫ iudi-
cij. Venient igitur ſex angeli cum ſex ſe
curibus vt omnes interficiant propter
peccata hominū Sꝫ ait paſtor bonꝰ
indutꝰ alba veſte ſcꝫ carne puriſſima
protegēs ſuos fideles dicens. Nolite
ꝑcutere donec meas oues eligam et
tunc nulli parcant ſed omnes ꝑcutiāt
ꝗ nō ſunt de ouili boni paſtoris Pri
ma ſecuris qua peccator percutitur eſt
ſuꝑbia Vñ ait dauid in pſ. Percuſſi
ſti caput de domo impij. Domus im
pij eſt conſciētia mala. vbi ſuꝑbia eſt
caput oīm maloꝝ: Secunda ſecuris
eſt morbus qui multos improuiſe ꝑ/
cutit, Vñ dr iiij. Reg. Percuſſit dñs
ioram languore inſanabili. Tercia ſe/
curis ꝗ ꝑcutit ouem laban et nō ouē
xpī eſt grauitas peccatoꝝ que magis
ꝑcutiūt aīam miſeram ꝙ magna ſecu
ris corpus. Unde dr Amos. Percu
ciet domū maiorem ruinis et minorē
ſciſſionibꝰ: Maior domus eſt anima
et minor eſt corpus que ambo ꝑcuci
untur ſecuri peccatoris. Vñ in pſ. Se
curi eſt aſcia. id eſt barde deiecerunt
eam videlicet ouem morbidā et ma/
lam. Quarta ſecuris qua ouis laban
ꝑcutitur eſt mortis acerbitas. vñ ait
dñs Amos. ix. Percutite cardinem
et mouebuntur ſuꝑ liminaria ꝓprie die
ſuyle vel doyrpel. Cardo eſt corpus
ſuꝑliminaria ſunt vires que omnes mo
uebuntur qñ mors cum ſecuri ſua ꝑcu/
tit corpus. Quinta ſecuris ꝑcutiens
ouē laban id eſt malū hoīeꝫ eſt ſeueri
tas iudicij. Nam in ictu oculi iudicatur
qñ miſera anima egreditur. Vñ dicūt
tales oues laban id eſt dyaboli ſerui
mali xpiani. inique egimus contra te
et ad iracundiā te ꝓuocamꝰ Idcirco

ꝑcuſſiſti nos nec pepercisti nobis Et
hoc fit qñ de ore eius exibit gladius
acutus. Sexta ſecuris ꝗ ꝑcutit oues
laban id eſt dyaboli ē pene eternitas
Unde ꝓuer. Parati ſunt mallei per
cucientes ſtultoꝝ corꝑa. Et illud pſ.
Supra dorſum meum fabricauerūt
peccatores tūc igitur in illa extrema ne
ceſſitate qñ celi mouēdi ſunt ꝛc. oues
chriſti tamēꝫ a bono paſtore protegē
tur vt non ꝑcutiat eos quiſꝙ Unde
pſ. Proteges eos i tabernaculo tuo
a contradictiōe linguaꝝ. Et ſic patet
ꝙ xpc bonꝰ paſtor ꝓtegit oues ſuas
affectuoſe vt cuſtodiat: Tercio xpc
velut bonꝰ paſtor liberat oues ſuas
ꝑcioſe vt poſſideat. Unde eramꝰ vē
diti et ꝑditi ꝓpter peccata primorum
parentū. ſed neqꝫ auro nec argento li
berauit nos. ſed ꝑcioſo ſanguine xpi
liberati ſumus. Et ideo figuratus eſt
ꝑ bonū paſtorem dauid De quo legi
mus in. i. Reg. xvij. ca. Ieſſe qui fuit
pater dauid vir iuſtus. miſit filiū ſuū
dauid quē diligebat paſcere oues ſu
as. et veniebat leo et vrſus tollens
predam de ouibus dauid quas paſce
bat ſed dauid ſurrexit cum baculo et
oꝑa paſtoris occidebat eos et libera
uit oues ſuas. qꝛ dñs cū eo erat. Mo
raliter ꝑ ieſſe nota patrem in diuinis
qui habuit multas oues in hoc mun
do id eſt animas ad imaginē dei crea
tas. Sed venit leo ſuꝑbie lucifer et
vrſus ſathanas auaricie et tulerunt
predam Miſit igitur pater filiū ſuum
dauid ſcꝫ xpm paſcere oues i hoc mū
do. ſcꝫ ſuos fideles. Venit igitur leo et
vrſus id eſt demon et mundus aīam
deuorādo ad limbum ꝑ ſuā potentiā
ducendo. Quod videns dauid id eſt

xp̄c accepit baculū id eſt ſanctam cru
cem. et cum leone et vrſo pugnauit ⁊
eos ſupauit. et oues captas in limbo
ſedentes ad quinq; milia annoꝝ libe
rauit et libertati reſtituit. vnde Pſ̄.
Eduxit eos ꝺ tenebris et vmbra mor
tis et vincula coꝝ diſrupit et liberati
dedit. ergo xp̄c bonus paſtor oues
ſuas liberauit. vt eas quaſi ſuas in li
bertate poſſideat. Quarto dico ꝙ
xp̄c paſtor bon⁹ paſcit oues ſuas fru
ctuoſe vt eas alliciat. paſcit eas oues
id eſt fideles diuerſis cibarijs. Pꝛio
cibo naturali. vt fruct⁹ terre et arbo
rum ꝓ nobis ꝓducendo vt nos pa/
ſcat. Vn̄ ait Leui. xvi. Dabo vobis
pluuiā ſerotinam. et imbrem matuti/
num. et terra gignet fructus ſuos. et
arbores pomis replebunt. Secūdo
paſcit eas de carnibus pecoꝝ diuer/
ſorum. vnde pſ̄: Omnia ſub pedib⁹
eius oues et boues vniuerſas inſup
⁊ pecora cāpi volucres celi et piſces
maris. Tercio paſcit oues eius pane
ſancte doctrine verbi dei. Eccle. i. Ci
bauit eos pane vite et intellectus.
Quarto paſcit oues eius cibo ſacra/
mentali. Joh. xi. Caro mea vere eſt
cibus et ſanguis meus vere eſt pot⁹.
Huius legimus figurā in Exodo. iij.
ca. ꝙ moyſes paſcebat oues et mina
bat eas i interiora deſerti et ibi paſce
bant in herbis virentib⁹. Ita chriſt⁹
minat gregem ſuaꝝ ouiū in interiora
deſerti id eſt ad ſolitariam vitā. vitaꝫ
hui⁹ mundi fugiendo. et ibi in herbis
virētib⁹ id eſt in duodecim articulis
fidei quibus homo vireſcit in virtuti
bus Et ſicut moyſi ibi loquebat ieſus
ita loquit ſuis ouibus inſpiratiōib⁹
diuinis. De iſtis paſcuis vberrimis
ait i libro Ezech: xxviij. Ego requirā
oues meas et paſcam eas in montib⁹
iſrael. et ibi vireſcunt in herbis viren
tibus Quanto em̄ montes ſunt altio
res tanto flores et herbe dulciores
ꝓpter rorem qui cicius cadit in mon/
tes q̄ꝫ in valles. et oues libentius co/
medūt in montibus q̄ꝫ in vallibus. et
lac eo dulcius eſt ꝓpter herbas mon
ciū Ita ſpūaliter q̄nto altius hō aſcē
dit montem ꝯtemplatiōis. tanto dul
cius paſcit in diuinis. et q̄nto magis
tendit ad ima cōuallium. tanto min⁹
capit de dulcibus Et ideo monet ipſe
ꝓpheta yſaias om̄s oues atq; fideles
xp̄i dicens. Venite aſcendamus ad
montem dn̄i et ibi paſcua inueniam⁹
Ergo dn̄s noſter ieſus xp̄c paſtor bo
nus qui etiā ſuas oues ſignat. prote/
git liberat et paſcit ⁊c̄

Poſt octauas paſche Dn̄ica
Jubilate Sermo. xxxi.

Vos vero contriſtabimini:
ſed triſticia veſtra vertet
in gaudiū. Joh. xvi. Nota
ꝙ quattuor ſunt ſtulticie ꝓpter quas
homo ſepe contriſtat. Prima eſt ho
minem in tali ſtatu viuere in quo nō
audet mori. vnde ait Eccl. Mors nō
tardat O mors q̄ꝫ amara eſt memo/
ria tua. Secunda eſt pro viliſſima re
vitā exponere ſicut naboth. iiij. Reg.
Expoſuit vitam ſuā ⁊ ꝑdidit ꝓ parua
vinea. nam rex vocauit eum et dixit.
Da mihi vineā. reſpondit. nolo. tūc
miſit falſos teſtes et eū lapidare fecit
et ſic triſtabat. Tercia eſt inter bonū
et malū eligere malū et bonū ſperne
re. ſicut fecit moyſes cui rex pharao

poſuit coronam ſup caput eius cū ad
huc eſſet puer et proiecit coronā . tūc
accepit carbonem ignitū et aurum et
pbuit puero ⁊ puer elegit carbonem
et omnes dixerunt . Stulticia ſua eſt.
Quarta ſtulticia eſt qn̄ homo vendit
hereditatem paternā pro cipho ple/
no lentibus. ita fecit eſau. vendidit ei
primogeniturā fratri ſuo iacob, p vna
ſcutella plena lentibus . vt p3 Gen̄.
Ita ſpūaliter qui nūq̄3 cogitat ō mor
te ſed ſemp gaudet de vanitatibus.
ſepe ex hoc triſtatur . Itē homo ſepe
gaudet coronans ſe corona ſupbie ⁊
perdit coronā glorie. Item homo ſe/
pe vendit benedictōem celeſtis here
ditatis pro gaudio vanitatis. ſed xpc
pmonens ſuos diſcipulos ne ipi ſtul
t: in his agerent : ſed melius eſſet eis
hic modicū triſtari et poſt hanc vita3
eternaliter gaudere. et ideo ait vt ſu/
pra. Vos vero cōtriſtabimini et mū
dus gaudebit. ſed triſticia veſtra ver
tetur in gaudiū. vt patet in euāgelio.

Dixit ieſus diſcipulis ſuis in cena.
Modicū iam et non videbitis me et
iterū modicū et videbitis me. q2 iam
vado pro vobis in mortem . et iterū
qn̄ reſurgo iterū videbitis me. et in
aſcenſione mea qn̄ vado ad patrem.
dixerūt ergo diſcipuli adinuicē . quid
hoc eſt q dicit nobis modicum et nō
videbitis me. et iterū modicum et vi
debitis me q2 vado ad patrem. dice/
bat ergo Quid eſt q dicit nobis mo
dicum. neſcimus quid loquit̄ et non
intelligimus . Cognouit aūt ieſus q
volebant eum interrogare ⁊ dicit eis
de hoc queritis inter vos q2 dixi vo
bis modicum et non videbitis me et
iterū modicum et videbitis me . amē
dico vobis q2 plorabitis et flebitis
vos in hoc mundo pter pſecutiōes
mundi. et mundani gaudebunt quia
vos pſequent̄ . vos aūt contriſtabi/
mini pter mortem meā . ſed triſticia
veſtra vertet̄ in gaudium q2 videbi/
tis meā gloriam. vnde dicā vobis pa
rabolam. Mulier cū parit triſticiā h3
q2 venit hora ei9. de qua ait pater in
Gen̄. ad euam. In dolore paries fili
os tuos. Cum aūt peperit puer3 iam
non meminit preſſure pter gaudiū.
q2 natus eſt ei paruulus in mundum
pulcer ſcd̄m imaginē eius et creato/
ris. Et vos igit̄ nūc triſticiā habetis
iter3 aūt videbo vos ⁊ gaudebit cor
veſtrū et gaudiū veſtr3 nemo tollet a
vobis. q2 eternaliter mecū gaudebi/
tis. Nota q quatuor genera hoīm tri
ſtantur pter quattuor cauſas . Pri/
mi ſunt penitentes qui triſtant̄ ō pec
cator3 cōmiſſiōe Secūdi ſunt in mūdo
gaudētes q̄ triſtant̄ de gaudij amiſſi/
one. Tercij ſunt fortunati de fortune
mutatiōe. Quarti ſunt ypocrite qui
triſtant̄ de vultus exterminatiōe. pri
mo dico q penitētes triſtant̄ de pec
cati cōmiſſiōe. et eſt bona cōtriſtatio.
qn̄ homo cogitat. Ecce tu deū offen/
diſti tuū creatorem ⁊ pter hoc triſta
tur. Unde ait dauid poſtq̄3 peccauit
in ps̄. Quare triſtis es anima ⁊ qua/
re cōturbas me Spera in deo qm̄ ad
huc cōfitebor illi vt mihi pctā mea di
mittat q2 miſeratiōes eius ſup omnia
opa eius. de iſta cōtritiōe anime peni
tentis legimus figuram in antiquis
libris iudeor3 q erat quedam pulcra
puella cuidam magno pricipi deſpō
ſata et illa reliquit ſuū principē et ad/
heſit cuidam malo tyranno. propter

qđ venit in magnā triſticiaꝫ et tandē
triſtis cognouit ꝙ male feciſſet miſit
ad principem quē reliquit quattuor
anulos. in primo fuit ſcriptum amore
langueo. in ſecundo languore pereo.
in tercio pereundo ſpero. in quarto
ſperando reuiuiſco: et cum hoc quat
tuor literas. in prima quē fugi diligo
in ſecūda quē dilexi fugio. in tercia ꝙ
fugi peniteo. in quarta penitēdo gau
deo. Ad ꝓpoſitum iſta puella eſt aīa
peccatrix que eſt pulcra dum eſt ſine
peccato. vnde de ea dicit dn̄s in can.
Tota pulcra es amica mea ⁊ macula
nō eſt in te. Et iſte magnus princeps
cui eſt deſponſata eſt xp̄c. qui ait yſa.
Deſponſabo te mihi in fide videlicet
in baptiſmo vbi renunciat dyabolo:
Sed reliquit ſuū principem qn̄ pec/
catum mortale committit et adheret
dyabolo cuius voluntatē facit ſed d̄s
immittit ei ſepe contricionē de pecca
tis. tūc pōt dicere ad xp̄m ſicut habetᷣ
ſupra in anulis Amore langueo et ni
mio deſiderio eternoꝝ et languendo
pereo ex formidine que feci ſed ſperā
do reuiuiſco. qꝛ ſcio me creatorē et re/
demptorem ita miſericordē qui ait ꝑ
ꝓphetam Ezechielē. Nolo mortē pec
catoris ſed vt magis peniteat et vi/
uat. Itē Ezechi. Peccator in quacū
ꝗ hora gemuerit peccatoꝝ ſuoꝝ am/
plius nunꝗ recordabor et ideo gau
deo. et in litera ſcripſit. Quē fugi mō
diligo. i. dn̄m meū ieſum xp̄m. et quē
dilexi videlicet dyabolū modo fugio
ꝑ pn̄iam et qđ fugi peniteo videlicet
verba dei audire ſepe fugi et peniten
do modo gaudeo ideo talis triſticia
eſt bona quia hoīem in anima ſaluat
et in conſcīa letificat. vnde Bern̄. aīa

quē triſtis eſt ſuꝑ magnitudinē pecca
ti et incuruata incedit ex timore dn̄i
illi dn̄s dabit grām ei letificabit eam.
et ſic triſticia vertetᷣ in gaudium. Se
cundo dico ꝙ de mundo gaudentes
triſtantᷣ de gaudīj amiſſione. vn̄ d̄ ill.
dꝛ Job. Gaudent ad ſonitum organi
et in puncto ad infernū deſcendunt
⁊ ſic triſtantᷣ: Ideo ait in alio ca. ſapi.
Melius eſt ire ad domū luctus ꝗ ad
domū cōuiuīj. qꝛ gaudiū dolore ſepe
miſcetur. Nam videmus in naturali
bus ꝙ ſepe poſt auram claram ⁊ ſplē
dorem ſolis ſequitᷣ pluuia et tēpeſtas
et poſt eſtatē venit hiems de tali gau
dio tempali qn̄ homo hoc perdit tri/
ſtatur. legimus figurā in li. Ione. ca.
iiij. ꝙ ionas ꝓpheta dn̄i multū feſſus
fuit ex labore itineris tempe eſtiuali ⁊
nullum habuit refrigeriū ſed poſuit
ſe iuxta viā vt requieſceret et obdor/
miuit. et videbatᷣ ſibi ꝙ ſuꝑ eum cre/
ſceret arbor magna ſcꝫ hedera q̄ cre/
ſcit ad muros ⁊ ex illo habuit gaudiū
in vmbra. et ſtatim venit vermis cor
rodens arborem et aruit et folia cecī/
derūt et vmbra ab eo receſſit ac prete
rijt et ſic euigilauit ꝓpheta ⁊ triſtis ni
mis erat qꝛ nō habuit iterum refrige
rium. Ita moraliter homo ambulat
in hoc mundo diuerſa loca hincinde
et gaudet in tranſitorijs iuxta viā va
nitatis et et in gaudiū mundi tranſit
ſicut vmbra. vt ait Job. Sicut vm/
bra ꝑtereunt gaudia. et cum ſic requi
eſcit ſub vmbra leticie gaudet. ſed ve
nit vermis corrodens arborem cor/
poris et folia eius cadūt qꝛ oēs vires
illius deficiūt et tūc anima exiens de
corpe et quaſi de ſomno euigilans tri
ſtatur qꝛ tūc nō habet refrigeriū a do

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
BLB
Baden-Württemberg

ideo ait Hieremias. Treno. iiij. in p/
ſona illoꝝ dicēs. Defecit gaudiū coꝛ
dis noſtri. verſus eſt in luctum choꝛ9
noſter ⁊ coꝛona capitis noſtri cecidit
ve nobis qꝛ peccauimus. et ſic patet
ꝙ aliqui triſtant̄ de gaudij tranſitoꝛij
amiſſiōe. Tercio aliqui triſtant̄ vide
licet foꝛtunati de foꝛtune mutatione.
nā foꝛtuna multos exaltat in hoc mū
do vnde ipi gaudent et multos deij/
cit ac deponit vnde triſtantur. vñ ait
Poeta. Quē vult exaltat quē vult
foꝛtuna recalcat. Huius legim9 figu
ram in lib. Heſter. iiij. ꝙ aſſuerus rex
habuit quendā aduocatū qui voca/
batur aman. et ille aman fuit multum
magnus et potens et in gloꝛia eleua
tus. et alius bonus hō mardocheus
nomine fuit apud regem quē rex vo/
luit etiā apud ſe in gloꝛia exaltare. qd̓
aman videns ex inuidia moꝛtē apd̓
regem ꝓcurauit ⁊ in curia ſua patibu
lum erexit vt ipm ibi ſuſpenderet qd̓
percipiens mardocheus excuſauit ſe
apud regem et accuſauit aman tunc
rex miſit pꝛo aman et dixit Quem rex
vult honoꝛare quid debet illi fieri. at
ille putabat ꝙ rex vellet ipm honoꝛa
re et ideo ait. Dñe quē rex vult hono
rare debet poni i equo regis et indui
veſtimentis regalib9 et duci p totam
ciuitatem ⁊ clamare in oīmbus angu
lis platearū ſic debet honoꝛari quem
rex vult exaltare et tūc ait rex. Hoc
tu debes facere mardocheo inimico
tuo. et opoꝛtebat ꝙ faceret illud amā
qd̓ ꝑcepit ei rex et ſic triſtis magis fu
it ꝙ ſic debuit inimicū ſuū in tāto ho/
noꝛe honoꝛare et ipe pedeſter curre/
re et clamare. et ſic foꝛtuna aman exal
tauit et eiecit mardocheū et ſtatim ex

altauit ecōuerſo mardocheū ⁊ eiecit
aman. Ita ſpūaliter foꝛtuna mundi ē
inſtabilis ⁊ multos exaltat vnde gau
dent. ſed cū eijcit eos in lutum contu
melie magis triſtant̄. et ſic gaudium
illoꝛū cito mutat̄ in contumeliā ⁊ tri
ſticiam. Ideo ait Salomon in ꝓuer.
Spiritus triſtis exiccat omnia oſſa.
Oſſa ſunt virtutes que omnes defici
unt propter amiſſiōez foꝛtune Quar
ti ſunt ipochrite qui triſtant̄ de vult9
exterminatiōe De qb9 ait dñs mat.
Nolite fieri ſicut ipochrite triſtes. ex/
terminant eñi facies ſuas et habēt fa
cies macras ꝓpter lucrum et laudez
hominū ꝙuis hominibus eſt ignota
coꝝ triſticia. tñ deo eſt manifeſta coꝝ
nequicia et talis triſticia eſt doloſa.
Unde ait dñs Lu. Ue vobis ipochri
tis qui ſimiles eſtis ſepulcris foꝛis de
albatis intus plenus ſpurcicijs. Iſti
aūt aſſimilant̄ parietib9 qui ſunt int9
de luto et exteri9 ſunt picti et dealba
ti ita ꝙ apparent ꝙ ſint de lapidibus
politis cementū eſt coloꝛ exteri9 poſi
tum et tegit qd̓ eſt interius. ſed qñ pa
ries ꝑcutit̄ et domus deſtruit̄ tūc vi
debit̄ aperte quid latebat interi9 h9
legim9 figuram Ezech. xxix. dixit dñs
ad ezechielē. Uade i templū domini
ad domū anterioꝛē et cū ibi eſſet pꝛo
pheta ait dñs: Uides tu parietē iſtū
reſpondit. video dñe et ait Perfodi
domum ⁊ parietem et fodit foꝛamen
magnū p parietē et dixit. Uide. et vi/
dit ꝓphera abhominatiōes peſſimas
pictas ad parietem in circuitu quas
homies occulte ſolent facere et ait do
min9. Iſta aūt manifeſta erūt tempe
moꝛtis et in iudicio que modo occul
ta ſunt in mundo. Ita ſpūaliter per

parietem que occultatᷣ in domo nota
ipochritam qui apparet hominib⁹ bo
nus ⁊ quaſi ſemꝑ ſit triſtis pro deſide
rio eternoꝝ. cum tñ hoc facit pro lu/
cro mūdanoꝝ Sed cū venerit mors
et ꝑcutit illum et ꝑfodit parietes do/
mus cōſcientie que ſunt latera corpo
ris de luto peſſimo. ſed foris dealbati
ꝑ ſimulatiōem ſanctitatis et virtutis
vnde ait petrus ad ſymonē magū: et
dicit. Percutiet te dn̄s paries deal/
batus et tūc ſtatim tempꝫ mortis in
die iudicij apparent abominatiōes. i.
mala oꝑa et male cogitatiōes que la
tebant ab intra. vnde petr⁹ reuerēd̄
doctor in quodā ſermone ait ipochri
ſis. Eſt ſubtile malū ſecretum virus ti
nea ſanctitatis. triſtantᷣ coram hoīb⁹
pro terreno lucro ideo triſtabuntᷣ co
ram d̄o angelis et electis pro eterno
damno. ergo quo ad thema Uos ve
ro triſtabimini ſed triſticia vr̄a verte
tur in gaudiū mulier cum parit triſti
ciam habet.

Dominica tercia poſt paſcha Sermo. xxxij.

Um venerit ille arguet
mundū Joh. xvi. Nota ꝙ
qui vult aliū arguere dɛ̄t
quattuor cōſiderare. Prio ꝙ ille quē
vult arguere ſit arguendus. Unde
Aug⁹. Si me arguis et nō ſum culpa
bilis teipm̄ ledis. Scd̄o ꝙ qui vult
arguere nō ſit redarguendus. vn̄ ait
Boeci⁹. Pudor eſt doctori diſcipu/
lum arguere qn̄ culpa redarguit ipm̄
vnde ait Poeta. Tūc alios culpa cū
tu fueris ſine culpa. Tercio debet cō
ſiderare tꝑus. nam qn̄ vellet aliquis
alium arguere coram omni populo.
et ipm̄ ꝯfundere nō eſſet bona redar
gutio ideo ait dn̄s. Si peccauerit fra
ter tu⁹ i te corripe eum inter te ⁊ ipm̄
ſolū. ſi audierit te lucratus es eū. ſi te
nō audierit q̄ˡ dimittat adhibe duos
vel tres. et ſi adhuc non audierit ſit ti
bi quaſi ethnicus et paganus. Quar
to debet ꝯſiderare mores ꝑſone quē
vult arguere. nā multi ſunt qn̄ arguū
tur peiores efficiuntᷣ. ſicut alexander
rex mltos occidit qui ipm̄ arguebāt
tandem quidā phs ipm̄ multū ſubti/
liter arguebat. vnd̄ bonos mores ab
eo capiebat. Itē patet de nerone im
peratore qui ſuū doctorē ſenecā occi
dit eo ꝙ ipm̄ de malicia ſua arguebat
Sed xp̄c bene poterat arguere et be
ne pōt arguere in iudicio qꝛ fuit ⁊ eſt
ſine redargutōe. vnde ait petr⁹ Qui
peccatū nō fecit nec eſt inuent⁹ dol⁹
Item bene pōt arguere qꝛ peccator
arguendus eſt in multis. Itē ipe be/
ne cōſiderat tꝑus qn̄ debet arguere.
ipe multis hic parcit quos in die iudi
cij acriter arguet. Item ipe ſubtiliter
arguit. nam aliquos ꝑ infirmitatē vt
emendentᷣ: aliquos ꝑ aduerſitatē vt
ipm̄ cognoſcāt: aliquos ꝑ iram diſtri
cti iudicij et rigoris. Ideo ait Dauid
poſtꝙ peccauit. Dn̄e ne i furore tuo
arguas me. Itē Job dicit Quis mi/
hi hoc tribuat vt i inferno protegas
me donec ꝑtranſeat furor tuus. ⁊ hec
patent in euangelio. Dixit ieſus di
ſcipulis ſuis. Uado ad eū qui me mi/
ſit ⁊ nemo ex vobis interrogat me quo
vadis. ſed qꝛ hec locutus ſum vobis
triſticia impleuit cor veſtrū. ſed ego
veritatem dico vobis expedit vobis
vt ego vadā. Si em̄ nō abiero para

clitus nō veniet ad vos. Si aūt abie
ro mittam vobis eum. et cū venerit
ille arguet mundū de peccato de iu-
ſticia et de iudicio. de peccato quidē
qꝛ nō credunt in me. de iuſticia vero
qꝛ ad patrem vado et iam nō videbi
tis me. de iudicio aūt qꝛ princeps iſ
eſt dyabolus iā iudicatus eſt. Adhuc
multa habeo vobis dicere. ſed nō po
teſtis portare modo: i. retinere. Cum
aūt venerit ille ſpūs veritatis doce-
bit vos omnē veritatem. Non enim
loquet̄ a ſemetipſo ſed quecūqꝫ audi-
et a patre et me loquetur. et que ven
tura ſunt annūciabit vobis. i. me cla
rificabit et manifeſtabit qꝛ de me acci
piet et annūciabit vobis. Ad thema.
Cum venerit ille arguet mundū. per
mundū intelligit̄ homo. nam ſicut mū-
dus maior ꝯſtitutus eſt de quattuor
elementis. videlicet de terra igne ae-
re et aqua. ita homo q̄ dr̄ minor mun
dus. nam caro que eſt in hoīe et oſſa:
ſunt de terra. ſanguis de aqua. ⁊ anhe
litus vel ſpiramen ē de aere: calor na
turalis de igne. ergo mundū arguet.
id eſt hominē mundum ſcʒ minorem.
Arguet aūt hominē a quattuor q̄ tan
gunt̄ in hoc euangelio. Primo ī deū
nō credentes vt ipſe dicit. Quia non
credunt in me ⁊c̄. Secūdo peccatum
cōmittentes qꝛ de peccato ⁊c̄. Tercio
iuſticiam non ſectantes qꝛ de iuſticia:
Quarto iudiciū nō timētes. Primo
dico ꝙ deus arguet acriter in eū non
credētes. vnde arguit duos diſcipu-
los in via ambulantes. Luc. vlti. O
ſtulti et tardi corde ad credendum in
his que ſcripta ſunt. Fides aūt eſt vi
ta anime. nam videm⁹ ꝙ arbores in
hieme moriunt̄. in eſtate ꝑ calorē ſo-
lis reuiuiſcūt. ita anima q̄uis viuit in
corpore tamen q̄diu eſt ſine fide mor
tua eſt ſicut arbor ī hieme. ſed quādo
fides venit in corda hominū non cre
dentiū incipiunt reuiuiſcere. vt dicit
Jacob⁹. Fides ſine operib⁹ mortua
eſt igit̄ illa que credimus de xp̄o fide
teneamus et ope impleamus Si em̄
credo ꝙ xp̄c fuit humilis et ego ſum
ſuꝑbus quid prodeſt mihi ſua humili
tas: ſi ego credo ꝙ xp̄c fuit pi⁹ ⁊ ego
ſum auarus quid ꝓdeſt mihi ſua pie-
tas certe nihil. ſi ego credo ꝙ xp̄c fuit
miſericors et ego nulli miſereor. quid
mihi ꝓdeſt ſua miſericordia. certe ni-
hil. ſi ego credo ꝙ xp̄us fuit caſtus et
ego luxurioſus. quid mihi ꝓdeſt ſua
caſtitas certe nihil. ſi ego credo ꝙ xp̄c
fuit manſuetus et ego iracūdus quid
mihi ꝓdeſt ſua māſuetudo certe nihil
et ideo ait Apl's ad Hebre. Sine fide
bonorū opeꝝ impoſſibile eſt placere
deo. ideo fides eſt vita anime. Item
fides eſt lux anime; vnde videm⁹ qn̄
aliquis poneret quattuor pelues. de
quadruplici materia. vnam de auro
aliam de argēto terciā de ferro quar
tam de plumbo. in illud aūt ꝙ ſimili⁹
ſoli eſt ſol reſplendet. Moraliter per
plumbeā peluim nota cor hoīs quod
cito recedit et ꝑ paucum tp̄s credit.
ꝑ peluim ferream nota cor hoīs indu
ratum qd' omnino credere nō vult ꝑ
peluim argenteam nota cor hominis
qd' habet fidem ī verbis et nō in ope
ribus ſed ꝑ peluim auream nota cor
homis in fide vera cū auro dilectiōis
ornatū et illud magis opat̄ gr̄a ſpūs
ſancti. qꝛ vnūqdqꝫ applaudit ſuo ſili.
dicit Ariſto. Item fides eſt miracloꝝ
operatiua vn̄ legim⁹ ꝙ beat⁹ petrus

fuit in naui et vidit dñm ĩ mari ambu
lantem et miſit ſe tota fide in mare et
ambulauit ſupra mare ſed ſtandẽ du/
bitauit et ĩ mari merſus eſt vſq; ad os
et dñs manus ſibi porrexit et extraxit
eum ſupra. et ait petrus. O dñe vis
me ſic perire in mare. et reſpondit do
minus et ipm̃ arguebat dicens: Mo
dice fidei quare dubitaſti. Jdeo debe
mus habere rectã fidem ne veniens
dñs redarguat nos acriter ſicut iude
os incredulos quibus ait Math. Si
mihi nõ vultis credere credite operi
bus que ego facio. ex quo nõ credidi/
ſtis operibus nec mihi. idõ in poteſta
te dyaboli eſtis. Secũdo dico ꝙ xp̃c
vult arguere peccatũ cõmittentes in
quo deũ ſunt negantes. Vñ ait apl's.
Argue obſecra increpa peccatorẽ in
omni paciencia et doctrina vt pecca/
tum dimittat Nã dñs redarguit caim
valde acriter eo ꝙ fratrem ſuum occi
dit et ipm̃ maledixit in arguẽdo. Jtẽ
redarguit valde acriter in paradiſo
qñ dixit adam vbi es. q̃nto magis re/
darguit hoĩem qui deũ relinquit ⁊ de
um creatorem ſuũ negat. ⁊ hoc etiam
facit peccator ꝑ peccatũ mortale. ſic
legimus de romanis ꝙ depingebant
peccatũ mortale ad imaginẽ homis
que erat valde horribilis diſpoſita.
circa quã ſtabant quattuor imagines
Vna imago ſupra caput et erat hec
imago dei ad quã ait. Deũ meũ nega
ui heu mihi ꝙ natus ſum Ad dexterã
ſtetit imago pulcerrimi hoĩs ad quã
ait. Dignitatem humane condicioĩs
nõ cognoui. ve mihi ꝙ natus ſum ad
imaginẽ circa ſiniſtram ⁊ hec erat ima
go dyaboli ad quã ait. Omagiũ dya
bolo feci heu mihi ꝙ natus ſum: Jn/
fra infernus aperiens os ſuũ et expe/
ctans ad deuorandũ ad modũ draco
nis. Jta ad ꝓpoſitum quare ſic depin
gebant romani certe ad noſtram do
ctrinam Nam cũ peccator cũ pecca/
tis mortalibus deũ negauit ſemꝑ tre
met. Nam nabuchodonoſor deũ ne/
gauit ꝙ nõ eſſet deus. et ipm̃ arguit
deus ꝙ tanq; bos fenũ comedit: Ju/
das deũ negauit qñ ipm̃ vendidit. idõ
ſe ſuſpendit. ego deũ meũ negaui ait
ad imaginem ſuꝑ ipm̃ ad imaginem
dyaboli iuxta ſiniſtram omagiũ dya/
bolo feci. Nam videmus ꝙ homo fa
cit omagiũ alicuius dñi ꝙ iurat ſibi ꝙ
in omnibus velit ſuus eſſe et ſuũ velle
ꝑficere et ſub dño ſuo militare. ita fa/
cit peccator quot peccata cõmiſit tot
omagia fecit. Nam ꝑ peccatũ ſupbie
dyabolo omagium facit. Quis hõ vi
uit in mũdo tñ militat in dyaboli do
minio. Jtẽ ꝑ peccatum luxurie facit
omagiũ dyabolo q: ipe princeps te/
nebrarũ habet ſuꝑ illos dominiũ qui
ambulant in tenebris. Jtem aliqui ꝑ
inuidiã q: ait Sapiens Jnuidia dya
boli mors intrauit in orbem terrarũ.
ideo imago dyaboli a ſiniſtris. imago
a dextris hoĩs pulcri. q: omis digni/
tas que eſt ſine peccato ad plenũ nõ
põt exprimi. nam ipe eſt dei ſedes. et
ideo ait ad dignitatẽ humanitatis nõ
attendi viuere. Quarta imago infra
q: infernus expectat talem peccatorẽ
deũ negantem. Quis miſericordia di
expectat cõuerſiõe; q: ait Nolo mor
tem peccatoris. ꝙ aũt infernus expe/
ctat ait yſa. Jnfernus dilatauit aiam
meã ideo multos redarguit ꝑ ꝓphetã
Niſi cõuerſi fueritis nũc ſupplicando
vibrabit gladium ſuũ ⁊c. in Canticis.

Veni amica mea. Tercio chriſtus ar-
guet mundum de iuſticia quam non
(fecerunt) timuerunt. nam prelati quibus con/
miſſa eſt iuſticia correctionis ita cor/
rigant cum manſuetudine vt ait Sa
piens. Noli eſſe ſicut leo opprimens
nam leo eſt animal fortiſſimum et au
dax vt dicit Iſidorus ad nullius pa/
uebit occurſum. tamen aliquando di
mittit ſuam ferocitatem. ita iudex vel
prelatus quibus cõmiſſa eſt iuſticia
arguendi. nam malis ꝛ obſtinatis de
bet eſſe ſicut leo: non tamen contra ꝑ
ſonam ſed contra vicia. vnde Sene/
ca. Prudẽs prelatus punit peccatũ
vt nõ pereat homo. optima res pec/
cata per viam iuſticie extirpare et ta/
men debet ſemper in compatiendo
habere. vnde legimus figuram Iu/
dicum. xiiij. ꝙ ſampſon fortiſſimꝰ trã
ſiuit per vineam et occurrebat ei leo
volẽs ipſum occidere. ſed ipſe reſiſte
bat et vicit leonem ꝛ occidit eum po
ſtea egreſſus inuenit mel ĩ ore leonis
et comedit et vicit inimicos ſuos. et
de melle dedit ſocijs et ait in enigma
te: De comedente exiuit cibus de for
ti egreſſa eſt dulcedo. Ita ſpirituali/
ter ſubditus volens ſe erigere contra
deum contra precepta dei contra pre
latum debet prelatꝰ ei reſiſtere ꝛ vin
cere ſicut ſampſon vincit leonem ꝛ ip
ſum corrigere per viam iuſticie et ſic
de alijs ĩ exemplum et cum ſampſon
inuenit mel in ore leonis et comedit.
ita etiam debet ſubditus ſe humiliare
contra ſuum ſuperiorem vt inueniãt
mel id eſt dulcedinem correctionis.
vnde ait Gregoriꝰ. Correctio ſuper/
na licet in ſe ſit bona ad ſanandas ani
mas per viam iuſticie ne deꝰ arguet
per vindictam. tamen ſemper debet
dulcorari per miſericordiam. vnde ĩ
pſ̃. Miſericordiam et iuſticiam can/ Psalm: 100
tabo tibi domine. Quarto arguet do
minus deus hominem de iudicio qḋ
non timuit. vnde ait in pſ̃. Arguam
et ſtatuam contra faciem tuam in ex/
tremo iudicio. in quolibet iudicio tẽ/
porali quatuor vel quinqꝫ debẽt eſſe
perſone. Prima perſona debet eſſe
iudex. ſecunda eſt actor. tercia eſt reꝰ
quarta ſunt teſtes. quinta eſt tortor.
ita vult dominꝰ facere in iudicio. nã
ipe chriſtus vult eſſe iudex ſicut ipſe
ait in euangelio Iohãnis. Pater nõ
iudicat quemqꝫ. ſed dedit iudicium ĩ
manus filij. teſtes ſunt angeli ſic dicit
Ieronimus. ꝙ angeli ſunt preſentes
vt ſint teſtes actuum noſtrorũ. acto
res autem ꝓpria peccata que pecca/
tor cõmiſit et per penitentiam nõ de/
leuit ſicut dicit Bernhardus. Pecca
tor cum moritur ſecũ portat ſua pec/
cata et dicunt peccata. Opera tua ſu
mus non te derelinquimꝰ ſed ad iu/
dicium tecum pergemus. reus eſt ip
ſe peccator ad quem poteſt fugere in
illa extrema neceſſitate. nam dicit illḋ
Regum. iiij. Ipſi montes nolunt re/
cipere fugam noſtram tortores ſunt
demones. vnde ait dominꝰ in euan
gelio Mathei. Tradidit eum tortori Mathej: capite: 18.
bus quouſqꝫ redderet vniuerſum de
bitum. huius legimus figuram in li.
Numeri. xxiij. dixit dñs ad moyſen.
Elige tibi. xij. viros armatos ꝛ vlci/
ſcete ↄtra inſidiãtes q̃ videbant mlťa
ſigna et tamẽ me timere nolũt. ꝛ moy
ſes elegit. xij. viros ꝑfectos in armis

qui transibant ante populum ad pugnandum et occidit omnes reges eorum et multi ceciderunt qui deum timere noluerũt. Ita moraliter pater dicit ad filium ſuum id eſt ad ieſum. Elige tibi. xij. viros perfectos, i. duodecim apoſtolos vt ſtent tecum in iudicio vt patz in pſ. Gladij ancipites in manibus eorum ad faciẽdam vindictam in nationibus qui iudicium non timuerunt. et tunc occidit inſidiantes id eſt peccatores et reges eorũ ꝑ damnationẽ. vnde dicitur Math. Ite maledicti i ignem eternum ergo ad thema: Cum venerit ille arguet, homies de infidelitate ꝙ credere noluerunt. de peccato ꝙ non doluerũt. de iuſticia ꝙ nõ timuerũt. de extremo iudicio ꝙ non timuerunt ꝛc.

Dominica quarta vocẽ iocunditatis. Sermo. xxxiiij.

Exiui a patre et veni in mundum Joh. xvi. Nota ꝙ tria ſunt que hoies ⁊ ſpecialiter ꝑncipes faciũt gratioſos: Primũ eſt magna pietas. exemplũ de rege alexandro magno de quo dr̄ in li. Mach. qui erat largus ⁊ pius ⁊ diuiſit ⁊ dedit alijs qui eum petebant Scd̄m eſt magna nobilitas exemplũ d̓ illo quẽ miſit ioab vt abſolon filiũ regis occideret. reſpondit. Si appenderes mille argenteos i manu mea nõ mitterẽ manũ in filium regis ꝓpter nobilitatẽ Eccleſiaſtici. Beata eſt terra cuiꝰ rex nobilis eſt. Terciũ eſt ſapientia. vnde legimꝰ Regũ. iij. ꝙ vniuerſa terra deſiderauit videre faciẽ regis vt audiret ſapientiã eius. Hec tria fuerũt in ieſu xp̄o dño noſtro Fuit ſapiẽs. vñ Apoſtolus. In eo ſunt reconditi oẽs theſauri ſapiẽtie. Fuit nobilis quia d̓ corde paterno exiuit in vterũ v̓ginis. ió filius altiſſimi vocabit̄ ait angelꝰ ad mariam: Fuit pius qꝛ gratiã diſtribuit omibus penitẽtibꝰ de pietate de ſapientia ⁊ de nobilitate eiꝰ ꝯmendant̄ in hoc euangelio. Dixit ieſus diſcipulis ſuis. Amen amẽ dico vobis. i. vere. Si quid petieritis patrem i nomine meo dabit vobis. Uſqꝫ modo non petiſtis quicꝗ̃ in noĩe meo petite et accipietis videlicet vt gaudiũ veſtrum plenum ſit. Hec in prouerbijs id eſt obſcuris verbis locutꝰ ſum vobis. venit hora cum iam non in ꝓuerbijs loquar vobis ſed palã de patre annunciabo vobis. illo die in nomine meo petetis ⁊ non dico vobis. qꝛ ego rogabo patrem meũ pro vobis. Ipe eĩn pater amat vos qꝛ vos me amaſtis et credidiſtis quia a deo exiui. exiui a patre et veni in mundũ. iterum relinquo mũdum et vado ad patrem. dicunt ei diſcipuli. Ecce nũc palam loqueris et prouerbium nullum dicis. nunc ſcimus quia ſcis omnia et non eſt opus vt quis te interroget. in hoc credimus quia a deo exiſti et ſic patet ſua pietas ibi. petite et accipietis. ſua ſapientia in hoc ꝙ dicitur. nunc ſcimus quia omnia ſcis. ſua nobilitas ibi. exiui a patre et veni in mundum. Nota ꝙ xp̄c exiuit a patre quatuor modis ꝓpter q̃tuor cauſas. Primo aliter exiuit a patre nõ pedũ greſſu. ſed ſicut ros de celo in herbã ad dulcorandum. exiuit a patre ſicut

riuulus de fonte ad terram humectã
dam exiuit a patre ſicut ſplendor a ſo
le ad terram illuminandam. Primo
chriſtus exiuit a patre ſicut ros de ce
lo in herbam ad dulcorandum. vnde
propheta Iſa· Diu ante exitum eius
clamauit deſiderãdo. Rorate celi de
ſuper. Ros enim habet quatuor pro
prietates bonas. Prima proprietas
quia ſanat ſuperfluos humores quia
dicũt naturales magiſtri. Si ros nõ
caderet ſuperflui humores tempore
eſtiuali aſcenderẽt et aerem inficerẽt
ſed ros temperat· idõ apotecarij vtũ
tur rore propter lepram. huius legi/
mus figuram. iiij. Regum: ꝙ leproſi
aliqui fuerunt expulſi ſed intrabant
quoddam caſtrum ⁊ de nocte cecidit
ros quo ſe lauabant et mundati ſunt
ideo nos fueramus leproſi in anima
propter peccata primorũ parentum
et ergo chriſtus exiuit a patre velut
ros de celo vt ſanaret. ait anima de/
uota in Canti. Caput plenum eſt ro/
re. cincinni pleni ſunt guttis. Secun
da ꝓprietas roris eſt quia refrigerat.
vnde illud tempus quo ros cadit in
eſtatem eſt frigidum ð mane propter
rorem. ideo dicũt naturales magiſtri
ꝙ in conchis marinis albis iuxta ma/
re generantur margarite de rore me
diante vẽto aquilonari. ideo ait Iob
Nõne ardorem refrigerat ros. ⁊ iſte
margarite valent contra caducũ mor
bum que dicuntur vniones. ita xp̃us
exiuit vt nos ꝯſeruaret a caſu morta/
lis peccati. quia ros celi in vtero vir/
ginis velut alba concha fact⁹ eſt hõ:
Tercia proprietas roris quia paſcit.
vnde oues libentius paſcuntur i mõ
tibus vbi ipſe ros frequẽter cadit qꝛ
bene nutrit. vnde in Pſ. Sicut ros
hermon qui deſcendit in montẽ ſyon
⁊ ſic dicit Propheta ꝙ patres antiq̃
legis ſolebant oues de mõte hermon
offerre ac imolare in mõtẽ ſyõ. qꝛ ibi
erant paſcua pulcra ꝓpter rorem ce/
leſtem. Item quomodo ros hermon
deſcendit in montem require in ſcd̃a
dñica poſt epiphaniam: Item piſces
paſcunt̃ in aquis de rore celi vt vide
mus aperte. aperiunt os ſuum et ca/
piunt rorem. Item pulli coruorum
paſcuntur de rore q̃diu non habent
nigras plumas ſicut dicitur in Pſ:
Qui dat iumentis eſcam ipſorum et
pullis coruorum inuocantibus eum.
Exiuit igitur vt nos paſceret. itẽ cũ
rore cecidit manna patribus in deſer
to. ita exiuit cum rore celi chriſtus vt
nos paſceret pane angelico. vnde ait
Johanis· Ego ſum panis viuus qui
de celo deſcendi ergo exiuit vt ros.
Quarta proprietas roris ẽ quia dul
corat. vnde apes colligentes mel de
floribus vbi ros cadit dulcius eſt. vn
de Gregorius. Sicut apes in flore.
ita chriſtus in caſta mente· ⁊ ſic patet
ꝙ xp̃s a patre exiuit, velut ros de ce/
lo ⁊c̃. Secundo chriſt⁹ exiuit a patre
et venit in mundũ ſic̃ riuulus a fonte
ad terrã irrigandã. videmus nãq̃ ꝙ
terra non poteſt facere fructũ ſine aq̃
idõ ait Dauid. Aia mea ſic̃ terra ſine
aq̃. qꝛ ſicut terra non facit fructũ ſine
aq̃ ita aia homis nõ potuit facere fru
ctũ meritoriũ niſi xp̃e exieret a patre
⁊ irrigaret aiaꝫ ſuã miſericordia ⁊ gr̃a
hui⁹ legim⁹ figurã. iiij. Regum. ꝙ ari
ditas erat in terra eo ꝙ nõ pluit in tri
bus ãnis ⁊ mẽſib⁹ ſex ꝙ multi hoies
mortui ſunt fame. aſcẽdit helias mõtẽ

et adorauit ſepties et deſcēdit imber
de celo et irrigauit totam terrā. Ita
moraliter ante exitum chriſti ad mun
dum terra id eſt homo de terra erat
aridus in anima. idō petiuit Iſa. Ro
rate celi deſuper et nubes pluant iu/
ſtum. aperiatur terra et germinet ſal
uatorem Sed ſancti patres ab adam
vſqʒ ad noe. a noe vſqʒ abraam. ab a
braam vſqʒ ad moyſen. a moyſe vſqʒ
ad prophetas. a prophetis vſqʒ ad
dauid. a dauid vſqʒ ad xp̄m. et ſic ſep
ties orauit vt xp̄s mitteret pluuiam
ſuper terram de celo gratie ſue et mi/
ſericordie. et pater exaudiuit eos et
miſit. et ſic chriſtus exiuit a patre ⁊ ir
rigauit mundum. vnde ait in ps̄. Cō
creſcat vt pluuia doctria mea vt ros
fluat eloquium meum. et ideo ait Io
hannes in euangelio. In die feſtiuita
tis magne ſtabat ieſus et clamabat.
Si quis ſitit veniat et bibat: et de vē
tre eius fluent aque viue quatuor ri/
uuli ſicut de fonte paradiſi fluunt. ſic
legimus in Geneſi. q̄ de fonte paradi
ſi fluunt quattuor flumina ad irrigan
dum quatuor regiones. vnꝰ per egi/
ptum alius per terram euilath terciꝰ
per arabiam quartus per ethiopiam
ita de chriſto tanqʒ de fonte paradiſi
ſecundi ſancte eccleſie exeūt quatuor
flumina ſanctorum euangeliſtarū ſci
licet mathei luce marci et iohannis.
Nam matheus dicit de chriſti humili
tate. iohānes de chriſti deitate. lucas
xp̄m pro nobis immolatum. marcus
dicit xp̄m nos a mortuis reſuſcitaſſe:
ideo iſta quatuor flumina d̄ fonte pa
radiſi chriſti quatuor euangeliſtarum
irrigauerunt totam terrā. ideo exiuit
a patre in mūdum ſicut riuulus a fon
te ad terram irrigandam. Tertio exi/
uit xp̄us in mundū ſicut verbū ab ore
hominibꝰ p̄dicandum. vnde ait pro
pheta. Miſit verbum ſuū et ſanauit
eos de interitu eorum. Chriſtus enī
per ſuam p̄dicationem multos eripu
it de interitu eterne damnatiōis. ſua
predicatio verbi fuit verbum patris
ſicut quando aliquis mittit nuncium
vt magnus princeps. tunc illud ver
bum quod nuncius loquitur non eſt
nuncij ſed principis qui miſit illū. ita
verbum predicationis chriſti. vnde
ait in euangelio. Mea doctrina non
eſt mea ſed eius qui miſit me patris d̄
cuius ore predicaui vobis regnū ce/
lorum. vnde ſonus verbi chriſti eſt q̄
ſi ſonus leonis rugientis ꝓpter pecca
torum conuerſionem. vnde Iohes i
Apocalipſi. iiij. Vidi inquit iohānes
verbum patris quaſi angelum fortē
deſcendentē de celo amictum nube ⁊
iris in capite. pedes eius velut colū/
na ignis. et dextrum pedem poſuit ſu
per mare. ſiniſtrū ſuper terram ⁊ cla/
mauit quēadmodum leo cum rugit.
et ad vocem eius ſunt congregate
omnes creature. Ita moraliter ver/
bum patris eſt xp̄s qui exiuit d̄ pater
na volūtate q̄ſi angelus magni ꝯſilij
fortis ⁊ potens eſt Iſa. Ip̄e angelus
magni ꝯſilij fortis et potens dn̄s po/
tens in p̄lio. amictus nube id eſt car/
ne alba de puriſſima virgine ſumpta.
Iſa. Aſcēdit dn̄s ſup nubē cādidam.
iris in capite in ſignū recōſiliationis
humane vt patʒ in Geñ. Ponā arcū
meū in nubibꝰ celi vt ſit ſignū federis
inter me ⁊ inter terrā: pedes eiꝰ l' cru
ra velut columne ignis quia colum/
ne ſuſtentant domum vel edificium.

Item predicatio verbi dei edificium
ſancte eccleſie ſuſtentat. dextrum pe
dem ſupra mare id ē penitētes quos
reduxit in amaritudine contritionis
vt ait Iſa. Velut mare contritio tua
ſed ſiniſtrum ſuper terram. Hi ſunt
frigidi in deuotione ⁊ indurati in qui
bus non facit fructum. clamat leo cū
rugitu. dicit enim Iſidorꝰ. ꝙ leo cū
viderit ſuos paruulos mortuos cla
mat rugiēdo tres dies. et per clamo
rem ſurgunt ſui pueri, ita chriſtꝰ leo
de tribu iuda clamauit bina vice. ſed
cum clamorem tercium fecit omnes
reſurgunt. Primum clamorem fecit
in predicatione vbi clamauit in euan
gelio Luce: Omnis arbor que non
facit fructum bonum excidetur et in
ignem mittetur. Secundum clamorē
fecit in cruce vt dicit euāgeliſta Voce
magna clamauit ⁊ emiſit ſpm̄. Tercio
clamabit ī iudicio futuro et oēs reſur/
gemus ⁊ ſic patet ꝙ xp̄s exiuit a pa/
tre veluti verbū ab ore nobis p̄dicā/
do. Quarto xp̄s exiuit a patre ſicut
ſplendor a ſole ad terrā illuminandam
videmꝰ pre oculis qn̄ ſol retinet ſuū
ſplendorē ita ꝙ non tangit terrā tunc
aer obſcuratur terra infrigidatur vie
erunt lubrice dies tenebroſi tēpeſtas
dominatur ⁊ inde venit hyems: ideo
omne tempus quod erat ante xp̄i exi
tum a patre in mundum fuit quaſi hy
ems propter quatuor cauſas. Prio
propter viarum lubricacionem ita ꝙ
fuit lubrica quia anime ambulabant
ad limbum. vnde ait in p̄s. Fiant vie
eorum lubrice et tenebre. Secundo
propter frigiditatem. nam terra re/
ſtrigitur gelu ꝙ arbores nec terra poſ/
ſunt fructum producere Job vltimo
Noſti de cuius ventre exiet glacies
et hyems. Tercio propter tempeſtuo
ſitatem aeris Job. Exterioribus egre
ditur tempeſtas. Quarto ꝑpter ope
randi difficultatem. homo modicum
poteſt aliquid boni operari. Eccleſi.
Qui colligit lapides in hyeme quaſi
qui edificat domum ſuam de impen/
ſis alienis. Ita ſpūaliter hyems erat
ante Xp̄i exitum in mūdum propter
lubricitatem vie. quia nullus ita ſan/
ctus fuit quin oporteret ipm̄ pꝰ mor
tem viam ambulare ad limbum. Itē
propter tempeſtuoſitatem diuine ire
ꝑpter peccatum ita ꝙ multi ſunt ſub
merſi. Item ꝑpter operandi difficul/
tatem quia nulla erāt meritoria. Itē
propter frigiditatem dilectionis diui
ne homo erat frigidus ad diligēdum
Sed venit chriſtꝰ a patre tanꝗ ſplē/
dor a ſole qui habet viam mundifica/
re et nobis demonſtrare ad eternam
vitam. Item opera noſtra meritoria
facere Item tempeſtatē ſedare Item
terram inflammare et ſplendor a ſole
exiens producit eſtatem. quia omne
tempus ab illo exitu chriſti eſt quaſi
eſtas producens flores virtutū. hoc
conſiderauit anima deuota dicens in
Canticis. Iam enim hyems tranſijt
imber abijt et receſſit flores in terra
noſtra apparuerunt. et hoc propter
ſplendorem diuine illuminationis q̄
exiuit a patre: ergo ad thema. Exiui
a patre et veni in mundum.

In diebus Rogationum.
Sermo. xxiiij.

PEtite ⁊ dabitur vobis Lu.
xvi. Nos videmus quãdo
aliquis homo multum eſu
rit et non habet cibum et non habet
etiam vnde habet viuere quia ait da
uid · Panis cor hominis confirmat
et qui tunc daret ſibi vnum panẽ pl⁹
ipm letificaret ꝙ̄ tempore abundan/
tie daret ſibi totam domum et ſpecia
liter quando talis habet ꝑuulos. vel
eius amicus venit et nihil habet tũc
homo tribulatur magis ꝓpter amicũ
vel paruulos ꝙ̄ de ſeipſo. ido ait Je
remias. Paruuli petierunt panem ⁊
erat qui frangeret eis. Jta ſpirituali/
ter chriſtus habet in hoc mundo mul
tos paruulos id eſt homines fideles
in ipm credẽtes ⁊ ſpecialiter paupes
ſunt ꝑuuli chriſti quoniã ipſorum eſt
regnum celorum. et qui illis hic ſub/
uenit tanꝙ̄ filijs et amicis chriſti ⁊ ꝗ̄c
quid eis fecerit chriſto in propria per
ſona facit. vnde ipſe ait Math. Q̄d
vni ex minimis meis feciſtis mihi fe /
ciſtis. Mittit ergo eos ad petendum
⁊ qui eis hic ſubuenit in modico in p̄
ſenti vita magis letificat ⁊ propriam
animã quam poſt hanc vitam vel tẽ/
pore mortis vel poſt mortem daret ꝓ
chriſto daret totam domum. et ideo
ait in verbo thematis. Petite et acci
pietis vt qui ſubuenit proximo pro/
pter deum quicquid petit pro ſalute
anime ſue impetrabit. et hoc patet in
euãgelio hodierno. Dixit ieſus
diſcipulis ſuis parabolã hanc. Quis
veſtrum habet amicum et venit ad il
lum in nocte et dicit. Amice bone ſur
ge et accomoda mihi tres panes q̄a
amicus meus venit et non habeo q̄d
ponam ante illum et deintus rñdẽs
dicit: Jam hoſtium meum clauſum ẽ
et pueri mei ſunt in cubili nõ poſſum
ſurgere. et ille pulſat perſeuerans et
petit iterum. tandem ſurgit propter
improbitatem et dabit illi quotquot
habebat neceſſarios ipſe bene facit.
ſed ego dico vobis. Petite et dabi/
tur vobis. pulſate et aperiet vobis.
querite et inuenietis. Omnis enim
qui petit pro ſalute anime accipit. et
qui querit gratiam inueniet. et aperi/
etur porta ſalutis anime pulſanti per
orationes et per bonas operationes
Quis autem ex vobis patrem petit
panem videlicet naturalem patrem
pro naturali pane. nunquid dabit il/
li lapidem certe non. aut petit a pa/
tre piſcem nunquid dabit filio peten
ti piſcem ſerpentem. aut ſi filius a pa
tre petit ouem nũquid dabit illi ſcor
pionem pro oue certe non. quia eſt
pater naturalis. Si ergo vos cum
ſitis naturaliter mali et bene noſcitis
bona data vobis a deo dare filijs ve
ſtris. quantomagis pater veſter cele
ſtis de celo dabit ſpiritum bonũ gra
tie et veritatis. et vitam eternam p⁹
hanc vitam dabit petentibus. cum er
go ad thema. Petite et dabitur vo/
bis. Debemus autem petere quatu/
or. Primo ꝓ peccatorum remiſſiõe.
vnde ait Dauid in pſ̄ petendo. Mi/
ſerere mei deus ſm̄ magnam miſeri/
cordiam tuam. Secundo pro gratie
infuſione. Tertio pro eterna manſio
ne. Quarto pro tribulationis libera
tione. Primo dico ꝙ vnuſquiſꝙ̄ fi/
delis debet petere ꝓ peccati remiſſi
one. vnde Dauid. Omnes iniquita
tes meas dele petendo miſericordiã.

Nam videm⁹ qñ homo eſt in vincu/
lis petit pro liberatione vt patet de
ioſeph in Geñ: q̄ ioſeph in egipto ſe
debat in captiuitate et pincerna pha
raonis ſedebat cum eo et liberabatur
tunc petiuit ioſeph pincernam dicēs
Peto te memento etiam mei ſcilicet
vt ſuggeras id eſt conſulas regi ſcili/
cet pharaoni vt ſaltem etiam ꝛ me ſci
licet ioſeph educat d' iſto carcere. Ita
ſpiritualiter aliter homo in peccatis
mortalibus eſt in carcere pharaonis
id eſt dyaboli. debet igitur petere pin
cernam altiſſimi regis videlicet chri/
ſtum qui poteſt nobis propinare de
cellario dilectionis gratiam et miſeri
cordiam. vnde ait anima in Canticis
Introduxit me rex in cellam vinariā
ordinauit in me caritatē et exaudit ꝛ
liberat de vinculo mortis peccatorē
vt poſſet dicere. Laque⁹ ꝯtritus eſt ꝛ
nos liberati ſum⁹. Itē in pſ. Anima
noſtra ſicut paſſer erepta ē de laqueo
venantium. Item videm⁹ qñ homo
eſt infirm⁹. ꝛ ſcit medicum qui poteſt
ipm ſanare certe petit eum diligēter
vt ſanet. ita homo cognoſcens ſe in
anima infirmum petit medicum pro
ſalute aie ſue ſicut Dauid dicit in pſ.
Miſerere mei domine quoniam infir
mus ſum ſana me quoniā ꝯtubata ꝛc̄
Sed heu multi ſunt qui petunt qđ ē
contra ſalutem anime ſue. et iſti non
exaudiuntur. huius legimus figuraʒ
in. iij. Regum. Salomon ſedebat in
throno gratie dans omnibus peten
tibus quicquid petebāt. ſed venit fra
ter ſuus adonias ꝛ petiuit vt daret ſi
bi pulcram puellā virginē paupculā
vt ipſam violaret. rñdit ſalomon q̄ꝫ
uis frater ſuus. In hac petitione nō
exaudiam te quia petis contra hono
rem regni dicens. Nunquid ego ſum
rex et frater me⁹ es genere regali pe/
tis pro filia ruſtici ſpecies eius dece/
pit te. ideo non exaudiam te et nega/
uit. Ita moraliter chriſtus dominus
noſter ſalomone ſapiētior ſalomone
ditior et nobilior ſicut ipſe ait in euan
gelio. Pluſq̄ꝫ ſalomon hic id eſt xp̄s
ergo ſedet iam in ſolio et throno gra
tie ſicut dicit aplus Paulus ad Cor.
Accedens cum fiducia ad thronum
gratie. ſed quādo peccator petit vel
homo iuſtus quod eſt cōtra ſalutem
anie tunc ait dominus ſicut ſalomon
Frater meus es ſm humanā naturā
quam propter te aſſumpſi attende q̄
non petas qđ ſit contra regnum eter
nū et ꝓpriam ſalutē. ſed pete licita vi/
delicet peccati remiſſionē anime ſalu
tem et te exaudiet. Multi ſunt q̄ pe/
tunt ꝓ mille marcis. alius petit ꝓ vx
ore pulcra. ali⁹ ꝓ pulcritudine ſed de
us illos nō audit. qꝛ dicit ſacra ſcrip/
tura: Deus nō exaudit peccatores ī
hac petitione contra ꝓpriam ſalutem
ſed deus exaudit peccatores quādo
petunt ꝓ remiſſione. vt patet in euā
gelio Luce de publicano dicēte. De⁹
ꝓpicius eſto mihi peccatori. Secūdo
debet homo petere pro gratia. nam
ſine gratia ē homo q̄ſi mortis imago
nō habēs dolorem neq̄ꝫ decorē. Itē
eſt aīa ſine gratia ſicut tabula raſa.
Itē ſine gratia eſt ſicut terra ſine aq̄. ido
petamus gratiam diuinā. nam meli⁹
eſt habere grām diuinā q̄ꝫ habere the
ſaurū tocius mundi. ꝛ ideo multi ha/
buerunt theſauros magnos ꝛ gratiā
diuinam ideo damnati ſunt ſicut na/
buchodonoſor rex magnus. Item

alexander diues. Item melius eſt ho
mini dei grām habere q̄ omnem ſapi
enciam tocius mūdi. ⁊ ideo multi ha
buerunt ſapientiā ⁊ non graciam dei
ideo perierunt ſicut ſalomon qui fuit
ſapientior tocius mundi. tamē ꝓpter
pctm̄ perdidit graciā ſimul ⁊ ſapiam.
⁊ ſapientia non liberat hominē in ira
diſtricti iudicij. ſed gracia liberat ho-
minē et ſecure ſtabit. Item melius eſt
homi habere grām q̄ habere longā
vitam. et ideo ſancti martires ꝓphete
apoſtoli doctores et virgines magis
elegerunt mori et perdere vitam cor
poralem q̄ ꝑdere gratiam dei. vnde
qn̄ eis inter duo dabatur vt vnū eli/
gerent aut mori aut ydola adorare
aut xp̄i graciam negare. reſpōderunt
Magis eligun⁹ mori q̄ perdere gra-
ciam. ideo mortē non timuerunt quā
do in ſe graciam ſeruerūt. Petat igi/
tur homo ꝓ gracia diuina q̄a gracia
diuina fecūdat animā ſicut pluuia ter
ram. vnde ait Zacharias. Petite a
dn̄o pluuiam ſerotinā et imbrem ma
tutinū vt terra repleatur fructib⁹. i.
petite pro gracia dei in p̄ſenti et pro
gloria in futuro vt terra aīe veſtre re
pleatur fructibus bonorum operum
Item petat homo pro gracia diuina
quia dirigit hoīem in viam rectā. vn̄
ait Thobias ſenior ad filium ſuū. Fili
mi in omni tempꝛe benedic deū ⁊ pete
ab eo vt dirigat vias tuas. Item pe
tat pro gracia diuina quia hoīem cō/
fortat. Unde ait paulus. Gracia dei
ſum id quod ſum ⁊ gracia eius ſempꝛ
in me manet. Tercio homo fidelis de
bet petere non ꝓ auro neq̄ pro argē
to neq̄ pro longa vita ſed ꝓ eterna
manſione quia ſcḋm Paulum. Nō ha
bemus hic manentē ciuitatem ſed fu
turam inquirimus. ideo pro gaudio
ſuperne ciuitatis petam⁹ vt dicit xp̄c
in euangelio. Johis: xvi. Petite ⁊ ac
cipietis vt gaudium veſtrum plenū
ſit. Iſtud gaudium conſiſtit in tribus
Primo in dei viſione. vnde ait Apl's
Nunc autem videmus per ſpeculū ⁊
in enigmate. Tunc autē in celeſti gau
dio videbim⁹ facie ad faciem in qua
facie videbim⁹ preterita p̄ſentia ⁊ fu
tura tanq̄ in ſpeculo claritatis. ⁊ iſta
facies illuminat totū celū ꝙ n̄ indiget
ſole neq̄ luna Secūdo cōſiſtit in pro
pria beatificatione vnde Iſa: Leticia
ſempiterna ſuper capita eoꝝ gaudiū
et exultationē obtinebūt. quia corp⁹
glorificatur. et quatuor dotes in re/
ſurrectione accipiet aīa cum corpo
re aſſumpto videlicet claritatem que
ſplendet ſubtilitatem quia ſicut mēs
hominis ſubtilis eſt ex parte anime iā
eſt in roma iam in hieruſalē iam i fine
mundi. ita tunc ſubtile erit corpus cū
oīa in illa manſione: ⁊ ſic impaſſibili/
tatem accipiet. quia nunq̄ tunc aīa
amplius pati poteſt vt dicit Johis.
in Apocalipſi. Quia neq̄ clamor ne
q̄ dolor erit vltra que primo abierūt
agilitas quia non poteſt includi in ali
quo loco. et ſic gaudium eſt plenū in
ꝓpria beatificatione. Tercio conſiſtit
in iocunda ſocietate. vnde in pſ̄: Ec
ce q̄ bonum et q̄ iocundū habitare
fratres i vnum. ibi homo habitat cū
angelis in pulcritudine pacis. ibi eſt
ſanitas ſine dolore. ibi ē requies ſine
labore. ibi eſt pax ſine diſcordia. ibi eſt
gaudium ſine triſticia. ibi eſt vita ſine
morte. ergo dico ꝙ debemus petere
pro eterna māſione. nā in iſta māſiōe

pſenti eſt diſcordia abſq̄ꝫ pace mors ſi
ne vita triſticia ſine gaudio labor abſ
q̄ꝫ requie ac infirmitas ↄtinua ſine ſa
nitate: Quarto dico ꝙ debemus pe
tere pro tribulationū liberatione· q̄a
eccleſia diuerſimode tribulat̄ nunc ꝑ
famen nunc per peſtilentiā nunc per
guerras· idō ſancti patres illas roga
tiones bina vice inſtituerūt in anno.
primo in die marci et hec dr̄ rogatio
maior eo ꝙ beatus gregorius papa i
roma p̄mo inſtituit ꝓpter magnā cau
ſam. Nam in die paſche homines
ↄmunicabant et īmediate ad peccata
priſtina redibant. ꝓpter quod de⁹ mi
ſit magnā plagam· Nam qn̄ ſternuta
bant·i. pruyſten vel oſſitabant. i. ge/
enden· moriebantur. ꝓpter quod qn̄
aliquis ſternutabat alius hoc vidēs
dixit. Deus adiuuet te. ideo beatus
gregorius in die marci inſtituit vt ho
mines ieiunarent et orarent ⁊ cū cru
cibus dn̄i ⁊ vexillis orando circuirēt
Et poſtꝗ̄ proceſſio fuit facta vidit i ca/
ſtro tyberim angelum ſtantem cum
gladio cruentato quem in vaginā mi
ſit in ſignum ceſſationis iſtius plage·
Secunda ratio gratie que fit in iſtis
diebus fuit inſtituta in wiēna que eſt
ciuitas in auſtria wenne in oſtereich
Nam ibi fuit magna plaga circa iſtō
tēpus. quia terremotus ſepe venit ⁊
multe domus corruerūt. Item gran
do frumenta ſepe deſtruxit. item mul
torū demonū clamor horribilis audi
ebatur in aere, item aliquā do demo/
nes intrabant lupos ⁊ multos hoīes
necauerūt. Sed mamertus ep̄us illi
us regionis ⁊ ciuitatis mandauit ro/
gauit et inſtituit hos tres dies ieiuna
re ⁊ orare ⁊ ꝓceſſiones cum crucibus
et vexillis circuire et ſtatim ceſſauit
plaga illa in his ꝓceſſionibus portāt̄
cruces ꝓ vexillis ſicut i antiqua lege
qn̄ ꝑplus dn̄i debebat pugnare et ini/
micos fugare acceperunt vexilla ⁊ tu
bas ↄtra plagas vt demones audiāt
⁊ fugiant. ⁊ cantus ſignificat cantum
angelorū videlicet Sancte deus ſan
cte fortis ſancte immortalis. ⁊ iſte cā
tus fuit ab angelis reuelatus ⁊ doct⁹
vn̄ dicit Johis Damaſcenus. Cum
apud ciuitatē ↄſtantinopolim proceſ
ſio iſtis dieb⁹ fieret q̄dam ſcolaris iu/
uenis d̄ medio populi extra proceſſi
onē ꝑ angelos in celum ductus eſt et
angeli docuerūt iuuenē cantū iſtum
quem cantāt ſcolares in iſta proceſſi
one videlicꝫ Sancte deus ſancte for
tis ſancte immortalis. deinde rediēs
iuuenis cantauit ac alios docuit ⁊ ſic
om̄is tribulatio ceſſauit. Sed tn̄ ho/
die multi ſunt in proceſſionib⁹ iſtis q̄
vertunt hoc in riſum et iocum. ideo
deus heu plagat mundū· Petamus
igitur deuote pro his q̄tuor ſcꝫ pro
pecca i remiſſione ꝓ gratie infuſi one
ꝓ eterni gaudij manſione ꝓ tpalis tri
bulationis ceſſatione. ergo ad thema
Petite et dabitur vobis· Qd̄ nobis
preſtare ꝛc.

In aſcenſione domini·
Sermo. xxxv.

Aſſumptus eſt ieſus in celū
ſedet adextris dei· Marci·
·xvi. Areſtotiles dicit ꝙ oē
graue deorſum et omne leue ſurſum
et tamē graue non poteſt ſupra eleua
ri niſi mediāte inſtrumēto: Quatuor
autē ſunt inſtrumenta per que graue

ſurſum eleuatur. Primū eſt virtus i⸗
ferior vt radix in terra que tāq̄ȝ cum
inſtrumento eleuat arborem in altū.
Secundū eſt virtus ſuperior actiua
vt ſol attrahit humores de terra in al
tum Terciū eſt virtus interior expul
ſiua vt patet de fontib⁹ qui cadūt de
alto. nam quando aqua vadit in mea
tu compreſſe per carnalia. ex vi inte/
riori exp̄mit aquam in altum. Quar⸗
tum eſt virtus exterior ꝑmotiua vt
mediante ſcala aſcēdit homo in altū.
vel mediante inſtrumento ducit᷑ ali
quod graue in altum vt lignū vel la/
pis. Ita ſpūaliter xp̄c habuit quatu/
or virtutes mediantib⁹ quib⁹ corp⁹
eius glorificatum eſt hodie eleuatum
Nam primo habuit humilitatē que
tanq̄ȝ radix arborem eleuat. ita v̓tus
humilitatis quia ſe humiliauit ita me
ruit exaltari. Secundo habuit pieta
tatem tāq̄ȝ v̓tutem attractiuā qꝛ ſua
pietas traxit eum ad nr̄aȝ neceſſitatē
ideo retraxit corpus paſſum ꝛ clarifi
catum in altum. Tercio habuit miſe/
ricordiam que tanq̄ȝ virtus exterior
ꝑmotiua traxit eum ad patrem. vnd̓
aplus Non ex operibus iuſticie que
fecimus nos ſed ſm ſuā miſericordiā
ſaluos nos fecit. et ſicut detraxit ad
nos ita retracta ꝯſummatio op̄is re/
traxit ad patrem Quarto habuit dei
tatis potentiā que tanq̄ȝ ſuperior at/
traxit. Nam videm⁹ ꝙ vnūquodq̄ȝ
tendit ad ſuum p̄ncipium: ſicut aqua
non quieſcit ſed fluit ſemꝑ donec ve/
nerit i mare qd̓ eſt p̄ncipium omniū
aquarū et de eo exiuit. ita deitas xp̄i
corpus glorificatum attraxit ſicut ra
dius ſolaris hūores de terra et ſic me
diāte ꝓpria poteſtate ſm deitatē aſcē

dit. Nullus eñi poteſt ꝓpria virtute
aſcendere vt angeli aſcendunt ꝑ vir/
tutem deitatis anie mediante auxilio
angeloꝝ. vnde dicit aplſ ad Corin.
Ipſe eſt qui aſcēdit ſupra celos vt ad
impleret omnia. ipſe ait in euangelio.
Ioh. Si exaltat⁹ fuero videlicȝ tūc
omia traham ad me mediante deita/
te ꝛ quomō hoc facit et aſcendit patȝ
in euangelio hodierno Mar. xvi.
Recumbentib⁹ vndecim diſcipulis i
domo vbi cenabat cum eo qñ voluit
ire in montem. apparuit illis ieſus et
exprobrauit infidelitatem coꝝ ꝛ duri
ciam cordis q̇a his ſcilicȝ qui viderāt
ipm et dixerūt eis eum reſurrexiſſe a
mortuis ipſi non crediderunt. ꝛ dixit
eis. Ite in vniuerſum mundū p̄dica
te euangelium omni creature. i. homi
qui eſt dn̄s omniū creaturarū. Qui
crediderit et baptiſatus fuerit ſaluus
erit. qui vero non crediderit cōdem
nabitur. Signa aūt eos qui credide⸗
rint q̄ poſſunt facere hec ſequenter. i
noīe meo demonia eijcient. Linguis
loquent᷑ nouis. ſerpentes tollent: et
ſi quid mortifeꝝ biberint nihil eis no
cebit. ſuper egros manus imponēt et
bene habebunt. ꝛ dn̄s quidem ieſus
poſtq̄ȝ locutus eſt eis iuſſit eos ire in
montē oliueti et ibi coram eis aſſum
ptus eſt in celū et ſedet a dextris dei
patris. ꝛ ecce duo angeli ſteterūt iux
ta illos in veſtibus albis qui dixerūt
Viri galei quid ſtatis aſpicientes in
celum. Quarto veniet quēadmodū
vidiſtis eum aſcendentem in celum.
Tunc apli ibant et vbiq̄ȝ p̄dicabant
ꝛ baptiſabant ꝑplm dn̄o cooperante
ꝛ ſpūſancto ꝯfirmante ſequentibus ſi
gnis. qꝛ ſigna que fiebant p̄dicationē

ↄfirmabant. Quo ad thema: Aſſum
ptus eſt in celum ſed et ad dextrã dei
patris oipotentis. Nota ꝙ in celum
aſſumptus eſt ieſus ꝑ ꝓpius deitatis
potenciam. ⁊ hoc ꝓpter quatuor cau
ſas. Prima eſt vt angelicam ruinam
reſtauraret. i. repararet. ſcdo vt nos
patri recõciliaret. tercio vt viam no-
bis maifeſtaret. quarto vt nobis gra
tiam miſtraret. Primo dico ꝙ ieſus
hodie aſcendit vt angelicam ruinam
repararet. vnde in ps. Iudicabit na-
tiones et implebit ruinas. huius legi
mus figuram Ioſue. xiij. Ioſue cum
omni populo filioꝝ iſrael trãſiuit ior
danem et ſubuertit regna inimicorũ
ſuorum et diuiſit eis terram in funicu
lo diſtributionis. Nam tribus tribu
bus reliquit ſuꝑiorem ꝑtem terre ad
orientẽ et hec fuit pulcrior et fecundi
or. ⁊ iſte tres tribus illam retinuerũt
ꝓpter nobilitatem. ſed aliam terrã in/
fra diuiſit nouem tribubus et hãc ter
ram poſſiderũt in pace ⁊ in multitudi
ne maxima et dñs eorũ protector fuit
Ita ſpũaliter xp̄us dñs noſter tranſi
uit iordanẽ noſtre mortalitatis et ibi
deſtruxit regnum inimicoꝝ ſuorũ vi/
delicet demonũ. vnde in ſua reſurre/
ctione ait illud Ps: Tollite portas
ꝑncipes veſtras ⁊ itroibit rex glorie.
et dixerunt. Quis eſt iſte rex glorie.
reſpondit. Dñs fortis ⁊ potens. ⁊ ſic
portas ereas et vectes ferreos cõfre
git. ⁊ deduxit ꝓplin captiuum de egip
to tenebraꝝ et reduxit eos ꝑ iordanẽ
omnia tribulationis in terrã ꝓmiſſio
nis glorie. et nouem tribubus diuiſit
terram inferiorẽ. et terram ꝓmiſſiõis
ſuꝑiorem poſſiderũt tres ꝑſone vide
licet pater in diuinis filius in humani

tatẽ deus ⁊ homo ſedẽs a dextris pa
tris filij et ſpũſancti ⁊ ipe eſt ab vtro
ꝙ ꝓcedens. ſed illas nouem trib⁹ q̃
duxit ſecum diuiſit ĩ nouem ordines
angeloꝝ ſm ꝙ ruina facta fuit. Pria
tribus fuit chorus apoſtolorũ ⁊ illis
obtinuit locum ſuꝑiorem chori ange
loꝝ qui dicit̃ ſeraphin. nam iſte chor⁹
inflãmatus eſt diuino amore ꝙ aliud
cogitare nõ pñt nec loqui niſi ſolum
de deo. ⁊ ſic apoſtoli talem locũ cum
illis in terra illa ꝓmiſſionis acceperũt
inflãmati erant in diuino amore. vñ
ait Apls. Quis nos ſeꝑabit a carita
te xp̄i. ſcio ꝙ neqꝫ mors neqꝫ vita ne-
qꝫ fames neqꝫ gladius. Secũda trib⁹
fuit ordo ꝓphetarum quibus diuiſit
ſcdam terram ꝓmiſſionis: i. chorũ an
gelorum qui dicit̃ cherubin. nam iſte
chorus habet plenitudinem ſcientie
diuine et ſic ſancti ꝓphete qui futura
ꝑdixerũt. et dñs loquebatur ipis tan
q̃ amicis. et ideo cum eos redemit d̃
limbo ſecum duxit. ⁊ in iordanem ſe/
cundi cherubin ꝑtem diuiſit. Tercia
tribus fuit ordo patriarcharũ et illis
diuiſit ꝑtem in tercio choro a ſuꝑmo
qui dicit̃ throni. nam in illo ſedet d̃s
iudicia diſcernendo. ſic ſancti patriar
che aliud mandatum non habuerũt.
niſi declina a malo et fac bonũ et ipſi
ſm iudicium rationis faciebãt omĩa
bona et vitabant omnia mala. ergo
acceperũt ꝑtem inter angelos tercij
chori. Quarta tribus fuit ſanctorum
martiꝝ q̃ accipiebant quartã partem
quarti chori q̃ d̃r dñatiões quia ſicut
ille chorus dñatur ſuꝑ choros inferi
ores et vincunt demones. ita ſancti
martires vicerunt ꝓpria corpora et
propter deũ tradiderunt ad ſupplicia

ideo ꝑ fidem vicerunt regna ⁊ quar/
tam ſortē acceperūt in diuiſione eter
na. Quinta tribꝰ fuit ſanctorum do/
ctorum qui ſuis documentis mundū
illuminabant et obſtinatos et erran/
tes in viam veritatis deducebant ac
ceperunt ſortem inter chorum ange/
lorū qui dicit̃ poteſtatum. Sexta tri
bus fuit ſanctorū ꝯfeſſorum qui pro/
pter deum ꝓpria corpora crucifixerūt
et in maxima abſtinentia vixerunt vt
beatus benedictus beatus franciſcꝰ
qui ſepe exuit veſtimenta ⁊ nudus ꝑ
rubum ſpinoſum ſe trāſtulit ꝙ totū
corpus ſanguineū apparuit. et ſanctꝰ
bernhardus et multi alij ꝯfeſſores et
ſanctus anthonius et ſanctꝰ paulus
et iſti acceperūt ſortem inter chorum
angeloꝝ qui dicit̃ ꝑncipatus Septi/
ma tribus fuit ſanctorum heremitaꝝ
qui mundum contemnentes in here
mo habitantes et iſti accipiūt ſortem
inter ſeptimū chorū qui dicit̃ v̓tutes
qui ſuis v̓tutibus et orationibus pro
meruerunt illam ſortem. Octaua tri
bus fuit ſanctarum virginū que ſuis
meritis ꝓpter caſtitatem ſui corporis
⁊ cordis ut ſancta katherina ⁊ ſancta
barbara obtinuerunt octauum choꝝ
in terra promiſſionis eterne qui cho
rus dicitur archangeli qui hn̄t offici/
um cuſtodire ciuitates. ita iſte ſancte
virgines cuſtodiebant ciuitates ſui
corporis ab omni immundicia. No/
na tribus eſt coniugataꝝ et viduarū
que accipiunt ſortem inter chorum
angelorum qui dicit̃ angeli qui mit/
tuntur ad cuſtodiendum homines ⁊
deducendū ad bonum. ſic ipſi dedux
erunt ſeipſos et eorū pueros et proxi
mos ideo accipiunt ꝑtem ſm̄ dignita

tem ⁊ q̄uis vnus chorꝰ eſt excelſior
altero tamen de ſorte ſua vnuſquiſq̃
contentatur: et id̓o dico ꝙ xp̄c hodie
vult aſcendere ut adimpleret ruinas
angeloꝝ. collocaret. et diuideret ter
ram promiſſionis ſm̄ dignitatē. Se
cundo chriſtus voluit hodie aſcende
re vt nos patri reconſiliaret quia vt
dicit Ap̄lus. Longe eramꝰ a deo pro
pter peccata noſtra. ſʒ prope facti ſu
mus ꝓpter filium eiꝰ ieſum qui ē pro
piciatio noſtra ad patrem. Huius le/
gimus figuram ꝙ erat quidā magnꝰ
rex habens duos filios quorū vnus
offendit patrem ideo miſſus eſt in exi
lium. ſed venit frater ⁊ ꝯpatiebat̃ fra
tri ſuo, miſericordia motus venit ad
ip̄m in exilium et fecit ſibi nigrum cli
peum et arma nigra aſſumpſit et pug
nauit ꝓ fratre et hoſtem vicit et poſt
triumphum fecit ſibi clipeum album
⁊ alba arma auro decorata i ſignum
victorie et letitie et fratrem expulſuʒ
patri rep̄ſentauit cum omni heredita
te ſua ⁊ redeunte filio omnes ſerui oc
currebant ipſis cum hymnis et canti
cis ⁊ ip̄m laudabāt. Ita ſp̄ūaliter rex
diues eſt deꝰ pater qui habuit duos
filios xp̄m ieſum et hominē in paradi
ſo. ſed ſecundus filius ſcʒ homo offen
dit patrem. ⁊ ideo alius filius ſcilicet
xp̄c filius dei viui miſericordia motꝰ
tranſtulit ſe in exilium aſſumēs nigra
arma. i. corpus humile ⁊ pugnauit ꝓ
nobis et ſuperauit hoſtē ac cū fratre
et om̄i familia videlicet cū adā et eua
et cum omni ꝓgenie ad patrem reme
auit: ⁊ tunc in ſignū victorie accepit
alba arma auro decorata q̄n corpus
glorificatū aſſumpſit ⁊ frēm ſuū patri
recōciliauit et id̄ ſerui p̄ris occurrerūt

ei cum leticia. vnde aliqui admirãdo
dixerunt hodie. Quis eſt iſte qui ve/
nit de edom .i. de exilio. alij dixerũt
Iſte formoſus eſt in ſtola ſua gradiẽs
id eſt veniens in multitudine. ideo a
ſcendit hodie vt nos homines recon
ſiliaret patri. Tercio aſcendit xp̃s do
minus hodie vt nobis viam manife/
ſtaret. vnde pſ. Notas mihi feciſti
vias vite quia ante ipſum nobis erat
ignota. huius legimus figuram Geñ
xxviij. Jacob patriarcha videns pul
cram puellam quam interrogauit cu
ius filia eſſet. reſpondit. Laban eſt pa
ter meus. venit itaqȝ et ſeruiuit ſeptẽ
annis pro ipſa in frigiditate et nudi/
tate et nullus labor fuit ſibi grauis.
tandem regreſſus ad patriam cũ ma
gno comitatu ⁊ ipſe preceſſit omnem
familiam ſuam per deſertum vſqȝ ad
meſopotaniam quia vix fuit ſibi no/
ta et inde exiuit Ita ſpũaliter xp̃s do
minus noſter videns humanã natu/
ram in deſerto huius mundi vagãtẽ
conſiderans pulcritudinem eiꝰ quia
ad imaginem dei hominẽ creauit. ad
quem potuit bene dicere Quis ẽ pa/
ter tuus. certe ipſe deus qui poſſedit
fecit et creauit eum ſm pſ. Hoc cõ
ſiderans chriſtus exiuit vt iacob pro
priam terram ſeruiuit pro ea videlicȝ
pro anima humana non ſeptem ãnis
vt iacob ſed. xxxiij. annis in frigidita/
te paupertate ſiti et alijs. et tandem
cum magno comitatu reduxit eam p̃
cedens per deſertũ huius ſeculi quia
fuit ſibi nota ⁊ deducens eos vſqȝ ad
meſopotaniam .i. celeſtẽ gloriã ⁊ hoc
dicit ꝓpheta Micheas. Aſcẽdẽs iter
pandens ante eos et dux eorum fuit
Quarto xp̃s hodie aſcẽdit vt nobis
gratiam et gloriam miniſtraret. vñ
ait Apl's. Aſcendit vt impleret om̃ia
aſcendit ſalomon vt thronum gratie
poſſideret et daret omni petẽti vt ha
betur in rogatiõibus primi membri
ita chriſtus. ꝙ autẽ aſcendit ut nobis
gratiam daret patet in figuram .iiij.
Regum. ij. vbi legimus ꝙ dominus
voluit heliam de mundo ducere i pa
radiſum et apparuit iuxta iordanẽ et
apparuit heliſeo et p̃dixit illi. tunc he/
lias habuit bonum amicum videlicȝ
ꝓphetam heliſeũ cui dixit Ecce tollar
a te vis aliquid petere a me hoc pete
anteqȝ tollar a te. et ait heliſeus. Pre/
co domine vt duplex ſpũs quem ha/
buiſti ꝓphetarum fiat in me. reſpõdit
helias. Difficilem rem petiſti tamen
ſi me videris in curru igneo aſcende/
re fiat tibi ſicut petiſti. et cum angeli
venerunt et heliam in nube in curru
poſuerunt vidit heliſeus et ſic clama
uit. Ecce currus iſrael et auriga eius
quia ſancti angeli ducunt eũ Ita mo
raliter dñs hodie celos aſcendit i cur
ru diuini amoris: dixit igitur nobis.
Vis aliquid petere a me hoc pete an
teqȝ tollar a te. Nã xp̃s tollitur a no/
bis quando peccamus ⁊ tpe mortis
quantũ ad dona. ideo pete a me qd
vis et dabo tibi. debẽꝰ etiã petere cũ
ꝓpha q̃ dixit Oro ut duplex ſpũs tuꝰ
ſit in me viȝ vt habeã grãm in p̃nti et
gloriã i futuro. ſȝ rñdit xꝰ Si poteris
me videre in curru igneo: i. ſi poteris
me videre in mẽte tua ſtantẽ in cruce
ꝓ te ⁊ ſeq̃ me. fiat tibi vt petiſti. ergo
ad thema. Aſſuptꝰ ẽ ieſus i celũ ſedet
ad dextrã dei p̃ris oĩpotẽtis ut nobis
viã demõſtraret ⁊ ruinã angelicã re/
paret et nos p̃ri recõciliaret et nobis

gratiam et gloriã miniſtraret. Quod
nobis preſtare dignetur ꝛc.

Dominica quinta poſt pa ſcha Sermo. xxxvi.

Et vos teſtimoniũ ꝑhibebi
tis q2 ab inicio mecũ eſtis.
Joh. xvi. Nota ꝙ vnuſq̄ſ/
q3 bon⁹ dux vel ꝑnceps debet tria fa
cere circa ſuos famulos. Prio debet
hr̄e vexillũ diſtinctũ a vexillis inimi
coꝝ vt exercit⁹ ſequat̃ vexillũ ſui du
cis vt pꝫ Numeri. iiij. ca. Precepit
moyſes tribub⁹ iſrael dicẽs Quelibꝫ
trib⁹ habeat ſuũ ſignũ vt poſſet trib⁹
illa ſequi ſuũ ducem. Secũdo debet
dux vl' ꝑnceps ꝑplm inſtruere quõ de
bet puguare ↄtra iĩmicos ⁊ inſidias
ponere ⁊ ꝑcauere. exemplũ de dauid
qui bene ꝑcauebat inſidias golie ideo
vincebat ip̄m. Tertio debet eos ani/
mare per dona ſi habuerint aliq̇d dã
num ꝙ illud eis in duplo velit recu/
perare. vnde ait Tulli⁹ de re militari.
Stipendiũ largũ aiat pugnãtẽ quia
corona victorib⁹ de iure debet̃ Iſta
tria habuit xp̄c dux ⁊ ꝑnceps aploꝝ
⁊ ſancte eccleſie. Prio habuit vexillũ
diſtinctũ q̇d fuit grã ſpũſſancti tam i
ſignis q3 in loq̄lis in ſanctis aplis q̇a
nemo poterat facere iſta ſigna q̄ ipi fe
cerũt: Scḋo eos inſtruxit oia ꝑdicen
do q̄liter deberet regere in hoc mun
do: Tercio dona larga ꝓmiſit. vñ pe
trus volẽs ſcire ḋ ſtipẽdio ait. Quid
dabis nobis ꝑmij ꝙ te ſeq̄mur ⁊ oia
dimittim⁹ ⁊ ſuſtinem⁹ ꝑſecutiões re/
ſpõdit dñs. Cum ſederit fili⁹ hois in
ſede maieſtatis ſue ſedebitis vos ſu/
pra ſedes. xij. iudicãtes. xij. trib⁹ iſrael
⁊ iſta oſtẽdunt̃ in hoc euãgelio.
In illo tp̄e. Cũ venerit paclitus quẽ
ego mittã vobis a pr̄e ſpũ veritatis
q̇ a patre ĩ diuinis ꝓcedit ille teſtimo
niũ ꝑhibebit ḋ me ⁊ vos teſtimoniũ
ꝑhibebitis q2 ab inicio mecũ eſtis ſcꝫ
ꝑdicatiõis ⁊ miraculoꝝ manifeſtatio
ne mutatione aq̄ in vinũ. hec locut⁹
ſum vobis vt nõ ſcandaliſemini. i. vt
ñ recedatis a fide. abſq3 ſinagogis fa/
cient vos. i. ipi eijcient vos tanq3 ex
cõicatos. ſꝫ venit hora vt ois q̄ inter
ficit vos arbitret̃ obſequiũ ꝑſtare deo
quo ad iudeos ⁊ ydolo quo ad paga
nos. ſed hec faciẽt ſcꝫ infideles vobis
ſcꝫ fidelibus q2 nõ nouerunt patrem
neq3 me. ſꝫ hec locut⁹ ſum vobis vos
ꝑmonendo vt cũ venerit hora talis
ꝑſecutõis tunc reminiſcamini q2 ego
dixi vobis. Quo ad thema. Et vos
teſtimoniũ ꝑhibebitis ꝛc. Nota ꝙ ſu
per petõres ⁊ nõ credẽtes q̄tuor teſti
monia adducũt. Primũ teſtimoniũ
in ꝑſonis diuinis ẽ. ſcḋm teſtimoniũ
erit in aplis. terciũ in creaturis. quar
tũ teſtimoniũ vult facere in cicatrici/
bus. Prio de⁹ vult facere ſeu ꝑhibe/
re teſtimoniũ ſuꝑ malos in diuinis ꝑ
ſonis. Pater in ꝑtãte q2 ſua potẽtia
creauit celũ ⁊ terrã ⁊ oẽm ornatũ eoꝝ
Filius cui attribuit̃ ſapia q̇ ornauit ſi
dera regit ⁊ ordinat in ſua ſapientia.
Spirituſſanct⁹ in clementia qui ↄſer
uat oia ꝑ patrẽ creata ⁊ per filiũ ordi
nata. Sed tm̄ ſunt ſex genera hoim q̇
viderũt et audierũt in ſignis ⁊ virtu
tibus dei opa et tñ credere nec ſe emẽ
dare volunt ideo ip̄e vult ſuꝑ eos in
ꝓpria ꝑſona adducere teſtimoniũ in
die mortis ⁊ in die iudicij. Primo il/
los enumerat ꝑ ꝓphetã Malachiã. ij.

ca. dicens beata trinitas. Ego acced̃a
ad vos in iudicio tp̃e ſuo et ero teſtis
velox maleficis et adulteris periuris
mercedem retinentib᷒. viduas ꝛ pu
pillas vim facientib᷒ et ꝑegrinos op
primẽtib᷒. Primo dico ꝙ d̃s vult eſſe
teſtis in ꝓpria ꝑſona maleficis q̃ ſuis
truffis et neq̃cijs circuierũt mundum
cũ in cantationibus. i. zawerie hoies
decipiũt dicunt ſe mortuos ſuſcitare
habentes ſpũs incluſos ſcribunt ca/
racteres ꝛ multa alia faciunt que nõ
ſunt dicenda ponunt calibs in doliũ
ne penales balneentur. tales autem
excõmunicari debent ꝛ infideles iudi
cantur Unde legimus ꝙ rex ſaul iuit
ad quandam phitoniſſam ꝛ promiſit
ei pecuniam vt ꝓphetam ſamuelem
reſuſcitaret propter qđ deũ offendit
ꝛ ip̃m de regno eiecit ꝛ mortuos ẽ in
bello. ideo omnes iſti qui nolũt. deſi/
ſtere ſunt excõmunicandi. nã deus ꝓ
miſit in Numeris dicẽs. Anima que
acceſſit ad phitoniſſas vel ad ꝯſulen
dum ſortilegas ipſa morietᷣ ꝛ iſti ſunt
ꝑmi ſup quos deus vult ducere teſti
moniũ. Secũdi ſunt adulteri. vñ ait
Ego ero teſtis velox adulteris. nam
adulterium eſt peſſimum peccatũ qđ
in decem preceptis ponitur ꝓpter qđ
multi ſunt lapidati ad mortem. vnde
legimus in Daniele ꝙ duo ſenes iu/
dices volebãt ſuſannam vxorem ioa
chim filiam helchie violare ꝑmiſit d̃s
illos lapidari ad mortẽ. vnde legim᷒
in Leui. ꝙ quidã iuuenis accepit vxo
rem et venerũt aliqui mali et recepe
rũt ſibi vxorẽ qui trãſiuit ad iudices
et conquerebatᷣ ab eis. et ip̃i iudices
ꝓpter hoc multos iuſſu dei occiderũt
ſed heu iam modicũ curant tñ hoc ꝑ

ceptũ non eſt deletum ſeđ ꝯfirmatũ.
ideo iam plaga venit in mundũ. Ter
cij ſunt periuri ſup quos de᷒ vult eſſe
teſtis in ꝓpria ꝑſona. tñ hodie iurant
hoies faciliter ꝛ ducũt in ꝯſuetudinẽ
et quicq̃d loquũtur ſemp cũ iuramen
to ꝯfirmant cũ tamen deus veritas ẽ
ꝛ cum Dauid dicit i pš. Perdes oẽs
qui loquuntur mẽdacium. iudei ſunt
in his meliores q̃z chriſtiani. nam qđ
iudei iurant in rodali ſuo hoc ſeruant
et ſic deberent mori. Itẽ pagani ſunt
meliores q̃z aliqui xp̃iani in hoc: nam
legim᷒ ꝙ pagani exierũt quandã ciui
tatem ad expugnandum quoddã ca
ſtrum ꝛ iurabant per ſolem ꝙ nollẽt
redire ad ciuitatem niſi expugnaſſent
ſed expugnare non poterant. ideo mi
ſerunt nuncios ad mulieres et dixerũt
ꝙ aut dimitterent ciuitatem et veni/
rent ad eos aut acciperent alios vi/
ros quia iuramentum vellent ſerua/
re. ſed multi chriſtiani iurant et dant
literas et tamen non ſeruant. Quar
ti ſunt ſuper quos d̃s vult eſſe teſtis
hi ſunt mercedem retinentes laborã/
tibus et illud eſt vnũ de peccatis cla
mantibus in celum. vnde ait Jacob᷒
Merces operarioꝝ qui meſſuerũt ter
ram defraudata eſt. et clamor ad au/
res domini ſabaoth introiuit. et ideo
ait Thobias ad filium. Fili mi nõ mo
rabitur merces operarioꝝ tuoꝝ apđ
te vſq̃ mane. Quinti ſunt viduis et
pupillis calumniã faciẽtes: vnde ait
dominus in Exodo. Vidue et pupil
lo non nocebis et ſi leſeris eos ꝙ cla/
mant ad me ego exaudiam clamorẽ
eorum ꝛ furor meus indignabitur cõ
tra me. percutiã te gladio eterne dã/
nationis. ſed heu iã nõ curant multi

quibus eis dominus cominatur cū eterna pena. Sexti ſunt ſup quos deus vult facere teſtimoniū q peregrinos opprimunt decipiunt et ſpoliāt. nam peregrini veri qui ſunt in via peregrinationis et ꝓpter deum omnia reliquerūt ſunt filij dei et domin⁹ protector eorum eſt. vnde ait dn̄s in pſ̄. Peregrinus ſum apud te ſicut omēs patres mei. qui illos offendit melius eſſet ꝙ offenderet ꝓpriā pupillā oculi ſui. vnde dicunt illud pſ̄. Exaudi deus orationē meā et ne ſileas ꝙ ego ledar qm̄ ego aduena et ꝑegrin⁹ ſum et ideo ait dominus in euāgelio. Qd̄ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. ⁊ ſic patet p̄mum teſtimonium quod facit xp̄c in ꝓpria perſona trinitatis. Scd̄m teſtimonium ſuper malos vult adducere cum ſuis duodeci apoſtolis. vnde ait ad eos Actu: xij: Ego elegi vos vt ſitis mihi teſtes in hieruſalem et ī omni iudea et vſq̄ ad vltimū terre. Hi autē teſtes p̄dicant tria de xp̄o. Primo ſuam largiſſimā remunerationē bene facientibus ⁊ p̄dicantibus. vnde ait Math. Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati eſtis et ego reficiam vos. Secūdo ſuam pijſſimam miſericordiā: vn̄ ait Jere. Vade clama contra orientem et occidentem aquilonem et meridiē dicens. Reuertere ad me aduerſatrix iſrael et ego ſuſcipiam te. Tercio p̄dicabant ſuam ſeuiſſimā iuſticiā contra obſtinatos. vnde in pſ̄. Niſi conuerſi fueritis gladium vibrabit ⁊c̄. huius legimus figuram in li. Heſter Jrat⁹ rex contra filios iſrael et miſit literas vt omnes interficerentur. ſed tādem miſericordia mot⁹ miſit alias literas cum litteris ſignatis anulo regis ⁊ fecit reuocare ſententiā et fecit ꝓclamare miſericordiam. Jta ſpūaliter in antiqua lege dedit mortis ſentētiam dicens illd̄ Geneſi. Jn quacunq̄ hora comederitis morte moriemini. Jtem Ezech. Anīa que peccauerit ipſa morietur. ſed poſt miſſionem ſpūſſancti iſti. xij. nuncij miſſi in quattuor ꝑtes mundi teſtimoniū ꝑhibent de chriſto clamantes ⁊ nouas literas miſericordie portātes. Jſte litere fuerūt ſignate anulo regis id eſt gratia ſpūſſancti per ſigna. vnde ait dominus ad eos Jte ī orbem vniuerſum p̄dicate euāgelium miſericordie ⁊ gratie omi creature rationali. et ſic patet ꝙ teſtimonium vult chriſtus perhibere in duodecim apoſtolis. Tercio chriſt⁹ vult teſtimonium perhibere ſuper peccatores non credentes in creaturis videlicet in celo et in terra et ī alijs. vnde ait Job. Reuelabunt celi iniquitatem meam et tu domine reſtauras teſtes contra me. hui⁹ legimus figurā in li. Deutro. xxxi. Moyſes dedit filijs iſrael legem ex precepto domini. ſed populus in primo ſecundo tercio et quarto anno multum bene ſeruabant legem decem preceptorum: ſed ſtatim de die in diem dimiſerunt tunc moyſes ſcripſit ea in vno libro et vocauit omnem multitudinem filiorum iſrael et dixit. Ecce iam me viuente dimittitis legem et inique agitis. Quid igitur vultis facere poſt mortem meam. ego ſcripſi legem dei mei in hoc libro et volo mecū ducere contra vos in iudicio et volo vocare celum et terram pro teſtimonio et poſuit librū in archa federis Jta ſpūaliter

xp̄c dedit nobis nouam legem non a ſeip̄o ſed ex deo ſcꝫ quattuoꝛ euangelia. ſed in pꝛimitiua eccleſia ſeruabant vſqꝫ ad trecentos annos ꝙ tanta fuit caritas inter xp̄ianos ꝙ qui duas tunicas habuit dedit vnam nō habenti et multi optauerūt pro xp̄o moꝛi. ſed poſt illud tp̄s tepuit caritas de die in diem. ideo vult dn̄s libros ſuoꝝ euāgelioꝝ ducere ad iudiciū et ſumere celum et terrā cōtra obſtinatos et incredulos hoc ꝓbat Joh. in Apoc. dicēs Ecce libri aperti ſunt ⁊ viui ⁊ moꝛtui iudicabūť ex eis. et ſic ptꝫ ꝙ xp̄c vult teſtimoniū ꝑhibere ſuꝑ peccatores n̄ credentes et obſtinatos in creaturis. Quartum teſtimoniū vult dn̄s ꝑhibere cū ſuis cicatricibꝰ vulneꝝ que ꝓ nobis ſuſtinuit. vn̄ ait Joh. chriſo. ſuꝑ illo verbo Math. Tunc apparebit ſignū filij hoīs. nā angeli deferunt crucē ante eū et lanceam et ſpineā coronam ⁊ clauos ſuꝑ peccatores in teſtimonium ⁊ in coꝛpe gloꝛificato ſiue clarificato qđ retinuit quinqꝫ vulnerum cicatrices que manifeſte apparēt ⁊ clarioꝛ eſt ille locus vbi fuerunt illa vulnera maioꝛa tanqꝫ ſol ſplendens de eis vt ꝓbat Zacharias. Uidebūt in quē tranſfixerūt. Huius etiā ponit Joh. Apoc. figurā dicēs. Cum veneⁿit tūc omnis populꝰ cōgregabitur an thronū vbi videbūt eū tanqꝫ iudicē ſedere. et vnicuiqꝫ iudicabit ſcđm meritum et demeritum. qꝛ tūc eſt clauſa ſue miſericoꝛdie bulla que in hac vita eſt aperta et tūc nō aliud iudicat niſi qđ iuſticia ſtricta dictat. idō ait petrꝰ in ſua canonica. Ip̄e eſt a deo cōſtitutus iudex viuoꝝ ⁊ moꝛtuoꝝ. ergo ad thema. Et vos teſtimonium ꝑhibebitis qꝛ ab inicio mecū eſtis Rogemus dn̄m ꝙ illo tp̄e poſſimus ſecure ſtare qn̄ hec erūt.

In die penthecoſtes Sermo. xxxvij.

Spiritusſanctꝰ quē mittet pater in nomine meo docebit vos oīa. Joh. xiiij. Ad hoc ꝙ aliq peticio audiatur tria ſunt neceſſaria. Pꝛimo ex parte donantis pietas. nā ſi nō eſſet pius ſed auarus illum quē petis tunc fruſtra petis. Secundo ex parte petentis ydoneitas ſcꝫ ꝙ nō ſit odioſus ſed amoꝛoſus. qꝛ dona donātur ſcđm amoꝛem. vt patꝫ .i. Reg. Elchana dedit familie partes vt immolaretur. ſed qn̄ dedit vxoꝛi ſue anne partem tūc triſtabať eo ꝙ eam diligebat et ſterilis fuit. ideo ſacerdos templi nō acceptauit eiꝰ munera. Tercio ex ꝑte doni vtilitas. nām poſſet aliqs petere qđ nō poſſet ꝓ eo nec ſibi vtile. ideo ait dn̄s ad diſcipulos Petite vt gaudium veſtrum plenū ſit. id eſt eternum. Diſcipuli aūt conſiderabāt hec tria. Pꝛimo ex parte dantis. ſcꝫ xp̄i pietatem. ex parte petentis ꝓpriā neceſſitatem. ex ꝑte doni vtilitatem. ergo petebāt eis mitti ſp̄m ſanctum et de hoc dicit euāgeliū Dixit ieſus diſcipulis ſuis. Si quis diligit me ſermonē meū ſeruabit. et pater meus celeſtis diliget eū et ad eū veniemus et manſionē apud eū faciemus ꝑ graciā ſp̄uſſancti Qui n̄ diligit me doctrinā meā nō ſeruat. ⁊ ſermōeꝫ quē audiſtis nō eſt meꝰ ſꝫ eiꝰ q̄ miſit me pr̄is. hec locutꝰ ſum vobis apđ vos manens. Paclitꝰ aūt ſp̄ūſſanc. qꝫ mit. vo. pr̄ in

noīe meo ille vos docebit oīa que/
cūqꝫ docui vos et illa faciatis. pacem
meā relinquo vobis . pacem meā do
vobis. nō quō mundꝰ dat do vobis
q2 mundꝰ pacem non ſeruat. ſed pax
mea poſt hanc vitam eſt eterna . Nō
turbet coꝛ veſtrū neqꝫ foꝛmidet. au/
diſtis q2 ego dixi vobis . vado ꝓ vo/
bis ad patrem ī celū ⁊ venio ad vos
ſpūm ſanctū mittēdo . Si diligeretis
me gauderetis vtiqꝫ q2 ad prēꝫ vado
q2 pater maioꝛ me eſt in eo ꝙ creauit
celum et terram et oīa: et nūc dixi vo
bis priuſqꝫ fiat vt cū factū fuerit cre/
datis. iam multa nō loquoꝛ vobiſcū.
Venit em̄ princeps mūdi huiꝰ i. dya
bolus vos temptans ſed in me non
habet quicqꝫ cōſenciendo. ſed vt co/
gnoſcat mūdus q2 diligo patrē et ſic
mandatū ab eo accepi ita facio notū
Ad thema: Spūſſanctus quē mittet
pater in noīe meo docebit vos oīa
Nota ꝙ ſpūſſanctus quattuoꝛ opat.
Primo eleuat ꝑ cōtemplatiōeꝫ: Se
cundo purgat ꝑ increpatiōeꝫ Tercō
rectificat ꝑ directiōeꝫ Quarto inſtru
it ꝑ informatiōem. Primo dico ꝙ ſpi
rituſſanctus eleuat mentē hoīm ꝑ cō
templatiōeꝫ ad cognoſcendū celeſtia
deſpiciendū terrena. Huius legimus
figuram Ezech. viij. vbi ait. Steti in
campo magno et eleuauit me ſpūs in
ter celum et terrā et vidi celeſtia que
erant perfecta et vidi terrena. et ecce
terra apparuit manis et vacua. ⁊ ideo
celeſtia deſideraui et terrena deſpexi.
Ita ſpūaliter vnuſquiſqꝫ fidelis debꝫ
petere pro grā ſpūſſancti vt ipm ele/
uet mente et ſtet inter celum et terrā
oculis mentis celeſtia cōſiderando ſilr̄
et terrena. Aſpiciat oculis mentis ſu
pra ſe regem celi cuius pulcritudinē
ſol ⁊ luna mirant. cuiꝰ vultum deſide
rant angeli ꝓſpicere. Reſpiciat autē
terrena et principes mūdi in quibus
nō eſt vitas neqꝫ ſalus . aſpiciat ſupra
ſe reginā celi. De qua ait in ps̄: Aſti/
tit regina ad dextris tuis in veſtitu d̄
aurato circūdata varietate mater mi
ſericoꝛdie. reſpiciat mulieres hꝰ mūdi
in q̄bus nō eſt ſtabilitas. Aſpiciat mi/
liciā celeſtis exercitꝰ et reſpiciat mili/
ciam hꝰ mūdi q̄ terrena deuaſtāt ⁊ de
ſtruūt ſuꝑ quos veniet gladiꝰ eterne
damnatiōis. Aſpiciat ſupra ſe theſau
rū celeſtē vbi nec erugo nec tinea de
molitur: reſpiciat infra ſe theſaurum
mūdi quē fures effodiūt et furantur.
Aſpiciat ſupra ſe dona de celo de ſpū
ſancto ꝓcedētia. videlicet donū ſapie
intellectus ꝯſilij. fortitudis timoris.
pietatis et donū ſcie. reſpiciat inferiꝰ
dona his ꝯtraria ſuꝑbie auaritie luxu
rie gule ire inuidie accidie. Cum em̄
pōderas vnū ꝯtra reliquū et celeſtia
appetis. ⁊ terrena ꝓpter coꝝ maliciā
ſpernis tūc cū ꝓpheta ꝑ ſpūmſanctū
inter celū et terrā eleuaris. Scd̄o ſpi
rituſſanctꝰ purgat pctā ꝑ increpatio
nem pctōꝝ ⁊ ꝑ punitiōeꝫ. vn̄ ait dn̄s
in Joh. xvi. Cum venerit ille arguet
mūdm d̄ pctō. hꝰ legimꝰ figurā ī Apo.
Accepit angls̄ thuribulū aureū ⁊ im
pleuit illud de igne altaris ⁊ miſit in
terrā. et poſtea ſeptē angli cū ſeptē tu
bis ſe preꝑabāt hec figura oſ̄ndit miſſi
onē ſpūſſancti ꝑ plagā male opātibꝰ
q̄ noluerīt audire doctrinā eius nā an
gelꝰ accepit thuribulū aureū qd̄ ē di
lectio. q2 ſpūſſanctꝰ ē dilectio q̄ a prē
⁊ filio ꝓcedit ⁊ miſit ī terrā hoīes inflā
mādo diuio amore ſꝫ pauci curant. iō

ſeptem angeli cū tubis ſe prepant pla
gam pro peccatis mūdo inferēdo. pri
mus angelus tuba cecinit et venit to
nitruum et deſtruit terciā partem mū
di arborum: ꝑ arbores nota nobiles
quoꝝ tercia pars perit in anima toni
trui damnatiōis. Una pars ſunt no/
biles qui ſunt cōtenti ſtipendijs ſuis.
et defendunt viduas et orphanos et
nulli damnū faciūt iſta pars nō perit
Scḋa pars ſunt qui moriunt̄ vt par
uuli nobiliū anteq̄ꝫ habēt annū diſcre
tiōis. q2 filius nō portat iniquitatem
patris quo ad aīam Sed tercia pars
ſunt illi qui ſunt raptores et tenencia
trōes iſta pars perit cū tonitruo eter
ne damnatiōis. Secūdus angel⁹ tu/
ba ſua cecinit et cecidit de celo mons
magnus ardens in mare et tercia ꝑs
nauiū interit. quid ꝑ naues niſi mer/
catores notant̄ quoꝝ tercia pars de
bet perire in aīa. Una pars eſt illa q̄
vendit et emit ſine dolo et ditantur ⁊
nō alia pars: qui emūt agros et vine
as et oues ⁊ boues ⁊ apes et quidq̄d
deus dederit in his ſunt contēti ſicut
fuerūt patriarche et ꝓphete qui ſunt
ſaluati. Sꝫ tercia pars que perit eter
naliter hij ſunt qui vendūt cum frau/
de et dolo vn̄ pſ. Perdes om̄es qui
loquunt̄ mendaciū. Tercius angel⁹
tuba cecinit et cecidit de celo magna
ſtella in flumine cui nomen abſintheū
et inde aque amare facte ſunt ⁊ hoīes
mortui ſunt ex aquiſ ꝑ hos nota labo
ratores et cōmunē ꝓplm̄ vicꝫ mecha
nici quoꝝ tercia pars morieť in aqua
Una eſt qui laborāt fideliter et nutri
unt filios ſuos et dant elemoſinā ſuā
paupibus ſcḋm pſ. Labores manuū
tuarū q2 mādūcabis beatus es. Alia
pars qui bene laborauerūt ⁊ de labo
ribus cū habēt neceſſitatem ſeruiunt
deo et dant elemoſinā pauperibus et
frequentāt ecciam. Sed tercia pars
que morieť in aīa ſunt mali operat o/
res qui homīes decipiūt et iurant ꝙ
ſit bonū cum ſit malum et ſabbatū nō
cuſtodiūt iſta pars morietur. Quar/
tus angel⁹ tuba cecinit ⁊ cecidit grā/
do ⁊ ꝑcuſſit terciam partē feni ⁊ terre
per hoc nota ruſticos qui colūt terrā
quoꝝ ſimul tercia ꝑs perit. Una ꝑs
eſt illa quo colūt agrū fideliter ⁊ pro/
ximo nō nocebūt et dant decimas et
dant elemoſinā mendicātibus. Alia
pars ſaluat̄ qui cuſtodiūt ſabbatum
et vadūt dn̄icis diebus ad ecciam et
ſeruiūt creatori ⁊ ſunt paciētes hij ſal
uant̄. Sed tercia pars ꝑ grandinem
eterne damnatiōis deſtruitur ſic ſunt
ruſtici qui furant̄ agrū ⁊ frumentum
proximi et ad ecciam ire nolūt inebri
ant̄ rixant̄ iſta pars perit. Quintus
angelus tuba cecinit ⁊ tercia ꝑs ſolis
et lune et ſtellaꝝ ꝑcuſſa eſt. ꝑ hoc no/
tat̄ ſtatus p̄ſbiteroꝝ ⁊ religioſoꝝ qui
deberet lucere in eccleſia ſicut ſtelle
ſol et luna. ſed tercia pars percutitur
Una pars que non percutitur ſunt
tria vota obſeruantes ſcilicet pauper
tatem caſtitatem et obedientiam
Alia pars que ſaluatur ſunt preſbite
ri deo deuote horas canonicas ꝑſol/
uentes exempla bona dantes et quid
quid ſuꝑhabent de p̄bendis elemoſi/
nas dantes diſtribuunt hij ſaluāt̄ur.
Sed tercia ꝑs videlicet inobediētes
luxurioſe viuentes diuitias magis q̄ꝫ
ſalutem aīe cupientes hij ꝑcuciuntur
Sextus angelus tuba cecinit et aper
tus eſt fons abiſſi et exierūt locuſte. i.

habentes loricas ferꝛeas. dentes leõ
num. capillos mulierũ . et terꝛam ma
culauerũt. Hic deſcribit́ ſtatus huiꝰ
mundi. nam ꝑ iſtas locuſtas notant́
ſupbi qui iam portant veſtimenta lo
cuſtarũ longas manicas vſq; ad ter/
ram quaſi volare volentes ſed nõ ad
celum. loricas ferꝛeas qui ſunt indu/
rati. capillos mulierũ qꝛ mulieres iã
vt placeant amatoribus mundi alie/
nos crines faciũt et iuxta aures ſicut
arietes cornua et iſte malus vſus ve
nit de puteo abiſſi infernalis ad quez
tendũt. Septimus angelus tuba ceci
nit et audiuit iohannes vocem de ce
lo clamantẽ. Factũ eſt et vidit mulie
rem ſtantem in aere amictã ſole et lu/
na ſub pedibꝰ eiꝰ et coronam duode
cim ſtellarꝫ in capite eius. Hic deſcri/
bitur ſtatus iuſtorꝫ. nam poſt tribula
cionem malorꝫ eſt cõgregatio fideliũ
qui verũ ſolem iuſticie xp̄m ſunt ſecu
ti et luna ſub pedibꝰ qꝛ terꝛena deſpi
ciebant. coronam duodecim ſtellarũ
in capite qꝛ duodecim articulos fidei
tenuerũt. ideo ſpũſſanctus purgat ꝑ
increpatiõem vt vnuſquiſq; ſe in hac
vita ſeruet vt tũc ſecure poſſet ſtare.
Tercio ſpũſſanctꝰ rectificat ꝑ directi
onem. et qꝛ intentio portat vexillum
in regno virtutũ et conſciẽtie. ideo ne
ceſſe eſt vt ſpũſſanctus rectificet intẽ
tionem. Nam quattuor genera hoim̄
ſunt in eccia quorꝫ intentio non eſt re
cta et via ꝑ quã ambulant eſt curua:
Huius legimꝰ figuram in iij. Regũ.
Salomon ait. Tria ſunt mihi difficili
ma et quartũ penitus ignoro videli
cet viam aquile volantis. viam colu
bri ſ. ꝑ terꝛam. viam nauis in mari. et
viam viri in adoleſcentia ſua ideo de
pingebant ſalomonẽ iudei in introi/
tu ipius templi in hunc modũ. ipe ſe
debat in throno regali et ſup eũ aqui
la volans ad quã ait. Viam aquile ſe
qui nolo ad dexterã coluber ad quẽ
ait. Eius viam ſequi nolo. ad ſiniſtrã
nauis ꝑ mare nauigans ad quã ait.
Viam eius ſequi nolo infra eum ado
leſcens inconſtans ad quẽ ait. Viam
eius ſequi nolo Ad ꝓpoſitum quattu
or ſunt genera hoim̄ in eccia quorum
via nec intentio eſt recta Primi ſunt
ipochrite qui aſſilantur aquilis. nam
aquila volat in altis et tñ predam ca
pit in terꝛis. ita ipochrite apparent q̄ſi
aquile volãtes tamen ſunt homines
decipientes. Secundi ſunt mẽdaciũ
loquentes et verba diſcordie ſeminã
tes. iſti aſſimilant́ colubris qui vene
num diſcordie ſeminãt inter cõcordiã
Tercij ſunt verbis adulatorijs ſimi/
lantes; hij aſſimilant́ nauibus ꝑ viã
maris: ſicut eñ nauis ꝑtranſit mare ⁊
tamen veſtigia non poſſunt inueniri.
ita multi gerũt mel in ore et fel in cor
de quorum via nec intentio eſt recta
Quarti ſunt luxurioſi vidꝫlicet vir in
adoleſcentia qui eſt inconſtãs. ſed cũ
venerit ſpũſſanctus facit in his viam
rectã et intentiõem bonã. facit de ipo
chritis iuſtos. facit de adulatoribꝰ ꝑ/
fectos. et facit de luxurioſis caſtos. iõ
petit eccia in himno quẽ hodie cani/
mus ad laudẽ ſancti ſpũs. Veni crea
tor ſpũs mentes tuorꝫ viſita ⁊c. Et ſic
patet q̄ ſpũſſanctꝰ rectificat intentio
nes hoim̄. Quarto dico q̄ gr̄a ſpũs
ſancti inſtruit ꝑ informatiõem ſciẽtie
bonitatis. vnde ait dauid in pſ̄. Bo
nitatẽ ⁊ diſciplinã ⁊ ſciaꝫ doce me vñ
Sap̄ Spũſſanctꝰ ẽ oim̄ artifex ⁊ oẽꝫ

habet virtutem Sunt aūt ſeptem ar
tes quas docet ſpūſſanctꝰ quas mul/
ti vertūt in malū. Cuiꝰ legimus figu
ram. Vidit pharao in ſpiritu calamū
vnū in agro habētem ſeptem ſpicas.
calamus in agro eſt homo in mundo
habens ſeptem artes que ipm̄ hono/
ratum et glorioſum faciūt omni mō̄
ꝑ ſpūm ſanctū qui eſt artifex omnem
habens ſcientiam. Prima ſcientia eſt
grāmatica que docet recte loqui. ille
eīn̄ laudatur a literatis qui dꝛ bonus
grāmaticus. ſed ille magis laudatur
a deo qui nullū decipit veritatem ſꝑ
tenet. qꝛ deus veritas eſt. Secunda
veritas eſt phiſica que docet circa na
turalia videlicet herbas arbores ali/
os lapides p̄cioſos ꝛc̄. et ille multum
laudat᷑ a mundo qui talem ſcit ſciam.
ſed ille laudat᷑ magis a deo ꝛ angelis
et eſt coram illis bonus phiſicus qui
creatorē in creaturis cognoſcit ꝛ gra
cias agit ꝙ ipm̄ dominū ꝯſtituit oīm
creaturaꝝ mundi. Tercia ſcientia eſt
geometria que docet mēſurare vt mlˀ
ti ſubtiliter ſciūt mēſurare altitudīes
turrium et montium et ꝓfunditatem
maris inueſtigare et ꝑ circulos oīa
ſubtiliter ordinare. ille multū laudat᷑
in mūdo ſed ille quē docet ſpūſſanctꝰ
et facit eum geometram qui quotidie
menſurat tpꝰ a deo ſibi impenſum ꝙ
nō inutiliter cōſumat et menſurat in
corde bona opa ꝛ mala vt valeat red
dere ratiōem. Quarta ſcia eſt theolo
gia que docet ſacrā ſcripturā vt bibli
am euangelia ꝛ oīes libros ſacre ſcri
pture ꝛ iſti qui iſtam ſciam ſciunt mul
tum laudant᷑ Sed tamen multi ſunt
qui ſunt theologi et omnē bibliam et
libros ſciunt et ſeipos neſciunt. ideo
docet ſpūſſanctus hominē vt ſeipm̄
cognoſcat. et multi ſunt qui ſolum ſci/
unt vnū pater noſter et aue maria et
magis laudant᷑ ꝙ̄ magni theologi.
vnde Augꝰ. In die iudicij ſurgent in
docti et cōdemnabunt nos doctos.
Quinta ſcientia eſt muſica docens ꝑ/
fecte et ſubtiliter cantare ꝛ ille multū
laudatur a mundo qui eſt bonus mu
ſicus. ſed ille magis laudat᷑ a deo ꝛ an
gelis qui ſcit deuote orare elemoſinā
dare ꝛ ieiunare. qꝛ nō clamor ſꝫ amor
ſonat in aure dei. nō vox ſed votum.
nō cordula ſed cor deuotū. Sexta ſci
entia eſt rhetorica que docet hominē
bene ſcribere ꝑfecte et ornate loqui ꝛ
dictare et ille bene laudat᷑. ſed ille plꝰ
laudatur quē ſpūſſanctus omnia do/
cet verba dei ſcribere in corde ſuo et
facere illud qđ placet ſuo creatori ſicͭ
dicit᷑ de beata virgine. Omnia v̄ba
xpi conferēs in corde ſuo tanꝙ̄ in li/
bro. Septima ſcientia eſt aſtronomia
que docet dinumerare curſum ſolis
et lune et ſtellarum inueſtigare et ille
multū laudat᷑ a mundo. ſed ille plus
laudat᷑ quē docet ſpūſſanctus ſtellas
inſpicere ſolem et lunā et creatorem
laudat ſi placeret deo ſemꝑ laudare
optaret. et ponit omnē voluntatē ſuā
ad volūtatem dei. ſi pluit pluat. ſi ſol
lucet luceat. Et cogitat ecce q̄nta pul
critudo eſt ī celo ſuperiori exquo tan/
ta pul ritudo eſt in celo inferiori. ꝛ ſic
illas ſeptem artes vel ſcientias docet
vti ſpūſſanctus ad laudem et honorē
dei. tūc in vno calamo ſtant ſeptē ſpi/
ce plene virtutibus. ideo patet ꝙ ſpi
rituſſanctus docet et informat.

Feria ſecunda
Sermo. xxxviij.

Lux venit in mundū Joh. iij. Tria ſunt ſigͣ veri amoris vnius ad alterū. Primum eſt inſtructio in agendis q̄d agere et vitare debeat. vnde Eccle. Filij tibi ſunt erudi illos Scd̄m eſt ſubuētio in rebus neceſſarijs Eccleſia. xxix. Perde pecuniam ꝓpter amicū tuū ⁊ in neceſſitate illius nō abſcondas eā. Tercium vt ſi neceſſe fuerit ꝙ etiam ꝓpter amicum ſuū exponat ſe in ꝑiculum mortis. vnde Heſter. ix. Tradā me morti pro vobis. Iſta tria ſigna veri amoris oſtēdit pater circa genꝰ humanū qui nos ꝑ ſpūmſanctum docuit quē miſit in antiqua lege ꝓphetis vt populū erudirent. et in noua lege apoſtolis vt mundū docerent tamq̄ȝ filios dei. Item om̄ia poſuit in creatione ꝓpter nos. nam creauit ſolem et lunā propter nos et creauit animalia ꝓpter nos. vnd̄ ip̄e ait in pš. Nunq̄d manducabo carnes thauroꝝ aut ſanguinem hircoꝝ potabo. ergo nō propter me ſed ꝓpter te creaui illa. Item filium ſuū propter nos tamq̄ȝ ſeip̄m non ſolū expoſuit periculo mortis. ſȝ in mortem amariſſimā et turpiſſimā. et de hoc dꝛ in euangelio In illo tempe dixit ieſus diſcipulis ſuis. Sic deus dilexit mundū vt filium ſuū vnigenitū daret pro hoīe vt omnis q̄ credit in illum nō pereat i anima ſed habeat vitam eternā. Non eīm miſit d̄s filium ſuū in mundū vt cōdemnet hominē ſed vt ſaluet homo ꝑ ip̄m. q̄ credit in eum nō condemnat qui aūt nō credit iā iudicatꝰ eſt ad mortē eternā qꝛ nō credit in noīe vnigeniti filij dei hoc aūt eſt iudiciū condemnatiōis qꝛ lux venit in mundū ⁊ dilexerūt hoīes magis tenebras q̄ȝ lucem. Tenebre aūt ſunt eoꝝ opera mala Omnis eīm qui male agit odit lucem. et nō venit ad lucem vt nō arguant opera eius. Qui aūt facit veritatē venit ad lucē vt manifeſtent opa eius qꝛ in deo ſacta ſunt. Ad thema. Lux venit in mūdū Nota ꝙ quadruplex eſt lux. Pria lux eſt xp̄c: Secūda lux eſt gratia ſpiritusſancti. Tercia lux eſt homo iuſtꝰ Quarta lux eſt gloria eterna Primo dico ꝙ xp̄c filius dei viui miſſus i hūc mundū pro nobis dꝛ lux et hoc ꝓpter multa: Primo qꝛ lux habet altiorem locum in creaturis. vt patet in ſtellis luna et ſole que ſtant ſupra om̄ia elementa locata. ita xp̄c excellentiorem locum habet ſuꝑ om̄es choros angelorum et ſuꝑ om̄es electos in celo. vn̄ dicit Apl's. Sedet ad dexteram dei p̄ris om̄ipotentis. et ip̄e dicit Eccle. Ego in altiſſimis habito ⁊ thronꝰ meus in columna nubis. Secundo dicitur lux filius dei qꝛ ſine luce homo nō poteſt bona facere. ſic ſine xp̄o homo nō poteſt facere opera meritoria. Vn̄ ip̄e ait in euangelio Johis. xv. Sine me nihil poteſtis facere: Tercio dicit lux xp̄c qꝛ mūdū illumiat ſuis doctrinis meritis et exemplis: vnd̄ ait Ego ſum lux mundi qui ſequit me nō ambulat in tenebris ſed habebit lumē vite Huius legimus figuram in libro Geneſis primo. Terra erat inanis et vacua et tenebre erant ſuper faciem abiſſi Dixitq̄ȝ deus ante creationem omnium creaturarum. Fiat lux et facta eſt lux: et vidit deus ꝙ eſſet valde

bonũ et terra germinauit herbam vi-
rentem et fructum multiplicem ſcd'm
ſpecies ſuas. Ita ſpũaliter humana
natura ꝑ peccatum fuit lapſa in tene/
bris et vmbra mortis. q̃ñ niſi ſpinas
et tribulos germinauit viciorꝝ. Vnd'
videmus q terra carens luce eſt ſteri
lis et niſi ſpinas et tribulos profert.
Erant igit' ſuperficies cordis noſtri te/
nebre. et ideo facti fueramus velut a
byſſi. i. dype et ideo nõ poterat ꝓpter
abiſſum noſtrorꝝ peccatorꝝ et viciorꝝ
deus videre ſup faciem anime. ſed p̃r
in diuinis vidẽs noſtras tenebras di
xit. Fiat lux in mũdo. qñ ſcꝫ miſit filiũ
ſuũ vnigenitũ ieſum xp̃m in vterum
virginis. et lux luceat in mũdo quan
do xp̃c exiuit vterũ virginis et mđm
illuminauit. et terra. i. homo de terra
germinauit herbam virentẽ ⁊ fructũ
ſcd'm ſpecies ſuas. i. v̓tutes diuerſas
mediante xp̃o. vnde ait Aug⁹. in li. d'
ſpũ ⁊ anima. Erat inquit nubes tene
broſa ante oc'los meos ⁊ in tenebris
ambulam. ſed venit illuminator me⁹
et deduxit me de tenebris in lucem et
ſic patet q xp̃c eſt lux tenẽs ſupremũ
locũ et ſine xp̃o nihil meritorie poſſu
mus operari Sc'do gracia ſpũſancti
dicit' lux. vnde dicit xp̃c in euangelio
Joh. xij. Dum lucem habetis credite
in lucem vt filij lucis ſitis. Nam vide
mus qñ homo eſt in tenebris nõ per/
pit que ſibi ſint nociua vtrũ prope vl'
longe ſint Poſſet eñ homo in tene/
bris dormire inter ſerpẽtes veneno-
ſos q neſciret. ſed qñ lux veniret co/
gnoſceret q fuit in magno periculo.
ita peccator exiſtẽs in mortalib⁹ pec/
catis dormit et ambulat in tenebris
inter vermes ꝯſcie ⁊ inter ſerpentes
demonũ. et hec cognoſcere nõ poteſt
niſi mediante gracia ſpũſancti Hui⁹
legimus figurã Actu. xij. Petr⁹ erat
in tenebris et omnis popul⁹ iudeorũ
expectabat vt educeret' et interficere
tur ſed venit angelus quẽ miſit dñs
et eduxit eum dicens Surge ſequere
me. et ſurgens ſecutus eſt eum et ceci
derũt cathene de manib⁹ ſuis et per
tranſijt portãm ferream et poſtea ait
Nunc ſcio vere qꝛ miſit dñs angelũ
ſuum et liberauit me de tenebris ⁊ de
omni expectatiõe plebis iudeorꝝ Ita
moraliter peccator eſt vinctus cathe
nis peccatorꝝ et ſolui nõ poteſt qꝛ te/
nebre ſunt in habitaculo cordis expe
ctat eum populus infernorꝝ vt trada
tur ad eternam mortẽ. ſed mittit dñs
ſpũmſanctum vt ſurgat et ſequatur
eum extra portam ferream ⁊ dum ſur
git ꝑ peccati confeſſiõem ſoluit' cathe
na viciorũ quando ſacerdos ponit
manũ ſupra caput eius et reſtituit in
priſtinam graciam tũc vadens bene
poteſt cogitare retrorſum ad vicia di
cens. Nũc ſcio vere qꝛ miſit domin⁹
grãm ſpũſancti et liberatus ſum ab
omni expectatiõe plebis infernorum
qꝛ ſi mortuus eſſem in talibus pecca/
tis eternaliter damnatus fuiſſem. vñ
Aug⁹. in ſoliloquio. Conuerſus vidi
tenebras in quib⁹ fueram et abiſſum
perorꝝ in quo iacuerã. ve tenebris in
quib⁹ celũ nõ vidi nec me cognoui ⁊
te dñm dereliqui q̃ es lux vera. ⁊ ſic
pꝫ q grã ſpũſancti dicit' lux. ido lux
venit in mundũ. Tercio iuſtus hõ d'r
lux. vñ Math. v. dñs dixit ad diſcipu
los et ad oẽs iuſtos. Vos eſtis lux
mundi. quare. qꝛ lux multiplicat fru/
ctus. Quãto ei terra magis hꝫ d' luce

tanto plus habet de fructibꝰ bonis:
vnde alique valles vbi nō eſt lux ibi
non eſt fructus. Item lux multo plꝰ
cōmunicat alijs q̄z ſibijpi. ita iuſtꝰ cō
municat graciam ſibi a deo datā alijs
cum dilectione. Unde ait Sapiens.
Graciam quā habuit ſine inuidia cō/
munico et honeſtatem nō abſcondo:
Item manifeſtat ſeipaz. nō eſt neceſſe
lucem abſcondere ſed ponit̄ ſupra cā
delabrū ita xp̄c poſuit nos fideles in
ſancta eccīa. vbi alij videant eoꝝ bo
na opa et ꝓuocent̄ ad ſimilia. Unā ait
Luc. Sic luceant opa veſtra bona vt
videntes glorificent patrem veſtrū
qui in celis eſt. Item qꝛ lux lucet ad
multas immundicias mūdi. vt patet
de ſale et tm̄ nō maculatur. ita iuſtus
homo inter infideles peccatores pre
dicat verbum dei et multos peccato
res videt et ſupbos mūdi et tamē in/
de nō maculat̄ in conſciētia nec ī aīa.
vnde Paulus ſcribit ad thimoteum
cōdiſcipulum dicēs et thytum. Con/
uerſatiōem veſtram inter gentes ha/
bentes bonā vt emendent̄. qui vos
videant. Huius legimꝰ figurā Exo.
v. Dominus p̄cepit moyſi et ſuis ſuc
ceſſoribus q̄ ſemꝑ deberet eſſe in ta/
bernaculo vel in templo lucerna ar/
dens et nunq̄z extingui quā p̄ſbiter
templi deberet nutrire q̄ non extin/
gueretur oleum infundēdo. ꝓpterea
habet eccīa ex antiqua lege q̄ in om̄i
bus eccleſijs cathedralibus ⁊ religio
ſoꝝ habent lucernas vl' lampades q̄
nunq̄z debent extingui. Ita ſpūaliter
lumen iuſticie iuſti hōis nunq̄z debet
extingui in templo conſcientie vt aīa
videat opa deifica ⁊ ſꝑ debet infundi
oleum pietatis vt non extinguat̄. et

tūc talis iuſtus ī cuius corde eſt lam/
pas caritatis et infundit̄ oleum hūi/
litatis debet cōmunicare omnibus in
trantibꝰ ecciam ſuā lumen ꝑ exempla
bona inſtructiōes bonas et ꝑ orōes
deuotas. ſic lux. i. iuſtus multiplicat
fructꝰ bonoꝝ operū et multis ꝓdeſt
ad laudem dei. vnde Grego. Illa vir
tus plures edificat et nobis gloriam
eternā miniſtrat que ī humilitate nu/
trimentū habet vt patz de virginibꝰ
quinq̄z prudentibꝰ que habuerūt lam
pades ardentes. ideo intromiſſe ſunt
ad ianuam vite eterne. ſed quinq̄z fa/
tue nō habentes lampades caritatis
nō oleum humilitatis expulſe ſunt et
porte clauſe ſunt ante eas. et ſic patet
q̄ homo iuſtus dicit̄ lux. ideo lux v /
nit in mundū. Quarto lux dꝛ gloria
eterna Iſa. Erat dn̄s populo ſuo glīa
in lucem ſempiternā Et ratio eſt quia
lux miniſtrat vitam. ita gloria eterna
miniſtrat vitam eternā. ideo ait in pſ̄
Emite lucem tuā ⁊ veritatem tuā ipa
me deduxerūt et adduxerūt in mon/
tem ſanctū tuū. Item qꝛ lux letificat
vt patet de auibus que ſedēt in tene/
bris et nō letant̄. ſed aduenientē luce
nō cantāt ⁊ letantur. ita anime electo
rum hic in tenebris mundi nō ſunt le
te. ſed veniētes ad lucem eternā gau
dent et letantur. Huius legimꝰ figu/
ram Ezech. xliij. dicit ezechiel. Uidi ⁊
ecce aque egrediebant̄ ſublimine do
mus dei vbi erat claritas immenſa et
aque deſcendebant in templū. et faci
es domus verſa fuit in orientem: et
aque ſplendebant vt chriſtallus. cuiꝰ
impetus fluminis letificat ciuitatem
dei. Ita moraliter ꝑ hanc aquā egre/
dientem de domo dei vbi tanta fuit

lux claritatis nota gaudiũ electorum
nam fluminis eius impetus letificat
ciuitatem dei.i. vitam eternã vbi oẽs
gaudent. vnde ait Sap.iiij. Dedi iu
ſtis et electis claritatem eternam vt
luceant coram deo in lumie viuentiũ

Feria tercia.
Sermo.xxxix.

Ego ſum oſtiũ ꝑ me ſi quis
introierit ſaluabit Joh.iiij
Unde notandũ q̃ de9 pa/
ter ab inicio duos ordines tamq̃ȝ in
duobus clauſtris ordinauit vnũ pa/
radiſum terreſtrem alium i celo. Sed
de clauſtro innocẽtie apoſtotauit hõ
qñ expulſus ꝓpter peccatũ fuit de pa
radiſo de clauſtro ſuperiori apoſtota
uit angelus lucifer cũ ſuis Sed deus
pater miſit ꝓprium filiũ vt reuocaret
hominẽ tamq̃ȝ ouem errãtem ſine pa
ſtore. vnde dauid. Erraui ſicut ouis q̃
periit Sed quare nõ reuocauit apo/
ſtatam qui cecidit de ſupremo ordine
ſcȝ luciferum cum ſuis. Ratio eſt quia
homo erat fragilis nature q2 de terra
formatus. ideo magis ei compacieba
tur. Ergo homo petiuit humiliter de
um patrem ꝓ reuocatiõe et liberatio
ne. vt patet de ſanctis patriarchis ⁊
ꝓphetis Sed de humilitate demonis
nullus legit. q2 indurat9 eſt in ſua ſu
perbia q̃ noluit ſe humiliare erga ſu/
um creatorem. ſicut legitur de ſancto
machario epiſcopo qui orauit pro de
monib9 vt eos deus reciperet ad grãs
et compaciebat eoꝝ miſerie Reſpon
dit ei deus. Si vellent ſe humiliare ⁊
veniam petere reciperem eos ad grãm
Tunc poſtea apparuit ei dyabolus in

terrogans eũ quid reſponderet ei do
minus dixit Si velles te humiliare ⁊
veniam petere Rñdit dyabolus hoc
nullo modo faciam ſed deus debet ſe
coram nobis humiliare q2 iniuriã no
bis fecit ⁊ ergo xp̃c ſolũ nobis miſſus
eſt ad illos reuocandos qui ſe humili
ant et pniam agunt et iſti ꝑtinent ad
congregatiõeȝ diuine hereditatis ad
quã ſumus vocati. et hoc patet i euã
gelio hodierno Dixit ieſus diſcipu
lis ſuis. Amen amen dico vobis id ẽ
vere. Qui nõ intrat ꝑ oſtium humili
tatis in ouile ꝯgregatiõis fidelitatis
ſed aliunde videlicet ꝑ viam ſuꝑbie.
et incredulitatis oſtendit. ille eſt fur
et latro. qui aũt intrat ꝑ oſtium vere
fidei huic oſtiarius aperit. qui eſt xp̃c
et oues. i. fideles quos reuocauit au/
dient vocem ei9 ſcȝ ſue p̃dicatiõis. et
ꝓprias oues quas primitus vocauit
videlicet duodecim apl̃os vocat no
miatim et ipas educit. et cũ proprias
oues id eſt apl̃os miſerit vadit ante
eos ꝑ ſpũmſanctũ eos confortãdo. ⁊
vocem eius audiuit et ſequunt. alie/
num nõ ſequunt id eſt dyaboli inſidi
as. ſed fugiũt ab eo q2 nõ nouerũt vo
cem alienoꝝ. Hoc ꝓuerbiũ dixit eis
ieſus de reuocatiõe hũilitatis Jlli nõ
intellexerũt eũ quid loquebat eis. itẽ
dixit eis Amen amen dico vobis id ẽ
vere ego ſum oſtiũ. Omnes qui ante
me fuerunt fures et latrones. ſic ſunt
dyabol9 ⁊ mũdus. Sed nõ audierũt
eos oues. i. ſancti ꝓphete et electi dei
ꝑ me ſi quis introierit ſaluabit. et pa
ſcua inueniet ſiue egrediẽdo ſiue ingre
diendo ingrediendo egrediendo de
hoc mũo ad patrem. Fur. i. dyabol9
nõ venit niſi vt mactet et furet oues

et ꝓdat condemnando ego veni vt
vitam habeant et abundãcius habe-
ant poſt hãc vitam in eternitate. Ad
thema ego ſum oſtium ꝑ me ſi quis in
troierit ſaluabit᷑ Joh.iiij. Sunt enim
quattuoꝛ ꝑtes mũdi que habẽt ſuas
poꝛtas Oꝛiens habet tres Occidẽs
habet tres. Meridionalis tres. Se/
ptentrionalis tres. ꝑ has tres poꝛtas
opꝫtet nos intrare ĩ gaudium celeſtis
gaudij. Huiꝰ figuram legimꝰ Apoc.
xxij. Uenit ad me vnus de ſeptem an
gelis et dixit mihi veni oſtendam tibi
ciuitatem nouã hieruſalem ſupnã et
claritatem eius ſplendentem. et lapi-
des ꝑcioſi erant in circuitu eius ⁊ ha
bebat murũ altum et poꝛtas duode/
cim ·tres ab oꝛiente. tres ab occiden/
te. tres ab auſtro: et tres ab aquilone
Ita ſpũaliter ꝑ hanc ciuitatem hieru
ſalem nouam. nota celeſtem patriam
cuius lumen claritatis eſt ita magnũ
qꝺ ſplendet a facie dei ꝙ non indiget
ſole neqꝫ luna: Murus eius altus qꝛ
neqꝫ clamoꝛ neqꝫ moꝛs neqꝫ diſcoꝛ/
dia pñt intrare. Hẽt hec ciuitas duo
decim poꝛtas ꝑ quas opoꝛtet vnum
quemqꝫ intrare Pꝛima pars illius ci
uitatis eſt oꝛiẽs. et habet tres poꝛtas
ab oꝛiente que vocat᷑ natiuitas hoĩs
nam ꝑ pꝛimã poꝛtam tranſit hõ cum
naſcit᷑ in mundũ nudus pauper et in
miſeria et in doloꝛe. vñ ait Job. Nu/
dus egreſſus ſum ab vtero mr̃is mee
et nudus reuertar illuc Item idẽ iob.
inter oĩs creaturas paupeꝛioꝛ naſci
tur homo. mendicat etẽĩ lanam de
oue linum de terꝛa coꝛium ꝺ equo vl᷑
boue piſces de aqua et ſic de alijs. et
ſic in paupꝫtate nuditate et miſeria in
trat ꝑ poꝛtã pꝛimã. Scďa ab oꝛiente

natiuitatis eſt poꝛta baptiſmatis que
eſt ianua et poꝛta ſalutis. Pꝛimo eñ
qñ homo ꝑ illam tranſit ibi abſoluit᷑
ab oĩbus peccatis oꝛiginalibus et
ibidem renunciat et abnegat dyabo/
lo et pompis eius et facit omagiũ ipſi
deo ⁊ angelis eius Unde Augꝰ. Ba
ptiſmus eſt pꝛima poꝛta gracie et mi
ſericoꝛdie et oĩm ſacroꝛũ pꝛimus in/
troitus Tercia poꝛta ab oꝛiẽte eſt cõ/
firmatiõis. vnde cõfirmatio a ſanctis
patribus inſtituta eſt· qꝛ qñ homo in/
cipit floꝛere in virtutibus a tribꝰ ſta-
tim impugnat᷑· vicꝫ dyabolo mundo
et ꝓpꝛia carne. ſed debet cõfirmari in
omni bono ſicut ep̃us ſupꝛa ſanctum
oleum et criſma multas legit benedi/
ctiões vt illa confirmatio fiat homini
defenſio contra demonem mundũ et
carnem· Et hec confirmatio venit ex
antiqua lege Nam legimꝰ. i. li. Reg.
Quando filij iſrael intrauerũt terꝛaꝫ
ꝓmiſſiõis ꝑ mare rubꝛũ et ꝑ ioꝛdanẽ
ad poſſidendã eam fuerũt multiplici
ter impugnati ab inimicis: Sꝫ vene
runt ſenioꝛes ad ꝓphetam dñi ſamue
lem et pecierũt vt vngeret eis regem
qui oꝛauit dñm vt mitteret ſibi vnũ
quẽ vngeret eis. et miſit ſibi dñs ſaul
iuuenem foꝛtem et elegantis foꝛme et
ſtature. quẽ ꝓpheta duxit ꝑ poꝛtas ta
bernaculi ⁊ in coꝛnu altaris vngebat
ipm chꝛiſmate in regem dicens Pu/
gna foꝛtiter bella que tibi eueniẽt. ita
ſpũaliter qñ homo venit pꝛio ꝑ duas
poꝛtas natiuitatis et ioꝛdanis bapti
ſmatis et in mũdo incipit floꝛere. tũc
multis impugnatiõibus tribulat᷑ nũc
a mundo nũc a dyabolo. nũc a ꝓpꝛia
carne. debet ergo duci ad epiſcopum
vt vngat ipm in regem virtutum vt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

virilıter pugnet ↄtra vicia. et cū dya
bolus videt ꝙ chriſmate eſt vnctus.
tamq̃ʒ rex fugit ideo a ſanctis patrib⁹
et ꝓphetis noue legis eſt hec cōfirma
tio inuenta. Et ſic ꝑtranſiuit homo ꝑ
tres portas Prima verſus orientem
id eſt natiuitatem. Scd̓a pars ciuita/
tis hieruſalem habet tres portas. et
fuit aquilo. id eſt norden. ꝑ iſtam por
tam tranſit ad infernū. qꝛ ait ab aqui
lone pandet̕ om̄e malū. qn̄ em̄ homo
peccat mortaliter tunc vadit ad por/
tas eterne damnatiōis. debet igitur
peccator reuerti de portis peccatorū
et ire ꝑ tres portas que vadūt ad ciui
tatem hieruſalē Prima eſt contricio
cordis. Nam ſcd̓m doctores. Contri
cio eſt dolor volūtarie aſſumpt⁹ pro
peccatis cū ꝓpoſito confitēdi et ſatiſ
faciendi. Nam qn̄ homo habet verā
contriciōem cordis tūc vadit per pri
mam portā Unde aīa deuota dicit in
Canti. Herbe bone dederūt odorē
in portis id eſt bone cogitationes de
peccatis. Scd̓a porta ab aquilone.
eſt confeſſio oris. vn̄ ſcd̓m Ray. Con
feſſio eſt legittima corā ſacerdote pec
cati declaratio: Aug⁹. in li. de penitē
tia. Cōfeſſio eſt ſalus animarꝫ. diſſipa
trix viciorꝫ. reſtauratrix virtutū. op/
pugnatrix demonū. quid plura. Ob
ſtruxit os inferni et portas aꝑuit pa/
radiſi. vnde qn̄ homo pure confitet̕
omnia peccata que vnq̃ʒ fecit et abſol
uitur a cōfeſſore. tūc vadit ꝑ ſecundā
portam ad ciuitatē hieruſalē. vnd̓ ait
in pſ̄. Introite portas eius in cōfeſſi
one Tercia porta ab aquilone id eſt a
peccatis eſt porta ſatiſfactiōis Satiſ
facere. quid ſit dicit Anſhel. in li. iij:
Cur deus homo. Satiſfacere eſt deo
honorem debitum reddere. Et ſcd̓m
Ray. Satiſfactio conſiſtit in trib⁹ ſcꝫ
oratiōe ieiunio et elemoſina: ꝑ orōem
homo ſatiſfacere pōt cōtra ſuꝑbiam.
ꝑ ieiuniū contra carnis concupiſcen
tiam. ꝑ elemoſinam cōtra auariciam.
qꝛ ſcd̓m petrū ꝑ ieiuniū homo ordina
tur in ſeipō. ꝑ elemoſinā ad ꝓximum
ꝑ oratiōem in deū. Nam qn̄ hō peni
tentiā ſibi iniunctam impleuit tūc ibit
ꝑ terciā portam de peccatis. vn̄ yſa.
Aperite portas et ingrediet̕ gens iu
ſta. Tercia porta ciuitatis eſt ab occi
dente. et habuit tres portas et hec ſi/
gnificat mortē hōis. nam ibi ſol occi/
dit. i. vita noſtra ſubtus terram et hec
pars habet tres portas. per quas hō
vadit in mortē. Prima porta ē ama/
riſſime mortis. nam aīa hōis egredit̕
de ore ꝑ amariſſimā ſeparatiōeꝫ ſicut
videmus ꝙ in ſeꝑatiōe anime om̄ia
membra paciunt̕. oculi etiā vertunt̕
et ſic tūc anima vadit ad primā portā
occidentalem: de iſta porta dr̓ in pſ̄.
Appropinquauerunt vſq̃ʒ ad portas
mortis. Scd̓a porta eſt qn̄ anima iu/
dicat̕ in ictu oculi qn̄ angeli veniunt
et adducūt bona oꝑa eius ⁊ demōes
oꝑa mala. et qn̄ iudicatur ad ſaluādū
ꝑ eternam vitā. Tunc bene pōt veri
ficari illud in ꝓuerbijs vlti. ca. Lau/
dent eum in portis oꝑa eius. qꝛ oꝑa
eorꝫ ſequunt̕ illos. Tercia porta eſt
purgatorij ꝑ quā om̄es hoīes opor
tet ꝑtranſire. ſed tn̄ aliqui non diu ibi
manēt ſed aliqui valde diu ibi manēt
Qui clamant iſtud Job. Miſeremini
mei ſaltem vos amici mei. ſuccurrite
mihi vt cito poſſum trāſire per hanc
portam purgatorij. De iſtis ait Job
Nunquid aperte ſunt porte mortis.

et oſtia tenebroſa vidiſti i purgatorio
tunc ꝑ penas quas ibi patitᷣ frangit
portas ferreas De qua in pſ̄. portas
ereas cōtriuit ⁊ fectes ferreos confre
git. Quarta pars ciuitatis hieruſalē̄
fuit ab auſtro .i. ſuden ⁊ habuit portaſ
tres. Hec porte ſunt introitꝰ ad eter
num gaudiū. Primus eſt introitus
ad felicitatem oīm electoꝝ. nam qñ in
trat conſorciū eorū: tūc ibit ꝑ primā
portam vnde legimꝰ figurā in li. Iu.
ꝙ dña iudith. exiuit de nocte ciuitatē
bethuliam cum ſua ancilla. et iuit vi/
as tenebroſas et deuicit holofernem
et tūc de mane venit ad portas ciui/
tatis et ait. Aperite nobis portas qꝛ
nobiſcum eſt deus. Ita ſpūaliter aīa
egrediēs de corpore ꝑ vias tenebro/
ſas purgatorij, vincit holofernem id
eſt dyabolū qui aīam multū vexat in
purgatorio. donec ipa ſatiſfaciat ibi
pro omnibus peccatis ſuis. tunc aīa
purgata ⁊ victo holoferne id eſt dya
bolo poteſt bene dicere ad angelos.
Aperite nobis portas regni celeſtis.
qꝛ nobiſcū deus. Vicimus eīn holo
fernem et omnes penas mūdi et pur
gatorij. et ſic ibit ꝑ primā portam Se
cūda porta eſt virgo glorioſa quā vi
det velut reginam celoꝝ et dñam an
geloꝝ que eſt porta miſericordie per
quā peccatores poſſunt intrare. vnd̄
de ea canit eccła. Tu regis alti ianua
et porta lucis fulgida tu virgo maria
Tercia porta eſt altiſſima deitatis ap
parentia et claritatis refulgentia que
aperitᷣ qñ homo clarificatꝰ deū vide
bit facie ad faciem. de iſta porta dicitᷣ
in pſ̄. Hec porta domini iuſti intra/
bunt ꝑ eam. ꝑ hanc igitᷣ portam ſi qs
introierit ſaluabitᷣ et paſcua inueniet
id eſt dilectiōem in diuina facie Ergo
ad thema: Ego ſum hoſtiū ꝑ me ſi qs
introierit ſaluabitᷣ. qđ nobis conce/
dat pater et filius ⁊c.

De ſancta trinitate Sermo. xl.

Altitudo diuiciaꝝ ſapiētie
et ſcientie dei ꝙ̄ȝ in compre
henſibilia ſunt iudicia eius et inueſti/
gabiles vie eiꝰ. ad Ro. qꝛ ariſtotiles
ait. Omnes homīes naturaliter ſcire
deſiderant multaꝝ rerū differentias.
tñ alique res ſunt q̄ nullus hoim ple
ne inueſtigare valeat. que ſunt trium
ꝑſonarū vnitas. et tñ trinitas. Nam
multi voluerūt ſcire ad plenū et aſcē
derunt multos montes. et deſcēderūt
valles. et q̄nto ꝓfundiꝰ inueſtigabāt
et q̄nto alcius cogitabāt tanto minꝰ
ſcire ad ꝑfectam noticiā poterant. id̄
ait dauid in pſ̄. defecerūt ſcrutantes
ſcrutinio. Accedet homo ad cor altū
videlicet cogitando. et exaltabitᷣ deꝰ
in contemplando. Debemꝰ tñ lauda
re tria opera trium ꝑſonaꝝ. que vide
mus manifeſte. Primo opus patris
qui creauit celum et terrā. Unde ait
Augꝰ. Si talem creatorē viderem q̄
talem terrā et tale celū poſſet creare
vellem dicere ꝙ eſſet pater. Secūdo
opus filij ſui. redēptoris qui nos re
demit ſuo ꝓcioſo ſanguine vt teſtimo
niū nobis ꝑhibent qui viderūt et au
dierūt. Tercio opus ſpūſſancti ſue il/
luminatiōis qui illuminat corda ſan/
ctorū ꝓphetaꝝ et aploꝝ. vt ptȝ mani
feſte in ſignis et miraculis. Sed quō
hij tres vnum ſunt et tñ tres ſunt hoc
nullꝰ ꝑfecte ſcire pōt. qꝛ nimis ꝓfun/

de facte ſunt cogitatiões eius. vir in/
ſipiens nõ intelliget hec. nec ſapiens
huius mũdi: Sed poſt hanc vitã vi/
debimus eũ facie ad faciem. Ideo ait
paulus apl's in themate: O altitudo
diuiciaꝝ ꝛc. Nota ꝙ quattuoꝛ ſunt in
ueſtiganda de trinitate. Primo quo
modo ſit in veteri teſtamento decla/
rata. Scd'o quõ ſit in nouo teſtamen
to vel lege demonſtrata. Tercio quõ
ſit in naturis rerũ manifeſta: Quarto
quõ ſignis miraculoꝝ ſit confirmata.
Primo dico ꝙ beata trinitas poteſt
a nobis inueſtigari quõ ſit in veteri te
ſtamento declarata. Et hoc quadru/
plici rõne. Nam primũ teſtimonium
fuit yſaias qui vidit dñm ſedentẽ ſup
ſolium excelſum et eleuatũ quẽ adora
uit omnis terra et duo angeli ſtabant
ex vtraqꝫ pte et clamabãt ſanct⁹ ſan/
ctus ſanctus dñs de⁹ ſabaoth. et hoc
eſt teſtimoniũ primũ. Secundũ teſti/
moniũ antique legis eſt abrahe patri
arche qui ſtetit in hoſtio tabernaculi.
et vidit tres p viam tres vidit ⁊ vnũ
adorauit. Hec oſtenſio fuit ſibi reuela
ta. Nam vidit tres pſonas et tñ niſi
vnam pſonã adorauit. et petiuit et ex
audita eſt oratio ei⁹. q̃ſi di. Tres ſunt
pſone in diuinis. ſed tñ vnus eſt ado
randus. et q̃uis diſtincta ſunt opera
tñ eſt vnus deus. Tercium teſtimoni
um antique legis eſt dauid ꝓphete in
pſalmo dicẽtis. Benedicat nos deus
deus noſter benedicat nos de⁹ et me
tuant eũ om̃es fines terre. In illa au
ctoritate manifeſte oſtendit trinitatẽ
pſonarũ et vnitatem eoꝝ: Unde ait.
Benedicat nos deus pater noſter be
nedicat nos de⁹ fili⁹. benedicat nos
deus ſpũſſanctus: Ecce manifeſte po

nit pſonas ſed vnitatem aperte expri
mit in vltimo vbi dicit. Et metuãt eũ
om̃es fines terre. Quartũ antique le
gis eſt ipſius ſapientis qui dicit. ſol tri
pliciter exurit mõtes. p montes in/
telligunt chori angeloꝝ. vt ait in pſ.
Montes in circuitu eius. nam pater
ſua claritate deitatis exurit montes
angeloꝝ igne diuine claritatis. filius
exurit montes. id eſt cõtemplatiuos
radio cõtemplaciõis. Spũſſanct⁹ cõ
burit montes et exurit mẽtes ſancto
rum eos in ſapiẽtia ſua illuſtrãdo. Et
ſic quadruplex teſtimoniũ habemus
de trinitate antique legis. q̃uis inue
ſtigabiles ſunt vie ei⁹. Secũdo beata
trinitas a nobis põt inueſtigari quõ
ſit in noua lege demõſtrata. ⁊ hoc ſim
pliciter quadruplici rõne. Primũ te
ſtimoniũ trinitatis noue legis eſt xp̃i
domini dicẽtis. Mar. vlt. Dixit dñs
ad diſcipulos qñ celos voluit aſcen/
dere: Ite in orbem vniuerſum. ⁊ p̃di
cate euãgelium omni creature. id eſt
om̃i homini baptiſantes eos. in noĩe
patris et filij et ſpũſſancti. vbi manife
ſte exprimit trinitatẽ. Et dicit beatus
philippus ad ieſum. Dñe oſtende no/
bis patrẽ ⁊ ſufficit nobis. Reſpondit
dñs. philippe. ego et pater vnũ ſum⁹
qui videt me videt et patrẽ meum et
ſpũm ſanctũ mittam vobis a patre et
filio ꝓcedentẽ. Secundũ teſtimoniũ
eſt iohannis euangeliſte. Unde dicit
in Apoca. Uidi ante thronũ quattu
oꝛ animalia. et in circuitu throni an/
geli die ac nocte cantabãt ſanct⁹ ſan/
ctus ſanctus dñs de⁹ omnipotens q̃
eſt qui erat. et qui ventur⁹ eſt ſanct⁹
pater omnipotẽs qui erat ab eterno.
ſanctus filius dñs qui venturus eſt

iudicare viuos et mortuos et ſpūſſan
ctus qui eſt illuminator. conſolator.
viuificator et inflammator cordis ho
minis in omni tp̄e bono. Terciū teſti
moniū eſt pauli apoſtoli dicentis. Ex
ip̄o. et p̄ ip̄m. et in ip̄o ſunt omnia. ex
ip̄o tanq̄ȝ a patre creaturaꝝ oīm crea
tore. p̄ ip̄m tanq̄ȝ p̄ filium redempto
rem. in ip̄o tanq̄ȝ ī ſpū ſancto ſunt oīa
diſtincta ordinata illuminata et crea
ta p̄ patrem. et illuminata p̄ ſpūmſan
ctum. et redempta p̄ filium. Quartū
teſtimoniū eſt de canonica vel epiſto
la Joh. qui dicit tres ſunt qui teſtimo
niū dant in celo. pater verbū et ſpūs
ſanctus. Et hij tres ſunt vnū. In his
verbis deſcribiť diuinaꝝ p̄ſonarū di
ſtinctio. et hoc ibi. Tres ſunt qui teſti
moniū dant in celo. Secundo p̄ſona
rū vnitas ⁊ hoc ibi. hij tres ſunt vnū
In his excludiť error hereticoꝝ quo
rundam qui dicūt q̄ nō ſunt tres p̄ſo
ne in diuinis. ſed pater cum vult eſſe
filius. et filius cum vult eſt pater et
ſpūſſanctus cum vult eſt pater ⁊ fili⁹
Et ideo dicunt tres ſunt. et hij tres
ſunt vnū ⁊ ſic patet teſtimoniū quod
inueſtigari pōt noue legis Tercio be
ata trinitas pōt a nobis inueſtigari.
vtrū in rebus viſibilibus pōt demō/
ſtrari. et hoc ſimiliter ī quattuor. Pri
mo in ſole ſplendēte. q2 ſicut ī ſole na
turali oculus noſter videt tria videli
cet quantitatē. ſplendorem. et ignem
Ita in tribus p̄ſonis tm̄ vna p̄ſona ē
in eſſentia. Rotunditas quantitatis
ſignificat patrē. q2 id q̄d eſt rotundū
nō habet principiū neq̄ȝ finem. ſplen/
dor ſolis ſignificat filiū ſeu p̄ſonam fi
lij qui eſt ſplendor a patre p̄cedens.
ſicut lumen de lumīe. ignis ſolis ſigni

ficat ignem ſpūſſancti qui miſſus eſt
apoſtolis in ſpecie ignis. q2 ſicut habꝫ
inflammare vt germinet. ita ignis ſpi
ritusſancti Secūdo pōt in ſpeculo vi
ſibili demonſtrari. Nam q̄ntumcūq̄ȝ
ſpeculū magnū fuerit in ſe. tm̄ in eo n̄
reſplendet niſi vna imago ſed ſi diui/
dis ſpeculum in tres partes in quali
bet parte a p̄paret eadem imago. Ita
in ſpeculo eterno ip̄ius trinitas vide
tur imago vna deitatis et tm̄ ſunt ibi
tres p̄ſone et in qualibet p̄ſona reful/
get ſicut in alia Tercio pōt oſtendi in
fonte fluente. nam ſicut fons fluens e
mittit riuulum et de riuulo qui proce
dit de fonte ſit congregatio aquaꝝ q̄
lauat. mundat et potat. ita pater eſt
fons et origo oīm creaturarū. vn̄ pſ.
Sitiuit anima mea ad deū fontem vi
uum q̄n veniam et a p̄parebo ante ⁊c.
ſicut de fonte riuulus ſic filius a pr̄e.
Sicut aquaꝝ congregatio p̄cedit de
fonte et de riuo. ita p̄cedit ab vtriſq̄ȝ
p̄ſonis aqua ſpūſſancti hoīes lauās:
mundans et creans. vn̄ dicit Ezech.
Effundam ſup̄ vos aquā mundam ⁊
et mundabimini ab omnib⁹ inquina
mentis vr̄is. Quarto demonſtratur
beata trinitas in re viſibili. ſicut ī vite
nam vitis habet frondes flores ⁊ fru
ctus. ita aīa humana ad imaginē dei
creata. ſicut patet in Geñ. ca. i. Facia
mus hoīem ad imaingē noſtrā. Niſi
ibi fuiſſet beata trinitas dixiſſet vtiq̄ȝ
Faciamus hoīem. ⁊c. Et ſicut hec tria
ſunt ī vite ſcꝫ frondes flores et fruct⁹
ita aīa habet memoriā voluntatem ⁊
intellectum. Et ideo ait xp̄e in euan/
gelio Joh. Ego ſum vitis vera ⁊ voſ
palmites qui manet in me et ego ī eo
hic fert fructū multum. et ſic patet q̄

beata trinitas in pſonis et vnitas in eſſentia eſt in rebus viſibilibꝰ demõſtrata. Quarto eſt beata trinitas miraculis confirmata et hoc ſilr in quattuor miraculis. Primũ eſt qd̾ narrat quidam doctor: qui dr̾ eutropius. ꝙ cum quidam ſacerdos nõ credẽs ſanctam trinitatẽ eſſe in vnitate. deberet quendã puerum baptiſare et puertebat illa verba que xp̃c docuit diſcipulos. Ite in orbem baptiſantes eos in noie patris et filij et ſpũſſancti. puertebat aũt illa v̄ba ⁊ dixit baptiſo te in noie patris per filium in ſpũm ſanctũ Et ſtatim aqua diſparuit. ⁊ alius preſbiter accedit credẽs: et baptizauit recte. tũc aqua ibi reuerſa eſt. et coram oĩ̄ populo factũ eſt iſtud miraculũ. Secundũ miraculũ narrat frigobertus. cum quidã ſacerdos dubitaret ⁊ ſtaret in altari legens miſſam de trinitate. cogitans ꝙ nõ poſſet eſſe trinitas pſonarꝫ in vna eſſentia. et cum ſtaba ſic cogitando et dubitando in memoria. ſtatim apparuerũt tres p̄cioſi lapides coram illo in altari. et in quolibet cornu altaris erat vnus lapis ex oppoſito. et in medio tercius ⁊ ſtatim paulatim tranſibant in vnũ ſcꝫ in mediũ et erat vnus lapis p̄cioſus. et ille ſtatim poſt miſſam faciens cõfeſſionẽ ⁊ retinuit lapidem iſtum pro magnis reliquijs et valuit infirmis ad medelam. Terciũ miraculũ legimus in ſcolaſtica hyſtoria ꝙ in natitate xp̃i tres ſoles orti ſunt in oriente ac paulatim redacti ſunt in vnũ ſolem. in ſignũ ꝙ ante xp̃i natiuitatẽ nõ erat niſi noticia vnius perſone in diuinis ſcꝫ patris Sed mediãte xp̃o tres pſone fuerãt manifeſtande in vna eſſentia Quartum miraculũ fuit beati auguſtini: nã ipſe voluit componere eſſ librũ de trinitate et ibat iuxta mare cogitando. ſcꝫ qualiter ꝙ poſſet componere ꝙ non erraret. et vidit quendã puerũ ſedere iuxta mare qui faciebat foueam. et habuit coclear aureũ volens mare exhaurire in illam foueã. Et auguſtinus mirabat̾ dicens. Quid facis tu. Reſpondit. volo mare fundere in hãc foueam. reſpondit. hoc eſt impoſſibile. et ait puer. ita impoſſibile eſt te ſcire poſſe fundamentaliter qd̾ cogitaſti. ſꝫ cred̾ ſimpliciter et fides tua ſaluum te faciet et diſparuit ꝛc̃.

De venerabili ſacramento Sermo. xli.

Hic eſt panis qui de celo deſcendit. Joh. vi. Nota qñ homo debet longã viã ambulare indiget pro via pane. qꝛ dicit in pſalmo Panis cor hoĩs cõfirmat. Et ratio eſt. qꝛ ſemꝑ agit calor naturalis in humidũ. et iſta ſunt cõtraria. ſcꝫ ignis et aqua. ita ignis naturalis ſemꝑ trahit ad ſe aquã humiditatis hoc eſt ſanguinem vt digerat humidũ. qd̾ inuenit in homie. et niſi homo reciꝑet cibum et potum ignis talis totũ corpus cõſumeret. vt patet qñ aqua fundit̾ ſuꝑ calidũ lapidẽ. tũc ignis in lapide cõſumit aquã cito Ita ſpũaliter oportet aiam ambulare poſt hanc vitã ad longam viam videlicet celeſtis glorie. iõ indiget bona refectione anteꝙ̃ exeat. et illa refectio eſt verbum dei et ſacramentum corpis et ſanguinis xp̃i. qꝛ ſicut corpus viuit cibo naturali. ita aia cibo ſpũali. Unde ait dñs. Math. iiij Non i ſolo pane viuit homo ſed etiã a cibo ſpũali id eſt ſacramentali. Niſi

igitur anima accipiat hũc panem ſanctum. tũc peccatum qđ facit de die in diem. ſicut ignis conſumit omnes vires anime et qñ recedit de corpore et non accipit de iſto pane deficit in via celeſtis gaudij. Ideo ait dñs in euangelio hodierno diſcipulis ſuis et turbis iudeoꝝ. Caro mea quã reliq̃ vobis in memoriale mee paſſiõis vere eſt cibus ⁊ ſanguis quem conſecraui in calice de vino qui ſignificat ſanguinem quẽ fudi in cruce vere eſt potus. Qui ergo digne mãducat carnẽ meã et bibit ſanguinem meũ i me manet. et ego in illo. Et tũc ait diſcipulis in ſpeciali Sicut me miſit pr̃ viuens in deitate. ita ego viuo ꝓpter patrem in eadem deitate. et qui mãducat me viuet ꝓpter me. Hic eſt panis qui de celo deſcendit nõ ſicut patres veſtri manducauerũt manna in deſerto et mortui ſunt. qꝛ illud manna comedebant ꝓpter tempalem eſuriem. Ideo mortui ſunt. ſed qui manducat hunc panem quẽ ego vobis reliqui in memoriã meam non morietur anima in eternũ ſed viuet mecũ eternaliter Ergo ad thema. Hic eſt panis qui de celo deſcendit. Unde iſte panis ſacramentalis quattuoꝛ vtilia homini digne ſumenti pſtat. Ideo ait apl' s ad Chorinth. in hodierna epl'a. Probet aũt ſeipm homo vt ſit dignus. et tunc de pane illo edat et đ calice bibat. primo a peccato purgat. ſcđo graciã donat. tercio in tentatiõe cõfoꝛtat. quarto vitam eternam ſubminiſtrat. Primo dico ꝙ corpus xp̃i digne ſumentibus a peccatis animã purgat. vñ ait dñs luce. xx: Hoc eſt corpus meũ qđ pro vobis datur in remiſſiõem oim peccatoꝝ et homo quotidie peccat ſicut dicit Ioh. Si dixerimus ꝙ peccatum nõ habemus noſipos ſeducim⁹. et veritas in nobis nõ eſt. idõ neceſſe eſt quotidie panem ſanctum ſumere. Nam in primitiua eccĩa xp̃iani omni die cõmunicabant et ſe pꝛepabant et tandẽ p menſem. et tandem ſemel in anno. ita quilibet xp̃ianus ad minus ſemel in anno cõmunicare debet et ſi nõ faceret multum peccaret. et tandẽ anima egrediens moꝛeret eternaliter ꝙ aũt a vicijs purgat legimus figurã i. Reg. xiiij. ꝙ ionathas pugnauit cõtra inimicos ⁊ ex laboꝛe fuit feſſus ita ꝙ amiſit viſum et aſcendit montẽ ⁊ inuenit mel et comedit et oculi ei⁹ ſunt illuminati. et iterũ pugnauit. et vicit inimicos ita ſpũaliter homo quotidie pugnat cõtra vicia. videlicet dyabolum trahentem ad ſupbiam mundũ ad auariciam allicientẽ. ꝓpꝛiam carnem peccato luxurie inficientem: De quo anima homis obſcuratur. in oculis cognitionis debet igitur talis aſcẽdere mõtem ſancte vite in quo eſt beneplacitum deo habitare in eo et ibi inueniet dulcedinẽ mellis quod apis id eſt ſpũſſanctus de celo poſuit ſup lapidem altaris in benedictiõe ſacramenti. et ſic anima illuminatur ⁊ pcauẽat ſe ab omnibus peccatis futuris et doleat đ peccatis p̃teritis ⁊ ſit cautus de peccatis pñtibus. Et ideo ſacerdos in altari facit inde mentiõem poſt pater noſter dicens. Libera nos queſumus dñe per hoc ſacramẽtum a peccatis p̃teritis p̃ſentibus et futuris. et ſic patet primũ ſacramentũ xp̃i digne ſumẽtibus. quod purgat a peccatis. Secũdo corpus chriſti digne

xvi. c.
ſramenti gratiam donat ⁊ augmentat
Unde Sapientie. xvi. Preſtitiſti eis
panem de celo habentem omnem de
lectamentum ⁊ ſaporem. Cuius legi
mus figuram Exodo. xvi. q filij iſrael
de mane exierunt et colligebant man
na cecidit cum rore. et qui colligebat
cum auaricia volens multa apprehē/
dere. eo minus habebat. et illud man
na ſeruabatur in archa teſtamenti. in
memoriam poſteris. vt filij eorum ſci
rent mirabilia que oſtendit deus pa/
tribus eorum in deſerto. Ita ſpiritua
liter exiſtens in peccatis mortalibus
et quaſi in tenebris noctis. qui debet
ꝺ mane exire. id ē ſurgere cito et colli/
gere manna. ꝑ gratiam ſancti ſpūs.
quod preſtat omnem ſaporem deuo/
tis. ſed auaris non ſapit et incredulis
ſicut filys iſrael aliquibus qui dixerūt.
vtinam eſſemus in egipto vbi ſede/
bamus ſuper ollas carniū id eſt car/
nalia magis ſapiūt eis ꝗ̄ ſpūalia: Et
ſic filij iſrael habebant māna in archa
federis in memoriā mirabilium dei.
ita etiam ſacerdos debet habere man
na. ſcꝫ ſacramentū in altari vel iuxta
altare. Nam ante archa vbi erat mā
na fuit ꝓpiciatorium .i. locus miſeri
cordie Et quando fuerunt tribulati
ibāt archam vbi erat māna. ⁊ ibi ora
bant dicent. Recordare dñe quomō
eduxiſti patres noſtros. et quomodo
cibaſti eos manna in deſerto. xl. ānis
et facias gratiam et miſericordiā per
māna fidelium quem ſacerdos bene/
dicet in altari. Sed multi ſunt hereti
ci qui contra fidem dicunt qꝺ bene
credunt q chriſtus filius dei benedix
it. ſꝫ q ſacerdos homo peccabilis be/
nedicere non poteſt. Ad quod reſpō
det fides catholica q verbum ſacer/
dotis non eſt ſacerdotis ſed eſt ipſius
xpi. Sicut verba nuncij ſunt dñi q
mittit eum. Si enim ad verba moyſi
virga quam tenuit in manu in ictu o
culi verſa eſt in carnem ⁊ omis aqua
in ſanguinem. et omnis puluis terre
in muſcas ex poteſtate mittētis et nō
facientis. Sic poſſibile eſt credenti q
ad verbum ſacerdotis. quaſi nuncij
poſſunt hec fieri. Item ad verbū Jo
ſue ſol iuit retrorſum in celo tanꝗ nū
cij dei. ergo credenti preſtat gratiam
⁊ non credenti iram dei vt patet de
pharaone qui noluit credere. Ideo
ira dei deſcendit ſupra eum. ⁊ ſic patꝫ
q panis xpi dat gratiaꝫ. Tercio dico
q iſte panis ſacramentalis in tentati
one confortat. Unde legimus figurā
iiij. Regum. xij. q ꝓpheta helyas dor
miuit ſub iunipero ⁊ petiuit vt more
retur ⁊ dormiuit. ⁊ venit angelus do
mini ⁊ portauit ſibi panem ſubcineri
cium. et vas aque. qui ſurgens come
dit et bibit. et ambulauit in fortitudie
cibi illius vſqꝫ ad montem dei oreb.
et ibi loquebatur cū deo. ſicut homo
cum homie Ita ſpūaliter dum homo
temptatur diuerſimode a nuncijs dy
aboli. ſuſcitatur ab angelo. vt fugiat
a peccatis per penitentiam que figu/
ratur per iuniperum: quia iuniperus
eſt acutus. Ita penitētia eſt ſatis du/
ra. et poſtꝗ in penitētia dura requie
uit anima ſurgat ⁊ comedat de celeſti
pane ⁊ aīa ꝯfortat. ita q tpe mortis
ambulabit in fortitudine cibi illius ſa
cramēti vſqꝫ ad montē dei vbi deum
clare videbit. Cōtra hūc aūt articulū

dicunt etiam infideles: Quomodo
poteſt eſſe ſacramentum in tot locis
omni die conſecrandum. Reſpondẽt
doctores et fideles ꝙ ſacramentum
conſecratur verbis xpi. Et ſicut ver/
bum cum loquitur diuiditur in mille
aures: tamen in ſe eſt indiuiſibile: ita
verba ſacramenti. Item dicunt quo
modo poteſt tam magnum corpus
chriſti ſicut pendebat in cruce conti/
neri ſub tali parua hoſtia. Reſpõdẽt
doctores et fides eccl'ie ꝙ ita magnũ
eſt corpus chriſti ſub hoſtia ſicut pen
debat in cruce ⁊ natum de virgine.
Et ponit exemplum. Sicut homo vi
det magnũ turrim in paruo ſpeculo
ſi illud eſt de eo poſſibile in creaturis.
q̄ntomagis in ſubtilitate in diuinis.
Item dicũt infideles Chriſtiani omi
die accipiunt corpus chriſti. ergo mi
nuitur et deum comedunt. Reſpon/
det fides ꝙ caro chriſti eſt ſub hoſtia
et ſub anima. ſub corpore. Quis enĩ
corpus comeditur. tamen anima nõ
leditur. Et ſic igitur patet ꝙ corpus
cum integra fide ſumptum confortat
animam in omni bono opere ⁊ in fid'
et deducet animam poſt hanc vitam
ad montem dei eternitatis. Quarto
corp⁹ chriſti digne ſumptum preſtat
ſumenti vitam eternam et vitam gra
tie. Unde ait domin⁹ ego ſum panis
viuus qui de celo deſcendi. Si quis
manducauerit ex hoc pane viuet in e
ternum. Huius legimus figuram in
Geneſi. ij. ꝙ deus plantauit paradi/
ſum et plantauit in medio paradiſi
pulcerrimam arborem producẽs op
timum fructum. Unde quãdo homo
comediſſet de illo fructu deberet vi/

uere ineternum Ideo poſuit domin⁹
angelum ad cuſtodiendum hominẽ
ne comederet d' ligno vite vt non vi
ueret in eternum poſt peccatũ: Sed
ſi comediſſet ante peccatum in ſtatu
innocentie vixiſſet ineternum. Ita
ſpiritualiter ex qua deus tantam dig
nitatem preſtitit humano generi et il
lam amiſimus. Voluit igitur ꝓprium
filium plantare in medio ſecundi pa/
radiſi que eſt eccleſia tanq̄ arborem
vite fructus vite afferens. Fructus
igitur ſecunde roboris chriſti ſecundi
paradiſi eccleſie eſt corpus chriſti. qd'
ante peccatum homo debebat come
dere ſed poſt peccatum prohibitus.
Ita homo exiſtẽs in ſtatu innocentie
et iuſtitie. debet corpus ieſu chriſti ac
cipere. ſed poſt peccatum non debet
accipere. niſi prius penitentiam agat
ideo ⁊ ſicut cibus arboris vertitur in
corpus hominis ita cibus chriſti Un
de beatus Auguſtinus in ſoliloquio:
O domine cum accepero corpus tu
um in ſacramento tu non mutaberis
in me ſed ego mutabor in te. hic per
gratiam et caritatem. et in futuro per
gloriã quia tu es caritas et q̄ accipit
te in caritate in te manet et tu in eo.
et ſic patet ꝙ chriſti corpus digne ſu
menti vitam eternam preſtat. ergo
hic eſt panis qui de celo deſcendi Si
quis digne manducauerit viuet in e/
ternum. quod nobis concedat qui ſi
ne fine viuit et regnat.

Dominica p̄ma poſt trini
tatis. Sermo. xlij.

Homo quidam erat diues ⁊
induebat purpura ⁊c. Lu.
xvj. Sepe illud domin⁹ qḋ
docuit verbo. poſtmodum confirma
uit exemplo. Superius quidam ho/
mines ab impetu diuitiaꝝ retraxerat
et ad faciendū elemoſinā inducebat
phariſei aūt qui erāt auari eū deride
bant. ideo hoc exemplū ꝯtra eos ad
duxit vbi verificatum eſt illud quod
dixit dominus Math. vij. ꝙ lata eſt
via et ſpacioſa que ducit ad ꝑditionē
et arta que ducit ad vitam: diues qui
dem iuit per latam viam. et ideo per
ditionem incurrit lazarus eīn per ar
tam viam iuit. et ideo inuenit vitam
ſm auguſtinum: Status hoīs tripli/
citer ꝯſideratur ſcilicȝ in vita. in mor
te et poſt mortem. q̄ntum ad iſtū ſta/
tum deſcribit̄ hic diues ⁊ paup: Pri
mus ergo oſtenditur ſtatus hominis
diuitis in vita q̄ fuit valde glorioſus
quia fuit in magnis diuitijs. delitijs
et honorib⁹. Primo ergo fuit in ma
gnis diuicijs. Eſſe autē diuitem non
eſt culpabile. deus autē diuites ⁊ po
tens non abijcit cum ſit potens Job
xxxvi. Et iuſti et ſancti diuites ſunt q̄
deo placuerunt ſicut abraam et cete/
ri patriarche. Sed notandum eſt ꝙ
circa diuicias culpa quatuor modis
fieri poteſt. aut auare tenendo. aut in
debite exponendo. aut nimis diligen
do. aut iniuſte adq̄rendo. et q̄ntū ad
iſtas q̄tuor modos diuites repreben
ſibiles inuenimus. vt patet in euāge/
lio. et ſaltem in tribus p̄mis iſte repre
benſibilis eſſe videtur. Prim⁹ diues
qui auare retinebat eſt ille qui dixit
Luce. xij. Anīa mea habes multa bo/
na repoſita in annos plurimos ⁊c.

Talis erat iſte diues qui auare retinē
bat diuitias ⁊ nihil alijs cōmunicare
volebat. Legitur ꝙ cum alexander ꝑ
quandam ſiluam pergeret ⁊ ipe cum
ſuo exercitu fere ſiti deficeret. q̄dam
ꝓ magno precio ciphum aque ſibi de
dit quē ipe protinus effundi manda/
uit. noluit eīn ſolus bibere. poſtq̄ȝ illḋ
ſuis militibus nō poterat cōmunica
re. E contra dicit auarus Eccleſiaſtici
xi. Inueni requiem mihi. et nunc mā
ducabo de bonis meis ſolus. Sc̄dꝰ
diues fuit qui vane expendebat. ſicut
filius ille prodigus qui acceptam ſub
ſtantiā in vanitatibus cōſumpſit. vt
habetur Luce. xv. Talis etiā fuit iſte
diues qui expendebat in veſtibus cu
rioſis ⁊ epulis delicioſis ſeu delicatis
Et tamen ſicut dicit Joh. criſoſtimus
deus diſpenſatores diuiciarum ſuaꝝ
voluit nos eſſe. per hoc enim manife
ſte patet ꝙ diuitie non ſunt ꝓprie no/
ſtre. ſȝ accomodate nobis. ⁊ idō nos
non debemus eas expendere ad no/
ſtram voluntatem ſed ad fraternam
neceſſitatem. ꝙ non ſunt ꝓprie noſtre
patet in morte. Si enim canis duos
hoīes ſequitur cuius ſit ignorat̄. ſed
cum ab inuicem ſeparāt̄. canis dn̄m
ſuū imitat̄. ſic due ꝑſone ſunt. homo
ſcilicet et mundus et cui⁹ diuicie ſunt
hominis aut mundi ignoratur. ſed
in morte diuicie remanent in mundo
Tercius diues fuit qui nimis diuici/
as diligebat vt ille cui domin⁹ dixit.
Vt habet̄ Luci. xviij. oīa q̄ habes va
de ⁊ vēdḋ ⁊ da paupib⁹ ⁊c. Et ſeq̄t̄. his
auditis ꝯtriſtat⁹ ē qr diues erat valḋ
tal' iſte diues fuit q̄ diuicias nimis di
ligebat. ꝯtra tales hēt̄. i. ad Thi. vi.
q̄ nolūt diuites fieri icidūt i tēta-tōes

et in laqueū dyaboli et deſideria mul
ta. ⁊ inutilia et nociua que mergunt
hominem in interitum. ⁊ nos pocius
mergere debemꝰ eas. ſicut refert Je/
ronimꝰ de ſocrate philoſopho qui col
lecto magno auri pondere proiecit i
mare dicēs. abite peſſuȝ. i. in ꝓfundū
male cupiditates ego vos mergā ne
ipſe mergar a vobis Quartus diues
fuit qui iniuſte acqrebat. iſte fuit villi
cus iniquitatis qui de bonis domini
ſui ditatus fuit. Lu. xvi. ꝯtra tales di
cit Augꝰ. Res quas cupis muſcipla
eſt dum cupis caperis tenes alienuȝ
teneris a dyabolo. Ozee. vij. Factꝰ
eſt effraim columba ſeducta non hn̄s
cor bene ſeducta. quia cū auaris gra
num aliene ſubſtātie vult capere a la
queo dyaboli capitur et bene nō hn̄s
cor ſcȝ in corꝑe ſed in archa. Secūdo
iſte diues in magnis honoribꝰ. q̄a in/
duebatur purpura ad oſtentationem
non debet tamen hō veſtibꝰ gloriari
reſpiciēdo ad peccatū ſuum pctm̄ em̄
fuit cauſa veſtium qꝛ homo an̄ pctm̄
nudꝰ erat. nec veſte induebat᷑. quia
indutus erat veſte innocentie. Unde
videmꝰ ꝙ ſol non indiget veſtimēto
quia indutus eſt ſuo ſplendore Ps.
Amictus lumine ſicut veſtimēto. nec
liliū q̄a indutus eſt ſuo cādore Mat.
vij. Conſiderate lilia agri quō creſcūt
nō laborant neqꝫ nent. Dico autē vo
bis. Quoniā nec ſalomon in omi glia
ſua coopꝰtus eſt ſicut vnū exiſtis. nec
ager quia indutꝰ eſt ſuo virore Luce
xij. Si aūt fenū qđ hodie eſt ⁊ cras in
clibanū mittitur deus. ſic veſtit. q̄nto
magis vos minime fidei. nolite ergo
ſolliciti eſſe dicentes ⁊c̄. Homo ergo
an̄ pctm̄ non indigebat veſtimēto qꝛ

ſu ꝑponendo ꝙ creatus fuit in gratia.
ipe ad inſtar ſolis indutꝰ erat. luce grē
ad inſtar lilij candore innocētie ad in
ſtar agri virore virtutū. ſed ꝑdita ino
centia aduenit verecūdia. tūc d̄s hoi
veſtes pelliceas fecit. Homo ꝑ pctm̄
fuit vulneratꝰ excecatus atqꝫ in futu
ro deprehenſus. ⁊ ideo tanq̄ꝫ vulne/
rato ligamē exhibuit tanq̄ꝫ excecato
velamen a ꝑpoſuit at tanq̄ꝫ furi cau/
terium impreſſit. tale eſt ergo de pul/
critudine veſtiū gloriari quale eſſet ſi
aliquis vulneratꝰ gloriaret᷑ de eo ꝙ
haberet velamen ſericum ſuꝑ vulnꝰ
vel fur de eo ꝙ haberet pulcꝛ caute/
rium: vel excecatus de eo ꝙ haberet
velamen deauratū. Bern̄. q̄ gloriat᷑
de veſte ſimilis ē furi q̄ gloriat᷑ d̄ cau
terio. Scđo nō debet hō gliari de ve
ſtibꝰ reſpiciendo ad ſubſtantiā ſuā. hō
q̄dem eſt tanq̄ꝫ pomū in quo ſunt tria
ſcȝ cortex exterior media ſubſtantia ⁊
granū interius. ꝑ corticē exteriorē in
telligitur habitꝰ exterior. ſicut em̄ cor
tex pomi eſt alba aut rubea. ſic homo
in diuerſis colorib9 veſtiū delectat᷑. ꝑ
ſubſtātiā pomi intelligit᷑ corpꝰ. ꝑ gra
nū interiꝰ intelligit᷑ aīa dum vulgari
ter ipm̄ granum aīa pomi appellatur.
Stultus autē eſſet ille homo qui to/
tum pomum alteri daret et ſibi ſolum
corticem retieret tales ſunt vani glo
rioſi qui dant dyabolo corpus et ſibi
ſolum retinēt veſtimētū glorie vane.
Sed aliqn̄ accidit ꝙ excoriās pomū
corticē ꝓijcit ſubſtantiā comedit gra
nū ſpargit. ſed qn̄ hō ſuꝑbꝰ moritur
veſtibꝰ denudat᷑. caro a vermibꝰ co/
medit᷑. et aīa ꝑ diuerſas penas ſper
gitur: Tercio non debet homo gliari
in veſtibus reſpiciendo ad ſuū finē q

enim induebatur veſtimento purpu
reo cito induebatur ſacco viliſſimo
Job. xvi. Saccum conſui ſuper cutē
meam qui induebatur molli biſſino
cito induebatur aſpero cilicio Ps.
Poſui veſtimentum meum cilicium
qui capucio tunicarum ſuarum orna
batur et fixit margaritas cito decora
bitur vermibus infinitis Job. xxx.
Qui me comedūt ſcilicet vermes nō
dormiunt. a multitudine eorum con
ſumitur veſtimentū id eſt corpus me
um. Tercio iſte diues fuit in magnis
delicijs. quod notatur cum dicitur.
Epulabatur quotidie ſplendide. Ei⁹
enim conuiuia fuerunt lauta. ideo di
citur epulabatur. epule enim ſunt ab
epulentia dicte id eſt talia conuiuia
ducunt ad inopiā. Prouerbioꝝ. xxi
Qui diligit epulas in egeſtate erit.
Fuerunt cōtinua. ideo dicitur quoti
die et talia perdere faciunt temporā
tiam. Prouerbi. xxiij. Noli eſſe in
conuiuijs peccatoꝝ ꝛc. Fuerūt nimis
delicata. ideo dicitur ſplendide. et ta
lia generant luxuriam Greg⁹. Cele/
bramus conuiuia ſine culpa vix poſ/
ſunt pene culpas ſemꝑ comitaꝛ volu
ptas. Nam cum corp⁹ in refectione
delectationis reſoluitur cor ad mane
gaudium relaxatur. ſtatus autē pau
peris fuit ſtatui diuitis omnio ꝯtrari
us Iſte enim fuit in diuitiarum vber
tate. iſte in extrema pauꝑtate. ille pur
pura et biſſo amictus. iſte vlceribus
circundatus. ille abundauit delicijs.
ille indigebat amicis. Et ex his patie
batur grauem temptationem cordis
Iſta enim tria patiebatur iſte pauꝑ
ſcilicet extremam pauꝑtatem. vlcero
ſam infirmitatem. ꝛ grauem tentatio

nem. et tamen quolibet iſtoꝝ ſibi ſuffi
ciebat ad penam. aut paupertas ſine
infirmitate. aut infirmitas ſine pauꝑ/
tate. aut grauis tentatio ſine vtroqꝫ.
Iſta autem tria tangit Greg⁹. dicēs
Quantus putamus fratres cariſſimi
tunc in corde pauperis tumultus tē/
tationes fuit. Certe ad penam pote/
rat ſufficere paupertas vel egritudo.
ſed vt probaretur amplius ſimul ha/
buit ex paupertate ꝛ egritudine tabe
ſcere. Item quātus hunc egenum et
vlceribus obſeſſum tentationes cre/
didis in ſua cogitatione tolleraſſe cū
ipſe egeret pane et non haberet nec ſa
nitatem atqꝫ ante ſe diuitem cerneret
ſalutem et diuicias habere, tam volu
ptuoſe. Lazarus enī erat aureum dei
margarita dei et ſtella dei: Ut autem
ſibi probaretur poſitum eſt illud au/
rum in camino paupertatis et nō po
tuit corrumpi poſita eſt illa margari/
ta in ſterquilinio infirmitatis et non
potuit infici. poſita eſt illa ſtella in ne/
bula tentationis et non potuit ob/
ſcurari. Sed modo abſtractum eſt il
lud aurum de camino et poſitum eſt
in theſauro celeſti. leuata eſt illa mar
garita de ſterquilinio et ordinata eſt
in regis ornamento. purgata eſt illa
ſtella ab omi nebula et data eſt nobis
in exemplū. poſita vtriuſqꝫ ſtatu ante
mortem ponitꝛ vtriſqꝫ ſtat⁹ poſt mor
tem. vterqꝫ qͣdem mortu⁹ eſt ꝛ rapt⁹
ſed differēter. Diues qͣdem mortuus
eſt triplici morte. ſcilicet morte culpe
dū eſſet in mundo qua ſeparatur ani
ma a deo morte nature. qua ſepatur
anima de corpore proprio. et morte ge/
henne. qua ſeparatur a viſione dei et
conſortio bonorū. Lazarus mortuus

eſt vnica morte. ſcilicet morte nature
Fuit autem viuus in mundo p grām
modo viuit coram dō p gloriā: Alter
q̄ӡ enim fuit hoc mundo raptus ſӡ dif
ferentes. nā lazarus eſt in ſinu abrae
deportans: Iſta autē deportatio ab
angelis facta eſt in tutamētū cuſtodie
pſ. Angelis ſuis mandauit de te ꝛc.
in ſignū reuerentie ſicut epiſcopi i ma
nibus portant̄ qn̄ introizantur pſ:
In manibus portabunt te ꝛc. Et in ſi
gnū leticie Criſ. Sufficiebat ad pau
perem portandū vnus angelus. ſed
ꝓpterea plures veniunt vt choros le
ti faciant. Diues velut parrochanus
dyaboli ad tumulum infernale dedu
ctus eſt et ibi ſepultus. De qua ſepul
tura dr̄ Iere. xi. Sepultura azimi ſe
pelietur. Sepultura eīn azimi talis ē
ꝙ excoriatur ꝛ pellis a dn̄o ſuo poſſi
det̄ carnes a canibus lacerant̄ ꝛ oſſa
pluuijs et grandinibus exponuntur.
Sic etiam qn̄ aliquis diues moritur
iniquus. parētes ei⁹ poſſidēt terrenā
ſubſtantiā. vermes lacerant carnē ſu
am. ſupplicia infernalia torquēt aīam
que naturam oſſis habebit et cōſumi
nunq̄ӡ poterit. Eccleſiaſtici. x. Cū mo
riet̄ hō hereditabit ſerpētes ſcӡ infer
nales q̄ntum ad animas ꝛ beſtias .i.
parentes vaſtantes terrenā ſubſtan/
tiam. beſtia eīn quaſi vaſtia dicitur et
vermes corrodentes carnē ꝓpriam
Tercio videndū eſt de ſtatu vtriuſq̄ӡ
poſt mortem qui valde diſſimilis eſt.
quia diues eſt in tormentis. ꝛ pauper
in loco quieto. Unde dr̄. eleuauit di/
ues oculos ſuos cum eſſet in tormen
tis ꝛ cetera. Dicit̄ autem tormentuӡ
q̄ſi torquens mentem. Torquebatur
q̄dem diues de gloria lazari quem vi
debat de ſua pena quam ſentiebat. et
de impoſſibilitate remedij deſpera/
bat. pſ. Peccator cum videbit quo
ad p̄mum dentib⁹ ſuis fremet ꝛ tabē
ſcet. Quo ad ſcd̄m. Deſideriū pecca/
torū peribit. Quo ad terciū. Paup
autem erat in loco quieto ſcilicet in ſi
nu abrae. Dicitur autem ſinus abrae
locus ſuperior inferni hn̄s aliquā lu
cem. Et dicit̄ ſinus ꝓpter quietem et
trāquillitatē ſicut ſinū matris dicim⁹
locū a vētis ꝛ temptationib⁹ quietū
Abrae autem ſinus dicitur. quia abra
am fuit p̄ma via credendi. ꝛ p̄mus in
parte abraam p̄dicauit fidem immo
dei.

Dominica ſecunda Sermo. xliiij.

Homo quidaӡ fecit cenam
magnam ꝛc. Lu. xiiij. Nos
videmus quando aliquis
princeps voluerit aliquod honorabi
le conuiuiū preparare debӡ quatuor
conſiderare: Primo tempus aptum
ad ambulandum vt iſti de longinqui
inuitati poſſunt in vijs ambulare.
Nam ſi eſſet aura pluuialis vel hy/
ems frigidiſſimus tunc non poſſent
ambulare inuitati. Secundo debet
conſiderare locum aptum ad ſeden/
dum honorifice ſine preſſura inuita/
tis. non ſolum ad menſam ſed etiam
ad iocum et gaudium. Tercio debet
d̄ optimis cibis ꝓuiſionem ordinare
et de vino. quia vinum letificat cor
hominis. Et ideo in conuiuijs prepo
nit̄ hoib⁹ vinum optimum quod po/
teſt haberi vt letētur inuitati. Quar
to debet conſiderare ꝙ illud ꝯuiuium

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ſtet per aliquod longum tempus vt
labor et ſeruitiū. qđ inuitati exhibue/
rūt nō perdat. Hec quatuor ꝯſidera
uit xp̄c. Nā p̄mo ꝯſiderauit temp⁹ quū
voluit mittere nūcios ⁊ ipſemet veni
re ⁊ inuitare. ⁊ hoc eſt temp⁹ gratie ⁊
miſericordie. Scđo ꝯſiderauit locū.
quia locus vbi preparauit ſcʒ in celo
eſt magnus ⁊ amen⁹. Tercio quo ad
cibos ordinauit ⁊ fecit ꝓuiſionē ma/
gnam. Unde ait Johis. xij. Fructib⁹
cibat eos ibi inuitos. Quarto de diu
turnitate: q2 durabit iſta cena eterna
liter. ⁊ illa patent in euāgelio ſequēti.
Dixit ieſus diſci. ſuis ꝑabolam hanc
Homo quidam fecit cenā magnā et
vocauit multos. et miſit ſeruū ſuū ho
ra cene dicere inuitatis vt venirent:
q2 iā parata ſunt omia. ⁊ ceperūt ſe ex
cuſare. Primus dixit ei: villam emi ⁊
neceſſe habeo exire ⁊ videre illam. ro
go te habe me excuſatū. et alius dixit.
Juga boum emi quinqꝫ ⁊ eo ꝓbare il
la. rogo te habe me excuſatū. Et ali⁹
dixit vxorem duxi. ⁊ ideo nō poſſum
venire. et reuerſus ſeruus nunciauit
hec dn̄o ſuo. Tunc iratus paterfami
lias. dixit ſeruo ſuo: Exi cito in plate/
as ⁊ vicos ciuitatis ⁊ paupes ⁊ debi
les cecos ⁊ claudos introduc huc. et
ait ſeruus. domine factū eſt vt impe/
raſti id eſt iuſſiſti. ⁊ adhuc eſt loc⁹ va
cuus. Et ait dn̄s ſeruo. Exi in vias et
ſepes ⁊ compelle intrare. vt impleat
domus mea. dico autē vobis ꝙ nēo
virorū illorū q̄ vocati ſunt guſtabūt
cenam mem. Cena iſta eſt gloria cele
ſtis quam homo xp̄c deus prepara/
uit ⁊ mittit ſuos p̄dicatores vt homi
nes vocarent ad cenam eterne glorie
Sed tria genera excuſant ſe propter
tria maxima peccata ſcʒ ſuperbi q̄ no
tant per illum qui villam emit. Scđi
ſunt auari q̄ ſignificāt ꝑ illum q̄ quin
qꝫ paria boū emit. Tercij ſunt luxuri/
oſi qui ſignificantur ꝑ illum qui duxit
vxorem. Et ideo ſeqtur Dico vobis
ꝙ nemo viroꝝ illorū qui vocati ſunt
guſtabunt cenam meā qui venire no
luerūt. Nota ꝙ quadruplex eſt cena
Prima eſt peccati mortalis qua dya
bolo peccator facit cenam. Secunda
infernalis qua dyabolus inuitat pec
catorem. Tercia cena eſt ſp̄ualis gra
cie. qua iuſtus inuitat xp̄m Quarta ē
cena eternalis glorie qua xp̄c inuitat
iuſtum. Prima cena eſt peccati mor/
talis qua peccator inuitat dyabolū.
De iſta cena dicit Judith. xij. ꝙ holo
fernes p̄nceps milicie fecit cenam in
quarta die exercitus ſui. in qua cena
ipſe fuit inebriatus et perdidit vitam
Ita ſpiritualiter holofernes dicitur
peccator qui facit cenam dyabolo in
quarta die. Prima dies eſt ꝙ incipit
accidiari et non habet gratiam eūdi
ad predicationem. ad eccleſiam. ad
miſſam et ad confeſſionem: Secunda
dies eſt. quando incipit cogitari ope
ra mala. Tercia dies eſt quando per
ficit opus. Quarta dies eſt quando
deſperat. tunc dyabolo eſt cena pre/
parata et pompis eius. vn̄ dicit Jo
hannis. Peccatum cum ꝯſummatū
fuerit generat mortem. quia tūc pec
cator moritur in illa cena. et hoc i ani
ma Unde Eccleſiaſtici. xiij. Confun/
dit te in cibis. et exanimat te bis vel
ter. In iſta cena peccati mortalis mlt
ti pauperes irridentur. ⁊ labor et ſan
guis deuoratur. et multi iuſti ſupplan
tantur et trahuntur Unde legimus.

ꝙ ſanctus iohãnes baptiſta venit de
ſerto ⁊ ṗdicauit regnum dei ⁊ carita
tiue arguebat herodem ꝓpter quod
accepit vxorẽ fratris ſui dicens. Pec
caſti quieſce ⁊ fac penitentiã. Et hero
des poſuit ipm̃ in carcerem et fecit ce
nam magnã ſuis ṗncipibus. et in illa
cena fuit traditus ad mortem homo
iuſtus ꝓpter veritatẽ que deus eſt ſic
dixit in euangelio Ego ſum veritas.
Ita multi in ſancta eccleſia faciunt ce
nas vbi veritas excluditur. que veri
tas deus eſt. ⁊ falſitas intromittitur
que dyabolus eſt et ibi conſiliũ inue/
nitur. quõ iuſtus traditur et occidit.
de iſto dr̃ i pſalmo. Sedet in inſidijs
cum diuitib9 in occultis vt in interfi
ciat innocentẽ et trucidet rectos cor
de. et hic eſt dyabolus qui cum eis ſe
det. Et ideo tales qui ſunt iuſti ⁊ non
ſedent in tali cena illos laudat dauid
in pſalmo dicẽs. Beatus vir qui nõ
abijt in cõſilio impiorꝫ. id eſt qui facit
dyabolo cenam. et in via peccatorũ
nõ ſtetit qui ipm̃ inuitant. et in cathe
dra peſtilentie non ſedit. vbi occidit
iuſtus. Et ſic patꝫ ꝙ peccator dyabo
lo facit cenam. Secũda cena eſt infer
nalis quia dyabolus inuitat peccato
rem. et preparat homini peccatori in
anima. Nam ſicut ipm̃ dyabolũ inui
tat hic. ſic dyabolus inuitat eum poſt
mortem ad ſuam cenam. vbi diuerſa
cibaria preparat peccatori De iſta ce
na ſcriptũ eſt Apocal. xi: Ego iohan
nes vidi cenam tenebroſam ⁊ venit
angelus de celo ⁊ clamauit voce ma
gna. Venite aues celi comedite car/
nes regum terre. tunc volucres celi
putridas carnes comederunt hoim̃
mortuorũ. Ita ſpiritualiter reges et

ṗncipes terre ſunt ſuperbi ⁊ auari co
medentes pauperũ ſudorem ⁊ labo/
rem. tunc tempe mortis clamabit an
gelus de celo dicens: vos volucres
celi comedetis carnes regum. id eſt
delectationes et animas eorꝫ ſicut ipi
deuorauerunt iuſtos. ita deuorabitis
animas eorũ eternaliter cruciando.
Iſta cena dyaboli figurata eſt ꝑ iſtã
cenam. de qua legimus Geñ. ꝙ magi (Capite xl)
ſter piſtorũ pharaonis ſedebat in car
cere ⁊ vidit ꝙ habebat ſuꝑ caput ſuũ
tria caniſtra et vnum excelſius alio. ⁊
ſuꝑ ea omnes cibos qui poſſunt fieri
arte piſtatoria et aues celi venerũt et
comederunt de capite ſuo ⁊ illud vi/
debatur ſibi i ſomnis. Et poſt tres di
es educitur de carcere ⁊ occiditur et
volucres celi comederũt carnes. ita
moraliter petõr faciẽs cenã dyabolo
cum peccatis. habet tria caniſtra. qa
cum tribus peccatis maxime inuitat
dyabolus. videlicet peccato ſuꝑbie.
auaricie et luxurie. in quibus ſunt oia
fercula. id eſt oia peccata in his ꝯpre
henduntur. ⁊ vnũ excelſius alijs vi/
delicet ſuꝑbia. que excellit vicia per
tres dies. Prima dies eſt natiuitatis
ſecũda dies vite. tercia vero dies eſt
dies mortis in qua dyabolus aufert
caput petõris. id eſt animã. ⁊ occidit
petõrẽ eterna dãnatiõe. ⁊ volucres
celi id eſt dyaboli lacerabant eam et
mordebunt morſu amariſſimo vt dic
in ps̃. Deuorabunt eos aues morſu
amariſſimo ⁊ dẽtes beſtiarꝫ id ẽ demo
num immittam in eos atqꝫ ſerpentũ
et ſic dabũt anime cenam ꝓ cena pec
cati eternaliter cruciando: Tercia ce
na eſt ſpũalis gratie. vbi homo exñs
facit xp̃o ⁊ angelis cenã i corde puro

et conſcientia munda. De iſta cena dicit Ioh. in apocal'. Ego ſto ad oſtium cordis foris et pulſo ꝑ inſpirationem. ⁊ ſi quis mihi aperuerit itroibo et cenabo cum eo. In hac cena ſpūalis gratie triplex cibus debet aꝓponi. Primꝰ eſt doctrine ſalutaris q̄ multum reficit animā in bono ꝯfortando Math. iiij. Nō in ſolo pane viuit homo ſed ⁊c̄. Iſte cibus doctrine ſalutaris iam non curat'. ⁊ tamen multi curant. Tren̄. p̄mo. Populus gemens et querens panem dederūt precioſa queq; pro cibo ad refocilandū aīas. quia ſine iſto cibo aīa deficit. Secundus cibus ſpūalis cene eſt cibꝰ penitētie pſ̄. Cibabis nos pane lacrimarum. et potum dabis nobis in lacrimis in menſura. Et hic cibus penitētie debet eſſe in pōdere. ſcilicet vt homo ponderet peccata que fecit ⁊ ſatiſfactionem. vt ſatiſfactio reſpōdeat culpe Ezech. Cibꝰ quo veſceris erit in pondere. Tercius cibus eſt cibus ſacramētalis. quia datur de manibꝰ preſbiteri qui ſtat in loco xp̄i et mēſa eſt altare. Unde pſ̄. Paraſti in conſpectu tuo menſam. Eſt aūt iſte cibus illius cene corpus xp̄i qui dicit. Ego ſum panis viuus qui de celo deſcendi. qui manducat ⁊c̄. Iſta cena figuratur ꝑ illam cenam quam xp̄s fecit in vltima cena quando voluit ire ī mortem. de qua dicunt euangeliſte quatuor. Chriſtus fecit cenam cū diſcipulis ſuis. accepit panem et benedixit et dedit diſcipulis ſuis ſuis dicens. Accipite ⁊ comedite. hoc facite ī meam cōmemorationē ⁊c̄. Iſta cena figurat' ī libro Eſdre. vij. Darius rex fecit cenam purpuratis et nobilibus ſui regni et cibauit eos large. ⁊ vnuſquiſq; ad ſua ꝓpria remeauit. Ita anima deuota inuitauit xp̄m et angelos ꝑ gratiam in cor ſuū. et cibauit eos large ꝑ cibos ſpūalis vite. et vnuſquiſq; ad ꝓpria remeauit. id eſt xp̄us ad thronū ſuū regalem et angeli ad loca ſua. ⁊ ſic patz tercia cena vbi anima xp̄m ⁊ angelos inuitauit. Quarta cena eſt cena eternalis glorie. vbi xp̄us animā deuotam inuitauit dicens. Omnia parata ſunt. et iſta cena dr̄ magna ꝓpter tria. Primo ꝓpter magnū p̄ncipem et nobilem qui eam preparauit. vnd' pſ̄. Quoniā magnus es tu ⁊c̄ deꝰ ſolus. Secūdo dicit' magna. q̄a magna eſt ibi gloria. vnde dr̄ in pſ̄. Glorie et diuicie in domo eius. Tercio dr̄ magna ꝓpter ꝯuiuantes. vnde in Apo. Uidi turbam magnam quam nemo poterat dinumerare. exceptis angelis quorū nō erat numerꝰ. Cena iſta figuratur in illa cena de qua legimus in libro Heſter. q̄ rex aſſuerꝰ fecit ce- Capite primo
nam magnā ſuis p̄ncipibꝰ in ortu regali ⁊ miſit ſeptem nuncios pro vaſti regina ut veniret ad regem que venire noluit et nuncios vacuos remiſit. Tunc iratus rex poſt cenam vocauit omnes potētes ⁊ dixit. quid ꝯſulitis. ego vocaui reginam ad cenam meaz quā preparaui vobis honorifice ⁊ illa ſpreuit me ⁊ miſit nuncios meos ſeptem vacuos. Responderunt potentes dicentes. dn̄e rex arguite eam vt vxores non faciant nobis ſimile. qui priuauit eā corona glorie. et fecit eā ancillam et aliam elegit ī reginā. Ita moraliter xp̄us dn̄s noſter rex celi et terre fecit cenam magnā eterne gl'ie ſuis p̄ncipibus electis. vt dicit Pſ̄:

Principes populoꝝ cõgregati ſunt cũ deo abraam. mittit omni die ſeptẽ nuncios pro regina id eſt pro anima hominis que eſſe deberet regina celi vt veniat. Primꝰ eſt ipa pietas dei. que nobis multa dona tribuit. vñ in pſ. Omnia ſubieciſti ſub pedibꝰ eius oues et boues vniuerſas. inſup ⁊ pecora campoꝝ. volucres celi ⁊ piſces maris ⁊c. ⁊ fructus terre ⁊ arborum. Scđs eſt miſericordia. vnde pſ. Miſericordia dñi plena eſt terra. Terciꝰ nuncius eſt paciencia. vnde apoſtolꝰ ad Roma. Paciencia dei expectat te vt ꝯuertaris. ſed ſm impenitens cor tuum theſauriſas tibi iram in nouiſſimo die. quia venire noluiſti. Quartꝰ nũcius eſt afflictio tp̄alis. vnde ait in euãgelio hodierno ꝯpelle intrare vt quos non poteſt vocare p miſericordiam et paciẽciam. tandem mittit tribulationem vt veniant. Quintꝰ nũcius eſt ipe dauid: quia ait. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurem tuam. quia cõcupiuit rex ſpeciem tuã. ⁊ veritas eſt Sextus nuncius ſunt p̄dicatores hodierni qui omni die clamant in p̄dicationibꝰ ad aĩam peccatricẽ vt reuertatur. nunc arguunt. nunc ſupplicant nunc cõminant̃. nunc ꝓmittunt coronam dei. Canti. Ueni de libano veni coronaberis. Septimus nuncius. eſt miſſio angeloꝝ cũ tubis. ⁊ illos oportet nos audire et ſurgere et venire cũ tuba clanget. Surgite mortui venite ad iudicium. et tunc ipſa anima peccatrix que iſtos ſeptẽ nuncios ſpreuit ꝓuabitur corona. et alia regina eligetur ⁊c. Rogemus deum ⁊c.

¶ Dominica tercia poſt penthecoſtes. Sermo. xliiij.

Hic recipit peccatores Lu. xv. Nota ꝙ ꝓpter duo homo ſolet dimittere vnũ locum et ire ad aliũ. ad habitandũ. Et vnꝰ dimittit vnũ dñm et recurrit ad aliũ. Primũ qñ homo i loco vbi habitat a dño ſuo nimis affligetur ſicut filij iſrael relinquebant egiptũ. vt patet in Exodo. (capitulo) quia pharao nimis afflixit eos quia oportebat eos portare lutũ de plateis ad faciendũ lateret vt edificaret ciuitates et poſuit ſuper eos aduocatos qui immites erãt et ꝑcuſſerant eos cum flagellis ſicuti animalia bruta. Scđm ꝓpter qđ hõ relinquit locum ⁊ malum dñm eſt qñ ſperat diues fieri et dñm mitem ⁊ piũ cognoſcit. tunc mutat locum et recurrit ad illum dñm Ita filij iſrael cognouerunt ꝙ dñs voluit eſſe eorum dux et promiſit ꝙ vellet eis dare terram fluentẽ lacte ⁊ melle. ⁊ ibi diuites fieri voluerũt. ⁊ ꝓpter hoc reliquerũt pharaonem. Ita ſpũaliter duo ſunt que debent nos mouere vt fugiamus p̄ncipem milicie. cui militamus ꝑ peccata qui durus eſt: multos flagellat ſcorpionibꝰ ⁊ cruciat eternaliter. ⁊ fugiamus ad p̄ncipem miſericordie et grẽ qui parcit ⁊ manſuetꝰ eſt ⁊ benignus ſuper malitiam noſtrã. Et ait Mathei Uenite ad me omnes qui laboratis et onerati eſtis et ego reficiam. Item omne quod venit ad me non eijciam foras. ⁊ de hoc dicit in euangelio. Erant appinquantes ad ieſum publicani et peccatores vt audirent eum et murmurabant phariſei et ſcribe dicẽtes. q: hic pctõres recipit ⁊ mãducat

cum illis. ⁊ reſpondit ad illos ꝑabolã
hanc. Quis ex vobis homo habens
cẽtum oues et ſi ꝑdiderit vnã ex illis
nonne dimittit nonagintanouẽ in de
ſerto et vadit ad illã que perierat do
nec inueniat illam. et cum inuenerit
imponet humeris ſuis gaudens. Et
veniens domũ ꝯuocat amicos et vi
cinos dicens. Congratulamini mihi
omnes qꝛ inueni ouem quã ꝑdiderã.
Dico vobis ꝙ ita erit gaudiũ in celo
ſuper vno peccatore penitentiã agen
te. ꝙ̃ ſuꝑ nonagintanouẽ iuſtis qui nõ
indigent penitentia. Item aliam pa
bolam dixit. Aut mulier habẽs drag
mas decem. Dragma eſt denari⁹ ha
bens monetã imꝑatoris. ⁊ ſi ꝑdiderit
vnam. nõne accendit lucernã ⁊ euer
tit domum et querit diligẽter donec
inueniat eam. Vocat amicos ſuos et
vicinos ſuos dicens illis Cõgratula
mini mihi omnes. qꝛ dragmã inueni
quã ꝑdideram. Ita dico vobis. gau
dium erit angelis in celis. ſuper vno
peccatore penitentiã agẽte. Iſte due
parabole ſunt de peccatore. qui fuit
ouis errans. et dragma decima hñs
imaginẽ imꝑatoris ſcʒ dei. quia ange
lorũ chori ſunt nouẽ. ⁊ homo decim⁹
eſt creatus ⁊c. Et xp̃c non venit ꝓpter
iuſtos ſed ꝓpter peccatores Ideo ad
thema. Hic recipit peccatores ⁊ mã
ducat cum illis. Vñ ſciendum ꝙ dñs
recipit quatuor genera hoĩm. Primo
recipit mundũ fugientes ad ꝓtectio
nem ſue potentie. Secũdo recipit de
ſolatos ad ſinũ gratie. Tercio recipit
ignorantes ad doctrinam ſue ſapien
tie. Quarto recipit viriliter pugnan
tes ad remunerationẽ glorie. Primo
dico ſic ꝙ xp̃c recipit mũdũ et dyabo
lum fugientes ad ꝓtectionẽ ſue potẽ
tie. quia dñs fortis eſt et potens i pre
lio dicit pſ. Huius figuram legimus
ꝙ dauid rex multa bona fecit filijs iſra
el. ſed ſaul rex iniquus inuidioſe per
ſequebatur eũ. ꝓpter qḋ fugit in thar
ſis ad regem geth. et tunc ſcripſit lite
ras ad regem ꝙ repñſentaret ſibi ſeruũ
ſuũ ꝓfugam. tunc ḃm illi⁹ regis geth
cognoſcẽtes dauid enarrabant facta
⁊ ꝓbitates quas fecit filijs iſrael. tunc
recipit eũ gracioſe et defendit eũ. Ita
ſpũaliter nos ſum⁹ in hoc mũdo vbi
dyabolus nos ꝑſequit̃ in multis inſi
dijs ut nos occidat. Debemus igitur
fugere ad xp̃m regẽ potentie vt ſua ꝓ
tectione nos defendat, in tp̃e mortis
cum aĩa ſtat ante regem xp̃m. dya
bolus dicat. da mihi ſeruũ meum pro
fugum qui in multis malis cogitatio
nib⁹ ⁊ opibus mihi conſenſit. tũc an
geli ſtant ut dicit Iob. Angeli ſunt te
ſtes actuũ noſtroꝝ et nõiant chriſto
regi ꝓbitates noſtras. ⁊ ſi aliqua ope
ra bona recipit nos ad ſuam ꝓtectio
nem. ſicut rex tharſis dauid fugientẽ.
ideo faciamus hic opa bona vincã⁹
leonem ⁊ vrſum ⁊ liberem⁹ ouem de
ore eoꝝ. id eſt dyabolũ ⁊ mundũ. qui
tunc animã noſtrã poſcunt. tunc ſecu
ri poſſumus ad ipm fugere et ſic patꝫ
primum. Secundo dñs noſter recipit
nos deſolatos et deſperatos ad ſinũ
gratie ſi veniam querim⁹. nulli enim
hoĩm eſt deſperandum. nam deus eſt
miſericors et pius. vnde dicit in euã
gelio Ioh. Omnis qui venit ad me
non eijciam foras. Huius figuram le
gimus ꝙ erat qdam auſterus rex ha
bens filium miſericordem quẽ miſit
ꝑegrinari in ꝑegrinatione. q̇ accepit

pulcram puellam et omni die diſpen
ſationes fecit in regno patris p qua/
tuor partes pclamare p q̄tuor nunci
os. Primus clamauit. venite ⁊ miſe
ricordiam recipite. Scd̄us clamauit.
rex eſt benignus ⁊ pius omnibus qui
petunt veniam. Tercius clamauit ex
parte regis nullus diffidet nec deſpe
ret ſed cū fiducia ⁊ ſpe accedet. Quar
tus nūcius clamauit. Lr̄as mortis re
uocat rex in miſericordia quas dedit
in ira. Ita moraliter iſte rex dur⁹ fuit
pater in diuinis. fuit em̄ ita durus et
auſterus q̄ p vna cogitatiōe damna
uit multa milia angelorū. vt patet de
lucifero. etiam de adam quem pter
vnū morſum pomi eiecit et morte dā
nauit. Sed filius eius xp̄c ſecunda p
ſona in diuinis venit de celo pegrina
ri in hūc mundū. ⁊ vidit pulcram pu
ellam que erat anima deuota quā de
ſponſauit aſſumē do noſtrā naturam
⁊ tunc miſit q̄tuor nuncios id eſt q̄tu
or ptes mundi clamantes. Prim⁹ eſt
matheus qui clamat in ſuo euangelio
ex parte regis chriſti. Venite ad me
omnes qui laboratis ⁊ onerati eſtis.
⁊ ego reficiam vos. Secūdus nunci
cius eſt lucas dicēs in euangelio ſuo.
xp̄c liberauit mulierē peccatricē dep
hēſam in adulterio dicēs illi. nec ego
te ꝯdemnabo. vade noli ampli⁹ pec
care. Tercius nuncius eſt Johānes
euangeliſta dicēs. Literas mortis re
uocauit. Unde dicit tranſlati ſumus
de morte ad vitam. Quart⁹ eſt mar
cus dicens. Fili remittunt̄ tibi pecca
ta tua. Item omne debitum dimiſi ti
bi q̄m rogaſti me et ego in filiū miſeri
cordie recepi te. ⁊ ſic patet ſcd̄m. Ter
cio dico q̄ xp̄us recipit ignorātes ad
doctrinam ſue ſapientie. Unde dicit
Aplus. In eo ſunt reconditi oēs the
ſauri ſapientie et ſcientie. vn̄ ipe inui
tat ignorantes ad ſuam doctrinā ſalu
tarem. Nam dicit de iuſto et ſapiēte
quem chriſtus docuit Sapie. viij. A
qua ſapientie potauit illum dn̄s de⁹
noſter. Inuitat indoctos dicens. Ap
propinquate ad me et cōgratulamini
in domo diſcipline vt vnuſquiſq̄ au
diat q̄d agere debeat aut q̄d vitare li
ceat. Qui⁹ legimus figurā in libro Eſ
dre. q̄ filij iſrael acceperūt a domino
librum et legem. ſed ipi non ſeruabant
eam. pter hoc fuerunt diſperſi et tri/
bulati. tandem venit Eſdras pheta
⁊ ſapiētior oim. et fecit gradum ligne
um altum ante portam templi hieru
ſalē: et accepit librū teſtamenti. ⁊ vo
cauit cōmunē pplm ⁊ aſcendit gradū
altū populus ſtabat ſubter eū et legē
bat de mane vſq̄ ad veſperas. ⁊ ois
pplus appinquabat ⁊ erigebat aures
vnuſquiſq̄ ad lectionē. ⁊ tunc ait Eſ
dras. Si illa ſeruabitis q̄ in illo libro
ſcripta ſunt ego legi: de⁹ eripiet vos
et recipiet tanq̄ filios et erit deus ve
ſter. et eo q̄ non ſeruauim⁹ ea de⁹ im
miſit nobis tribulationes q̄s paſſi ſu
mus: ⁊ omis pplus flebat ⁊ doctrinā
ſeruabat. Ita ſpūaliter domi⁹ noſter
xp̄c tanq̄ eſdras ſcriba antique legis
ita ipſe eſt pheta noue legis. Unde
dixerūt iudei. Propheta magn⁹ ſur/
rexit in nobis. ſurrexit em̄ in templo
vbi iudei cōueniebant ⁊ p̄dicabat de
libro ſue ſapiētie quē habuit in corde
et dixit iudeis. q̄ q̄a illam legem quā
pater dedit dimiſiſſent: inde veniret
tribulatio ſup eos. ſed induratū erat
eorū cor et volebant eū lapidare quia

docuit eos Sicut nero impator peſſi
mus occidit magiſtrū ſuum ſenecam
⁊ ipſi venditi et tribulati ⁊ regno ꝑua
ti ſunt tam eterno ꝙ̄ temꝑali. Et ſi fe
ciſſent ſicut populus eſdre qui eſdrā
audiuit aures erexit et pro peccatis
fleuit. ⁊ ideo dn̄s erat eoꝝ dux et ma
giſter: Et ideo omnes xp̄m audire no
lentes. nec doctrinā ſuam ſequi volē
tes diſpergēt͛. nec eos hic nec in futu
ro recipiet. et ſic patz tercium. Quar
to xp̄s viriliter pugnātes recipit ad
remunerationē glorie. Promittit nā
ꝙ̄ ſeptem dignitates pro ſeptem vi/
cijs inpugnātib⁹. Vn̄ dicit Johis a
pocal͛: Venit aquila volās ⁊ clamās
ꝑ medium celi dicēs. Qui vicerit dy
abolum ⁊ mundū ⁊ ꝓpriam carnē da
bitur illi manna abſconditū ⁊ panis
angeloꝝ̄ ad mēſam regis eterni. Itē
ſcd̄o qui hec tria vicerit non ledetur
a morte ſecūda. ſed recipietur ad vi/
tam glorie. Itē tercio. Qui hec tria
vicerit. dabo illi edere de ligno vite
quod eſt in medio paradiſi. Itē quar
to. qui vicerit hec tria illi dabo pote
ſtatem ſuꝑ gentes ⁊ regna et recipiā
illum ad me. Item quinto. Qui hec
tria vicerit͛ recipiam eum vt colum/
nam ſplendidam et firmā in regno. ⁊
in templo meo. Sicut em̄ columna
ſuſtentat et decorat edifitium qn̄ eſt
pulcra. ita talis victor recipietur ⁊ de
corabitur in regno firmabit͛ ⁊ nunꝙ̄
flectetur. Item ſexto clamauit. Qui
vicerit hec tria recipiā eū tempe mor
tis et ſedebit mecū in throno glie Au
guſtin⁹. Si fueris ſocij paſſionū. eri/
mus et conſolationū: Et ideo merito
ſi pugnamus viriliter cū chriſto. cum
ipſo erimus in throno et petiuit xp̄us
patrem dū voluit ire ad pugnā Joh
xiiij. Pater quos dediſti mihi. volo
vt vbi ſum et ipſi ſint mecum.

Dominica quarta p⁹ pen thecoſtes Sermo. xlv.

Eſtote miſericordes ſic pa/
ter veſter celeſtis miſ͛icors
eſt Luce. vi. Nota ꝙ mlta
ſunt que debent mouere hominē ad
miſ͛icordiā. Primū eſt corpis noſtri
conformitas. Nā omnes xp̄ani ſunt
tanꝙ̄ vnū corpus habēs mlta mem/
bra. et membrū mēbro compatit͛: ſic
manus manui alteri ſubuenit oculus
oculo. pes pedi. ita homo debet hoī
miſereri qui eſt ſm imaginē ſuam cre
atus. Scd̄m eſt qd̄ nos debet moue
re ad miſericordiā irrationabiliū aīa/
lium exemplaritas Nā animalia irra
tionabilia compaciūt͛ ſibi. ſicut legit͛
in naturis rerū de aquila: quādo aq̄/
la habet pullos cogit eos anteꝙ̄ ſci/
ant volare ad aſpectū ſolis dū ſplen/
det in claritate. ⁊ qn̄ aliquis ſuoꝝ pul
lorū non poteſt aſpicere ſolem ſine re
uerberatione oculoꝝ iſtū proijcit de
nido tanꝙ̄ nō ſit de natura ſua. qd̄ vi
dens falco miſeret͛ illi pullo abiecto
et ducit ad nidū ſuū et nutrit cū pull͛
ſuis. Ita homo rationabilis videns
ꝓximū ſuū neceſſitatē habere debet ſi
bi miſereri. Tercium qd̄ debet nos mo
uere ad miſericordiā eſt ꝓpria neceſſi/
tas. nam nos indigem⁹ miſericordia
a deo. ideo optet nos miſereri ꝓximo
Vn̄ ait dn̄s Mat. xviij. Serue neꝙ̄
oīa debita dimiſi tibi. nonne optuit ⁊
te miſereri ꝯſerui tui. Quartū qd̄ de
bet nos mouere ad miſericordiā. eſt

dei noſtri exemplaritas. nā miſericor
dia mouit ipm vt ſurgeret d̾ paterno
corde ꝛ acciperet humanitatē. ꝛ fecit
ſe captiuari ꝛ illudi ꝛ ꝯſpui ꝓpter nos
Ideo debemus nos exemplo xp̄i al
ter alteri miſereri. quia xp̄s in ꝓpria ꝑ
ſona ait in euangelio. Quod vni ex
minimis meis feciſtis mihi feciſtis. d̾
hoc aūt dicit in euangelio hodierno.
Eſtote miſericordes ſicut et pater ve
ſter celeſtis miſericors eſt. Nolite iu
dicare ꝛ non iudicabimini. Nolite cō
demnare ꝛ nō ꝯdemnabimini. dimit
tite ꝛ dimittet̾ vobis. date ꝛ dabitur
vobis. menſurā bonam ꝛ ꝯfertam et
coagitatam. ꝛ ſupeffluētem dabūt in
ſinū veſtrum. Eadē quippe menſura
qua menſi fueritis remetietur vobis
Mat. Dicebat et illis ſilitudinē vnā.
Nam quid poteſt cecus cecū ducere
nonne ambo in foueam cadunt. Sic
qn̄ p̄latus malus dat aliqd̾ malū exē
plum. tunc cecus ducit cecū et ambo
in foueam cadunt eterne dānationis
Item aliud exemplū eſt. Non eſt di
ſcipulus ſuper magiſtrū. Perfectus
autē omnis erit ſi ſit ſicut magiſter eiꝰ
Quid autem vides feſtucam in oclo
fratris tui. trabem autē qui in oculo
tuo eſt non conſideras. Aut quomō
potes dicere fratri tuo. frater ſine id
eſt ꝑmitte eijciam feſtucam de oculo
tuo. ipē trabem in oculo tuo non vi
des. Ipochrita eijce p̄mo trabem de
oculo tuo. ꝛ tunc ꝓſpicies vt educas
feſtucam d̾ oculo fratris tui quia mul
ti q̄ iudicant alios de ꝑuo ꝛ ipſi habēt
maximū peccatū. Quo ad thema. E
ſtote miſericordes ſic̄ et pater veſter
celeſtis miſericors eſt Unde notādū
ꝙ q̄tuor generibꝰ hoim vult d̾s eſſe
miſericors: p̄mi ſunt deum timentes
ſcdi bona opera facientes. tercij ſunt
paupibꝰ ꝯpatientes. q̄rti ſunt iniuriā
pacientes. Primo deus vult eſſe mi
ſericors illis qui ipm timent. vn̄ dicit
in ps̄. Quomō miſeret̾ pater filiorū.
miſertus eſt dn̄s tim ētibꝰ ſe. Qm̄ ipe
cognouit figmentū noſtrū. i. fragilita
tem noſtram. Uidemus in naturali
bꝰ. ꝙ qn̄ aliquis ſimplex homo offen
diſſet magnū p̄ncipem ꝛ timeret ipm
et ſi voluntarie ſimplex homo accipe
ret gladium. euaginatū. et flexis geni
bus poneret ſe ante illum et diceret.
O dn̄e offendi vos ſum reus mortis
dabo me in manus veſtras in grām.
vere niſi tal̾ p̄nceps haberet cor fer
reū ſibi miſereret̾ ꝛ dimitteret offen
ſam. Ita debet quilibet hō facere qui
deū offendit. debet ſe humiliare corā
deo p̄ncipe et filiū mortis ſe confiteri
Duiꝰ legimꝰ figurā. ij. Regū. vlt. ꝙ
dauid maxime peccauit ꝯtra deū. ideo
deꝰ miſit vnū alium ꝓpherā ad ipm
dicens. Ecce deus miſit me ad te: tu
cum offendiſti elige vnā de tribꝰ pla
gis. aut peſtilentiā. aut famen aut gla
diū inimicoꝝ Et dauid elegit peſtilen
tiam. ꝛ tunc venit tanta peſtilentia in
regno ſuo. ꝙ in breui tempe moriebā
tur. xxiiij. milia hoiꝫ Tūc dauid flexit
genua cadēs ante deū in terrā dicēs
O dn̄e percute me ego ſum qui pec
caui. Et tunc d̾s vidit timorem ꝛ hu
militatem. ꝛ dixit ad angelū Sufficit
ſatis eſt. Tunc dauid vidit angelum
ſtantē in nube hn̄tem gladiū cruenta
tum quem miſit in vaginam. Ita mo
raliter deꝰ pater et dn̄s dedit nobis
intelligentiā ſciendi bonum et malū
et ipē nullū malū dimittit impunitū,

Ideo ait dauid ad deū. Domine quo
ibo a ſpiritu tuo. ⁊ quo a facie tua fu/
giam. Si aſcendero in celū tu illic es.
Si deſcēdero ad infernū tu illic ades
et ipē dn̄s reſpondet in pſalmo. Si a
cuero vt fulgur gladium meū. reddā
vlcionem hoſtibus meis id eſt pecca
toꝛibus. Hoc cognoſcens peccatoꝛ
debet facere vt dauid dicens. O dn̄e
ego peccaui et malum corā te feci ne
ꝑmittas plagaȝ ꝓpter peccata mea ⁊
ego amplius nunq̄ȝ offendā te. Tunc
ſtatim ait dominus ad angelū volen
tem peccatoreȝ ꝑcutere cum morte
eterne damnationis. Mitte gladiū
in vaginā ſatis eſt. quia me ita humili
ter exoꝛauit. ideo opoꝛtet me eius mi
ſereri. Vn̄ ambroſius i quodā ſermo
ne. Ceſſat vindicta diuina cū illud ꝓ
curat humilitas humana. ⁊ vindicta
mutat᷑ in miſericoꝛdiā. Scd̄o deus
vult eſſe miſericoꝛs bona opa facien
tibus: Nā videmus qn̄ aliq̄s magnū
et pulcrū edificiū facit querit bonos
artifices. et ſi artifex eſt bonus. edifici
um erit bonū. Ita ſpūaliter opoꝛtet
nos in opibus miſericoꝛdie edificare
edificium in celo i quo anima noſtra
debet eternaliter gaudere. vnd̄ ait in
pſ̄. Miſericoꝛdia edificabitur i celis
Et ꝑm⁹ artifex hui⁹ eterni edificij fuit
xp̄c. ⁊ licet ꝑ multas alias v̓tutes edi
ficauit eternū habitaculū. tn̄ ꝓcipue
ꝑ miſericoꝛdiā. vult etiam habere ta/
les artifices ſicut ipē incepit. Vnd̄ ait
Aplus paul⁹. Nō ex opibus iuſticie
que fecimus nos ſed ſcd̄m ſuam miſeri
coꝛdiā ſaluos nos fecit. Querit igit᷑
tales coadiutoꝛes ꝓ edificando miſe
ricoꝛdiā. vn̄ legim⁹ figurā in li. regū.
ꝙ ſalomon edificauit edificiū pulcrū
in hieruſalē et miſit nuncios vt addu
cerent de oibus regionib⁹ artifices q̄
ſciebant operari ligna cedꝛina et alia
ligna que ꝑtinebāt ad ipm̄ edificiū ut
compleret᷑ domus domini Ita ſpūa
liter dn̄s noſter ieſus chriſtus ꝑmus
fundatoꝛ in humana natura edificiuȝ
pulcrū in celo de electis qui ſunt arti
fices bonoꝝ operū ⁊ vltimum teſta/
mentū condidit dicens Mat. v. Bea
ti miſericoꝛdes qm̄ ipi miſericoꝛdiam
conſequent᷑ Mittit igit᷑ adhuc omni
die angelos ſuos. qn̄ homies moriū
tur. ⁊ illi eligunt tales artifices. q̄ bo/
na opera fecerūt ⁊ adducūt illum ad
regem altiſſimum vt opus ſuū quod
incepit compleatur. Ipe enim talis
optimus artifex fuit. Ideo ait ſapie.
Nim em̄ eſt artifex hn̄s virtutē om/
nia pꝛoſpitiēs. Ideo qui ipm̄ ſequun
tur inuenient miſericoꝛdiā apd̄ ipm̄.
Unde dicit leo papa in quodam ſer/
mone. Virtutes bonoꝛū operū que i
deo ſunt tante dignitatis ſunt. vt ide
fiat anie in celo eternalis manſio. Et
quanto plures et in miſericoꝛdia oꝛ/
nate. tanto pul[illegible]ioꝛ fit habitatio aie.
et ſic patet ꝙ miſericoꝛdiā inuenient
bene operantes. Tertio dico ꝙ miſe/
ricoꝛdiam apud deū inuenient. hic et
in futuro qui pauꝑibus ſubueniūt in
tribulationibus eoꝛum. Unde ait do
minus Mathei. Quod vni ex mini/
mis meis feciſtis mihi feciſtis. Et ſic
opera miſericoꝛdie ſunt ſeptem i qui
bus homo debet pꝛoximo ſubuenire.
ſcilicet hoſpitare peregrinos. potare
ſitientes. cibare eſuriētes. veſtire nu/
dos. ſepelire moꝛtuos. viſitare infir/
mos. et liberare captiuos. Ita ſunt
ſeptem remunerationes ⁊ dona miſe

ricordie a deo: Qui⁹ figuram legim⁹ in Apocalipſi vbi ait Iohãnes · Ego vidi thronum altum ⁊ magnũ · ⁊ re/gem in throno ſedere aurea zona ac/cinctum circa cor. capilli albi. ante cu ius conſpectum ſtetit turba magna · ⁊ habebat rex in dextra manu ſtellas ſeptem. Iſte autẽ rex xp̃c eſt qui ẽ rex regum ⁊ dñs dñantium qui eſt aurea zona accinct⁹ circa cor ꝑpter diuinũ amorem capilli albi ꝑpter caſtitatem turba magna fuit illa q̃ ex ſpectabat remuneratiõẽ ꝑ ſeptem opibus miſe ricordie. ideo habuit in dextra largita tis ſeptẽ ſtellas que ſunt dona largita tis ꝑ ſeptẽ donis pietatis ⁊ miſericor die · Primũ donũ eſt obliuio omniũ tribulationũ ita ꝙ nunꝙ poteſt cogi tare retrorſum de tribulationib⁹. nec de amaritudine mortis Nã qñ inſpi cit illam ſanctiſſimã faciem nunꝙ po teſt cogitare retrorſum. ita inebriat᷑ a loco tam pulcro pro eo ꝙ hoſpitaue rũt ꝑegrinos Baruch. O iſrael ꝙ in/gẽs ẽ dom⁹ tua Scdm donũ ẽ ꝙ ebri at᷑ a vino eternitatis a mẽſa trinitatis. c⁹ vna gutta ſm Auguſtinũ eſt tãte potentie ꝙ ſi hõ haberet omne vinũ mundi mitteret ꝑ vno hauſtu eterni vini ⁊ hoc pro eo habet ꝙ potauit ſi/tientes. vnde dicit᷑ in ps̃. De torren te voluptatis tue potabis eos. Ter/cium donum quod per terciam ſtellã figuratur · eſt ciborum abũdantia de menſa diuinitatis · Unde dixit ipa re gina auſtri videns ſalomonem ita or nate omnia habere in mẽſa · Beatus es dñe ⁊ beati ſunt ſerui tui. ⁊ illum ci bũ habebit ꝑ eo ꝙ eſurientes cibauit Quartum donum quod per q̃rtam ſtellam figuratur. eſt veſtis in fulgen tia Ipſi ibi fulgebunt miſericordes ſi cut ſol de veſte. vnde ps̃. Aſtitit regi/na a dextris tuis in veſtitu deaurato eo ꝙ veſtiuit paupes ⁊ nudos in mũ do iſto. Quintum donum quod per quintã ſtellam figuratur eſt immorta litas ⁊ vita. Uñ ait Ioh. Neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ dolor erit vltra et hoc pro eo ꝙ ſepeliuit mortuos. Sextuꝫ donum quod per ſextam ſtellam figu ratur eſt corporis ſanitas ita ꝙ nũꝙ infirmabitur. Unde dicit Anſhelm⁹ Domine vbi eſt eterna ſanitas q̃ nun ꝙ poteſt haberi niſi in tua habitatõe e. hoc habet pro eo ꝙ viſitauit infir/mos. Septimũ donum eterne remu nerationis eſt libertas. ita ꝙ põt vti deo. et quicquid deſiderat ibi obtine bit. et ibi nullus erit ſeruus ſed omẽs liberi Und' Apl's Qua libertate chri ſtus nos liberauit. Et hoc habet pro eo ꝙ captiuos liberauit. ⁊ ſic patꝫ ꝙ qui compatitur ꝑrimo miſericordiã habebit a deo. Quarto dico ꝙ apud deum habebunt miſericordiam q̃ pa ciuntur iniuriam et dimittunt ꝑpter deum. Nam ſicut ſunt ſeptem opera miſericordie extriſeca ſeu corporalia ſicut dictum eſt in p̃cedenti membro Ita ſunt ſeptẽ opa miſericordie intri ſeca ſiue ſpũalia. Primũ eſt offenſum dimittere · ſcdm eſt peccatorem carita tiue corrigere. tercium eſt pro pecca/tore orare. quartum eſt ignorantem informare. quintum eſt dubitantem vel deſperantem confirmare. ſextum eſt lugentem conſolari. ſeptimum eſt ad omnes afflictiones mundi com/paſſionẽ cordis habere: Itẽ ſimiliter deus vult illis miſereri poſt hãc vitã et eos clarificare. Qui⁹ figurã legim⁹

in Apoc. Johẽs vidit ſeptem cãdela
bra aurea et in medio candelabrorũ
hoīem ſimilem filio hoīs Iſte filiꝰ ho/
minis eſt xp̄c ieſus q̃ deſcẽdit de celo
mia motꝰ ad humanã naturã aſſumẽ
dam. ⁊ in illis ſeptem opibꝰ miſericor
die ſpũalibus ſeu ſpeciebꝰ refulſit in
hoc mũdo ſicut aureum candelabrũ:
nam offenſam dimiſit. vñ ait dñs Lu.
Pater dimitte illis qꝛ neſciunt qd fa
ciũt. Peccãtes correxit: vnd' iudeos
multociens correxit di. illis. Vos ma
le agitis et oīs q̃ male agit odit lucem
Pro peccatoribꝰ orauit in mõte ⁊ fa
ctus eſt ſudor eiꝰ q̃ſi gutte ſanguinis
decurrẽtis in terrã. Ignorãtes inſtru
xit ſicut mgr̄ diſcipulos ſuos. Math.
Circuibat ciuitates et caſtella vt do/
ceret pplm. et in templo docebat igno
rantes dubitãtes cõfirmabat. vñ di/
cũt diſcipuli. Dñe et mgr̄ dic nobis
qñ hec erunt quibꝰ ait. Veniet tribu
latio qualis nõ fuit ab initio. ſed bea/
tus qui pſeuerauerit vſqꝫ in finem et
hic ſaluus erit. Lugentes ꝯſolabitur.
vñ ait diſcipulis Luc. Gaudete qꝛ no
mina veſtra ſcripta ſunt in celo. i. in li
bro vite. Ad oĩes affectiões mundi
tam in hoībus q̃ꝫ in aīalibus cõpaſſio
nem habuit in corde. ⁊ ita xp̄c iō reful
get in celo ſicut candelabꝝ aureum ⁊
oĩes qui ſimiliter faciũt refulgent in
eo. Ideo ait Johẽs vidi ſeptem can/
delabra aurea. i. ſeptem turbas qui ſi
in his ſeptem opibꝰ ſpũalibus miſeri
cordie exercent. et hij modo refulgẽt
vt ſol et luna et aurꝫ bone purgatum.
ergo quo ad thema eſtote miĩcordes

¶ Dominica quinta
Sermo. xlvi.

Ner totam noctem laborãtes nihil cepimus. Luce. v.
Nota in naui bene ordina/
ta dñt eſſe tria prio ne pricipalis nau
ta eligat' p ſortem. Scd̃o q nauțe pri
cipali obediãt omnes in naui exñtes
Tercio q colloccet vnũquẽqꝫ in loco
ſuo i naui ad ſua officia ad que videt
eos aptos. Ita ſpũaliter eccia eſt q̃ſi
nauis p quã optet nauigare ad portũ
ſalutis eterne in fide catholica p hoc
mare magnũ i quo ſunt reptilia quo
rum nõ eſt numerꝰ. in qua naui prici
palis nauta fuit xp̄c. qui nõ eſt electꝰ
ſcd̃m ſortẽ. ſed ꝓpter expientiã ſuã. qꝛ
ſciuit nauem bene ducere. poſſet eñ
miles eligi ſcd̃m ſortem in naui p gu/
bernatore q̃ meliꝰ ſciret pugnare q̃ꝫ
nauem gubernare. et ſic oĩs ſubmer
gent. Sed xp̄c bene ſciuit nauẽ duce
re huiꝰ eccie. ideo eſt ipe principalis
nauta cui oĩes dñt obedire ſeruãdo
ſuã doctrinã. et vnũquemqꝫ poſuit in
locũ ſuũ. Nã aliquos poſuit ad offici
um papatꝰ. aliquos ad officiũ cardi/
nalatus. aliquos ad officiũ epiſcopa
tus. aliquos ad officiũ pſbiteratus.
aliquos ad officiũ religionis. aliquos
ad officium dyaconatus. aliquos ad
matrimoniũ. aliquos imperatores.
aliquos rḡes: aliquos duces. aliquoſ
milites. ⁊ vnicuiqꝫ dedit ſuam doctri
nam vocatiõis. ita q omnis manens
in ſuo ſtatu poſſit ꝓmereri vitã eter/
nam et venire ad portũ ſalutis. vnde
Apl's ad cor. Non vocauit vos dñs
ad immũdiciam ſed in ſatiſfactionem
vt vnuſquiſqꝫ veſtrum poſſit poſſide
re et gubernare nauem ſui corporis
in ſanctifficationem et honorem. Et
ideo dicit in euãgelio hodierno.

Cum turbe irruerent ad ieſum vt au
dirent verbum ſue predicatiōis. ipſe
ſtabat iuxta ſtagnū genazareth et vi
dit duas naues ſtantes ante litus. q̄ꝛ
iſtud ſtagnū fuit congregatio aquaꝝ
et inter duos mōtes. ¶ Piſcatores aūt
deſcenderūt vt lauarent retia. Aſcen
dens aūt ieſus in vnā nauem q̄ erat
petri rogauit vt a terra reduceret pu
ſillum .i. modicum. Et ſedēs docebat
de nauicula turbas Ut aūt ceſſauit lo
qui dixit ad ſymonē: Duc in altum .i.
de litore in mare et laxate rethia in ca
pturam piſcium Et reſpondit ſymon
preceptor p̄ totam noctem laboran/
tes nihil cepim⁹. in verbo aūt tuo la
xabo rethe. Et cum hoc feciſſent ꝯclu
ſerūt piſcium multitudinē copioſam.
rumpebat̄ aūt rethe coꝝ ⁊ annuerūt
ſocijs qui erant in alia naui. vt veni/
rent et adiuuarent eos. et venerūt et
impleuerūt ambas nauiculas. ita vt
pene mergerent̄. qd̄ cum videret ſy/
mon petrus procidit ante pedes ieſu
dicens. Exi a me. q̄ꝛ peccator homo
ſum ego domine. ſtupor eīn circum/
dederat eum et oīs qui cum eo erāt
ex captura piſcium quos ceperant:
Similiter aūt iacobum et iohannem
filios zebedei qui erant ſocij ſymōis.
et ait ad ſymonē ieſus. noli timere. ex
hoc iam homīes eris capiens p̄ tuam
p̄dicatiōem in reti id eſt eccīa. et ſub/
ductis ad terram nauibus. et relictis
omnib⁹ ſecuti ſunt eum. et ſic p̄tꝫ euā
gelium. Quo ad thema p̄ totam no/
ctem ꝛc̄. Nota ꝙ p̄ñs mūdus compa
tur nocti. ¶ Primo q̄ꝛ in nocte viato/
res ſunt errantes. Scd̄o q̄ꝛ in nocte
videntur horrores Tercio q̄ꝛ in no/
cte augmentant̄ dolores Quarto q̄ꝛ
in nocte fruſtrant̄ labores. ¶ Primo di
co ꝙ in nocte errant viatores ita pec
catores errant diuerſimode. q̄ꝛ in no
cte ſunt tenebroſitates. et lux deficit
eis. id eſt diuina gratia que viam de/
beret oſtēdere eis vt coꝝ errorem co
gnoſcerent poſt hāc v itā q̄ñ aīa egre
dietur de corp̄e. Tūc dicent iſtud ſa/
pientie. v. Errauimus a via veritatis
et lumen iuſticie nō illuxit nobis nox
eſt ſtatus mundi inſtabilis. ideo ſepe
cadit improuiſe et anima capit̄ et oc/
ciditur. De hoc legim⁹ figurā Iudi.
vlti. ꝙ quidam iuuenis vadens cum
quadam muliere pulcra. et cum veni
ret gabaon venit nox et errauerūt et
mulierem p̄didit i illa nocte tenebro
ſa. et de mane die lucente inuenit eaꝫ
mortuam Ita moraliter homo pecca
tor ambulat in nocte tenebroſa ſuoꝝ
peccatoꝝ cum p̄lcra puella ſcꝫ anima
ꝓpria vadens cū corp̄e ſed venit nox
mortis et p̄didit animā ſuā mortuam
morte eterne dānatiōis propter pec
cata. q̄ꝛ ſicut fulgor ſolis exit ab orien
te. et apparet vſqꝫ ad occidentem. ita
venit filius hominis. Ideo ait chriſt⁹
Math. Media nocte clamor factus
eſt: ecce ſponſus venit lucis et verita
tis ⁊ que parate ſunt intrauerūt cum
eo ad nuptias. et qui in nocte erant
ſcꝫ nō parati foris manſerūt. ergo patꝫ
primū ꝙ ſtat⁹ pctōꝝ compat̄ nocti.
q̄ꝛ in nocte errant pctōres. Scd̄o di/
co ꝙ ſtatus peccatoꝝ ꝯpatur nocti.
q̄ꝛ in nocte vident̄ horrores vñ ſcri/
ptum eſt in li. Heſter. ꝙ mardoche⁹
vidit in viſiōe noctis ita horribilem
viſum ꝙ capilli capitis ſui horruerūt
vidit duos dracōes inuicē pugnātes
⁊ clamātes ⁊ ad clamorē aīalia ꝯuene.

Hui⁹ horribilis viſionis legimus figuram i libro danielis. Daniel vidit in viſiōe noctis quattuor beſtias pugnantes in mari. vna beſtia erat ſilis leoni habēs alas quaſi aquile. Scd̄a beſtia ſimilis erat vrſo habēs tres ordines denciū in ore. Tercia ſilis pardo. habens quattuor alas. Quarta beſtia erat horribilis habens ſeptem capita et decem cornua Nota ꝑ quattuor beſtias quattuor peccata pugnātia in nocte ſup mare hui⁹ mūdi. Primū eſt ſupbia que ſilis erat leoni hn̄s alas aquile Nam leo eſt rex animaliū ergo naturaliter eſt ſupbus. Nā dicit yſid. qn̄ inſequit a venatorib⁹ vadit in campū vt videat ab hoībus ꝛ nullius pauebit occurſum. Ita ſupbus quidq̄d facit hoc facit vt vidat ꝛ laudetur ab hoībus. Etiā habet alas aq̄le qd̄ ſignificat ſupbiam mulieris Vn̄ dicit in ps̄. Sicut aquila ꝓuocās ad volandū pullos ſuos et ſup eos volitans: Ita ſupbe mulieres filias ſuas docent ſupbire. et ita multa mala veniunt iam de ſupbia Dicit ei d̄ moab ſupbo i yſaia Humiliabit ſupbia tua et ſi poſueris nidum tuū ſup ſtellas in de trabam te dicit dn̄s Secunda beſtia erat quaſi vrſus et ſignificat auariciam. Vrſus erat valde horribilis habens tres ordines dencium in ore vnde vrſus habet debile caput. vnd̄ iam debilitat in auaris caput eccleſie qꝛ oīes ſtudent auaritie et mā̄mone a maiore vſqꝫ ad minorem. habet fortia brachia. qꝛ quidq̄d capit i brachia tenet fortiter. Ita auarus quidq̄d apprehenderit ſiue iuſte ſiue iniuſte non retribuit. et quidq̄d ꝑdicat ꝙ peccatum nō dimittit niſi ablatum reſtituatur tn̄ nō curat. Item habuit tres ordines denciū in ore qꝛ quid qd auar⁹ cogitat loquitur opatur ſemp eſt ad iniuſtum lucrū Eſt eī̄ auarus ſimilis bufoni. qui qn̄ vinea floret exijt vineam et paſcit terra. Ita auarus qn̄ ꝑdicat verbum dei exijt eccleſiam paſcit terra id eſt deſiderijs terrenis. Unde dn̄s in yſaia ꝓpter iniquitatē auaricie eius iratus ſum. ꝛc̄. Tercia beſtia eſt pardus vel panthera diuerſis coloribus ornata habens quattuor alas et ſignificat luxuriā que pugnat in mari huius mūdi. ꝛ habet quattuor capita qꝛ luxuria habet quatuor peccata ſcꝫ ſimplex fornicatio. videlicet liber cū libera. eſt tn̄ peccatū mortale Adulterium qn̄ coniugati faciunt contra matrimoniū qui in antiqua lege lapidabant: Inceſtus qn̄ aliquis coit cum ſanguinea et zodomiticum. qd̄ eſt peccatum clamans in celū pro vindicta iſtud peccatū iam maxime regnat velut beſtia in nocte tenebroſitatis peccatoꝝ Aug⁹. Efficaciſſimus rex eſt luxuria ꝛ laqueus ad capiendū animas hominū. Quarta beſtia pugnans in nocte fuit horribilior habens ſeptem capita. et decem cornua. ſeptem cornua ſunt etiā ſeptē peccata mortalia. ſcilicet Superbia. Auaritia. Luxuria: Inuidia. Gula. Ira. Accidia. Et habet decem cornua. id eſt decem preceptorum tranſgreſſiones. et habentur in his verſibus. ¶ Unum crede deum nec vane iures ꝑ ipſum. Sabbata ſanctifices habeas in honore parentes. Non ſis occiſor. fur: mechus. teſtis iniquus. Alterius nuptam. nec rem cupias alienam. ¶ Et beſtia hec. i. dyabol⁹ ſuis cornibus oīa

ꝑcepta iam cõculcauit et ſic pȝ ſcḋm Tertio dico ꝙ ſtatus peccatoꝝ com/parat̃ nocti vt patet in themate La/borãtes ꝑ totam noctẽ nihil cepim⁹. q2 in nocte augmentant̃ dolores. Si cut videmus qñ eſt infirmus habens dolorem qñ nox venit. tũc dolor cre/ſcit. Per hunc dolorẽ nota dolorem anime. Nam ſicut corpus cõterit̃ do loribus. ita aĩa peccatoris q̃nto enim dolores grauiores. tanto clamores acriores. Ita anima dum ſentit dolo rem clamat fortiter. ad ſaluatorẽ cum ꝓpheta dauid q̄ clamauit fortiter ad dñm dicens. Miſerere mei de⁹ qm̃ in firmus ſum ⁊c̃. Hui⁹ figuram legim⁹ de alexãdro magno qui obſedit quã dam ciuitatem cũ magno exercitu et venerũt hiſtriones et vagi et lauda/bãt eum dicẽtes ipm̃ eſſe filium iouis planete et immortalẽ. ſed iuit ad ſpa/ciandũ extra exercitũ et cum ſagitta vulnere graui vulneratus eſt. et cum nox acceſſit vulnus intumuit ⁊ graui ter doluit et clamauit. Hoĩes me ce/perũt q2 immortalem me dixerũt. ſed dolor vulneris clamat me eſſe morta lem. Ita ſpũaliter peccator nõ curat deũ cum nõ ſit infirmus: ſed ſanus in corꝑe et peccat audacter. et cũ lauda tur credit ſe eſſe immortalem ſic alexã der magnus et non curat de dolore anime que maxime vulnerat̃ ⁊ dolet ſed qñ dñs tendit arcum ſuũ ſic dr̃ in pſ. Arcum ſuũ tetẽdit et parauit illã ad ſagittandũ ꝑ vindictã peccatorẽ ꝑ infirmitatem et aduerſitatẽ corꝑis. Tũc peccator ſenciens in nocte ſue ꝑ peccatoꝝ agnoſcit ſe mortalem. ſicut alexander qui dixit miſerabiliter ſum deceptus et hoĩes deceperũt me dicẽ

tes eſſe immortalẽ. Sȝ dolo... vulneris mei clamat me mortalem et ſic patet terciũ: Quarto dico ꝙ ſtat⁹ peccatoꝝ compat̃ nocti. q2 in nocte fruſtrant̃. i. annihilant̃ labores. Jdo dixerũt apoſtoli vt patet in themate ꝑ totam noctem ⁊c̃: Ita q̃diu hõ eſt in peccatis mortalib⁹ oĩa opa per/dit. tps ↄſumit inutiliter. grãm dei ne gligit turpiter. Et ideo ꝑmonet dñs in euangelio Joh. Me optet operari donec veniat nox in qua nemo opari põt. i. in hac vita debemus opa bona facere. venit nox id eſt mors poſt hãc vitam ꝙ nemo põt aliquid boni face re. ſed de oĩbus opibus noſtris in nocte mortis rationẽ reddere dƀem⁹ De hac figurã legimus in li. Daniel. ca. vij. Aſpiciebam nocte et throni poſiti ſunt. et antiquus dieꝝ ſedebat et thronus ſicut flamma ignis: ⁊ rote ignee circa thronum igneus fluuius egrediebat̃. et milia milium miniſtra bant ei et decies centenaria milia aſſi ſtebãt ei. Iſta viſio in nocte ſignificat ſtatum iudicantium poſt diem huius vite. venit nox in qua nemo poteſt operari. ſed iudicantur ſcḋm opera. ideo vidit in nocte Et ad thronum iu dicialem qui immediate ponit̃ in ictu oculi anima adducitur. et antiquus dierum ſedit id eſt chriſtus. et flamma ignis erat eius thronus id eſt iudica/bit. peccatorem ad ignem eternum. rote iuxta thronum vt traderent pec catores ad ſupplicium eternum. fluui us igneus id eſt ſententia damnatio/nis Milia milium id eſt mlr̃itudo an/gelorum miniſtrabant ei. et decies cẽ tena milia aſſiſtebant ei. id eſt multi/tudo electorum aſſiſtunt ei. et gladij

212

ancipites in manibus coꝝ ad facien/
dam vindictã i peccatoribꝰ in nocte
peccatoꝝ ambulantibꝰ. tũc omnis la
boꝛ quẽ fecerũt in peccato moꝛtali ni
hil ꝓdeſt. ergo quo ad thema. Tota
nocte laboꝛauimus et nihil cepimus.

Dominica ſexta
Sermo. xlvij.

Niſi abundauerit iuſticia ve
ſtra pluſq̃ꝫ ſcribaꝝ et phari
ſeoꝝ nõ intrabitis in regnum celoꝝ.
Math. v. Nota ꝙ deus dedit tria bo
na nobilia hominibꝰ. ſcꝫ coꝛpus aiaꝫ
et res tꝑales. Anima tñ eſt nobile
donum qꝛ ad imaginem dĩ eſt creata
vt ptꝫ in Gen̄. Faciamus hoiem ad
imaginem noſtrã. vnde ait Judith.
Magnificata eſt aia mea pꝛe oĩbus
creaturis Scdm nobile donũ eſt coꝛ
pus cum ſuis alimentis. Unde poe/
ta. Homo ẽ digniſſima creatura oim
creaturaꝝ qꝛ excellit oia animalia vo
latilia et reptilia. Terciũ donũ tꝑale
ſunt diuitie aurum et argentũ et poſ
ſeſſiões. ⁊ hec tria dedit deꝰ hoi. vt in
de ſeruiat ſuo creatoꝛi. Dedit coꝛpus
vt nõ offendat ꝓximum Unde ꝓhi/
bens eum ait. Nec furtum facies. nõ
occides. nõ mechaberis Dedit aiam
vt nõ habeat inuidiam in coꝛde. vel
iram maledicendo male cogitando.
ſed ipm deũ laudando et amando. et
ꝓximũ ꝓpter deũ diligendo. De/
dit ei res tempales vt ꝓxima offe/
rat de illis rebus et hec tria oſtendũt
in hoc euangelio. Dixit ieſus diſci/
pulis ſuis Amen dico vobis niſi abũ
dauerit iuſticia veſtra pluſq̃ꝫ ſcribaꝝ
et phariſeoꝝ nõ intrabitis in regnum
celoꝝ. Audiſtis qꝛ dictũ eſt antiquis.
id eſt in antiqua lege. nõ occides. qui
aũt occiderit reus erit iuditio moꝛtis
Sed ego dico vobis: Omnis q̃ ira/
ſcit fratri ſuo ita ꝙ in ira maledicit eũ
reus erit iudicio moꝛtis eterne: Qui
aũt dixerit fratri ſuo. i. ꝓximo racha
qḋ eſt verbum indignãtis et motum
inuidie coꝛdis oſtendens maledicen
do reus erit conſilio. Qui aũt dixerit
fratri ſuo fatue ex inuidia et ira ipum
maledicendo reus erit gehenne ignis
id eſt eterne pene. Si ergo offers mu
nus tuũ ad altare et ibi recoꝛdatꝰ fue
ris. qꝛ ꝓximus tuꝰ habet aliquid ad
uerſum te. ita ꝙ tu habes inuidiam in
coꝛde tuo relinque ibi munus tuũ añ
altare et vade pꝛius recõciliari fratri
tuo. et tũc veniens offers munus tuũ
qꝛ obligatio que fit cũ inuidia coꝛdis
nõ eſt deo accepta. Sicut obligatio
cayn que fuit inuidioſa. et idõ fuit ma
ledictus. et ſic ptꝫ euangelium. ergo
quo ad thema. Niſi abundauerit iuſti
cia veſtra pluſq̃ꝫ ſcribaꝝ ⁊ phariſeoꝝ
non intrabitis in regnum celoꝝ. Ex
his notãdũ ꝙ quattuoꝛ genera hoim
nõ intrabunt in regnũ celoꝝ. Primi
ſunt iuſticiam vendẽtes. ſecundi ſunt
iniuſte iudicantes. tercij ſunt inuidiã
retinentes Quarti ſunt iniuſte offerẽ
tes. Primo dico ꝙ oĩes q̃ vendunt
iuſticiã nõ intrabũt in regnum celoꝝ
Jdeo monet nos dñs dicẽs Lu. Attẽ
dite ne iuſticiã veſtrã faciatis coꝛam
hoibus alioquin nõ habebitis merce
dem apud deũ i celis. hoc fecerũt pha
riſei qꝛ oĩa bona opa fecerũt hoibꝰ
intuenda. Jſti faciunt ſicut homo vi/
neam in floꝛe vendens. et cum vene
rit hiems nõ habet aliqḋ ad bibendũ

Item faciunt ſicut homo qui vendit
agrum cū ſemiat.et cū venerit meſſis
nō habet quod in horreum ponat: et
ſic ipochrite omnē mercedē iuſte retri
butiōis amittunt. ideo regnū dei nō
intrabunt. Huius legim⁹ figuram in
libro.ij. Mach.vi.c. Venit antioch⁹
rex malus pugnare ꝯtra iudā macha
beū principē iuſticie. et ille antioch⁹
ſedebat in magno eleuante qd̄ vidēs
iudas machabe⁹ ꝓmiſit magnā mer
cedem cuidam militi noīe eleazari q̄
vadens ad p̄lium et vt magnā laudē
hominū haberet pugnauit ꝯtra anti/
ochum et eleuantē vicit.ſed habuit ſe
incaute qꝛ elephas cecidit ſup̲ eum et
occidit eum.et ſic mercedem ſibi pro
miſſam ꝓpter vanam gloriā amiſit:⁊
cum machabeo caſtrū non intrauit:
Ita moraliter p̲ anthiochū nota dya
bolū qui ſedet in eleuāte id eſt ſupbia
Unde pš. Supbia eoꝝ qui te oderūt
aſcendit ſemp̲ et vult cōtra iuſtū ho/
minē bellare. Sed eleazar id eſt vana
gloria volens omnē mundū adquire
re.ſicut phariſei pugnant incaute opi
bus inanis penitētie qꝛ faciūt homini
bus intuēda.ſic occidūt eleuantē id ē
dyabolū.ſed occiduntꝰ in anima:⁊ iō
p̲dunt mercedem et ciuitatem quā iu
ſti intrant. qui iuſticiā ſuam ad hono/
rem dei faciūt. Unā dicit hugo d̓ ſanc.
vic. Sub hoſte inquit moriꝰ et mer/
cedem ꝓmiſſam p̲dit. qui de virtuti/
bus gloriaꝰ quas fecit ergo ad thema
Niſi abundauerit iuſticia vr̄a ⁊c̄. Se
cundi qui nō intrabūt in regnum ce/
lorū ſunt iniuſte iudicantes Et hoc iō
qꝛ iudex eternus eſt iuſtus. et rectum
eſt iudicium eius. Dicit ꝓpheta in pš
Sed heu iudices huius mundi ſunt
ſicut iudices quos conſtituit ſaul rex.
de quibus diciꝰ Receperūt munera
et p̲uerterunt iudicia. i. Regū. Pš.
Dextera eorū repleta eſt muneribus
et ideo romani depingebant iudicē
in hunc modū. Sedebat in throno et
erecta facie in celum.⁊ imago erat ce
ca carens vtroq̄ȝ oculo et vtraq̄ȝ ma
nu.⁊ ratio erat hec In throno depin
gebant in ſignum ꝙ diſtrictus iudex
ſedens in iudicio debet habere inten
tionem ille iudex ad illum iudicem vi
uorum et mortuorū ſupernum et qui
eſt ſup̲ eum.et ſicut ip̄e iudicat ſic iudi
cabitur ab eo. vtroq̄ȝ oculo cecus. in
ſignum ꝙ dextrum oculum nō debet
diligere fauore diuitum vel amicorū
vt illis magis inclinetꝰ quam paup̲i
bus: Siniſtrum oculum non habuit
in ſignum ꝙ non debet inuidioſe iudi
care. vt illi mali iudicet cui non eſt bo
nus in illo loco ſp̲ dēt iuſticia p̄dicare
Item debet carere dextra manu ita
ꝙ non ſit nimis auidus et non accipi
at munera et peruertat iudicia Item
nō habuit ſiniſtram manum in ſignū
ꝙ non ſit nimis mitis ita ꝙ homines
ſuper hec non faciant mala dicentes.
Iudex eſt valde miſericors me non
punit: ſed hec iſta imago non eſt de/
picta vt eius ſignificatio in terra no/
ſtra. ſed iudicium dextra plena eſt mu
neribus. gloria et diuicijs in ſiniſtris
ergo non intrabunt nec ſedebunt cū
altiſſimo iudice. et ſic patet ſecundū.
Tercij qui non intrant in regnum ce/
lorum ſunt iniuſte perſequentes et in
uidiam retinentes in ira proximum
maledicentes. Unde dicit dominus
de iuſto qui iniuſte perſequitur. Qui
maledixerit tibi ſit ille maledictus.

nam inuidioſus homo eſt velut colu
ber ſerpēs vt dicit Salo. Nouiſſime
aūt viri inuidioſi mordebūt vt colu/
ber. Coluber eſt ſerpens a colore di/
ctus et fugit lucem et colit vmbram.
Item inuidioſus multos colores cō/
ſiderat in ꝓximo quem odit. nam vi/
det colorem album. i. pſperitatem do
let in corde ſi videt aduerſitatē turpa
lem gaudet. colit vmbram nugaꝝ. fu
git lucem veritatis. ⁊ ideo premonet
nobis. Salomon ꝓuer. dicens Qua
ſi a facie colubri fuge peccatū. Inui/
dioſus homo aſſimilatur dan filio pa
triarche iacob benedicere filijs ſuis.
tamen ⁊ futura ꝓdixit Geñ. xlix. dedit
omnibus benedictiōem et bona eis ꝓ
phetauit cum inſpexit dan cōſideras
ꝙ eſſet inuidioſus homo dixit. Filius
meus dan quaſi coluber mordens in
ſemitis vngulas equi vt cadat equꝰ
et ſeſſor eius ideo ipē non intrabit in
terram ꝓmiſſiōis vt acciperet ſortem
cū filijs iſrael. Ita ſpūaliter ꝑ dan no
ta homiēꝫ inuidioſum qui eſt ſicut co
luber in via penitētis vite qui cupit
mordere ꝑ infamiā vngulas equi id
eſt greſſus bonoꝝ operum ꝓximi. ca
det ſeſſor. i. homo habens baziam fa/
mam Etenim accidit ſepe ꝙ coluber
ſerpens volens mordere calcatur et
occiditur a tranſeuntibꝰ ita accidit ſe
pe ꝙ homo bonus et iuſtus detracti
ones lingue doloſe non timet ſed cal
cat eum manēs in bono ꝓpoſito et iō
talis inuidioſus nō intrabit cū iuſtis
in regnum celoꝝ. ergo quo ad thema
Niſi iuſticia veſtra ⁊c. Quarto q̄ non
intrabunt in regnū celoꝝ ſunt iniuſte
offerentes. nam qui vult iniuſte deo
offerre vt deus accipiat oblatiōeꝫ vt
patet in euāgelio debet tria cōſidera/
re. Primo cui offeras nam mlti ſunt
qui deo nō offerunt ſed dijs alienis.
vnde erant offerentes iniuſta ſacriſi/
cia ſed illi qui offerūt dijs aliena non
intrabunt in regnū celoꝝ. Nam mul/
ti ſunt qui offert deo luxurie q̄dquid
dant mulieribus ꝓpter luxuriam offe
runt cū ſalomone ydolo. De quo le/
git. iij. Regū. ꝙ cor ſalomonis depra
uatum fuit quo ad luxuriā ꝙ obtulit
ydolo moabitaꝝ et eiectꝰ eſt d' regno
Aliqui offerūt ventri et illi ſunt gulo
ſi De quibꝰ apl's. Quoꝝ deꝰ venter
eſt et ſuꝑ his indignabat' deꝰ. ideo nō
intrabunt in regnū celoꝝ. Item ſcd'o
cōſiderare debes q̄ntum offeras nā
ſi multū habes et diues es multū de
bes offerre pauperibꝰ ſic dixit Thobi
as ſenior. Si multum tibi fuerit tunc
multum offer fili mi et honora deū de
tua ſubſtantia. et ſi modicū habes mo
dicum offer in deuotiōe cordis ſicut
illa mulier q̄ pauꝑ erat et obtulit deo
parua munera i templo cū deuotiōe
cordis et erat dñs dicens Hec muli
er plus omnibꝰ fecit. nam aliqui diui
tes obtulerūt florenos et hoc fecerūt
pompoſe. ⁊ ideo vide q̄ntum offeras
Tercio d'bet ꝯſiderare vtꝝ ſit iuſte ad
quiſitum. nā aliqui offerūt viliſſimū
denariū deo ſic cayn. Itē aliq̄ offerūt
deo qd' a pauꝑibꝰ receperūt ⁊ illd' nō
eſt deo acceptū ſꝫ de ꝓprio labore vn̄
legimꝰ figurā. i. Reg. Samuel dixit
ad ſaul regē vt interficeret oēs peſſi/
mos ſodomitas iuxta terrā filioꝝ iſrl'
habitātes ⁊ nō parceret hoibꝰ nec iu
mētis eo ꝙ offendebāt deū ſꝫ ſaul pe
percit diuitibꝰ ⁊ iumēta pl'a pinguia
retinuit tūc ait ſamuel q̄re pepciſti ill'

Ut offeram deo et hec fuerūt de rapi
na tūc reſpondit ſamuel. Plus ē obe
dientia q̄ȝ victima .i. oblatio pecorū
Ita ſpūaliter multi ſunt qui rapiunt
a pauperibus ꝑ vſuram et rapinam
et latrocinium et de illis offerunt deo
melius eſſet ꝙ obſeruarent obedien/
tiam qꝛ deus ꝓhibuit vſuram et rapi
nam et obedirent deo in p̄ceptis eiꝰ
q̄ȝ talem obedientiā facerent . et ꝓpte
rea ſaul fuit eiectus de regno . ita iſti
qui iniuſte offerūt dijs .i. peccatis . er
go quo ad thema. Niſi iuſticia vr̄a ꝛc̄.

Dn̄ica vij . poſt pentheco/
ſtes Sermo xlviij.

Si dimiſero eos ieiunos de
ficient in via . Math. viij .
Sunt em̄ in vita p̄nti quattuoꝛ ma/
gni defectus . Primus defectꝰ eſt vi
te breuitas. vn̄ dicit Job. Uelut vm/
bra p̄tereunt: Secūdus defectus eſt
tedioſitas. vnde Job. Tedet aīaȝ me
am vite mee. Tercius defectus eſt ir
reuocabilitas qꝛ homo nō pōt reuo/
cari vt illō qō neglexit recuperet. vn̄
diues Lu. O dn̄e mitte lazarū in do/
mū patris mei. habeo em̄ quinqȝ fra/
tres vt teſtet̄ illis ne veniant in hunc
locum tormētoꝝ. ita reſpondit abraā
hoc modo nō pōt eſſe qꝛ magna eſt di
ſtātia inter viuos et moꝛtuos vt moꝛ
tui nō poſſunt ire ad viuētes . Quar
tus defectus eſt indigentia vl̄ neceſſi
tas. nam homo eſt nudus . ideo indi/
get veſtibus. homo eſt ſitibundꝰ ideo
indiget potu. homo eſt famelicus . iō
indiget cibo. ergo quo ad thema . Si
dimiſero eos ieiunos deficient in via
et hoc oſtendit̄ in euāgelio qō hodie
legit̄ Cum turba plurima eſſet cum
ieſu nec haberēt qō manducarent cō
uocatis diſcipulis. ait illis . Miſereoꝛ
ſuꝑ turbam qꝛ iam triduo ſuſtinēt me
nec habent qō manducēt et ſi dimiſe/
ro eos ieiunos deficient in via. reſpō
derūt ei diſcipuli ſui . Unde iſtos hic
quis poterit ſaturare panibus in ſoli
tudie et interꝛogauit eos dicēs . quot
panes habetis: et reſponderūt ſeptē
panes . Et p̄cepit turbe diſcumbere
ſuꝑ terꝛam et accipiēs ſeptem panes
gr̄as agens fregit et dedit diſcipulis
vt turbe apponerent et appoſuerunt
turbe et habebant piſciculos paucos
et ipos benedixit ꝛ iuſſit apponi ꝛ mā
ducabant et ſaturati ſunt et ſuſtulerūt
qō ſuꝑauerat de fragmentis ſeptem
ſpoꝛtas. Erant aūt qui mādocauerāt
quaſi quattuoꝛ milia et dimiſit eos. et
ſic patet euangeliū. Ergo quo ad the
ma. Si dimiſero eos ieiunos deficiēt
in via . Nota ꝙ quattuoꝛ ſunt vie in
quibus multi deficiēt. Prima eſt via
ꝑ mundū: Secūda eſt via ad infernū
Tercia eſt via ad purgatoriū . Quar
ta eſt via ad celū . Prima eſt via per
mundū et illa incipit qn̄ homo naſcit̄
qn̄ homo moꝛit̄ . vnde in ps̄ . Erraue
runt in ſolitudine viam ciuitatis ha/
bitaculi nō inuenerūt de hac via que
eſt multiplex et multi erꝛant. Legimꝰ
figurā Exo. ꝙ moyſes duxit filios iſrl̄
de egipto in ſolitudine et erꝛauerunt
ꝓpter diuerſa peccata ita ꝙ pauci qui
exierūt ad terꝛam ꝓmiſſionis ꝑuene/
runt Ita moꝛaliter xp̄c ductoꝛ noſter
eduxit nos de egipto tenebrarū pec/
catoꝝ noſtroꝝ ad viam rectā . vn̄ ipe
ait. Ego ſum via qui ſequitur me non
erꝛat Joh. Sed duodecim tribꝰ filio

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

rum iſrael ſicut ipſi errauerūt . ita ſunt
duodecim genera hoīm in ecclīa qui
errant in hac via . Primi ſunt ſapien
tes huius mundi quib⁹ oſtendit viā
ſapientie ſed ipſi errant in via ſapiē̄tie
et viam ſtulticie faciētes : Vñ puer /
Errauimus a via veritatis et lumen
ſapie nō luxit nobis Secūdi ſunt ieiu
nantes qui deberēt ambulare in via
obediētia ſed errando declinandoq̃
veniūt ad viam inobediētie. vñ Job
Scribo vos iuuenes. nolite diligere
mundū ne vos ſeducat . q2 omne qd̓
eſt in mūdo eſt concupiſcentia carnis
cōcupiſcentia oculoꝝ et ſupbia vite:
Tercij ſunt diuites quibus oſtendit
xp̄c viā miſericordie ſed ipſi declināt
ad viam auaritie claudentes viſcera
pietatis et paupibus nō compacien/
tes. vñ Joh: Qui viderit frēm ſuum
neceſſitatē pacientē et clauſerit viſce/
ra ſua ab eo quomō caritas eſt in eo.
Quarti ſunt ſupbi quib⁹ dñs viam
humilitatis docuit dicens . Diſcite a
me q2 mitis ſum et humilis corde et
ipſi declināt a via humilitatis ad viā
ſupbie: ideo errāt in ſolitudine Quin
ti ſunt paupes quibus docuit pacien
tie viam dicēs . In pacientia vrā poſ
ſidebitis aīas veſtras. ſed ipſi declināt
ad viā impaciētie blaſphemātes ꝯtra
deū dicentes. Et quare nō creaſti me
ita diuitē ſicut talem et talem . Sexti
ſunt iuuēcule mulieres quib⁹ docuit
viam honeſtatis ⁊ verecundie ſed de
clinant ad viā impudicitie loquētes
inhoneſte ornantes ſe mūdo vt allici
ant ad peccata eas inſpiciētes. de qui
b⁹ ait Jſa. Quō ambulabāt filie ſyon
nutibus oculoꝝ ibant. Item in Pſ.
Filie coꝝ compoſite ſicut ſimilitudo

templi. Septimi ſunt principes infi/
deles ſocij furum. Octaui ſunt merca
tores quibus docuit viam veritatis:
vnde ipſe dicit. Ego ſum veritas . ſed
ipſi declināt ad viam mendacij. ergo
errant in ſolitudine. Noni ſunt labo/
ratores qui laborāt cū pigritia quib⁹
etiam docuit viam fidelitatis vt fide
liter laborent de vinea ſancte eccle.
ſed ipſi declinant ad viam pigritie . idō
Sapiens dicit: O piger vade ad for
micam et diſce ab ea prudentiā. Deci
mi ſunt ſacerdotes ſine ſciētia. Unde
Macha. viij. Labia ſacerdotis cuſto/
diunt ſcientiā q2 angelus dñi exerci/
tuum eſt. ſed ipſi declināt ad viā luxu
rie et immūdicie. Undecimi ſunt con
iugati quibus docuit viam cōcordie
et ipſi viuūt ſicut equus et mulus in q̄
bus nō eſt intellect⁹. Duodecimi qui
errant in hac via deſerti ſunt religioſi
ſine gratia qui nō habent grām oran
di nec p̄dicandi. vnde Jacob⁹. Reli
gio munda hec eſt mundū ſe cuſtodi/
re ab hoc ſeculo iſti ſignificant̄ p duo
decim tribus filioꝝ iſrael . et ideo non
venerūt ad terrā promiſſiōis. ita ho/
mines ſupradicti nō pueniūt ad terrā
eterne vite quā pmiſit deus rectam
viam ſeruātib⁹. Unde Jſai. Hec via
dñi ambulate ī ea. ergo quo ad thema
Deficient in via. Secūda via eſt ma
la et illa ducit tempe mortis ad infer/
num. vñ in euangelio dñs Lata ē via
que ducit ad mortem eternā et illam
vadūt oīnes peccatores tpe mortis.
de iſta via legimus figurā. iij. Reg. i.
qñ filij iſrael fuerīt diſcordes tūc iero/
boam erexit duo ydola ad vias duas
qui duxerūt hoīes ad templū hieruſa
lem. vnū ydolum iuxta viam bethel.

et aliud iuxta viam dan et ſcripſit ita
aureis literis. Hy dy tui ſunt iſrael q̄
re eduxerūt de terra egipti. hic adora
et retinuit populū ne irent per viam
rectam in hieruſalem. Ita ſpūaliter
dyabolus erexit in hoc mundo duo
ydola ſcz ſupbiam et auaritiā que ho
mines magis colunt ydola auaricie.
vt dr. Auaricia eſt ydolorū ſeruitus.
eos tpe mortis ducit ieroboam id eſt
dyabolus in regnum ſuū ꝑ viam te/
nebroſitatis et miſerie: de iſta via quā
ibit miſera aīa dicit in pš. Fiant tene/
bre vie eoꝝ et lubricū et angelus dn̄i
cis fuit miſſus pſequens eos qui con
ſilium ſuū audire noluerūt. et iſta via
multū eſt lata qꝛ multi inueniūt eam.
et hec eſt via que ad infernū ducit. er
go ad thema. Si dimiſero eos ieiu/
nos zc̄. Tercia via eſt q̄ ducit ad pur
gatorium vbi anima ducit ꝑ angelū.
et ibi multas tribulatiōes ſuſtinet ali
que mille annos alique centum. aliq̄
quinquaginta. alique viginti. et aliq̄
decem alique tres horas. Tamen illa
eſt ſatis munda via et ſic erit munda
et anima ſemꝑ eſt in gr̄a z ſpe ſaluatio
nis. De iſta dicit Hiere. Concluſit mi
quus. i. dyabolus vias meas tempo
re mortis lapidibus quadratis. id eſt
peccata obyciendo. ſed iſtas vias ad
quas ducit anima ad purgatoriū pōt
homo in hac vita ꝑ elemoſinaꝝ largi
cionem facere tutas et planas. Nam
iuxta illam ſedet dyabolꝰ quaſi latro
ſperans capere aīaȝ. ſed ſi hic homo dat
elemoſinā paupibus ducit caute per
angelū ad purgatoriū et de purgato/
rio ad celeſtem patriā. Huiꝰ legimꝰ
figurā. iij. Reg. ix. qn̄ rex ſalomon re
gnauit in hieruſalem z in omni regno

iſrael ordinauit aliquos homīes acci
pere a tranſeuntibꝰ paſſagium. et de
illa pecunia ordinauit vt oīes tran/
ſeuntes tributū dātes eſſe ſecuri pn̄t
a latronibus et raptoribus. Ita ſpiri
tualiter xp̄c dn̄s noſter ſapientiſſimꝰ
et pacificus rex ordinauit pauperes
in hoc mundo vt acciperent elemoſi
nas tanq̄ȝ paſſagiū a diuitibus et qd
quid ipis datur ipi regi xp̄o p̄ſentant
et tūc anima poſt mortē vadit ſecure
viam purgatorij et ducit ꝑ angelos
quos deus ad hoc ordinauit ad viā
eterne vite ad patriam celeſtis glorie
ergo quo ad thema. Si dimiſero eos
ieiunos deficient in via. Quarta via
eſt ad portam ſalutis et ad patriā ſine
omni purgatorio et iſta eſt multū ſtri
cta et arta z illam pauci inueniunt ſic̄
dn̄s dicit in euāgelio Joh. Arta eſt
via que ducit ad vitam et pauci inue
niunt eam. et illam oportet nos cum
palma victorie obtinere ſicut p̄res
ſancti illā ante nos obtinebāt. de iſta
via dr Eccle. Juſtum deduxit dn̄s ꝑ
vias rectas z oſtendit illi regnum dei
De iſta via legimus figurā Exo. Qn̄
filij iſrael ambulabāt ꝑ mare rubrum
et venerūt ad terram ſeon et rogaue
runt vt ꝑmitteret eos ambulare per
regnum ꝑ vias regias pacificas et in
nullo vellēt eis aliquid moleſte infer
re et noluit eis aſſentire: tūc dixerūt.
Oportet nos ire non eſt alia via niſi
iſta ꝑ regnum tuū et violenter intra/
bant. et rex ſeon voluit eis reſiſtere ne
ambularēt. ſed ipi fortiter dimicabāt
regem et omnē populū ſuum fugaue
runt et ad terram promiſſiōis ꝑuene
runt. Ita ſpūaliter poſt hanc vitam
non eſt alia via niſi ꝑ terrā ſeon. id eſt

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dyaboli qꝛ tenebroſas vias vadit aīa
ſed qñ egreditur anima iuſti de corpe
põt dicere ad regem ſeon .i. dyabolũ.
qꝛ ipe eſt pñs cum egreditur d' corpe
pmitte me ire pacifice ad regnũ eter/
ne glorie qꝛ diu dubitat aīa et ſtat in
porta mortis. ſicut patet de ſancto hy
lario qui dixit ad aīam ppriam. O aīa
mea quare times exire nõne ſeruiui/
ſti deo tres annos in deſerto in aqua
et pane. O ſi anima illius ſancti dubi
tabat quid faciet aīa peccatoris mori
entis in mille peccatis mortalib⁹. De
bet igit' anima viri iuſti viriliter pu/
gnare auxilio angelorũ ⁊ ire p terram
ſeon .i. dyaboli. et tũc fugit cum non
habet partem in ea et ſic ſecure vadit
ad terram pmiſſiõis. ergo quo ad the
ma. Si dimiſero eos ieiunos deficiet
in via ⁊c.

Dñica octaua poſt penthecoſtes: Sermo. xlix.

Arbor bona fructus bonos
facit. Math. vij. Nos vide
mus q arbores domeſtice modicum
fructificant inter ſpinas. Ratio eſt qꝛ
ſpine naturaliter ſunt ſicce et glome/
rant terram cum radicibus et trahũt
ad ſe humorem. ideo homo habẽs bo
nam arborẽ in orto ſuo nõ pmittit cre
ſcere iuxta eam ſed eradicat eas. Ita
ſpũaliter homo deuotus velut arbor
bona volẽs fructificare in bonis opi
bus et miſericordie nõ pmittit creſce
re peccata nec in corde nec in ore nec
in ope. ſed eradicat p confeſſiõem cõ
tritiõem et ſatiſfactiõem vnde homo
eſt ſicut arbor puerſa ſicut arbor natu
ralis habet radicem plantatã in terrã
et ramos in celum. ita homo habet ra
dicem que eſt caput hõis verſus celũ
et ramos que ſunt brachia et pedes
verſus terram in ſignũ q in mundo
debet habere fructũ in opibus miſeri
cordie et nõ in celo. nam in celo nõ in
diget veſtimentis. ibi eñi omnes do/
meſtici dei veſtiti ſunt duplicib⁹ ⁊ ſto
la claritatis ibi nõ odit hoſpita pegri
num qꝛ ſunt omnes ciues et domeſti/
ci dei. ibi nemo dicit ciba eſurientem.
qꝛ ibi oẽs ſedent ad menſam patris
ibi nemo dicit pota ſicientem qꝛ ibi bi
bunt de vino deitatis qd' letificat cor
homis: ibi nemo dicit ſepeli mortuũ
qꝛ omnes ſunt ibi viuentes et nunq̃
morientes ibi nemo dicit ſolue capti/
uum qꝛ ibi oẽs ſunt liberi. ſed hec de
bet homo in terra facere cũ pedibus
⁊ brachijs que ſunt rami plante arbo
ris bone in terra hui⁹ mũdi velut in
orto vt hic fructũ faciet et nõ in celo.
ſed ibi fruat' fructibus quos pduce/
bat i terra. ergo ad thema. Arbor bo
na fructus bonos facit et de hoc ait
in euangelio hodierno. Dixit ieſus
diſcipulis ſuis. Attendite a falſis pro
phetis qui veniũt ad vos in veſtimẽ
tis ouium. intrinſec⁹ aũt ſunt lupi ra/
paces a fructib⁹ eoꝝ ꝯgnoſcetis eos
vnde dicã vobis pabolam. Nũquid
homies colligũt de ſpinis vuas. aut
de tribulis ficus certe nõ. ſic omnis ar
bor bona fructus bonos facit: oẽs
arbor mala malos fructus facit. non
põt arbor bõa naturaliter malos fru
ctus facere. ſic etiam arbor mala non
pt naturaliter bonos fructus facere.
Omnis arbor que nõ facit fructũ bo
num excidet' .i. homo et in ignem mit
tet'. igit' ex fructibus eoꝝ cognoſcetis

cos Non oīs qui dicit mihi dñe dñe. id eſt qui ſolū credit in deum et nō ꝑficit in ope intrabit in regnum celoꝝ ſed qui facit voluntatē patris mei qui in celis eſt ipſe intrabit in regnū celoꝝ et ſic patet euangeliū. Unde ſciendū ꝙ omnis arboꝛ bona quattuoꝛ bona debet habere. pꝛimo folia. ſcd̄o debet habere ramos. Tercio debet habere floꝛes. quarto debet habere fructus. ita quilibet homo ¶ Pꝛimo dico ꝙ oīs arboꝛ debet habere folia ¶ Folia ſignificant bonā voluntatem. nam qn̄ arboꝛ emittit folia intēdit facere fruct⁹. ita bona voluntas in hoīe p̄cedit fructum ſed multi ſunt homīes qui bene habent bonas cogitatiōes et nō faciunt opa. iſti aſſimilant᷑ arboꝛi quā vidit dn̄s et q̄ſiuit fructū et nō inuenit et maledixit ei et ſtatim aruit. ita mlt̄i hoīes cogitant. tu vis emendare ſtatum tuū. tu eīn es in peccatis moꝛtalibus. ſed nō faciūt fructum ꝙ ſe emendent et cōuertant᷑ et hoc facit ſuggeſtio dyabolica fundens venenū iuxta radicem dicens Non adhuc ſed qn̄ ſenueris tunc emēdes. ¶ Huius legim⁹ ſpecialem doctrinā et plini⁹ magiſter in naturis dicit. ꝙ in india eſt arboꝛ multū pulcra habens lata folia et optimus fructus creſcit in ea. ſed interdum venit ſerpens venenoſus ⁊ fundit iuxta radicem venenū incoxicans arboꝛem et ſtatim incipiūt folia cadere. qd̄ videns oꝛtulanus ſtatim perforat arboꝛem in ſummitate et infundit illi thiriacum et ſtatim folia reuiuiſcūt ⁊ germināt ⁊c̄. Ita ſpūaliter hō qn̄ cugitat ꝙ velit ſe emendare in ſuo ſtato et cōteri et nunq̄ȝ amplius peccare et dō ſeruire ⁊ ſic ponit vt arboꝛ folia ſed hoc videns dyabol⁹ ſerpens venenoſus qui decepit adam ⁊ euam in ſpecie ſerpentis infundit venenū male cogitatiōis et diffidentie ꝙ adhuc diu expectet. certe tunc iſte homo debet facere ſicut oꝛtulanus in india debet pfoꝛare coꝛ eius cum libello paſſionis xp̄i qui fecit coꝛpus ſuū perfoꝛari ꝓpter eum et debet cogitare ꝙ tlis paſſio in eo nō perdat᷑ et tunc xp̄c infundit thiriacum. i. gratiā diuinā ad inſpiratiōem bonam et ſic reſumit ſua folia et expellit venenū peccati ꝑ confeſſionē ꝯtritiōem et ſatiſfactiōem. et ſic nō maledicet in die moꝛtis et iudicij vt arboꝛ bona iuxta viā nō habēs niſi folia. et ſic patet pꝛimū. Scd̄o dico ꝙ arboꝛ bona d̄bet habere ramos extenſos. vn̄ ſapiēs de iuſto homine Prouer. Rami mei rami honoꝛis et honeſtatis. ſicq̄ȝ quilibet homo debet habere ſex ramos honoꝛis et honeſtatis ¶ Pꝛimus eſt ramus cognitiōis ſui ipſius vt homo cognoſcat fragilitatē ſtatum ꝓpꝛij defectus et ſic mūdet cōſcientiā ſuā ab opibus moꝛtis ſicut dicit Apl̄s Sup hunc ramū debet ſedere auis que dr̄ pauo qui talis eſt nature qn̄ de nocte doꝛmit et cū vigilat cito clamat qꝛ timet pulcritudinē amiſiſſe. ita aīa deuota doꝛmiens in tenebꝛis hui⁹ coꝛpis cū euigilat ſꝑ debet cogitare ne pulcritudinē perdat ⁊ ſic ſe humiliet et dicat cū ꝓpheta Dauid Miſerere mei de⁹ qm̄ infirmus ſum. Scd̄s ramus hui⁹ arboꝛis eſt ꝯpaſſionem habere cū ꝓximo qꝛ qn̄ homo cōſiderat ꝙ homo patit᷑ et ei compatitur ſicut membꝛū mēbꝛo. nam xp̄c ē caput noſtrū et nos inuicem manus ei⁹ ſicut dicit Apl̄s ſup illa ſedet ſcd̄a

ſua dr que talis eſt nature. vbi homo
infirmat̃ ibi volat et clamat. ita debet
facere homo iuſtus cum viderit ho/
minem infirmari et mori in peccatis
mortalibꝰ debet ſibi appropinquare
et pro eo orare vt deus eũ conuertat
a peccatis mortalibꝰ. vñ Jacobus.
Orate pro inuicẽ vt ſaluemini. Terci
us ramus virtutũ eſt paciencia. nam
anima ſe cognoſcens primo compa/
ciens extunc ꝑfectior erit ſi om̃es tri/
bulatiões quas mũdus dyabolus et
proximus pñt ſibi inferre ſuſtinet pa/
cienter. vñ xp̃c in euangelio ait Mat.
In paciẽtia veſtra poſſidebitis aĩas
veſtras. ſuper hunc ramũ ſedet tercia
auis que dr cignus que talis eſt natu
re qñ morti ꝓpinquat tũc dulciter cã
tat. ita homo iuſtus qui expectat futu
ram gloriam et ſcit ſe ſecurũ qñ mors
naturalis venit et gaudet. vñ Apl's.
Cupio diſſolui et eſſe cum xp̃o. Quar
tus ramus eſt graciarũ actio. nam qñ
aĩa cõſiderat tanta beneficia que rece
pit a deo ꝙ ipſam creauit redemit et
dñam mũdi fecit et reginam celi eligit
tũc reddet graciarũ actiões. vñ Bern.
Ingratitudo eſt ventꝰ exiccãs om̃e
fontem et imbrem gratie et miſericor
die. et ido Dauid cũ dicit in pš. Lau
da aĩa mea dñm. laudabo dñm i vita
mea. ſuꝑ hunc ramũ ſedet quarta aui
cula que dr philomena que talis ẽ na
ture q̃nto de mane dies magis aꝓpin
quat tãto dulcius cantat. ita talis aĩa
iuſti hominis q̃nto gr̃a dei magis ap/
propinquat tanto dulcius laudat.
Quintus ramꝰ huiꝰ arboris virtu/
tum eſt deſiderium eterne vite. nam
aĩa cognoſcens malũ ſtatum huiꝰ mũdi
deſiderat magis eternã vitam q̃ zc.

vnde Auguſti. Nũq̃ traxit me hone
ſtas huiꝰ mundi. ſed modo ſtatꝰ mũdi
mihi apparet eſſe fallitas et vanitas.
vt dicit Eccle. Nõ conſiderãs aĩa an
helat et ſperat ad vitam eternã om̃ia
terrena cõculcando. ſuꝑ hunc ramũ
ſedet yrundo que ſemꝑ accipit cibũ
in aere volãdo. ita talis aĩa magis de
lectat̃ in celeſtibus q̃ in terrenis. vñ
Apl's. Conuerſatio noſtra in celis eſt
et ideo dicit Dauid de illa iuſta aĩa.
Sicut pullus yrundinis ſic clamabo
Sextus ramus huiꝰ arboris eſt vin/
culũ diuinũ vbi aĩa colligata eſt deo.
ꝑ mortem vt manet in deo et deus in
eo. vñ Joh. Deus caritas eſt et q̃ ma
net in caritate in deo manet et deꝰ in
eo. ſuꝑ hunc ramũ diuini amoris ſe/
det ſexta auicula que dr columba vel
turtur que talis eſt nature qñ perdit
ſocium tũc alium nõ eligit et aquã pu
ram nõ bibit et ſuꝑ ramũ viridem nõ
ſedet. ita aĩa deuota exiſtẽs in diuino
amore cum ꝑdit xp̃m. i. ꝙ gr̃a cõtem
platiõis ſibi interdũ ſubtrahit̃ tamen
non bibit aquam huiꝰ mundi videli
cet aquã peccati in delectatiõibꝰ pre
ſentis vite nec ſuꝑ ramũ viridem ſe/
det qr gaudijs mũdi nõ delectat̃. ſed
ſemꝑ pro cantu gemitũ mittit et ſic ar
bor bona cum folijs et ramis virtutũ
bonorũ operum fructus bonos facit.
Tercio dico ꝙ arbor bona habet flo/
res. i. bonus homo floret in bona fa/
ma. et ideo talis homo aſſimilat̃ vir
ge aaron que floruit. de qua dr Nu.
vbi legimꝰ ꝙ duodecim genera iſrael
ponebãt virgas de amigdalis aridis
in templũ et clauſerũt de nocte et de
mane floruit v̑ga aaron vt vnuſquiſ
q̃ ſcripſit nomen ſuũ ſuꝑ virgam ſuã

⁊ nulla virga niſi virga aaron floꝛuit
Ita ſpũaliter duodecim ſunt genera
in eccleſia ſancta que debent ſcribere
ſuꝑ virgas ſue conſciẽtie coꝝ nomia.
et qñ mane venit. i. xp̃e tꝑe moꝛtis. ſi
nõ floꝛuit in vita in ignem mittet̃ ſic
virge filioꝝ iſrael que nõ floꝛuerunt.
Primus ſtatus in loco xp̃i eſt papa
tocius eccleſie cui⁹ ptãs eſt claudere
celum et apire. ſcribat ipſe nomen ſuũ
q꞉ pater d꞉ ſuꝑ virgam ſue ꝯſcientie.
vtꝝ ſic ſe habeat ſicut eccia que eſt ſibi
ꝯmiſſa vt inde valeat reddere rõneꝫ
ſupꝛemo pape in cui⁹ loco ſedet: et ſi
tempe moꝛtis nõ floꝛet in ignẽ mitte
tur eternũ ſicut virga arida et arboꝛ
que nõ erat floꝛida. Secũdus ſtatus
eccie eſt cardinaliũ qui ſunt cõſiliarij
pape et iurant eccie ꝙ velint ꝯſiliare
qđ ſit dignũ et iuſtum et pꝛo pace. et
idō vocant̃ cardinales q꞉ ſicut ianua
vertitur in cardine. ita eccia xp̃i verti
tur in eodem iuuamine ⁊ in loco apo
ſtoloꝝ ſedent vt ſcribãt et audiant vt
floꝛeãt. et ſi nõ tunc tꝑe moꝛtis mitt̃
tur in ignem eternũ. vt arboꝛ arida;
Tercius ſtatus eſt ep̃oꝝ quibus poſt
cardinales cõmiſſa eſt eccia q꞉ cardi/
nales ſemꝑ debẽt eſſe cũ papa. ſic eis
ꝯmiſſum eſt cuſtodire regiões. tanꝗ̃
ſummi paſtoꝛes ouiũ. vt inde valeãt
rõneꝫ reddere ſummo paſtoꝛi ſcꝫ xp̃o
qui dixit. Ego ſum paſtoꝛ bonus ⁊c̃.
ſubſcribãt ipi noia ſua ſuꝑ virgam cõ
ſcientie coꝝ et ſi nõ floꝛẽt in fidelitate
tempe moꝛtis mittent̃ in ignẽ eternũ
ſicut lignũ aridum. Quartus ſtat⁹ eſt
abbatum et p̃latoꝝ quibus ab ep̃is ⁊
papa ꝯmiſſum eſt tanꝗ̃ patrib⁹ filijs
dei. et abba d꞉ pater qui habet filios
nutrire cum doctrinis et ſcribant ſuꝑ
virgam coꝝ noia ſicut patres vtꝛꝗ̃
officiũ bene cõmiſſum cuſtodiãt. ſi nõ
floꝛent tũc die moꝛtis velut arboꝛ ari
da mittent̃ in ignem eternũ. Quint⁹
ſtatus eſt religioſoꝝ qui ſub obedien
tia ſuꝑioꝝ qui vouent deo et ſuis p̃la
tis tria videlicet voluntariã pauꝑta/
tem caſtitatem et obedientiã ſuꝑſcri/
bant et ipi vtꝝ hec bene ſeruauerunt
ſicut ꝓmiſerũt et ſi nõ certe de mane.
id eſt tꝑe moꝛtis mittent̃ velut arboꝛ
arida in ignem eternũ. Sextus ſtat⁹
eſt p̃ſbiteroꝝ qui ſunt ſub ep̃is. q꞉ ipi
quõdam ſolebãt p̄dicare cõfeſſiones
audire et baptiſare et alia officia eccie
gubernare ſed ipis cõmiſſum eſt illud
et ideo opꝫtet ꝙ habeant mundiciam
vite q꞉ oia munda mũdis ſcđm noti/
ciam cõſcientie vnde dicit dñs Uos
qui nõ habetis ſciam nõ fruemini offi
cio ſacerdotali. Item debet dare exẽ/
plum vt ſimplices nõ ſcandaliſent̃ ſic
dicit de eis. Uos eſtis lux mundi ſicut
cum cecus cecũ ducit q꞉ p̃ſbiter cec⁹
nõ cognoſcens ſanctitatẽ ducit cecũ.
id eſt ſimplicem in iniquitatẽ. et ergo
ſcribant et ipi coꝝ noia ſuꝑ virgã cõ/
ſcientie ſi nõ floꝛet tũc manet arida et
in die moꝛtis mittet̃ in ignem eternũ
velut arboꝛ arida. Septim⁹ ſtatus ẽ
imꝑatoꝝ cui ꝯmiſſus eſt a deo gladi⁹
tempalis. vnde xp̃o in cena ipi diſci/
puli dixerũt. ecce duo gladij hic. re/
ſpondit. ſatis eſt. ⁊ iſti duo gladij ſunt
poteſtates tꝑalis et ſpũalis qui ꝯmiſ
ſus eſt pape. iſte imꝑatoꝛ ſcribat ſuꝑ
virgam ſue conſciẽtie vtꝝ gladio ſibi
cõmiſſo coꝛrigat coꝛrigenda q꞉ ſedet
in loco xp̃i Si aũt nõ floꝛet in virtuti
bus ſibi cõmiſſis mane. i. tꝑe moꝛtis
mittet̃ in ignem eternũ velut arboꝛ

arida. Octauus ſtatus in eccia eſt ſta
tus regum qui ſunt ſub impatore ⁊ di
cunt̄ reges q̄z debent ecciam regere
in pace ⁊ ſapia ideo portant coronas
aureas. et ſcribant noīa ſua ſup virgā
conſcie vtrū floreant ſicut ꝯmiſſum ē
eis ſi nō tunc ſicut arbor arida in ignē
eternum mittent̄ et ꝑdent coronam
glorie. vñ Hieremias. Cecidit coro/
na capitis noſtri ve nobis q̄z pecca/
uimus. Nonus ſtatus eccie eſt princi
pum, qui dicunt̄ duces q̄z debēt du/
cere vexillū regis altiſſimi. ſed ducūt
vexillum inferni. ſi bene ducūt iam ec
cleſiam ſanctā ⁊ exercitus eius ſequit̄
bene patet: ideo ait Baruth. vbi ſunt
principes tui. rñdit: ad inferos deſcē
derūt. ſupſcribant et ipi ſi non floret
virga conſcie mittent̄ in ignem velut
arbor arida. Decimus ſtatus eſt ba/
ronū qui ſunt ſub principibus gradu
⁊ ſtatu eccie dei qui dicunt̄ liberi eoꝝ
ꝓpter eoꝝ beneficia que fecerūt eccie
et ſi ſunt liberi a peccato qua libertate
xp̄c nos et eos liberauit. ſupſcribant
eoꝝ noīa ſup virgam ſue ꝯſcie vtrum
ſunt liberi a peccatis mortalibꝰ. ſi nō
tunc mittent̄ in ignem eternū in die
mortis velut arbor arida. Undecimꝰ
ſtatus eccie eſt militum quoꝝ officiū
eſt viduas et orphanos defendere et
gladius ꝯmittit̄ eis vt reddant inde
rōnem in die iudicij. ſed ſi modo dare
tur eis pro gladio teda melius eſſet.
q̄z conburūt ecciam ⁊ nocent viduis
et orphanis. ſupſcribant et ipi ſue cō/
ſcientie noīa eoꝝ vtrū bene defendiſ
ſent ecciam. ſi nō florēt in iuſticia mit
tent̄ velut arbor arida in ignem eter
num. Duodecimus ſtatus eccie ē ad
uocatoꝝ qui ſunt ſub militibꝰ quoꝝ

officium eſt iudicare populū et diſcer
nere cauſas ꝙ principes nō ſemꝑ mo
leſtent̄ et ipi iudicāt populū in labo/
re et ꝓcurent dñis neceſſaria. ſupſcri/
bant et ipi vtrū ſint fideles ⁊ mites ſꝫ
timeo ꝙ ſunt iam vocati ſicut fuerūt
vocati in egipto pharaonis qui affli/
xerūt populū dei ſcorpionibꝰ idͦ pe
rierūt cū eoꝝ principibꝰ. ideo ſcribāt
et ipi et ſi nō florent in manſuetudine
mittent̄ in ignem eternū velut arbor
arida. et ſic patet tercium ꝙ arbor
bona debet florere ſicut quelibet flo/
ret aīa. Quarto dico ꝙ quilibet hō
fructum bonoꝝ opeꝝ ꝓducere debet
velut arbor bona. debet inquā ꝓdu/
cere fructū dulcem vt ficus. fructum
pinguē vt oliua. letum fructum vt vi
tis. Huiꝰ legimꝰ figuram Iudicū. ix.
Abimelech princeps mitis et humil̄
abiectus de regno ꝓpter ſuā ſimplici
tatem et elegerūt ſupbū regem. aſcen
dit igit̄ altū montem et vocauit ſeni/
ores regis et dixit illis parabolā. Ar
bores ſiluestres voluerūt eligere re/
gem et dixerūt ad oliuā. Impera no/
bis et tu eris rex noſter. rñdit oliua.
Nolo deſerere bonū fructū meū quo
lampades nutriunt̄ vt ardeant ⁊ ho
mines vngunt̄ ꝓpter imperiū veſtꝝ
tūc iuerūt ad vitem dicentes. tu eris
rex noſter. rñdit vitis Nolo deſerere
bonū fructū meū qui letificat cor ho/
minis ꝓpter imperiū veſtrū. tūc ibāt
ad taxum ⁊ dixerūt. tu eris rex noſter
et ille accepit regnū et tunc lacerauit
arbores et iſtam parabolam dixit eo
ꝙ ipm ſpreuerūt et aliū elegerūt. Ita
ſpūaliter homo iuſtꝰ velut arbor bo
na cū dyabolus et amici eius cōſulūt
dicentes. Aſſume honores huiꝰ mōi

tūc deuotus debet rñdere ſicut oliua
Nolo deſerere ⁊c̄. q꞉ Sap. dꝛ: Sic oli
ua fructificaui in domū dñi. i. in eccia
xp̄i: Item debet rñdere ſicut ficus no
lo deſerere dulcem fructū meū opeꝝ
bonoꝝ meoꝝ ꝓpter honorē hui⁹ mūdi
vt nō dicat̄ de me illud in ps̄. Ficus
nō florebit Item debet rñdere ſic vi
tis. Nolo deſerere nobilem fructum
meū bonoꝝ operū meoꝝ ꝓpter bono
rem huius mūdi. nā fructus meus le
tificat deū et homies. Ego vitis abun
dās in miſericordiā dei mei. vñ Gre.
ſup Ezech. Contēplatiua et bona vi/
ta eſt ab exterioribus ſe retinere ⁊ ſoli
deo inherere vt fructū bonoꝝ operū
valeat ꝓducere vt arboꝛ bona et fru
ctuoſa: ergo ad thema Arbo bona hꝫ
folia bonarum cogitationū. habet ra
mos bonoꝝ deſiderioꝝ. habet flores
honeſtatis et moꝛū. habet fructū bo/
noꝛū opeꝝ ad regnū eternum. Sed
ramus ſeu taxus arboꝛ mala lacerās
arboꝛes ſunt ſupbi qui regnāt i eccia
dei vñ Joh. Arboꝛ mala fructus ma
los facit ideo mittit̄ in ignē Rogem⁹

Dominica nona poſt pen/thecoſtes. Sermo. l.

Redde rōnem Luc. vi. Nos
videmus qñ aliquis ſeru⁹
ſeu aduocat⁹ accuſat̄ apud dñm ſuū.
ſi dñs eſt crudelis tūc capit ſine p̄me/
ditatōe et ponit eū in vinculū ſic pha
rao fecit ioſeph iuſto quis fuit inno/
cens tñ ipm incarcerauit qñ mulier
ipm accuſauit. ſed ſi dñs eſt bonus et
manſuet⁹ qñ aduocat⁹ ſuus accuſat̄
tria facit. Primo dicit ꝙ rōnem red/
dat. ſcd̄o dilatiōem dat vt ſe excuſet.
tercio ſi reus eſt punit ſi non reus di/
mittit. hec tria vult facere xp̄c domi/
nus noſter cuius aduocati ſumus in
hoc mundo. q꞉ nobis multa bona cō
miſit et peccatoꝛ accuſatur ad dñm a
dyabolo qui vadit tota die ꝑ vniuer
ſam terram vt inueſtiget opera no/
ſtra. Unde de iob domin⁹ ad dyabo
lum dixit. Ubi fuiſti ſathan reſpōdit
dyabolus Circuiui terram vt viderē
opa hoim et cōſiderarem dixit domi/
nus. Nunquid cōſideraſti ſeruū meū
iob. rñdit. Ita tu benedixiſti. ergo oia
ſunt proſpera et ideo taliter accuſat
peccatorem apud deū. vñ cum accu/
ſat tūc dñs vt bon⁹ et miſericoꝛs tria
facit vt dictum eſt Primū eſt ꝙ citat
qñ ſibi infirmitatem vl' aduerſitatem
vel inſpiratiōem mittit vt ſe emēdet
Scd̄o mittit dilatiōem ad decem an/
nos vel ad duodecim vel tredecim.
q꞉ nō vult moꝛtē peccatoris ſed vt di
ſponat ſe ꝑ pniam ad reddendā rōeꝫ
vt viuat Tercio vt bonus ⁊ māſuet⁹
citauit et poſuit dilatiōem tunc vo/
cat crudeliter et hoc tp̄e moꝛtis vt
rōnem reddat. et iuſtus inuentus fue
rit ſic citatus accuſatus et vocat⁹ ſu
per multa cōſtituet eum bona. ſi reus
tūc ſup eum iratus tradet eum toꝛto
ribus. iam p̄monet nos dñs in mul
tis dulcibus verbis et doctrinis vt
bene viuam⁹ vt non inueniamur rei
vt patet in hoc euangelio. ¶ Dixit
ieſus diſcipulis ſuis. Homo quidam
erat diues ⁊ iſte eſt xp̄c q̄ habebat vil
licum. i. aduocatū et hic accuſatus eſt
apud illum q̄ſi diſſipaſſet bona ipius
que ſibi cōmiſit. et vocauit illum dñs
ſuus et ait illi. Quid hoc audio de te
redde rōnem de bonis tibi cōmiſſis

Iam non potes tuū officium plus ex/
ercere. ⁊ dedit illi dilationem ad certū
tp̄s. tūc villicus ait intra ſe. Quid fa
ciam quia dn̄s meus aufert a me villi
catonē. i. aduocatōnē meā fodere nō
poſſum mendicare erubeſco. ſcio igitꝛ
quid faciā ex quo habeo dilationē vt
cum fuero amotus ꝙ me recipiāt vo
lo facere amicos. cōuocatis itaqꝫ ſin/
gulis debitorib9 dn̄i ſui dicebat p̄mo.
Quantū tu debes dn̄o meo at ille di
xit. Centum cados olei. cadus eſt am
phora hn̄s tres vrnas. ⁊ dixit illi. Re
tineas dimidietatē vt mihi bn̄faciās
cū amotus fuero dixit ad aliū. Quan
tū tu debes dn̄o meo. rn̄dit. Centum
choros tritici ⁊ dixit. Scribe. lxxx. et
dimiſit ſibi. xx. vt mihi benefacias cū
amotus fuero. chor9 cōtinet decē va
ſa quoꝝ ǭlibet habet tres modios et
villic9 eſt laudat9 apud dn̄m qꝛ pru/
denter feciſſet ⁊ filij hui9 ſeculi prudē
tiores ſunt filijs lucis in generatione
ſua. i. filij hoīm in mūdanis aſtutiores
ſunt in terris ſeculi ꝙ̄ filij ⁊ amici dei
ad ſecularia negocia. ⁊ ideo ait dn̄s.
Facite vobis amicos de mām̄ona in
iquitatis id eſt de iniſtis rebus q̄s ha
betis date elemoſinas vt cū venerit
dies mortis recipiāt vos amici eter
ni regis qui eſt xp̄c ⁊ angeli ⁊ electi di
in eterna tabernacula et ſic patet euā
gelium: Nota nos optet reddere rō/
nem de q̄ttuor. p̄mo de bonis nature
ſecūdo de bonis gratie. tercio de bo
nis ſubſtantie. q̄rto de bonis glorie:
Primo dico ꝙ nos optꝫ reddere rō
nem d' bonis nature que ſunt fortitu
do pulcritudo agilitas ſubtilitas et
quō illa bona exponam9 tanꝙ̄ boni
aduocati puideam9. nā multi male ex
pendērūt ideo vitam et eoꝝ pulcritu
dinem amiſerūt. vt patet de abſolon
qui fuit pulcerrim9 ⁊ ipſe multū male
illud donū expēdit in pctis ideo accu
ſatus corā dn̄o ⁊ ip̄m p̄uauit hoc do
no. Itē patet de ſampſone cui dedit
dn̄s donū fortitudis ⁊ ip̄e male expē
dit ⁊ ideo dn̄s ip̄m ſua fortitudine p̄
uauit. vn̄ dixerūt impij fortes ⁊ pul/
cri. Coronem9 nos roſis anteꝙ̄ mar
ceſcant et non ſit loc9 q̄n ptrāſeam9
in peccatis. De his legim9 hyſtoriā
ꝙ quedā erat mulier gerēs puulū in
vtero ⁊ tranſiuit ad deos ⁊ orauit vt
puulo ſuo darēt dona. ⁊ p̄mus dedit
fortitudinē. ſc̄ds dedit pulcritudinē.
terci9 dedit honoris plenitudinē. tūc
petiuit vt darent etiā vite longitudi
nem vt nunꝙ̄ moreret. tunc dij dixe
rūt. Hoc nō poſſum9 ꝯferre ſꝫ optet
mori. tūc irata mlier obtulit dijs mu
nera viliſſima p̄ donis optimis ⁊ re/
ceſſit ⁊ pepit puerū videlicet mōſtrū
habens faciē ſimee ⁊ brachia ⁊ pedes
ſicut auca ⁊ oculos in capite. Ita ſpū
aliter p̄ iſtā mulierē nota corpus hūa
num quod gerit puerum id ē animā
cui pater dedit pulcritudinem. filius
fortitudinem ſpiritusſanct9 honoris
plenitudiem quia digniſſima creatu/
ra. ſꝫ miſer hō nō ē ꝯtent9 ⁊ nō poteſt
hr̄e vitā perpetuā hoc in mūdo ſꝫ op
tet eū mori. offert deo p̄ pſperitate ſup
biā. p̄ fortitudīe auariciā. p̄ honore ⁊
digitate luxuriā. ⁊ hoc p̄bat Dauid ī
ps̄ dicens. Auerterunt ſe ⁊ nō ſerua
uerunt pactum ideo mutabis eos ⁊
mutabuntur. et ſic patet primum ꝙ
de bonis nature debemus reddere
rationem deo tēpore mortis. et ſi bn̄
expendimus illa bona fortitudinem

pulcritudinem/agilitatem ſubtilitatē
eo melius habem⁹. ꝛ ſi male apparebi
mus quaſi ſimea. Scd̄o dico ꝙ opꝫ
nos reddere rōnem de bonis gratie
que ſunt ſapia intellect⁹ ſcientia cōſi/
lij et illud bonū datur ſm donatiōes
xp̄i vñ dicit Aplius. Dedit aliquibus
ſcia n ſicut ſalomon qui fuit ſapiētiſſi
mus viroꝝ. dat aliquib⁹ ſcientiam in
operando ſubtilia edificia. dat aliqui
bus ſciam magni intellectus dat aliq̄
bus grām magni conſilij. vnde dicit
Idem. Diuidit ſingulis ſicut vult. et
ideo grās egit paul⁹ deo de his datis
dicens. Gratia dei ſum id qd̄ ſum. et
gratia eius in me vacua nō fuit in me
ſemꝑ manens et iſtud donū eſt opti/
mū bonum qd̄ poteſt nobis dare ꝛ ꝑ
cellit donū nature et ſemꝑ hec dona
dat nobis ſi petimus eum. ꝛ ſi ſumus
digni grām ſpūſſancti ut malum vite
mus et bonū operemur et bona cogi
temus. vñ Apl's. Non ſumus ſuffici
entes cogitare aliquid q̄ſi ex nobis.
ſed ſufficientia noſtra ex deo eſt. ꝛ idō
ad illud bonū diuine gratie debem⁹
cor noſtꝝ preparare ſicut dicit ꝓphe/
ta Amos. Preparate corda veſtra.
nā ſepe mittit nobis illud donū grē ꝛ
miſericordie de celo. ꝛ cū inuenit cor
da noſtra inmūda nō venit ad nos ſꝫ
reuertitur ad deū. hui⁹ legimus figu/
ram in Geñ. Noe em̄ erat in archa ꝛ
extra archam fuit diluuiū ſuꝑ omnē
terrā. ꝛ noe aperuit feneſtram ꝛ miſit
columbam hinc et inde. tandem feſſa
q̄ſiuit vbi ſederet ꝛ nō inuenit locum
et noluit ſedere ſuꝑ cadauera ſicͭ cor/
uus fecit. idō reuerſa eſt ad noe in ar
cham. Ita ſpūaliter pr̄ mittit nobis d̄
celo gratiam ſancti ſpūs velut colum
bam albam. vnde dicit Joh. in euāge
lio. Spūſſanctus in columbe ſpecie
viſus eſt et diluuiū peccatorum inun
dat iam ſuꝑ vniuerſam terrā id eſt ho
mines. ꝛ ideo nō ſedet ſuꝑ cadauera
.i. corda putrida. ideo gratia ſpūſſan
cti reuertitͬ in archam eternitatis. et
iſta colūba ſemꝑ volat ſed pauci ſunt
qui ſunt digni vt requieſcat ſuꝑ eos. et
ideo de bonis gratie optet nos red/
dere rōnem que ſunt ſapia ſcia intelle
ctus ꝯſilium ꝛ ſic patꝫ ſecundū mēbꝝ
Tercio dico ꝙ nos optet reddere rō
nem de bonis ſubſtantie que ſunt di/
uicie in rebus in auro ꝛ argenteo. i. in
poſſeſſionib⁹ tꝑalib⁹ vt dom⁹ boues
et oues. dicit em̄ Ps̄. Oia ſubiecisti
ſub pedib⁹ ei⁹ oues ꝛ boues vniuer
ſas inſuper et pecora campi d̄ illis de
bemus eſſe ſicut boni diſpenſatores
vt non expendamus ea inutiliter ſed
debemus pauperibus partem prop
ter deum tribuere qui nobis hec de/
dit ſed multi ſunt qui congregant per
vſuram et rapinam et nulli pauperi
dant partem et illi offendunt deum a
quo omnia habent. Unde legimus
figuram. pmo. Regum. ij. Dauid fuit
in deſerto carēs cibo et miſit pueros
et nuncios ad nabal diuitem et peti/
uit vt ſibi ſubueniret quia omnia que
haberet ab ipo haberet quia fuit do/
min⁹ ſuus. ſed nabal durus domino
ſuo dauid panem negauit et nuncios
remiſit vacuos. et ideo iratus dauid
promiſit ꝙ vellet ipſum occidere ex/
quo noluit ſibi ſubuenire d̄ illo bono
quod habuit ab eo. Ita ſpiritualiter
oīa bona que habemus veluti res
tempales habemus a deo tanq̄ꝫ a do
mino. ꝛ mittit nobis cottidie nūcios

ſuos vel ſeruos .i. religioſos mēdicā‑
tes ⁊ ſuos paupes tanq̄ ꝓpos filios
Qui illos igit̄ necāt ⁊ ad xp̄m vacu‑
os mittūt tūc eis iraſcit̄ ⁊ ꝑmittit deꝰ
eternā mortē. vn̄ ait Math. Qd̓ vni
ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis
Ite maledicti in ignē eternū ⁊c. ⁊ ido
cogitemꝰ ad reddendū rōnē vt poſt
mortē ſecuri ſitemꝰ ⁊ ſic patz tercium.
Quarto dico q̄ oportz nos reddere
rōnē de bonis glīe q̄ vobis ꝓmiſit vt
illa non amittamꝰ. vn̄ in ps̄. Credo
videre bona dn̄i in terra viuentiū. ⁊
iſta bona celeſtis glīe amittimꝰ ꝑ pec
cata ⁊ adq̄rimꝰ ꝑ bōa opa Eccl̓. xxix.
Qui potuit trāſgredi et nō eſt tranſ‑
greſſus facere mala ⁊ nō fecit. ideo ſta
bilita ſunt bona illiꝰ ⁊ bona opa eius
laudant oēs angeli ⁊ oīs eccīa ſctōꝝ
et illa amittimꝰ ꝑ pctā recuperamꝰ in
pnīa ita q̄ nobis dn̄s reſtituat oīa. vt
patz in figura Gen̄ [illegible]. Ioſeph e‑
rat cū fr̄ibus ⁊ q̄ſiuit eſcā vt ꝯſolaret
eos ⁊ portaret eis ad comedendū. ſꝫ
fr̄es ſui reddebāt mala ꝓ bonis male
tractātes eū ⁊ vendētes eū et poſtea
factꝰ eſt dn̄s magnꝰ ſuꝑ oē regnū egi
ptioꝝ. ⁊ fr̄es ſui venerūt ⁊ ſe hūiliaue
rūt ⁊ adorauerūt et rogauerūt eū vt pa
ſceret illos. Ipe v̓o vidēs coꝝ hūili‑
tatē dimiſit oēs inuidias ⁊ dedit eis ī
regno ſuo multa bona ⁊ poſſeſſiones
⁊ oīa q̄ d̓ſiderabāt. Ita ſpūaliter dn̄s
nr̄ q̄ſiuit nos in hoc mūdo. xxx. āuis
⁊ multa bona celeſtia nobis ꝯtulit in
ſanādo ⁊ redimēdo. ſed nos dedimꝰ
mala terrena ꝑ celeſtibꝰ bonis: Nos
eñ vēdimꝰ eū in hoc mundo ꝑ. xxx.
denarijs. ſꝫ ipe eſt ita bonꝰ a quo oīa
bona ꝓcedunt q̄ ſi rogemꝰ eū ⁊ hūili
emus nos nunq̄ recordabit̄ iniuriā.

ſed mlt̄a bona nobis ꝯferet ⁊ celeſtis
glorie dabit nobis mā ſiōes ſic ioſeph
fr̄ibus inter choros angeloꝝ. vn̄ ait ī
euāgelio. In domo pr̄is mei manſio
nes multe ſunt. ⁊ oīa q̄ deſideramus
ibi nobis miſtrabit. ⁊ ideo de illis bo
nis amiſſis ꝑ pctā nr̄a recuperemꝰ ꝑ
pniam. Oportet eñ nos reddere rō
nem d̓ bonis nature q̄ ſunt fortitudo
pulcritudo. ⁊ d̓ bonis gr̄e q̄ ſunt ſapi
entia ſcīa ⁊ intellectꝰ. ⁊ de bonis ſub‑
ſtantie q̄ ſunt diuitie ⁊ delitie: ⁊ de bo
nis glorie q̄ ſunt māſiones eterne.

¶ Dominica decima dum clamarem. Sermo Li.

Videns ieſus ciuitatem fle‑
uit ſuper illam Lu. xix. Nota
propter peccta hoīm tria
mala inuenit hō. Primū eſt in aīa ⁊
hoc inducit maculā ⁊ deformitatē in
ira dei. vn̄ Apl̓s ad Roma. Oēs filij
ire eramꝰ ꝓpter pctā. Secundū ma
lum ē in intellectu ita q̄ homo intrat
in ignorātiam vnde Sapiens. In
ſipiens factum eſt cor eorum. Terciū
malum eſt in corpore et hoc inducit
infirmitatem et tandem mortem acu‑
tiſſimam. ſed venit chriſtus compati
ens humane nature tres medicinas
nobis cōtulit contra tria ſupradicta.
Nam pmo ꝯtra pctm̄ remiſſionē pec
catorum. vnde Aplus. Remittūtur
vobis peccata veſtra per nomen ip‑
ſius. Secunda contra fatigationem
pene corporum noſtroꝝ ſuam paſſio
nem. vn̄ Apl̓s. Chriſtꝰ de peccato dā
nauit peccatum vel peccata diminu‑
it id eſt penam quam ſuſtinuit. Ter‑
cio eruditionem ſcientie rationem

decorantem cōtra ignorantiā. vnde
Mat: ⁊ Joh. Quecunq̄ʒ audiui a pa
tre meo nota feci vobis. ⁊ ꝯſiderans
ꝯpatiebatur humane nature flendo
nō ꝓ eo ſed ꝓ nobis. ⁊ hoc oſtendit ī
euāgelio. Uidens ieſus ciuitatē fle/
uit ſuꝑ illam. quia cū diſcipulis ꝓpin
quauit ibi veniens de galilea ⁊ dixit.
Si cognouiſſes tu hō q̄ habitas ī illa
que nunc tibi ſunt in pace abſcōdita
ab oculis rōnis tue merito fleres. q̄a
veniēt dies in te ⁊ circūdabunt te ini
mici tui vndiq̄ʒ ⁊ circūdabūt ⁊ ad ter
ram ꝓſternēt te ⁊ coanguſtabūt te ⁊ fi
lios tuos q̄ in te ſunt occidēt ⁊ nō re/
linquent in te lapidē ſuꝑ lapidē eo ꝙ
nō cognouiſti tp̄s viſitationis tue ꝙ
filiꝰ dei venit de celo viſitans te. ⁊ do
cuit ⁊ intrauit in ciuitatē ⁊ venit in tē
plum ⁊ cepit eiſcere vendētes ⁊ emē
tes dicēs illis. Scriptū eſt em̄. domꝰ
mea domꝰ oratiōis vocabit᷑. vos aūt
feciſtis illā ſpelūcā latronū ⁊ erat cot
tidie docens in tēplo. ⁊ ſic patʒ euan/
geliū. ergo ad thema. Et iſta q̄ ꝓdixit
verificabant᷑ poſt aſcenſionē dn̄i ad.
xl. ānos patiēter expectauit ut agerēt
pn̄iam ꝓ peccatis ꝙ xp̄m in cruce oc
ciderūt. ſed ex quo nō egerūt pn̄iam
ſed in pc̄tis ꝑmanſerūt miſit titū ⁊ ve
ſpaſianū impatores romanos q̄ obſe
derāt hieruſalē ciuitatē. ⁊ tota regio
ꝯfluebat ad eā et ita circūdabāt eā ꝙ
multi hoīes mortui ſunt fame. ita ma
gna fames erat in ea vt vna mlier iu
gulauit ſuū ꝓpriū filiū ⁊ aſſauit ⁊ co
medit qđ erat ꝯtra naturā ⁊ deſtrux
erunt eā ꝙ nō māſit lapis ſuꝑ lapidē
et multa milia hoīm gladio perierūt.
et multa milia iudeoꝝ vēdiderūt dā/
tes. xxx. iudeos ꝓ vno argenteo. ⁊ ſic

verificata fuit ꝓphetia xp̄i hꝰ euāge.
Nota ꝙ q̄ttuor ſunt ciuitates in q̄bꝰ
habitāt oēs creature. Prima eſt ciui
tas huiꝰ mūdi que eſt plena fraude ⁊
dolo et iniq̄tate. vn̄ Ps. Uidi iniq̄/
tatē ⁊ ꝯtradictionē ī ciuitate die ⁊ no
cte circūdabat eā iniquitas ⁊ nō defe
cit de plateis eius vſura et dolꝰ. Illa
aūt ciuitas ſic miſerabiliter edificatur
ita miſerabiliter deſtruit᷑ ī die iudicij.
huiꝰ legimus figurā in li. Joſue. qn̄ fi
lij iſrael venerūt ante ihericho et ieri
cho erat circūdata muro magno ⁊ al
to. tūc ioſue miſit ſeptē ſacerdotes cū
tubis q̄ ſepties circūdabāt ciuitatem
cū tubis ſonantibꝰ ⁊ ceciderūt muri
ac ciuitas deſtruit᷑. oīs populꝰ inter
ficitur a maiore vſq̄ʒ ad minorē. Ita
ſpūaliter ꝑ iherico qui interꝓ̄tatur lu
na. nota ꝓ̄ſentem mundū qui mutat᷑
vt luna. ſed ioſue. i. xp̄c cum ſeptē ſa/
cerdotibus ſanctis circuit et ſeptima
vice corruit ciuitas ex muri huiꝰ mū
di deſtruuntur. Primus ſummus ſa
cerdos eſt chriſtus qui ſue predicatio
nis vt tuba canebat ſuper hanc ciui/
tatem mundi iſtud Mathei. Omnis
arbor que non facit fructum bonum
excidetur. Secundus ſacerdos fuit
iohannes baptiſta qui circuibat ca/
nens voce tubali dicens. Penitenti
am agite appropinquat em̄ regnū ce
lorum. i. dei. Tercius fuit numerꝰ. xij.
apoſtolorum quibus ait. Ite in orbē
vniuerſum predicate euāgelium om
ni creature. qui crediderit ⁊c̄. Quar/
tus ſacerdos eſt numerꝰ lxxij. diſcipu
lorū vnde Lu. Miſit eos binos ī om
nem ciuitatem ante eum de quorum
numero fuit Lucas Marcus cleo/
phas et multi alij predicabant diem

21V

iudicij et multa bona. Quint⁹ ſacer/
dos eſt numer⁹ p̄dicatoꝝ q̄ p̄dicant i
plateis mūdi q̄bus ait dn̄s vnicuiq̃
veſtrū. Clama ne ceſſes q̄ſi tuba exal
ta vocem ⁊ annūcia p̄plo meo ſcelera
eoꝝ ⁊ domui iacob p̄ctā eoꝝ. Sext⁹
ſacerdos eſt helias et coadiutor eius
enoch q̄ in paradiſo terreſtri viuere p̄nt
vſq̃ in die iudicij ⁊ tūc p̄dicabūt t̄pe
antixp̄i ⁊ tunc occidenť in plateis hie
ruſalē vtꝫ in li. Danielis. Septim⁹ ſa
cerdos eſt ordo canentiū ſup ciuitatē
mūdi cū tuba ſicͤ angeli in die iudicij
vt dicͤ Ap̄ls ad Cor. Canet em̄ tuba
⁊ mortui reſurgēt icorrupti: vn̄ Ma.
Venite mortui ad iudiciū. ⁊ tūc muri
ciuitatis mūdi corruūť ⁊ oīs p̄p̄ls mū
di moriť. ⁊ omis creatura q̄ vixit ad
hoc t̄ps in hac ciuitate. ergo dn̄s vi/
dēs ciuitatē fleuit ſup illā. i. p̄ſentē mū
dum. Sc̄da ciuitas ē cōſcia in qua ha
bitat aīa velut rex i ſua ciuitate. ⁊ hec
ciuitas ſignificať in baptiſmo. vn̄ ait
aīa in li. Sap̄. In ciuitate ſanctificata
ſilr requieui. muri ei⁹ ſunt cuſtodia an
geloꝝ. porte ſunt q̄nq̃ ſenſus corp̄is
ꝯciues aīe ſunt memoria volūtas ⁊ i/
tellectus. ſed hec ciuitas ſepe capiť ⁊
deſtruiť: de quo legim⁹. Iudicū. xx.
Serui beniamin habitabāt in vna ci
uitate ⁊ venerūt hoſtes dicētes ſocijs
ſuis. Nos intrabim⁹ ciuitatem ⁊ vos
manebitis in inſidijs cū videritis fu
mū occurrite. q꞉ ap̄prehēdem⁹ ciuita
tem. ſic q̄n̄ fumū viderūt ⁊ curꝛerūt ⁊
ciuitatē deſtruxerūt ⁊ obtinuerūt. Ita
ſp̄ūaliter ciuitas hec ē ꝯſcia vbi habi/
tabāt filij dei ⁊ nō cuſtodiūt ciuitatē
bene. venerūt ergo inſidiatore. i. de
mones p̄ malas cogitatiōes ⁊ dicunt
ſocijs ſuis dyabolis. Nō intrabim⁹ ci
uitatē conſcie p̄ malas cogitatiōes et
cū videritis fumū. i. ꝯſenſū p̄ exterio
rem apparentiā: Nā interdū cogitati
ones male ab extra apparēt p̄ geſta et
tūc dyaboli occurrūt adimplere op⁹.
et ſic occidunt animā cum virtutib⁹
ſuis. quia ſic apparet malus fum⁹ ma
le ꝯſcientie qui ſurgit ex ſuccenſu ciui
tatis male concupiſcentie. vnde Ori
genes. O ignis luxurie cuius ſcintil
la ſunt praua eloquia: cuius flamma
eſt ſuperbia. cuius cinis eſt inopia. cu
ius finis eſt mors eterna. ergo fleuit
ſuper ciuitatem. Tercia eſt inferni de
qua dicitur i Apocalipſi. Ciuitas ba
bilon venit in memoriam ante deum
et dedit ei calicem vini ire et indigna
tionis et ſic maledixit inhabitantib⁹
in ea omnibus. Ciuitas babilonis eſt
infernus cui domin⁹ maledixit ⁊ om
nibus habitantibus in ea. Iſta ciui/
tas habꝫ plures plateas miſerie ⁊ pe
narum. Prima platea eſt tenebrarū
Iob. dimitte me vt plangam paulu
lum dolorem meū anteq̃ vadam ad
terram tenebroſam et miſerie vbi nul
lus ordo ſed ſempiternus horror in/
habitat. Secunda platea ſulphuris
et fetoris vnde Ps̄. Ut lutum plate
arum delebo eos. Item ps̄. Pluit ſu
per peccatores laq̄os. ignis ſulphur.
ſp̄ūs p̄cellarum pars calicis eorum.
item Iſa. De cadaueribus damnato
rum aſcendit fetor. Tercia platea eſt
ignis ⁊ ardoris. vn̄ in ps̄. Ignis inſu
rore meo exardeſcet ⁊ ardebit vſq̃ ad
inferni nouiſſima: Quarta platea eſt
frigoris et niuis. vnde Iob. Ducen
tur de aquis niuiū in calorem nimiū
vt pene augmententur. Quinta pla
tea eſt viſio demonum horribilium.

Amos. v. In plateis eorum erit plā
ctus magnꝰ et vlulatꝰ. Sexta platea
erit eſuries. vnde in Iſa. dn̄s. Serui
mei comedent ⁊ vos eſurietis. Sep-
tima platea eſt ſitis vt in euangelio d̄
diuite. Mitte lazarum vt intingat ex-
tremū digiti in aquā vt refrigeret mi
hi in lingua. In his plateis inferni
multi ibidem cruciant̄. ideo videns
ieſus ciuitatē fleuit ſup illam. Quar/
ta ciuitas ē celi de qua Ioh. in Apoc̄
Vidi ciuitatē ſanctā hieruſalē nouam
deſcendentē d̄ celo ⁊c̄. Hec habet ſep
tem plateas in quibꝰ eſt gaudiū ⁊ le/
ticia. Prima platea eſt ſplēdidiſſime
ordinata nam ipſam ciuitatē edificat
altiſſimus rex ſibi ⁊ ſuis amicis in de-
corem vn̄ ſternent̄ auro mūdiſſimo
⁊ lapidibꝰ p̄cioſis ſaphiro carbūculo
et ſmaragdo. Sc̄do in plateis hieru-
ſalem ſupne ſanant̄ oīa corpora glori
oſiſſime electoꝝ in glorificatiōe ꝙ am
plius nunq̄ꝫ infirmant̄. Nā legimus
de ſancto petro ꝙ credētes ponebāt
infirmos i plateis ciuitatis. ⁊ vmbra
que ſup eos venit de ſancto petro ſa-
nauit eos. quanto magis p vmbram
oīpotentis dei plaſmatoris oīm rerū
et per aſpectum ſummi regis oēs ſa/
nantur. Tercio in platea huiꝰ ciuita/
tis coronabimur glorioſiſſime Vn̄ le
gimus ꝙ rex aſſuerus fecit hoīeꝫ quē
diligebat honorari in omibꝰ plateis
ciuitatis. ita xp̄c oēs diligentes eum.
Quarto in hac platea ciuitatis celi le
tiſſime gaudebimꝰ quia ibi cōiugati
iuſti ⁊ boni vident eoꝝ pueros corā
deo exaltatos aliquos in officio papa
tus epatus p̄ſbiteratus. aliquos vi/
dent cū angelis ludere in plateis hie
ruſalem ciuitatis ſuperne: vn̄ Zach.
viij. Platee ciuitatis implebūt̄ infan
tibus et puellis ludentibus. ⁊ ſenes
id eſt ꝯiugati ꝯgratulati ſunt de fru/
ctibus. i. de pueris quos ibi vident i
dignitate. Quinto in hac platea cele-
ſtis ciuitatis laudabit̄ deꝰ glorioſiſſi
me. vnde pſ̄. Ciuitas hieruſalē lauda
dn̄m deum tuū ſyon ciuitas ſancta.
quoniā confortauit ſeras portarū ⁊c̄.
Sexto in platea ciuitatis ſuperne co
gnoſcimus deū ſplendidiſſime. vnde
Aplus. Nunc videmus p ſpeculum
.i. in obſcuritate et enigmate. tunc āt
videbimꝰ facie ad faciem. item in Cā
ticis. Egredimini filie ſyon videte re
gem in decore. Septio in platea hac
fruimur deo dulciſſime. vnde pſ̄. Gu
ſtate et videte quoniā ſuauis eſt dn̄s
beatus vir qui ſperat in eo: ideo ait
pſ̄. Mihi adherere deo meo bonum
eſt ⁊ ponere in eo ſpem meam. tūc in
illa ciuitate poſſum cum ſanctis ⁊ ele
ctis et angelis ſuis ipſum eternaliter
laudare. ergo videns ciuitatem con/
ſciencie deſtructam et fleuit ſup illam
vidit ciuitatem huius mūdi in die iu
dicii deſtructam et fleuit ſuper illam.
vidit ciuitatem inferni vbi damnati
puniuntur fleuit ſuper illam. et vidit
ciuitatem celi et gauiſus eſt ſup illam
Ad quam ⁊c̄.

Dominica. xi. poſt penthe
coſtes. Sermo. Lij.

Qui ſe humiliat exaltabitur
Lu. xiiij. Nota ꝙ ſupbia eſt
in eternū viciū deteſtabile
corā deo et hoībꝰ. Prouer. Supbiā
⁊ arrogātiā eoꝝ deteſtabor hoc ꝑpter
tria. prio ꝙ ſupbia orit̄ ex ībedia. vn̄
ībedia cordis tui extollet te i ſupbiā

Secundo oritur ex ſupbia excecatio mentis: Tercio igit̃ ex ſupbia inuidia q̃ corã deo et hominibus odibilis eſt vt Eccl. Ita econuerſo de hũilitate tria oriũtur bona. pmis cõtraria. Nã primo de humilitate oritur obediencia ⁊ ſubiectiõis reuerẽcia. vñ Geñ. xi. Uenit agar ancilla et humiliauit ſe corã dño. Scdo orit̃ d' hũilitate intellect⁹ cognitiõis. vñ Prouer. xv. Ubi humilitas ibi ſapia. Tercio de humilitate orit̃ caritas q̃ expellit inuidiã. vnd Jacob⁹ De⁹ reſiſtit ſupbis ⁊ hũilib⁹ dat gloriã gratiam ⁊ caritatem. ⁊ hec ſex oſtendũtur in hoc euangelio tres ſpẽs ſupbie de phariſeo qui ſupbe intrauit templũ gloriando inaniter de bonis. et tres ſpẽs bonitatis ſcʒ hũilitatis de publicano q̃ pcuſſit pectus ſuum et noluit oculos leuare qd' patʒ in euangelio hodierno. Dixit ieſus ad quoſdã qui in ſe confidebãt tanq̃ iuſti et aſpernabant̃ ceteros parabolam hanc. Duo homies aſcenderunt in templũ vt orarẽt vnus phariſe⁹ et alter publicanus. phariſeus ſtãs apd' ſe orabat. De⁹ gratias tibi ago q: nõ ſum ſic ceteri hoies raptores iniuſti adulteri velut etiam hic publicanus ieiuno bis in ſabbato decimas do de omibus que poſſideo. ⁊ publican⁹ a longe ſtans ⁊ noluit oculos leuare in celum qui reputabat ſe indignũ corã deo ⁊ angelis. ſed pcutiẽs pectus ſuũ dixit. Deus ꝓpicius eſto mihi peccatori hoc de intima cordis cõtritione dixit. Ecce iſte pm⁹ manſit ſic fuit. gloriando eñ de bonis ſuis orauit. ſʒ iſte ſcʒ publicanus obtinuit remiſſionem oim petõꝝ. vñ ait dñs. Amẽ dico vobis q: hic deſcẽdit iuſtificat⁹. i. mũd⁹ ab omni petõ in domũ ſuã. et ide õ ait ↄcludendo iſtã parabolã nobis in exemplũ. Ita dico vob. Qui ſe exaltat humiliabit̃ p deiectionẽ in futura vita. et qui ſe humiliat exaltabit̃ in eterna vita ⁊ ſic patet euangeliũ. quo ad thema. Qui ſe humiliat exaltabitur. Nota ꝙ vera humilitas in q̃tuor recõmẽdat̃. pmo in naturis. ſcdo in lapidib⁹. tercio in figuris. q̃rto in picturis: Prio dico ꝙ vera humilitas cõmendat̃ in naturis et pmo in quodã flore ſcʒ viola qui eſt pũus flos ⁊ primus inter flores nũcians eſtatem. ita humilitas inter ceteras v̾tutes ẽ pũa q: ſicut ſupbia eſt radix vicioꝝ. ita humilitas eſt radix v̾tutũ. Itẽ viola eſt ſicut pua auis roſtrum habens ⁊ duas auias ⁊ caudam. ita humilitas habet os ſemper ad laudandum deum. Unde dixit in Pſalmo. Lauda anima mea dominum. habet duas alas ad celeſtia contemplandum et de terrenis volandum. habet caudam paruulam ad mortis memoriam. Item comparatur in naturis rerum ſtelle. nam ſtella a ꝑparet parua tamẽ dicũt naturales ꝙ ſtella ſit maior tota terra ⁊ dicit Eccleſiaſtici. de humili homine. Quaſi ſtella matutina in medio nebule et quaſi ſol in meridie et quaſi luna plena ita refulget humilitas in eccleſia dei. Item humilitas in naturis rerum comparatur lapidibus precioſis. Primo ametiſto qui talis eſt nature ꝙ reprimit ebrietatem ⁊ inducit ſobrietatem. ſic humilitas repmit ſuperbiam que ſe humiliat ambitioſe. Unde ſuperbus eſt quaſi ebrius ignorans ſeipſum. Unde Iſaya. Expergiſcimini ebrij a vino ſuperbie

Secundo humilitas comparatˀ iaſpi
di qui fugat fantaſmata. ſic humilitas
tranſitoria que ſunt ſomnia. quia dicˀ
Eccl. de ſuperbo. Cor tuū fantaſias
patitur. Tercio humilitas comparatˀ
ſaphiro. nam ſicut ſaphirꝰ reprimit tu
mores ita humilitas iram. vnde dicit
Paulus ad Cor. Humilitas non in
flatur. Quarto humilitas eſt ſicˀ oni/
chinꝰ. nam ſicut iſte lapis facit hoīem
fortem contra ipm̄ dyabolū vt patet
de dauid. i. Regum. vbi ſamuel venit
ad yeſſe qui habuit octo filios. de his
nullum elegit niſi illum qui fuit deſpe
ctus et humilis ſcilicꝫ dauid et ille vi
cit leonem vrſum et goliam. ita humi
litas vincit dyabolū mundū ꝛ ꝓpriaꝫ
carnem ꝛ ideo fuit exaltatus ſup oēs
fratres. ergo qui ſe humiliat exaltabi
tur. Secūdo dico ꝙ vera humilitas
cōmendatur in picturis. nam legitur
ꝙ romani depingebant humilitatem
ad modū hominis habens caput in/
clinantis cū nigris veſtibꝰ ad ambu/
landū cū baculo ꝛ ad ſeruiendū. Hic
ad ꝓpoſitum vera humilitas debꝫ ha
bere q̄tuor cōditiones bonas. Prīa
cōditio ꝙ humilis ſe vilem ſemꝑ ve/
lit reputare in ꝑſona q̄uis ſit pulcer
iuſtus et nobilis vt patet de dauid q̄
fuit pulcer. tn̄ reputauit ſe velut canē
mortuū mordere nolentem vt patet
i. Regū. Quando ipm̄ ſaul perſeque
batˀ: ideo imago inclinauit caput ſuū
Secunda ꝯditio eſt ꝙ verus humilˀ
debet ſe reputare exulem in conſcien
tia et paratum in omnibus mādatis
dei que ad deū pertinent. ꝛ dicat illō
Ps. Paratus ſum ꝛ non ſum turba
tus eo cum baculo ad ambulandum.
Tercia ꝯditio debet eſſe ꝙ verus hu
milis ſe ſemꝑ oſtendat deſpectum vt
patet in hoc euangelio. quia a longe
ſtetit reputauit ſe indignū oculos le
uare ad dn̄m. ideo imago habuit nig̃
veſtimenta. Quarta conditio vere
humilitatis ꝙ humilis ſe ſemꝑ repu/
tet ad ſeruiendū alijs quaſi de iure te
neatur. tamen nō ꝑtinet ſibi ad ſerui
endū interdum vt patet, de xp̄o dn̄o
noſtro qui fuit magiſter ꝛ dn̄s. tamē
ſeruiuit ſuis diſcipulis lauādo pedes
eorum. vnde ait. Diſcite a me qꝛ mi/
tis ſum et humilis corde. et ſic patet
ſcd̄m ꝙ vera humilitas cōmendatur
in picturis. Si enim romani qui erāt
pagani ſic depingebāt humilitatem
q̄ntomagis nos chriſtiani. Tertio di
co ꝙ humilitas ꝯmēdatur in ſcriptu/
ris. nam ſacra ſcriptura ꝯmendat hu
militatem ꝛ vituperat ſupbiam que ē
ſua ꝯtraria. ꝛ ideo humilitas meliorē
ꝑtem elegit q̄ꝫ ſua ꝯtraria. Nam ſuꝑ
bia elegit quod eſt extra vt ypochrite
de quibus dicit ſcriptura. Amant pri
mas ſedes in ſinagogis. ſalutationes
in foro. ab omnibus vocari rabbi qd̄
eſt magiſter. ꝛ tamē intus eſt vacuus
ꝛ ſolum querit qd̄ eſt extra. ſꝫ ecōuer
ſo humilitas cū ſua ꝯtraria diuidens
elegit ꝑtem meliorem ab intra. vnde
Aplus ad Cor. Nam gloria noſtra
hec eſt teſtimoniū conſcientie noſtre
ꝛ deus videt in abſcondito cogitatio
nes hominū Item ſuperbia elegit cor
ticem. ſed humilitas nucleum vt inde
deus honoretur ꝛ proximus edificetˀ
Itē ſuperbia elegit paleas vane glo/
rie. ſed humilitas elegit granū vt co/
lumba. vnde dicit aīa deuota in Can
ticis Aīa humilis quaſi oculi colum
barum ſuper aquaꝝ riuos. Item ſuꝑ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

bia eligit florem ſed humilitas fructū
vnde in Canti. Fructus eius dulcis
gutturi meo. Item ſupbia eligit mon
tem eleuationis. ſed humilitas eligit
vallem depreſſionis. ⁊ humilitas me
liorem partem habebit. quia mōtes
ſunt aridi. montes ſunt duri. montes
ſunt tempeſtuoſi. Item ſuperbi nunc
aridi ſunt in deuotione. nunc duri in
pximi cōpaſſione. nunc ſteriles in bo
norū operū fructificatione. ⁊ mōtes
ſunt tempeſtuoſi in varia tentatione
ſed ecōtrario valles ſunt tute ⁊ mol/
les. ita humiles ſunt irrigui i lacrima
rū effuſione. ſunt fructuoſi in bonorū
operum fructificatione ſunt molles i
pximi cōpaſſione. ſunt tranquilli i pa
cis cōpaſſione Unde videmus quan
do aqua fluit tunc fluit de montibus
in vallem. ſic gratia diuina in corda
hoim humiliū: vn̄ Gregori⁹. Quan
to arbor altior: tanto motus pronior
⁊ qn̄to arbor pfundior tanto firmior
ita humilis quanto pfundior ſtat in
humilitate tanto ſecurior a tempeſta
te hui⁹ mundi. ergo ad thema. Qui
ſe humiliat ⁊c. Quarto cōmendatur
humilitas i figuris quia ſuperbia ge/
rit figuram omniū viciorū. eſt enim
ſicut rex qui non venit ſolus. ſed quā
do ſupbia venit in cor hoīs pulcra
peccata ſequuntur ſcilicȝ auaricia ac
cidia ⁊c. ideo dicit poeta. Si tibi gra
tia ſi tibi ſapiētia formaqȝ detur. So
la ſuperbia deſtruit omnia ſi comitet̄
Unde videmus per experientiā quā
do aliquis vult vas aliquod frange/
re iactando ad terrā pmo eleuat. qn̄
to enim altius eleuat tanto grauius
cadit. Ita dyabolus quādo vult ho
minē frangere in omnib⁹ virtutibus
deſtruendo. pmo ipm eleuat in ſuper
bia. Item dyabolus facit ſicut auicu
la que nō poteſt frangere nucem vo
lat in altum ⁊ pmittit cadere ſup lapi
dem vt ſaltem p caſum frangat quā
non potuit roſtro frangere. ita dya/
bolus quē non poteſt frangere in hu
militate ducit in altum ſupbie et ho/
noris hui⁹ mundi vt cadat ſuper la/
pidem vt peccet in xpm ieſum qui eſt
lapis fundamenti totius eccleſie. vn̄
apłus. Petra autē erat xpus. Item
videm⁹ ꝙ multi ſunt ſimplices ⁊ hu
miles. ſed ſi eleuant̄ ad honores mu
tant mores. Unde quantumcūqȝ fue
rit ouis vilis ⁊ deſpecta ſi nola pen/
ditur ad collum ſemper nititur prece
dere alias oues et reputat ſe meliorē
ita quātumcūqȝ homo humilis ſi col
lo ſuo nola ſuperbie appenditur ſe ex
altat. Item videmus ꝙ ligna putri/
da ⁊ vermes de nocte ſplendent ⁊ in
die nō hoc eſt in die iudicij qn̄ oritur
ſol iuſticie: Item deſtruit ſepe ſupbia
hoiem in corpore in anima ⁊ in reb⁹.
hui⁹ legimus figurā. iiij. Regū. vlti.
Moab rex ignobilis ſcripſit ad ioraȝ
Ueni et videamus nos mutuo et da
mihi filiā tuam. tunc rex iſrael nobil̄
et potens reſcripſit ei riſorie in pabo
lis. Cardo illa herba ſcripſit cedro in
libano. des mihi filiam tuam. Cedr⁹
de libano venit et cōuocauit in potē
tia ſua omēs beſtias campi et ɔculca
uerunt cardinem ⁊ ad nihilū redact⁹
eſt cardo et iſtam pabolā reſcripſit ut
attenderet de ſua ſuperbia. ſed noluit
adquieſcere. Tādem venit rex iſrael
cū potentia magna ⁊ regionē cardi/
nis deſtruxit et ipm iterficit. Ita mo
raliter cardo eſt ſupbus homo ſtans

in campo huius mūdi. cum em̄ floret
in fortuna credit ſe deo aſſimilari. ſcri
bit ergo ad cedrum in monte libano
id eſt ad xp̄m. da mihi filiam tuā id eſt
gloriam in hoc mundo in futurū cre
dens per ſuperbiā gloriam eternam
adquirere: ſed cedrus de libano. i. xp̄
cōuocat omnes beſtias terre. i: ſpūs
malignos et dat eis ptātem vt cardi
nem in campo ſupbie ſtantem cōcul/
cent hic per mortē et miſeriā et in fu/
turo per eternam damnationē. ꝛ ido
cōminando omnibus ſuperbis dicit.
Propheta in ps̄. Nos autē ſicē vnus
de principibus cadetis. quia ſicut ille
princeps ſuperbus lucifer cecidit. et
ille ſuperbus moab rex. ita omnes ſu
perbi. ideo quo ad thema. Qui ſe hu
miliat exaltabitur.

Dominica. xij. poſt pēthe
coſtes. Sermo. liij.

Surdos fecit audire Math
vij. Nota ꝙ ſicut videmus
vnūquodqꝫ opus laudat
ſuum factorem. quia ſi opus eſt bonū
tunc qui inſpicit dicit. O ꝙꝫ bonus et
ſubtilis eſt ille artifex ꝗ fecit hoc opꝰ
Sed ſi opus eſt nullius valoris tunc
vituperat ſuū artificē ita ꝙ qui inſpi/
cit dic: Qualis ignarꝰ fecit hoc opus
Ita cariſſimi tria opera ſubtilia ꝛ pul
cra que videmꝰ ad oculum laudāt ſu
um opificē qui eſt deꝰ creator omniū
Primū eſt opus creationis qd̓ fecit
valde potenter ſcꝫ creando celum et
terrā et mare montes ꝛc̄. ꝛ oīa que in
eis ſunt. in hoc opere latet ſua poten
tia. vnde Augꝰ. Si viderem aliquē
opificē qui tale celum talē terram ꝛ ta
lia que in eis ſunt poſſet facere. vere
vellem dicere ꝙ eſſet deus. ſed ex quo
nullus homo poteſt talia facere. meri
to debet homo deū laudare dicens.
Bene omia fecit. Scd̓m opus eſt or
dinatiōis et hoc fecit valde ſubtiliter
ſicut videmꝰ ꝙ ordinat ſidera in celo
et planetas ſolem et lunā que tenent
curſum ſuū in ſperis ſubtiliter aſcen
dentes et deſcendentes eos redeun/
tes diem et noctem eſtatem ꝛ hyemē
que omnia ſubtiliter ordinauit. vnde
Ps̄. Benedicite. i. laudate oīa opa
domini domino. laudate ꝛc̄. Terciū
eſt opus ſanationis ꝛ hoc fecit miſeri
corditer. vnde Apl̄s ad Thytū. Nō
ex operibus iuſticie que fecimꝰ nos
ſed ſm ſuam miſericordiā ſaluos nos
fecit deus per redemptionē ꝛ ſanatio
nem corporis et anime ꝛ de his loqͭ
in euangelio hodierno. ¶ Exiens ie
ſus d̓ finibus tyri illius regionis vbi
p̄dicauit et infirmos ſanauit. ꝛ venit
per ſydonē per illam regionem. ꝛ ve
nit ad mare galilee iter medios fines
capoleos. i. decem ciuitatū que iacue
runt circa illd̓ mare. et cū ibi venit ad
mare adducunt ei hoīem mutū et ſur
dum. ꝛ amici eius rogabāt eū vt ma/
num ſibi imponat ꝛ dn̄s miſericordia
motus eduxit eū de turba ſeorſum. i.
ſeparatum. et miſit digitos in aures
eius et accepit de ſaliua oris ꝛ tetigit
linguam eius. vnde ſuſpiciens in ce/
lum ieſus ingemuit. ꝛ ait illi. Effeta. i.
aperire. ꝛ ſtatim apte ſunt aures eius
et ſolutum eſt vinculū lingue eius et
loquebatur recte. ꝛ p̄cepit illis ieſus
ne alicui dicerent. dans nobis exem/
plum ꝙ de bonis operibus non debe
mus vanam gloriam quere. quanto

eis precipiebat tanto plus p̄dicabāt
et eo magis āmirabant̄ dicētes. Be/
ne omnia fecit ſurdos fecit audire et
mutos loqui. ⁊ ſic patet euangelium
quo ad thema. Surdos fecit audire.
Nota ꝙ q̄tuoꝛ ſunt voces q̄s debet
quilibꝫ peccatoꝛ audire. Prima vox
eſt cōminantiū. ſecūda vox eſt p̄dicā
tium tercia vox eſt clamātiū. quarta
vox eſt reſuſcitantiū: De pꝛima voce
dico ꝙ quilibet peccatoꝛ debet audi/
re vocem cōminantium. vnde in ps̄.
Vox dn̄i ſup̲ aquas deus manifeſte
venit. aut deus maieſtatis intonuit p̲
aquas nota p̲plm̄ hu͛ mundi. quia ſi
cut aqua fluit et refluit die ac nocte ⁊
nunꝗ̄ quieſcit. ita p̲plus huius mūdi
vn͛ naſcitur alius moritur donec re
uertant̄ in terrā. Quomō autē dn̄s
aperiat aures ſurdoꝛum peccatorū p̲
vocem cōminantium tanꝗ̄ vocē to/
nitrui magni patꝫ in Apoc̄. vn̄ Joh.
Audi angelum de celo venientem et
clamantē. ⁊ poſtꝗ̄ clamauit ſeptē to/
nitrua dederunt voces ſuas. Ita mo
raliter angel͛ eſt xp̄c qui clamat pec/
catoꝛibus ut penitentiā agant in hoc
mundo. et poſt ip̄m clamant ſeptem
voces tonitruoꝛum. Pꝛima vox to
nitrui eſt plaga hu͛ mundi p̲ famem
p̲ peſtilentiam ⁊ p̲ guerras que de ce
lo emittunt̄ ad cōminādum peccato
ri. vnde in ps̄. Etenim ſagitte tue trā
ſierunt et vox tonitrui tui in rota. ro
ta ſignificat mundū qui mundus ad
modū rote voluitur ī inſtabilitate ſa/
gitte ſue. tranſit terram tribulando. ⁊
vox illius tonitrui ſonat peccatoꝛib͛
cōminando Unde dicunt naturales
ꝙ oēs creature timent tonitruum. nā
piſces vadūt ad pꝛofundū maris nō
ſe mouere audentes. beſtie ſiluarum
fugiunt ad latibula. et aues ſe abſcon
dunt in cauernis et ſciſſuris petrarū
ſed ſolus miſer peccatoꝛ nō audit nec
timet vt fugiat a peccato. et ſic patet
p̄ma vox. Secunda vox tonitrui eſt
fraus et dol͛ et detractio que iam to
tam terram cōcutiunt. Unde Jhere.
Omnis amicus fraudulēter incedit.
de iſta voce tonitrui dicit Joh. in A
pocalipſi. Venit angel͛ de celo et mi
ſit voces hoꝛribiles et tonitrua ī ter
ram et diuiſit terram. iſta vox hoꝛribi
lis eſt fraus et mendaciū. diuiſit terrā
in tres p̲tes ſcꝫ in iudeos paganos ⁊
malos chꝛiſtianos qui oēs in fraude
⁊ dolo viuūt in terra. Tercia vox to
nitrui eſt bꝛeuitas vite quāto magis
homo debet timere talem incertitudi
nem v. te ꝗ̄ tonitrui vocem. vn̄ Eccl̄.
Subſtantie iniquoꝛū ſicut fluuius ex
ſiccabūtur. et ſicut tonitruū magnū
diſſipat pluuiaꝫ. ita bꝛeuitas diſſipat
omnes res t̄pales et coꝛpus et aīam
quam poſſidebat. Quarta vox toni/
trui eſt hoꝛribilitas moꝛtis nam quā
do videmus moꝛi magnū vl̄ maioꝛē
nobis tunc percutit vox tonitrui ad
aures noſtras dicens. Ecce ſicut ille
moꝛitur tu moꝛieris. diſpone res tu/
as. ⁊ cum illud tonitruū percutit oīa
membꝛa tangit. nam occultis videli
cet neruis in capite. vnde Ps̄. Do/
minū foꝛmida aduer. eius et ſu. ipſos
in ce. to. Quinto vox tonitrui eſt iu/
dicij pꝛonitas: nā citius veīt ad nos
dn̄s in ictu oculi temp̲e moꝛtis. vnd̄
ī libꝛo Heſter. Vidi tonitruū in ſom
nis ita magnum ꝙ capilli capi. hoꝛru
erunt. Sexto vox tonitrui eſt iudici ꝫ
ſtrennuitas. vn̄ Mat. Cum venerit

filius hominis in ſede maieſtatis ſue
tunc tonat vox maieſtatis ſue terribi
le verbum. Ite maledicti in ignē eter
nū. de iſto tonitruo ait Dauid in pſ.
Tonabit de celo dn̄s et altiſſimus de
dit vocem ſuam grando ⁊ carbones
ignis. Septima vox tonitrui eſt pe/
narum perpetuitas que nunꝗ habe-
bunt finē. Nam q̄ꝺdiu dn̄s eſt in celo
tamdiu durabit iſta pena vnde Yſa:
Dn̄s exercituum viſitabit terram in
fernorū cum tonitruo vnicuiqꝫ dan/
do ſm̄ opera ſua. et hec eſt vox cōmi/
natium quā peccatores nolunt audi
re vt emendent ſtatum eoꝝ. Secūda
eſt vox p̄dicantiū qui p̄dicant v̄bum
dei. iſta aſſimilantur voci tube. vnde
dicit dn̄s ad ꝓphetam yſaiam p̄dican
tem. Quaſi tuba exalta vocem tuam
et annūcia populo meo ſcelera eorū.
item Iohel. Canite tuba in ſyon cō/
uocate cetum. i. tubam. huius legim⁹
figurā Numeri. x. Dixit dn̄s ad moy
ſen qn̄ nō habuerūt campanas. Fac
tibi tubas duas ꝓpter q̄tuor cauſas.
Primo qn̄ populus debet pugnare
ↄtra inimicos tunc tubis facies clan
gorem vt populus animetur. Scd̄o
qn̄ populus debet venire ad feſtum
tunc fac ſonū vt ꝓplus veniat ad offi/
cium dei. Tercio qn̄ aliquid vis ꝓplo
intimare quod facere debeant aut vi
tare. Quarto quando reus debꝫ mo
ri ꝓ ſuo delicto tunc fac ꝓplm ↄuoca
ri. Ita ſpūaliter predicator verbi dei
debꝫ habere duas tubas. vna eſt pre
dicatio. ſcd̄a eſt ſancta vita vt qd̄ ore
predicet exemplis oſtēdat. et illas tu
bas debet habere ꝓpter quatuor cau
ſas. Primo ad vocandū populū ad
bellum ſpūale vt animent᷑ puſillami

nēs in bonis opibus vt viriliter pug
nent contra mundū dyabolum ⁊ pro
priam carnem. Secunda vt ꝓplus ſe
prepararet ad feſtum futurū eterne glie
nam ſi anima peccatrix ibi venerit nō
hn̄s veſtem nuptialem audiet a rege
eterno. Quomō huc intraſti vbi eſt
veſtis virtutum quā tibi cōmiſi in ba
ptiſmo. vn̄ ſequitur. eijcietur in tene
bras exteriores. Tercio debet habe/
re p̄dicator vocem tubalem in predi
cando vt conuocet ꝓplum ⁊ dicat qd̄
debeat vitare ⁊ operari. Quarto qn̄
reus debet occidi tunc tuba clange/
bāt ita predicator debet tuba vocis
ſue clamare reum. i. peccatorē eter/
naliter damnari niſi agat pniam ⁊ ſic
patet ſcd̄a vox: Tercia vox clamanti
um nam vox peccatoꝝ clamantiū eſt
diuerſa et multiplex. et ſpecialiter q̄n
qꝫ voces peccatoꝝ. verſus. Clamāt
ad dn̄m de terra crimina quinqꝫ Vſu
ra ſodoma merces homicidaqꝫ p̄da.
Primo clamat ꝓ vindicta. vſura q̄ a
paupibus exigit᷑. iam aliqui exponūt
pecuniam paupibus accomodando
melius eſſet ꝙ reciperēt a iudeis qui
tm̄ in ebdomada reciperent de vna
marca vnum denarium ſed xp̄ianus
vſurarius accipit ſolidum. vn̄ vſura
in antiqua lege erat prohibita Pſ.
Qui pecuniam ſuā dedit ad vſuram
et munera ſup innocētes nō accepit.
Cum em̄ paupes ita tribulant᷑ tunc
clamor ad dn̄m vadit. vnde Yſa. xix.
Clamabunt ad dn̄m a facie tribulan
tis et mittet eis ꝓpugnatorem q̄ libe/
ret eos. Scd̄m peccatum clamat ad
dn̄m videlicet homicidiū pro vindi/
cta: vnde ait dn̄s ad cayn. Vbi ē fra
ter tuus abel quia vox ſanguinis ei⁹

clamat ad me ď terra que aperuit os
suū et accepit sanguinē eius. Maledi
ctus sis sup terrā. nam homicida pec
cat occidendo ꝯtra oēm creaturā. nā
homo est dignissima creatura omniū
creaturaꝝ et dn̄s totius terre vtꝫ in
ps̄. Omia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹ ꝛc.
Et ois creatura clamat ꝯtra homici/
dā ꝑ vindicta nisi agat pn̄iam ꝛ deus
descēdit ꝛ vindicat. nā ꝓhibuit homi
cidiū i decē p̄ceptis. ꝛ sic clamat vox
sanguinis. nisi sanguis xp̄i clamaret ꝓ
misericordia sicut dicit Aplus. Sicut
sanguis human⁹ clamat ꝓ vindicta
ita sanguis xp̄i pro misericordia. alio
quin de⁹ iā destruxisset totū mundū.
ita miserabiliter fundit᷑ iā sanguis hu
manus Ps̄. Effuderūt sanguinē ve
lut aquā in circuitu. Terciū pctm̄ cla
mat voce sua ꝛ est merces retēta. vn̄
Jacob⁹. Merces operarioꝝ qui mes
suerunt terrā retēta est eis. clamat ad
dn̄m et clamor eius in aures dn̄i sab
baoth introiuit. Quartū pctm̄ quod
voce sua clamat ē oppressio viduaꝝ
ꝛ orphanoꝝ. Eccl'. xxxv. Dn̄s nō de
spiciet pupillos viduaꝝ ꝛ orphanoꝝ
nā si leseris eos, vt lacrimēt᷑ et clamēt
talis clamor ascēdit vsqꝫ ad celum ꝛ
dn̄s exaudiet ꝛ vidicet. Quintū pec
catū clamās est mutū et luxuria inor
dinata que iā regnat ꝑ totū mundum
vnde Gen̄. xviij: dixit dn̄s ad abraā.
Clamor zodome et gomorre multi/
plicatus est nimis et pctm̄ eorum ag
grauatum est et descendam ꝛ delebo
eos. ꝛ sequit᷑ Pluit dn̄s sup zodomā
ꝛ gomorrā sulphur ꝛ ignē. Sed heu
iam totus mūdus venit ad talē statū
quicqd clamant hec quinqꝫ scꝫ sang/
uis humanus vsura zodoma merces
retenta ꝛ vox p̄dicantiū ꝛ cōminan/
tiū homies surdi sunt et nō curant ex
quo istas voces clamātes nō curant
oportet eos audire quartam vocem
videlicet resuscitantiū que sequitur.
Quarta vox est resuscitātiū hec vox
ē valde horribilis. Clamat nāqꝫ xp̄c
ad modū leonis qui nos resuscitabit:
nam leo qn̄ parit filios suos mortui
sunt. tunc prima die clamat secunda
die clamat sed tercia die audiunt ꝛ re
surgunt. ita xp̄c clamat prima die sue
p̄dicationis sed nō audiuim⁹. clama
uit secūda die in cruce ꝛ nō audiuim⁹
sed clamabit tercia die videlicet i die
iudicij ꝛ oportet nos audire siue vo/
lumus siue nō Itē clamat vox ange/
lorū. Surgite mortui venite ad iudi
ciū vtꝫ in euāgelio. Math. Mittet fi
lius homis angelos suos ꝛ colliget a
q̄ttuor partib⁹ mundi ꝛ tunc surdos
facit audire. Nā aliqui sunt si possent
obstruere aures libenter facerent sed
illud oportet ꝯtra qd̓ nullū est reme/
dium tunc plangent se oēs trib⁹ terre
vn̄ Isa. Expergiscimini ꝛ vigilate q̄
dormitis in puluere terre. ergo quo
ad thema. Surdos fecit audire ꝛ mu
tos loqui.

Dominica. xiij. post pen
thecostes. Sermo. Lv.

Beati oculi qui vident que
vos videtis. Lu. x. Dicit᷑
eīn in reꝝ natura ꝙ aquila
solem in splēdore suo clarissimis ocu
lis suis clare intuetur ꝛ non reuerbe/
rat oculos q̄ntomagis verus sol de⁹
oculos mentis potest delectare ꝛ sua
uitatem cordis inducere. et ad hoc

faciendum tria requirunt̾ que oculis
naturalibus delectationē inducunt:
Primū est qn̄ res quā videt oculus
sit speciosa et delectabilis tūc oculus
delectat̾. Scd̄m est qn̄ mediū dedu/
cens visum fuerit clarū qa in medio
tenebraꝝ nō potest clare res speciosa
intueri seu dirigi ad clarā rem. ideo hō
habens debiles oculos non pōt susti
nere lucē. ita tria sunt q̄ oculos mētis
delectant. Primū est res speciosa q̄ ē
ipe deꝰ. vn̄ Ps. Speciosus forma p̄
filijs hoīs. Scd̄m mediū est ꝓ primus
qn̄ homo inspicit ꝓmū ⁊ pulcrā ima
ginē tunc est tanq̄ȝ mediū quo dirigit̾
oculus ad eū cognoscendū vt ꝑ visi/
bilia ad amorē inuisibiliū inducamur
Terciū q̄ꝛ clarꝰ visus ē cognitio deui
tatis mediante fide: q̄ꝛuis eīm oculus
exterior deū sic est nō vidit. fide tamē
oculꝰ cordis ipm clare videt in futu
ro sic est. et hec tria ostendunt̾ in hoc
euāgelio. Dixit iesus discipulis suis
Beati ocli qui vident q̄ vos videtis
videlicet deū in humanitate. nā ego
dico vob q̄ multi ꝓphete et reges de
siderabant videre q̄ vos videtis scȝ
xp̄m filium dei de virgine natū et au/
dire eius doctrinā quā vos auditis ⁊
nō audierūt auribꝰ corpalibꝰ. ⁊ cum
hec diceret. Ecce qd̄am legisperitus
.i. doctor in lege tentans eum dixit.
Mgr̄ qd faciēdo vitā eternā posside
bo at ille dixit. In lege quid scriptū ē
quō legis. ille respondens dixit. Dili
ges dnm deū tuū ex toto corde tuo ⁊
ex tota aīa tua et exoibus viribꝰ tuis
et ex omni mente tua. ⁊ ꝓximū tuū sic
teipm. dixitq̄ȝ illi. Recte respondisti
hoc fac ⁊ viues Ille aūt volēs iustifi
care seipm dixit ad iesum. Et quis est

meus ꝓximus: Suspiciens aūt iesus
dixit ꝑabolam. Homo quidā descen
debat ab hierusalē hiericho ⁊ incidit
in latrones qui etiā spoliauerūt eum
et plagis impositis abierūt semiuiuo
relicto. Accidit aūt vt sacerdos qdā
descenderet eadē via. ⁊ viso illo p̄te/
riuit. silr ⁊ leuita cū esset secus locū et
videret eū ꝑtransijt. Samaritanus āt
iter faciēs venit secus eū et vidēs illū
misericordia motꝰ est ⁊ appropiquās
illi alligauit vulnera eiꝰ infundēs ole
um et vinū ⁊ imponēs illū ad iumen
tum suū duxit in stabulū et curā eius
egit. et altera die ꝓtulit duos denari
os stabulario et ait. Curā illius habe
⁊ qdcunq̄ȝ supererogaueris ego cum
rediero reddam tibi Quis hoꝝ inter
sacerdotem leuitā et samaritanū tibi
videt̾ ꝓximus illi fuisse qui incidit in
latrones. et ille dixit. Qui fecit miseri
cordiā in illū. ⁊ ait illi iesus. Uade et
fac silr et sic p̄ȝ euangeliū. Ista ꝑabo
la est quo ad genus humanū. hō vul
neratus inter latrones est genus hu
manū quod cecidit ꝑ peccatū p̄moꝝ
parentū ⁊ iacuit extra viam ⁊ spolia/
tum omibus v̾tutibꝰ. sed venit sacer
dos. i. ꝓphete ⁊ sacerdotes qui sanare
eū non possunt. leuite fuerūt de illis
qui sub sacerdotibꝰ fuerūt ⁊ seruiebāt
in tēplo dei q̄ non poterāt curare. sed
venit samaritanꝰ. i. xp̄c ⁊ infudit oleū
misericordie et vinū pietatis ⁊ sana/
uit genus humanū: ergo quo ad the
ma: Beati oculi qui vident que vos
videtis scilicet xp̄m in humilitate in
ipsum credendo non solū oculis cor
poralibus quibꝰ ipi iudei eum vide/
runt. sed oculis mentis ipm ꝯtemplā
do ⁊ illum sequendo. ergo bti oculi ⁊c̄

Nota ꝙ oculi iuſti hominis quattuoꝛ
debent videre. Primo ad fundendū
lacrimas ad purgandum ꝓprium de/
lictum. Secūdo debēt videre bona
exempli ꝓximi ad imitandū. Tercio
debent videre pulcras creaturas ad
laudādū deū. Quarto debēt videre
celeſtia ad exorādum deū. Primo di
co ꝙ oculi iuſti homīs debent videre
vt fundant lacrimas ad purgandum
ꝓprium delictū. vnde Ps. Exitus a
quarū deduxerūt oculi mei quia non
cuſtodierunt legem tuam domie. nā
ſepe homo offendit deū oculis viden
do illicita de quibus cadit homo ī cō
ſcia ad conſenſum peccatoꝝ. huiꝰ legi
mꝰ figuram ꝙ dauid poſt meridiem
deambulabat in aula ſua ⁊ vidit pul
cram mulierem vxorē vnius militis
et ex aſpectu oculorum cecidit ꝑ con/
ſenſum in pctm̄ mortale. et illud poſt
modum deleuit ꝑ lacrimas per ɔfeſſi
onem et ſatiſfactionē. ideo dicit in ps̄
Per ſingulas noctes lectum meū la/
crimis meis rigabo. Cum deꝰ ꝑ pec
catū offenditur ꝑ lacrimas reconcili
atur. huiꝰ figuram legimus Geñ viij.
Terra erat ita coopta cum peccatis
hominū ꝙ deus dixit. Penitet me fe
ciſſe hominē. Venit igitur inundatio
aquaꝝ et purgauit totam terrā et la/
uit eam ab omnibus immūdicijs eiꝰ
et octo homīes qui fuerūt in archa il
los benedixit. et poſuit arcum in ſig/
num miſericordie in nubibus celi. et
columba venit ad noe poſtq̄ꝫ mūda
ta erat terra et portauit ramū virenti
bus folijs in oꝛe d' arboꝛe oliuaꝝ. Ita
moraliter hō offendit deū per viſum
ſuoꝛum oculoꝝ in cōcupiſcētia male
auaricie luxurie et ſuperbie. ita dn̄s

poteſt bene dicere. Peitet me feciſſe
hominē peccatorē. ſed cū venit dilu/
uium aque lacrimaꝝ tunc excuſſis oī
bus peccatis deus reconcialiatur et
arcum federis. i. miſericordiam poīt
in nobis. tunc ſaluantur in archa con
ſcientie octo ꝑſone. i. octo beatitudi/
nes. et columba id eſt gratia ſpūſſan/
cti venit in archam ɔſcientie portās
pacem et ſpem vite eterne. ⁊ aqua la
crimarū purificat illa que oculus ab
extra vidit et maculauit. vnde Iero.
ſuꝑ Math. Sicut poſt vehementes
motus aeris aer purificatur et terra
fecundatur. ita poſt lacrimarum plu
uias ſerenitas mentis. et ſic patet pri
mum ꝙ oculi iuſti hominis videt cō/
ſcienciam immundā ⁊ fundunt lacri/
mas ad purgandum. Scdō dico ꝙ
oculi iuſti hominis vident bona exē
pla proximi ad imitandū. vñ ait Sa
piens Prouer. Oculi recta videāt
et ſimilia faciant. ſed multi ſunt q̄ ver
tunt magis oculos ad vana huiꝰ mū
di videnda et inde aīa ſepe maculat
vtꝫ Geñ. in figura. Iacob venit cum
familia ſua de meſopotamia ꝑ terram
gentiliū et dixit ad pueros ſuos ⁊ ad
familiam ſuā. Maneatis ſimul ⁊ nul
lus ſe abſentet nec mittat ſocietatem
nr̄am ſed pulcra puella filia eiꝰ dyna
nomine exiuit de ſocietate ut videret
mulieres ⁊ vanitates regionis illius
cum videret filius ṗncipis gentiliū
apprehendit puellam et violauit eā.
Ita moraliter nos ſumus in via per
quam tendimus ad patriam noſtraꝫ
idō oportet nos manere in via recta
et iuſta. vnd' Exodi. Hec eſt via dn̄i
ne declinetis a ſiniſtris ex ea. ſed ſunt
multi qui dimittunt ſocietatem bonā

id eſt vitam ſanctorū qui ſuis bonis
operibus meruerunt tenere viã vite
ſed iam vertunt oculos ad vana hꝰ
mundi. quod videns dyabolus ca/
pit animã maculat et priuat eam vir/
tute ac ducit ad conſenſum peccatoꝝ
ſicqȝ miſera anima ambulat poſt mor
tem nec veniet ad patriam cum ele/
ctis ideo conqueritur Jeremi. Tren.
Heu heu mors intrauit ꝑ feneſtras
noſtras. Feneſtre ſunt oculi ꝑ quas
vadit ad animam aut mors aut vita.
ideo claudatur dyabolo et aperiatur
chriſto. Tercio dico ꝙ oculi beati vi/
dēt creaturas quas deus creauit no
bis ad vtilitatam et ſibi ad laudem et
honorem: vnde in pſ̄. Uidebo celos
tuos opera manuū tuarum lunam et
ſtellas que tu fundaſti. et illas debēt
videre boni hominis oculi vt laudēt
creatorem in creaturis que creature
ſunt velut ſpeculū in quo relucet po/
tentia patris ſapientia filij bonitas
ſpiritusſancti. vnde Paulus. Uide
mus nunc per ſpeculum et in enigma
te. ſed poſt hanc vitam facie ad faciē:
ſed oculi auari hominis vident crea/
turas videlicet domus pulcras poſ/
ſeſſiones aīalia agros vineas ⁊ deſi
derant et optant ⁊ cogitant ſtatim in
corde ſuo. Utinam illa res eſſet tua ⁊
hoc eſt maximum peccatum quia di/
citur in preceptis dñi. Non concupi
ſces rē proximi tui iniuſte: ſic fecit rex
iſrael vt patet. iiij. Regum. Uidit vi
neam pulcram que erat vnius qui di
cebatur naboth et miſit pro eo ⁊ dixit
Da mihi vineam tuã. qui noluit con
ſentire ꝓpter hoc fuit lapidatꝰ. ⁊ pec
cauit ille rex mortaliter per viſum et
damnatus eſt eternaliter: ꝙ autē ocu

Lin pſal: VIII

li hominis auari omnia que videt cō
cupiſcunt legimus figurã Zach. vbi
angelꝰ domini oſtendit zacharie mu
lierem ſedentem in amphora que ha/
buit oculos videntes in vniuerſam
terram tandem venit angelus ⁊ po/
ſuit ſuper os amphore talentum plū
bi. venerunt due mulieres habentes
alas milui ⁊ duxerunt amphorã cum
muliere in terram ſennaar et poſuerīt
eam ibi. Jta moraliter mulier ſedens
in amphora cuiꝰ oculi ſunt in vniuer
ſa terra eſt auaricia cui non ſufficit qđ
habet ſed deſiderat omnia que videt
in vniuerſa terra. talentum plumbi
quod poſuit angelꝰ ſuper os ampho
re ē poſitum in ſignum impietatis qꝛ
auarus eſt impius. clauditur os eius
ad orandum pro gratia diuina. vnde
Pſ: Muta fiant labia doloſa. ⁊ clau
ditur cor ad compatiendū proximo.
ſed venerunt due mulieres habētes
alas milui id eſt auiditas in adqrēdo
et auſteritas in poſſidendo tanqȝ mil
uus rapiendo quicquid oculi vident
hec tollent eum de terra viuentium ⁊
ꝓducent ad terrã morientiū. vnđ ait
dñs. Ligatis manibꝰ ⁊ pedibꝰ ꝓijcite
eum i tenebras exteriores ibi erit fle/
tus et ſtridor dentium: ergo quo ad
thema. Beati oculi qui non concupi
ſcunt rem proximi ſed videns creatu
ras laudando creatorē. Quarto di/
co ꝙ oculi beati hoīs deſiderant eter
nam gloriam. nam videmus ꝙ oculi
beatorum et iuſtorum ſolēt leuari ad
celum vnde poſſunt diuinam gratiã
expectare. vnđ Pſ. Leuaui oculos
meos in montes ⁊c̄. ſed multi ſunt q̄
magis leuant oculos vt videant ho/
nores huius mundi qȝ honorē celi cū

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

tū honores mundi cito tranſeant. vñ
romani depingebāt hoiem hu9 mūdi
in templo apollinis ad modū homi/
nis habētis roſam in dextra. lilium in
ſiniſtra. ſupra ſolſequium infra abſin/
theum et ſcripſerūt ſupra imaginē. le-
uate et qđ ſignificat cōſiderate. Nam
homo cū eſt in honore h9 mūdi floret
vt roſa delicijs et diuicijs. ſed de ve/
ſpere. i. tpe mortis et aduerſitatis are
ſcet et ab omnib9 vilipendit' vt roſa
arida que ꝓijcitur cito cum arida eſt:
Ita in ſiniſtra lilium albū cum ſuis fo
lijs nam lilium bene redolet vel bo/
num dat odorem dum floret. ita gr̄a
hois cū eſt in honore mundi ſed qñ fo
lia cadūt cito ſordeſcūt. ita cum hois
honor cadit et aduerſitas et mors ve
nit. tūc cito honor et vires ſordeſcūt.
Item ſolſequiū ſupra in ſignum ꝙ ſol
ſequium habet talē naturā qñ ſol ori
tur aperit' ſed dū ſol recedit ꝛ occidit
claudit'. Ita fortuna et honor mūdi
cū ſol ꝓſperitatis aduenit et orit' apit
homo oculos ꝛ videt cūcta ſibi placē
tia. ſed cū ſol occidit. i. cū mors vene
rit ſtatim oculi claudunt'. et tūc nihil
videt niſi tenebras ꝛ claudit' in ſepul
cro. Item inferi9 abſinthiū in ſignum
ꝙ ois delectio mūdi modo eſt dulcis
in pctis et erit amara poſt hanc vitā
Eccle. Erit potio amara bibentibus
illam blande ingredit'. ſed erūt eius
nouiſſima quaſi abſintheum. Itē pš.
Fel draconū vinū eo. et ve. aſ. in. Er
go ad thema. Beati oculi qui vident
tranſitoria vana et deſpiciunt. et cele
ſtia appetunt et cum deo eternaliter
gaudent:

Dñica. xiiij. poſt penthecco/
ſtes Sermo. lv.

VNus illoꝝ vt vidit q2 mun
dat9 eſt regreſſus ē magni/
ficans deū Lu. xvij. Nihil vtili9 homi
quo ad aiaꝫ niſi gr̄a diuina. Homo eſt
q̄ſi mortis imago et q̄ſi vas vacuū et
fractū. vñ pš. q̄ſi vas ꝑditum cōfrin/
ges eū. ido ait Paul9. Gr̄a dei ſum id
qđ ſum nā multi habuerūt ſanitatem
corꝑis ſine gr̄a dei et perierūt et ſicut
gr̄a valet ſuꝑ oia ad ſalutem aie: ita ſa
nitas corꝑis valet hoi et vtili9 eſt oi/
bus diuicijs mūdi. ergo dicit Catho.
Eger diues habet numū ſed ñ habet
ipm. Si hō ſꝑ eſſet infirm9 qđ ſibi va
leret auꝝ ꝛ argentū terre vilis. Ad ſa
nitatē obtinendā tria ſunt neceſſaria.
Primo ſapiēti medico ſuā infirmita/
tem oñdere. vñ Eccle. xiij. Altiſſim9
creauit medicinā de terra et vir pru/
dens nō abhorrebit eam. Scđm eſt
p̄ceptum medici obſeruare ſi infirm9
nollet obedire medico ipm curare ñ
poſſet. vñ Grego. Ipe ſe interimit q̄
p̄cepta medicoꝝ negligit. Terciū eſt
ſanitatis beneficiū medico reddere.
vñ Berñ. Ingrutitudo eſt vent9 ex
urens et exicans omnē fontē gr̄e. De
his beneficijs xp̄i circa curatiōem le/
proſoꝝ legit' in hoc euāgelio. C
Cum iret ieſus in hieruſalē tranſibat
per mediam ſamariam que fuit regis
gentiliū iuxta regionem galilee. et cū
intraret quoddam caſtellum occurrerūt
ei decem viri leproſi qui audierunt ꝙ
ieſus illuc veniret et ipm ibi expecta/
bant extra portā caſtelli in mōte. Cū
aūt domin9 venit cū diſcipulis ſurre/
xerunt leproſi et ſteterūt a longe non

audentes ſibi appinquare et leuauert
vocem dicentes. Jeſu pceptor miſe/
rere noſtri. Quos vt vidit miſericoꝛ
dia motus qꝛ ſibi ꝓprium eſt miſereri
dixit eis Jte ⁊ oſtendite vos ſacerdo
tibus. et factum eſt dū irent mundati
ſunt. Unus aūt ex illis vt vidit quia
mūdatꝰ eſt regreſſus eſt cum magna
voce laudis laudans deū et cecidit ī
faciem ſup terram ante pedes ieſu et
gracias agens et hic erat ſamaritanꝰ
reſpondens aūt ieſus. Nonne decem
mundati ſunt et nouem ſcꝫ vbi ſunt.
et nō eſt inuentus qui daret gloriam
deo niſi hic alienigena. i. ab extra veni
ens. et ait illi ieſus. Surge et vade qꝛ
fides tua ſaluum te fecit. et ſic ptꝫ euā
gelium. Nota ꝙ quattuoꝛ modis id
eſt quattuoꝛ de cauſis mundatᷓ corpꝰ
vt fiat ſanius. ſcđo mundatᷓ domꝰ vt
fiat mundioꝛ. tercio mundatᷓ frumen
tum vt fiat purius. quarto mundatᷓ
facies vt fiat clarioꝛ. Primo dico ꝙ
corpus mundatᷓ vt fiat ſanius ꝑ me/
dicinam laxatiuā vt patet de medicis
Qū enim mali humores veniūt ī coꝛ
pus hoīs inde inficitᷓ corpus et inde
ſepe maculatᷓ et inde qñqꝫ leproſitas
generatᷓ Debet igitᷓ malos humores
in ſe per herbas amaras purgare. ita
homo ſepe ſpūaliter in aīa maculatur
ꝑ malas cogitatiōes ꝑ mala verba. ⁊
malas opatiōes et inde coram ange/
lis anima ſordet ſicut leproſus et de/
ſpicitur et eijcitᷓ. Debet aūt talis aīa
ſenciens ſe grauatam malis humori/
bus peccatoꝝ querere medicum mi/
ſericordem et offerre illi ſicut leproſi
ſolebant in veteri lege. De qua legi/
mus leuiti. [redacted]. Qū em leproſus hō
mundabatᷓ a lepra offerebant duos

Capite xiiij
Leuiti:

paſſeres viuos et tūc ſacerdos acci/
piens illos paſſeres iuit cum leproſo
in flumen aque ⁊ vnū occidit in vaſe
terreo et miſcuit ſanguinē cum aqua
et habebat aſperſoriū de ligno cedri/
no et yſopo. ligabatᷓ paſſer vnus filo
coccineo ad modū aſperſorij et aſper
gebat ſepties leproſum cū illa aqua
admixta ſanguine paſſeris interfecti.
et alius paſſer dimittebatᷓ in agꝛ vola
re. Jta moraliter peccatoꝛ eſt lepro/
ſus in anima. qꝛ ſicut leproſus fuit ab
iectus in antiqua lege. vt ptꝫ Leuiti. Capite
[redacted]. Qui fuerit leproſus inter vos xiiii.
eijcietur extra ciuitatem vel caſtrum.
ita peccatoꝛ in aīa eijcietᷓ tempe moꝛ
tis extra caſtra vel ciuitatē celeſtem.
Senciēs peccatoꝛ ſe leproſum debet
ſe oſtendere ſacerdoti in confeſſiōe ſu
am infirmitatē detegendo et debet of
ferre duos paſſeres: i. contritiōeꝫ coꝛ
dis et ſatiſ factiōem operis tunc ſacer
dotes accipiūt aſperſorium de ligno
cedrino ſancte crucis paſſ. ōis xpī in
adiutorium pro abſolutiōe quia chri
ſtus pro nobis ī ligno ſatiſ fecit ī ſopo
id eſt hūilitate et circūligato et aſper/
git cū aqua viua et ſanguīe xpī quē ꝓ
nobis ſepties effudit. nā ꝓ nřis pctis
voluit ſepties ſanguinē fundere vt
nos lauaret a pctis. vt dicit Joh. in
Apoc. Qui dilexit nos et lauit nos
ſanguine ſuo a peccatis nřis Primo
effudit ſanguinē in circūciſiōe ſcđo in
flagellatiōe. tercio ī coronatiōe. quar
to in manuū pforatōe. quīto in pedis
dextri infixiōe. ſexto ī ſiniſtri pedis cla
uis incuſſiōe. ſeptio ī lateris lācee mili
tis apciōe. d' quo exiuit ſanguis ⁊ aq.
vt ī euā. Joh. vnꝰ miles noīe longiꝰ
latꝰ eiꝰ apuit lancea et ꝯtinuo exiuit

ſanguis et aqua in remiſſiõem peccã
torum vt nos lauaret ab omni pecca
to aie et corporis. ergo quo ad thema
Mundatus eſt ⁊ regreſſus eſt magni
ficans deum Scḋo dico q̄ aliqua res
mundat᷑ vt fiat mundior ſicut dom⁹
a ſordibus per ſcobam ita mundatur
domus conſcientie vt ſiat habitatio
xp̄i. Sicut enī videm⁹ q̄ ancilla pur
gat domum et omnes immundicias
congregat ante hoſtium et cum pala
proycit ante hoſtium ita hō debet cō
gregare omnes ſordes peccatorū et
eijcere extra domū conſcientie cū pa
la confeſſiōis ſicut fecit dauid qui di/
xit In corde meo meditatus ſum ⁊ ex
ercebar et ſcobebam ſpūm meū hui⁹
mundationis legimus figuram Anti
ochus princeps milicie intrauit tem/
plum et erexit ydola ⁊ cogebat popu
lum vt adorarēt ydola. ꝗ͡ȝ dixit iudas
machabeus. Melius eſt mihi mori in
bello q̄ꝫ videre mala gentis nr̄e ⁊ pu
gnauit contra eum et vicit et intrauit
templum et eiecit ydola et purgauit
domū dei et fecit altare nouum et ob
tulit ſacrificium et ꝓſtrauit ſe in terra
orans ne amplius inciderent in tan/
tas tribulatiōes q̄ ſic templū immun
daret᷑. Ita moraliter antioch⁹. i. dya
bolus intrat templum cordis noſtri
et facit inde templū ydolorꝫ quando
ibi fit auaricia luxuria gula que ſunt
ydolorum ſeruitus ſicut dicit Aplus.
Scḋo anima deuota hoc ꝯſiderans q̄
de domo ꝯſcientie que debet eſſe do/
mus dei facta eſt dom⁹ ydolorum di/
cat cū iuda machabeo. Melius eſt mi
hi mori in bello ſpūali pugnādo con/
tra vicia. q̄ꝫ videre tāta vicia i domo
ꝯſciētie et ſic pugnat cōtra antiochū.

id eſt dyabolū vincēdo et domū mun
dat ꝑ ſcobam ꝯfeſſiōis. ⁊ ſe ꝓſtenere
debet ante faciē dei orādo dicēs. Ne
vnq̄ꝫ ampli⁹ dom⁹ ꝯſcie mee immun
det᷑ et ſic pꝫ ſcḋm q̄ dom⁹ mundat᷑
vt fiat mūdior Tercio dico q̄ aliq̄ res
mundat᷑ q̄ fiat mūdior. i. purior ſicut
frumētū a palea. Nam videm⁹ q̄ qñ
frumentū eſt immundū a paleis tūc
ꝑ flagellū bene conterit᷑ et mundat᷑.
ita aia hoīs qñ eſt immūda a peccatis
debet ſe ꝑ flagellatiōeꝫ. i. caſtigatiōeꝫ
bene mūdare q̓ꝛ quidq̄d homo paciē
ter ſuſtinet et ſeipm̄ flagellat hoc non
ſuſtinebit in purgatorio. vñ legimus
q̄ romani depingebant pniam vt hō
nudus tenēs in manu flagellū ferreū
cū quattuor folijs. in p̄io folio ſcribe
bat᷑ plango. in ſcḋo dico. in tercio vo
lo. in quarto facio. Ita ſpūaliter depi
gitur mūdatio aie ꝑ flagellum vt hō
nudus in ſignū q̄ in hoīe nudo nihil
latet. ita penitens debet omnia pctā
ſua cōfiteri. q̓ꝛ non confitenti et nō re
uelanti minat᷑ dñs Ozee. ij. dicēs Re
uelabo pudenda tua in facie tua corā
omīb⁹ i die iudicij Item depingebat᷑
cū flagello q̓ꝛ ſicut ꝑ flagellū purgat᷑
triticū ita caſtigatio mūdat aiaꝫ. hoc
flagellū habuit quattuor folia. In pri
mo ſcribebat᷑ aureis lr̄is plango in ſi
gnū q̄ volēs mūdare aiaꝫ dꝫ plāge
re vñ pſ. Lauabo ꝑ ſingulas noctes
lectū meū ⁊c. id eſt conſcientiā meam.
In ſecūdo dico in ſignum q̄ vere pe
nitens debet dicere ꝓpria peccata et
nō aliena. vñ dic tu prius pctā tua et
iniq̄tates tuas vt iuſtificeris. In ter/
cio volo q̓ꝛ q̄ vult mūdare aiaꝫ ſuā dꝫ
habere voluntatem quidquid ſibi a
ſacerdote iniūgat᷑ q̄ illō velit facere.

In quartó ſcribebat᷑. facio quia vere
penitens volens mundare aīam ſuā
debet facere vt flagellatio penitentie
rn̄deat vt culpe. ita anima purgat᷑ ꝑ
flagellatiōē penitētie Item videm⁹
ꝙ aurum probat᷑ ꝑ ignem vt fiat pu/
rius. ſic anima hominis ꝑ ignnem tri
bulatiōis. Pſ. Igne me examinaſti Nā
qn̄ aurifaber aurum ꝓbat ꝑ ignem q̄ꝫ
diu ibi fuerit immūdicia in igne fumū
emittit. ita q̄ꝫdiu homo eſt impaciens
⁊ remurmurat ꝯtra ignem tribulatio
nis. anima nō eſt mūda. ſed qn̄ paciē/
ter ſuſtinet tūc eſt mūda. Item ait Ia
cobus in cano. Probauit eos ſic auꝝ
ꝑ ignem. et beatus vir qui ſuffert ten
tatiōem qm̄ cum ꝓbat⁹ fuerit accipi
et coronam vite quā repromiſit de⁹
diligentib⁹ ſe. et ſic patꝫ terciū ꝙ aīa
mundat᷑ ſicut triticū ꝑ flagellū Quar
to dico ꝙ facies mundat᷑ vt fiat clari
or a maculis eam deturpantib⁹. vnd̄
qn̄ anima eſt ſine peccato tūc eſt pul/
cra ſed macule diuerſe deturpant eā.
vnde ꝯqueritur Ieremias. Vermes
aſcendūt ſuꝑ terram facies eoꝝ facies
cōbuſte Videm⁹ nāꝗ qn̄ hoīes feria
libus diebus laborāt in domo macu
lant facies eoꝝ et ideo habēt ſpecula
ante hoſtia. vnd̄ qn̄ domū exeunt ad
ſolennitatē tunc ſpecula inſpiciunt ſi
aliqua macula in facie appareat vt il/
las deleāt Ita moraliter hō exiſtens
in hoc mūdo tanꝗ̄ in domo laborās
diuerſimode ⁊ anteꝗ̄ exeat de domo
corꝑis videat ſpeculū conſciētie ſue
diligenter an alique macule ibi fuerit
et ſi aliquid ibi fuerit qd̄ oculos diuīe
maieſtatis offendat et deleat et mun/
dat i aq̄ cōtritiōis. vn̄ legim⁹ Iudith
ꝙ ipſa iudith volens liberare populū
ſuū vt placeret principi et vt inueni/
ret grāꝫ in cōſpectu eius lauit faciem
in fontibus betulie et ſic facta pulcra
placuit principi. ita ꝙ mandauit oīb⁹
ſubditis ſuis dicens eis Dimittite eā
libere ire vbicunꝗ̄ voluerit. et ſic de
mane veniēs ad portas ciuitatis dixit
Aperite portas qꝛ nobiſcum de⁹. ita
et nos qn̄ anima hoīs eſt obſeſſa per
diuerſa tentamēta et peccata volens
ꝓpliꝫ ſuū liberare. i. voluntatē memo
riam et intellectū que ſunt populus
anime debet faciem lauare in fonte la
crimaꝝ vt placeat altiſſimo principi.
et tūc princeps mandat ſuis ſubditis
id eſt dyabolis q̄ obediunt mandatis
eius dicēs illis. Dimittite eam libere
ire tempe mortis ad portam ciuitatis
eterne: Et tūc anima veniens ad por
tam ciuitatis eterne dicit Aperite mi
hi portas quia nobiſcū eſt deus. vnd̄
Hiero. O lacrima humilis tua eſt po
tentia tuū eſt intrare regnū ante tri/
bunal. tu ſecure ſtabis et quidq̄d pe/
cieris obtinebis. accuſantibus inimi
cis ſilentium imponis magis dyabo
lum crucias q̄ꝫ pena inferni. et q̄nto
lacrima eſt maioris amaritudinis tā/
to magis facies purificat. ergo quo
ad thema. Unus illoꝝ vt vidit ⁊c.

Dominica quindecima Sermo. lvi.

Nunc aīa plus eſt q̄ꝫ corp⁹
Mat. vi. ſcd̄m phm̄ cū cō
trarioꝝ ꝯtrarij ſunt effect⁹. vt calidi
et frigidi q̄ ſunt effect⁹ ꝯtrarij. ſic eoꝝ
operatiōes ſunt ꝯtrarie. Ita ſolicitu
do circa tēpalia hꝫ tres malas ꝯdicōes

Prima cōditio mala eſt q̄ habet mē/
tem affligere ſolicitudo tēpalis ſicut
ſpina: Unde ait dn̄s [redacted] Q̄d ceci (Luce 8)
dit in ſpinis fructum nō dedit. Unde
Eccle: Uidi cuncta ſub ſole ⁊ ecce va
nitas et afflictio ſpūs. Sc̄da cōdicio
mala eſt ſenſuū et intellectus ſapiētie
deſtructio Ideo quidē ph̄s vadens
ad ſcolas athenis proiecit oīs pecu
nias et oēs occupatiōes tpales de
poſuit vt poſſet eo melius ſapiam in
ueſtigare. Tercia mala ↄditio eſt aīaꝫ
a deo elongare et dei obliuiſci. Unde
Hiere. Populus meꝰ oblitus ē mei
diebus innumeris ꝓpter ſolicitudīes
tpales. Sed ſolicitudo circa ſpūalia
habet tres bonas ↄditiōes circa aīam
ↄtrarias primis. Prima eſt bona ſo/
licitudo ſpūalis. q̄ꝛ in his homo cōſo
latur in aīa et letat᷑: vn̄ Eccl'ſ. Uadā
ad ſpūalia et affluam delicijs. Sc̄da
bona cōditio ſpūalis quia ſolicitudo
ſpūalis intellectū illuminat in viā dei
aīam deducendo. Unde in pſ. Acce (Psal. 33)
dite ad eum et illuminamini et facies
vr̄e nō ↄfundent᷑ Tercia bona ↄditio
eſt q̄ꝛ viuūt cū d̄o ſolicitudines ſpūa
les. vn̄ Apl'ſ. Qui adheret deo vnꝰ
ſpūs eſt cum illo. Ergo dauid in Pſ.
Mihi adherere d̄o bonū ē et ponere (Psalmo 72)
in deo ſpem meā. Et ideo dn̄s ↄmen/
dat illos qui ꝓponūt ſolicitudinē ſpi/
ritualem ſolicitudinibus tpalibus ⁊
magis eligūt ſeruire deo q̄ dyabolo
ꝑ auariciam. et hoc dicit in hoc euan/
gelio. ¶ Dixit ieſus diſcipulis ſuis
Nemo pōt duobus dn̄is ſeruire aut
vnum odio habebit et alteꝝ diliget.
aut vnū ſuſtinebit et alterum ↄtem/
net. Sic vos deo nō poteſtis ſeruire
et mammone qui eſt deꝰ pecunie vel
auaricie. Ideo dico vobis ne ſoliciti
ſitis aīe veſtre q̄d manducetis. neq̄
corpi veſtro q̄d induamini: Nonne
aīa plus eſt q̄ eſca et corpus plus q̄
veſtimentū. reſpicite volatilia celi q̄
nō ſerunt. neq̄ metūt neq̄ cōgregāt
in horrea: pater eñ celeſtis paſcit illa
Non vos magis plus eſtis illis. quis
aūt vr̄m cogitās pōt addere ad ſtatu
ram ſuā cubitū vnū et de veſtimento
q̄d ſoliciti eſtis. Conſiderate lilia agri
quō creſcūt: nō laborant neq̄ nent.
dico aūt vobis neq̄ ſalomon ī omni
glīa ſua cooꝑtus eſt ſicut vnū ex iſtis
Si eñ fenū agri q̄d eſt hodie et cras
in clibanū mittit᷑ d̄s ſic veſtit q̄ntoma
gis vos minime fidei. Nolite ergo ſo
liciti eſſe dicētes. q̄d manducabimus
aut q̄d bibemꝰ aut quo cooperiemur
hec oīa inquirūt gentes. Scit eñ pr̄
veſter q̄ꝛ his oībus indigetis. Que
rite ergo prio ragnū dei et iuſticiā eiꝰ
et hec oīa adijcient᷑ vobis Et ſic patꝫ
euāgeliū. ergo quo ad thema. Nōne
aīa plus eſt q̄ corpus. et hoc propter
quattuor cauſas. Primo propter ini
cium creationis. Secundo propter
officium vocationis. Tercio propter
precium redemptionis Quarto pro
pter premium ad quod eſt vocata.
Primo dico q̄ anima plus eſt curan
da q̄ corpus ꝓpter inicium creatiōis
Nā primo die lucē. ſc̄do die celū crea
uit et terrā. tercio die arbores et plā/
tas. quarto die ſolem et lunā ⁊ ſtellas
quinto die piſces et volucres et beſti
as terre. Tunc beata trinitas dixit.
Faciamus hominem ad imaginem et (Primo libro Geneſis)
ſimilitudinem noſtram. quo ad ani/
mam Nam ſicut ſigillum imprimi/
tur cere. ita anima impreſſa eſt corpi.

Sed corpus de terra eſt et aīa ſcd̄m
formā q̄n eſt ſine peccato ad imaginē
dei creauit illam. Et ſicut vnus eſt in
eſſentia et trinus in ꝑſonis ita anima
in tribus dignitatibꝰ et vna dignitas
in ꝑſona anime in eſſentia videlicet.
memoria voluntas ⁊ intellectus que
ſunt tres potentie anime. Nam me/
moria ad amorē patris diſponit. vo/
luntas diſponit ad fidem filij. et intel
lectꝰ diſponit ad ſpem eterne vite ꝑ
ſpūm ſanctū. Quare aūt deꝰ creauit
hoiem ſcd̄m corpus de terra tam fra/
gili materia. Dicunt doctores q̄ hoc
fecit ideo q̄ ꝑfectus eſſet in tribꝰ ope
ratiōibꝰ creatiōis. Nam aliquas cre
aturas creauit ex puris ſpūalibus ma
terijs. ſicut angelos Aliquas creauit
ex puris corꝑalibus materijs. ſic ſunt
animalia que nō habent animam niſi
vegetatiuam que moriunt̄ cum cor/
poribꝰ et ſenſitiuā habent. nō habētia
intellectū. et ſic voluit ꝑficere trinum
opus et creauit hoiem de puris cor/
poralibꝰ. videlicet quattuor elemen/
tis. de igne. aere aqua et terra De pu
ris ſpūalibꝰ miſcuit de naturis ange
licis. et ſic homo ſcd̄m corpꝰ creatus
eſt: velut animal brutū. et ſcd̄m aīam
velut angelus qui habet intelligere
id eſt ſentire. qui habet memorare et
voluntarie agere. et ſic aīa ducit ima
ginem dei cum vexillo deitatis. ⁊ cer
te creature nō ſunt niſi vmbra ⁊ iō vnꝰ
quiſq; debet ſeruare aīam ſuā mundā
ſicut ſibi in baptiſmo committit̄. cum
ei veſtis innocentie tradit̄. que ſigni
ficat illam veſtem que ante ſibi erat.
ſcꝫ ante peccatū. Et ideo dicit ſacer/
dos q̄n puerū baptiſat. induens eum
veſte innocentie. veſtem ſanctā ⁊ im
maculatā ⁊ candidam quā ꝑferas an̄
tribunal xp̄i. et ꝓpterea dicet illis in
die iudicij qui maculauerūt veſtē in/
nocētie eternaꝝ nuptiaꝝ. Amice quō
huc intraſti non habēs veſtē nuptia/
lem Math. Et ideo ſequitur. Ligatis
manibꝰ et pedibꝰ ꝓijcite eum in tene
bras exteriores ibi erit fletꝰ et ſtridor
dentium. Et ſic patet p̄mū. q̄ anima
plus eſt curanda q̄ꝫ corpus ꝓpter ini
cium creatiōis Secūdo q̄ anima plꝰ
eſt curanda q̄ꝫ corpus ꝓpter officium
ad qd̄ eſt vocata. nam eſt ad illud vo
cata vt laudet creatorem cū angelis
et archangelis ⁊ reddat gr̄aꝝ actiōes
pro beneficijs ſibi a deo collatis. vn̄
Augꝰ. in li. de ſpū et aīa homo in me/
dio conſtitutꝰ eſt a deo vt homini ſer
uiant creature. quas ſubiecit dominꝰ
ſub poteſtate hominis ad ſeruiendū
ei vt luna ſol et ſtelle arbores plante
et beſtie terre. et hoc eſt dauid in pš:
Om̄ia ſubieciſti ſub pedibꝰ eiꝰ oues
et boues vniuerſas inſuꝑ et pecora
campi. volucres celi ⁊c̄. Et de his om
nibus nō aliud requirit niſi q̄ homo
laudet ip̄m et ſeruiat ei in ſanctitate
anime. Unde apl̄s ad Cor. Non tm̄
vocauit nos deus in immūdiciam ſꝫ
in ſanctificatōem vt ſeruiamꝰ domio
⁊ ideo ſoli homini inter creaturas da
tum eſt intelligere creatorem qd̄ alie
creature non hn̄t. et ideo ait ꝓpheta:
Lauda aīa mea dn̄m laudabo dn̄m in
vita mea pſallā deo meo q̄ꝫdiu fuero.
om̄es creature clamāt ad hoiem. O
hō dilige creatorē et hoc triplici voce
Pr̄ia vox creaturaꝝ eſt. o hō accipe
Scd̄a vox o hō redde. tercia vox. O
hō fuge Quare pr̄ia vox clamat o ho
mo accipe nam dum ſol oritur dicit

o homo accipe meũ ſeruiciũ quia ſpẽ
dio tibi· ſic luna et ſtelle clamabũt . et
terra clamat accipe ſeruicium meũ qꝛ
te porto et paſco . et omnes creature
clamant ſcḋo accipe . ſecundo clamãt
omnes creature. redde. q̇d certe. gra
ciarũ actiones. Unde apl's· quid ha/
bes homo qḋ nõ accepiſti. nam pauꝑ
et nudus mundũ intraſti. redde ergo
qḋ reddere debes. et quid. certe dili/
ge deũ et da pauꝑibus non propter
ip̃m. ip̃e em̃ non indiget pecunia nec
carnibus thauroꝝ. vt dicit in pſ̃. bo/
noꝝ meoꝝ non indiges : ſed o homo
redde altiſſimo vota tua ⁊ redde ſacri
ficium laudis. Tercio vox clamat fu/
ge. et quare. nam ſi homo non laudat
creatorem accipiens beneficia eius·
tũc om̃is creatura clamat fuge quia
noſtra conſciencia ꝑſequit᷑ nos accu/
ſans infelicem aiam ad occurſum oĩs
creature. nam hõ qui ſcit ſe in pecca/
tis trepidat in aquis. : timet ſe mergi.
Sed homo ſciens ſe ſine peccatis va
dit ſecure. Et ideo multi ſancti tranſi/
bant nudis pedibus et ſiccis ꝑ aquas
Homo ex̃ns i peccatis fugit tonitru
um timet percuti. ſꝫ ſi ſciret ſe ſine pec
catis nõ fugeret. Itẽ ſupradicta ver/
ba dicit beatus Aug᷒. ſuꝑ Geñ. ſi hõ
in peccatũ tranſgreſſiõis non cecidiſ/
ſet· ipſum nulla creatura leſiſſet. ergo
patet ſcḋm ꝙ anima plus eſt curãda
ꝗꝫ corpus ꝓpter officium. ad qḋ ẽ vo
cata Tercio dico ꝙ anima plus eſt ꝗꝫ
corpus curanda ꝓpter p̃cium redem
ptiõis quo eſt redempta. ꝙ aũt eſt re
dempta dicit. Apl's. Empti eſtis p̃cio
magno. quo p̃cio dicit petrus · nõ au
ro neqꝫ argento· ſed precio ſanguine
agni immaculati. cui᷒ vna gutta pre/
cioſior erat omni mundo . et propter
nobilitatem anime iſtud precium nõ
potuit inueniri in finibus mundi . iḋo
inuenit pater extra fines omnes ⁊ de
hoc paterno corde· Unde prouerbi.
Procul et de vltimis finibus preciũ
eius . nam omne aurũ tocius mundi
eſt quaſi arena exigua ad valorẽ vni/
us anime. iſtud preciũ poſuit pater in
vterum virginis et ſolutum fuit pro
nobis dum hec ſanctiſſima caro vir/
ginalis cum corona ſpinea cum cla/
uis et flagellis fuit ꝑforata ⁊ lancea ⁊
ita large ſolutum et effuſum precium
ꝙ tanqꝫ riuuli aquaꝝ ḋ fonte effluxit
huius p̃cij ſolutiõem predixit dauid
in Pſ. Ex vſuris et iniquitate rede/
mit animas eoꝝ honorabile nomen
eius coram ip̃o. qui modo ſedet cum
ip̃o patre in gloria. et ideo ait Bern.
O anima miſera que tam precioſe es
redempta. quare ꝑmittis tibi corpus
damnari. nunquid magna eſt confu/
ſio vbi irridet dominũ et vbi ancilla
eſt ſuꝑ dominã . quia corpus eſt ſicut
ancilla: ⁊ anima eſt ſicut domina hui᷒
legimus figuram Geñ: vbi dixit vxor
patriarche abrae qui habuit ancillã
que voluit domiari ſuꝑ dñam. Acce/
pit poteſtatẽ a viro et afflixit ancillã
in pane ⁊ aqua. ⁊ tandẽ venit ancilla
ſe humilians domine ſue et fecit mul/
ta bona. Ita moraliter corpus eſt an
cilla. ſed aia domina. ⁊ ſi corpus ꝑmit
titur dominari ſuꝑ animã dñam aia
irridetur ab electis in die iudicij. De
bet ergo dña aia accipere poteſtatem
a xp̃o et affligere corpus in pane et
aqua pro pctis. tũc ſe humiliat corp᷒
et multa bona ꝑmittit et facit. ⁊ ſic pꝫ
terciũ ꝙ aia eſt plus curãda ꝗꝫ corp᷒

Quarto dico ꝙ aĩa eſt plus curãda
ꝙ̃ corpus ꝓpter premiũ ad ꝙ eſt vo/
cata. Nam illud p̃miũ eſt eterna bea/
titudo que eſt ꝓmiſſa omnibus in hoc
corpe bene laborantib⁹. velut in vi/
nea Math. Voca operarios videlicet
eccĩe et corpis. hec ſunt anime ⁊ red/
de illis mercedem Caueat igit̃ aĩa ne
aliquid cõmittat vnde tale p̃cium a/
mittat. qꝛ ꝓmiſſa ſunt anime et corpi
que bene habuerũt in labore, beatoꝝ
operꝝ duodecim munera que enume
rat beatus Aug⁹. in li. de ciui. dei. pri
mum donũ eſt claritas ſine tenebroſi
tate. qꝛ iuſti fulgebũt ſicut ſol. Scd̃m
eſt p̃cioſitas ſine deformitate. qꝛ tunc
erit ſpecioſus forma pre filijs hoim.
Tercium eſt agilitas ſine ponderoſi/
tate qꝛ tũc in om̃ibus obedit corpus
anime Quartũ eſt impaſſibilitas ſine
penalitate. qꝛ tũc nec anima nec cor/
pus põt pati. Quintũ eſt ſubtilitas ſi
ne groſſitate qꝛ tũc nec aĩa necꝫ cor/
pus pñt includi. ſed ſicut ſol vitrum
penetrat. ſic anima et corpus ſimul ꝑ
ferrum et murum penetrare poſſunt.
Sextum eſt ſanitas ſine languore: qꝛ
corpus nõ p̃t amplius infirmari nec
anima Septimũ eſt requies ſine labo
re qꝛ nec aĩa nec corpus feſſari ſeu laſ
ſari põt Octauum eſt ſecuritas ſine ti
more qꝛ ibi om̃is timor a corpe et aĩa
remouent̃ ſi aĩa nũc reſiſtit corpi i hac
vita. Nonũ eſt noticia ſine errore. qꝛ
nunc videm⁹ in ſpeculo ſcꝫ in creatu
ris creatorem ſed tũc facie ad faciem.
Decima eſt pax ſine ꝑturbatione: qꝛ
ibi nulla eſt diſcordia. ſed om̃ib⁹ vna
voluntas. Undecimum eſt vita ſine
morte qꝛ necꝫ mors necꝫ luctus erit
vltra. Duodecimũ eſt gaudium ſine
dolore. vnde yſai. Et leticia ſempiter
na ſuꝑ capita eoꝝ. Et hec duodecim
dona ꝓmeret̃ anima in corpe ⁊ habe
bit ea perpetue. ergo quo ad thema.
Nonne anima amplius eſt ꝙ̃ corpus
ꝓpter inicium creatiõis. ꝓpter preciũ
redemptiõis. ꝓpter ſeruicium vocati
onis. ꝓpter premiũ eterne remunera
cionis.

Dominica ſedecima Sermo. lviij.

Mortuus eſt fili⁹ vnic⁹ ma/
tris ſue Luc. vij Apparet in
maloꝝ punitiõe ſed iuſticia et miſeri/
cordia in remiſſiõe peccatoꝝ. ſed tam̃
magis eſt neceſſaria humano generi
miſericordia ꝙ̃ iuſticia ꝓpter fragilita
tem humanitatis. et ideo clamat pro
pheta Dñe cum iratus fueris miſeri
cordie recordaberis et ꝙ̃uis equalis
fuerit in illis in iuſticia ⁊ miſericordia
tñ ſemꝑ ſuam miſericordiã preponis
iuſticie. et ideo di. Ezechi. Nolo mor
tem peccatoris ſꝫ vt conuertat̃ ⁊ vi/
uat. et ꝓpter miſericordiam voluit ad
genus humanũ incarnari. vt di. apl̃s
Non ex opibus iuſticie que fecimus
nos ſed ſcd̃m ſuam miſericordiam ſal
uos nos fecit ꝑ crucifixionẽ ⁊ mortem
vt nos reuocaret ad vitam. ergo vi/
dens vnicum filiũ vidue mortuũ m̃a
motus reſuſcitauit eũ. vt patet in euã
gelio. Ibat ieſus in ciuitatem q̃
vocat̃ naym ⁊ ibant cum illo diſcipu
li eius et turba copioſa cum illo Cum
aũt a ꝓpinquaret porte ciuitatis ecce
defunctus efferebat̃ vnicus fili⁹ ma
tris ſue et hec erat vidua. et turba ci/
uitatis erat cũ illa. quã cum vidiſſet

ieſus mia motus ſup illam dixit. noli
flere et acceſſit et tetigit loculum. hij
aūt qui portabant ſteterūt: et ait dn̄s
adoleſcens tibi dico ſurge. et reſedit q̄
erat mortuus et cepit loqui. et dedit
illum matri ſue. Accepit aūt om̄es ti/
mor et magnificabant deū dicentes.
q2 ꝑpheta magnus ſurrexit in nobis
q2 viſitauit dn̄s plebem ſuā. et ſic p3
euangeliū Nota circa thema quadru
plex eſt mors. Prima eſt mors natu
re. Scd̄a mors culpe. Tercia mors
ſp̄ualis gr̄e. Quarta mors eternalis
gehenne. Prima mors nature eſt. q2
omnes creature naturales moriunt̄
qui viuunt vita naturali. De illa mor
te dicit Ecclesi. O mors q̄3 amara eſt
memoria tua. Unde videmus qn̄ hō
ſeneſcit calor naturalis deficit. et na/
tura debilitat̄ et tandem corpus mo
ritur. et hoc ꝑuenit nobis ex primis
parentib9 ſc3 adam et eua. quib9 dn̄s
ait: vt patet Gen̄. i. In quacunq3 ho
ra comederitis de arbore iſta morte
moriemini. ſi eīn nō peccaſſet homo n̄
fuiſſet mortuus ſed tamdiu in paradi
ſo vixiſſet qui d̄o placuiſſet et tūc ip̄m
cum anima ad celum duxiſſet. et cum
primus homo ſe morte obligauit. id̄o
oīs poſteritas moriet̄ q2 vt di. ph̄s.
Principio corrupto principiati cor
rumpunt̄. ſicut qn̄ arbor morit̄ in ra
dice om̄es rami eius moriunt̄ Et cir
ca illam mortem naturalē nota quat/
tuor: Primo eſt generalis q2 omnes
ſunt dominio et recipient ſn̄iam ſua3
nec parcit alicui nec diuiti ꝑpter ſuas
diuicias. nec nobili propter ſuā nobi
litatem. vnde Eccle. Morit̄ doctus
et indoctus diues pariter et pauper
Unde dictū fuit cuidam diuiti. ſtulte
hac nocte morieris. Scd̄o mors eſt
horribilis ꝑpter horribilem viſione3
demonū qui ſunt p̄ntes et expectant
animā. Unde legit̄ q͂ demon erat iu/
xta crucem dn̄ xp̄c pependit in ea q2
nunq̄3 peccauit: q̄ntomagis peccato/
ri aſſiſtit qui in diuerſis peccatis mo/
ritur. vnd̄ Hiere. Terribilib9 oculis
inſpexit inimic9. Tercio mors eſt for
midabilis ꝑpter diſſolutiōem omniū
membrorū. nam oculi vertunt̄ in ca/
pite vene rumpunt̄ in corpe et totū
corpus cōcrepat in corpe ⁊ oīa mem
bra querunt̄. vbi aīa ſeparat a corpe
ꝑpter timorem. vnde Eccle. Non eſt
in homine diſpoſitio torquere ſp̄ūm
ſanctum. Quarto mors eſt terribilis
propter diſcutiōem opm̄. Nam i ictu
oculi in ſepatiōe anima iudicatur ad
eternam damnatiōem. aut ad purga
torium. aut ad vitam eternā tūc mala
opa que homo fecit per pn̄iam nō de
leta dicūt ad hoiem peccatorē. Opa
tua ſumus. te nō derelinquim9 tecū
ad iudiciū pergemus. Et ſi homo tūc
ad corpus poſſit redire et pn̄iam age
re. q̄3 libenter rediret. ſed homo non
pōt hoc facere iuxta v̄bū Sap: Nō ē
reuerſio finis nr̄i. ideo homo debet
ſe ſemp diſponere ad mortem. q2 nihl̄
certius morte. ⁊ nihil incertius hora
mortis. et ſic patet primū. videlicet d̄
morte naturali que eſt generalis. hor
ribilis. formidabilis. ⁊ terribis. Secū
da mors eſt peccati mortalis. Un̄ qn̄
homo eſt in peccatis mortalib9 q̄uis
viuit coram hominib9. eſt tn̄ mortu9
in aīa. Apoc. Nomen habes q͂ viuis
ſed mortu9 es. vnde videm9 q͂ mors
naturalis facit corpus grauidū. Ita
peccatū facit hominē grauē ad opus

bonum. Unde nota q̄ ꝑ quattuor in
ſtrumenta moritur corpus et occidit
Primū inſtrumentū eſt gladius quo
multi moriunt᷑. Ita ꝑ peccatum inui
die multi moriunt᷑ in anima. Nam in
uidia quaſi gladius multos occidit.
Occidit gladius inuidie primos pa/
rentes in paradiſo. Occidit gladius
inuidie abel iuſtum hoiem. vendidit
gladius inuidie iuſtum ioſeph ꝓ tri/
ginta denarijs et voluiſſet eum occi/
diſſe niſi rubē dixiſſet. clamat ſanguis
eius ſuꝑ nos ad celum. gladius inui/
die ſuſpendit xp̄m in cruce Et ideo dr̄
Sap̄. Trilinguis eſt generatio in mū
do que ꝓ dentibus vtit᷑ gladio ⁊ iam
multi moriunt᷑ gladio inuidie Scd̄m
inſtrumentū eſt quo multi moriunt᷑
in corꝑe. hoc eſt ignis ꝑ quē auariciā
nota. Unde pſ̄. Incenderūt ſanctua
rium tuū ⁊c̄. ignis nunq̄ʒ dicit ſufficit
ita auaricia vnde Jiere. Omnes ſtu
dent auaritie a maiore vſq̄ʒ ad mino/
rem. a ꝓpheta vſq̄ʒ ad ſacerdotem eo
q̄ multi moriunt᷑ gladio auaricie per
peccatū mortale in anima. Ideo legi
mus figuram numeri. q̄ balaan volu
it maledicere filios iſrael ꝓpter auari/
ciam. tūc angelus dn̄i ſtetit in via ha
bens gladium dn̄i in manu cōminās
ſibi mortem eternā. ideo multi moriū
tur igne auaritie et gladio inuidie. q̄
ſunt duo inſtrumenta quo occidunt᷑
corꝑa et taliter etiam aīa. Terciū in/
ſtrumentū quo corꝑa occidunt᷑ eſt ia
culum baliſte vel ſagitte ꝑ quā intelli
gitur luxuria. vulnus em̄ ſagitte cū la
bore curat᷑. Ita peccatū luxurie ſi qd̄
peccatū ducit᷑ in ↄſuetudinem d̄ hoc
iaculo luxurie dr̄ in ꝓuerbijs. homo
luxurioſus videns mulierem pulcrā

ſequit᷑ eā in cōcupiſcentia ſua donec
ſagittator eius vulneret eum vt mori
atur in anima. q꞉ cum peccatū ↄſum/
matum fuerit generat mortē Quartū
inſtrumentū quo multi ſubmergunt᷑
eſt aqua. Unde Oſee. x Samaria fe/
cit regem in ſuꝑbia tranſire et perire
ſicut ſpuma ſuꝑ aquam. Quid em̄ ſu
perbia eſt niſi ſpuma que cito perit. et
ideo ſuꝑbus rex pharao ſubmerſus ē
in aquis. ſicut plumbū in aquis vehe
mentibus: et ſic patet tercia mors q̄ ē
mors peccati mortalis que aſſignat᷑
gladio inuidie igni auaritie iaculo lu/
xurie et aque ſuꝑbie. Tercia mors eſt
ſpūalis gratie in aīa qua morit᷑ homo
mūdo et viuit xp̄o. vn̄ apl̄s. Mortui
eſtis mundo et vita vr̄a abſcondita ē
cum xp̄o in gloria. iſta mors aſſimula
tur morti naturali et hoc ꝓpter multa
Primo qn̄ homo debet mori corpus
diſtempatur. Scd̄o nō guſtat. Tercio
vertitur in pallorem. Quarto appeti
tus ſubtrahit᷑. Quinto cor frangitur
Sexto aīa ſeparat᷑. Septimo ſepelit᷑
Ita ſpūaliter homo qn̄ morit᷑ mūdo
primo diſtempatur. q꞉ dolet q̄ deum
offendit ſuis peccatis. et ſic homo du
citur ad dilectiōem dei et ſic languet.
vnde in Canti. Nunciate dilecto q꞉
amore langueo. Scd̄o guſtum mūdi
alis dilectiōis et ſolum celeſtia ſapit.
vn̄ pſ̄. Guſtate et videte qm̄ ſuauis
eſt dn̄s: Tercio in pallorem vertitur.
vnde apl̄s. Caritas oīa ſuffert om̄ia
ſperat. Quarto appetitus ſubtrahit᷑
ab anima morienti mūdo. guſtato ſpi
ritu deſipit oīs hō. hec Aug⁹. Quin/
to cor frangit᷑ ꝑ alieni amoris ſubtra
ctionem. Grego. Diuinus amor a di
lectiōe totaliter occidit: Sexto aīam

ſeparat ab omnib⁹ mūdanis et pacifi
cat in deū. Unde Grego. Caritas ſan
cta pacificat in deū coꝛ vt nulli adhe
reat niſi ſoli creatoꝛi. et ſic anima moꝛ
tua mundo viuit in xp̄o. ſicut in pſ̄.
dꝛ. Mihi adherere deo bonū eſt ⁊ po
nere in deo ſpem meā. et ſic ptꝫ tercia
moꝛs qua homo moꝛit̄ mundo moꝛ
te ſpūali. ⁊ illa moꝛte moꝛtui ſunt oēs
ſancti. Quarto moꝛs eſt moꝛs eterna
lis miſerie vbi amie moꝛiunt̄ et tn̄ vi
uunt. et moꝛi nō poſſunt. De his Jo.
in Apoc̄. Comedent linguas ſuas p̄
doloꝛibus qꝛ optant̄ moꝛtem et moꝛi
nō poſſunt. de iſta moꝛte que eſt val/
de hoꝛribilis dꝛ vna figura in Apoc̄.
xiiij. vbi vidit Johannes angelū cū
falce vt meteret qꝛ meſſes ſup̲mature
et quidq̄d meſſuit collegit ⁊ poſuit in
hoꝛreum dn̄i ſui. tūc alius venit cum
alio falce acuto et quidquid meſſuit
poſuit in ignem ad conburendū in la
cū ire dei magni. Ita ſpualiter moꝛs
eſt duplex. vnde dicit in pſ̄. Precio
ſa eſt moꝛs in conſpectu ſanctoꝝ eius
et ſequit̄ moꝛs ſanctoꝛū peſſima. mit/
titur eīn moꝛs ſanctoꝝ quaſi angelus
cum falce metens iuſtos q̄ſi vineas ⁊
botros ſtātes in floꝛe triticum quos
ponit in hoꝛreū celeſtis gloꝛie. ſed mit
titur moꝛs peccatoꝝ ad modū ange/
li mali cum falce ad metendum pecca
toꝛes. et quidquid meſſuit poſuit i la
cum ire dei magni ad conburendum.
Quare aūt vidit moꝛtē in ſpecie an/
geli metentis certe dꝛ qꝛ qn̄ meſſoꝛ ve
nit ad agrum vbi multe ſpice ſtant q̄
non ſunt mature. nō expectat donec
matureſcant ꝓpter aliquas ſpicas q̄
ſtant inter maturas ſpicas. ita moꝛs
venit qn̄qꝫ improuiſe. et nō curat an

ſpica. i. homo ſit matura ſit p̄arat⁹ ad
moꝛtē ſed multos metit moꝛs q̄ ſtant
adhuc in floꝛe et creſcunt in iuuentu/
te. Item qn̄ meſſoꝛ eſt metens omnes
ſpinas facit circa terram equales que
ſup̲ius nō erant equales. Item moꝛs
facit hoies equales diuites et paupe
res nobiles et ignobiles foꝛtes et de
biles. ideo p̄monet nos ſaluatoꝛ in
euangelio dicēs. Uigilate qꝛ neſcitis
diem neqꝫ hoꝛā moꝛtis qui igit̄ vult
euadere moꝛtem eternā vt nō inter/
ficiat̄ eternaliter moꝛiēdo debet hāc
figuram bene notare. Item legit̄ i iiij
li. Regū Iſmael exiuit in agrū et app̄
hendit pluſq̄ꝫ ſeptuaginta paganos
quos iudicauit p̲ditoꝛes. et duxit ad
medium ciuitatis vt occideret quos
omnes occidit. p̄ter decem qui dixe/
runt. Non occidas nos qꝛ habemus
magnum theſauꝝ in agro tam humo
q̄ꝫ tritico et in oꝛdeo melle ⁊ oleo pro
pter theſaurū dedit eis etiam vitā vt
oſtenderēt ei Ita moꝛaliter moꝛs ſan
ctoꝝ cū exijt ad inficiendū omnes ho
mines. ſed qui habent theſauꝝ in coꝛ
dib⁹ bonoꝝ opeꝝ que figurant̄ p̲ hec
quattuoꝛ. Nam qui vult euadere ſicͭ
illi decem. debet habere theſauꝝ oꝛdi
p̲ oꝛdeū penitētia intelligit̄. Unde in
euangelio Johis. Eſt puer vnus qui
habet quinqꝫ panes oꝛdeaceos. id eſt
quinqꝫ p̲tes pnie. ſcꝫ confeſſiōis. con
triciōis. ſatiſfactiōis. ieiunij. et oꝛōis
Scdo debet habere theſauꝝ tritici.
p̲ triticum nota paſſiōem xp̄i quā dēt
poꝛtare in memoꝛia. Unde dn̄s aſſi/
mulat ſe grano tritici dicēs. Niſi gra/
num frumenti cadēs in terrā moꝛtuū
fuerit ip̄m ſolū manet. Si aūt moꝛtu
um fuerit multū fructū affert. Quia

videmus q̄n̄ granum tritici ſpargit
tūc in ſe moritur et fructum affert ſed
ſi manet integrū tūc non facit fructū
Ita paſſio xp̄i ſi xp̄s non fuiſſet paſſ⁹
nullum fructū ſanitatis ſua natiuitas
feciſſet. Sed exquo mortuus eſt mul/
tum fructū protulit Tercio debet hō
habere theſaurꝫ mellis qui ſignificat
dulcedinem vite eterne vt delerat et
caueat peccatū et guſtet illud mel. vn̄
anima deuota ꝙꝫ dulcia faucib⁹ meis
eloquia tua ſup mel ori meo Quarto
debet habere theſaurū olei ꝯtra mor/
tem eternam. Oleum ſignificat miam
qꝛ ſeruat ferrum a rubigine ſicut op⁹
mie ardet in lampade in eccia in ho/
norem dei ſplendet. Ita aia habens
oleum miſericordie intromittitur vt
ſplendeat coram deo in vita eterna.
vt patet de quinqꝫ virginib⁹ ſapiēti/
bus habentibus ſoleū in lampadibus
ſuis. i. miſericordiā. ideo intrabunt in
vitā eternā: ptꝫ ergo quo ad thema.
Mortuus eſt vnicus filius patris. ita
quadruplex eſt mors. videlicet natu/
ralis q̄ optet nos mori. peccati mor/
talis a qua debemus oīes cuſtodiri
Mors ſpūalis qꝛ moriunt̄ mō̄ hāc
mortem debemus deſiderare. Mors
eterne damnatiōis quā omnes formi
dare debemus ſed vt cū dn̄o viuam⁹

Dominica decimaſeptima
Sermo. lviij.

Ad huic locū Luc. xix. ꝙuis
fides ieſu xp̄i ſit i vita recta
ſalus animaꝝ. ſed tn̄ ſine opibus non
ſanat. Iuxta illud Iaco. Fides ſine
opibus mortua eſt. opa aūt que fiunt
ad credētes ſunt in duplici differētia
Quedam ſunt de ſe tam mala ꝙ non
aliquo modo poſſunt fieri bona in ſe
vt ſunt piuria. ſcurrilia. mendatia adl'
teria. rapina. vſura ꝛc. que a credenti/
bus ſunt ꝓhibita. Unde Ezech. Aia
que peccauerit morte morie̅t niſi pe/
nitentiā egerit. Quedā ſunt in ſe tam
bona opa que fiunt a credentibus vt
nullo modo in ſe pn̄t fieri mala vt de/
um diligere et ꝓximū ꝓpter deū. Un̄
ait Aug⁹. Omnia in ſe habens in ſa/
cramenta malus pōt eſſe malus. ſꝫ ve
ram habens caritatem nō pt eſſe ma
lus. Quedam ſunt in dr̄a tam bona
ꝙꝫ mala. vt ieiunare. orare. elemoſinā
dare. et hec pōt alijs facere ꝓpter va
nam gloriā. vel ꝓpter deū: Un̄ Gre.
Sepe bōa opa homo facit ꝓpter de/
um ſed tn̄ dum vana eſt laus in mēte
hōis illa bona opa annihilauit et de/
fendat. Et ſic de his tribus opibus fit
mentio in euangelio. Primo de his
que ſunt mala in ſe vt inſidiatio diuie
bonitatis. qꝛ xp̄o inſidiabant̄. iō ipm
in domo cōſeruabant Scdo que ſunt
in ſe valde bona vt informatio boni/
tatis in diuino amore. Tercia q̄ ſunt
mala et bona vt ſanatio in ſabbato.
Sed in vera fide ꝓpter lucrū ſupbie
debemus in hac vita locum humilita
tis retinere vt fiant nobis eterne re/
tributiōes. de hoc dicit in pn̄ti euāge
lio ¶ Cum intraret ieſus in domū
cuiuſdam principis phariſeoꝝ ſabba
to manducare panē. et poſtꝙꝫ cū diſci
pulis ſuis manducauit panē obſerua
bant eū: nō propter caritatem ſed in
dolo vt poſſent eum in aliquo cape/
re vnde eum accuſarēt. et ecce porta
uerūt ydropicum ante illum vt ipum
curaret. et hec fuit intentio coꝝ ſi ipm

curaret vellent dicere ꝙ nō ſeruaret ſabbatum. et ſi nō curaret eum vellēt dicere ꝙ nō eſſet miſericors ⁊ reſpondens dixit ad legiſperitos et phariſeos dicens: Licet ſabbato curare. At illi tacuerūt ipſe vero apprehenſum infirmū illum ſanauit et dimiſit eum et dixit eis ieſus. Cuius veſtrū aſin⁹ aut bos in puteū cadēs die ſabbato ⁊ nō cōtinuo extraxit eum et tū nō violauit ſabbatum et non poterant ad hec reſpondere. Videns ibi aliquos ſuꝑbos inuitatos dixit eis parabolam intendens ꝙ primos acubitos deſiderabant: Cum inuitatus fueris ad nuptias in ſupremo loco ne diſcumbas ne forte honoratior te ſit inuitat⁹ ab eo et veniens qui te ⁊ illum inuitauit dicat tibi. da huic locum et tūc incipias cū robore infimū locum tenere. ſʒ cum vocatus fueris vade recumbe i nouiſſimo loco. Cum venerit qui te et illum inuitat dicat tibi. Amice aſcēde ſuꝑius et erit gloria corā ſimul diſcumbentib⁹. q: oīs qui ſe exaltat hūiliabitur. et qui ſe humiliat exaltabitur ergo quo ad themā. Da huic locum.

Nota ꝙ quattuor ſunt loca in quib⁹ oīs creatura cōtinetur Primus hui⁹ mūdi. Secūdus inferni. Terci⁹ purgatorij. Quart⁹ exultatiōis. Prim⁹ locus eſt mundi ꝑſecutiōis et inſecuritatis. qua multis modis homo ꝑſequit᷑ et punit᷑. et ideo dixit ieſus diſcipulis ſuis. Vos nō eſtis de hoc mūdo ideo ꝑſequet᷑ vos de ciuitate in ciuitatem. Luc. x. ꝙ eīn in mūdo multipliciter ꝑſequet᷑. hoc patet Ezech. xxi. Fili hoīs loquere et clama gladi⁹ acutus gladius. gladius tripliciter gladius vt cedat victimas et populus manu ad manus ꝑcuciet vlulantes ſuꝑ gladios. Ita moraliter qñ hoīes ꝑſequunt᷑ gladio ꝑſecutiōis et tribulationis ſolet manu ad manū ꝑcutere et clamare in celum. Sed modo gladi⁹ ꝑſecutōis eſt que eſt ſimplex in prima etate mundi. In ſecunda ſcʒ legis eſt duplex. ſed mō factus eſt triplex gladius. Primus gladius eſt quo hoīes ſunt martirizati ⁊ decollati vnus aſſatus. alius lapidat⁹. alius alio modo peremptus ita ꝙ oīs ſanguis effuſus ſuꝑ terram a ſanguie abel iuſti hij oēs gladio ꝑſecutiōis mortui ſunt vñ pſ. Effunderūt ſanguinē velut aquam in circuitu hieruſalē. ⁊ iſte ſanguis effundebat᷑ diu fuit in vagina. Nam ante conſtantinū imꝑatorem et ſilueſtrem papam tanta fuit ꝑſecutio in xpianis ꝙ ſepe vna die martiriſati ſunt tria milia ſanctorūʒ alia vndecim milia. alia quinqʒ vt patet de ſanctis de quibus ꝓdicat᷑. tūc regnauit gladius Sʒ tūc ſilueſter papa mūdauit conſtantinū imꝑatorem a lepra. tunc ille dedit pacem eccie et xpianis. ita ꝙ nullus amplius xpianum interficeret ꝓpter fidē et ſic ceſſauit gladius. Sed modo eſt gladius reuocatus in eccia Ita enim ꝙ iam multi pauperes interficiuntur et ꝑſequūt᷑ vt agricole ſanguis effundit᷑ ꝓpterea ſanguis eoꝝ clamat ſuper raptores vindictam ad celum. ſicut ſanguis abel. De quo Geñ. Dñs dixit a cayn. Ecce vox ſanguis fratris tui abel clamat ad me de terra. Scd's gladius eſt diſcordie et inuidie ⁊ quō caritas ceſſauit et inuidia regnat et gladius in mundū intrauit Fuit nāqʒ ab aſcenſiōe domini inter diſcipulos et alios xpianos tanta caritas ꝙ ille

qui habuit duas tunicas dedit vnã n̄
habenti et quidq̄d habuerũt xpiani
hoc erat illis cõmune. poſt hoc cepit
deficere caritas eccie ⁊ dolus inuidia
ſupbia et auaricia intrauerũt ꝓpterea
venit tercius gladius guerre. ꝓpter
defectum caritatis. De iſto gladio dr̄
in Apoc. Ecce aptum eſt ſigillum ſex
ti libri. et exiuit equus rufus: et qui ſu
per illum ſedebat habebat gladium i
manu. et data eſt ei poteſtas vt tolle/
ret de terra pacem Ita moraliter nos
ſumus in vltima etate mũdi ante diē
iudicij ꝓpter peccata hominum vult
deus delere terrã. Ita deꝰ mittit pla
gas in mundũ vt tollat̄ de terra pax.
et hoies inter inuicem interficiantur.
et hoc nunq̄ȝ fuit ita maxime inter xpi
anos ſicut modo. ideo locus mũdi eſt
ꝑſecutiōis et inſecuritatis ⁊c̄. Scd'us
gladius eterne damnatiōis et vindi/
cte ire dei. De hoc gladio dicit ꝓpha:
Niſi ↄuerſi fueritis gladium ſuum vi
brauit. Item ſi acuero vt fulgur gla/
dium meũ et arripuerit iudicium ma
nus mea reddã vltiōeȝ hoſtibꝰ meis
De iſto gladio dr̄ in Apoc. Uidi tro/
num ⁊ qui ſedebat in throno aſpectꝰ
eius terribilis. ⁊ ex ore eius exiuit gla
dius ex vtraq̄ȝ parte ſcindens: ſedēs
in trono eſt xp̄c ex cuiꝰ ore exiuit gla/
dius ex vtraq̄ȝ parte ſcindēs et accu/
tus. q̄ȝ tũc ſcindet tam ad ꝯpus q̄ȝ
ad aiam damnatoꝝ cum dicet ſenten
tiam mortis eterne. Ite maledicti in
ignem eternum. et iſte gladiꝰ ſcindit
quinq̄ȝ vulnera ita ſcȝ a ſocietate oim
electoꝝ Ecce primũ vulnus maledi/
cti. q̄ȝ benedictiōem noluiſtis in ignē
qui nunq̄ȝ extinguet̄: eternum q̄ȝ du
rabit ſine fine. Ideo ꝓuideant iſti no/
biles quibus gladiꝰ defenſiōis eſt cõ/
miſſus ne gladius eterne mortis ve/
niat ſup eos. Scd's locus inferni eſt.
in quo om̄es damnati continent̄. ibi
triplex eſt miſeria d' qua p̄monet nos
ꝓpha zacharias. Scd'o clamat p̄mo/
nendo. O o o filia ſyon que habitas
iuxta babilonem fuge Filia ſyon dicit̄
anima deuota. q̄ȝ ſyon interp̄tat̄ ſpe
culum ſancte trinitatis Et babilon dr̄
ↄfuſio et ſignificat eternam damnati/
onem. ergo p̄monet nos dicens. O
aia deuota que habitas iuxta filiã ↄdã
natiōis fuge ne venias ad eam ſcȝ in
locum tormētoꝝ Dicit̄ ergo ter o o o
ꝓpter tria. Primo eſt ibi o filia ſyon.
fuge quia ibi nlla eſt miſericordia ſed
ibi eſt terra obliuiōis. vnde pſ̄. Obli
uioni datus ſum tanq̄ȝ mortuꝰ a cor/
de. et ſi omni die mille miſſe legerent̄
vni damnato nihil ſibi ꝓdeſt. q̄ȝ in in
ferno nulla eſt redemptio: Et hec iob
ſed ꝓdeſt illis qui ſunt in purgatorio
Unde yſa. Perit ſpes ab impio qua
ſi fumus a vento. Scd'o dr̄. O filia
ſyon fuge q̄ȝ ibi ſunt tenebre terribi/
les. Ideo dicit iob Dimitte me pau/
lulum vt plangam dolorem meũ an/
teq̄ȝ vadam ad terram tenebroſam et
opertam caligine terram miſerie et tene
brarũ vbi nullus ordo ſed ſempiter/
nus horror inhabitat. ergo fuge. Ter
cium o dicit. O filia ſyon fuge ne ibi
venias. q̄ȝ ibi eſt ignis inextinguibil̄.
Unde yſai. xxxiij. Quis ex nobis pōt
habitare cum ardoribꝰ ſempiternis
in loco horroris et vaſte ſolitudinis
vbi nulla aqua eſt refrigerationis vt
patet de diuite in euangelio Luc. viij
Qui fuit in tormentis et paciebatur
in igne in lĩgua et petiuit abraam vt

mitteret lazarum vt extremū digitū
in aquā mitteret et refrigeret linguā
qꝛ cruciabat̕ in flamma. Reſpondit
abraam ꝙ nō poſſet fieri qꝛ ē magnū
cahos inter dānatos et electos: id eſt
magna diſtantia. et ſic patet ſcđm ſcꝫ
locus eterne damnatōis. Tercius eſt
locus purgatorij in quo ſimiliter ſunt
tria mala et tribulatōes. ſed tñ anima
in purgatorio ſemꝑ eſt in ſpe ſaluatio
nis. De iſto loco dicit Grego. iiij. dia
logoꝝ ꝙ anime purgant̕ in diuerſis
locis. alique purgant̕ in igne. alique
in aqua. alique in glacie. vt patet in
paſſionali đ epo theobaldo. cui appor
tabat̕ glacies in qua fuit aīa quā tri/
ginta miſſis liberauit ⁊ in quolibet lo
co ſuſtinent diuerſas penas. ⁊ alique
cicius purgant̕. et alique diucius ⁊ ꝑ
cipue habent tria ve. De quo Joh.
in Apoca Vidi aquilam volantem ꝑ
mediū celi ⁊ voce magna clamantem
Ve ve ve hominibꝫ habitantibus in
terris ſcꝫ in purgatorio in loco tene/
broſo et penaꝝ. Ita moraliter. iſta aq
la eſt beatus Johannes qui ꝯpatur
aquile ꝓpter ſanctitatem et ꝯtempla/
tiōem glorie et pene. Nam in cena re
cubuit ſupra pectus dñi vbi vidit oīa
tam in celo ꝙꝫ in purgatorio. Dicit er
go ter ve ꝓpter penas de tribus pec
catis ad quā oīes hoīes naturaliter
ſunt inclinati. primo ve ſuꝑbie. Vnđ
yſaias. Ve corone ſuꝑbie. qꝛ quidꝗđ
homo ꝑ ſuꝑbiam peccat et non delet
in hac vita ꝑ penitentiā. ꝓ illo ſuſtine
bit in purgatorio ignomiam. i. deſpe/
ctiōem qꝛ diu deſpicit̕ ab electis do/
nec purget̕. vt fiat clarior ſole Vnde
in Apoca. Quantū fuit in delicijs ſu
perbie tm̄ datur ibi de tormētis igno
minie. ergo primū ve habet Secūdo
clamat ve auaris. Multi ſunt qui ſtu
dent auariciā vt dicit Abacuc. Ve ꝗ
congregat nō ſua Et ꝙuis cōfiteant̕
et habeant cōtritiōem et tñ nō ſatiſfa
ciant hic in vita tūc oportet nos ſatiſ
facere in purgatorio. et iſti ſuſtinēt ma
ximos horrores et viſiōes demonū.
ſed tñ nō poſſunt aīas trahere ad eter
nam damnatiōem. ſed cruciant ꝑ hor
ribilem ſuſpectū. vnde Hiere. Ve ti/
bi qui habitas inter ſcorpiōes et ſub/
uerſores qui tecū habitant ergo ſcđo
ve. Tercio ve clamauit. qꝛ ve luxuri
oſis qui cōfeſſi ſunt et ſatiſfactionem
nō faciunt. ideo in purgatorio oportꝫ
eos ſatiſfacere iſti ſuſtinent fetorē ma
ximū. Alique ſunt ad mille annos. ali
que ad diē iudicij. Ideo clamāt quo
tidie iſtud Job Miſeremini mei miſe
remini mei ſaltem vos amici mei. ali/
qñ ducunt̕ de aquis ad calorem niui
um vt pene augmentent̕. Ideo cla/
mat tercio ve. Augꝰ. Igitur peniten
tiam condignā faciamꝰ. vt in temꝑe
mortis accipiamus in breui eternam
gloriā. et ſic patet locus tercīꝰ Quar
tus locus eſt locus vite eterne. đ quo
in pš. Beati qui habitāt in domo tua
dñe in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te. ibi
triplex eſt gaudiū. de quo dicit Apl's
ſic Nec oculus vidit nec auris audi/
uit. nec in cor hominis aſcendit ꝗnta
ſunt gaudia que preparauit deus di
ligentibus ſe. Idō dicit Hiere: a. a. a.
domine deus neſcio loqui. Quia ibi
erit iocundiſſima viſio in facie ſancte
trinitatis que facies illuſtrat totū ce/
lum. Ideo nō indiget neqꝫ ſole neqꝫ
luna. in quā faciem deſiderant angeli
proſpicere vbi homo videt oīa tanꝙꝫ

in ſpeculo preterita pñtia et futura. ergo a. primo. Scd̄o. a. ꝓpter ſocietatem delectabilem vbi angeli et om̄es electi vt fratres habitant in vnū. Vn̄ pſ. Ecce q̄ȝ bonū et q̄ȝ iocundum eſt habitare fratres in vnū: Tercio a domine deus ꝓpter gaudium ſine dolore vnde Joh. in Apoca. Et abſterget deus omnē lacrimā ab oculis eorum Et yſa. Gaudium et leticiā ſuꝑ caput eius erit Ergo a dñe de⁹ et ſic patet d̄ loco eterno vbi eſt gloria eterna ergo quo ad thema. Da huic locum glorie qui fuit bonus in loco huius mūdi et ſe humiliauit. et da huic locum inferni qui ſe in hoc loco exaltauit.

Dominica decimaoctaua Sermo. lix.

Diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo. Marci. xxij. Nota q᷑ cor humanū nō pōt ab amore naturali quieſcere. aut diligit terrena. aut celeſtia. Si diligit terrena tūc certe compatur terre. nam terra eſt frigida et ponderoſa. Jta talis hois cor eſt ponderoſum et tardum ad omnia bona et frigidū. vnde Lu: viij. Quoniam ſupabundauit iniquitas refrigeſcit caritas multoꝝ. et ſi cor humanū eſt in dilectiōe occupatum circa celeſtia tūc compat᷑ paradiſo. q2 paradiſus eſt locus altior q̄ȝ terra ⁊ propter hoc diluuium terre nō intrauit paradiſum. Jtem de paradiſo exeūt quatuor flumina Jta de corde diligēti celeſtia et ſpūalia. q2 diligit deū. diligit proximū. diligit parentes. diligit amicos. et diligit ꝓpter deum inimicos. Ut aūt vnuſquiſq; preponat dilectionem dei: et poſtponat dilectiōem terrenoꝝ. dicit dñs in euangelio. qd̄ mō ſequit᷑. Acceſſerūt ad ieſum phariſei. et interrogauerūt eum vnus ſcȝ legiſdoctor tentans eū dicens. magiſter qd̄ eſt mandatū magnum in lege Ait illi ieſus. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo et ex tota mente tua ⁊ ex tota aīa tua. hoc eſt maximū ⁊ primū mandatū Secundū aūt ſimile eſt huic Diliges proximū tuum ſicut teipm. Jn his duob⁹ mādatis. tota lex pendet et ꝓphete. Congregatis populis interrogauit eū ieſus quid vobis videt᷑ de xp̄o cui⁹ filius eſt. dicūt ei dauid. ait ei ieſus. Si filius dauid ē quō dauid in ſpiritu vocat eum dñm cum nō ſit ex lege q᷑ pater vocet filiū ſuū dñm dicēs in pſ. Dixit dñs dño meo ſede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedū tuoꝝ. id eſt donec priuem dyabolum poteſtate ſua quam habet in mundo dauid vocat eum dominum. quomodo filius eſt. et nemo poterat ei reſpōdere verbum. neq; auſus fuit quiſq; ex illa die interrogare eum. et ſic patȝ euangelium. quo ad thema. Diliges deum tuum. Debemus autem deum diligere quattuor modis. videlicet. fortiter. ſapienter. ardenter. conſtanter. Primo dico q᷑ debemus deum diligere fortiter. Unde dicit anima deuota in Canti. Fortis eſt vt mors dilectio. quia ſicut morti nullus poteſt reſiſtere nec eum ſuperare: Unde dicit apoſtolus ad Romanos. Quis nos ſeparabit a caritate dei ſcio q᷑ neq; vita neq; mors. Homo enim dicit᷑ fortis in mundo. qui de fortiſſimo hoſte triumphat propter eū quē diligit.

ſicut dauid ꝙ̄pugnauit ꝯtra goliam ⁊
vicit eū ſic pꝫ. i. Regū. Itē hō dr̄ for
tis in mūdo cui nihil eſt difficile ꝓpter
eū quē amat vtꝫ de raptorib⁹ ⁊ de mi
litib⁹ qui ꝓpter ſuos dños exponūt ſe
ꝑiculo mortis. Ita hō dr̄ fortis i ſpūa
libus q̄ ſemꝑ ꝑatus eſt in ſeruitio dei
vn̄ dicit ꝓpheta ſeu poeta. Amor vin
cit omia. Itē hō dr̄ fortis qui ē ligat⁹
vinculis fortiſſimis ⁊ ꝓpter eū quem
diligit diſrumpit oīa vincula. vtꝫ i ſi.
de ſampſone. Sāpſon fortiſſim⁹ liga/
tus vinculis fortiſſimis ab inimicis ⁊
irruit in eū ſpūs fortitudīs ⁊ diſrupit
vincula ⁊ multos inimicos occidit in
agro Ita ſpūaliter exn̄s in pc̄tis mor
talibus in tenebris ſedet ligat⁹ vincu
lis fortitudis pc̄toꝝ. vn̄ in pſ. Funes
pc̄toꝝ circūplexi ſunt me. ſed cū dili/
git dñm deū ſuū ex toto corde ſuo tūc
irruit in eū ſpūs fortitudīs ⁊ abſoluit
⁊ frāgit ꝑ ꝯtritionē ⁊ cōfeſſionē omia
vincula pc̄toꝝ ſuoꝝ: ⁊ tunc pōt bene
dicere illō pſ. diſrupiſti vincula mea
dñe ⁊ tibi ſacrificabo hoſtiam laudis
Itē hō talis bene pōt dici fortis q̄ ali
quid tenet ita fortiter ꝙ nemo pōt de
manu ei⁹ redimere. ita ſpūaliter tal̄
hō bn̄ pōt dici fortis q̄ tenet amorem
dei v̄tutib⁹ adherentib⁹ deo. Vn̄ in
pſ. Mihi adherere deo bonū ē. ⁊ ſic
pꝫ pⁱmū Sc̄do dico ꝙ debem⁹ dilige
re deū ſapienter vt i ei⁹ amore viuā⁹
Nā exn̄s in amore eſt q̄ſi mortis yma
go. vt dic̄ Ioh. in can̄. Trāſlati ſum⁹
de morte ad vitā qm̄ deū diligim⁹. ⁊
q̄ nō diligit deū manet in morte. Si
em̄ deū diligere volum⁹ ſapienter ne
ceſſe eſt vt ip̄m cognoſcam⁹. qꝛ dicit
Aug⁹. Nullū amatū pōt diligi niſi ſit
cognitū et diligat̄ ſub ratione ſapie.

quanto em̄ res nobilior tanto magis
diligit̄: vtꝫ de auro ⁊ argēto. et qꝛ ds̄
eſt ſummū bonū. ergo debꝫ magis di
ligi. Sed qꝛ ſunt aliqui q̄ ſtulte faciūt
qꝛ diligunt vilia ⁊ nobilia ꝯtemnunt
vtꝫ in figura in ſcolaſticis hiſtorijs de
puro moyſi Ergo cū erat triū annoꝝ
ſtabat ante mēſam pharaonis. ⁊ pha
rao accepit coronā de capite ⁊ poſuit
ſuꝑ caput pueri: et puer ꝓiecit ad ter
ram coronā nobilē ⁊ oēs dixerūt. ſtul
ticia ſua eſt. Ita multi ſunt in hoc mū
do quib⁹ aurea corona in capite poīt
quando dilectio dei impⁱmitur in bap
tiſmo per fidem. ſed quando tranſito
ria magis diligit q̄ꝫ bonum eternum.
coronam de capite proijcit in terram
Unde conqueritur Treñ. Cecidit co
rona capitis noſtri. ve nobis q̄a pec/
cauimus. Iſti diligunt deum ſapien/
ter qui referunt grates deo. eo ꝙ nos
cum nihil eſſemus de nihilo creauit
ad ymaginem et ſimilitudinem ſuam
vt patet in Geneſi. pⁱmo Creauit de⁹
hominem ad ymaginem ſuam. crea/
uit etiam hominē valde nobilē quo
ad corpus ⁊ etiam quo ad animā. vn̄
in Pſ: Lauda anima mea dñm. Etiā
deum diligunt ſapienter. quia reco/
lunt beneficium redemptionis. Vnd̄
Johannes in Apocalipſi. qui dilexit
nos ⁊ lauit nos in ſanguine ſuo a pec
catis nr̄is qui pro aliquo intrat mor
tem merito diligit eum. Ita fecit xp̄c
nobis maiorem caritatem nemo ha/
bet vt aīam ſuam ponat quis ꝓ ami/
cis ſuis. etiā ille diligit deū ſapienter
qui refert grates pro miniſterio cre
aturarum. nam deus omnes creatu/
ras ad miniſteriū hominū deputauit

Unde Aug⁹. in libro de confeſſione.
Celum et mare et oia que in eis ſunt
vndiqꝫ dicunt mihi vt diligam te do
mine. Uidemus namqꝫ lunā ſolem et
ſtellas ꝙ ſeruiant homini et terra pro
fert fructum ad indigentiam homis.
et ſic patet ſcdm. Tertio dico ꝙ debe
mus deum diligere ardenter. ⁊ talis
ardor accenditur ꝑ deuotam de deo
meditationem vnde pš. Et in medita
tione mea exardeſcit ignis. pro iſta di
lectione feruente petiuit Aug⁹. in li.
cõfeſſionum dicens. O amor q̄ ſem/
per ardes et nunqꝫ extingueris accē/
de cor meum ⁊ illumina ſenſus meos
vt deum ſuper omnia diligam. dile/
ctio vera compatur igni ſm ſententi
am ſaluatoris Luce. xij. Ignem veni
mittere in terram id eſt caritatem Ig
nis enim naturalis eſt leuis materia:
ideo ad ſumma ſe eleuat. Ita cor deū
diligens ſuper celeſtia meditatur. vn
de Apoſtolus. Noſtra conuerſatio ē
in celis ignis naturalis groſſam mate
riam in ſubtilem vertit. Ita ignis ve
re dilectionis omnia tranſitoria in ce
leſtia et eterna mutat. Item ignis na
turalis accēdit ⁊ calefacit frigida. ita
vere dilectionis ignis cor calefacit fri
gidum ad dilectionem dei. Item ig
nis naturalis illuminat. Ita ignis di
uine dilectionis illuminat rõnem ho
minis. vt deum diligat et cognoſcat.
De iſto igne naturali legimus figurā
in Leuitici. vij. Dixit domin⁹ ad mo
yſen. Ignis in altari meo ſemper ar/
debit. quem ſacerdos nutriet ſubijci
ens ligna: et ideo igne impleuerūt tu
ribula aurea et dicebatur ignis viu⁹.
quia nūqꝫ extinguebatur. quia daba
tur pro ſacrificio. ita ſpiritualiter in al
tari cordis debꝫ ſemper ardere ignis
diuini amoris quem ſacerdos debet
nutrire predicationibus ligna ſubijci
ens dominice paſſiōis chriſti vt cogi
tet quantum deus hominē dilexit. et
ſic impletur turibulum aureum quan
do memoria ardet in deuota oratiōe
Et ſic patet tercium ꝙ deum debem⁹
diligere ardēter. Quarto ꝙ debem⁹
deum conſtanter diligere. nam ſunt
inconſtantes in dilectione q̄ diligunt
hodie opera bona. et faciunt ea in di
uino amore. ſed cras odiūt mala per
petrando. Sed deum diligit anima
deuota in Canticis. Rogo vos filie
hieruſalem id eſt angeli dei cum vene
ritis ad deum mea opera bona p̄ſen/
tando dicite ei. quia amore langueo
ex conſtanti dilectione. Sicut enim
homo eſt in conſtanti dilectione ⁊ nō
poteſt habere quem diligit languet
ex amore. Ita ſpiritualiter homo lā
guet ex deſiderio eterne vite. Cōpa/
tur enī vera dilectio dei languori cor
porali ꝓpter quattuor: Primo pro/
pter guſtū. quia quando hō languet
non ſapiunt ſibi cibaria. Ita homini
diligenti deum conſtanter non ſapiūt
carnalia Auguſtin⁹. diligenti anime
decipit omnis caro. Secundo ꝓpter
euerſionem oculorum. quia qū homo
languet ⁊ vidit haſtiludia ⁊ coreas a
uertit oculos et abhorret talia vide/
re. Item homo deum diligēs abhor
ret omnia tranſitoria et vana. Unde
dicit dominus ad Galat. Crucifixus
eſt mihi mundus et ego mundo. Itē
Greg⁹. Uileſcūt aie oia q̄ habēt i ter
ris. Tercio qꝛ oia ſūt hoī lāguēti ama
ra. Ita lāguor ſpūalis facit hoī amara
oia pctā nō ſolū ſua ſed etiam aliena.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Unde paulus poſtq̃ deũm cõſtãter
dilexit et tota aĩa dixit ad romanos.
Triſticia eſt mihi magna ⁊ continuus
dolor in corde meo vt quicq̃d audio
malum de proximo vel video Quar
to languor naturalis cottidie ẽ deſide
rio videri in amore quem corde dili/
git. vnde in Cañ Sub vmbra illius
ſedi quẽ deſideraui Ita aĩa cuiuſlibet
fidelis que eſt in amore dei ↄtinua nõ
requieſcit donec vidat deum facie ad
faciem. Uñ dauid in pſ̄. dicit. Siti
uit anima mea ad deum fontem viuũ
et non requieſcam donec veniam et
apparebo ante faciem dei mei. Item
quietatur vt nullaꝫ aliam creaturam
querat niſi ſolum deum Unde Aug.
ſuper. Geñ. Una eſt v̊tus ibi amare
qđ videas quod amas et amatũ eter
naliter in tranquillitate poſſidere. er
go quo ad thema. Dilige dñm deuꝫ
tuum ex toto corde tuo fortiter. ſapi
enter ardenter et conſtanter.

Dominica Decimanona
Sermo. Lx.

Conſide fili remittũtur tibi
peccata tua. Mat. xi. No
ta ante peccatuꝫ generatio
humana habuit quatuor bonas vtili
tates. Prima fuit libertas. nã liber/
tas preualet auro ſed illum poſt pec/
catum amiſit et facta eſt quaſi filia cap
tiua. Quod conq̃ritur. Iheremias
Trenoꝝ. i. Captiua filia ſyon. ſolue
vincula colli tui. Scđa fuit pulcritu
do. vñ ď ea dicebať Sapie: q̃ꝫ pulcra
et q̃ꝫ decora ſtatura tua. Aſſimulata
eſt palme et illã amiſit et facta eſt qua
ſi nigra. Unde Trenoꝝ Denigrata ẽ
facies noſtra ſup carbones. Tercia
eſt ꝙ fuit virtutibꝰ adornata. ſed pꝰ
peccatum virtutibus ſpoliata. Unđ
Luce. viij. Deſcẽdit hõ ab hieruſalẽ i
iericho ⁊ incidit i latrones q̇ ip̄m ſpo
liauerunt. Quarta fuit ſapientie clari
tas quam amiſit. Unde Aug. ſuper
Geñ ꝙ adam ante peccatum omnibꝰ
herbis omnibus animalibus noĩa im
poſuit. et omnes curſus ſtellaꝝ ſciuit
tanq̃ꝫ optimus aſtronimus. ſed poſt
pctm̃ hec oĩa amiſit. Unđ Apl̄s. Ob
ſcuratum eſt inſipiens cor eoꝝ. ⁊ illud
cognouit homi euenire ſaluator. Ido
ait verbum preallegatũ. Fili conſide
remittuntur tibi peccata tua. quomõ
eñ et quare dicat. hoc oſtendit p̄ſens
euangelium. ſcꝫ quod ſequitur ⁊c.
Aſcendens ieſus in nauiculam et trãſ
fretauit. nam ante trãſibat illud mare
ſine naui vt oſtẽderet ſuam deitatem
ſicq̃ꝫ modo voluit tranſire cum naui
ut oſtenderet ſuam humanitatẽ. ⁊ ve
nit in ciuitatem ſuam que dicitur ca/
pharnaum. quia ibi multa miracula
fecit. Cum intrauit eam offerebant ei
paraliticum iacentem in lecto ⁊ roga
bant eum vt curaret ipſum. quia mul
tos annos erat infirmus. et nullus
medicus poterat ipſum curare. dixit
autem dominus ad infirmum. Conſi
de fili mi remittuntur tibi peccata
tua. Tunc ſcribe et phariſei cogita/
bant inter ſe. Quis eſt hic qui inter/
mittit ſe dimittere peccata. Cum ne/
mo poteſt dimittere q̃ꝫ ſolus deus.
Uidens domine cogitationes illo/
rum peſſimorum. dixit. Quid cogi
tatis mala in cordibus veſtris Quid
eſt facilius dicere. dimittunť tibi pec
cata tua. an dicere ſurge et ambula.

Ut autem ſciatis. quia filius hoīs hā
bet poteſtatē dimittendi homibus ex
ſua diuinitate. Dico tibi paliticę ſur/
ge ⁊ vade. ⁊ tolle lectum tuū. ⁊ vade
in domū tuam Et ſtatim ſurrexit: Ui
dentes turbe timuerūt ⁊ glorificabāt
deum qui dedit talem poteſtatem ho
minibꝰ in terra talia opa facere. ergo
quo ad thema Cōfide fili mi remittū
tur tibi peccata tua. Uñ ſciendum ꝙ
quattuoꝛ modis debemꝰ eſſe filij dei
vt nobis dicit vbū pallegatū. Pꝛio
patri noſtro debemꝰ aſſimulari. ſcdo
ipm diligere. tercio eius coꝛrectiones
pacienter ſuſtinere. quarto in neceſſi
tate ad deū recurrere Pꝛimo dico ꝙ
filij dei ſumus vt nobis dicit hoc ver
bū. debemus noſtro patri aſſimulari
vñ videmꝰ ꝙ ſi filij carnales aſſimu/
lant ſuo patri carnali tūc diligit eos
pluſq̄ȝ ſi nō aſſimularent. Ita certe ē
de nobis ſi ymago trinitatis in q̄ fecit
nos ſimiles ſibi in nobis mūda ſeruet
tunc erimus ſibi ſimiles vtȝ. Geñ. i.
Faciamus hoiem ad ymaginē ⁊ ſimi
litudinē nr̄am. Cū eñ anima de nihi
lo a deo creatur. trinitas ſtatim impꝛi
mit opus trinitatis in ipam. et ſic d̄s
trinus in perſona et vnus in eſſentia
Ita videlicȝ anima vna in ſubſtantia
trina in potētia. nam pater potentiā
vt potenter. ſi vult poteſt reſiſtere oi/
bus impugnācijs dyabolice fraudis
et huius mundi ⁊ carnalibus ꝯcupi/
ſcencijs. et filius impͥmit ſapientiam.
q̄ eſt ſapientia prīs qua anima poſſit
diſcernere inter bonū ⁊ malū. bonū
a ꝑpetendo. malū vero vitando. ⁊ ſpi
ritusſanctus impͥmit in eū intellectū
quo poſſit ſemꝑ bonū ⁊ ꝑficere d̄ vir
tute in virtutem. et poſſit creſcere in

virum perfectū in ſpiritualibus. Hu
ius legimus figuram in Geneſi. Pin
cerna pharaonis vidit vitem vnam
et in ea tres ramos et vuas producē
tes ac mittentes quas vuas accepit
et expꝛeſſit vinum inde in calicem et
dedit regi. et rex acceptauit gratan/
ter et reſtituit eum in gradum priſti/
num. Ita moꝛaliter pincerna phara
onis ſedēs in carcere eſt anima ſedēs
in coꝛpoꝛe vt dicit apoſtolus. Quis
me liberabit de carcere moꝛtis huiꝰ.
illa autem habet tres potencias vide
licet memoꝛiam: voluntatem intelle/
ctum. debet igitur accipe tres vuas
de illis tribus ramis que ſunt. contri
tio: confeſſio et ſatiſfactio. et expꝛime
re vinum ꝯtritiōis in calicem coꝛdis
vnde in Ps̄. Potaſti nos vino con
punctionis. et pꝛeſtare regi altiſſimo
et gratanter acceptat tanq̄ȝ pater cle
mentiſſimꝰ reſtituet nos in gradum
pꝛiſtinum. et ſic in illis tribꝰ potencijs
videlicet memoꝛia. voluntate ⁊ intel
lectu aſſimulamur ſibi. ſi bene has po
tentias regimus tunc nos magis di/
ligit ſicut pater filium q̄ ſimul aſſimu/
latur. Secundo dico ꝙ filij ſumus di
ſi dicat ad nos. Fili remittuntur tibi
peccata tua. neceſſe eſt vt ſibi gratias
pꝛo beneficijs nobis collatis refera/
mus. Und̄ dicit Berñ. Ingratitudo
eſt ventus exſiccans omnem fontem
gratie ⁊ miſericoꝛde. Nam videmus
ꝙ filius habet vitam coꝛpoꝛaliter a
patre. ideo ipſum naturaliter diligit
tanq̄ȝ creatus ab ipſo. et ſpiritualiter
ſumus ꝑ filium dei creati. ideo merito
chꝛiſtum diligimus Uñ Joh. in apo.
Qui dilexit nos et lauit nos a pec/
catis noſtris in ſanguine ſuo. Item

Apl'ſ ad Eph. v. Sicut filij cariſſimi ambulate in dilectione in q̄ xp̄c nos dilexit. q2 nulli creature tantā dilectionē oñdit ſic̄ generi humano. Nā creaturas ſupiores n̄ redimit ſ3 tm̄ hoīe3 ꝛ ipas ſupiores creaturas ad hoīem cuſtodiā ꝯſtituit. Vñ in pſ̄. Angelis ſuis mādauit de te vt cuſtodiant te i oībꝯ vijs tuis. Itē inferiores creaturas ad ſeruiendū ordinauit: vt3 d' ſole ꝛ luna ꝛ ſtellis ꝛ de terra q̄ nobis ſeruiunt cū fructibꝯ diuerſis ꝛ de mari et aquis q̄ nobis ſuiūt cū piſcibꝯ. vñ in pſ̄. Oīa ſubiecisti ſub pedibus eius oues ꝛ boues ꝛc̄. volucres celi ꝛ piſces maris ꝛc̄. Iō debemꝯ ip̄m veraciter diligere ſic̄ filius patrem. vt dicat tibi verbū thematis. Fili mi remittūtur tibi pctā tua. Tūc debes p̄mo oē3 rē ꝓpter ip̄m q̄ntūcunq3 dilectā poſtponere et ip̄m dilectioni tue ꝓponere q2 ip̄e ꝓpter te poſtpoſuit oīa trāſitoria. Itē debemꝯ ꝓpter ip̄m ꝓpriā voluntatem abnegare. ꝛ hec tria ait dn̄s petro. Petre diligis me. reſpōdit petrꝯ. dn̄e tu ſcis q2 amo te. dixit tercio petre amas me. tunc tacuit ad tēpus modicū cogitando quō te ita replicādo te interrogat. amas me: ꝛ rn̄dens petrꝯ tercio dixit. tu ſcis dn̄e q2 amo te. Hic orit' q̄ſtio. Quare ſic tribꝯ vicibus interrogauit. Rn̄detur: interrogauit p̄mo petre amas me ut ꝓpter me oēs creaturas dimittas huiꝯ mōi ꝛ ſequere me. Scd'o petre amas me vt ꝓpter meā dilectōnē inimicum diligas ꝙ eſt ſignum maxime ꝑfectionis. Tercio petre amas me ꝓpter meam ꝓpriam volūtatem teipſū3 relinquis ꝓpter dilectionē dei: relinquit ſeip̄m qui naturaliter eſt ſupbꝯ et facit ſe humilē et qui naturaliter eſt luxurioſus et facit ſe caſtum. et qui naturaliter ē auarus et facit ſe miſericordem. ꝛ ſic p3 ſecundū. Tercio dico ꝙ debemꝯ eſſe filij dei. vt nobis valeat dicere. Fili remittunt' tibi pctā tua eiꝯ correctiones patiēter ſuſtinere. Vñ videmꝯ ꝙ filij boni ſuſtinēt verba dura parentū ꝛ vbera dura. nec ideo turbent' ut ſapiēs in ꝓuer. Qui diligit filiū augmentat virgā: ita ꝛ nos debemꝯ correctiones duras quas immittit per infirmitatem corporis et priuationē rerum temporalium. Exemplum habemus in patre naturali qui ſi habet filium ꝙ tenerrime diligit' et viderit ipſum peccare corrigit ipſum ne maius malum ſequatur. vt in figura cuiuſdam romani. qui habuit filiu3 quē dilexit nomie lucrecius et dimiſit ſibi omnem voluntatem nec correxit. tādem furabatur et apprehendatur. cū ad ſuſpendendum duceretur petiuit vt patri ſuo vnum verbum poſſet loqui. et tandem pater fuit vocatus ad filium et filius dixit. dilecte pater da mihi oſculum anteq3 moriar. et cum pater voluit oſculari filium. filius voluit apprehēdere naſum patris ꝛ mordere dixit ad patrem. Pater ſi me dilexiſſes naturalem filium in iuuētute mea me bene correxiſſes. ſed exquo me non correxiſti et voluntatem meā dimiſiſti ſuum confuſio tua et omniū amicorum meoꝝ et mortē turpiſſimā me optet ſuſtinere. Ne ergo ſimꝯ ꝯfuſio omniū amicoꝝ noſtroꝝ in die iudicij vult nos hic deus vt pater miſericors corripere per aduerſitates vt valeat nos i die iudicij exaltare dicēs

Venite filij benedicti patris mei ꝑcipite regnū. ⁊ ſic patꝫ terciū. Quarto dico qui vult eſſe filiꝰ dei dilectus vt ſibi valeat dicere. Fili mi remittūtur tibi peccã tua debꝫ in neceſſitate ad deum tanꝗ̃ ad patrẽ recurrere ſuū auxilium inuocare. Vñ videmꝰ ꝙ filiꝰ licꝫ offendit patrẽ ſuū naturalem cum ſic in neceſſitate recurrit ad prẽm vtꝫ ꝺ̃ antiqua lege et noua. In antiqua legimus de obſolon q̇ offendit patrem ſuū dauid ⁊ tñ cum pater filium in neceſſitate vidit et audiuit filiū ex relatione tribus lanceis transfixum a ioab, ait. Quis mihi det vt moriar ꝓ te fili mi abſolon. Ita ⁊ nos q̃uis deū offendimꝰ debemꝰ tñ in oi tribulatione ſuū auxiliū inuocare. Vñ dauid i pš. Ad dñm cū tribularer clamaui et exaudiuit me. Itẽ patꝫ in noua lege de filio ꝓdigo q̇ ꝯſumpſit oẽm ſubam et patrimoniū inutiliter. tandẽ venit in tantã miſeriã vt cuperet ſaturari de ſiliquis quas porci mãducabãt ⁊ nẽo illi dabat. ⁊ dixit. vadã ad prẽm meū ⁊ dicã ei pater peccaui fac me ſic̃ vnū de mercenarijs tuis. Et mia motꝰ prẽ ſuꝑ filiū ⁊ dedit ei tria dona. ꝑmo dedit ei ꝑmã ſtolã. ꝑmū anulū in manu et calciamenta in pedibꝰ ⁊ fecit ꝯuiuium Ita pater noſter celeſtis quẽ multū offendimꝰ malis cogitationibꝰ malis verbis malis opibꝰ tñ in neceſſitate ⁊ anguſtia nr̃a in q̇bus ſumꝰ ꝑ peccata poſſimꝰ ad prẽm recurrere ⁊ dicere. O pater qui es in celis peccaui corã te nõ ſum dignꝰ vocari filiꝰ tuus ſꝫ me ad miſericordiã tuã recipe ⁊ fac me ſicut vnū de famulis tuis. Quod videns pater celeſtis dat nobis ꝑmã ſtolam. i. grãm quã amiſimꝰ. dat nobis anulū. i. caritatem. calciamẽta in pedibus. i. bonas affectiones. ⁊ facit nobis ꝯuiuiū pane celeſti nos reficiens. ⁊ dat nobis verbum thematis ꝑ allegatum. Confide fili remittuntur tibi peccata tua.

Dominica viceſima Sermo. Lxi.

Loquebatur ieſus principibus ſacerdotū phariſeis et diſcipulis ſuis. Math. xxij. Nota iſte rex multū ab hoibꝰ laudat̃ q̇ nõ ſolū inuitat verbis hoes ad curiã ſuã ſꝫ eẽ mittit vbiꝗ̃ locoꝝ nūcios vocãdo ad curiã ſuã et illã eis aperit oibꝰ ad intrandū libere ⁊ vias facit pacificas ut nullus qui pertinet ad regem poteſt ſibi viam impedire Ita fecit ſalomon rex ſapientiſſimꝰ in antiq̃ lege ferens ceptrum. ordinaui. xij. ſapientiſſimos tocius regni ſuꝑ prouiſione de vijs regalibus vt vnuſquiſꝗ̃ poſſet pacifice ire ad curiam ſuam. Ita ſpiritualiter fecit dominꝰ noſter ieſus chriſtus tenens ſceptrum noue legis miſericordie et gracie. vt dicit Johannes in Apocalipſi. Ipſe ẽ rex regum et dominus dominãtium: merito laudandus ſuper omnes gentes et reges. quia ipſe non ſolum inuitat immo curiam regni celeſtis aperit vias fecit planas. ſupplicat. compellit ⁊ donat munera diuerſa vt ad ipſum veniamus. vt patet in euangelio. Loquebatur ieſus principibus ſacerdotum phariſeis et diſcipulis dicens. Simile eſt regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio ſuo et miſit ſeruos ſuos vocare inuitatos ad nupcias et nolebant venire.

Iterū miſit alios ſeruos dicens: Di/
cite inuitatis. ecce prandiū meū paraui
thauri mei et altilia mea .i. volucres
occiſi ſunt et omīa parata Illi aūt ne
glexerunt ꝛ abierunt. ali⁹ in villā ſuā
alius ad negociationē ſuā. reliqui vo
tenuerūt ſeruos eius ꝛ ꝯtumelijs affe
ctos occiderunt. Rex aūt cū audiſſet
iratus eſt. ꝛ miſſis exercitib⁹ ſuis ꝑdi
dit homicidas illos et ciuitates eorū
ſuccendit. Et tunc ait ſeruis ſuis. Nu
ptie quidā parate ſunt. ſed q̄ fuerunt
inuitati nō fuerūt digni. Ite ergo ad
exitus viaꝝ ꝛ quoſcunqꝫ inueneritis
vocate ad nuptias. Et egreſſi ſui cō
gregauerūt omnes quos inuenerūt
bonos et malos. Et implete ſunt nu/
ptie diſcumbentiū. Intrauit autē rex
vt videret diſcūbentes ꝛ vidit ibi ho
minē non veſtitū veſte nupciali. ꝛ ait
illi. Amice quō huc intraſti non hn̄s
veſtē nupcialē. at ille obmutuit. Tūc
rex dixit miniſtris. ligatis manibus ꝛ
pedib⁹ ei⁹ mittite eum in tenebras ex
teriores ibi erit fletus ꝛ ſtridor denti
um. multi ſunt vocati pauci vo electi
ꝛ ſic patꝫ euangeliū. iſte rex q̄ fecit cō
uiuium filio ſuo. eſt de⁹ pater qui pre
parauit nobis cōuiuiū eterne vite. ꝛ
miſit nuncios. p̄mos ſcꝫ ſanctos ꝑri/
archas vocare hoīem ad celeſte cōui
uium ſed nolebant venire. Scd̄o mi
ſit alios nūcios videlicꝫ ſanctos pro
phetas ꝛ aplos. illos appreh enderūt
iudei ꝛ occiderūt. ꝛ alij neglexerūt ve
nire. vn⁹ ꝑ auariciā. alius ꝑ luxuriā.
alius ꝑ ſupbiam. igit̄ rex miſit princi
pes videlicet titum ꝛ veſpaſianū qui
obſederūt hieruſalē poſt aſcēſionem
dnī. xl. annoꝝ ꝛ duoꝝ ānoꝝ decurſis
ꝛ occiderūt de iudeis vſqꝫ ad decem
centū milia. vt inuenit̄ in iudaico li.
vendiderūt nonaginta milia. ſemper
xxx. iudeos ꝑ vno denario. ꝛ ſic perdi
dit homicidas illos peſſimos ꝛ tandē
miſit duos aplos ad exit⁹ viaꝝ ꝛ omī
die mittit predicatores modernos ꝛ
hoīes ad ꝯuiuiū xp̄i vocent. ꝛ tandē
in die iudicij mittit angelos cū tuba
vocare ad nuptias vidit ibi hoīeꝫ nō
veſtitum veſte nupciali .i. peſſimum
peccatorē. qui ſibi in baptiſmo eſt cō/
miſſa nō habet qua preſbiter veſtit
puerū dic. Accipe veſtem candidam
ꝛ immaculatā quā ꝑferas ante tribu/
nal xp̄i ꝛ illam homo maculat diuer/
ſis peccatis. Cū eīm dn̄s videt illū ad
iudicium dicit. vbi eſt veſtis tua nup
cialis. et ille tacet quia ſcit ſe reū. tunc
ait miniſtris. ꝓijcite eum in tenebras
exteriores ibi erit fletus et ſtridor dē
tium. Et hec verba ꝯcludit domin⁹.
Multi ſunt vocati pauci vero electi
quo ad multitudinem hominū. quia
multi ſunt pagani iudei et mali chri/
ſtiani qui eijciuntur ad tenebras exte
riores. ergo quo ad thema Loqueba
tur ieſus p̄ncipib⁹ phariſeis ſacerdo
tibus ꝛ diſcipulis. Loquebatur dn̄s
quattuor generib⁹ hoīm. Primo ig
norantibus vt beniuolus inſtructor.
Scd̄o orantib⁹ vt dilectus ꝯſolator
Tercio penitētib⁹ vt fidelis recōſilia
tor. Quarto induratis peccātoribus vt
terribilis vindicator. Primo dico q̄
dn̄s loquit̄ ignorantib⁹ vt beniuol⁹
informator. informās eos vt tūc ſecu
re poſſint ſtare ꝛ veſtimētis virtutum
ſe ornare. vt cum ip̄o ad ꝯuiuiū eter
num valeant intrare. Unde Iſa. ego
dn̄s docens et vtilia. loquebat̄ inter
dum docens iuſticiā. vn̄ Math. dicit

Amen amen dico vobis. niſi abunda
uerit iuſticia veſtra pluſq̃ꝫ ſcribaꝝ et
phariſeoꝝ nõ intrabitis in regnũ ce/
loꝝ. ⁊ ille iuſticia ſue doctrine tenet q̃
dat deo ſuũ ius et ꝓximo ſuũ et ſibi ſu
um ius. Item aliq̃ñ loquebat᷑ docẽs
miam. vñ Luce. Eſtote miſericordes
ſicut pater veſter celeſtis miſericors
ẽ. qui ſolem ſuũ facit oriri ſup̱ bonos
⁊ malos. Itẽ loquebat᷑ docẽs Joh.
In paciẽtia veſtra poſſidebitis aias
veſtras. ⁊ q: hec locutus ſum vobis
quia p̱ſeq̃mini de ciuitate in ciuitatẽ.
⁊ cũ venerit talis hora reminiſcami.
q: ego dixi vobis. Item loquebatur
docens caritatem. Unde Joh. Hoc
eſt p̄ceptum meũ vt diligatis inuicẽ
ſicut dilexi vos. Multi eñ ſunt qui di
ligunt ſe inuicem ſed nõ ſicut chriſtus
dilexit nos. ipſe dilexit nos ſed ꝓpter
nos peccare noluit. et q̃a dilectio eſt
veſtis anime. Nam ſicut veſtis tegit
turpitudinẽ corporis. ita dilectio te
git peccatum et non delet vt non ap/
paret nudus coram deo electis ⁊ an
gelis. Unde ſapie. puer. Caritas ope
rit multitudinẽ peccatoꝝ. Item cari/
tas aſſimlat᷑ veſti. q: ſicut veſtes pul
cre reddunt hoiem amicabilem ⁊ pul
crum. ita caritas animã. vnde in pſ.
de anima habẽte hãc veſtẽ. Aſtitit re
gina in veſtitu de aurato circundata
varietate. Itẽ ſicut veſtis ꝓtegit cor/
pus a multis incomodis. ita caritas
defendit aiam in oibus ſuis neceſſita
tibus. vñ Apl's. Caritas omia ſuffert
oia ſperat. q̃ igit᷑ cuſtodit hanc veſtẽ
mundã. põt dici beatus. vñ Joh. in
Apoc. Beatus qui cuſtodit veſtimẽ
ta ſua ne nudus ambulet. ideo dñs lo
quebat᷑ docens iuſticiã patientiã mi
ſericordiã ⁊ caritatẽ que ornant aiam

quaſi veſtimenta pulcra corpus. ne
dicat. Amice quõ huc intraſti nõ hñs
veſtem nupcialẽ. Scdo dico q: dñs
loquitur orantibꝰ vt dulcis ꝯſolator
Uñ ait aia deuota in Cañ. Anĩa mea
liquefacta eſt vt dilectꝰ meus locutꝰ
eſt mihi. Sed nulla aia poteſt audire
talem locutionẽ. niſi ab oibus munda
nis fuerit ſepata et in ꝯtemplatiõe le
uata. Ideo ait dñs in Oſee ducam eã
p̱ ſolitudinẽ. i. in vitam ſolitariam. et
ibi loquar ad cor eius. In ſolitudine
hõ poteſt deuote orare ⁊ loqui cũ do
⁊ deus cũ eo. Ideo ſancti viri tã anti
qui legis q̃ꝫ noue legis querebant ſo/
litudines. vt patꝫ de moyſe in Exod
p̄mo. Priuſq̃ꝫ fuit in egipto dñs nõ
loquebat᷑ ei. ſed dũ minabat gregem
ouiũ in interiora deſerti ibi loqueba/
tur ſibi dñs moyſes. Ait ille. dñe quid
iubes. ait dñs ad eũ. Uade ⁊ dic pha/
raoni vt dimittat p̄plm meũ. quia cla
mat ad me ⁊ ego eruam eos in manu
potenti. Et hec non loquebat᷑ dñs in
egipto ſed in deſerto. Itẽ patꝫ de ſaul
i. Regum. q̃ꝫ diu fuit cũ patre et mr̃e
et fratribꝰ in patria ſua nõ fuit vnctꝰ
in regem. ſed qñ ſaul fuit in deſerto q̃
rendo affines patris ſui. tũc loqueba
tur dñs ſamueli vt vngeret ſaul in re
gem. ⁊ locutus eſt ei dicẽs. Modo in
ſiliet in te ſpiritꝰ dñi et mutaberis in
virũ aliũ. et hec facta ſunt in deſerto.
Item patꝫ. iiij. Regũ. De helya q̃ am
bulabat p̱ deſertum. xl. diebꝰ ad mon
tem oreb. et ibi loquebatur dñs cum
eo ſicut homo homini. Item patꝫ cũ
ſanctis noue legis videlicet Joh. ba
ptiſta. qui meruit audire videre ⁊ lo
qui cum dño in deſerto. ⁊ ſpm̃ ſanctũ
qñ ſuper ripam ſtabat iordanis. Itẽ
beatus anthonius qñ dñs ſtabat in

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

gere. et vidit eum in deſerto. Beat⁹
anthonius dixit. O dñe vbi iam fui/
ſti. dixit dñs ad eũ Anthoni ego erã
apud te. ſed volui ꝓbare patientiam
tuam. Ideo ad deſertum deuote orã
do et ſolitarie viuendo vadamus vt
dñs loquatur nobis ⁊ inuitet nos ad
ſuũ eternũ ꝯuiuiũ. Tertio dico dñs
loquetur vere penitentib⁹ ſicut fidel'
pacificator. vñ dicit aplus ad Ephe.
Uenit dñs loqui pacem his qui ꝓpe
et loqui pacem his. q̄ longe. nã locu/
tus eſt pacem his qui longe id eſt pec
catorib⁹ ſed noluerunt pniam agere.
ab his eñ longe eſt ſalus dei Unð in
pſ. Loquit' dñs pacem in pplo ſuo.
Hic de illis qui agunt pniam. ſed de
alijs dicit': Longe a peccatorib⁹ ſalus
qui aũt ꝓpe ſunt id eſt iuſti his loquit'
dñs pacem. vnð iuſtus ait in pſ. Au
diam quid loquatur in me dñs deus
meus vt faciam voluntatẽ ſuam. Lo
quitur aũt dñs vere penitentib⁹ tan
q̄ꝫ mediator. Unde videmus qñ ini/
micitie ſunt inter duos tunc oportet
ꝙ mediator inter eos loquat' pacem
reformando. Ita eſt inter peccatorẽ
et deum diſcordia oportet igit' medi
atorem loqui. ⁊ ſic ex vtriſq̄ꝫ mittitur
vnus ad reformandũ pacem. Ita ex
pte dei mittitur miſericordia que xp̄c
eſt. Unde i pſ. Miſericordia eius p̄
ueniet me. et peccator intermittit ſuũ
interlocutorẽ. ⁊ hic debet eſſe amara
ꝯtritio cordis cũ ꝯfeſſione lacrimaꝝ
Tunc iſti duo ſcilicꝫ miſericordia dei
et ꝯtritio faciunt pacem. Quod patꝫ
in rege Ezech. in libro yſa. xv. Egro/
tauit ezechias vſq̄ꝫ ad mortem. ⁊ do
minus locut⁹ ad yſa. ait. Uade ⁊ dic
regi oportꝫ eum mori q2 me offendit
quod audiuit rex fleuit fletu magnõ
et ſtatim miſit de⁹ miſericordiã ⁊ rex
pniam fecit ⁊ iſti duo fecerunt pacem
et ſtatim pace facta dñs locut⁹ ẽ. Ad/
dam tibi. xv. ãnos vite tue et gauiſus
eſt rex. et loquebat' dñs marie mag/
dalene. Dimiſſa ſunt tibi peccata tua
vade in pace. et ſic patet terciũ. ꝙ do
minus loquebat' penitentib⁹ vt paci
ficatur. vt poſſit in iudicio ad ſuũ cõ/
uiuium introducere vt largus remu
nerator. Quarto dico ꝙ dñs ita loq̄
tur induratis peccatoribus vt terri/
bilis vindicator. Unde dicit dñs ſup
yſa: Tacui et ſemp ſilui paciens et p/
cens. Nam de multis peccatorib⁹ ta
cet deus ad multos annos ꝙ nõ vin
dicat ⁊ ſup hoc grande peccant tãto
durius cum venerit flagellat et cruci
at q̄ꝫdiu peccatorem expectat ⁊ mul/
totiens occulte ſibi loquit' p inſpirati
onẽ diuinã dimitte peccata tua qm̃
temp⁹ eſt. vt dauid Audiam quid lo
quatur in me dñs meus. ſed pctõr ſem
per auertit aurẽ ⁊ obſtruit q̄ſi ſerpẽs
ſurdus qui non exaudiat vocem incã
tantium Et loquit' omni die p os pre
dicantiũ verbum dei. nunc arguẽdo
nunc ſupplicando nunc minando: ſed
peccator facit ſe ſurdũ. Tunc tãdem
oportꝫ audire loquentẽ in die iudicij
quaſi terribilem iudicẽ cũ dicat. Ite
maledicti in ignem eternum. De hac
terribili locutione dicit Joh. figurã i
Apoc. Uidi in medio ſeptem cande/
labrorum hoiem ſilem filio hominis
habẽtem gladium ex vtraq̄ꝫ pte acu
tum de ore eius ꝓcedentẽ. et vox ei⁹
ſicut vox aquaꝝ multaꝝ et ſicut vox
tonitrui magni. Iſte eſt xp̄c qui in die
iudicij apparebit iter cãdelebra aurea

que ſunt ſeptem turbe angelorū ſeu
ſanctorū electorū. ſcilicet patriarche
ꝓphete angeli apoſtoli martires con/
feſſores virgines et ex ore eius proce
dit gladius acutus. i. ſententiā ꝓfert
dānationis loquens terribiliter. Ite
maledicti ⁊c. Et illa vox eſt damnatis
ita terribilis velut vox tonitrui. et
tūc peccator obmuteſcit. et dicet xp̄c
Quō tu peccator huc intraſti nō ha/
bens veſtem nuptialē. ꝓijce eū in te
nebras exteriores. ergo ad thema.
Loquebatur ibi ꝑncipibus phariſeis
ſacerdotibus apoſtolis ⁊ iudeis. Ita
quotidie loquit deuote orantibꝰ ig/
norantibus. penitentibꝰ ⁊ induratis

Dominica duodecima
Sermo. Lxij.

Vade filius tuus viuit Joh
iiij. Nota ꝙ nulla res meli
or eſt omni mūdo ꝙ̄ gratia
diuina. hoc quo ad aiam. et nulla res
melior quo ad corpus ꝙ̄ ſanitas. Nā
gratia diuina facit hoīem ſociū ange/
lorū fratrē xp̄i et ſuoꝝ diſcipuloꝝ vtꝫ
in euāgelio Mat. Nū xp̄c ſtetit in ſy
nagoga iudeorum docens eos. venit
vnus coꝝ ad eū dicens. fratres tui ⁊
mater tua foris ſtant querētes tibi lo
qui. Rn̄dit ieſus. qui facit voluntatē
pr̄is mei ip̄e eſt frater ſoror ⁊ mater.
ergo nihil vtilius quo ad aiam ꝙ̄ gr̄a
xp̄i. ⁊ ergo ſancti magis optauerunt
mori vita naturali ꝙ̄ amittere gratiā
diuinā. ſed quo ad corpꝰ nihil vtiliꝰ
ꝙ̄ ſanitas. Unde ait eger. Diues ha/
bet nūmum ſed nō habet ip̄m. videli
cet quo ad ſanitatē. Quid valeret ho
mini ois theſaurus mundi qn̄ ſemꝑ
eſſet infirmꝰs. ideo homo exn̄s extra
gratiam dei et ſemꝑ infirmus eſſet re
darguendꝰ ſi poſſet habere piūm re/
gem qui poſſet ſibi dare gr̄aꝫ ⁊ poſſet
habere expertū medicum qui poſſet
ſibi dare ſanitatē et illū viſitaret: aut
ꝑ ſe aut ꝑ alium. Ideo ait dauid i pſ̄
Multiplicaſti infirmitates eoꝝ ⁊ po/
ſtea accelerauerūt. Et hec cognoſcēs
iſte regulus. ideo xp̄m viſitauit ⁊ pro
gratia et ſanitate filij xp̄m humiliter
exorauit. ⁊ xp̄c reſpondit verbū p̄al/
legatum vade filius tuꝰ viuit vtꝫ in
euangelio hodierno Erat quidā re/
gulus cuiꝰ filiꝰ infirmabat in caphar
naum: que erat ciuitas in q̄ xp̄c mul/
ta miracula faciebat Hic cū audierat
ꝙ ieſus veniret a iudea in galileam a
bijt ad eum dicens. ⁊ rogauit D dn̄e
deſcende et ſana filium meū. Incipie
bat eīm mori dixit ieſus ad eum: Niſi ſi
gna videritis nō creditis. dicit ad eū
regulus. Dn̄e deſcende p̄uſꝙ̄ moria
tur filius meus. dixit ad eū dn̄s. Ua
de filius tuus viuit. Credidit regulꝰ
ſermoni dn̄i quē dixit ei. vade filiꝰ tuꝰ
viuit. ⁊ obſeruauit horā illā in corde
ſuo et iuit. Iā aūt eo appinquante ci/
uitati capharnaū a quo exiuit occur/
rerūt ei ſerui eiꝰ dicētes ꝙ filius viue
ret. interrogauit ab eis horā in q̄ me/
lius habuerat. ⁊ dixerūt ei: heri quaſi
hora ſeptima reliq̄d eū febris ⁊ reuix
it. Cogitauit ergo pater. q2 hec eſt ho
ra in qua dixit ei ieſus. Uade filiꝰ tuꝰ
viuit et credidit ip̄e ⁊c. ⁊ ſic patꝫ euā/
geliū. reſumendo thema. vade filius
tuꝰ viuit. Nota quadruplex eſt vita
vna eſt vita naturalis. ſcd̄a culpe. ter
cia gratie. quarta eſt glorie. Prima ē
vita nature de q̄ dr̄ in Geñ. Creauit

deus hominem de limo terre et ſpira
uit in eo ſpiraculum vite: Hec vita ē
valde breuis. vñ Job. Homo natus
de muliere breui viuens tempe reple
tur multis miſerijs. nam diuerſe ſunt
miſerie in homie. vt paupertas. pſecu/
tio. nuditas. frigiditas. infirmitas: vñ
in pſ. Multiplicate ſunt infirmitates
eoꝝ. hec vita ſemp eſt in cogitationi/
bus. nūc tentatur homo in hac vita
a mūdo. a ꝓpria carne p auariciam. p
luxuriam a dyabolo. Ideo ait Job.
Milicia eſt vita hominis ſup terram
hec vita diu non poteſt durare. ſed ſi
cut roſa ſcito areſcit et aceruus euane
ſcit. et cito quaſi lumen a vento ſpar/
gitur. et ſicut pomū pulcrū a verme
corrodit᷑. et velut vapor diſpergitur.
vnde Job. quia vetus eſt vita mea.
hec vita hominis ſepe abreuiabitur.
ante temp⁹ dum peccator nō ſperat
ꝓpter peccata ſua. vñ in pſ. Dathan
et abiron delent᷑. aperta eſt terra ꝛ de
glutiuit dathan et abiron ante tēpus
Item patz in Geñ. de qnqꝫ ciuitatib⁹
de quib⁹ in pſ. Pluit dominus ſup
ſodomā ꝛ gomorram ſulphur ꝛ ignē
Itē vita hec miſera pueris ſepe abre
uiatur ꝓpter peccata parentū. vtz de
dauid. i. Regū. Quia dauid peccauit
contra dñm. et ait dñs ad dauid Pu
er quem diligitis morietur ꝓ te. et de
filijs ſodomoꝝ. qui nō peccauerunt
ꝛ tñ cum parentib⁹ mortui ſunt. hec
iniqua vita miſera ſepe abreuiat᷑ hoi
ꝓpter nimiā iuſticiam homis. nā inter
dum homo eſt in tanto deſiderio vite
eterne vt aliqs ſeipm ſumit d hoc fal/
ſo mundo: Unde puer. Tranſlat⁹ eſt
ante tps ne malicia mutaret aiam ei⁹
qui ſe bene habet in hac miſera vita i

virtutib⁹ exercendo peccatis reſiſten
do. ad hunc ait dñs. vade filius tuus
viuit. Scd'a vita eſt vita culpe. de q̄
dicit apls ad Ro. Si ſcꝫm carnem vix
eritis morte moriemini. Quis homo
viuit corpore ſi eſt in peccato mortali
mortuus eſt in aia: vnde in Apoc. de
vita peccatoris in peccato mortali ex
iſtentis. nō habes ꝙ viuis ſꝫ mortu⁹
es quo ad aiam que iam deputata es
ad mortem eternā. Hec vita peccati
mortalis capit occaſionē a ↄcupiſcen
tia oculoꝝ ita ꝙ mors intrat in ↄſcien
tiam ꝛ occidit aiam. Quod queritur
Treñ. Iere. Heu mors intrauit p fe/
neſtras noſtras hec vita peccati. tal᷑
ſepe cauſatur a voluptate ꝛ crapula.
Unde ſeneca in libro de morib⁹ Plu
res moriunt᷑ crapula q̄ꝫ gladio. Ido
premonet nos aplus ad Ephe. Noli
te inebriari vino in quo eſt luxuria:
Hec vita peccati mortalis ſepe cau/
ſatur vt ſequitur mors eterna ex aua
ricia. Uñ eſſe nihil iniqu⁹ eſt q̄ꝫ ama
re pecuniam. hic em̄ qui amat vendit
aiam ſuam dyabolo et obligat morte
eterna eam. hec vita peccati mortal᷑
cauſatur ex inuidia. vnde Job. Qui
non diligit frēm ſuum ſed odit manet
in morte. Idō qui hec q̄tuor vicia ha
bet ſupradicta. videlicꝫ ↄcupiſcentiā
oculoꝝ. crapulam auariciā. ꝛ inuidiā
obligat aiam ſuā poſt hanc vitam ad
eternā penam: ſed qui viuit in caſtita
te in abſtinētia in pietate. in caritate
manet in vitam eternam Und' puer.
Iuſti autē in perpetuū viuent Job.
Nos ſumus tranſlati de morte ad vi
tam. Et illic dicit dñs. vade filius tu⁹
id eſt aia tua viuit p grām. in futuro p
gloriā. Tercia vita eſt vita grē. de q̄

dicit Job. x. Vitam et miſericordiam tribuiſti mihi. ⁊ viſitatio grē tue cu/ſtodiuit ſpm̄ meū. hac vita gratie vi/uit hō qn̄ ē ſine peccato mortali. Qn̄ eīm homo naſcit̄ portat ſecū venenū peccati mortalis ſcꝫ peccati oriental̄ ſed illud expellit̄ p baptiſmum ⁊ vita gratie p illius v̓tutem infundit̄ ⁊ p fi/dem ꝯſeruatur. Unde dicit dn̄s ī euā gelio Joh. Omnis qui vidit et credit in me nō morietur ineternū. hec eīm vita diſponit hoīem ad vitā eternam· vn̄ Apl's. Stipendia peccati mors· gratia aūt dei vita eterna. Sicut aūt petm̄ mortale inducit mortē eternā· ita gratia dei inducit vitam eternam. hec aūt vita gratie diu erat in p̄miti/ua eccleſie. ſed modo eſt ſuppeditata ⁊ ꝯculcata vtꝫ in libro Danielis. viij. Uidi arietem ꝯtra orientē in aere vē tilantē qui habuit duo cornua vnum excelſius reliquo. Sed venit hircus ab oriēte qui ꝯculcauit arietem cum cornibus ſuis ⁊ ad nihilū redigit eū. Ita ſpūaliter aries ouium albus fuit vita grē deſiderat ortum ſolis veri lu minis qui eſt xp̄c et diuinā gratiā ha/bens vnū cornu excelſius reliquo. i. caritatē dei et ꝓximi. vnū excelſi⁹. q2 caritas dei tenet p̄ncipatū. Sed veīt hircus fetidus ab occidente. vbi appa ret oīne malū id eſt vita fetida: ⁊ ma/culata que iam regnat in mundo vitā gratie ⁊ mundicie cōculcauit ita ꝙ iā nullū vitiū apparet qd̓ olim viciū di/cebatur. Unde poeta: Olim qd̓ vici um fuit eſt modo v̓tus. nunc nihil eſt viciū niſi habere nihil. Ideo homini exn̄ti in vita gratie dicit dn̄s. vade fi lius tuus viuit. Quarta vita eſt v ita eterna. de q̄ vita ait dn̄s Johis vlti. Hec eſt vita eterna vt cognoſcunt te ſolum deū ⁊ quē miſiſti ieſum xp̄m. et hanc vitā cōmendat Ariſtot. in libro celi et mūdi dicens. Eſt illic fixa ſempi terna vita. ſed trāſitoria. Hec eſt vita eterna vbi poſſim⁹ deū videre facie ad faciem. vbi eſt ſanitas ſine infirmi/tate. requies eterna ſine labore. pax ſi ne timore. leticia ſine errore. Et illa poſſum⁹ adquirere per tria bona in hac vita. Primo p boni operis exer citationē vt dicit ſapiēs. Quid habꝫ homo de omni labore ſuo niſi ꝙ labo ret ⁊ pergat poſt mortē illuc vbi ē vi/ta. Scd̓o poſſumus adquirere vitaꝫ eternam p malorū in patiētia ſuppor tationem. ille eſt certus q̄ hec mala et ꝓuerſa ſuſtinent patienter. ⁊ poſt hāc vitam vadat ad eternā vitam. q2 de⁹ non punit bis ineternū. Unde Ecci. viij. Suſtine ad modicum temp⁹ vt creſcat in nouiſſima vita tua. Tercio poteſt adquiri vita eterna per iuſticie exhibitionē. Vn̄ dicit ī libro Sa. Iu ſti autem imperpetuū viuent ⁊ apud dn̄m eſt merces eorū. iuſtorū anime ī manu dei ſunt. Beat⁹ Jacob⁹. dicit Beatus homo qui ſuffert tentatiōnē et vincit in hac vita. qm̄ cum ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite. dicit ergo pacienti bene operanti. vade fili⁹ tu⁹ viuit hic p gratiam et in futuro p glo riam.

Dominica viceſimaſecunda. Sermo LXIIII.

Seru⁹ ille rogabat dn̄m pa cientiā habe in me et omia reddam tibi Math. xviij. Unde vi/demus ꝙ rō̄ natalis dictat vnuſq̄ſq;

faciat ꝓximo ſuo qd̕ ab eo deſiderat ꝑ
facientes in ꝯtrarium o ꝓponūt ſe rati
oni. Nā duo ꝑcepta fuerunt legis na
ture. ſcʒ declina a malo et fac bonum
vtʒ in pſ. Et due leges ſcripte videli
cet. Diliges dn̄m deū tuū ex toto cor
de tuo et ꝓximū tuū ſicut teipm̄. In
his duobus vniuerſa lex dependet ꝛ
ꝓphete. Ita xp̄c legifer noue legis mi
ſericordie ꝛ grē voluit duo precepta
dare. vnū negatiuū aliud̕ affirmatiuū
que includūt ꝑcepta nature ꝛ ſcriptu
re: Qd̕ tibi nō vis fieri alteri ne fece/
ris. Sʒ ſeruus dn̄i ſe nō ꝯſiderās pre
cepta nature trāſgredi nō declinaui a
malo. ſed fecit malū. nō dilexit deū et
ꝓximū nō fecit ꝓximo ſuo qd̕ ſibi deſi
derauit fieri. iō debitor factus eſt dei.
ꝓpter hoc ait in themate. Seruus ille
rogabat dn̄m di. paciam habe i me et
oia tibi reddā. Quō hoc factū ſit hēt
in euāgelio qd̕ ſequit̄. Dixit ieſus
di. ſuis ꝑabolā hanc. Sile eſt regnum
celoꝝ hoi q̄ voluit rōnem ponere cū
ſeruis ſuis. Et cū incepiſſet rōnem po
nere oblatus eſt ei vn⁹ q̄ debebat de
cem milia talenta. Cū āt nō haberet
vn̄ redderet iuſſit eū venūdari ꝛ vxo
rē ꝛ filios ꝛ oia q̄ habebat: Et ille ꝓci
dens rogauit dn̄m dicēs. Patientiā
habe in me et oia reddā tibi. Miſert⁹
aūt dn̄s ſerui illius dimiſit ei omē de
bitū. Ecce q̄nta miſericordia dn̄s dat
plura q̄ʒ ſeruus petit. petit dilationē
ꝛ dn̄s dat ſolutionē. Egreſſus autem
ſeruus ille inuenit vnū de ſeruis ſuis
qui debebat ei centum denarios ꝛ te
nens ſuffocat eū dicens. Redde qd̕
debes. ꝓcedens aūt ſeruus ille. ꝛ ro/
gans eum dixit Patientiā habe i me
bone ſocie ꝛ oia tibi reddā: Ille autē
noluit ſʒ tenēs ſuffocauit eū ꝛ miſit eū
in carcereʒ quouſqʒ redderet vniuer
ſum debitum. Videntes aūt cōſerui
ei⁹ que fiebant ꝯtriſtati ſunt valde. ꝛ
venerūt et nunciauerūt dn̄o ſuo oia
que facta fuerūt. Tunc vocauit eum
dn̄s ſuus et ait illi. Serue neq̄ʒ omne
debitū tibi dimiſi qm̄ rogaſti me. Nō
ne ergo optuit ꝛ te miſerei ꝯſerui tui
ſicut et ego tui miſertus ſum. Et irat⁹
dn̄s valde tradidit eū tortorib⁹ quo
uſqʒ redderet vniuerſa debita. ſic et
pater me⁹ celeſtis faciet vobis ſi non
remiſeritis vnuſquiſqʒ fratri ſuo de
cordib⁹ vr̄is. Et ſic patʒ ꝑabola. Iſta
ergo ꝑabola ē cōtra illos. qui peccāt
ꝯtra decē ꝑcepta dei omni die ea fran
gendo. ideo ſunt debitores decē mili
um talentoꝝ ꝓpter tranſgreſſionē de
cem ꝑceptorum. Et rogent dn̄m pro
gracia et miſericordia. Sed ipſi indu/
rati ꝯtra ꝓximū et nolūt ꝓximo com/
pati in ꝑua re. ſed ſuffocant trucidāt
et ſpoliant ꝛ inuidioſe irā concitāt. qd̕
vidēs dn̄s dicit ad vnūquēqʒ. Nōne
optuit et te dimittere ꝓximo tuo. Sʒ
tu nō vis dimittere ꝓximo tuo. ideo
ego non faciam tibi miſericordiā. ſed
volo te tradere tortoribus. i. dyabol̕
quouſqʒ reddas vniuerſum debitū ꝛ
ꝯcludam te in carcerem eternarū pe
narū cruciando eternaliter. dn̄s ꝯclu
dens dicit Pater meus celeſtis faci/
et vobis ſic ſi non dimiſeritis ꝓximis
veſtris oēm inuidiā de cordib⁹ vr̄is.
ergo quo ad thema Seru⁹ ille roga/
bat dn̄m. Nota ꝙ debemus eſſe ſerui
dei. quia dn̄s circa ſeruos facit quat/
tuor bona. pͥmo ꝓuidet in cibarijs. ſe
cundo ꝓtegit in ꝑiculis. tercio ditat
eos i bonis. q̄rto exaltat eos i regnis.

Primo dico q dominus ſeruis ipm̄
deuote rogantibus prouidet in ciba
rijs et neceſſarijs. vnde videmus q
boni dn̄i ſemp̄ ſunt ſoliciti de cibarijs
ſeruoꝝ ſuoꝝ. ita facit dn̄s. ꝛ hoc patꝫ
in antiqua lege. Legimus de ꝓpheta
Daniele ſeruo dei deſtruente ydolū
bel qui dicit dominus meus adoret
ſolus qui creauit celum et terrā ꝛ oīa
que in eis ſunt, ꝓpter hoc miſerunt eū
pagani in lacum vbi erant ſeptem le
ones ꝛ non dabant eis cibaria ſeptē
diebus vt deuorarent danielē. ſꝫ da/
niel orabat ad dn̄m cui multo tempe
ſeruiebat in virtutibus diuerſis. ꝛ do
minus recordat⁹ ſerui ſui danielis et
dixit ad abacuc ꝓphetam qui habuit
eſcam volēs in campū portare meſſo
ribus. Fer prandium qd̓ habes ſuo
meo danieli qui eſurit in babilone in
lacu leonū. Reſpondit abacuc: Dn̄e
babilonē neſcio. lacum ignoro qa di/
ſtabat ab illo loco centum miliaria.
Tunc angelus dn̄i apprehendit aba/
cuc in virtute et duxit in babilonem
ante lacum. ꝛ abacuc inclināſ ſe in la
cū clamauit. daniel ſerue dei veni tol
le prandium qd̓ miſit tibi dn̄s ds̓ tu⁹
ꝛ ſic habitauit in lacu ſeptem dies do
nec fuerunt pacti. poſtea extract⁹ fuit
de lacu: Ita oſtendit dn̄s ſeruo ſuo ci
baria preſtando vt nos ſeruiam⁹ ſibi
fideliter ꝛ non curemus: ſed omnē ſo
licitudinē in eū ꝓiciam⁹. quia ipſi eſt
cura noſtra ſeu d̓ nobis vt dicit Apo
ſtolus. Iſtud idem patet de helya. de
quo legimus. iiij. Regū. Ubi legim⁹
q tāta fames erat in terra q multi ho
mines moriebant̓ in fame. ꝛ helyas
ſeruus dei magnā famem ſuſtinuit vt
peteret dn̄m ꝓ morte. Et dixit dn̄s ad

eum. Serue meus helyas vade in ſa
repta ſydonioꝝ qui fuerunt gentiles
tu non debes fame perire. ego p̄cepi
mulieri vidue vt te paſcat. et ſurrexit
helyas ſeruus dei. Cū appinq̄ret por
te ciuitatis inuenit ibi mulierem pau/
perculam viduam. de qua dn̄s ei di
xit. Propheta dixit ad mulierē. Mu
lier qd queris. reſpondit ei mulier.
Colligo mihi duo ligna vt facio mihi
ꝛ filio meo tortam. ein breij vt come
damus ꝛ moriamur. Reſpondit pro
pheta. Fac mihi prius quia eſurio ni
mis. reſpondit mulier non habeo de
farina niſi quantū pugillus poteſt ca/
pere ꝛ modicum olei in lechito. dixit
Propheta ſeruus dei. mulier crede
mihi et fac mihi vt comedam. quia
dominus cui ſeruio miſit me huc et di
co tibi de ore domini mei. q nec de fa
rina nec de oleo deficiet quādocūqꝫ
cibaria preparabis donec dn̄s mittat
pluuiam ſuper terram. Et cibauit do
minus ſeruū ſuū et ancillā ſuam muli
erem iſtam de modico. Itē ſimiliter
patet in noua lege de paulo primo he
remita qui primo ſeruiuit domino mul
tos annos in deſerto. ꝛ tandem non
habuit ad comedendum et dominus
miſit ei coruū qui omni die cibauit eū
in deſerto portans panem interdum
carnes. Sed heu diuites hui⁹ mūdi
habētes omia bona peiores ſunt cor
uis. Coruus paſcebat virum dei cū
pane et carnibus et ipſi permittūt pu
eros chriſti fame perire in hoc mūdo
et audiēt in die iudicij. Quod vni ex
minimis meis feciſtis ꝛc̄. Ite male/
dicti ꝛc̄. Paui vos diuerſis cibarijs
delicioſis et vos ſeruos meos paſce/
re noluiſtis. ꝛ ſic patꝫ primo quomō

dominus prouidet ſeruis ſuis de ciba
rijs ſibi ſeruientibꝰ ⁊ ipm̄ rogantibꝰ
ergo quo ad thema Seruus ille roga
bat dn̄m ſuū. Scd̄o dico ꝙ dn̄s ꝓte
git ſeruos ſuos in ꝑiculis. Ui. vide/
mus quando dn̄i vident ſuos in peri
culis ſubueniunt eis pro poſſe ſi ſunt
boni dn̄i. Ita facit dn̄s noſter qui bo
nus eſt dn̄s ſuꝑ oēs dominos. nunq̄
dereliquit ſeruos ſuos in tribulatiōi
bus. Uñ ait dn̄s ꝑ ſapiētē yſay: Ser
uus meus es tu cum tranſieris per a
quam ero tecū: ⁊ cū ꝑ tranſieris ignē
flāma nō vret te. Deus aūt liberauit
ſeruos ſuos ꝑ aquā. ptʒ in filijs iſrael
cū ſeruiebant dn̄o ⁊ tranſire debebāt
in terrā ꝓmiſſiōis dn̄s aperuit mare
rubrū. vt ſicco pede ꝑtranſirēt nec vl
lus eoꝝ remanſit. ſed pharao cū ſuis
ſuis volens ſuos di occidere demer
ſit eos in mare quaſi plūbū in aq̄s ve
hementibus. ⁊ ideo laudabant ſerui
dei dn̄m ſuū gracias agentes ⁊ cantā
tes in litore hunc pſ̄. Cantemꝰ dn̄o
glorioſe ⁊c̄. Et ꝙ ſepe ſuos ſuos libe/
rauit de igne. hoc ptʒ in libro daniel'
Nabuchodonoſoꝛ erexit ſtatuā aure
am ſuꝑ quam ſtabat ydolū ꝯuocans
oēm ꝓplm̄ ad ydolū vt adorarēt. ſed
tres ſerui dei ſcʒ daniel ſydrach ⁊ ab/
denago dixerūt. Nos nolumꝰ ydola
adorare. quia ſerui dei ſumꝰ. q̄ fecit ce
lum ⁊ terrā: et iratus miſit eos in ca/
minū ignis. ⁊ dn̄s miſit angelū ſuū ⁊
liberauit eos de igne ⁊ cantabāt dn̄o
di. benedictus es deus patrū noſtro
rum ⁊c̄. Et hoc idem patʒ de dauid. i.
Regū Qui ꝯfidebat in dn̄o ⁊ pugna
bat ꝯtra vrſum et leonē in agro et cō
tra gigantem ⁊ dn̄s erat cū eo ⁊ libe/
rauit eū ⁊ confortauit ⁊ vicit. et dn̄s
dixit ad dauid. Quis eſt ſicut ſeruus
meus dauid: Et ſic patet ſcd̄m ꝙ dn̄s
ſeruis ſuis ſubuenit ⁊ ꝓtegit in tribu/
latione. ergo et nos in tribulatiōe ro
gemus eū vtʒ in themate. ſeruus ille
rogabat eū ⁊c̄. Tercio dico ꝙ dn̄s ſer
uis ſuis dat dona eos ditādo q̄ ſunt
dona ſpūſſancti oīa dona tpalia excel
lentia. vt ipē ait Johel. v. ſuꝑ ſeruos
⁊ ancillas meas effundā de ſpū meo
.i. de ſeptē donis ſpūſſancti dabo eis.
dat eīm dyabolus ſeruis ſuis ſeptem
dona mala. i. ſeptē pctā moꝛtalia. vid̄
licet ſuꝑbiam. auariciam. luxuriam: in
uidiam. gulā. iram. ⁊ accidiam. Sed
pius dn̄s ſeruis ⁊ ancillis ſuis dat ſe
ptem dona vtilia cōtra hec ſeptē do/
na nociua. Primū eſt timoꝛ dn̄i ꝯtra
ſuꝑbiam. ut homo cogitet in coꝛde ꝙ
deū timeat ⁊ pctā dimittat. vñ Sap̄.
Timoꝛ dn̄i expellit pcc̄m. pſ̄. Initiū
ſapientie timoꝛ dn̄i ⁊ expellit ſuꝑbiā.
Scd̄m donū boni dn̄i. eſt donū pieta
tis ꝯtra pcc̄m inuidie. qꝛ pietas cari/
tatiue ꝓximū diligit. et inuidia ē ꝯtra
caritatem. ideo caritas expellit oēm
inuidiā. ⁊ talis ſeruus accipiens dn̄o
caritatem pietatis diligit deū ⁊ ꝓxim
Joh. Deus caritas eſt et qui manet
in caritate ⁊c̄. Terciū eſt donū ſciencie
ꝯtra iram ⁊ mites non faciūt homies
iracundos. vnde dicit dominus. Be
ati mites. vos eſtis mei ſerui ⁊ poſſi/
debitis terrā. Quartū donū ē donū
foꝛtitudinis contra auaritiam. Et idō
petiuit dauid in pſalmo dicens. Do/
mine ſpiritu principali confirma me.
ſpiritu foꝛtitudinis. confirma meum
coꝛ. vt expellat omnē accidiam. Qui
tum donū eſt donū ꝯſilij ꝯtra auarici
am. ita ꝙ homo expellit oēm auariciā

a ſe et omnia facit a conſilio bono / et
nunq̃ꝫ vadit ad conſilia impiorum.
Ideo dicit Pſ. Beatus vir qui nõ
abijt in conſilio impiorũ. ꝛ in via pec
catorũ ꝛc. hoc autem facit donũ conſi
lij. Sextum eſt donũ intellect⁹ ꝯtra
gulam vt hõ viuat in abſtinentia. nã
abſtinentia eſt virtus que domat oĩa
vicia eleuat mentem ad celeſtia et eſt
ſumma medicina corpis ꝛ anime. Jõ
petiuit pſ. Da mihi intellectũ ꝛ viuã
Septimũ eſt donũ ſapientie et valet
ꝯtra luxuriã vt homo caſte viuat. q̃a
non vult dñs in ſuo ſeruitio habere
luxurioſos. Et ideo ait ꝓpheta Ezech
Eleuauit me deus inter celũ et terrã
deſpitiendo et celũ deſiderãdo. Qui
ergo hec ſeptem dona a dño habꝫ di
ues eſt in oĩb⁹ ideo ptꝫ terciũ. Roge
mus ergo dñm pro donis ſpũſſancti
Quarto q̃a dñs fideles ſeruo exaltat
in regno eterno ꝛ introducit ad gau/
dia: vnde Math. Surge ſerue bone
ꝛ fidelis quia in pauca fuiſti fidelis ſu
pra multa te ꝯſtituam intra in gaudi
um domini tui ipſi enim ſerui dei ſede
bũt ad mẽſam domini celeſtis. vt ipſe
ait Luce. xxij. Ego diſpono vobis ſic
diſpoſuit mihi pater me⁹ regnum vt
edatis ꝛ bibatis ſuper menſam meã i
regno meo. Q̃ꝫ diſſimilis retributõ
pmiũ ſeruorum dei ꝛ ſeruoꝝ dyaboli
vt dr̃ Jſay. Ecce dixit dñs. ſerui mei
comedent et vos eſurietis ſerui mei
bibent vos ſicietis. ſerui mei letabũt
et vos triſtabimini. ſerui mei ſunt in
pulcritudine ꝛ vos in timore flagella
tiõe ꝛ immũdicia ſerui mei laudabũt
pre exultatione vocis. ꝛ vos clama/
bitis in dolore cordis. Vñ poteſt dici
de huis iſtis q̃ regina ſaba dixit de ſer
uis ſalomonis. Regum. ij. Regina ſa
ba audiens gloriam ſalomonis et ve
niens videre et ſedens in menſa vi/
dens ſalomonem in tanta gloria om
nia ante ordinata ꝛ ſuos ita veſtitos
in aureis veſtib⁹ dixit Dñe beati ſunt
ſerui tui. ita poteſt dici de xpo. Cum
eñi audit regina ſaba. i. eccleſia de re
ge ſalomone. i. xpo ꝛ de ſeruis eius. i.
angelis et electis ꝛ ita viderit in celo
ſicut audit hic predicare. poteſt bene
dicere ãmirando gloriam Beati ſunt
ſerui tui domie. ergo quo ad thema.
Seruus ille rogabat dñm. ita nos ro
gemus dñm vt nos paſcat ꝛ liberet
vt nobis dona tribuat et ad gloiam
perducat.

Dominica viceſimatercia Sermo. Lxxiiij.

Celius eſt ymago et ſuper/
ſcriptio Math. xxij. Nota
q̃ ꝓpter peccatum pmorũ
parentum ſcilicet ade et eue magnus
defectus humano generi eſt relictus
ita q̃ mali ſemper inuident bonis vt
patet de lucifero qui ꝓpter inuidiam
in paradiſo decepit gen⁹ humanum
ea de cauſa q̃ homo creatus fuit vt
impleret et poſſideret locum ſuum in
celo. Itẽ ptꝫ de cayn et abel. q̃a abel
optimam ouem obtulit deo: cayn ve
ro viliſſimam dominus reſpexit ad
munera abel et non ad cayn. et ideo
inuidit fratri ſuo occidens eum. Itẽ
patet de ioſeph qui fuit iuſtus et accu
ſauit fratres de crimine peſſimo. ideo
adorant eum nec poterant ei quẽq̃ꝫ
pacifice loqui. Item patet de ſaul et
dauid, eo q̃ Dauid occidit goliam

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

gigantem fortiſſimum. et liberauit po
pulum dei. Ideo populus laudabit
eum pluſ q̄ ſaul cantātes. ſaul ꝑcuſſit
mille. et dauid decem milia propter
quod odiuit eum ſaul volens eum oc
cidere: ſed tm̄ bonis eſt magnū meri/
tum qn̄ ſuſtinent pacienter malorum
pſecutiones. quod patet in predictis
Nam parentes noſtri decepti a dya/
bolo redempti ſunt a chriſto filio dei
et in locum lucifero paratum colloca
ti. cayn condemnat⁹ et abel in mūdo
ſanctus et in celo honoratus. ioſeph
venditus et in regno egiptiorum ſup
omnes eleuatus. dauid pacienter ſu/
ſtinuit Ideo ſaul de regno poſitus et
dauid regnum obtinuit Voluit ergo
chriſtus luciferum noue legis relin/
quere exemplum: vt malorū pſecuti/
ones pacienter ſuſtineamus vt patet
in euangelio. quia iudei multociens
inierunt conſiliū vt caperent eum in
ſermone ſed non poterant. ideo mō
acceperūt ad eos ſeruos herodis qui
fuerūt pagani qui non contemptabā
tur iudeis. ſed tamen tranſgreſſi ſunt
legem vt caperent eum in ſermone.
ſicut aqua vadens in motu ſuo. qn̄ ni
mia eſt excedit meatum. et ſi in vna p
te obſtruitur querit aliam partem ita
malitia iudeoꝝ. quomodo hoc factū
ſit patet in euangelio quo ſequitur. ¶
Abeuntes phariſei inierunt conſiliū
vt caperent ieſum in ſermone. et mit
tunt ei diſcipulos ſuos cum gerodia/
nis dicentes. Magiſter ſcimus qꝛ ve
rax es et mandata dei in veritate do/
ces et nō eſt tibi cura de aliquo. Non
enim reſpicis pſonam hominum. dic
ergo nobis quid tibi videt̄. licet cen/
ſum dare ceſari an nō: Cognita ieſus
nequicia eoꝝ. ait. Oſtendite mihi nū
miſma cenſus. At illi obtulerūt ei de
narium habentē imaginem impato/
ris. et ait illis ieſus. Cui⁹ eſt hec ima/
go et ſupſcriptio. dicūt ei ceſaris. tūc
ait illis. Reddite ergo que ſunt ceſa/
ris ceſari. et que ſunt dei deo. et ſic nō
poterant eū capere. qꝛ iſti herodiani
fuerūt ſerui herodis regis qui fuit ex
pte impatoris ibidem. ſic ſubtiliter re
ſpondit. nec phibuit nec admiſit. q̄ſi
diceret. Si tenemini de iure aliquod
tributum ceſari. ex quo eſt in ſuo do/
minio det̄ ei. Et qd̄ de iure tenemini
deo de obſeruantia mandatoꝝ ſuoꝝ
reddite et ſic patet euangeliū: Ergo
quo ad thema. Cuius eſt imago et ſu
pſcriptio hec. Et hoc nota ꝙ quadru
plex ſcriptura ſcripta eſt ſup imagīes
Prima ſcriptura ſcripta eſt ſup ima/
ginem redemptoris. Scd̄a ſcriptura
ſcripta eſt ſup imaginem peccatoris.
Tercia ſcriptura ſcripta eſt ſup ima/
ginem vani hominis. Quarta ſcriptu/
ra ſcripta eſt ſup imaginem leticie et
eternalis atq̄ſ ſempiterni decoris.
Prima ſcriptura ſcripta eſt ſup ima/
ginē noſtri redemptoris. Vn̄ legitur
in euāgelio. Scripſit ſup eū pilatus.
Ieſus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. q̄ſi dice/
ret. iudei nullā cauſam habuerūt ſup
eum ego erā iudex ipi⁹ niſi qꝛ dixiſſe
ipm̄ aſſerunt ſe regem iudeoꝝ eſſe. et
hec ſupſcriptio eſt nobis ad honorē.
iudeis vō in cōfuſiōem veniant ergo
layci et legāt hanc ſcriptiōem et ꝯpa
ciant̄ ei q̄ ꝓ eis ſuſtinuit et qꝛ imago
xp̄i laycis pendit̄ur ad eccleſiam et
iuxta vias vt tanq̄ in libro legāt ⁊ di
ſcant pacienciā caſtitatē ⁊ humilitatē
manſuetudinē pietatē et miſericordiā

Clerici aũt literati legant hanc ſcrip/
turam omni die in libris. de hac ſcri/
ptura dr in libro Ezech. ij. ca: expan/
dit ſcripturam corã me et hec ſcriptu
ra erat lamentatiões carmen et ve. ꝛ
eſt ſenſus. tria ſunt in hac ſcriptura in
telligenda. Primũ eſt quare ibi ſcri/
ptum fuit lamentatões. Certe hoc eſt
ea de cauſa qꝛ nos peccauimus et ille
nihil malefecit nec inuentus eſt dol⁹
in ore eius. et tñ ꝓpter nos ptulit pe/
nas. ideo merito lamẽtari debem⁹
Unde Amos. ij. Dies feſti veſtri con
uertent̃ in lamentũ. Scd'm ve eſt ve
marie virginis matris xpi que vidit
filiũ eius dilectũ tam miſerabiliter tra
ctari de loco in locũ et ad crucis ſup/
plicium. Terciũ eſt vox filie ſyon que
inter moriẽtes expandit manus ſuas
Filia ſyon eſt maria que expandit ma
nus inter morientes ſcꝫ inter filium
et latrones. Tercium carmen eſt leti/
cia qꝛ genus humanũ p redemptõeꝫ
xp̃i eſt letificatũ et in celum exaltatũ.
vbi gaudet laudando eũ. ergo ſcrip/
tum fuit carmen leticie Joha. in apo.
Uidi turbam magnã ante thronum
laudantes dñm in gloria et dicentes
Redemiſti nos ſanguine tuo et feciſti
nos deo noſtro regnum. i. reges et ſa
cerdotes. tibi laus tibi gloria et grãꝝ
actio p infinita ſecula ſeculoꝝ amen.
Ideo tu homo dum videris imaginẽ
xp̃i in eccĩa poteris dicere. Cuius eſt
hec imago et ſupſcriptio. Alius põt
dicere noſtri redemptoris ꝛ noſtre le
ticie et honoris. Secũda eſt imago
peccatoris et eius ſupſcriptio eſt ma/
gni horroris De hac imagine dr ĩ pſ̃
In imagine ptranſit homo ſed et fru
ſtra conturbat̃. Theſaurizat pecator
et ignorat cui congregabit ea. Eſt em̃
peccator quaſi mortis imago ſcdm ber.
ſupſcriptio huius imaginis peccato/
ris eſt vt ſuũ peccatũ qd' ſcribit̃ ſtilo
ferreo. vt poſſit legere in die iudicij in
fronte ſibi in confuſiõem et hoc ꝓbat
Piere. xvij. ca. Peccatũ vidi ſcriptũ
ſtilo ferreo ſup peccatorem et dyabo
lus ſtet a dextris eius dicit pſ̃. Cũ iu
dicat̃ exeat condemnatus: Septem
ſcribent̃ ſup conſcientiã peccatoris.
Primũ eſt peccatoꝝ multitudo quã
nõ deleuit p pniam. vñ Job. Exaren
tur. i. ſcribant̃ peccata peccatoris ſu
per conſciam eius ſtilo ferreo Et hoc
ꝯſiderãs dauid poſtq̃ꝫ peccauit dixit
Miſerere mei deus ſcd'm magnã mi/
ſericordiã tuã. ſcd'm qd' ſup conſciam
peccatoris ſcribit̃ eſt tempus qd' ami
ſit ꝛ nihil boni fecit ſed inutiliter expẽ
dit vñ Johannes in Apoca. dedi eis
tempus et ipi abuſi ſunt ideo tempus
poſt mortem amplius nõ erit. Terci/
um qd' ſcribit̃ ſup imaginem peccato
ris eſt pulcritudo anime eius quã ha
buit quã polluit et denigrauit Unde
Treno. Denigrata eſt facies eoꝝ ſup
carbones. Quartũ eſt gratia dei quã
neglexit. nam in grã ſumus ſed negli/
gimus miſerabiliter qꝛ vnus vadit
ad villam ꝓ auaricia. alius ducit vxo
rem ꝓ luxuria. tercius emit boues p
ſupbiam igit̃ neglexerũt. ergo talis
negligentia ſcribitur ſup conſcientiã
peccatoris Quintum quod ſcribitur
peccatori eſt ira dei. Unde in pſalmo
ꝓuocauer̃t eũ filie ꝛ filij. id' irat⁹ dñs
tradidit eos tortorib⁹. i. dyabol̃. Se
xtum eſt pena ad quã obligant̃. nam
ſicut ſcriptura dicit. Pene damnan/
doꝝ ĩ ciuitatib⁹ ĩ legib⁹ ꝛ ĩ iure q̃dq̃

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

debent pati pro ſuis delictis ſcribiť.
fur ſuſpendiť. raptor decollať tradi
tor rotať ꝛc. ita pena eterne dānatio
nis nō eſt equalis. alij ſuſtinent fetorē
alij ardorem. vt pꝫ in pš. Ad facien/
dam vindictā cōſcriptā ꝛc. Septimū
qđ ſcribiť peccatori eſt expulſio regni
celeſtis Sicut eñ qui expellunť pro
pter peccata ſua de ciuitatibꝰ ſcribun
tur in libris ciuitatis: ſic expulſi a cele
ſti pria ſcribunť in libro eterne dāna/
tiōis. De quo in Apoč: Uidi libros
et ex eis mortui iudicati ſunt. Qñ er
go homo videt peccatorem indura/
tum pōt dicere ad alium. Cuiꝰ ē ima
go hec et ſupſcriptio alius pōt rñde/
re. Hec eſt imago pctōris Tercia ima
go eſt vani honoris: de hac imagine
et ſupſcriptiōe dicit fulgentius ꝙ ro/
mani faciebāt imaginē vani honoris
ad modū mulieris vage ſcribētes ſu/
per eam aureis literis Hec eſt imago
vani honoris hanc inſpice et ſemꝑ eā
fuge Hec imago habuit coronā in ca
pite ⁊ ceptrū in manu ſiniſtra ⁊ pauo
nem in manu dextra et oculis ceca et
velata et ſedebat ſuꝑ currum quem
trahebāt quattuor leones et hec erat
ratio eoꝝ Uanus honor mūdi huius
qui illum diligit eſt incōſtans q̄ſi va/
ga mulier hñs coronam in capite qꝛ
a mūdo tanꝗ̄ rex ſemꝑ deſiderat ho
norari. ceptrū in manu in ſignum ꝙ
ſemꝑ deſiderat imperare. ceca oculis
et velata in facie qꝛ malicia excecauit
eā ꝙ nullū curat pctm̄ vt dicit Sap.
Excecauit eos malicia eoꝝ. habuit pa
uonem in vna manu qꝛ ſicut pauo cū
ſua cauda ornat ſua poſteriora et an/
teriora ſed qñ ornat anteriora denu/
dat poſteriora ita talis ornat ſe mūdo
et priuat ſe eterna gloria. quattuor le
ones ante eā qꝛ quattuor peccata ve
niūt cum honore vano huiꝰ mūdi vi
delicet ſupbia auaricia luxuria et inui
dia. et ſic patet tercia imago ſcꝫ vani
honoris ſuſceptio. Poſſet ergo ho/
mo cum talē hoīem vagum querentē
honorē viderit interrogare Cuiꝰ hec
eſt imago et ſupſcriptio rñdeť Uani
honoris. Quarta imago et ſupſcrip/
tio ē iuſticie bonitatis ⁊ eternalis de/
coris. de iſta imagine iuſti boni hoīes
ſunt creati ad decorem regni dꝛ Gñ.
i. Creauit deus hoīem ꝛc. Qñ igiť pꝰ
baptiſmū vbi imago hec depingitur
auro caritatis et ornat ſe veſte caſtita
tis et mūdicie ſeruať munda ſicut ibi
cōmittitur a pſ̄bitero qñ induit pue/
ro hanc veſtem qñ dicit Accipie hāc
veſtem ꝛc tūc bene pōt eſſe ſpeculum
ſine macula candor lucis eterne ima/
go bonitatis ſed ſuꝑ imaginem iuſti
hominis ſcribiť ſupſcriptio leticie qñ
dicebat dñs diſcipulis. Gaudete no/
mina veſtra ſcripta ſunt in libro vite
in hoc libro nomina oīm electorū in/
ſcribunť ſicut rex facit inſcribi omnes
milites et ſtipendarios et familiā. ita
facit dñs vt dꝛ in Apo. Qui facit vo
luntatē pr̄is mei et vicerit mundum.
Itcm ſcribe Beati mortui ꝛc. Itē ſcri
be. Beati qui ad cenam agni vocati
ſunt. Cum igiť homo viderit iuſtum
hoīem pōt dicere Cuiꝰ eſt imago hec
et ſupſcriptio pōt dicere alius. Hec ē
imago creata a domino. ideo gaudia
eterna manent ſcripta ſuꝑ eam:

Dominica.xxiiii
Sermo.lxv.

Non mortua eſt puella ſed
dormit. Math.ix. Nos vi/
demus ꝙ vnaqueqȝ res appetit ſuum
terminū niſi impediatur ſicut lapis ca
dens de alto non quieſcit niſi tangat
fundū vbi quieſcere pōt qꝛ dicit Ari/
ſtotiles Omne leue ſurſum et omne
graue deorſum. Item hoc videmꝰ in
aqua que non quieſcit ſed fluit donec
veniat ad mare qđ eſt terminus eius
niſi impediat᷑ Ideo dicit Eccleſi.viij.
Omnia flumina intrant mare et tam̄
nō redundat et qꝛ locus hominis nō
eſt in hoc mundo perpetuus eo ꝙ hō
ad celum eſt ꝓcreatus.ideo nō debet
quieſcere donec veniat ad ſuum ter/
minum. vnde Augꝰ.i.de ciuitate dei.
Dn̄e creaſti nos ad te.et ideo inquie/
tum eſt coꝛ noſtrū donec veniamus
ad te.et illud conſiderauit dn̄s in hac
puella que erat iam morte ſine fine p̄
uenta voluit eā reſuſcitare vt ad finē
per bonam fidem poſſit anhelare ⁊ ſe
preparare ad bonam vitam ideo ver
bum p̄allegatū dixit cū pr̄ dixit. Do
mine filia mea modo defuncta eſt.re/
ſpondit. Non eſt mortua morte eter/
na ſed dormit morte naturali ideo vo
lo eā reſuſcitare vt illa que anima eiꝰ
vidit valeat alijs nunciare videntes
hoc ſignū magnificabant dn̄m Quō
autem hoc factum ſit patet in euange
lio. Loquente ieſu ad turbas ecce
princeps vnus acceſſit ad eum ⁊ ado
rauit eum dicēs. Dn̄e filia mea defun
cta eſt ſed veni cura eam et pone ma/
num tuā ſup eam et viuet.et ſurgens
ieſus ſequebat᷑ eum et diſcipuli eius.
et ecce mulier que ſanguinis fluxum
paciebat᷑ duodecim annis acceſſit re
tro et tetigit fimbriam veſtimēti eius
dicebat enim intra ſe Si tantū tetige
ro veſtimentū eius ſalua ero.at ieſus
conuerſus et videns eam dixit. Con
fide filia fides tua te ſaluam fecit. ⁊ ſal
ua facta eſt mulier ex illa hora.et cum
veniſſet ad domū principis illius et
vidiſſet tubicines et turbam tumultu
antem quaſi amici principis conflu/
xit et homines multi occurrebant dū
debebat ieſus intrare domū vbi moꝛ
tua erat puella.dixit autem dominus
ad turbam. Recedite non eſt mortua
puella ſed dormit.et deridebant eum
quia videbant eam mortuam ſed di/
xit.dormit morte naturali.et cum tur
ba eſſet electa intrauit domū ⁊ tenuit
manum puelle.et puella ſtatim ſurre/
xit.et exijt fama hec in vniuerſam ter
ram.et ſic patet euangeliū. Ergo quo
ad thema Non eſt mortua puella ſed
dormit. Nota ꝙ ſacra ſcriptura loq̄/
tur de quadruplici puella. Prima eſt
puella mortua.ſc̄da eſt pulcra puella
tercia eſt puella deo deſponſata quar
ta eſt puella coronata. Prima eſt pu
ella mortua ⁊ ꝑ eam deſignat᷑ aīa pec
catrix q̄ vere eſt mortua et tn̄ in pctis
mortalibꝰ ꝯſiſtit ꝓpter ſepatiōeȝ a dō
Eſt eīn miſerabilioꝛ ſepatio a deo per
pctm̄ mortale q̄ȝ ſeparatio corpis ab
aīa ꝑ mortem naturalē vn̄ Augꝰ.ſtul
ti ſunt qui plagūt corpꝰ a quo recedit
aīa et non plangūt aīaȝ aqua recedit
deus. In reſuſcitatione puelle huius
deus ſeptem fecit.et ſeptem hodie fi/
unt in reſuſcitatiōe anime peccatoris
de morte ſpirituali id eſt de mortali
peccato Primo tubicines expellebat.

ſci opoꝛtet nos de domo conſcientie expellere omnes voluntates vanas h ꝰ mundi vt anima reſuſcitet᷑. tunc incipit puella vl̓ anima ſe mouere ad omnia ſpū̃alia. vnde Aug⁹. Guſtato ſpū̃ deſipit omnis caro. et in ps̄. Gu⸗ ſtate et videte quoniā̃ ſuauis eſt dn̄s. Secū̃do debet turbam tumultuantē̃ expellere. i. omnes occupatiōes que animā̃ in ſeruitio dei poſſunt impedi re: et tū̃c anima dicere pōt illud Ps̄. Mihi adherere deo bonū̃ eſt. Tercio debet admittere ad domū̃ conſciē̃tie patrem. et ille intromittit᷑ qn̄ homo cogitat qualiter ſit in peccatis conce⸗ ptus et educat⁹ et natus Quarto de bet admittere matrem. i. cogitatiōem mortis ſcꝫ ꝙ homo in terram reuerte tur que eſt mater omniū̃: de his duo bus patre ꝛ matre dicit Job. Putre dini dixi. Pater me⁹ es mater mea ꝛ ſoroꝛ mea vermibus. et qn̄ ſic iſte due cogitatiōes veniū̃t in domū̃ conſcie. tū̃c homo caueat ſe de peccato et aīa quaſi puella d̓ moꝛte reſuſcitabit᷑ hoc pocius admittit᷑ qn̄ anima habet cō⸗ tritiōem de peccato cō̃miſſo. vnde dr̄ de petro qn̄ peccauit xp̄m negando. petrus aūt egreſſus fleuit amare Se xto iacobus intromittit᷑ in domum conſcientie qn̄ homo peccata ſu pplā̃⸗ tat et viriliter reſiſtit. vn̄ in ps̄. Virili ter agite et confoꝛtet᷑ coꝛ veſtrū̃. Se ptimo iohannes in domū̃ conſcientie ſumitur cum gratia diuina. qꝛ iohēs gratia dei dicitur. et tunc talis anima per gratiam diuinā̃ viſitatur. de quo Johan. in Canoni. Tranſlati ſumus de moꝛte ad vitam per graciam et ſic patet pꝛimū̃ ꝙ puella moꝛtua reſuſci tatur quando tubicines et turba tu⸗ multuans et pater et mater petrus ꝛ iohannes intromittitur: et tenet dn̄s manum anime peccatoꝛis et reſurgit a moꝛtuis. Secunda puella eſt deco⸗ rata et per hanc notat animā̃ virtuti bus oꝛnatā̃. De qua dicitur in Canti. ꝗ̃ pulcra es et decoꝛa cariſſima. d̓ iſta decoꝛa puella legitur figurā̃. in Gen̄. xxiiij. Cum ſeru⁹ abꝛaam veniſſet ad fontem ꝛ inuenit iuxta fontem puellā̃ nimis pulcram que impleuit ydꝛiam dicens. Bibe domine et camelis tuis potum tribuam. et ſeruiuit pꝛo illa ſe ptem annis. Ita moꝛaliter puella ha buit quattuoꝛ virtutes: Pꝛimo erat pulcra ideo placuit abꝛahe ita anima noſtra puella ad imaginem d̓i creata debet habere quattuoꝛ virtutes Pꝛi ma erat pulcra. ita anima noſtra vir tute caritatis oꝛnata quia ſicut pulcri tudo exterioꝛ oꝛnat coꝛp⁹. ſic caritas oꝛnat animam vt placeat deo. vnde in Canti. Tota pulcra es amica mea. Secundo hec puella fuit caſta; ita de bet eſſe anima noſtra. Unde Sapie. O ꝗ̃ pulcra eſt caſta generatio ꝛc. Tercio hec puella fuit humilis. quia deſcendit ad fontem haurire aquam ita anima noſtra debet eſſe humilis vt a deo accipiat graciam Un̄ Jaco. Deus dat humilibus graciam ſuper bis reſiſtit. Quarto hec puella fuit pia. vnde ait. Bibe domine et came⸗ lis tuis potum tribuam. ita anima no ſtra debet eſſe pia et miſericoꝛs peten tibus et egenis, vt dominus ait Luce Eſtote miſericoꝛdes ſic᷑ pater veſter celeſtis miſericoꝛs eſt. et ſic patet ſecū̃ da puella que debet eſſe decoꝛata. Tunc dicit dominus. Non eſt moꝛ⸗ tua ſed doꝛmit mundum ſpernendo

diuina contẽplando vñ ait talis puel
la. Ego dormio et cor meum vigilat.
Tercia puella que eſt deo deſponſata
eſt aĩa in fide integra deo iam cõiũcta
vt nihil ei placeat niſi deo adherere.
de iſta puella dr̃ Ozee. Sponſabo te
mihi in fide. Sicut em̃ puella cũ anu
lo ſponſatur iuueni. ita anima in fide
cum xp̃o Sicut em̃ anulus eſt rotun
dus. ita fides ip̃a debet eſſe ſine fine
cum operibus comprobata. qꝛ dicit
Jacobꝰ: Fides ſine operibꝰ mortua
eſt. et ſicut portatur in ſiniſtra manu
in digito iuxta minimũ digitũ. quia
ibi eſt vena que tangit cor. ita debet
procedere fides de bono corde vt ta
lis puella deo deſponſata toto corde
fidem ſeruet. vñ canit clauſtralis de/
ſponſata dño toto corde. Ipſi ſum de
ſponſata cui angeli ſeruiunt. cuiꝰ pul
critudinem ſol et luna mirantur Hec
autem puella deo ſic deſponſata non
erit ſola. ſed debet hr̃e quattuor v̓tu/
tes quaſi quattuor pediſſequas qua/
rũ. Pria debet eſſe pudicicia Hiero.
Pudicitia debet eſſe virtus virginẽ
dei vbiqꝫ ſequẽs. Secũda debet eſſe
carnis dormitatio. Ambro. Ubus p
timorem potus abſtinentie carnẽ tuã
domitat. Tercia debet eſſe cõſtantia
nam puella dyna pulcra patriarche
filia voluit hincinde currere ⁊ videre
vana. ideo fuit rapta et perdidit vir/
ginitatẽ. Quarta debet eſſe pruden/
cia vt om̃es ſuos ſenſus cuſtodiat vt
patet in euãgelio Mat. Quinqꝫ pru
dentes virgines vigilabant. ideo cũ
xp̃o regnum intrabãt. ſed quinqꝫ dor
miebant. et ideo nõ intrabãt ſed dñs
dixit eis. Amen amen dico vobis ne
ſcio vos. ⁊ ſic patet tercium ꝙ puella
non eſt mortua. ſed deſponſata deo.
Quarta puella coronata hec eſt aĩa
que in eterna gloria in regno eterno
coronata et in futuro iudicio eſt coro
nanda Uñ ait talis aĩa Iſa. xxx. quaſi
ſpõſam coronauit me corona. iſta pu/
ella figurat̄ p puellam de qua legitur
Heſter. vbi legit̄ ꝙ aſſuerus habuit
vxorem noĩe vaſchi que fuit ſuperba
et noluit obedire mandatis regis. iõ
priuauit eam corona regali et fecit in
uitare omnes pulcras puellas in om̃i
regno et ex eis vnam elegit et impo/
ſuit ei coronam dicens. Hec erit regi
na Ita moraliter rex celi habuit pul/
cram puellam in celo ſed ſuperbã qñ
luciferum ad imaginem ſuã creauit. ſꝫ
noluit obedire mandatis dei ideo pri
uauit eum corona glorie. vel aliter.
rex celi in paradiſo habuit pulcrã pu/
ellam qñ animã ad ſuam imaginẽ cre
auit coronatam corona glorie. vt di.
Pſ. Gloria et honore coronaſti eum
ſed noluit obedire mandatis dei ſed
eſt tranſgreſſa mandata regis quãdo
pomũ prohibitũ comedit: ideo priua
uit eum corona glorie. Treñ. Cecidit
corona capitis noſtri. ve nobis quia
peccauimus. elegit aliam animã hũi/
lem in hoc mundo que obedit mãda
tis dei et illi imponet coronam in die
iudicij coram omni mũdo dicẽs. hec
erit regina qꝛ eſt puella humilis que
oculis meis placuit. ⁊ ideo concludit
dominꝰ noſter in euãgelio. Luc. Qui
ſe humiliat exaltabitur quaſi puella
heſter in eterna gloria. et ſic patet ꝙ
quarta puella eſt in celo iam corona/
ta et coronanda:

De aduentu iudicij
Sermo.lxvi.

Tunc fugiāt ad montes ſcʒ eternitatis Mat.xxiiij. Uidemꝰ ꝙ ſm rōem hois naturalis oīa dēt hō facere cū prudētia et diſcretione tam de pteritis ꝗʒ de pn̄tibꝰ ⁊ d̉ futuris vt hō ꝓuideat q̄d faciendū ſit ⁊ q̄d dimittendū ſeu fugiendū vt ſi bōa et vtilia ſint ſm rōem faciat ⁊ pficiat. ſi v̉o mala, tūc fugiat, et caueat Cū em̄ parua aīalia fugiant nociua vt pʒ de apibꝰ que intrāt flores ſi ſentiūt amaros et nociuos ſtatim euolāt ⁊ fugiūt e: in floribꝰ ſibi aptis ⁊ dulcibus diu manēt et inde dulcedinē alliciūt. Et ideo moyſes miſit duodecim exploratores ad terrā ꝓmiſſiōis vt futura pericula ꝓuiderēt vt q̄d facere et vitare eis opteret et q2 xp̄c pdixit ſuis diſcipulis de aduētu iudicij multa futura vt ea pdicarēt et mala ꝑcurrentia denūciarent. et tūc in illis diebꝰ ꝑiculoſis nullꝰ pt vti alteriꝰ auxilio vel ↄſilio. q2 optet ꝙ vnuſquiſqʒ rn̄deat pro ſeipo. et iō ſaluator pmonet nos futura ꝑicula pdicādo vt pʒ in euāgelio Cum videritis abbominatiōeʒ deſolatiōis antixp̄m i loco ſancto irl̄m ſtātem dicit ſe eſſe xp̄m. De quo ꝓphetauit Daniel añ multa tpa. q̄ legit iſta ⁊ intelligat de antixp̄o et pſecutiōe magna. tūc qui in v̉a cōfeſſiōe et vere fidei firmitate ſunt fugiunt ad montes eterna cōtemplādo ⁊ que in celo ſunt ſolitarie vite nō deſcēdāt aliq̄d tollere q̄d ꝓpter deū dimiſerūt. et q̄ i agro celeſtis vite nō reuertat̉ tollere tunicam veterū ſuoꝝ peccatoꝝ. de quibꝰ fecit pniam. Ue aūt pregnantibus et nutrientibus. id eſt ve illis qui modice fidei ſunt quia eo cicius preſententur in illis diebus. Orate autem nūc ne fuga veſtra fiat in hieme vel ſabbato. id eſt tempe mortis in vltimo die ſed vt tūc ſecuri poſſitis ſtare Erit em̄ tunc tribulatio magna qualis vnqʒ fuit ab initio mundi vſqʒ modo neqʒ fiet poſtea. ⁊ niſi breuiati fuiſſent dies illi quia non durabūt niſi tres annos quia antixp̄c tot annis regnabit quot chriſtꝰ predicauit et hoc eſt in quartum annū. Si autem diu duraret talis perſecutio non fieret ſalus omnis homo. ſed propter electos breuiabūtur dies illi vt maneant in fide. tunc ſi quis vobis dixerit. Uenite oſtendā vobis chriſtum hic eſt aut illic nolite credere. Surgūt enim multi prophete falſi et dabunt ſigna et prodigia ita ꝙ in errorem multi cadant ſi poteſt fieri ſed non fiet ꝙ electi cadent a fide. ecce dixi vobis. Si ergo dixerint in deſerto eſt nolite credere et exire. aut in penetralibus regum eſt nolite credere. Sicut enim fulgur exijt ab oriēte ⁊ apparebit in occidente. ita erit aduentus filij hominis ad iudicium et omnes electi cum eo. nam vbi corpꝰ ibi et aquile congregabunt̉. Statim autem poſt tribulatiōem dierum illorum ſol obſcurabitur et luna non dabit lumen ſuum et ſtelle cadent de celo et virtutes celorum mouebuntur. Tunc apparebunt ſigna filij hominis in celo ſue paſſionis qua oſtendit cicatrices vulnerum ſuorum in iudicio tunc plagent ſe omnes tribus terre quia vident ſignum filij hominis venientis in nubibus celi cum virtute et maieſtate magna et tunc mittet

angelos ſuos cū tuba ⁊ voce clamantes et clangētes. Surgite mortui venite ad iudicium. et congregabūt electos a quattuor ventis a ſummis celorum vſqꝫ ad terminos eorꝫ. Ab arbore fici diſcite parabolam. Cum eīn ramus eius tener fuerit et ſolia nata ſcitis qm̄ prope eſt eſtas. ita ⁊ vos cū videritis hec p̄dicta fieri ſcitote qm̄ prope eſt regnum dei Amen dico vobis nō p̄teriet hec generatio de terra generis humani vnus naſcit̄ aliꝰ moritur donec p̄dicta omnia fiant Celū et terra tranſibūt verba aūt mea non id eſt pocius perirent celum et terra qꝫ verba dei nō eſſent vera et ſic patꝫ euangeliū. et iſtud euangeliū ſolet legi feria quarta poſt dn̄icam decimam poſt octauas penthecoſtes. cuiꝰ officium vocat̄. Dum clamarem. quo ad thema. Tunc fugient ad montes. Ex his verbis ſciendū ꝙ vnuſquiſqꝫ fidelis debet quattuor fugere. primo peccati incoxicatiōem. ſcdo deceptiōem. et ſeductiōem mundi. tercio antixp̄i ſeductiōem: quarto ꝯfuſionem damnandorꝫ. Primo dico ꝙ vnuſquiſqꝫ debet fugere peccati incoxicatiōem. vnde p̄monet nos Eccle. et Job. q̄ſi a facie colubri fuge peccatū. Nam hō propter peccata multa mala incurrit Primo a dyabolo captiuat̄ in anima vn̄ yſa. conquerendo de peccatis aīe dicit Captiua filia ſyon ſolue vinculū colli tui. et ſic anima taliter capta dicit cū pſ. Funes peccatorꝫ circū. ſunt me. Qui igit̄ vult abſolui redimat ſe ꝑ bona opa ſcꝫ miſericordie. vn̄ dixit daniel nabuchodonoſor regi Peccata tua elemoſinis redime. et ꝑ opera pn̄ie frangunt̄ oīa vincula vt patꝫ de manaſſe rege iiij. Regū. ꝙ fuit captꝰ et in babilonem ductus: et egit pn̄iaꝫ et deus miſit ſibi angelum et liberauit eum et conſtituit eum in regnū ſuum Secūdo ꝑ peccatū homo donis virtutum ſpoliat̄. vt patet Lu. Deſcendit homo ab hieruſalem in hiericho. et incidit in latrones qui ip̄m ſpoliauerūt et vulnerauerūt. homo deſcendit ab hieruſalem in hiericho et incidit in latrones qn̄ deſcendit de ſtatu iuſticie in ſtatum peccati et immundicie. et tūc cadit in latrones. i. dyabolorum poteſtates qui ip̄m ſpoliant virtutibus et vulnerant in aīa yſa. viij. Vulnerati eramus ꝓpter peccata noſtra Item math. Illa die ceciderunt multi vulnerati. Tercio homo ꝓpter peccatū maculat̄ in anima. nam peccatū eſt ſicut fumus nam fumus albā domū deturpat. ita et peccatū ꝯſciaꝫ mundā. Unde propheta. Quemadmodū deficit fumus ita deficiāt peccatores a facie dn̄i. Quarto homo ꝑ peccatū ad eternam penā obligatur. vn̄ ait dn̄s ad cayn qn̄ peccauit mortaliter. Nonne ſi bene egeris recipies: ſi aūt male peccatū tuū in foribus adeſt et penam pro eo recipies. maledictus ſis ſuꝑ terram et maledicta ſit in ope tuo que ſuſcepit ſanguinē fris tui. Ergo q̄ſi a facie colubri fuge peccatum vt tūc in die mortis ⁊ in die iudicij poſſis fugere ad montes eternitatis auxilium a deo poſtulans. Vn̄ Pſ. Leuaui oculos meos in mōtes vnde veniet auxilium mihi. Saluator. O peccator cōſidera in quāto ꝑiculo tu es ambulās in tenebris qꝛ lumine gratie priuatus es. Sap. Errauimus a via veritatis et lumen iuſti/

cie ñ luxit nobis. Prouer. Ambulãs
in lubrico ſchleim des dreckts. inquã
tum ſequeris voluptates carnis que
faciũt te pronum ad peccandum. O
peccator age penitentiã ſi habitas in
tenebris inuoca eum qui eſt lux et illu
minet te et dic verbũ Dauid. Illumi
na oculos meos ne vnq̃ƺ obdormiã
in morte ne rc̃. Si times labi in via lu
brica inuoca eum qui eſt via firma vt
te ſtabilitet et dic cũ Dauid. Perfice
greſſus meos in ſemitis tuis. Si me/
tuis inſultus hoſtium inuoca illũ qui
eſt omnipotẽs ⁊ dic cũ Dauid. Eripe
me de inimicis meis deus meꝰ. ⁊ eua
des oĩa ꝑicula. Scd̃o debemus fuge
re antixp̃m in p̃dicatõe. Nam ſua pre
dicatiõe ꝑuertet q̃ſi totum mundum
ideo daniel xp̃c ieſus apli ⁊ alij ſancti
multa de eius aduentu p̃dixerũt Nã
ſcd̃m Grego. in quadã omel. Minus
iacula feriunt que preuident et nos
tolerabilius mundi mala ſuſcipimus
ſi ꝯtra hec ꝑ prouidentie clipeũ muni
amur. Ipe eñ d̃r antixp̃c quaſi aduer
ſarius xp̃o qui in om̃ibus eſt ꝯtrariꝰ
xp̃o. Sicut eñ xp̃c eſt conceptus de
virgine puriſſima. ita ip̃e cõcipietur
de meretrice immundiſſima: ⁊ ſic xp̃c
eſt cõceptus de ſpũſancto ſic antixp̃c
de ſpũ maligno. et ſicut xp̃c deꝰ et hõ
ita antixp̃c dyabolus et homo. et ſic
xp̃c natus eſt in nazareth ciuitate flo
rida. ita ip̃e in babilonia maledicta. ⁊
cũ habuerit triginta annos incipiet p̃
dicare miracula facere munera dare.
et penas diuerſas propalare In his
quattuor ſubijciet ſibi mũdum. ideo
fugite. Primo ꝑ p̃dicatiõem eius et
ſuoꝝ diſcipuloꝝ quia ſua p̃dicatio eſt
euãgelijs cõtraria qꝛ vbi xp̃c p̃dica/
uit hũilitatem. ip̃e et ſui p̃dicabunt ſu
ꝑbiam. et ſicut xp̃c caſtitatẽ. ita ip̃i lu/
xuriã. et ſicut xp̃c p̃dicauit miſericor/
diam. ita ip̃i auariciã et ſic de alijs. et
ſicut xp̃c dedit ſpũmſanctũ: ita dabit
ip̃e ſpũm malignũ. et hec oĩa patent i
libro Danielis vbi dicit. Cum circui/
erint iniqui reuelabit̃ et cõſurget ille
impudens homo et cũ venerit abho
minatio quaſi nõ homo et in loco ſcõ
ſtabit et dicet ſe eſſe deũ. Item Apl̃s
ad Thes. Cum venerit diſceſſio id eſt
inobedientia a ſede ſcƺ apoſtolica et
imperio romano. ita q̃ nullus curat
obedientiã et ſic ꝑuertit mundũ cum
ſuis p̃dicatoribꝰ et ſuoꝝ diſcipuloꝝ.
qui loquunt̃ tantã ſapiam ꝑ opatõeƺ
ſpũs maligni q̃ omnis mũdus ammi
rat̃. Scd̃o ꝑuertit mundũ a fide per
munera Nam totꝰ mundus declinat
in fine ad auariciã ita q̃ nullus curat
animã tam clerici q̃ƺ layci. ideo duces
ep̃os milites et quaſi totũ mundũ at/
trahet cũ pecunia dãs eis magna mu
nera ſicut dicit glo. ſup eplam pauli.
q̃ oĩs theſaurus occultus et foſſus in
terra a dyabolis cuſtodit̃ et tũc ſibi ⁊
ſuis p̃ſentabit̃. Si eñ iam veniret ti/
meo q̃ multi eum ſequerent̃. Tercio
ꝑuertet mundũ ꝑ grauiſſima tormen
ta. nam faciet ſibi pare oĩa genera tor
mẽtoꝝ ſcƺ craticulas ferreas gladios
acutos fuſcinas et furnos accendet ⁊
tanta pſecutio erit vt p̃mittit euãgeli
um q̃ tale tp̃s nunq̃ƺ fuit neqƺ erit. iõ
breuiabuntur dies illi ꝑpter electos.
Quarto ꝑuertet mundũ ꝑ maxima
ſigna in celo in aquis in terra et i mor
tuis ip̃e ⁊ ſui facient ſigna qꝛ demões
ſunt ſemꝑ apud eos et quicq̃d poſtu
lant facient. et ideo tangit xp̃c in hoc

euangelio ſicut audiſtis Surgent fal
ſi ꝓphete et dabũt ſigna magna ⁊ mul
ti in errorem currẽt Nam dyaboli in
trabunt et loquent᷑ mortui. piſces ve
nient de aquis et loquent᷑ verbis hu
manis. et hec oĩa fient ꝑ demones vt
homines ꝑuertant a fide. ideo fugite
ſcd̃o antixp̃i ꝑuerſionẽ et ſic patet ſe/
cundũ. Tunc fugite montes eternita
tis. Tercio debemꝰ fugere huiꝰ mũdi
deceptiões. vnde ꝓmonet nos zach.
dicens. O filia ſyon que habitas iu/
xta filiam babilon fuge. Syon dr̃ ſpe/
culum et ſignificat aiam deuotam ad
quã ait ꝓpheta. Fuge filiam babilõis
id eſt deceptiões mũdi. quia mũdus
multos decipit. ideo comparat᷑ pan/
theri. Panther eſt aĩal habens dulcẽ
anhelitũ et pulcrum colorem. et ideo
ſequunt᷑ eum aĩalia ſed interiꝰ eſt ple
nũ veneno ideo interficit ea: Ita mũ
dus eſt pulcer in aſpectu qꝛ qui ſerui/
unt mũdo ornant ſe veſtibꝰ ſuperbie
vt placeãt hoĩbꝰ. habet mũs vt pan/
ther dulcem anhelitũ qꝛ multi appe/
tũt delicias huiꝰ mũdi comedendo ⁊
bibendo laute in mollibus dormiẽdo
ſed ĩ extremis inficit ſuo veneno pec
catorem et interficit. et ſic talis q̇ mõ
glorioſus mundo apparet tp̃e mortis
mundꝰ eum abijcit et ſpernit ⁊ obliui
ſcitur q̈ perit memoria talium cũ ſo/
nitu campanaꝝ vt pꝫ in pſ̃. de mõ
Nota hyſtoriã tres ph̃i ſtabant ante
alexandrũ mundũ ſibi deſcribentes.
Primus fecit circulũ ⁊ ſcripſit ad du
os fines illius circuli o o duo o. Aliꝰ
in eodem circulo in medio ſcripſit bli.
Tercius ſcripſit uio. Conuocauit au
tem rex oẽs ſapiẽtes vt exponerẽt
ſibi hanc ſcripturã. tũc vnus eoꝝ ait.
Dñe mi rex hec figurãt mundũ iſtum
nam oẽs litere ſcripte hinc et inde
faciũt obliuiõem. prima duo ſcꝫ oo qꝛ
mundꝰ cum dolore hoĩem emittit. et
cum dolore recipit ip̃m hoĩem qñ na
ſcitur. et qñ morit᷑ ſcribũt bli. qꝛ ad ec
cleſiam ducũt ip̃m exequiando. qꝛ ſic
eccĩa accipit eum ad baptiſmũ ita ac/
cipiet eum ad exequias. b. eñ baptiſ/
mũ li. libera nos dñe ſignificat illd̃ re/
ſponſoriũ cantãdo in exequijs videli
cet. Libera me dñe de morte eterna ꝛc̃
tũc terra facit terciũ circulum et ſcri/
bit uio. qꝛ de terra naſcit᷑ ⁊ ad terram
reuertit᷑. Parentes et terra compo/
nunt oẽs ſuas lr̃as ⁊ faciũt obliuio
nem qꝛ tũc ſemꝑ obliuiſcit᷑ a deo. ĩdo
talis bene põt dicere iſtud Pſ̃. Obli
uioni datus ſum tanq̃ꝫ mortuꝰ a cord̃
dei amici et a corde huiꝰ mũdi. Ergo
fuge mũdum et ꝯuertere ad montes
eternos diuina ꝯtemplando vt in pſ̃
Leuaui oculos meos ꝛc̃. Quarto fu/
gere debemꝰ damnandoꝝ ꝯfuſionẽ ⁊
eoꝝ damnatiõem. De hoc ait Iob.
Fugite a facie gladij qꝛ vlcio iniquita
tis eſt gladius. De iſto gladio eterne
damnatiõis dr̃ i Apoc̃. Uidi thronũ
et qui ſedebat in throno. et de ore eiꝰ
exiuit gladius acutus. Iſte ſedens in
throno eſt xp̃c veniens ad iudicium
tanq̃ꝫ iudex ſtrenuiſſimꝰ. et gladius
de ore eius eſt ſnĩa damnatiõis cum
dicit Ite maledicti ꝛc̃. et iuxta ip̃m ſe/
debant duodecim apl̃i et ceteri habẽ
tes gladios in manibꝰ iuxta illud pſ̃.
Et gladij ancipites in manibus eoꝝ
ad faciendã vindictã ꝛc̃. Ergo fugite
nũc peccata et munimina antixp̃i. fu
gite huius mũdi blandimẽta decipiẽ
tia vt tunc in illo die amara poſſitis

fugere dānatoꝝ ꝑicula et cū xp̄o et
electis eternaliter exultare in gloria.
ergo ad thema: Nunc fugiūt ad mon
tes eterna ↄtemplando deū ſine fine
laudantes.

In dedicatione.
Sermo. lxvij.

Volens ad eccliam ire ⁊ ibi/
dem bonā miſſam audire.
ſex ↄdiciōes debet habere. Primo de/
bet ire cum reuerētia et humilitate q̄ꝛ
nō magis acceptus eſt ſupbus ſp̄ūali
ter in templo et in eccia q̄ȝ lucifer i ce/
lo. Idem dn̄s qui luciferū eiecit de ce
lo habet ſedem in templo ſancto ſuo.
vn̄ Ps. Dn̄s in ſancto templo ſuo.
dn̄s in celo ſedes eius. Scribit̄ enim
in canone extra de emunitate eccliaꝝ.
q̄ ad eccias d̄bet eſſe hūilis ingreſſus
domus templi eſt domus humilis et
ideo nō pōt ſuſtinere acceſſum et in/
greſſum ſupborū teste. Ps. qui dicit.
Nō habitabit in medio dom⁹ mee q̄
facit ſupbiam. Debet ergo homo co/
gitare in via qua vadit ad ecciam Ec
ce tu vadis ad conſpectū illi⁹ ad quē
aſcendit moyſes in alto monte ſynai
et intantū tremuit populus qui man
ſit inferius q̄ nō audebat appinquare
monti. Etiam tu qui vadis in conſpe
ctu illius in cui⁹ ↄſpectu tremuit oēs
principes et poteſtates celi. cui⁹ mi/
nimus miniſter eſt maior q̄ȝ maximus
princeps mūdi Vade ergo reuerēter
⁊ humiliter ⁊ nō aſcendas ad alciora
loca templi quia ſicut ſolus moyſes
aſcendit ad montē ſynai ſic tm̄ ſacer/
dos habet aſcendere ad altitudinem
templi ⁊ nō alius ſicut Johannes ba
ptiſta ait ſe indignū ad ſoluendū cor/
rigias calciamentoꝝ ei⁹. Juſtū eſt vt
peccator maneat a longe ſtare cū pul
blicano. vel ſi volueris alti⁹ aſcende
re et reputare te dignū altiori gradu
tibi poſſet ↄtingere qd̄ ↄtigit lucifero
qui ꝓpter ſuā ſupbiam q̄ voluit ſimul
ſedere cū altiſſimo truſus eſt in infer/
num de ſummo celo. et tm̄ d̄ prima cō
ditiōe volenti ad ecciam ire ⁊ bonam
miſſam audire. Scd̄o debet ire cum
ꝓpoſito cōfitēdi peccata ſua ſi qua ha
beat anteq̄ȝ introeat ecciam q̄ꝛ ſi non
decet apparere in conſpectu hoim̄ de
mane qui primo lauet ſeip̄m ab ocl'is
eius. multo minus decet aliquē appa
rere in cōſpectu dei niſi corde mund⁹
eſt iuxta illud Mat. Beati mūdo cor/
de qm̄ ipi videbūt deū in celo. Exem
plum legit̄ de quodā inueterato pec
catore cū miſſam audiret eucariſtiam
videre nō poterat et cū amici ſui dice
rent hoc cōtigiſſe rōnem ſuoꝝ pecca
toꝝ fecit cōfeſſiōem et ſic altera die vi
dit eucariſtiā clare: ſed q̄ꝛ ipē deputa
uit hoc magis caligini oculoꝝ conti/
giſſe q̄ȝ peccato iteꝝ peccauit et tunc
cū rediret ad ecciam nō vidit eucari/
ſtiam. tūc dixit: Jam vere perpendo
q̄ ↄfeſſio purificat oclos ad videndū
deū. et facta cōfeſſiōe vera clarius vi
dit q̄ȝ anteq̄ȝ hoc feciſſet vnq̄ȝ videre
poterat. hec de illo. Cum eīm hō eadē
cauſa vadit ad eccia videre deū ſuū
et audire miſſam ⁊ ſit particeps ſacra
menti et grē que ſacerdos ibi de ſacra
mento credit̄ recipe decet vt audiēs
miſſam ſit ſine peccato ſicut q̄ celebret
Hinc eſt q̄ nō ſolū ſacerdos celebra/
turus dicit ↄfiteor ante altare verum
etiā miniſter q̄ꝛ ille repſentat pſonam

oīm audientiū miſſam Quicūqȝ ergo
nouerit ſe grauatum aliquo mortali
peccato nullo modo debet recipere
oſculum pacis qꝛ illud ſignificat par
ticipatiōem ſacramēti. ſed qꝛ nemo p̄t
eſſe particeps ſacramēti vel alterius
gratie qui eſt in mortali peccato. ido
nō eſt dignus recipe oſculū pacis qꝛ
habet mortale peccatū ⁊ maxime qui
odium habet in corde et qui ꝯmedit
et bibit inordinate. et tm̄ de ſcda ꝯdi/
tiōe neceſſaria volenti ad ecciam ire
et audire miſſam ſcȝ vt vadat cū pro
poſito cōfitendi. Tercio debet ire cū
magno timore ꝓpter peccata ſua ma
le cōfeſſa vel omnino incōfeſſa qꝛ va
dit ad illum iuſtum et terribilem iudi
cem qui in nouiſſimo die peccatores
dabit dyabolo et ſocijs eius Dum le
git in tercio dyalo. Grego. ꝙ quidā
nobilis peccauit cū quadam puella ⁊
poſtea intraret ecciam reſpexit hinc/
inde pre timore ſicubi dyabolꝰ veni/
ret et raperet eum de medio ſed quia
euaſit tūc et exiuit ecciam. tercio die
pre gaudio veniēs minꝰ timuit quar
to die adhuc minus et peccatū parū
ponderauit. ſeptimo die cū veniret ⁊
pctm̄ obliuioni tradidiſſet intrauit tē
plum ſanctum ſine omni timore et ſic
ſubito cadens mortuꝰ eſt. et ergo hic
patet q̄nte v̄tutis ſit timor dn̄i. q̄ȝdiu
iſte homo timuit et timore ecciam in/
trauit saluus exiuit. Eſt em̄ templum
dn̄i tanq̄ȝ domus ciuiū ſupnoꝝ vbi
iuſtus iudex ſedet cum om̄ibus cōſu
libus ſuis paratꝰ facere iudiciū omni
bus adueniētibꝰ. ꝓpter qđ fatue agit
peccator qui illuc ſine timore vadit
ſeu qui reſpicit iudicem ſine timore
vn̄ ſuadent doctores theologi ꝙ qui

cunq̄ȝ grauatus peccato mortali dēt
videre ſacramentū quaſi ſubito et ſta
tim deprimere oculos ſuos cognoſcē
do illum eſſe iudicem quē ſepe offen/
dit. et ſic fatue agit qui ecciam intrat
ſine timore. ſic ſapienter agit ꝙ talis
nō diu maneat ne iudicem ꝓuocet ad
vindictā faciendā. Unde legit ꝙ qui
dam occidit virū in platea et queſiuit
refugium in eccia plus timens hoiem
q̄ȝ deum: nō diu manſit qꝛ manere nō
potuit ſed exiuit et ad mortem iuit. et
cum argueret de amicis cur nō man
ſiſſet in eccia. ipe rn̄dit. Pauimentū
eccie videbat mihi tantū ſub pedibꝰ
ardere ꝙ nullo modo poterā ſuſtine/
re. et tm̄ de tercia cōditiōe neceſſaria
volenti ad ecciam ire et ibidem bonā
miſſam audire ſcȝ vt vadat cum ma/
gno timore ꝓpter peccata ſua. Quar
to debet ire cū ſilentio ab inutili con
fabulatiōe et reſpicere ante ſe non cir
cumquaqȝ ſi aliquis occurrerit qui ei
loqui voluerit breuiter reſpondeat ⁊
ſignum crucis faciat qꝛ ſepe ꝯtigit ꝙ
dyabolus miſit nuncios ſuos ad ad/
uertēdū illos qui vadunt ad ecciam
vel ad cōfabulandū in via et in eccia
Nam legit ꝙ quedā mulier deſpera/
ta ꝓpter diuicias quas amiſit ambu/
labat loca deſerta. et dyabolus occur
rens dixit ei. Si facere vis qđ iubeo
diuitias et honores tibi dabo. rn̄dit
mulier. Fac qđ dicis et faciam qđ exi
gis. rn̄dit dyabolus. Tu vades ad ec
cleſiam vacabiſq̄ȝ ſalutatiōibus collo
cutiōibus et inquiſitiōibus parentū
et vtenſilium domoꝝ tam in via q̄ȝ in
eccleſia et ſic retrahas et ipedias miſ/
ſas audire volentes ab oratiōibus et
deuotiōibꝰ: rn̄dit mulier illa. libēter

et bene faciam q2 hoc ſcio et ſoleo ſp. et ſtatim portauit ei dyabolus abundantiam bonoꝝ tempaliū. ita taliter impediuit orantes et ad eccīam euntes ꝙ multos duxit ad alias vias et auertit a videndo ſacramentū. et cū diu hoc ꝯtinuaſſet ſurrexit quedā tēpeſtas vna dieꝝ tempe miſſe et venit ictus fulguris et tonitrui et percuſſit mulierem illā ſolam et nō aliud ita ꝙ nō ſolum moreret' verū etiam incineretur et nihil remaneret ex ea niſi veſtimenta. hec de illa. Patet ergo q̄nti periculi ſit aliquē impedire ab orōne et introitu eccīe. Reuera dyabolicum opus eſt et dyabolica merces inde expectanda eſt. Sapienter agūt q̄ euntes ad eccīam ſalutatiōib⁹ aures non accomodāt et tū de quarta ꝯditiōe neceſſaria volenti ad eccīam ire ⁊ bonam miſſam audire vt ſcꝫ vadat cum ſilentio ab inutili confabulatiōe Qui to debet venire cū regalibus muneribus q2 vadit ad curiā magni regis q̄ dixit: Nō apparebis in cōſpectu meo vacuus Cum em̄ xp̄ianus in altari inuenerit eundē pueꝝ quē tres magi inuenerūt in ꝓſepio. dignū eſt vt ipe ita veniat ad eccīam ſicut illi venerūt ad bethleem cū munerib⁹ regalib⁹ ſi ſaltem habet Qui aūt nō habꝫ munera regalia dico digna illis ſatiſfaciet bōa voluntate ſcꝫ ꝙ vellet libenter portare munera regalia ſi haberet ⁊ ſepe acceptiores ſunt deo cū veniūt ad eccleſiam q̄ʒ qui magna portant Gregori⁹ dicit Nihil deo ditius offertur bona voluntate hec ille. Qui aūt ſatis hēt debet recognoſcere et ſuis munerib⁹ oſtendere ꝙ illum credit deū ſuum et dn̄m quē ſacerdos tractat et oſtendit oculis hoīm. ⁊ nō ſolum debet hoc recognoſcere oblatiōe rerū ſuaꝝ. verū etiā ſuipſius q2 dignū eſt vt illi oīa offeramus q̄d ſum⁹ ⁊ q̄d habemus ⁊ eo magis dignū ꝙ ipe de⁹ nobis viā obtulit et ſeipm̄. Specialiter aūt dn̄t illi venire cū muneribus dandis miſeris et paupibus qui libenter exaudirent' in ſuis oratiōibus. q2 etiā ipe admittit et multis annis admiſit vt paupere iaceant ad fores eccīe clamātes ⁊ mendicātes ſubſidiū elemoſine quatenus ꝑ hoc introeuntibus inſinuet. Si vultis clamorē veſtre oratiōis exaudiri in templo audite ⁊ vos clamorem paupeꝝ ante templū. Prouer. xxi. Qui obturat aurē ſuā ad clamorem paupis ipe clamabit ⁊ nō exaudietur. hec ibi. tm̄ de quinta ꝯditiōe neceſſaria volēti ad eccīam ire ⁊ bonam miſſam audire ſcꝫ vt vadat cū regalibus munerib⁹ et plenis manib⁹ ſibꝫ Sexto debet ire corde puro et ocioſo nihil cogitando niſi de dō quē querit in templo. Unde legit' de quadā muliere villana q̄ remote habitabat ab eccīa ꝙ ſemp iuit q̄ncunq3 campanā audiuit pulſari ad eccīam pro miſſa ⁊ q̄n redibat picit ad ciſtam ſuā fabam vnā ꝑ foramen Anno vō circūuoluto rogauit deū intime vt ſibi reuelaret quot miſſe de omnibus eſſent ſibi grate. et dicto verbo aperuit ciſtam et inuenit tm̄ vnā fabam tūc ingemiſcens cepit flere amariſſime dicēs. O pie dn̄e qua de cauſa pōt eſſe ꝙ tm̄ laborem ꝑdiderim q2 nullū die ꝑtermiſi q̄n audiui campanā miſſalem quin perrexi ad eccīam in pluuia in tempeſtate in niue et grandine et audiui miſſam et iam tm̄ fabam vnā inuenio q̄ſi

tm̄ vna miſſa tibi ſit accepta de toto
anno. et poſtq̄ꝫ diu fleuiſſet coram d̄o
et etiam conqueſta fuiſſet caſum ſuū
hominibus vicinis cum quibꝰ ire ſo/
lebat. cōtigit cum ſic irent vt obuiam
haberent ſacerdotem quendā et dixe
rūt vicine mulieres ad illum ſacerdo
tem. Dn̄e conſolamini iſtam mulierē
qꝛ ꝯtriſtata eſt nimium: queſiuit ſacer
dos quid obeſſet illi: et dixerūt ei ca/
ſum qui cōtigit: tūc ſacerdos intulit.
Nō videtꝰ mihi extraneum ꝙ ꝑditis
omnē laborem veſtrū qꝛ confertis in
via de vaccis et pecudibꝰ veſtris. cū
igitꝰ deo nō intenditis nec ipē inten/
dit vobis. ſi bonas miſſas velitis au/
dire deberetis corda veſtra euacuare
de om̄ibus que in mūdo habetis age
re et nihil cogitare niſi de d̄o quē ado
ratis in templo. ſed dicatis mihi inq̄t
Quot fabe ſunt reperte in ciſta. reſpō
derūt. Vna tm̄. at ille. Nūc amplius
contriſtandū non eſt qꝛ vna miſſa de
om̄ibꝰ eſt deo grata: Dico ꝙ remiſſa
ſunt ei oīa peccata qꝛ ideo miſſa quo/
tidie fit in qua d̄o patri filius ſuꝰ imo
latur vt peccatū mūdi tollatur.

Sermo alius. lxviij.

INtrans eccīam ad audien/
dum bonā miſſam. Ubi ſilir
ſex ꝯdicōes debes habere. Primo cū
intraueris ſigno crucis te benedicas
crucem aſpicias ⁊ p̄mas orōnes co
ram cruce facias dicens ſicut docuit
beatus franciſcus Adoramꝰ te xp̄e ⁊c̄
Legitꝰ de quodā viro fideli qui cum
eſſet mortuus apparuit ſuo ſacerdoti
fideliter pro ipō oranti grās agens ⁊
ſaluatū ſe dicens Cum ſacerdos eum
interrogaret q̄d in vita ſua egiſſet ꝙ
deo placuiſſet reſpondit. Qn̄cunq̄ꝫ
volui ad eccīam ire ſignū crucis feci
ante me anteq̄ꝫ exirem domū et eun/
do dixi oratiōem dominicā rogando
deū vt faceret me dignum intrare do
mum ſuā et poſtq̄ꝫ veneram ad eccle
ſiam proceſſi ad crucem di. quinq̄ꝫ p̄r
noſter ad honorē quinq̄ꝫ vulnerꝫ xp̄i
et poſt q̄ꝫlibet pater noſter adieci pe
ticiōem illam p̄mo dixi. Dn̄e hic ſto
ante te tanq̄ꝫ mendicꝰ ante diuitē pe
tens vt tue gratie mihi pro modulo
velis participare. ſcd̄o dixi. Dn̄e hic
ſto ante te vt ſeruus ante dominū pe
tens cibum et potū corpis et ſanguis
tui et veſtem caritatis que operit mł
titudinē peccatorū. tercio dixi. Ecce
hic ſto ante te vt reus ante iudicē ter
ribilem petens vt mihi eſſe velis iu/
dex pius qn̄ ſeparabitꝰ anima a corpe
meo. quarto dixi. Dn̄e hic ſto ante te
ſicut amicus ante amicū petēs vt ca/
ritas tua eximia trahat me ad te vt li
get me in te et nō permittat me vnq̄ꝫ
ſeparari a te. quinto dixi. Dn̄e hic ſto
ante ſicut filius ante patrē petens te
vt paternam hereditatē finaliter nō
velis mihi denegare ecce ait ille: Ita
veni ⁊ intraui eccīam ita dixi oratōeꝫ
meā et ita veni ad gratiā. hoc quoq̄ꝫ
dicens euanuit. et tm̄ de prima condi
tiōe vtili ad eccīam intrantis ſcꝫ vt ſi
gno crucis ſe muniat. Scd̄o cū intro
ierit collocet ſe ad locum ſecretū ⁊ re
colligat omnes ſenſus ſuos diſperſos
vt ſoli deo vacet in ſuis oratiōibus ⁊
meditatiōibus. Bern̄. Cum ad oran/
dum eccīam intraueris fluctuantium
cogitationū relinque tumultū. cure
exteriorum oīm obliuiſcere vt poſſis

ſoli deo vacare. Fieri em̄ non pōt vt
cum deo aliq̄n loquatur qui cum to/
to mundo fabulat̄. Intende ergo illi
qui intendit tibi. audi illum loquentē
tibi. vt ipe exaudiat te loquentē ſibi.
hec ille. Tam ſecrete et ſilenter debet
bonus homo orare et deo vacare vt
nullus impediatur qui in latere ſuo
collocat̄. et maxime ne faciat talē ſtre
pitum quo ſacerdos in miſſa commo
ueat̄. Legitur de quodam ſacerdote
qui in quadam miſſa liberauit de pur
gatorio animas nonagintanouem et
cum interrogaret̄ quare numerus cē
tenarius non ꝯprobatur. reſpondit.
Hoc contigit ꝓpter maledictam ianu
am que aperiebatur et ad parietem
ꝓijciebatur qꝛ tūc a memoria eiectus
fui et a raptu reuocatus fui et qꝛ redi
re nō potui ad eandem memoriā pro
pterea numerus manſit incomplet⁹.
Ex iſto videt̄ ſequi ꝙ illi valde peccāt
qui tranſitum faciunt ꝑ eccliam et fra
gorem quodammodo cōmouent ꝑ ru/
mores et clamores quos exercent qꝛ
magnā ſalutem animarum impediūt
Etiam vident̄ grauiter peccare alij
qui ſic nō tranſeunt ſed ſedent in loco
apto vt videant̄ a tranſeuntibus et
econuerſo ipi videant tranſeuntes qꝛ
per eoꝝ aſpectus trahunt corda alio/
rum ad ſe ita ꝙ corda talium plus oc
cupant̄ cum hominib⁹ quos viderit
q̄ꝫ cum deo. et tm̄ de ſecūda conditio
ne vtili ad eccliam intrantis ſcꝫ vt ſe
collocet ad aliquem locū ſecretum et
colliget omnes ſenſus ſuos diſponēs
ſe ad dominū deū. Tercio poſtq̄ꝫ hō
ſenſus ſuos diſperſos ſic colligerit di
rigat eos ad paſſiōem xp̄i. qꝛ notabili
ter paſſio xp̄i repreſentatur in miſſa ⁊

hoc diuerſimode. Altare enim cui ſa/
cerdos fixus ſtat ſignificat crucem ad
quā xp̄c fixus erat et in ſignum hui⁹
ſacerdos ſtat aliquando expanſis et
eleuatis manibus ad repſentandum
extenſioꝝ brachioꝝ xp̄i in cruce. ca/
lix ſup altare ſignificat effuſiōem ſan/
guinis xp̄i in cruce. veſtes ſignificant
veſtes quibus xp̄c in ſua paſſione de
riſus eſt. amicta ſup caput ſignificat fa
ſciam lineam qua iudei ligabant ocu/
los xp̄i in nocte captiuitatis ſue ⁊ per
cuciebant caput ipſius dicentes. pro/
pheciſa nobis xp̄e quis eſt qui te per
cuſſit. et in ſignum huius qn̄ ſe incipit
induere debet primo amictū in oclis
ſuis reprimere ad deſignandum obte
ctiōem oculorum xp̄i. veſtis alba et
longa ſignificat illam veſtem albam q̄
xp̄c illuſus fuit ab herode. ſtola quam
ſacerdos habet ī collo ſignificat funē
quo xp̄c ligabatur ad columnam dū
flagellabatur qꝛ in illo fune collū ei⁹
ligabatur et totum corpus cum pedi
bus. manipulus ſignificat funem quo
manus ligabant̄. caſula ſignificat pur
pureum veſtimentū quo induebatur
poſt flagellatiōem. Cum ergo hec rep̄
ſentant̄ in miſſa merito debet bonus
homo compaſſiōe moueri dum eſt in
miſſa et videt et conſiderat hec oīa
immo ſtaret anima quaſi ſtaret in mō
te caluarie. et videret omnia que ibi
cōtigerunt in feria ſexta paraſceues.
Et qꝛ mors xp̄i facta eſt pro peccatis
noſtris ideo quis debet ter percutere
pectus ſuum quando audit ſacerdo/
tem clamantem. Nobis quoqꝫ pecca
toribus vt oſtendat ſe dolere ꝑ pctis
ſuis propter que filius dī tam miſera
biliter mori habuit de peccatis q̄ ipe

fecit tripliciter in corde ſuo ſcilicet per
cogitationem delectatiōem et conſen
ſum. et tantum de conditione tercia
vtili. Quarto debet homo audiens
miſſam vel ſtare vel genu flectere nū
q̄ȝ ſedere niſi quando legitur epiſtola
et graduale cantitur et quando infra
miſſam p̄dicatur. nunq̄ȝ debet ire ſeu
deambulare niſi finita miſſa quando
ſacerdos dicit. Ite miſſa eſt. Signā/
ter debet ſtare dum legitur euangeli/
um verſo vultu ad euangelium ad
deſignandum q xp̄ianus debet eſſe
paratus ad defendendum euangeliū
et fidem chriſti quandocunq̄ȝ fuerit
oportunum genua quoq̄ȝ flectere de
bet quando in credo dicitur. homo
factus eſt ad honorem illius qui de
ſummo celo deſcendit et in hunc mū
dum inferiorem venit: Maxime qui/
uis flectet genua ſua in eleuatione ſa/
cramenti et vertet ſe cum facie et toto
corpore verſus altare. Unde legitur
de quodam ſacerdote dum legeret
miſſam de beata virgine que ſic inci/
pit. Salue ſancta parens. ꝛc̄. Et ipſe
corpus leuaſſet vidit hoſtiam cōuer/
ſam in puerum pulcerrimū et beatam
virginem in dextera parte altaris fle
xis genibus et gabrielem in alia par/
te adorans et dicens: Hic eſt qui ce/
lum terramq̄ȝ regit in ſecula ſeculoꝝ.
Hec ibi. Cum ergo celi domina flexit
ſua genua immerito dimittit purus
homo in hac miſeria q non flectat ge
nua ſua qn̄ adorat chriſti ſacramenta
quia ipſe idem eſt qui fecit celum ꝛ ter
ram in ſecula ipſe primus et nouiſſimꝰ
Augꝰ: in quodam ſermone Quis nō
adorat primū et nouiſſimum quaſi di
ceret: nemo audet hoc dimittere re/
uera nemo audet niſi homo dyabolꝰ
non audet dimittere qn̄ nolam ſacra
menti audit, qui genua ſua flectat. Si
que habet vt ſepe legitur in miracu/
lis de corpore chriſti. ſed miſer homo
pre nimia ſuperbia qn̄ videt corpus
chriſti audet dimittere q non flectat
genua ſua. ſed quid ex hoc, reuera q
homo peior eſt dyabolo quia minus
honorat deum q̄ȝ dyabolus et tantū
de quarto. Quinto debet homo au/
diens miſſam ſe cuſtodire ab omī col
loquio. vel ſi neceſſarium habet loq̄
loquatur breuiter et ſummiſſe. vel ex
eat eccleſiam quia diurnum colloqui
um in eccleſia vt in pluribus fit ex in
ſtigatiōe dyabolica et perditur omīs
gratia que impetranda eſſet in miſſa.
Exemplum legitur in quodam ſacer
dote quomodo dixit matri ſue. Cum
ſis in breui moritura mater cariſſima.
prout intellexi ex reuelatione diuina
vade ꝛ audi miſſam pro ſalute anime
tue. reſpondit mater. Fili mi cariſſime
plures miſſas audiui ad honorem di
tunc ſacerdos dixit matri ſue. Scio
mater q nunq̄ȝ vnam miſſam audiſti
ſed confabulatiōibus et ſalutatiōbus
ſemper occupata fuiſti ſic tempus ta
le perdidiſti. propterea ſuadeo ſi vis
miſſam tibi valere nemini loquaris.
neq̄ȝ reſpondeas. ſed dicas tuum pa
ter noſter deuotius quo potes reſpō
dit mater. Si ſalutatiōibus et allocu
tiōibus non reſponderem dicerent
homies me eſſe ſuperbam. reſpondit
filius Ne cures de hominibus ſed de
anima tua. Factum eſt autem cū ma/
ter audiret miſſam cum ſilentio, vidit
bufonem ſedētem ſup ſcapulas ſuas
ꝓpterea ipſa territa orare non potuit.

et ideo gaudere debent omnes qui ſe in hoc aduentu aff[l]ixerunt vigilijs ieiunijs et orationibꝰ. quia ſi hunc puerum offenderunt ipm placant per roſam ſue penitẽtie hodie ei oſtenſe. O quale gaudiũ beatiſſima dei genitrix habuit i natiuitate ſui dilectiſſimi filij. vñ legitur ꝙ ꝛ mero gaudio eũ plus ꝙ̃ centies in hac ſacra nocte de oſculata fuit. de preſepio eũ accepit ꝛ iterꝝ in preſepe poſuit dicens ꝑm Ambro. Tu es deus meus tu es creator meꝰ et tu es dilectiſſimꝰ filius meꝰ. ꝛ his dictis repoſuit eũ in ꝑſepe. O ꝙ̃ delectabile eſt hodie tractare de illo dulci et benedicto puero qui vbicunqꝫ duo colloquuntur d̓ eo ſemper vult eſſe eoꝝ tercius. Unde legitur exemplum ꝙ fuerũt due iuuencule in quodam clauſtro mł̃tum ſociales que in hac ſacra nocte intrauerũt quandam deſertam domum illius clauſtri poſt ꝑmam miſſam portantes ſecum tres cuſſinos vt in eis collocationẽ haberent de iſto puero ieſu donec pulſaretur ad ſecundã miſſam. Querebat ãt vna illarum quare duos cuſſinos haberet ꝛ ipa tantũ vnũ. reſpondit alia Ego vnum illoꝝ ponam in medio ut puer ieſus deſuper ſedeat quia ipe dicit. Ubi duo vł̓ tres ꝯgregati ſunt in nomine meo ibi ſum ego in medio eorum vt dicit Euãgeliſta. Quid plura ipe iuuẽcule due ſederunt in iocunditate magna talis collationis a feſto natiuitatis xpi vſqꝫ ad feſtũ natiuitatis ſancti iohãnis baptiſte nõ putantes interim ſpaciũ duaꝝ horaꝝ fuiſſe. Abbatiſſa vero et alie moniales erãt multũ ꝑterrite ignorãtes vbi he due virgines remanſiſſent Contigit autẽ ꝙ in vigilia iohãnis baptiſte quidam bubulcus clauſtrum ꝑambularet ꝛ a caſu ante hanc deſertam domũ venit in qua vidit has duas puellas in magno gaudio poſitas ꝑditaſqꝫ tamdiu viditqꝫ in earũ medio quendã pulcꝝ puulum poſitum ſuper cuſſinum qui tacens ſtatim indicauit abbatiſſe que ſecuta bubulcũ vſqꝫ ad domum illã vidit hunc dilectum puerũ quaſi ludentem cũ eis. Cunqꝫ pre rubore abbatiſſam interrogarent vtrum pulſatum eſſet ad ſecundã miſſam nihil aliud putantes ꝙ̃ per breue ſpacium ſe fuiſſe illic reſpondit abbatiſſa conſiderans eorum ſimplicitatẽ Filie cariſſime cito pulſabitur ad ſecundam miſſam: ſed vbi dimiſiſtis pueꝝ qui inter vos conſederat: cui ille cum iuramẽto dixerunt ſe nullum puerũ in eorũ ꝯſorcio vidiſſe. quibus illa ait. Sorores mee nolite expaueſcere. Utiqꝫ in veſtro cõſortio fuit puer ieſus quem vos nõ vidiſtis licet ego vidi q̃ vos ꝯſeruauit in tali gaudio a nocte natiuitatis chriſti vſqꝫ ad vigiliam natiuitatis iohãnis baptiſte et eas cũ ſumma reuerentia vſqꝫ in mediũ aliarum ſororum duxit ꝛ omnia que vidit ceteris enarrauit. Igitur fratres cariſſimi quotienſcunqꝫ audierimus verbũ propoſitum ſcilicet paruulus natus eſt nobis letari debemus eo ꝙ ipſe ꝑ nobis naſci voluit vt ſua natiuitate reduceret nos ad terrã promiſſionis que eſt regnum celorum. Ad quam nos perducat ꝛc.

In circumciſione domini Sermo. Lxx.

[91 = Bl. 121 fehlt]

Poſtq̃ȝ ipleti ſunt dies octõ
vt circumcideretur puer ꝛc̃
Luce. ij. In hoc euangelio
dũo breuiter ſunt notanda. ꝑmo qua
re xp̃c voluit circumcidi. ſecũdo que
vtilitas ꝑueniat homini ex hoc nomi
ne. Primo dicendum eſt ꝙ xp̃c volu
it circumcidi propter ſex cauſas. Pri
mo vt impleret ꝑceptum veteris te/
ſtamenti quod erat tale vt omnis ma
ſculus octauo die circumcideretur ſꝫ
quia xp̃c non venit ſoluere legem ſed
adimplere ideo voluit circumcidi. qꝛ
alias iudei potuiſſent dixiſſe ꝙ ip̃e eẽt
legis tranſgreſſor. Secũdo vt ip̃e le
gem ꝑſonaliter approbaret quã moy
ſes dedit. q̃a ſi xp̃c incircumciſus man
ſiſſẽt iudei potuiſſent dixiſſe ꝙ ipſe eo
rum patribꝰ dediſſet legem quã ꝑſo/
naliter non approbaret. ⁊ ergo xp̃us
hodie voluit circumcidi. Tercio vt
oſtenderet iudeis ſe verum corpus
aſſumpſiſſe ⁊ non fantaſticum Si eñ
chriſtus incircumciſus mãſiſſet ⁊ ſan
guinem non fudiſſet iudei potuiſſent
dixiſſe ꝙ ip̃e corpus fantaſticũ aſſum
ſiſſet qḋ ſanguinem non poſſet emit/
tere. ⁊ vt xp̃c errorem hunc remoue/
ret circumcidi voluit. Quarto xp̃us
circumcidi voluit ratione iudeorum
quia ſi incircumciſus manſiſſet iudei
potuiſſent dixiſſe ꝙ xp̃c eſſet diſſimil̾
corũ patribus ⁊ ob hanc cauſam xp̃c
circumcidi voluit ne iudei ꝑ hoc po/
tuiſſent ſe excuſare ⁊ ei ꝓhibere ne eo
rum ſynagogã intraret. Quinto ip̃e
voluit circumcidi ratiõe dyaboli ſcꝫ
vt ſic dyabolo celaret̃ miſteriũ incar
nationis ieſu chriſti quia circumciſio
tantum valet ſicut modo baptiſmus
id eſt ꝙ iudei per circumciſionẽ libe/
rabantur ab originali peccato quod
modo abluitur in baptiſmo. excellit
tamen baptiſmus circumciſionem in
vno quia homo per baptiſmum po/
teſt peruenire ad regnum celorũ qḋ
nulli conceſſum erat ꝑ circumciſionẽ
ideo xp̃c voluit circumcidi quia ſi in/
circumciſus ꝑmanſiſſet tunc dyabolo
ex hoc cõſtaret ꝙ ipſe natus eſſet qui
eum depredaret. Sexto ratione no
ſtri et hoc dupliciter. Primo noſtra
ĩfirmitas erat tam ignominioſa ꝙ cu
rari non potuit niſi prius eſſemꝰ bal/
neati reguli ſanguine. ideo ipſe motꝰ
miſericordia fraterne dilectionis vi/
dens ꝙ aliud non poſſemus habere
remedium ipſe hodie pro nobis emi/
ſit ſanguinem ſuum vt in eo balnea
ti mundaremur ab omnibus inqui/
namẽtis. Secundo quia omnis chri
ſti actio eſt noſtra ĩſtructio ergo chri/
ſtus circumcidi voluit vt ip̃e nos do
ceret in hoc ꝙ nos circumcideremus
ſpiritualiter omnia membra noſtra
cauſa dei et pro ſalute animarum no
ſtrarum. ideo primo debemus cir/
cumcidere oculos noſtros ne vide/
ant quod ſit illicitum nec cõcupiſcãt.
Mathei. v. Omnis qui viderit muli
erem ꝛc̃. Et ſicut peccatum eſt inſpi/
cere mulierem ad concupiſcendum
eam. ſic etiam peccatum eſt ꝙ mulier
ſe ornatam oſtendit vt concupiſca/
tur quia particeps eſt omnium pecca
torum que inde proueniunt. nam a/
gens et conſentiens pari pena puni
untur. Secundo debemus circumci
dere noſtrum os ab omibus verbis
nociuis et ocioſis qḋ ſi non fecerimꝰ
ſine dubio in die iudicij d̾ illis redde
mus rationem coram ſummo iudice.

Math. 6. De omni verbo ocioſo qđ
locuti fuerint homines ꝛc. Item in cir/
cumciſione oris tria ſunt attēdenda.
Primo vt hō in ore ſuo habeat pau/
ca v̄ba. quia etiam in multiloquio de
eſt ſapientia. Secundo vt verba que
profert aliquis ſint vera quia dicitur
Sapie. Os quod mentitur occidit
animā. Tercio vt illa verba que pro
fert aliquis ſint vtilia ſcꝫ vt quodcun
qꝫ homo loquitur ſit in laudem dei ⁊
ſalutem anime. quia quando homo
verbis ſuis non poteſt prodeſſe tunc
iubetur ſilere. Tercio debemus circū
cidere cor noſtrum ab omnibus mal'
et ꝑuerſis cogitationibꝰ que hoīem
a deo ſeparant Quarto debemus cir
cumcidere manus noſtras ne ꝑ eas
attrahamꝰ nobis illicita per vſuram
furtum vel rapinam adquiſita quia
ſm Aug. Peccatum non dimittitur
niſi ablatum reſtituatur. Quinto de
bemus circumcidere pedes noſtros
de omnibꝰ illicitis greſſibꝰ ſcilicꝫ cho
riſationū taxillationum adulterij ꝛc.
⁊ ꝑ ꝯſequens omnia alia membra cir
cumcidere debemꝰ per que detrimē/
tum anime pati poſſumus in die iudi
cij. non tantū hec membra circumci/
dere debemus ſed etiam abſcindere
⁊ a nobis ꝓijcere debemus: vnde in
euangelio Math. xviij. Si ſcandali/
zauerit te pes tuus abſcide eum ⁊ ꝓij
ce abs te. quia melius eſt tibi ad vitā
ingredi debilem vel claudū q̄ꝫ duas
manus habentem ꝛc. et ideo xp̄c vo/
luit circumcidi corporaliter vt nos i
omībꝰ membris noſtris circumcida/
mus nos ſp̄ualiter. ⁊ in ſignum huiꝰ
vt ſimus memores paſſionis domini
noſtri ieſu xp̄i. Quare dixi verbum
poſitum ſcilicꝫ Poſtq̄ꝫ impleti ſunt
dies octo. Item debemꝰ ſcire q xp̄c
pro nobis ſuū ſanguinem quinqꝫ vi/
cibus fudit. Primo hodierna die in
circumciſione. Secūdo in orto quan
do adorauit patrem ſuū celeſtem di/
pater ſi poſſibile eſt ꝛc. et ſic ex nimio
terrore factus ē ſudor tanq̄ꝫ gutte ſan
guinis in terram decurrentis. Tercō
in flagellatione quia ipē erat a iudeis
ad columnam ligatus. in qua erat tm̄
flagellatus q acies acus effigiei iam
corporis non potuit ſupponi. Quarto
in afflictione crucis in qua corpꝰ ſuū
ita erat extenſum q omēs eius vene
erant diſrupe. Ps Dinumerauerūt
omia oſſa mea. Quinto in lateris ap
tione de qua exiuit ſanguis ⁊ aqua in
remiſſionē omniū peccatoꝝ in ſignū
huiꝰ preſbiter in miſſa vertit ſe quin/
q̄es ad ꝓplm ut eum incitet ad memo
riam dominice paſſionis vt ſcilicꝫ ho
mo ſuo creatori regratietur de tali be
neficio Secundo notandū q homini
ꝓuenit multiplex vtilitas ex vocabu
lo huiꝰ nominis ieſus. Primo quia
hoc nomen fortificat nos in nr̄is tri/
bulationibꝰ ⁊ aduerſis. de hoc habet
exemplum in legenda Ignacij vbi le
gitur q cum impator traianus eum
plumbatis cedi iuſſit. latera eius con
buſſiſſet. nec non ambulare eū feciſſet
ſuper prunas ignacius in tot tormen
tis nunq̄ꝫ ceſſauit ob inuocatione hu
ius dulciſſimi nominis a quo torto/
res mirati interrogauerunt eum cur
totiens replicaret hoc nomen ieſus.
quibus ait hoc nomen ſcriptum eſt in
corde meo ⁊ ergo ab eius inuocatiōe
nequeo ceſſare. quia preſtat mihi re/
frigeriū in meis grauiſſimis tormētis

Cumq̧ igitur ignacius obiret. torto/
res memores ſunt verbi illius et cor
eius euellerũt ⁊ ſcindentes ꝑ mediũ
inuenerũt in eo aureis litteris ſcrip/
tum hoc dulce nomen ieſus. Unde ex
hoc plurimi crediderũt. Scd̕o ꝑ hoc
dulce nomen cecis datum eſt lumen
⁊ claudis greſſus. vt ʒ in actibus apo
ſtolorũ vbi legit̕ quia cũ claudꝰ qui/
dam in hieruſalẽ peteret ecleſiam ab
introeũtibꝰ in templũ contigit petrũ
et iohem ibi aſcendere. qui cũ ab eis
aliquid peteret. reſpõdit petrus. Au
rum et argentũ non eſt meũ qđ autẽ
habeo tibi do. in noie dñi noſtri ieſu
xpi ſurge ⁊ ambula. q̃ ꝯtinuo ſurrexit
ſanus et ambulauit. Tercio hoc dul/
ce nomen ieſus liberat hoiem a pecca
tis q2 ieſus dr̕. nam ꝑ illud nomen ac
cepimus remiſſionem pctõꝝ. Aug⁹.
Quid eſt ieſus niſi ſaluator. ergo bo
ne ieſu ꝓpter teipm eſto mihi ieſus. i.
ſaluator. Noli dñe ſic attẽdere ad ma
lum meũ vt obliuiſcaris bonum tuũ.
Quarto ⁊ vltimo hoc nomẽ ieſus ad
iuuat hoiem ꝯtra inſultꝰ demonum.
de virtute huiꝰ melliflui nomis dicit
petrus rauenen̄. hoc nomen ieſus de
dit cecis viſum. claudis greſſum. mu
tis ſermonem. ⁊ mortuis vitam totã
q̧ ptãtem dyaboli virtus huius dul
ciſſimi nois effugauit de obſeſſis cor/
poribus. q2 aũt hoc nomẽ benedictũ
ieſus adiuuat hominẽ ꝯtra inſultos
demonũ hoc patʒ. Exemplũ legit̕ cũ
btũs patriciꝰ pdicarʒ ꝑ yberniã roga
uit dñm vt oñderet aliqđ ſignũ ꝑ qđ
homies territi agerent pniam ⁊ certe
apuit puteus maximꝰ. Reuelatũ eſt
ei q2 ibi eſſet locus purgatorij. in quẽ
ſi aliquis deſcẽdere vellet ꝓ peccatis
ſuis alia ſibi nõ reſtaret pena. Qđ au
dientes multi ingrediebãt̕ q̃ nunq̧
ſunt reuerſi. Erat ibi qdam nobilis no
mine nicolaꝰ: q in hũc puteũ deſcẽde
re voluit ꝓpter multitudinẽ pctõꝝ ſu
orũ ne in aliũ veniret locũ tormẽtoꝝ
Ecce hic inuenit in via qđdam orato
riũ albis monachis repletũ q̃ dixerũt
Eſto ꝯſtans q2 multa tẽtamenta ſuſti
nebis. ⁊ ergo quociẽſcũq̧ ſenſeris te
afflictum, ꝓtinus clama. Adiuua me
dñe ieſu xpe ⁊ miſerere mei. ⁊ ſtatim
adiuuabit. Cumq̧ ab eis ꝓceſſiſſet ſu/
bito demones tanq̧ beſtie ſibi occur
rerunt mugiẽtes ꝯtra eũ. Cum ſic ait
Adiuua me dñe ieſu xpe et miſerere
mei. et ſic euaſit a beſtijs. Abinde aũt
ꝓgrediens vidit magnũ ignẽ. in quẽ
cũ ipe ꝑ demones ꝓiectꝰ fuiſſet ſubi
to clamauit. ⁊ ſtatim ignis extinctꝰ eſt
ꝓcedens vltra vidit ꝓfundũ puteum
de quo exiuit fumꝰ ſulphureus ⁊ cla/
mor maximꝰ. in quẽ cũ ipe ꝓiectus fu
iſſet clamauit vt ſupra ⁊ ſtatim libera
tus eſt. Tandẽ vidit quendã ſtrictum
pontẽ ſub quo fluuius currebat igne
us. quẽ cũ tranſire deberet. a demoni
bus eſt in eo tractus ꝑ pedes. quare
ſtatim clamauit. ⁊ ſic ꝑ auxiliũ huiꝰ be
nedicti nois vltra pontẽ ꝑuenit vſq̧
ad quendã campum mira a ſuauitate
florum decoratum. viditq̧ i eo duos
iuuenes albis veſtitos q̃ eũ duxerũt
in quondam ciuitatem quam paradi
ſum dixerunt. Iſte autem nicolaus re
diens ad vitam poſt ſpatium trigita
dierum peracta penitentia. per hoc
benedictum nomen ieſus in ꝑadiſum
ꝑuenit. Ad quod nos ⁊c.

Epiphania domini.
Sermo. Lxxi.

Ubi eſt qui natus eſt rex iu/
deoꝝ cui⁹ ſtellā vidim⁹ in
oriēte ⁊c̄. Math. ij. In verb
h⁹ euāgelij tria breuiter ſunt notāda
ſcꝫ vera icarnatio filij dei viui Scd̄o
noue ſtelle apparitio. Tercio deuota
regū adoratio. Primū ibi. vbi eſt ⁊c̄.
ſcd̄m ibi c⁹ ſtellā vidim⁹ ⁊c̄. terciū ibi
venim⁹ cū munerib⁹ adorare eū. Pri
mo notare debē⁹ verā incarnationē
dn̄i noſtri ieſu xp̄i. ex hoc ꝙ hij tres re
ges a tā remotis ptib⁹ ducti p hāc ſtel
lam venerēt ab oriente vt hūc puerū
viderent ⁊ eū adorarēt. q2 non eſt mi
randū ꝙ ille q̄ p ſanctos angelos ſuā
natiuitatē mūdo notificauit ⁊ paſtori
b⁹ in iudea ſup gregē ſuū vigilantib⁹
ſi idem eandē incarnationē p ſtellam
oſtendit magis in oriēte. Quia apud
deū nihil impoſſibile ē. licꝫ hij adhuc
gentiles erant ⁊ pagani. tn̄ cognoue
rūt ꝙ tale ſignū eſſet magni regis Jō
qn̄ ipi venerūt in hieruſalē ex magno
cordis d̄ſiderio: dixerūt v̄bū ꝓpoſitū
Ubi eſt q̄ natus eſt ⁊c̄. Scd̄o notatur
noue ſtelle apparitio. i hoc ꝙ reges di
xerūt ad herodē. Uidim⁹ eñ ſtellam
ei⁹ in oriēte. Ubi notandū ꝙ hec ſtel/
la d̄r noua ꝓpter quinqꝫ. nā alie ſtelle
create ſunt in initio creationis mūdi
Hec aūt in die natiuitatis de nouo ⁊
nihilo creata eſt. Secundo hec ſtella
differebat ab alijs in forma quia hec
ſtella proferebat in ſe formā pueri ba
iulantis crucem in humeris ſicut ait:
Chriſoſtim⁹. Tercio in ſplendore q̄a
cum omnes alie ſtelle lucerent. iſtos
tamen tres magos ſeducere nō pote
rant ſicut iſte. Quarto in tranſitu. q̄a
cum om̄nes ſtelle in firmamento ſint
fixe. hec erat in aere circa terrā. alias
eñ ipſa non potuiſſet ipis magis viā
demōſtraſſe. Quinto in officio. quia
cum alie ſtelle manifeſtent noctē. hec
erat ad manifeſtandū verū diem ſcꝫ
xp̄m q̄ eſt ſol iuſticie. Qualiter aūt ac
cidit ꝙ iſti tres reges hanc ſtellam vi
derunt in nocte natiuitatis xp̄i breuī
ter audietis. Dicit eñ Chriſ⁹. ꝙ qdā
inſpectores ſecretorū ⁊ aſtronimi ſic
erant iſti tres reges elegerūt de ſeip/
ſis. xij. ⁊ ſi quis eoꝝ moriebatur. tunc
filius illius aut aliquis propinquioꝝ
ſuoꝝ in loco illius defuncti ſubſtitue/
batur. Hij ergo ſingulis annis deſcē
derunt ſup montē victorialē ⁊ trib⁹
dieb⁹ et noctib⁹ ibi morantes lauda
bant et exorabant deū vt eis oſtende
ret illam ſtellam quā balam ꝓpheta p̄
dixerat. Quadā ergo vice ſcꝫ i nocte
natiuitatis dn̄i noſtri ieſu xp̄i ſiue in
in die dū ſic ibi manerēt ſtella quedā
ad eos venit ſup montem q̄ habebat
formā cuiuſdā pulcri pueri. in cuius
capite crux ſplendebat. que magos
allocuta eſt dicens. Ite velociter in
terra iuda et ibi regem natum inueni
etis. tunc illi continuo ire ceperunt
ab oriente vſqꝫ in meridiem et hoc in
dromedarijs qui tantū ambulabant
in vna die quantum equus in trib⁹.
Credendum eſt autem ꝙ hij tres re/
ges non venerunt ex vna regione
et ideo ſingulariter ambulauerunt.
Cumqꝫ vnus alteri in via a caſu ob/
uiaret. Ceperunt ſinguli inquirere
de qua terra eſſet alter. et dixerunt
de hac ſtella ſcilicet qualiter poſſent
inuenire eum cuius ſtellam viderant
in regione. dixitqꝫ vnus illorum.

Ego ſcio ꝙ herodes rex hieroſolimi/
tanoꝝ duxit ſibi vxorē de regali ꝓge
nie: Igitˀ ipm viſitemus. cūqꝫ veni/
ſent ad herodem ipſi dixerūt verbum
ꝓpoſitū. Ubi eſt q̄ natus eſt rex ⁊c̄. qḋ
audiens herodes turbatꝰ eſt valde ⁊
tota hieroſolima cū illo. Conuocatiſqꝫ
ſcribis ⁊ p̄ncipibꝰ iudeoꝝ ſciſcitabatˀ
ab eis vbi xp̄c naſceretˀ. At illi dixerūt
in bethleem iuda ſic em̄ ſcriptū ē. quo
audito dixit herodes magis. Ite ⁊ di
ligenter querite de hoc puero ⁊ cū in
ueneritis renūciate mihi vt ⁊ ego ve
niens adorē eū. hoc aūt dicebat frau
dulēter vt ſi ſciret vbi puer eſſet natꝰ
ꝙ ipm occideret Illis aūt abeūtibus
ſtellā quā ꝑdiderāt antecedebat eos
vſqꝫ dū veniens ſtaret ſupra vbi erat
puer. videntes aūt ſtellā magi gauiſi
ſunt gaudio magno ⁊ intrātes domū
inuenerūt pueꝝ cū maria matre eius
⁊ ꝓcidētes adorauerūt eū. Tercio no
tatˀ deuota regū adoratō nec nō eoꝝ
collatio. i hoc qḋ dr̄. ⁊ venimꝰ ⁊c̄. Un
notandū ꝙ q̄libet iſtoꝝ regum aptis
theſauris ſuis dn̄o obtulit oblationē
ſingularē ⁊ vniuerſalē. nā p̄mꝰ rex ob
tulit deo auꝝ. aliꝰ thus. terciꝰ mirrā.
Igitˀ cariſſimi ſi tales pagani obtule
rūt dn̄o tā p̄cioſa munera. multoma
gis nos xp̄iani offerre debemꝰ mune
ra multū p̄cioſiora. Muꝝ autē offerre
deo ſpūaliter nihil aliud eſt q̄ꝫ puram
ꝯfeſſionē de oībus pc̄tis nr̄is q̄ debēꝰ
facere. ⁊ q̄ nō vult offerre tali mō offe
rat mirrā ꝑ quā ſignificatˀ vera ꝯtritō
Mirra in ſe multū eſt amara ⁊ poſita
iuxta corpꝰ mortuū non ꝑmittit illud
corrodi v̄mibꝰ. quin cū corꝑe putre
ſcat. Sic vera ꝯtritio d̄pellit ab hoīe
oēm fetorē peccatoꝝ. nec ſinit v̄mes
i. demones corpꝰ. i. aīam corrodere
Sequitˀ igitˀ de thure. Thꝰ em̄ cū in
cenditˀ mittit fumū ad ſuꝑiora. ⁊ ſigni
ficat o͞ronem mundā ꝓpter delectatō
nem odoris. ⁊ hoc thus offerre d̄o de
bemꝰ cū auro ꝯfeſſionis ⁊ mirra vere
ꝯtritionis ſi irā dei placare volumꝰ.
Si aūt volumꝰ vt fumus nr̄e o͞ronis
veniat ante ꝯſpectū altiſſimi tūc facia
mus ei duas alas id eſt ieiuniū et ele/
moſinā. ſicut dicit yſa. ꝙ fumꝰ deuote
o͞ronis ab his ducitˀ an̄ ꝯſpectum dei
⁊ ꝓcurat vt dn̄s nr̄ ieſus xp̄c exaudi
at. et fontem ſue mīe ſtillare faciat ſuꝑ
peccatorē. hoc ptꝫ. Exemplū legitˀ in
geſtis romanoꝝ ꝙ in iudea erat q̄dā
mons magnus ⁊ altus. in cuiꝰ ſuꝑfi/
cie erat quidā fons de quo exibant ri
uuli aquaꝝ ad irrigandū totā terram
in circuitu valliū: Contigit aūt aliq̄n
ꝙ terra ꝓpter ariditatē aqua idigeret
⁊ tunc habitatores miſerūt q̄ndā pul
cerrimā virginē cū quodā ſuo. vt hīj
coram fonte dulciter cantarēt. Quo
facto fons ille ex tenere virginis vo/
ce motꝰ ſtatim emiſit riuulos ſuos ad
irrigandū terrā illā q̄ntū neceſſe erat
Per hunc montē magnū intelligo ce
lum. ꝑ fontē patrē oīpotentē. i. xp̄m
intelligere debemꝰ. ꝑ aquā dei mīam
habitatores valliū omne genus hūa
nū qḋ indiget. dī miſericordia. ꝑ puel
lam cum ſocio ſiue ſeruo ipā oratō de
uota cū ieiunio et elemoſina ſignifica
tur Ut ergo terra nr̄e ꝯſciētie irrigen
tur ꝑ riuulos mīe dei ⁊ eius gratie ne
ceſſe habemꝰ vt hanc puellam ſcꝫ de
uote o͞ronis mittamꝰ. vt cantēt corā
fonte. i. xp̄o q̄ eſt fons viuus. hoc car
men humile ſcꝫ. Miſerere mei deꝰ ⁊c̄.
Et ſine dubio fons iſte viuꝰ xp̄c ieſus

Sermo⁹.

vult humectare terram noſtre ꝯſcien‑
tie riuulis ſue miſericordie et grē. quia
ſm pš: Cor ꝯtritum ⁊ humiliatū d's
nō deſpiciet Rogemus ergo dn̄m vt
ei hodie cū iſtis trib⁹ regib⁹ munera
noſtra p̄cioſa ſcʒ aurū pure ꝯfeſſionis
⁊ mirrā vere ꝯtritionis. ⁊ thus deuo‑
te orationis offerre valeam⁹. vt cum
eo eternaliter viuere impetrem⁹. qḋ
nobis ille ꝯcedat qui ſine fine viuit et
regnat.

Ad laudem et honorem omnipoten‑
tis dei virginis matris eius glorioſe.
nec non ad vtilitatem tocius eccleſie
Expliciunt ſermones dormi ſecure.
ex varijs diuerſorum doctorum ſer‑
monib⁹ collecti ⁊ in vnum cōpilati.

95
125

Tabula ſiue directoriū ſermonū
dormi ſecure ſm alphabeti ordinem
que tāgit materias in ſingulis ſermo-
nibus contentas incipit feliciter.

Sequitur de A.
Abſtinentes ⁊ bene ieiunan
tes mercedem habebunt a
pud deum. ſermone. xvi.
Abſtinentia eſt virtus et ſumma me/
dicina. ſermone. xxxvi:
Abijcere debem⁹ ſordes pctōꝝ ſer. i.
Abſcōdita ſunt nobis quattuor. que
nullus homo pfecte ſcit. ſer. xxi.
Accidia eſt vnū de ſeptē vicijs cōtra
donū fortitudinis. ſermo. xxxvi.
Aduentus dñi triplex ſmone: i.
Aduent⁹ dñi eſt q̄druplex. ſermo. iiij.
Admiranda ſunt quattuor omni mū
do ſermone. vi.
Aduocatus quando accuſatur domi
nus facit tria. ſermone. L.
Agricola quattuor facit circa agrum
ſuum. ſermone. xi.
Anima plus eſt q̄ꝫ corpus. ⁊ hoc pro
pter quattuor. ſermone. Lvi.
Animam chriſti cruciauerunt iudei q̄
druplici ter. ſermone. xxiiij.
Animalia quattuor docēt nos ad vi-
gilandum. ſermone. xxi.
Arbor bōa q̄tuor bona dꝫ hr̄e. ſ. xlix.
Arbor bōa debet hr̄e ſex ramos ibidē
Arguere aliquē volens debet ꝯſide/
rare quattuor. ſermone. xxxij.
Arguet d̄s hoiem a quattuor. ibidē
Baptiſta iohes fuit q̄drupli
ci vinculo ligat⁹. ſermo. iij.
Baptiſmus eſt ianua et por
ta ſalutis. ſermone. xxxix.
Bella cernens aliq̄s pnceps immine
re ſibi tria facit. ſermone. x.
Bonus paſtor circa oues ſuas facit
quattuor. ſermone. xxx.
Campana eſt multiplex. ſer
mone. xxv.
Caritas chriſti incenſa tripli
citer omnem naturalem amorem ex/
cellit. ſermone. xxiiij.
Cecatio oculorum fit quattuor mo/
dis. ſermone: xiiij.
Cecitatis illumiatio quadruplex ibi/
dem.
Cena quadruplex. ſermone. xliij.
Creatura triplex defleuit mortē chri
ſti. ſermone. xxv.
Cibarijs diuerſis paſcit chriſt⁹ oues
ſuas ſermone. xxx.
Circumciſio multiplex Sermo. lxx.
Ciuitates quattuor ſunt in quib⁹ ha/
bitant omnes creature. ſemone. xv.
Cogitationibus ſeptē bonis aduer/
ſatur dyabolus ſermo. xix:
Conuerti debemus ad deū cito pro/
pter quattuor cauſas. ſermo. xv.
Contritio vere non infunditur niſi a
ſolo deo. ſermone. xij.
Corpus chriſti anteq̄ꝫ accipiam⁹ de/
bemus nos lauare a quattuor: ſermo
ne. xxiiij.
Crux chriſti ſignatur per altare ſmo
ne: lxviij.
Deum diligere debem⁹ quat
tuor modis. ſmone. lix.
Demones quattuor eijciū
tur per quattuor virtutes. ſmo. xix.
Deſertum ſignificat pniam verā pro
pter q̄ttuor cauſas. ſmo: xvij.
Dignitates ſeptem ꝑ ſeptem vicijs
vitatis promittit ipe d̄s ſmo. xliij.
Dilectionem depinxerūt romani ad
modum iuuenis. ſmone. xxij.
Dilectio comparatur languori pro/
pter quattuor. ſmone. lix.

Diſciplina triplex. Sermone. xxiiij.
Dotes ſeptem. quattuoꝛ coꝛpꝛis. et tres anime. Sermone. xliiij.
Et ſermone Sexageſimoſexto.
Ecleſiam intrans ad audiendum miſſam ſex conditiones debet habere. Sermone. lxvij. et. lxviij.
Elemoſinam dantes habebũt mercedem apud deum. Ser. xvi.
Erãt. xij. genera hoim. ſmone. xlviij
Exemplar eſt nobis xp̄c Ser. xxv.
Exempla quattuoꝛ dedit nobis chriſtus in cena ſua Sermone. xxiij.
Facies hominis indicat cõplexionem eius vt dicit plato Sermone. xiij.
Facies mũdatur vt fiat clarioꝛ. Sermone: lv.
Filia ſyon ſignificat animam fidelem ſermone. p̄mo.
Filij dei debemus eſſe quattuoꝛ modis. ſermone. lx.
Filio quattuoꝛ facit pater ſermo. xv.
Fidelis quiſq₃ debet fungere quattuoꝛ: Sermone. lxvi.
Gratia ſpiritusſancti eſt lux Sremone. xxxviij
Gradus decem ſpũalem trãſiuit chriſt⁹ retroꝛſum in ſole Ser. ij.
Gratioſum hominem faciunt tria. ſermone. xxxiij.
Graue eleuatur ſurſum per quattuoꝛ inſtrumenta. ſermone. xxxv.
Gloꝛiam electoꝝ dominus vult agere per tria: ſermone. vi.
Hoim q̄ttuoꝛ genera nõ intrabũt in regnum celoꝛum Sermone. xlvij.
Hominum duodecim genera errant in eccleſia Sermone. xlviij.
Hominum q̄ttuoꝛ generibus loquebatur deus. Sermone. lxi.
Homo quilibet debet facere q̄ttuoꝛ circa coꝛ et coꝛpus ſuum. ſer. xi.
Hominum in hoc mundo triplex diſtinctio. ſermone. xij.
Humilitas eſt mater chriſti. ſer. xviij
Humilitas commendatur in quattuoꝛ. ſermone. lij.
Humanum genus ante peccatum in paradiſo habuit tres magnas dignitates. ſermone decimoquarto.
Illuminatio quadꝛuplex. ſermone. xiiij.
Iudicabit chriſtus in quo iudicio faciet quattuoꝛ ſermone. ij.
Iuditiũ quodlibet ſꝑ q̄tuoꝛ vel qnq₃ perſonas requirit. ſermone. xxxij.
Inuidie vicio multi moꝛiũtur in anima. ſermone. lviij.
Ingratitudo eſt vẽtus exſiccans. ſermone. x.
Leuare debem⁹ oculos ad deum q̄ttuoꝛ modis ſmone. xx.
Litteras quattuoꝛ ſcripſit pater filio ſuo. ſermone. xx.
Loca ſunt quattuoꝛ in q̄bus omnis creatura cõtinetur. ſmo. lviij.
Loquebatur dominus quattuoꝛ generibus hominum. ſermone. lxi.
Lux eſt quadꝛuplex. ſer. xxxviij.
Manſuetudo chriſti oſtẽdit in tribus ſermone p̄mo:
Maria virgo fuit oꝛtus cõcluſus multis modis. ſermone. iiij.
Maria eſt flos.
Manus ſunt quattuoꝛ quas debem⁹ inſpicere: ſermone: xxix.
Mercedem quattuoꝛ genera hominum habebunt apud deum. ſer. xvi.

96
126

Miſſam bonam volens audire habe
bit ſex ꝯditiones. ſmone. lxviij.
Miſericordiam quattuor generibus
hoim vult oſtendere deus. ſer. lv.
Miſericordiam facere multa ſunt que
cōmouent hoiem. ſermone ibidem
Montes quattuor ſunt ſpirituales.
ſermone: ix.
Mors triplex malorum ſer. xlij.
Mortem chriſti triplex creatura de/
fleuit. ſermone. xxv.
Mors quadruplex: ſermone. lxviij.
Mundus comparatur nocti. ſermo
ne: xlvi.
Mundus omnis quattuor admira/
tur. Sermone. vi.
Mundi partes quattuor ſunt que ſu
as habent portas. Ser: xxix.
Mundatur aliqua res quattuor mo
dis. ſermone. lv.
Atus eſt nobis chriſt⁹ par
uulus. ſermone. lxix.
Naues ſignificant merca/
tores: ſermone. xxxvij.
Nullus homo perfecte ſcire poteſt q̄
tuor in hac vita. ſermone. xxi.
Nuncij tres. ſermone. xx.
Culi iuſti homis quattuor
videre debet. ſermone. liiij.
Oculos nr̄os ad deū quat
tuor modis leuare debem⁹. ſer. xx.
Oportebat xp̄m in q̄ttuor eſſe ſermo
ne. vij.
Opiniones quattuor de anima. ſer/
mone. xxiiij
Oſculate ſunt chriſtum quattuor ꝑ/
ſone. Ibidem.
Anibus quinqꝫ paſcit de⁹
familiā ſuā. ſermo. xx
Panis ſacramētalis q̄uat
tuor vtilia homini digne ſumenti pre
ſtat Sermone. xli.
Paſtor bonus circa oues ſuas q̄uat
tuor facit. ſermone. xxx.
Predicatores debent in vinea labo
rare Sermone. xij.
Peccatoris conuerſio probatur tri/
bus rationibus ſermone. vi.
Peccatori quattuor ſunt aſſumēda
ſi vult a deo exaudiri ſermone: xviij.
Peccatoribus quattuor teſtimonia
adducentur ſermone. xxxvi.
Peregrinus eſt xp̄c factus ꝓ nobis
ꝓpter quattuor. ſermone. xxvij.
Petere debem⁹ quattuor. Sermo/
ne. xxxiiij.
Principem gratioſum faciunt tria.
ſermone. xxxiij.
Ationem reddemus in die
iudicij de trib⁹ ſermo. ꝑmo
Rationem oportꝫ nos red
dere de quattuor. ſermone. l.
Radices male ſunt tres. ſermo. ix.
Regnū celorū non intrabūt quattu/
or genera hoim ſermone. xlvij.
Reſurrexit xp̄c quattuor modis. ſer/
mone. xxvi.
Rex quilibet debet habere quattuor
conditiones ſermone. ꝑmo.
Ros habet quattuor proprietates
bonas. ſermone. xxxiij.
Rote fortune comparatur ſtatus mū
di ſermone. vi.
Acramenti venerabilis q̄
druplex dignitas ſer. xxij.
Securib⁹ ſex ꝑcutitur pec
cator. ſermone: xxx.
Seruis ſuis facit dn̄s quattuor bōa
ſermone. lxiij.
Signum quadruplex in ſole factū eſt
et fiet ſermone. ij.
Scribere debent duodecim genera

hominū ſuper virgas conſcientie ſue nomina eorum Sermone.xlix:
Scriptura quadruplex.ſermo.lxiiij.
Spiritusſanct⁹ quattuor operatur Sermone.xxxvij.
Stat⁹ duodecim ſunt in eccleſia.ſer/mone: xlix:
Status hominis tripliciter conſide/ratur ſermone.xlij.
Solicitudo mala habet tres malas ꝯditiones.ſed bona ſolicitudo habet tres bonas.ſermone.lvi:
Stulticie quattuor ſunt ꝓpter quas homo ꝯtriſtari debet. ſ̄mone:xxxi
Superbia pingitur cum tribus coronis ſermone.xix.
Eſtimonia quattuor adducētur ſup peccatores et nō credentes ſermone. xxxvi.
Trinitate quattuor ſunt inueſtigāda ſermone.xli.
Triſtantur quattuor genera hominū ꝓpter q̄ttuor cauſas ſermone.xxxi.
Thronus iudicialis ſermone.iiij.
Ani honoris imago que ē ſermone.lxiiij.
Venti quatuor ſpirituales ſermone.x.
Verbum dei eſt audiēdum propter quattuor ſermone. xiij.
Veſtimentorum tria genera habuit xp̄c ſermone.xxv.
Vicia ſex impugnant nos velut ſex duces.
Vie q̄ttuor ſunt in quibus multi deficiunt ſermone.xlviij.
Vinculum quadruplex eſt in quibus homines ligantur ſermone. iij.
Vinea eſt eccleſia vel anima fidelis Sermone. xij.
Vinum quadruplex ſermone. viij.
Virtutes q̄ttuor que debent regere regnum conſcientie ſermone.v.
Vita eterna nulli datur gratis ꝓpter tria ſermone.xij.
Vita quadruplex eſt ſermone.lxij.
Voces quatuor audire debet q̄libet peccator.ſermone.liij.
p̄m honorare debemus in quattuor ſermone.xxij.
Xp̄c dedit nobis q̄ttuor exempla ſermone. xxiij:
Xp̄c ſurrexit quattuor modis ſermone:xxvi.
Xp̄c oſtendit diſcipulis ſuis q̄ttuor ꝓpter quattuor cauſas ſ̄mone.xxviij
Xp̄c exiuit a patre quattuor modis. ſermone.xxxiij.
Xp̄c aſſumptus eſt in celum propter quattuor.ſermone.xxxv.
Xp̄c tria ſecreta dixit diſcipulis Sermone.xxiij.
Xp̄i corpus per quattuor v̄tutes fuit eleuatum ſermone.xxxv:

Explicit tabula ſermonum

97
127

B. X. 5, 2

Sub Fratris Caspari Vngeri Vberlingani custodia et potestate
Anno ab orbe redempto: Millesimo quingentesimo nonagesimo primo.

Deus mihi astit
prę te positus:
et post hanc uitam
miserijs plenam
mihi largiri dignetur
sempiternam. Amen.

Ex abundantia cordis os loqt. Mat: 12. Luc: 6
Sit aute sermo uester, est est, non non qd aute his abundantius est,
a malo est. Oculū p oculo. dentē p dente. Si qs te percusserit
in maxilla, praebe ei alteram. Et quicūq: te angariauerit mille
passus, vade [illegible] cū illo et alia duo: Mathaei. 5. Capi.

Exiguo n: conceditur misericordia, potentes autē potenter tormēta patientur: Sapien: cap: 6
Corpꝰ quod corrūpitur, aggrauat animā. Sapien: cap: 9

Sum quidē et ego mortalis homo similis omibꝰ: et ex genere terreno illiꝰ qui prior factꝰ est, Et in uētre matris figuratꝰ sum caro: decem mensium tempore coagulatꝰ sū in sanguine, ex semine hominis: et delectamēto somni conueniente. Et ego natꝰ accepi commune aerem: et in similiter factam decidi terrā: et primam uocem similem omibꝰ emisi plorans. In uolumentis nutritꝰ sū, et magnis curis. Nemo enim ex regibꝰ aliud habuit natiuitatis initiū. Unꝰ ergo introitꝰ est omibꝰ ad uitā, et similis exitꝰ. Sapi: 7. capi.

G. H. HOFBIBLIOTHEK KARLSRUHE